Tres ordines hic ordinat: primumqz fratrum nominat minorum: pauperumqz ✠. dominarum medius: sed penitentium tertius: secum capit utrumqz. ✠.

Ora pro nobis beate pater Francisce. Ut digni efficiamur promissionibus christi.

Enchiridion seu Manuale fratrum minorum: regularia instituta eorundem fratrum: necnon aliarum personarum religiosarum sub prelatorum dicti ordinis regimine militantium commodissime continens.

¶ Prologus.

Vi compẽdiariam viam indicat: is gemino beneficio iuuat studiosum. Primum vt maturius quo tendit pertingat. deinde vt minore labore sumptuqȝ quod sequitur assequatur. Igitur cum in libello Compendium priuilegiorum fratrum minorum nuncupato: omnia apostolica indulta in ceteris priuilegiorum dicti ordinis libris: presertim Monumenta: et Supplementum appellatis contenta: summatim: ordinatoqȝ progressu posita sint: (ex quo quanta vtilitas sequuta sit: aliorum sit iudicium) operepreciũ visum est: reliqua in prefatis libris regularia instituta concernentia (inutilibus tamen omissis: multisqȝ alijs vtilibus ac necessarijs adiectis: pro ijs qui compendiariam viam libentius amplectuntur) sub aliud redigere compendium: quatenus anfratus librorum predictorum vitari valeant: fiatqȝ per pauciora qđ per plura vix fieri poterat. Et vero qȝ hmõi libellum in manibus iugiter habere oportet: Enchiridion seu Manuale appellandũ cẽsuimus. In hoc aũt regulariũ institutionũ opusculo posita: tripartita sunt.

¶ Primo enim q̃ directe: ac precise frẽs minores cõcernũt: ponunt.

¶ Deinde q̃ alijs ordinibus sub ducatu prelatorum dicti ordinis militantibus attinent: sequuntur. ¶ Demum aliqua omnes prefatos ordines concernentia annectuntur. Que omnia in tabella seu indice prope finẽ huius libelli specificantur. ¶ Quicũqȝ ergo p̃dictorũ in sua regula: alijsqȝ regularibus institutis instrui (vt oportet) voluerit: hoc amplectatur Enchiridion seu Manuale: idqȝ voluat atqȝ reuoluat: breuiqȝ temporis spacio: sui voticompos euadet.

¶ Explicitus prologus.

¶ In laudem seraphici patris Francisci.

Salue magne pater: rector lux fulgida salue.
Salue doctor mundi: lucerna inclyta salue.
O salue illustratio gentis: tu via salue.
O salue preco diuine: o gloria salue.
Christo consimilaris: sacraqȝ stigmata portas.
Exanimis mundo: mundus tibi sic cruce pendet,
Aere suspensus: mysteria plurima cernis.
Neqȝ polum visas: fastidis vincula carnis.

Distichum ad lectorem.

Seraphici quicunqȝ legis patris acta: precare:
Numine ab vtroqȝ vt deferat autor opem.

Item aliud distichum.

Seraphici normam Francisci carpere gliscens:
Hec modico sculpta: compares ere tibi.

¶ Enchiridiō seu manuale frm̄ minoꝝ: regularia instituta eorūdem frm̄: necnon aliaꝝ ꝑsonaꝝ religiosaꝝ sub ꝑlatoꝝ dicti ordinis regimine degentiū: ꝯtinēs: p quēdā frēm minorē puincie scti Jacobi cōpilatū: foeliciter incipit.

Prologus pontificalis.

Onorius eps suus seruoꝝ dei: dilectis filijs frī Frācisco ⁊ alijs frib⁹ de ordine fratrū minoꝝ: salutem ⁊ aplicā bñonez. Solet ānuere sedes aplica pijs votis: ⁊ honestis petentiū desiderijs: fauorē beniuolū impartiri. Ea propter dilecti i dn̄o filij: vestris pijs ꝑcib⁹ iclinati: ordi. vr̄i regulā a bone memorie Innocētio papa ꝑdecessore nr̄o approbatā: ānota. ā ꝑsentib⁹: auctoritate vob aplico ꝯfirmam⁹: ⁊ ꝑsentis scripti patrocinio cōmunim⁹. Que talis est.

¶ In noie dn̄i: incipit regula ⁊ vita minoꝝ fratrum. Cap. j.

Egula ⁊ vita minorum frm̄ hec est: scꝫ dn̄i nr̄i Jesu xp̄i scdm̄ euāgeliū obſuare: viuendo in obediētia. a. sine ꝓprio. b. ⁊ i castitate. c. ¶ Frater Franciscus pmittit obediētiam ⁊ reuerentiam dn̄o pape Honorio. d. ac successoribus eius canonice intrantibus: e. ⁊ eccłie romane. Et alij frēs teneantur fratri Francisco: ⁊ ei⁹ successoribus obedire.

a. Si qs vult venire p⁹ me abneget semetipꝫ mat. 17.
b. Si vis pfect⁹ ēē vade ⁊ vēde oīa q̄ hēs ⁊c. Mat. 19
c. Sūt eunuchi q se castrauerīt ꝓpter regnum celorum. Math. 19.

d. Pasche oues meas. Joan. 21.
e. Qui nō intrat p ostiū fur ē ⁊ latro Joan. x.

¶ De his q̄ volunt vitā istā accipe: ⁊ qualiter recipi debeant. Cap. 2.

Si q voluerit hanc vitā accipe: ⁊ venerint ad frēs nr̄os: mittāt eos ad suos ministros pꝛuinciales: a. qbus solūmodo ⁊ non alijs recipiendi frēs licentia cōcedatur. Ministri vero diligēter examinēt eos de fide catholica: ⁊ de ecclesiasticis sacramētis. b. Et si hec oia credāt ⁊ velint ea fideliter confi-

a. Ite: ostēdite vos sacerdotib⁹. lu. 17
b. Tu credis in fi-

c. Qui pseuerauerit vsqꝫ in finem: hic saluus erit.

teri:ꝛ vsq3 in finez firmiter obseruare:c.ꝛ vxores nõ
habent:vel si habent:ꝛ iam monasterium intrauerũt
vxores:d.vel licentiã eis dederint auctoritate diocesa
ni epĩ voto ꝯtinẽtie iã emisso:ꝛ ill⁹ sint etatis vxores:
q̄ nõ possit de eis oriri suspitio:dicãt illis ṽbũ sancti
euãgelij:e.q̄ vadãt ꝛ vẽdãt oĩa sua:ꝛ ea studeãt pau-
perib⁹ erogare.Q̄d si facere nõ potuerint:sufficit eis
bona voluntas.❡Et caueãt frẽs ꝛ eoꝝ ministri:ne sol
liciti sint de reb⁹ suis tpalib⁹:f.vt libere faciãt de reb⁹
suis:q̄cq̄d dñs inspirauerit eis.Si tñ ꝯsiliũ reqrãt:li
centiã habeãt ministri mittẽdi eos ad aliquos deũ ti-
mẽtes:quoꝝ ꝯsilio bona sua paupib⁹ erogẽt.Postea
ꝯcedãt eis pãnos ꝓbatiõis:vcz duas tũicas sine capu
tio:ꝛ cingulũ:ꝛ brachas:ꝛ caparonẽ vsq3 ad cingulũ:
nisi eisdẽ ministris aliđ ฿m deũ aliqñ videat.Finito
ṽo anno ꝓbatiõis:recipiant ad obediẽtiã ꝓmittẽ-
tes vitã istã semꝑ ꝛ regulã obsuare.¶Et nullo mõ li-
cebit eis de ista religiõe exire:iuxta mãdatũ dñi pape:
q2 ฿m scm euãgeliũ:nemo mittẽs manũ ad aratrũ:ꝛ
aspiciẽs retro:apt⁹ est regno dei.f.❡Et illi q iã ꝓmi-
serũt obediẽtiã:hẽant vnã tunicã cũ caputio:g.ꝛ aliã
sine caputio:q voluerint hr̄e.❡Et q necessitate cogũ
tur:possint portare calciamẽta.h.❡Et frẽs oẽs vesti-
mẽtis vilib⁹ induãt:i.ꝛ possint eas repetiare de saccis
ꝛ alijs pecijs:cũ bñdictione dĩ.¶Quos moneo ꝛ exhortor:
ne despiciãt neq3 iudicẽt hoĩes:k.quos viderit mol
lib⁹ vestimẽtis ꝛ coloratis idutos:vti cibis ꝛ potibus
delicatis:sed magis vnusq̄sq3 iudicet ꝛ despiciat se-
metipsum.

Mat.24
Expollens pcepto.
Preceptũ in
hibitoriũ.
Expollens
pcepto.
Expo.pcep.
Expo.pcep.
Admonitio

lium dei Joã.9.
d.Si qs vẽit post
me:ꝛ nõ odit pa-
trẽ suũ ꝛ matrem ꝛ
vxorẽ ꝛc.Lu.14.
e.vade ꝛ vẽde oia
q̄ hẽs ꝛc.mat.19.
f.Nolite solliciti
eẽ.ꝛc.Mat.6.
f.Nemo mittens
manũ.ꝛc.Lu.9
g.Lu.9.ꝛ mat.x.
h.misit eos calcia
tos sãdalijs mar.6
i.Qui mollib⁹ in-
duũt ꝛc.mat.11.
k.nolite iudicare
ꝛ nõ iudicabimi.
Mat.7.ꝛ Lu.6.

❡De diuino officio:ꝛ ieiunio:ꝛ q̃mo frẽs
debeant ire ꝑ mundum. Cap.3.

Clerici faciãt diuinũ offiũ ฿m ordinẽ scẽ Ro
mãe ecclesie.excepto psalterio:ex quo hr̄e pote-
rũt breuiaria.Laici ṽo dicãt viginti quattuor
pr̃ nr̃:b.ꝓ matutino:ꝓ laudib⁹ q̄nq3:ꝓ ꝑma.tertia.
sexta.nona:ꝓ qualib3 istaꝝ septẽ:ꝓ cõpletorio septẽ:ꝛ
orẽt ꝓ defunctis.❡Et ieiunẽt:c.a festo oĩm sctõꝝ:
vsq3 ad natiuitatẽ dñi.Sctam ṽo quadragesimã q̄
incipit ab epphia vsq3 ad ꝯtinuos quadraginta dies:
quã dñs suo sctõ ieiunio ꝯsecrauit:q voluntarie eam
ieiunãt:bñdicti sint a dño:ꝛ q nolũt nõ sint astricti:s3
aliã vsq3 ad resurrectionẽ dñi ieiunẽt.¶Alijs autez
tpib⁹:nõ teneant nisi sexta feria ieiunare.Tpe ṽo ma
nifeste necessitatis:nõ teneant frẽs ieiunio corpali:d.

Expollẽs p̄-
cepto.
Expo.pcep.
Bñdictio.
Expo.pcep.

a.turbe clamabãt
O sanna filio dd.
Math.21.
b.cũ oratis dicite
pr̃ nr̃ ꝛc.Mat.6.
c.Cũ ieiunasset ꝛc
Math.4
d.Discipli collige
bãt spicas:ꝛ come
debãt.Mat.12

¶ Cõsulo vo moneo ⁊ exhortor frẽs meos in domino Iesu xpo: vt qñ vadũt p mũdũ: nõ litigẽt: e. nec contẽdant verbis: f. nec alios iudicent: sz sint mites: pacifici ⁊ modesti: g. mansueti ⁊ humiles: h. oneste loqntes: i. omnibus sicut decet. ¶ Et nõ debeant eqtare: nisi manifesta necessitate vel infirmitate cogant. k. ¶ In quãcunqz domum intrauerint: pmũ dicant. Pax huic domui. l. Et secũdũ sanctũ euangeliũ: de omnibus cibis q apponuntur eis: liceat manducare. m.

¶ Quod fratres non recipiant pecuniam. Cap. 4.

Precipio firmiter fratrib⁹ vniuersis: vt nullo mõ denarios vel pecuniã recipiãt: per se vel p interpositã personã. a. ¶ Tñ p necessitatib⁹ infirmorum: ⁊ alijs fratribus induẽdis: per amicos spũales ministri tñ ⁊ custodes solicitã curã gerant: b. scdm loca ⁊ tpa: ⁊ frigidas regiones: sicut necessitati viderint expedire. Eo semper saluo: vt sicut dictũ est: denarios vel pecuniam non recipiant. c.

¶ De modo laborandi. Cap. 5.

Frẽs illi qbus dedit dñs grãm laborandi laborent fideliter ⁊ deuote: a. ita q exclusõ ocio anime inimico: sancte oronis ⁊ deuotionis spiñ nõ extinguant: b. cui debent cetera temporalia deseruire. c. ¶ De mercede vero laboris: pro se ⁊ suis fratribus corporis necessaria recipiant: preter denarios vel pecuniaz. Et hoc humiliter sicut decet seruos dei: ⁊ pauptatis sanctissime sectatores.

¶ Qd frẽs nihil sibi appropient ⁊ de elemosyna petenda: ⁊ de infirmis fratribus. Cap. 6.

Frẽs nihil sibi appropiẽt: nec domũ: nec locum: nec aliquã rem: a. sz tanqz pegrini ⁊ aduene in hoc sclo: in pauptate ⁊ hũilitate: b. dño famulãtes: vadãt p elemosyna ɔfidẽter. Nec opz eos verecundari: qz dñs p nob se fecit pauperẽ: c. in hoc mũdo. Hec est illa celsitudo altissime paupertatis: q vos charissimos frẽs meos: heredes ⁊ reges regni celoꝝ instituit: d. paupes rebus fecit: vtutib⁹ sublimauit. Hec sit portio vra: q pducit in terra viuẽtiũ. Cui dilectissimi frẽs totaliter inherentes: nihil aliud p nomine dñi nri Jesu xpi in ppetuũ sub celo hre velitis. e. ¶ Et vbicũqz sunt ⁊ se inuenerint fratres: ɔfidant se domesticos inuicẽ inter se: ⁊ secure manifestet vnus alteri necessitatem suam. f. Quia si mater nutrit ⁊ diligit filiũ suũ carnalẽ: qzto diligentius dz qs dili

e. Nõ resistere malo. Math. 5.
f. Qui voluerit ɔtẽdere tecũ: ⁊ tollere tunicã ⁊c. mat. 5
g. Jesus aũt nõ rñdit. mat. 27.
h. Discite a me: qz mitis sũ ⁊ hũilis corde. mat. xi.
i. Mirabãt oẽs sup rñsis ei⁹. Lu. 2.
a. Nolite possidere aurũ nec argẽ. nec es i zonis. mat. x.
b. quos dedisti mihi custodi. Jo. 17
c. Qñ misi vos sine sacculo ⁊ pera. Luce. 22.
a. qd hic statis tota die ocio. mat. 20
b. In spũ opz deũ adorare Jo. 4 opz sp orare. Lu. 18
c. qrite pmũ regnũ di ⁊c. mat. 6.
a. Fili⁹ hois nõ hz vbi reclinet caput suũ. mat. 8.
b. Qui se hũiliat exaltabit. Lu. 14.
c. paup sũ ego. ps.
d. Uitã eternã possidebit: q reliqrit omnia. Mat. 19. Ego dispono vob regnũ. Lu. 22
e. nolite possidere. ⁊c. Mat. 10.
f. in hoc cognoscẽt oẽs q mei estis: si

Admonitio
k. Jesus fatigat⁹ ex itinere. Joan. 4.
l. Luce. 10.
m. Manducate q apponunt vob. Luce. 10.
Preceptum. Equipollens pcepto.
Preceptũ inhibitoriũ.
Admonitio

gere frēm suum spūalem? ¶ Et si qs eoꝝ in infirmitatē ceciderit: alij frēs debēt ei seruire: sicut vellēt sibi ƀuiri.

¶ De penitentia fratribus peccantibus imponenda. Cap. 7.

Si q̄ frm̄ instigāte inimico mortalr̄ peccauerint: ꝓ illis pctīs de qb⁹ ordinatū fuerit inter frēs: vt recurrat ad solos ministros ꝓuinciales: teneanƚ p̄dicti frēs ad eos recurrere: a. q̄z citi⁹ poterint sine mora. ¶ Ipsi ꝟo ministri si pbī i sunt: cū misericordia: b. iniūgāt illis penitētiā. ¶ Si ꝟo pbī i nō sunt: iniūgi faciāt per alios sacerdotes: c. ordinis: sicut eis ƀm deū melius videbiƚ expedire. Et cauere debēt ne irascāt: d. ꝛ cōturbenƚ ꝓpter pctm̄ alicuius: q꞉ ira ꝛ cōturbatio in se ꝛ in alijs impediunt charitatem.

¶ De electiōe gn̄alis ministri huius Fraternitatis: ꝛ de capitulo Penthecostes. Cap. 8.

Uniuersi Frēs isti⁹ religiōis: teneanƚ semꝑ ħre gn̄alē ministrū: a. ꝛ seruū totius Fraternitatis: b. ꝛ ei teneanƚ firmiter obedire. c. ¶ Quo decedēte: electio successoris fiat a ministris ꝓuincialib⁹ ꝛ custodib⁹ in capitulo pēthecostes: in quo ꝓuinciales ministri teneanƚ insimul ꝯuenire: vbicūqꝫ a gn̄ali ministro fuerit cōstitutū. Et hoc semel in tribus ānis: vel ad aliū terminū maiorē vel minorē: sicut a p̄dicto ministro fuerit ordinatū. ¶ Et si aliquo tp̄e appareret vniuersitati ministrorū ꝓuincialiū ꝛ custodū: p̄dictū ministrū nō eē sufficiētē ad seruiciū ꝛ cōem vtilitatē frm̄: teneāƚ p̄dicti frēs q̄b⁹ electio data ē: in nomine dn̄i alīū sibi eligere in custodē: d. Post capitulū ꝟo pēthecostes: ministri ꝛ custodes possint singli si voluerint ꝛ eis expedire videbiƚ: eodē āno in suis custodijs: semel frēs suos ad capitulū ꝯuocare. e.

¶ De predicatoribus. Cap. 9.

Frēs nō predicent in ep̄atu alicuius ep̄i: cū ab eo illis fuerit ꝯtradictū. a. ¶ Et nullus frm̄ populo ꝑenit⁹ audeat p̄dicare: nisi a gn̄ali ministro huius fraternitatis fuerit examinatus ꝛ approbatus: b. ꝛ ab eo offm̄ p̄dicatiōis sibi ꝯcessum. c. ¶ Moneo quoqꝫ ꝛ exhortor eosdē frēs: vt in p̄dicatiōe quā faciūt: sint examinata ꝛ casta eoꝝ eloq̄a: d. ad vtilitatem ꝛ edificationem ppli: e. anūciādo eis vitia ꝛ ƀtutes: f. penā ꝛ gl̄iam: g. cum breuitate sermonis: q꞉ verbum abbreuiatum fecit dn̄s super terram.

¶ De admonitione ꝛ correctione Fratrum. Cap. 10.

charitatē adīuicē habueritis. Jo. 13.

a. Sic lūatic⁹ quē nō potuerūt curare discipli: curat⁹ ē a dn̄o. Lu. 9.

b. Discite quid ē miaꝫ volo. mat. 9

c. q̄cūqꝫ ligaueritis sup ter. mat. 18

d. Irati iudei voluerūt precipitare dn̄m. Lu. 4.

a. Mgr̄ vr̄ vn⁹ est xp̄s. Mat. 23.

b. Qui maiorē inter vos ērit vr̄ seruus. Mat. 20.

c. Nō mea s꞉ tua voluntas fiat. ꝛc. Mat. 25.

d. Auferte ab eo talētū ꝛ date alīi.

e. Reuersi sūt. lxx cū gaudio. Lu. x.

a. In q̄cūqꝫ ciuitatē intraueritis: ꝛ nō receꝑint vos ꝛc. Lu. 10.

b. factū ē ꝟbū dn̄i sup Joānē. Lu. 3.

c. Si cecꝰ cec⁹ ducatū p̄stet: āboi foueā cadūt. mat. 15

d. d̄ bōo thesauro cordis ꝓf. mat. 12.

e. Misit eos curare infirmos. mat. x.

f. Sup cathedraꝫ moysi sedeſt scribe. ꝛc. Mat. 23

Ex ꝑolles p̄cepto.

Admonitio

g. Ibūt mali ad ignem eternū: iusti autē ad vitā etnā. mat. 25

Fres q̄ sunt ministri ꝛ serui alioꝝ fr̄m᷑. visitēt ꝛ moneāt fratres suos: ꝛ humiliter ꝛ charitatiue corrigāt eos:b. nō p̄cipiētes eis aliqd: qḋ sit ↄtra aiam suā ꝛ regulā nr̄am.c. Frēs 𝔳o q̄ sunt subditi: recordent q̄ ꝑpter deum abnegauerūt ꝓpas volūtates. ¶Un̄ firmiter p̄cipio eis: vt obediāt suis ministris: d. in oibus q̄ ꝓmiserūt dn̄o obseruare: ꝛ nō sunt cōtraria aie ꝛ regule nr̄e.e. ¶Et vbicūqꝫ sunt frēs q̄ scirēt ꝛ cognoscerēt se nō posse regulā sp̄ūaliter obseruare: ad suos ministros debeāt ꝛ possint recurrere. Ministri 𝔳o charitatiue ꝛ benigne eos recipiāt: ꝛ tantā familiaritatē habeant circa ipsos: vt dicere possint eis ꝛ facere sicut dn̄i seruis suis. Nā ita debēt: q̄ ministri sint serui oīū frm̄. f. ¶Moneo 𝔳o ꝛ exhortor in dn̄o Jesu xp̄o: vt caueant frēs ab oīū sup̄bia: vanagloria: inuidia: auaricia: cura ꝛ sollicitudine hui᷒ sc̄li:g. detractiōe ꝛ murmuratione. Et nō curent nescientes lr̄as: lr̄as discere:h. sꝫ attēdāt q̄ sup oia desiderare debēt hr̄e sp̄ūm dn̄i:i. ꝛ scāꝫ ei᷒ opationē:k. orare semꝑ ad deū puro corde:l. ꝛ hr̄e hūilitatē ꝛ patientiā.m. in p̄secutiōe ꝛ in infirmitate: ꝛ diligere eos q̄ nos p̄sequunt ꝛ rep̄hendūt ꝛ arguūt: q̄ꝛ dicit dn̄s. Diligite inimicos vr̄os: ꝛ orate ꝓ p̄sequētibus ꝛ calūniantibus vos. Beati q̄ persecutionē patiunt ꝑpter iusticiā: qm̄ ipsorū est regnum celoꝝ. Qui autem perseuerauerit vsqꝫ in finem: hic saluus erit.

Quod frēs non ingrediātur Monasteria monacharum. Cap. 11.

Precipio firmiter fratribus vniuersis: ne habeāt suspecta consortia vel consilia mulieꝝ.a. ¶Et ne ingrediant monasteria monacharū: p̄ter illos quibus a sede ap̄lica ↄcessa est licentia specialis. ¶Nec fiant cōpatres viroꝝ vel mulierū: ne hac occasione inter frēs vel de fratribus scandalū oriatur.b.

De euntibus inter sarracenos ꝛ alios infideles. Cap. 12.

Quicunqꝫ fratrum diuina inspiratiōe voluerint ire inter sarracenos ꝛ alios infideles:a. petant inde licentiam a suis Ministris prouincialibus. Ministri vero nullis eundi licentiam tribuant: nisi eis quos viderint esse idoneos ad mittendum. ¶Ad hec per obedientiam iniungo ministris: vt petant a domino Papa vnum de Sancte Romane Ecclesie Cardinalibus: qui sit gubernator: protector: ꝛ corrector istius fraternitatis: vt semper subditi ꝛ subiecti pedibus eiusdem

Preceptum.
Equpollens p̄cepto.
Admonitio
Preceptum.
Preceptum.
Preceptum.
Licencia.
Preceptum.

a. Qui maior ē inter vos: sit vr̄ fu᷒. Math. 20.
b. Corripe eū inter te ꝛ ipm. Math. 18.
c. Imponūt onera īportabilia. mat. 23.
d. Qui fecerit volūtatē p̄ris mei. ꝛc. Math. 12.
e. Redde dn̄o vota tua.
f. Qui maior ē inter vos: erit vr̄ fu᷒ Math. 10.
g. Nolite solliciti eē. ꝛc. Mat. 6.
h. Excepto ap̄loꝝ q̄ erāt idiote. lu. vlt.
i. Unctio docebit vos oia. 1. Joā. 2.
k. Operamini nō cibū q̄ perit: sꝫ q̄ p̄manet i vitā etnā. Joan. 6.
l. Oportꝫ sp̄ orare. Luce. 18.
m. In patientia vr̄a possidebitis aias vr̄as. Lu. 21.
a. Qui viderit mulierē ad ↄcupiscēdū eā. mat. 5.
b. Ue hoi illi per quē scādalū venit. Mat. 18.
a. Ecce ego mitto vos sic oues int lupos. Math. 10.

b. fides tua te saluū fecit. Mat. 9.
c. Reddes dn̄o vota tua. Mat. 5.

sancte ecclesie stabiles in fide catholica: b. paupertatē ⁊ humilitatē: ⁊ sctm̄ euāgelium dn̄i nr̄i Jesu xp̄i qḋ firmiter pmisimus: obseruem⁹. c. ¶ Nulli ergo oīno hoīm liceat: hanc paginā nr̄e ɔfirmatiōis infrīgere: vel ei ausu temerario cōtraire. ¶ Si qs aūt hoc attemptare presumpserit: indignationē oipotentis dei: ⁊ btōꝝ Petri ⁊ Pauli aplōꝝ eius: se nouerit incursuꝝ. Datū Laterani. 3. Kalendas Decembris: pontificatus nostri anno octauo.

¶ Explicit regula fratrū minoꝝ.

¶ In nomine dn̄i: incipit testamētum btissimi patris nostri Seraphici Francisci.

Ominus dedit mihi fratri frācisco incipe facere pn̄itētiā: qꝛ cū essem ī pctīs: nimis videbaᷓ mihi amaꝝ videre leprosos: sꝫ ipse dn̄s adduxit me inter illos: ⁊ feci miam cū illis. Et recedente me ab ipsis: id qḋ videbaᷓ mihi amarū: ɔuersuꝫ fuit ī dulcedinem aīe ⁊ corpis. Et postea parū steti: ⁊ exiui de sclō. ¶ Et dn̄s dedit mihi talē fidē ī ecclijs suis: vt ita simpliciter adorarē ⁊ dicerē. Adoram⁹ te sctīssime dn̄e Jesu xp̄e hic ⁊ ad oēs ecclias tuas q̄ sunt ī toto mūdo: ⁊ bn̄dicim⁹ tibi: qꝛ p sctām crucē tuā redemisti mūdū. ¶ Postea dn̄s dedit mihi ⁊ dat tantā fidē in sacerdotibus q viuūt f̄m formā sctē romane eccl̄ie ꝑpter ordinē ipsoꝝ: ꝙ si facerēt mihi psecutionē: volo recurrere ad ipsos. Et si haberē tantā sapientiā quantā Salomō habuit: ⁊ inuenirē paupculos sacerdotes hui⁹ scli: in ecclesijs ī qb⁹ morantᷓ: nolo p̄dicare ɔtra volūtatē ipsoꝝ. Et ipsos ⁊ oēs alios volo timere: amare: ⁊ honorare sicut meos dn̄os. Et nolo in ipsis ɔsiderare pctm̄: qꝛ filiū dei cerno in ipsis: ⁊ dn̄i mei sunt. Et ꝑpter hoc facio: qꝛ nihil video corpalr̄ in hoc seculo de ipso altissimo filio dei: nisi sctīssimū corp⁹ ⁊ sanguinē suū: qḋ ipsi recipiūt: ⁊ ipsi soli alijs ministrāt. Et hec sctīssima misteria volo sup oīa honorare ⁊ venerari: ⁊ in locis p̄ciosis collocari. ¶ Sctīssima noīa ⁊ verba ei⁹ scripta vbicūqꝫ inuenero in locis illicitis: volo colligere: ⁊ rogo ꝙ colligantᷓ: ⁊ in loco honesto collocētᷓ. ¶ Et oēs theologos: ⁊ q ministrāt nob̄ ꝟba diuina: debem⁹ honorare ⁊ venerari: sicut eos q ministrāt nob̄ spm̄ ⁊ vitā. ¶ Et postq̄ dn̄s dedit mihi curā de frīb⁹: nemo ostēdebat mihi qd deberē facere: sꝫ ip̄e altissim⁹ reuelauit mihi: ꝙ deberē viuere f̄m formā scti euāgelii. Et ego paucis ꝟb̄ ⁊ simplicib⁹ feci scribi: ⁊ dn̄s papa ɔfirmauit mihi. ¶ Et illi q veniebāt ad recipiēdū vitā istā: oīa q̄ h̄re poterāt dabāt paupib⁹: ⁊ erāt ɔtēti tunica vna intᷓ ⁊ foris repetiata q volebāt: cū cingulo ⁊ brachis: ⁊ nolebam⁹ pl⁹ h̄re. ¶ Officiū dicebam⁹ clerici f̄m alios clicos: laici dicebant pr̄ nr̄. Et satis libēter manebam⁹ in ecclesijs paupculis: ⁊ derelictis: ⁊ eram⁹ idiote: ⁊ subditi oīb⁹. ¶ Et ego manib⁹ meis laborabā: ⁊ volo laborare: ⁊ oēs alij frēs firmitᷓ volo ꝙ laborēt: de laboritio qḋ ptinet ad honestatē. Et q nesciūt discāt: nō ꝑpter cupiditatē recipiēdi p̄ciū laboris: sꝫ ꝑpter bonū exemplū: ⁊ ad repellēdū ociositatē. Et qn̄ nō daretᷓ nob̄ p̄ciū laboris: recurram⁹ ad mēsam dn̄i petēdo eleemosynā ostiatim. ¶ Salutationē mihi dn̄s reuelauit: vt

dicerem⁹. Dñs det tibi pacē. ¶ Caueāt sibi frēs: vt ecclias ⁊ habitacula: ⁊ oīa alia q̄ ꝓ ipsis ꝯstruunt: penit⁹ nō recipiāt: nisi eēnt sicut decet scā paupertatē quā in rla ꝓmisim⁹: semꝑ ibi hospitātes sicut aduene ⁊ ꝑegrini. ¶ Precipio firmiter ꝑ obediētiā fratrib⁹ vniuersis: q̄ vbicūq3 sunt nō audeāt petere aliquā lrām in curia romana: ꝑ se nec ꝑ interpositā ꝑsonā: nec ꝓ ecclia: nec pro alio loco: neq3 sub specie ꝑdicatiōis: nec ꝓ ꝑsecutiōe suoꝝ corpoꝝ: sed vbicūq3 nō fuerint recepti: fugiāt ad aliā terrā ad faciendū penitētiā: cū bñone dei. ¶ Et firmiter volo obedire gñali ministro hui⁹ fraternitatis: ⁊ illi guardiano quē sibi placuerit mihi dare: ⁊ ita volo eē capt⁹ in manib⁹ suis: vt nō possim ire vel facere ꝯtra volūtatē suā: qz dñs me⁹ ē. ¶ Et q̄uis sim simplex ⁊ infirm⁹: tñ semꝑ volo hr̄e clericū: q mihi faciat offiīj: sicut in rla cōtinet. Et oēs alij frēs teneant firmiter obedire guardianis suis: ⁊ facere offiīn s̄m regulam. Et si aliqui inuenti essent qui non facerent officium secundum regulā: ⁊ vellēt alio mō variare: aut nō eēnt catholici: oēs Frēs vbicūq3 sunt ꝑ obediētiā teneant: q̄ vbicūq3 inuenerint aliquē ipsoꝝ: ꝓximiori custodi illius loci vbi ip3 inuenerint debeāt ꝑsentare. Et custos teneat ꝑ obedientiā ipm firmiter custodire sicut hoīem in vinclis die noctuq3: ita q̄ non possit eripi de manib⁹ ei⁹: donec ꝓꝓa sua ꝑsona ip3 repñsentet in manib⁹ sui ministri. Et minister teneat firmiter ꝑ obediētiā: mittere ip3 ꝑ tales frēs q die noctuq3 custodiāt ip3 sicut hoīez in vinclis: dōec repñsentēt ip3 corā dño ostiēn. q est dñs ꝓtector ⁊ correctoꝛ isti⁹ Frnitatis. ¶ Et nō dicāt Frēs hec est alia rla: q2 hec ē recordatio: admonitio: ⁊ exhortatio: ⁊ meū testamētū: qd ego Fr Frācisc⁹ paruul⁹ facio vob Frib⁹ meis bñdictis: ꝓpt hoc vt rlam quā dño ꝓmisim⁹: meli⁹ catholice obꝯuem⁹. Et gñalis mīster: ⁊ oēs alij mīstri: ⁊ custodes: ꝑ obediētiā teneāt: i istis ꝟb nō addere vel minuere. Et sꝑ hoc scriptuz hēant secū iuxta rlaz: ⁊ in oib⁹ capl̄is q̄ faciūt: qñ legūt rlaz: legāt ⁊ ista ꝟba. ¶ Et oib⁹ Frib⁹ meis clericis ⁊ laicis ꝑcipio firmit̄ ꝑ obediētiā: vt nō mittāt glosas i rlā: nec in istis ꝟb: dicēdo ita volūt intelligi: s3 sicut dedit mihi dñs simplicit̄ ⁊ pure dicere ⁊ scribere regulā ⁊ ista ꝟba: ita simplicit̄ ⁊ pure sine glosa intelligatis: ⁊ cū sctā opatiōe vsq3 in finē obꝯuetis. ¶ Et q̄cūq3 hec obseruauerit: in celo repleat bñone altissimi p̄ris celestis: ⁊ in terra repleat bñdictiōe filij sui cū sctissimo spū paracleto: ⁊ oib⁹ ꝟtutib⁹ celoꝝ: ⁊ oib⁹ sctis. Et ego frater Frāciscus paruulus ⁊ vester seruus in dño: quātūcūq3 possuz ꝯfirmo vob intus ⁊ foris istā sanctissimā bñonem. Amen.

¶ Explicit testamentum beatissimi patris nostri Francisci.

¶ Forma recipiendi frēs ad ꝓfessionē.

Primo: fiat capitularis omniū Frm̄ ꝯgregatio. ¶ Scdo ꝑ nouitiū ꝓfessiōis humilis postulatio: ⁊ rñsio. ¶ Tertio: ei⁹ sufficiētie ⁊ ꝯuersatiōis examinatio. ¶ Quarto circa ꝓmittenda in regula specifica informatio. ¶ Quinto: habit⁹ ⁊ cingli bñō: ⁊ eoꝝ impositio. ¶ Sexto:

Decē facienda sūt in receptione ad professionem.

sui status ꝑ clerico vel laico deputatio. ¶ Septimo: gñalis oim renũciatio: ⁊ votoꝝ cõmutatio. ¶ Octauo (si voluerit) nois mutatio: ⁊ electi confirmatio. ¶ Nono: ꝓfessiõis emissio: ⁊ eterne glie promissio. ¶ Decimo: circa ꝓmissa obſuanda benigna exhortatio: ⁊ indulgentie adepte grata notificatio: ⁊ noui ꝓfessi charitatiua recõmẽdatio: ac ẽt hymni Te deũ decantatio.

1 ¶ Circa pͥmũ pulset cãpana capli: vt moris ẽ: ⁊ oẽs frẽs q pñt ꝯueniãt i capitulo: ẽt hospites iteriores: q2 iste act⁹ ꝓfessiõis ẽ de solẽnib⁹ ⁊ pͥncipalibus ordis. Et oib⁹ ꝯgregatis: ⁊ cã ꝑ ꝓlatũ denũciata: si aliq nouitij sũt ibi excãt.

2 ¶ Circa scd̃m: vocatus nouitius facturus ꝓfessionẽ: flectat genua corã ꝓlato: obsecrans humiliter eum ⁊ frẽs vt velint ipm recipere.

3 ¶ Circa tertiũ: ꝓlat⁹ qrat ab oib⁹ de ei⁹ ꝯuersatiõe: onerãdo ꝯsciẽtias eoꝝ.

4 ¶ Circa qrtũ: vocato nouitio ꝓlat⁹ iniũgat sibi defect⁹: ⁊ specificet ꝓmittẽda.

5 ¶ Circa qntũ: habitu ante ꝓlatũ in crucis modũ: ⁊ cingulo positis: surgant oẽs frẽs ⁊ depositis mãtellis: incipiat ꝓlatus. ℣. Adiutoriũ nr̃m ⁊c. ℟. Qui fecit. ℣. Dñe exaudi. ℣. Dñs vobiscum. Oro.

Domine Iesu xp̃e q existẽs in forma dei: formã ſui accipe: ac in similitudinẽ hoim fieri: ⁊ habitu iueniri vt hõ ꝑ nr̃a salute dignat⁹ es: te suppliciť exoram⁹: vt istũ nr̃e religiõis habitũ in crucis modũ ꝓ tue passionis memoria i depositũ: bñ✠dicere digneris: vt famul⁹ tu⁹ frater. N. q ꝑ penitẽtialẽ sui corpis tegumẽto ipm induet: te ꝑ imitationẽ induat salubeŕrimã ad oĩs ꝑfectiõis exẽplũ. Qui viuis. ⁊c. ¶ Oro sup chordam.

Deus q vt ſuũ absolueres: filiũ funib⁹ ligari voluisti: bñ✠dic q̃s funẽ istũ: vt famul⁹ tu⁹ fr. N. q eo velut ligamine sui corpis cingeť: victoꝝ eiusdẽ filij tui dñi nr̃i Iesu xp̃i memor existat: ⁊ in ordine quẽ assumit salubriter ꝑseueret: ⁊ tuis cũ effectu sp̄ obseqis se obligatũ ẽe cognoscat. Per eũdẽ ⁊c.

¶ Hic habit⁹ ⁊ chorda aspgãť aqua bñdicta: ⁊ induať nouitius habitu bñdicto a ꝓlato: ⁊ dicat seqntia sup eũ. ℣. Dñs vob. oro.

Maiestatẽ tuã dñe suppliciter exoram⁹: vt famulũ tuũ. N. cui ꝯ tua gratia ꝯsumẽtes nr̃e religiõis vestẽ imponim⁹: digneris īter discipłos tuos ꝟtute ex alto induere: iusticie lorica munire: ⁊ salutis ꝓtegere velimẽto: vt intercedẽte btissimo pͥe nr̃o seraphico ꝯfessore tuo Frãcisco: sub hũilitatis veste tibi ꝑseuerãter deseruiẽs: ad stolã immortalitatis ⁊ glie mereať ꝑuenire. Qui viuis. ¶ Hic cingať a ꝓlato chorda. Deinde dicať oio.

Deus q btõ petro aplo tuo significãs qua morte clarificaturus eẽt deũ: ꝓdixisti per aliũ in senectute fore cingẽdũ: famulũ tuũ frẽm. N. quez cingulo nr̃e fraternitatis ꝑcingimus: tua q̃s charitate ꝑcinge: tui nois metu ꝯstringe: ⁊ chorda salutari cor eius regulari alliga disciplina: vt tua ei opitulante gr̃a: solutus ⁊ liberatus a mũdo: tuoq3 victus seruitio: in ordinis quez assumit obseruãtia: vsq3 in finem iugiter perseueret. Qui viuis.

¶ Oro dicẽda sup frẽm indutũ ⁊ ꝑcinctũ. ℣. Dñs vobiscum.

Deus q mira crucis mysteria in tuo deuotissimo ꝯfessore bto Frãcisco multiformiter demõstrasti: da famulo tuo fri. N. ipsius semp exẽpla sectari: ⁊ assidua eiusdem crucis meditatione muniri. Per xp̃m.

6 ¶ Circa sextum: ꝓlatus deputet eum pro clerico vel laico.

¶ Circa sep'imũ:renũciet oĩbus:tam habitis q̃ habendis:ꝛ omni iuri ꝛ 7
priuilegio. Et si qua vota emisit:commutet ea prelatus.
¶ Circa octauũ:potest nouicius mutare nomen:vt sibi placuerit. 8
¶ Circa nonũ:scꝫ ꝓfessionis emissionẽ:flexis genib⁹ nouicius amoto ca- 9
putio:iunctisq̃ manibus inter manus ꝑlati:dicat sic.

Ego fr. N. voueo ꝛ ꝓmitto deo:ꝛ bẽe Marie semꝑ ỽgini:ꝛ bẽo Fran
cisco:ꝛ oĩbus scĩs:ꝛ tibi pr̃ toto tpe vite mee seruare regulã frm̃ mi-
noꝝ ꝯfirmatã per dñm papã Honoriũ:viuẽdo in obediẽtia:sine ꝓ-
prio:ꝛ in castitate. Rñdeat ꝑlatus. Si tu hec seruaueris:ego ꝓmitto tibi vitã
eternã. In noie pr̃is. ꝛc. Et si nõ intellexerit ꝓfitens:dicat in vulgari.
¶ Circa decimũ:ꝑlatus moneat ꝓfessũ ꝫ seruare q̃ promisit:ꝛ notificet q̃tã 10
indulgẽtiã adeptus sit:ꝛ recõmẽdet eũ frĩbus deuote. ¶ Quo facto surgens
cãtor incipiat hymnũ Ueni creator. Quo finito:duo fratres dicãt. ℣. Cõ
firma hoc deus. Deinde ꝑlatus dicat. ℣. Post partũ ỽgo. ꝛ. ℣. Ora pro nob
bẽe pr̃ Frãcisce. ꝛ. ℣. Saluũ fac. ꝛ. ℣. Dñe exau. ℣. Dñs vob. Oro. Deus q
corda. ꝛ Cõcede nos. ꝛ Deus q ecc̃liam tuam. ꝛc. Oro.

Deus q nos a scl'i vanitate ꝯuersos:ad brauiũ sup̃ne vocationis accen-
dis:pectoribus nr̃is purificãdis illabere:ꝛ grãm nob q̃ua in te ꝑseue-
remus infunde:vt protectiõis tue muniti ꝓsidijs:q̃d te donãte promisim⁹
impleamus:ꝛ nr̃e professiõis executores effecti:ad ea q̃ perseuerantibus in te
promittere dignatus es pertingamus. Per dñm. ꝛc.

¶ Sequitur forma capituli localis.

Primo pulsct̃ cãpanella ꝑlixi⁹. Deinde ꝯgregatis frib⁹ dicat
ꝑlatus. De⁹ det nob suã pacẽ. ℟. Amẽ. ¶ Recognitio ꝛ pu-
nitio culpaꝝ fiat scd'ꝫ moꝝ ꝓuincie:scꝫ siue añ:siue post recõ
mẽdationẽ. Facta aũt recõmẽdatiõe:frẽs ꝓstrati:ꝯfessiõem
gn̄alẽ faciãt in hũc modũ. ¶ Pr̃ ꝛ frẽs:dico meã culpã deo ꝛ
vob:specialr̃ de r̃la:de ꝯstitutiõib⁹:ꝛ de ordinatiõib⁹:ꝛ silen-
tio male obseruato in locis ꝛ tp̃ib⁹ ꝯstitutis. de horis ad q̃s tarde ꝛ male ve-
nio. de negligẽtijs in choro:ꝛ in alijs officijs mihi cõmissis:in qb⁹ nõ sũ soli
citus vt d̃berẽ. Itẽ:si aliquẽ frẽꝫ offendi ỽbo vl' facto:dico sibi meã culpã.
De his:ꝛ oibus alijs in q̃buscũq̃ꝫ deũ offendi:ꝛ aĩaꝫ meã:reddo me culpa-
bilẽ:ꝛ rogo deũ vt parcat mihi:ꝛ vos pr̃ detis mihi pñiaꝫ. ¶ Imposita pñia
dicat ꝑlatus. Misereat̃ vr̃i. Indulgẽtiã ꝛc. Postea in medio tono incipiat.
ꝑs. Ad te leuaui oculos. ꝛc. cũ Gl'ia pr̃i. De ꝓfundis ꝛc. In fine. Regẽ eter.
Kyriel'. Xp̃el'. Kyriel'. Pr̃ nr̃. ℣. Et ne nos. ℣. Memẽto ꝯgre. ℣. Saluos fac
seruos ꝛ ãcil. ℣. A porta infe. ℣. Dñe exau. ℣. Dñs vob. Oro.
Omnip̃s sempiterne de⁹:q facis mirabilia magna solus:ꝓtẽde sup famu-
los tuos ꝑlatos nr̃os:ꝛ sup cũctas ꝯgregatiões illis ꝯmissas spm̃ grẽ saluta-
ris:ꝛ vt in ỽitate tibi ꝯplaceãt:ꝑpetuũ eis rorẽ tue bñonis infunde. ¶ Pretẽ
de dñe famlis ꝛ famulabus tuis:dexterã celestis auxilij:vt te toto corde perq
rãt:ꝛ q̃ digne postulãt ꝯseq mereãt̃. Deus venie largitor ꝛc. Fideliũ deus om
niũ ꝯditor ꝛ redẽp. ꝛc. Regem eter. ꝛc. ℟. Et lux. ꝛc. Requiescant in pace. ℟.
Amẽ. Dictaq̃ꝫ orõne ꝑfica:dicat ꝑlatus. Dñs det nob suã pacẽ. ℟. Amen.

¶ Incipiunt declarationes regule frm̄ minoꝝ: cū alijs ad dictū ordinē spectantibus.

¶ Incipit declaratio regule fratrum minorum: edita a domino Nicolao papa .iij.

NIcolaus eps seruꝰ seruoꝝ dei: ad ꝑpetuā rei memoriā. Exijt q̄ seminat seminare semē suū: de sinu pr̄is in mūdū: veste. s. hūanitatis indutꝰ dei filius iesus xp̄s ꝟbū euāgelicū saturꝰ i singulos: ꝓbos ⁊ reprobos: insipiētes ⁊ gnaros: studiosos ⁊ desides: ⁊ iuxta ꝓphetā colonus futurꝰ in terra: semē suū: doctrinā euāgelicā sine differētia in oēs: q oia tracturꝰ ad se: oēs saluare veneratq̄ tādē seipz deo pr̄i ꝓ salute oīz in redēptiōis hūane ꝓciū immolauit. Et tn̄ hoc semē in singulos cōicatum dei charitate diffusū: aliud cecidit secꝰ viā: sup corda. s. demonū suggestiōibꝰ peruia: aliud supra petrā: corda. s. nullo fidei vomere penetrata: aliud inter spinas: corda. s. diuitiaꝝ sollicitudinibꝰ lacerata: ⁊ ideo vnū prauis affectibus ꝯculcatū: aliud aridū: q2 grē carebat humore: reliquū legit̄ inordinatis sollicitudinibꝰ suffocatū: aliud tn̄ mite cor ⁊ docile terra bōa suscepit. Hec ē minoꝝ frm̄ mitis ⁊ docilis i paupꝑtate ⁊ hūilitate ꝑ almū xp̄i ꝯfessorē Frāciscū radicata religio: q ex illo ꝟbo semine germinās germē illd: ꝑ regulā sparsit i filios q̄s sibi ⁊ deo ꝑ suū ministeriū in obsuātia euāgelij gn̄auit. Isti sūt filij: q docēte Jacobo: ꝟbū eternū dei filiū insitū hūane nature in horto ꝟginalis vteri: potēs saluare aias: in māsuetudine susceperūt. Hi sūt illiꝰ sc̄e regule ꝓfessores: q̄ euāgelico fundat̄ eloq̄o: vite xp̄i roborat̄ exēplo: fundatoꝝ militantis ecclie: apostoloꝝ eiꝰ s̄mōibꝰ: actibusq3 firmat̄. Hec ē apd deū ⁊ p̄rē mūda ⁊ imaculata religio: q̄ descēdēs a p̄re luminū: ꝑ eius filiū exēplarit ⁊ ꝟbalit̄ aplis tradita: ⁊ deinde ꝑ spm̄ scīz bt̄o Frācisco ⁊ eū seqntibus inspirata: totiꝰ in se q̄si ꝯtinet testimoniū trinitatis. Hec ē cui attestāte paulo: nemo de cetero d3 eē molestus: quā xp̄s passiōis sue stigmatibus ꝯfirmauit: volēs institutorē ipsius: passiōis sue signis notabilit̄ insigniri. ¶ Sz nec sic ꝯtra ipos frēs minores ⁊ regulā hostis āntiq cessauit astutia: qn potiꝰ circa eos nitēs sup seminare zizaniā: iterdū emulatores agitatos inuidia: iracūdia ⁊ idiscreta iusticia cōcitauit: mordētes frēs ⁊ eoꝝ r̄laz q̄si illicitā: inobsuabilē: ⁊ discriminosaz: caninis latratibꝰ lacerātes: nō attēdētes hāc scāz r̄laz (vt ꝑdicit̄) p̄ceptis ac monitis salutaribꝰ istitutā: aplicis obsuatiōibꝰ roboratā: ꝑ plures romāos pōtifices approbatā: ⁊ ꝑ sedē aplicā ꝯfirmatā: tot diuinis testimonijs cōitam: q̄ credibilia facta sunt nimis in tot sc̄tis viris in obsuātia huiꝰ r̄le degētibꝰ ⁊ finiētibꝰ dies suos: quoꝝ nōnullos sc̄toꝝ catalogo sedes eadē: ex eoꝝ vita ⁊ miraclis: fecit ascribi: ac nouissime quasi diebus istis: per pie memorie Gregoriū papā .x. ꝑdecessorē nr̄m approbatā esse: ex euidēti vtilitate quā de ipsa cōsequit̄ vniuersalis ecclia: in gn̄ali Lugdunensi cōcilio declaratā. Nec nos minus attendimus: immo profundius cogitamus: sicut pensare debent subtilius ceteri catholice fidei professores: q ipse deus ordinem predictum ⁊ eius

obseruatores inspiciens:sic eos ab insurgētibꝰ in ipsos rācoribꝰ salutari p̄-
sidio p̄seruauit:q̄ nec ipsos fluctus tēpestuolus allisit:nec alios in ordie de-
gentiū ꝯsternauit:q̄n potiꝰ in rigore regulari ꝯcrescāt:⁊ amplient in suorū
obſuantia mandatoꝝ. Uerūtn̄ vt ordo p̄dictus q̄buslibꝫ p̄cisis an fratribꝰ:
distincta ⁊ pura vigeat claritate:sicut frēs eiusdem ordinis nuꝑ in gn̄ali ca
pitulo ꝯgregati ꝓuiderāt:dilectis filijs gn̄ali:⁊ nōnullis alijs ꝓuincialibus
eiusdē ordinis ministris:q in caplo ipso ꝯuenerant in nr̄a p̄sentia ꝯstitutis:
cum ad plenā obſuationē eiusdē rl'e in vigore spūs eoꝝ feruere noscat intē-
tio:visum est nobꝫ mordacibꝰ hmōi vias mordēdi p̄cludere:aliqua q̄ in ipsa
regula videri poterāt dubia declarare:nōnulla p̄ p̄decessores nr̄os ⁊ declara
ta:pleniore claritate disserere:in aliq̄bus ēt regulā ipsam ꝯtingentibꝰ:purita
ti eorundē ꝯscientie ꝓuidere. Nos aūt q̄ a teneris annis ad ordinē ipꝫ affe-
ctus nr̄os ereximus:in illis succrescēdo:cū aliq̄bus eiusdē ꝓfessoris socijs:
q̄bus eius vita ⁊ ꝯuersatio nota erāt:suꝑ ipsa regula ⁊ scīa ipsius beati Frā-
cisci intentiōe freqūti collatiōe tractauimus:⁊ tandē cardinalis:ac postmo-
dum eiusdē ordinis per dictam sedem gubernator:ꝓtector ⁊ corrector effe-
cti:ꝯditiones p̄dicti ordinis:ex imminēti nobꝫ cura palpauimus:in aplātus
officio tam de pia intentione cōfessoris p̄dicti:quam de ijs q̄ regulam ipsam
⁊ eius obseruantiam ꝯtingūt:ex p̄dictis longa experientia informati:nr̄os
ad ordinem p̄fatum ꝯuertimus cogitatus. Et tam ea q̄ per eosdem p̄decesso
res nr̄os approbata ⁊ declarata esse noscunt:q̄ ⁊ ipsam regulam ⁊ eam cō-
tingentia:maturitate plena discussimꝰ:nōnulla in p̄senti serie statuimus:ap-
probata firmauimꝰ:edidimus ⁊ cōcessimus plura:⁊ ordinando seriosius ⁊
clarius:que infra scriptis articlis plenius exprimunt. ¶ In primis:quia si- Articulꝰ pri-
cut intelleximus ab aliquibus hesitat:an frēs eiusdem ordinis:tam ad con- mꝰ de obſuā-
silia q̄ ad p̄cepta euangelica teneant:tum q̄ in regule predicte principio ha- tia euāgelici
bet:Regula ⁊ vita minoꝝ frm̄ hec est:scꝫ dn̄i nr̄i Jesu xp̄i scīm euangeliuꝫ concilij ⁊ pre
obseruare:viuendo in obedientia:sine ꝓprio:in castitate:tum ex eo q̄d in ea- cepti.
dem regula continet sic:Finito vero anno ꝓbationis:recipiant ad obediē-
tiam:ꝓmittentes vitam istam semꝑ ⁊ regulam obseruare:tum etiam q̄ in fi
ne ipsius rl'e continent hec verba:Paupertatē ⁊ humilitatē:⁊ scīm euangeliū
dn̄i nr̄i Jesu xp̄i q̄d firmiter ꝓmisimus obseruemus:lꝫ felicis recordatiōis
Grego. papa. 9. p̄decessor nr̄ hunc articulum:⁊ nonnullos alios eiusdem re
gule declarauerit:q̄ tn̄ eius declaratio propter aliquorum insurgentium in
frēs ⁊ regulam mordaces insultos:⁊ multoꝝ postea emergentium casuum
ꝯsiderantes euētus:in aliq̄bꝰ obscura:in aliq̄bus semiplena:⁊ in multis ēt
contentis in ipsa regula insufficiens videbat:illos obscuritatem:ac insuffi-
cientiam hmōi p̄fecte interp̄tatiōis declaratione amouere volētes:⁊ cuiusli-
bet ambiguitatis scrupulum in eisdem de singuloꝝ incutibus pleniores ex-
positionis certitudine amputare:dicimꝰ:q̄ cum in principio regule:nō ab-
solute:sed cū quadā modificatione vel determinatione:seu specificatiōe po-
natur:regula ⁊ vita minoꝝ frm̄ hec est:scꝫ dn̄i nr̄i Jesu xp̄i scīm euangeliuꝫ
obseruare:viuendo in obedientia:sine ꝓprio:⁊ in castitate:que tria eadem re
gula multum arte ꝓseq̄t:⁊ nihilominus alia nonnulla subiecit prohibēn-

do. ꝯsulendo. monendo. hortãdo: ꝛ sub alijs ꝟbis ad aliquẽ modoꝝ redu-cibilib⁹ pdictoꝝ: de intẽtione regule lr̃e valeat apparuisse: vt aliq̃ qȝ in ꝓfessio-ne quasi absolute subiectũ videt̃: ꝓmittẽtis vitã illam sẽp ꝛ illam obƀuare qȝ in fine subiũgit̃: ꝛ sctm̃ euangeliũ dñi nr̃i Jesu xp̃i qȝ firmiter ꝓmi-simus ꝯ obseruem⁹ totũ ad ipsius regule modificationẽ seu determinatiõem: seu specificatiõ̃ ꝓncipiũ reducat̃: vez ad obseruantiã euãgelij: vt pdicit̃ ꝑ ipsam regulam in ipsis trib⁹ modificatã: cũ nõ sit verisile ipm̃ sctm̃: ꝟbum ab ipso se-mel cum quadã modificatiõe vel determinatiõe seu specificatiõe plaũlus quasi subẽnciõe repetisse: voluisse in sui repetitiõe data sibi ꝑ eum modifi-catiõe vel determinatiõe seu specificatiõe sine certa causa carere. Et vt intelle-ctu ris argumẽta nos doceãt: ea q̃ in ꝓncipio: ad mediũ ꝛ ad finẽ: illa ꝟo q̃ in medio: ad finẽ atq̃ ꝓncipiũ: ꝛ q̃ in fine ad vtrũq;: vel coꝝ alteꝝ sepe referri. Et dato q̃ absolute dicere: oĩno ꝓmitto s. sctm̃ euangeliũ obƀuare: nisi ꝓfes-sor hmõi intenderet se ad oĩm ꝯsilioꝝ obseruantiam obligare: quod vix aut nunq̃ posset ad illam obseruare: ꝓpter qȝ talis ꝓmissio illaqueare ꝓfitẽtis animum videretur: clare videtur ꝓmissionem hmõi ad alium intellectum absq; intentione ꝓmittentis non debere ꝓstringi: nisi vt obseruantia euãge-lij sit sicut tradita reperit̃ a xp̃o: vez q̃ precepta vt p̃cepta: ꝛ consilia vt consi-lia a ꝓmittentibus obseruent̃. Quem intellectum etiã in eisdem verbis ha-buisse idem btũs Franciscus in lr̃e sui ꝓcessus in regula pariter ostẽdit: cũ aliqua euangelica ꝯsilia indicat vt ꝯsilia sub ꝟbis monitionis. exhortatio-nis: ꝛ ꝯsilij: nonnulla ꝟo sub ꝓhibitione: ac ꝟbo p̃cepti. Propter quod patz q̃ non fuit loq̃ntis intentio: q̃ frẽs ex ꝓfessione bullis regulẽ ad omnia ꝯsi-lia sicut ad precepta euangelica tenerent̃: sed solum ad illa q̃ in eadem regula preceptorie: vel inhibitorie seu sub verbis eq̃pollentibus sunt exp̃ssa. ¶ Un-de nos ad frẽs eius sdem ordinis conscientias plenarie serenandas declara-mus: q̃ ex professione eiusdem regule frẽs ad ea tñ euangelij obseruanda consilia astricti sunt: que in ipsa regula preceptorie: vel inhibitorie: seu sub ꝟbis eq̃pollentibus exp̃muntur. Ad nonnulla vero alia ꝑ euangelium da-ta consilia: eo magis scd̃m exigentiam sui status tenentur plus q̃ ceteri xp̃ia-ni: quo ꝑ illatum ꝑfectionis quem ꝑ professionem hmõi assumpserunt: se ob-tulerunt holocaustum dño meditatum ꝑ contemptum oĩm mundanoꝝ. Ad oĩa autem q̃ in ipsa regula continentur: tam precepta: q̃ ꝯsilia: q̃ ce-teri ex voto professionis hmõi non aliter tenent̃: q̃ eo modo quo in regula ipsa traduntur: vt scz teneant̃ ad eorum obseruantiam q̃ in eadem regula ipsis sub ꝟbis obligatorijs indicunt̃. Ceteroꝝ ꝟo obseruantiam: q̃ sub ꝟbis mo-nitorijs: exhortatorijs: informatorijs: seu q̃buscunq; alijs continentur: cate-ris magis conderet de bono ꝛ equo eos ꝓsequi: quo imitatores tanti pa-tris effecti: ꝑi semitas arctius elegerunt. ¶ Porro cum regula ipsa expresse contineat q̃ frẽs nihil sibi appropriẽt: nec domum: nec locum: nec aliquã rem: sitq; declaratum ꝑ eundem predecessorem Gregoriũ ꝛ nonnullos alios: hoc seruari debere tam in speciali q̃ etiam in cõi: quam sic arctam abdica-tionem venenosis oblectationib⁹ aliquoꝝ insensata deprauant astutia: ne frm̃ eorundem ꝑfectiõis claritas talium imperitis sermonibus laceretur: dñ

Declarat ad q̃ ꝯsilia euan-gelica tene. sũt frẽs ex ꝓfes-sione sue re.

Arti. ij de ob-seruãtia pau-ꝑtatis: ꝛ ab di-catione pro-prietatis.

cimu a:q abdicatio ꝓpꝛietatis hmōi oīm rez tam in particulari q̄ etiam in
cōi propter deum: meritoria est ⁊ scta: quā et xp̄s viam pfectionis ostēdens:
vbo docuit: ⁊ exēplo firmauit: quāqz in volentes pfecte viuere: p doctrine
ac vite ipsoꝝ alueos deriuarūt. Neqz his q̄sq̄z putet obsistere: q interdū dn̄s
xp̄s loculos habuisse: nam sic ipse xp̄s cui⁹ pfecta sunt opa in suis actib⁹ viā
pfectionis exercuit: q internū infirmoꝝ imperfectionib⁹ ꝯdescendēs: ⁊ viam p
fectionis extolleret: ⁊ imperfectoꝝ īfirmas semitas nō dānaret. Sic īfirmoꝝ p
sonā xp̄us suscepit in loculis: sic ⁊ in nōnullis alijs infirma humane carnis
assumēs: pnt euāgelica testaf historia: nō tm̄ carne sz mēte ꝯdescendit īfir-
mis. Sic eñ humanā naturā assumpsit: q in suis opib⁹ pfect⁹ existēs: ī nfis
fact⁹ humilis: ī ꝓprijs remāsit excelsus. Sic ⁊ i sūme charitatis dignatio
ne ad actus quoldā nr̄e imperfectioni ꝯformes inducif: q a summe pfectiōis
rectitudine nō curuaf. Egit namqz xp̄s ⁊ docuit pfectiōis opa: egit ēt ⁊ īfir-
ma: sicut interdū in fuga ptz: ⁊ loculis: sz vtrūqz pfecte: pfect⁹ existēs: vt pfe-
ctis ⁊ imperfectis se viā salutis ōnderet: q vtrosqz saluare venerat: q tandem
mori voluit p vtrisqz. ¶ Nec q̄sq̄z ex his insurgat erronee: q taliter ꝓpter
deū ꝓpꝛietatē abdicātes: tanq̄z homicide sui: vl' tētatores dei: viuēdi discri-
mini se cōmittāt. Sic eñ seipsos cōmittūt diuine ꝓuidentie in viuendo: vt
viam nō cōtemnant prouisionis humane: q n vel de iis q̄ offeruntf liberal'r:
vel de ijs q̄ mendicantf humil'r: vl' de ijs q̄ congruntur per laboritium susc̄
tentur. q triplex viuendi mod⁹: in regula prouidef expꝛesse. Profecto si iux-
ta promissum saluatoris nunq̄z deficiet fides eccl'ie: per ꝯñs nec opa misericoꝛ-
die subtrahenf: ex quo xp̄i paupib⁹ oīs ratio diffidētie cuiuslibet videf esse
sublata. Et q̄dem: vbi (qd̄ non est aliquaten⁹ presumendū) hec cuncta defice-
rent: sicut nec ceteris: sic nec ipsis fratrib⁹ iure poli in extreme necessitatis ar
ticulo ad prouidēdū sustētatiōi nature: via oīb⁹ extrema necessitate detentis
ꝯcessa precludif: cū ab oī lege extrema necessitas sit excepta. Non talem autē
abdicationem ꝓpꝛietatis: oīmodā renūciationē vsus rez cuiq̄z videatur in
ducere. Nam cū in reb⁹ tpalibus sit ꝯsiderare precipuū ꝓpꝛietatē: possessio-
nem: vsumfructum: ius vtendi: ⁊ simplicem facti vsum: ⁊ vltimo tanq̄z ne-
cessario egeat: lz p̄mis carere possit vita mortaliū: nulla pꝛorsus pōt esse pro-
fessio q̄ a se vsum necessarie sustētatiōis excludat. Vez ꝯdecēs fuit ei profes-
sioni q̄ spōte deuouit xp̄m pauperē in tanta paupertate sectari: oīm abdicare
dñium: ⁊ rez sibi ꝯcessaꝝ necessario vsu foꝛe ꝯtentā. Nec propter hoc q ꝓ
pꝛietatē vsus: ⁊ rei cuiuscūqz dñium a se abdicasse videf: simplici vsu oīs
rei renunciatū esse ꝯuincif: q imq̄z vsus non iuris sz facti tantūmodo nomē
hñs: qd̄ facti est tm̄modo in vtendo prebet vtentibus: nihil iuris: qui immo
necessariaꝝ rez tam ad vite sustētationē: q̄z ad officioꝝ sui stat⁹ executionē:
excepto qd̄ de pecunia infra subiungif: moderatus vsus: hm coꝝ regulaz: ⁊
ꝯditatem oīmodam concessus est fratribus. qbus rebus fratres licite vti pñt
durante ꝯcedētis licētia: ⁊ iuxta qd̄ in p̄senti serie ꝯtinef. Nec his obuiare
dignoscitur: q ciuilis prouidentia in hūanis rebus humane constituit: vez
non posse vsum: vel vsumfructū a dñio perpetuo separari: q̄ ne dñiuz dñis
semp abscedēte vsu) redderef inutile: ꝑpalē vtilitatē tantum in constituēdo

Qd̄ abdicatio ꝓpꝛiatis ī frm̄ minoꝝ rl'a indicta: ē licita ⁊ meritoria.

ꝓspiciens:ista decreuit. Retentio nanq3 dominij taliū rerū cū ꝯcessione vsus facta paupib9:nō est infructuosa dño:cū sit meritoria ad eterna:et ꝓfessioni paupertatis oportuna:q̄ tanto sibi censet viliorē:q̄to cōmutat tpalia perpetuis. Profecto nō fuit ꝯfessoris xp̄i r͞lam instituētis intētio:quinimo ꝯtrarium in ea ꝯscripsit:ꝯtrariū viuendo suaniter et ipse tpalib9 ad necessitatē vsus fuerit:et in plurib9 l ccis in r͞la vsum talē licere fratrib9 manifestet. Dicit nāq3 in r͞la. Clerici faciāt diuinū offīm:ex quo hīe poterūt breuiaria:ex hoc patenter insinuās:q̄ frēs sui habituri erāt vsum in breuiarijs:et libroꝝ q̄ sunt ad diuinū offīm oportuni. In alio quoq3 caplo dicēs:q̄ ministri et custodes p necessitatib9 infirmoꝝ:et alijs fratrib9 induēdis:p amicos spūales solicitā curā gerant:ſm loca et tpa et frigidas regiōes:sicut necessitati viderint expedire. Alibi ēt exhortās frēs p ꝯgruum laboris exercitium ad ocium euitandum.dicit q̄ de mercede laboris:pro se et suis fratribus:corporis necessaria recipiāt. In alio quoq3 caplo ꝯtinet:q̄ frēs vadāt ꝓ elcemosyna ꝯfidenter. Habet etiā in eadē regula:q̄ in p̄dicatione quā faciūt:sint examinata et casta eoꝝ eloqa:ad vtilitatē et edificationē ppli:annūciādo eis vitia et virtutes:penā et gliam:cū breuitate ſmonis. Sz cōstans est:q̄ hec supponūt scientiā:scientia reqrit studiū:exercitiū ꝟo studij ꝯueniēter hri nō pōt sine vsu libroꝝ. Ex qbus oibus satis claret ex regula:ad victū:vestitū:diuinū cultū:et sapiētiale studiū:necessariaꝝ rerū vsum esse ꝯcessum fratrib9. Patet itaq3 sane intelligētibus ex p̄dictis:regulā quo ad abdicationē hmōi non solum obseruabilē:possibilez:et licitā:sed meritoriā et pfectam:et eo magis meritoriā:quo per ipsam ꝓfessores ipsi9 magis a tpalibus ꝓpter deū:sicut p̄dicit elongant. ¶ Ad hec cū fratres ipsi nihil sibi in speciali acquirere:vel eorū ordini possint etiā in cōmuni:et cum aliqd ꝓpter deum ipsis offert.cōcedit:vel donatur:ea (si secus nō exprimat) offerētis:cōcedentis vel donātis:verisile fuisse credat intentio:vt rem hmōi oblatam concessam:vel donatā pfecte concedat.donet:et offerat:a se abdicet:ac in alios trāsferre cupiat ꝓpter deū:nec sit psona in qua loco dei cōgruētius huius rei dñium transferat q̄3 sedes p̄fata:vel psona romani pontificis xp̄i vicarij:q pater est omniū:et fratrū minorum nihilominus specialis:ne taliū reꝝ sub incerto videat esse dñium:cū3 pr̄i filius suo modo.seruus dño:et monachus monasterio:res sibi oblatas.ꝯcessas:vel donatas acqrant oim vtensiliū:et libroꝝ:ac eoꝝ mobilium p̄sentiū et futuroꝝ:q et quoꝝ vsum facti sc3 ordini vel fratribus ipsis l3 hre:ꝓprietatem et dñium (q̄ et felicis recordationis Inno.pa.4. p̄decessor nr̄ fecisse dignoscitur) in nos et Romanam ecclīam:aplica auctoritate recipim9:et ad nos et ipsam ecclīam plene:et libere ptinere:hac p̄senti ꝯstitutione in perpetuum valitura sancimus. ¶ Preterea:loca empta de elemosynis diuersis:et oblata seu concessa fratribus sub quacunq3 forma verboꝝ (l3 fratres sibi cauere debeant:q̄ in hmōi:verbis statui suo incōpetentibus non vtantur) a diuersis seu p indiuiso possidentibus:seu certas partes in ipsis locis hntibus:in qbus ipsi possidentes p indiuiso:seu certas partes hntes nihil in oblatione seu concessione hmōi reseruauerint:similiter in ius et dñium:ac proprietatē nr̄am:et ecclīe predicte:eadem auctoritate suscipimus. Loca ꝟo:seu

Attende cui ꝯpetat dñiū reꝝ frib9 concessarum.

domos ꝓ habitatione fratrum a singulari: vel collegio ipsis fratribus ex in
tegro ꝯcedendā. seu etiā offerendā: si alia de voluntate ꝯferētis si fr̄es inhabi-
tare cōtigerit: ꝑseuerāte tn̄ voluntate. ꝯcedētis inhabitēt: ac illa libere (ꝓpter
ecclesiam ⁊ oratoria ad ecclesiam destinata ⁊ cimiteriū: q̄ tam ꝑsentia q̄ȝ futu
ra in ius ⁊ ꝓprietatem nr̄am: ⁊ ꝑ dicte ro. nane ecclesie: simili modo ⁊ auctori
tate recipimus) mutata ꝯcedentis voluntate: ac ipsis fratribus patefacta di-
mittant. In quoꝝ locoꝝ dominio seu proprietate: nihil nobis vel ꝑstate ro-
mane ecclesie retinem⁹ omnino: nisi ea specialiter de nr̄o: seu ipsius romane
ecclesie recipiant assensu. Et si in eisdem locis reseruauerit sibi dominium in
cōcedendo cōcedens: ꝓpter inhabitationem fratrū: tale dominiū in ius ec-
clesie sepedicte nō transeat: sed potius plene liberꝝ remaneat cōcedenti. In-
sup nec vtensilia: nec alia quoꝝ vsum ad necessitatem ⁊ officioꝝ sui status
executionē (non enī omniū reꝝ vsum hr̄e debent: vt dictum est) ad vllā sup-
fluitatem. diuitias: seu copiam q̄ derogent pauptati: vel thesaurizationem: vel
eo animo vt ea distrahant: seu vēdant recipiāt: vel sub colore ꝓuidētie in fu
turum: nec alia occasiōe: quinimo in omnibus appareat in eis quo ad do-
miniū omnimoda abdicatio: in vsu necessitas. Hec aūt scd̄m exigentiam ꝑ
sonaꝝ ⁊ locoꝝ ministri ⁊ custodes simul ⁊ separatim in suis administratio
nibus ⁊ custodijs: cū discretione disponant: cū de talibus interdū ꝑsonarū
qualitas: temporum varietas: locoꝝ conditio: ⁊ nonnulle alie circumstantie:
plus minusue: ac aliter ꝓuideri requirant. Ista tamen sic faciant: ꝙ semꝑ in
eis ⁊ eoꝝ actibus: pauptas sancta reluceat: prout eis ex eoꝝ regula innuitur
indicta. ¶ Ceteꝝ cū eadem regula sit sub ꝑcepti districtione ꝓhibitum: ne Ar. iij. d mō se hn̄di circa elemosynas pecuniares.
fr̄es recipiant ꝑ se vel ꝑ alios denarios vel pecuniam vllo modo: idq̄ȝ fr̄es
inppetuū ꝯuare cupiant: ⁊ velut iniunctū necesse habeant adimplere: ne ip-
soꝝ puritas in huius obſuatione ꝑcepti maculet in aliquo: vel fratrum cō
scientie aliquibus aculeis stimulent: articulū istū: ꝓpter detrahentiū morsus
ꝓfundius q̄ȝ nr̄i ꝑdecessores fecerūt assumentes: ac ipm clariorib⁹ determi-
nationib⁹ ꝑsequētes: dicim⁹ in primis: ꝙ fr̄es ipsi a mutuis contrahēdis ab
stineant: cū eis mutuū contrahere: ipsoꝝ statu ꝯsideratō non liceat. Possint
tamen ipsi ꝓ satisfactione ꝓ eoꝝ necessitatibus facienda: q̄ ꝓ tempore occur
rerint (cessantib⁹ elemosynis de qb⁹ satis fieri commode tūc nō posset) ci-
tra cuiuslibet obligationis vinculū dicere: ꝙ ꝑ elemosynas ⁊ alios amicos
frūt ad solutionem hmōi faciendam intendūt fideliter laborare. Quo casu
procuret a fratrib⁹: ꝙ ille q dabit elemosynam: ꝑ se vel ꝑ aliū non nominan
dū ab ipsis: si fieri poterit: sed ab eo potius iuxta suū beneplacitū assumen-
dū: huius satisfactionem faciat in totū vel in partem: ꝓut dn̄s sibi inspira-
uerit. Si tamē hoc ipse nollet facere: vel nō posset: vel ꝙ recessus eius immi
neat: aut q2 quib⁹ hoc velit cōmittere noticiam nō habet fideliū ꝑsonarum:
seu quacūq̄ȝ alia occasione vel causa: declaram⁹ ⁊ dicim⁹: ꝙ in nullo regule
puritas infringit: aut quolibet ipsius obſuantia maculat: si fr̄es ipsi alicu-
ius vel aliquoꝝ sibi curent dare noticiā: vel aliquē seu aliquos nominare:
aut etiā ꝑsentare: cui vel qb⁹ si elemosynā facienti placuerit: cōmitti possit
executio predictorū: ac ipsius habeat assensus suꝑ subrogationibus infra-

scriptis. Ita tñ q penes ipsum dantē: dominio. ꝓprietate: ac possessione ipsius pecunie cū libera ptāte reuocādi sibi pecuniā ipsaꝫ semp vsqꝫ ad ꝯuersione ipsius in rē deputatā: plene. libere: ac integre remanētibus: in ipa pecunia nihil oīno frēs iuris habeant: nec ad ministrationē seu dispēsationē: nec ꝯtra ꝑsonā nominatā ab eis: vel non noiatā: cuiuscunqꝫ ꝯditionis existeret in iudicio vel extra actionē. ꝓsecutionē: aut aliquod aliud ius qualitercunqꝫ ꝑsona ꝑdicta in cōmissione huius se hērēt. ¶ Liceat tñ frībus suas necessitates insinuare: ac specificare: vel exponere ꝑsone ꝑdicte: ac eaꝫ rogare q soluat. Possint etiam ꝑsonaꝫ candē exhortari: ac inducere: q fidelr in re cōmissa se habeat: ꝛ anime sue saluti in commissa sibi executiōe provideat: ita q ab oīni eiusdē pecunie administratione: seu dispēsatione: ꝛ ꝯtra ꝑsonam ꝑdictam actione ꝛ ꝓsecutione (vt ꝑdictum est) frēs abstineant omnimodo. ¶ Si vero ꝑsonam hmōi nominatā: vl' non nominatā a fratribus quo minꝰ ꝑ se possit exequi quod ꝑdicitur contigerit ꝑ absentiā. infirmitatē. voluntatē: seu locoꝝ distantiā ad q ipse nollet accedere: in quibus eēt solutio seu satisfacio faciēda: vl' occasione alia ꝑpediri: liceat fratribus cū conscientie puritate: qnantū ad vnā aliā ꝑsonā subrogandā ad ꝑmissa: in noiando ꝛ alijs: si ad primū dantē non possint: vl' nollēt hře recursum: cū ista ꝑsona facere sicut cū prima supra proxime declarauimus eis licere. Duarū enī ꝑsonarūꝫ ministeriū ꝑ viā subrogationis: vt dictū ē cōmunius ꝛ generalius videt posse in ꝑdictorum executione sufficere: cum ꝑdicta satisfactio plumat posse celeriter expediri. Si tñ interdum propter locorum distantiam in quibus eēt satisfactio faciēda: ꝛ conditiones seu circumstantias alias casus emergeret: in quo videretur pluriū ꝑsonarū subrogādarū ministeriū opportunum: liceat ipsis fratribus in hoc casu: iuxta negocij qualitatē: huiusmodo ꝑdicto: plures ꝑsonas assumere. nominare: seu ꝑsentare ad istud ministeriū exequēdū. ¶ Et quia oportꝫ ꝛ expedit fratrū necessitatibus non solū pro qbus iam eēt solutio seu satisfactio faciēda: vt supra proxime dictuꝫ ē: sꝫ et imminētibus: sic tales necessitates ingruētes imminicant q breui tēpore expediri valeant: sic tales: sꝫ pauce cōparatiue: quarū prouisio necessario tractū tēporis hꝫ: vt in libris scribēdis. ecclesijs: seu edificijs ad vsuꝫ habitationis eoꝝ construēdis libris ꝛ pannis in locis remotis emēdis: ꝛ alijs similibꝰ: si qua occurrerint: cū moderamine supradicto salubriter prouideri: sicut in istis necessitatibus clare distinguimus: sic in eis frēs possetute ꝛ sana consciētia procedere declaramus: vcꝫ: vt īgruēti vel imminēte necessitate q breui tēpore: vl q interdū ex aliquibus circumstantijs non sic breui: vt supra in primo casu dictuꝫ ē: valeat expediri: tam quo ad dantē elemosynaꝫ: q̄ꝫ quo ad nominatū vl' substitutū: in oibus ꝛ ꝑ oīa: sicut in articulo solutionis pro necessitatibus ꝑteritis faciēde supra proxime declarauimus ꝓcedatur. In ea vero necessitate quantūcunqꝫ ꝑsentialr ingruēti: q tñ ex qualitate sui: vt ꝑdicitur: tractū tēporis hꝫ annexū: quia in eo casu verisimile ē q tūc ratione distātie locoꝝ q̄ꝫ expeditio necessitatis ipsius ex sui ꝯditiōe reqreret: tūc etiā circūstantiaꝝ ipsius necessitatis rōne pēsata: freqnter a casus acciderēt: in qbus ad expeditionē necessitatis huius oporteret q ꝑ diuersas manus ꝛ ꝑso-

Nota modū ꝑ necessitatibus futuris.

nas transfiret pecunia neceſſitati huiõi deputata:quaꝝ omniũ ꝑſonarũ impoſſibile quaſi eẽt dñz principalẽ ꝑ ipſa neceſſitate pecuniã deputautẽ: ſeu etiã ſubſtitutũ ab eo:ꝛ tertiũ etiã ab ipſo ſubſtituto(ſi caſus talis accederet) poſtea ſubrogatũ hr̃e noticiã:declaram⁹ ꝛ dicim⁹:ꝙ in hoc articulo: preter dictos duos modos in neceſſitatib⁹ ꝑteritis ꝛ ingruẽtib⁹ q̃ poſſint breui tẽpore vl' interdũ non breui:vt ſupra exprimitur expediri:vt ꝑdixim⁹ obſeruãdos:ad ꝯſeruandã ipſius regule ac profeſſorũ eius omnimodaz puritatẽ:ꝙ ſi ꝑſto ſit eleemoſyne hui⁹ elargitor:vl' eius nuncius q poſſet hoc facere: exꝑſſe illi ꝑdicatur a fratribus:ꝙ ſibi placeat:vt dominio talis pecunie cũ libera ptãte reuocandi ſibi pecuniã ipſaz penes ipſuz ſemꝑ vſqz ad ꝯuerſionẽ ipſius in rẽ deputatã libere remanẽte:vt in alijs duobus caſibus ſupius dictuz ẽ:ꝑ quorũcunqz manus pecunia ſeu eleemoſyna ipſa tractetur:ſiue ꝑſonas ab eodẽ vl' a fratribus noĩatas:totũ ſuo ꝯſenſu:voluntate:ac auctoritate ꝓcedat. Quo aſſenſuz ſuũ ꝑbentẽ ꝑdictis:ſecure frẽs de re empta vl' acqſita de illa pecunia ꝑ quẽcunqz:iuxta modũ annotatuz ſupius:vti poſſint.

¶Ad maiorem autem omnium ꝑdictorum claritatem:ac in ꝑpetuum valitura ꝓuiſionis ſerie declaramus:ꝙ fratres prefatis modis:vt ꝑdicitur:circa pecuniam in ſupportandis eoꝝ preteritis ꝛ ingruentibus neceſſitatibus obſuatis:non intelliguntur nec dici poſſunt:ꝑ ſe vel ꝑ interpoſitã ꝑſonã pecuniã recipere contra regulam vel profeſſionis ſui ordinis puritatem:cũ manifeſte pateat ex predictis:predictos fratres non ſolum a receptione.proprietate.dominio: ſiue vſu ipſius pecunie: veruntiam a contrectatione qualibet ipſius:ꝛ ab ea penitus alienos. ¶ In eo vero caſu quando antequam ipſa pecunia in licitum rei habẽde vl' vtende commercium ſit conuerſa:concedẽte pecuniã mori contigerit:ſi concedẽs in concedẽdo dixerit vel expſſerit:ꝙ ꝑſona deputata pecuniam ipſam in neceſſarium vſum frũ expẽderet:q̃cqd de ipſo concedẽte viuẽdo vel moriẽdo contigeret:ſiue concedẽs huiuſmodi heredẽ reliq̃rit:ſiue non:poſſint frẽs ad ꝑſonam deputatam:non obſtante concedẽtis morte:vel heredis contradictione: pro illa pecunia expẽdẽda recurrere:ſicut poterant ad ipſum dominum concedẽtem.

Quid ſi moriatur elemoſynã faciẽs.

¶Quia ꝓ puritatẽ ipſius ordinis intima cordis affectione zelamus:cuz in ꝑdictis caſibus ad determinatam neceſſitatẽ:vt ꝑdicitur per aliquẽ pecuniã ꝯcedi ꝯtigerit:ꝯcedẽs pecuniã rogari poſſit a frib⁹:ꝙ ſiqd de ipſa pecunia habita neceſſitate dẽnominata ſuperit:ꝯſentiat ipſe ꝯcedẽs:ꝙ reſiduũ ꝑfate pecũie i res alias ꝓ alijs ipoꝝ frm̃ ꝑdictis neceſſitatib⁹ ꝯuertatur. Quo nõ ꝯſentiẽte ꝑdictis:ipz reſiduũ(ſi qd fuerit)reſtituatur eidẽ. Caueãt tñ frẽs:ꝙ ſollicite ſe coarctẽt:vt nõ plus ſciẽter ꝯcedi ꝯſentiãt:q̃ꝫ veriſimiliter extimari poſſit rem neceſſariã ꝓ qua pecunia ipſa ꝯceditur valiturã. Et qꝛ in ꝑdictorum serioſa expoſitione:a dante vel recipiẽte de facili poſſet errari: vt clari⁹ vtilitati dantium:puritati ordinis:ſimplicitati aliquorum ſimplicium:ſaluti animarum:hinc ꝛ inde ſecurius ꝯſulatur:intellectum illum:q ſatis in hoc caſu a ſane itelligente percipitur:preſentis ac i eternum valiture ꝯſtitutionis ſerie lucidamus:volentes illud ad communem deduci noticiã: vez ꝙ ſemper quando pecunia fratribus ipſis mittitur:vel offertur:nec expſſe ꝑ-

Attẽ. q̃d hẽat fieri ſi ſupſit pecunia.

mittentē vel offerentem aliō exprimatᷣ: pdictis modis prorsus oblata intelli gatᷣ ꝛ missa. Non enī verisimile est aliquem elemosyne siue expssione modū illum velle prefigere: p quem ꝛ donans merito: vel illi quoꝝ necessitatibꝰ intendit p donū hmōi prouidere: vel effectu doni: vel sue conscientie puritate fraudentᷣ.

De legatis fribꝰ in vltimis volūtatibus factis.

¶ Ad hec qꝛ fratribꝰ ipsis interdū in vltimis volūtatibus sub diuersis modis nōnulla legantᷣ: neqꝫ expresse qd de ijs agendū sit in regula vel predecessoꝝ nroꝝ declarationibꝰ ꝯtinetᷣ: ne in ipsis dubitari ꝯtingat in posterum: puidendo legantibꝰ: ꝛ fratrū ꝯscientijs precauendo: declaramus. ordinamus ꝛ dicimꝰ: ꝙ si testator modū scḋm quem fratribꝰ eoꝝ ꝯditiōe inspecta recipe non liceret exprimat in legando: vt si legaret fratribꝰ vineam vel agrū ad excolendū. domū ad locandū: vel similia ꝟba in similibꝰ proferret: aut modos similes in relinqndo ꝟuaret: a tali legato ꝛ eius receptione p omnem modū frēs abstineant. Si ꝟo modū licitū fratribꝰ an legādo testator expresserit: vt si diceret: lego pecuniam pro fratrū necessitatibꝰ expendendam: vel domū. agrū. vineam: ꝛ similia ad hoc ꝙ p certam psonam vel psonas idoneas distrahantᷣ: ꝛ pecunia de rebus ipsis accepta in edificia: vel alia fratrū necessaria cōuertantᷣ: aut in legando similibꝰ modis vel ꝟbis vtatᷣ: in hoc casu illō in omnibꝰ ꝛ p omnia (ꝯsideratis eoꝝ necessitatibꝰ: ꝛ moderaminibꝰ supradictis) quantū ad frēs ꝟuari decernimꝰ: qḋ p nos est supius in concessis pecuniarijs elemosynis declaratum. Ad q̄ legata soluenda: tam heredes testatoꝝ q̄ꝫ executores: se liberales exhibeant: q̄ꝫ plati. Et etiam seculares qbus de iure vel de ꝯsuetudine prouisio ista competeret: cū expedierit se ex officio suo promptos exhibeant ad pias volūtates deficientiū adimplendas. Nam ꝛ nos etiam p modos licitos: ꝛ fratrū regule congruos: intendimus puidere: ꝙ nec pia defunctoꝝ destituatᷣ intentio: ꝛ heredū cupiditas legitimis ictibꝰ feriatᷣ: ac ipsi frēs paupes oportunis auxilijs nō fraudentᷣ. Si ꝟo fratribꝰ ipsis generaliter aliqd absqꝫ modi expssione legetᷣ: hoc in legato sic indeterminate relicto in omnibꝰ ꝛ p omnia intelligi ac ꝟuari volumꝰ: et in ppetuū presenti ꝯstitutione iubemus: qḋ supra in pecunia: seu elemosyna fratribꝰ indeterminate oblata vel missa volumꝰ ac expssimꝰ obſuari: videlicet vt sub modo licito fratribꝰ intelligatᷣ esse relictū: ita ꝙ nec legās merito: nec frēs ipsi effectu relicti fraudentᷣ.

De cōmutatione reꝝ mobilium.

¶ Quia ꝟo dominiū libroꝝ: ꝛ alioꝝ mobiliū: qbus tamen ordo q̄ꝫ frēs vtuntᷣ: q̄ tamen nō sint dominij alioꝝ: ad pfatam ecclesiam specialiter dignoscitᷣ: q̄ libros ꝛ mobilia interdum cōtigit seu expedit vendi: vel etiam cōmutari: fratrū vtilitatibꝰ: ꝛ eoꝝ ꝯsciētijs puidere volētes: eadem auctoritate ꝯcedimꝰ: vt commutatio taliū reꝝ: et ad eas res: quaꝝ vsum fratribꝰ liceat hre de generalis ꝛ prouincialiū ministroꝝ in suis administrationibꝰ ꝯiunctim vel diuisim auctoritate procedat. quibus etiam de dispositione vsus taliū rerum: ꝯcedimus ordinare.

De vēditiōe reꝝ mobiliū

¶ Si vero res hmōi estimato precio vendi ꝯtingat: cū fratribus ipsis p se vel p aliū recipe pecuniam: regula prohibente: non liceat: ordinamꝰ ꝛ volumꝰ: ꝙ talis pecunia seu preciū recipiatᷣ ꝛ expendatᷣ in rem licitam: cuiꝰ vsum fratribus licet habere: p procuratorem a pfata sede: vel a cardinali gubernatorem p ipsaꝫ sedem gerenti eiusdem ordinis deputandū: iuxta modū in supioribus ne-

cessitatibus pteritis ⁊ ingruentibus ordinatũ. ℭ De vilibus aũt mobilib⁹: De largitiõe
vel parũ valentibus:liceat ex p̃senti usu ↄcessione fratribus:pietatis seu deuo rez viliuȝ.
tionis intuitu:vel ꝓalia honesta ⁊ rationabili causa:habita sup hoc prius
sup oꝝ suoꝝ licentia(iuxta qd̕ inter frẽs in generali vel ꝓuincialibus capi-
tulis:l.i de ipsis rebus vilibus seu parũ valentibus:⁊ caꝝ valore:q̃ p̃fata li-
centia:scȝ a qbus ⁊ qualiter sit hñda:extiterit ordinatũ)intra ⁊ extra ordineȝ Ar. iiij.d̕ ve
alijs elargiri. ℭ Licet aũt ↄtineat̃ in regula:q̄ frẽs habeãt vnã tunicã cum stib⁹fratruȝ.
capucio:⁊ aliã sine capucio:⁊ videri possit illa fuisse instituentis intentio:q̄
necessitate cessante pluribus nõ vtant̃:declaramus:q̄ possint frẽs de licẽtia
ministroꝝ ⁊ custodũ:ↄiunctim ⁊ diuisim in administrationibus sibi com-
missis:cũ eis videbit̃(pensatis necessitatibus:⁊ alijs circũstãtijs:q̃ scdȝ deũ
⁊ regulã attendende vident̃)vti pluribus:nec p hoc videant̃ a regula deuia-
re:cũ etiã in ipsa dicat̃ expsse:q̄ ministri ⁊ custodes de infirmoꝝ necessitati-
bus:⁊ fratribus induendis sollicitã curã gerãt:scd̕m loca ⁊ tpa: ⁊ frigidas
regiones. ¶ Et quãq̃ regula p̃dicta ↄtineat:q̄ de fratribus induendis:⁊ ne
cessitatibus infirmoꝝ ministri tñ ⁊ custodes sollicitã curã gerãt:⁊ dictio il-
la tñ:sic ministros ⁊ custodes in hac cura p̃sti ingere:q̄ ab ea ceteros exclude
re prima facie videat̃:ↄ tñ sollicite ↄsiderare nos ↄuenit:⁊ tpe regule insti-
tute:quo frẽs ipsi ad cõparationem p̃senté nũero pauci erãt:⁊ forsan mini-
stri ac custodes videbant̃ tũc ad ista posse pcurãda sufficere:ac nihilomin⁹
multiplicationis frũ:⁊ moderni tp̃s qualitaté:nec sit verisimile btũ fran-
ciscũ institutoré regule:vel ipsis ministris ⁊ custodibus impossibilitatis iu-
gũ voluisse ĩponere:vel ex ipsius impossibilitatis ↄseq̃ntia frẽs ipos suis ne
cessitatibus velle carere:ↄcedim⁹:q̄ ipsi ministri ⁊ custodes possint p alios
huius cure sollicitudiné exercere. Debent etiã ⁊ alij frẽs curã huius: q̃ p̃fa-
tis ministris ⁊ custodibus p̃cipue incũbit ex regula:cũ sibi ab illis cõmissa Ar. v. d̕ mõ
fuerit gerere diligenter. ℭ Continet̃ quoq3 in regula:q̄ frẽs qbus grãm de laborandi.
dit dñs laborãdi:laborent fidelr̃ ⁊ deuote:ita q̄ excluso occio aie inimico:
sancte orõnis ⁊ deuotionis sp̃um non extinguãt. Qr ꝟo ex ꝟbo isto frẽs ip
sos de occiositate vite:⁊ de regule trãsgressione improbe notare interdũ ha-
ctenus aliq sunt conati:nos morsus hũõi nefarios reprimentes: declara-
mus:q̃ consideratis verb̃ predictis:⁊ forma seu modo loqndi sub qb⁹ fra
tres ad hũõi exercitũ inducunt̃:non videt̃ ea fuisse instituentis intentio: q̄
vacãtes studio: vel diuinis officijs ⁊ ministerijs exeq̃ndis: manuali labori
seu opationi subijceret:vel ad hoc illos artaret:cũ exemplo xp̄i ⁊ multoꝝ
sanctorum patrum:labor iste sp̃ualis tanto illi p̄ponderet:quanto q̃ sunt
aie corporalibus p̄feruñt̃. Ad alios vero q̃ sci̇ predictis sp̃ualibus opibus
non exercent(nisi tales aliorum fratrum licitis officijs occupent̃)ne ociose
viuãt:verba predicta declaramus extendi:nisi ⁊ tales tam excellentis ⁊ no
tabilis contemplationis ⁊ orõnis existerent:q̄ merito propter hoc nõ essent
a tanto bono ⁊ pio exercitio subtrahendi. Frẽs cũ quantumcunq3 studio
vel diuinis ministerijs non vacantes:sed aliorum fratrum studio vel alijs
diuinis officijs ⁊ ministerijs vacantium seruitijs iherentes:cum ipsis eisdé
qbus seruiunt sustentari merentur:quod assi uitur illa equa lege sancitum:

qua strenuus pugnator ille dauid iuste decreuit: vt eque discedentium ad p̄-
Arti. vi. de p̄dicatoribus. lium: et remanentium ad sarcinas portio equaretur. ¶ Uerum quia expresse conti-
netur in regula: quod fratres non p̄dicent in episcopatu alicuius episcopi cum ab eo illis fue-
rit contradictum: nos in hoc et deferentes regule: et nihilominus auctoritatem
apostolice plenitudinis conseruantes: dicimus: quod p̄dictum verbum ad litteram si-
cut regula ipsa p̄mittit obseruetur: nisi per sedem apostolicam circa hoc pro vtilitate
populi christiani sit concessum vel ordinatum aliud: vel in posterum concedatur seu etiam
ordinetur. ¶ Et quia in eodem capitulo regule immediate subiungitur: quod
nullus fratrum populo audeat predicare nisi a ministro generali fuerit ex-
aminatus: et etiam approbare: et ab eo officium p̄dicationis sibi concessum:
nos et statum preteritum ipsius ordinis in paucitate sui: et modernum in am-
pliato fratrum numero: ac vtilitatem animarum: vt condecet: aduertentes
concedimus: quod necdum generalis examinare et approbare predicaturos fra-
tres in populis: ac illis concedere licentiam predicandi: quatenus personarum ido-
neitatem: et predicationis officium licentia ipsa respiceret: prout in regula
continetur: verumetiam prouinciales ministri hoc possint in capitulis prouin-
cialibus cum diffinitoribus: quod etiam hodie obseruari dicitur: et in fratrum priui-
legijs contineri. Quam quidem licentiam prefati ministri reuocare. suspendere va-
Artic. vij. de modo recipiendi fratres ad ordinem. leant et arctare: sicut et quando id eis videbitur expedire. ¶ Sed quia in deside-
rijs nostris hoc geritur: vt ad dei gloriam salus proficiat animarum: ac dictus ordo: per quem
iugiter ad amorem diuinum affectio christiane religionis accenditur: merito et nume-
ro augeatur: concedimus: et presenti statuto firmamus: licere non solum generali: sed
etiam prouincialibus ministris: personas fugientes a seculo in fratres recipere: et prouin-
cialium ministrorum licentia: per ipsum generalem: sicut expedire viderit: possit arcta-
ri. Uicarij vero prouincialium ministrorum: ex officio vicariatus licentiam hanc sibi
nouerint interdictam: nisi per ministros eosdem: quibus hoc posse committere vica-
rijs et alijs licere decernimus: hoc ipsis vicarijs specialiter committatur. Caueant tamen
ipsi prouinciales: quod hoc non indiscrete: non passim: sed sic considerate committant:
sicque illos quibus hoc committi contigerit fidelibus consilijs fulciant: quod omnia dis-
crete procedant. ¶ Ne indifferenter omnes admittantur ad ordinem: sed illi tantum: quos
suffragantibus eis litteratura. idoneitate: vel alijs circumstantijs: possint vti-
Ar. viij. de electione generalis ministri. les esse ordini: sibique per vite meritum: et alijs proficere per exemplum. ¶ Insuper et du-
bitantibus fratribus p̄dicti ordinis: an (pro eo quod in regula dicitur) vt decedente ge-
nerali ministro: a prouincialibus ministris et custodibus in capitulo pentheco-
stes fiat electio successoris: omnium custodum multitudinem oporteat ad generale
capitulum conuenire: an: vt omnia cum maiori tranquillitate tractentur: sufficere pos-
sit vt aliquis de singulis prouincijs: qui vocem habeat aliorum: intersint: taliter respon-
demus. Ut singularum prouinciarum custodes vnum ex se constituant quem cum
suo prouinciali ministro pro seipsis ad capitulum dirigant: voces ac vices suas
committentes eidem: quod etiam cum constituerit per seipsos: statutum huiusmodi duxi-
Ar. ix. de ingressu monasteriorum monialium. mus approbandum: quod idem predecessor Grego. ix. in casu huiusmodi dicitur respondisse.
¶ Denique quia continetur in regula supradicta: quod fratres non ingrediantur monaste-
ria monacharum: preter illos quibus a sede apostolica concessa fuerit licentia
specialis: quamquam hoc de monasterijs pauperum monialium inclusarum fratres

hactenus itelligendū esse crediderit: cū ex q sedes pfata curā habeat specialē et intellectus hmōi: p constitutionem quandam tempore date regule: viuēte adhuc beato Francisco: p prouinciales ministros fuisse credatur i generali capitulo declaratus: ijdem frēs certificari nihilominus se postularūt: an hoc de oibus generalr: cum regula nullum excipiat: an de solis monasterijs itelligi debeat monialium pdictarum. Nos vtiqz generalr id esse prohibitum de quarumlibet cenobijs monialiū respondemus. Et noie monasterij: volumus claustrū. domos: et officinas iteriores itelligi: p eo q ad alia loca vbi hoies seculares conueniunt: possunt fratres illi causa predicationis: vel elemosyne petende accedere: qbus id a superioribus suis pro sua fuerit maturitate: vel idoneitate concessum: exceptis semper predictarum monasterijs iclusarum: ad que nulli datur accedendi facultas: sine sedis eiusdem licētia speciali: quod etiam ipse idem predecessor Grego. ix. i eo casu dr respōdisse.

¶ Ceterum sancte memorie confessor xpi Franciscus mandasse dr circa vltimum vite sue: cuius mandatum: ipsius dr testamentum: q verba ipsius regule non glosentur: et vt verb vtamur eiusdem: q sic vel sic itelligi debeat non dicatur: adijciens q fratres nullo modo aliquas lras ab apostolica sede petant: et alia quedam iterserens: que non possent sine multa difficultate seruari: propter quod fratres hesitantes an tenerentur ad obseruantiam testamenti predicti: dubitationem hmōi per eundem predecessorem Grego. ix. petierunt de ipsorum conscientijs amoueri. Qui: sicut asserunt attendēs periculum aiarum: et difficultates quas propter hoc possent incurrere: dubietatem de ipsorum cordibus amouere: decreuit fratres ipsos ad ipsius mādati obseruantiam non teneri: quod sine consensu fratrum: et maxime ministrorum: quos vniuersos tangebat: obligare nequiuit: nec successorem suum quomodolibet obligauit: cum non haberet imperium par in parem. Nos autem circa presentem articulum: nihil duximus innouandum.

An testamentū btī frā. aliquaten⁹ obligauit. art. x.

¶ Ad hec a nonnullis predecessoribus nostris Romanis Pontificibus circa declarationem ipsius regule: et ipsam regulam: ac eam contingentia diuersas litteras intelleximus emanasse. Sed nec per hoc mordacium predictorum contra regulam ipsam et fratres quietem insultus: nec per ipsas lras statui fratrum prouideretur in multis: in qbus de nouo vel aliter necessario prouidēdum esse multorum postea casuum contingentium experientia indicauit. Nos itaqz necessarium hmōi: et presentis constitutionis diuersitas: vel intellectus aduersitas in predictorum obseruatione fratrū aios perturbaret: et vt plenius. clarius: et certius eorum statui et obseruantie predicte regule consulatur: in oibus et singulis illis articulis quos constitutio ipsa otinet: quādo ipsi vel eorum aliq continentur in alijs lris apostolicis supradictis: hanc nostram constitutionem. declarationem: seu ordinationem tantum a fratribus ipsis precise: ac inuiolabiliter decernimus perpetuis temporibus obseruandam.

De eiusdē declarationis firmitate et auctoritate: atqz publicatione articulus vltimus.

¶ Cum igitur ex predictis et alijs per nos cum multa maturitate discussis: regula ipsa licita. sancta. perfecta: et obseruabilis: nec vlli patēs discrimini euidenter appareat: illam et omnia subscripta per nos statuta. ordinata. concessa. disposita. decreta. declarata: etiā et suppleta: de apostolice po-

testatis plenitudine approbamus. cõfirmamus: ꝛ volumus existere ꝑpetue
firmitatis: in ꝟtute obediẽtie districte ꝑcipiẽtes: ꝙ hec ↄstitutio: sicut cetere
ↄstitutiões vel decretales eplẽ: legat̃ in scolis. ¶ Et qꝛ sub colore liciti: nõnul
li cõtra frẽs ipsos ꝛ regulã in legẽdo. exponẽdo: atqȝ glosando possent vir⁹
sue iniqtatis effundere: ac ↄstitutiõis intellectuȝ: ipiu in diuersas ꝛ aduersas
sentencias ꝑducentes: suis adinuentiõib⁹ deprauare: ꝛ opinionũ diuersitas:
ac distortio intellect⁹ multoꝝ pios aĩos possꝫ inuoluere: ꝛ a religionis ĩgres
su multoꝝ corda subtrahere: taliũ detrahentiũ vitanda puersitas cogit nos
ipsis viã ad ꝑdicta ꝑcludere: ꝛ certũ ꝓcedendi modũ: hãc cõstitutionẽ legẽ
tibus ꝑfinire. Itaqȝ sub pena excõicationis: ꝛ priuationis officij: ac bñficij
districte ꝑcipimus: vt ꝑsens cõstitutio cũ ipsam legi ↄtigerit: sicut ꝓlata est:
sic fideliter exponat̃ ad lr̃am: cõcordantie. cõtrarietates: seu diuerse ꝛ aduer
se opiniones a lectorib⁹: seu expositoribus nullatenus inducãt̃. Sup ipa cõ
stitutiõe glose nõ fiant: nisi forsan ꝑ quas verbũ vel verbi sensus: seu cõstru
ctio: vel ipsa ↄstitutio quasi grãmaticaliter ad lr̃am: vel intelligibilius expo
nat̃: nec intellect⁹ ipsius ꝑ legentẽ deprauet̃ in aliquo: seu distorqueat̃ ad aliud
qȝ lr̃a ipsa sonat. ¶ Et ne sedem ꝑdictã cõtra detractores hmõi oporteat vlte
rius laborare: vniuersis ac singulis cuiuscũqȝ ꝑeminentie. conditionis: aut
status districte ꝑcipimus: ne cõtra predictã regulã: ꝛ statũ predictoꝝ fratrũ:
seu cõtra ꝑmissa ꝑ nos statuta. ordinata. cõcessa. disposita. decreta: ꝛ declara
ta. suppleta: ꝛ approbata: ꝛ etiã cõfirmata dogmatizent. scribãt. determinẽt.
ꝑdicent: seu praue loquant̃ publice vel occulte. ¶ Sed siqd penes aliquẽ in
his ambiguitatis emerserit: hoc ad culmẽ ꝑdicte sedis apostolice deducat̃:
vt ex auctoritate apostolica: sua in hoc manifestet̃ intentio: cui soli concessum
est in his statuta cõdere: ꝛ cõdita declarare. ¶ Glosantes ꝟo in scriptis cõsti
tutionẽ ipaȝ aliter qȝ eo mõ quo dixim⁹: doctores ĩ sup siue lectores qui docẽt
in publico ex certa sciẽtia ꝛ deliberate intellectũ ↄstitutiõis hmõi deprauãtes:
faciẽtes quoqȝ cõmentã. scriptura: seu libellos: ac ex certa sciẽtia ꝛ delibera
te determinãtes ĩ scholis: seu ꝑdicãtes ↄtra ꝑdicta: vel aliquã: seu aliqd ꝑdi
ctoꝝ: nõ obstãtib⁹ aliqb⁹ priuilegijs: vel indulgẽtijs: aut lrĩs aplicis: qbuscũ
qȝ dignitatib⁹. ꝑsonis. ordinib⁹: aut locis: religiosis vel secularib⁹: ĩ generali
vel singulariter: sub quacũqȝ forma vel expssiõe ꝟboꝝ cõcessis: q̃ nolumus
aliqb⁹ in ꝑmissis quõlibȝ suffragari. excõicatiõis sententie: quã ex nũc ĩ ipsos
ꝓferimus: se nouerint subiacere: a qua per neminẽ nisi per romanũ ponti
ficem possint absolui. ¶ Insuper tam istos contra quos per nos excõicatio
nis est ꝓlata sentẽtia: quã alios: siq fuerint: circa ꝑmissa vel eoꝝ aliqd venien
tes: ad nr̃am ꝛ sedis memorate volumus deduci notitiã: vt quos prouisus
modus eqtatis nõ arcet: a vetitis cõpescat rigor apostolice vltionis. Nulli er
go oino hoim liceat: hanc paginã: nr̃e declarationis. ordinationis. cõcessio
nis. dispositionis. suppletionis. approbationis. confirmationis: ꝛ constitu
tionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siqs autem hoc attentare
presumpserit: indignationem omnipotentis dei: ꝛ beatorum Petri ꝛ pauli
apostoloꝝ eius: se nouerit incursurũ. Datũ Suriani. xix. Klas Septẽbris
pontificatus nostri anno secundo.

ℭ Incipit declaratio regule fratrū minorum edita a dño papa Clemente.v.

Clemens epūs seruus seruorū
dei:ad ppetuā rei memoriā. Exiui de paradiso:dixi rigabo
hortū plantationū:ait ille celestis agricola:q vere fons sapien
tie verbū dei a patre in pře manens:genitū ab eterno:nouissi
me diebus istis fabricāte spū scō in vtero virginis factum ca
ro existit homo ad opus arduū redēptionis hūani generis:pagendū:exem-
plar sequēdū celestis vite pbens hoībus semetipūt. Uerum qr mortalis vite
sollicitudinibus pssus homo:mentis aspectū ab exēplaris hmōi intuitu di-
uertebat:verus nr salomō:in solio militātis ecclesie quēdā hortuz volup-
tatis inter ceteros fecit a pcellosis mūdi fluctib⁹ elongatū:in quo quieti⁹ ac
securius vacaret contēplandis:obseruādisqz opibus exēplaris. In hūc in-
trauit ipse vt rigaret ipz fecūdis aqs spūalis grē ⁊ doctrine. Hic hort⁹ siqdē
est frm minoꝝ scā religio:q̄ muris regularis obsuātie firmiter vndiqz cir
cūclusa:itra se solo ɔtēta deo:adornat abūde nouellis plātatiōibus filiorū.
Ad hūc veniēs dilect⁹ dei fili⁹:mortificātis penitētie myrrhā metit cū aro-
matib⁹:q̄ suauitate mira vniuersis odorē attrahētis scīmōie circūfundūt.
Hec ē illa celestis vite forma ⁊ regla:quā dscripsit ille ɔfessor xpi eximi⁹ scūs
fraciscus:ac suādā a suis filijs verbo docuit pariter ⁊ exēplo. ¶ Qr vero dicte
scē regle ɔfessores ac emulatores dnoti:vt alūni ⁊ veri filij tāti pris affecta-
bāt sicut ⁊ seruēter affectāt ad purā ⁊ pleuā pmissaz regulā firmiter obsua-
re attēdētes qdā q̄ dubiū poterāt afferre sensū in ipsi⁹ regule serie ɔtineri:p
ipoꝝ dclaratiōe hnda recurrerūt prudēter olīz ad apicē aplice dignitatis:vt
certificati p ipaz cui⁹ pedib⁹ ēt p ipaz regulā sunt subiecti:possent dño pul
sis cūctis dubijs cū plēa claritate ɔsciētie deseruire. Horꝝ aūt pijs ac iustis sup
plicatiōib⁹ plures pdecessores nri roma. pōtif. successiue sicut dignuz erat:
applicātes aures ⁊ animū:declarauerūt ea q̄ dubia videbāt:addiderūt nō-
nulla:⁊ aliqua ɔcesserūt sicut expedire videbāt frm ɔsciētijs:ac pure obsuā
tie vtili⁹ stat⁹. Uerū qr plerūqz vbi culpa nō ē:ea timere solēt ɔsciētie timora-
te:q in via dei q̄dcūqz deuiū expauescūt:nō sunt ad plenū ex dictis declara
tiōib⁹ dictoꝝ oīz frm ɔsciētie qetate:qn circa aliqua ad regulā:ipoꝝqz sta-
tū ptinētia dubitationū in ipsis fluct⁹ aliq gererēt ⁊ oriāt:sicut ad aures no
stras pluries:⁊ de q̄z plurib⁹ i publicis ⁊ priuatis ɔsistorijs ē platū. Quapro
pter p ipos frēs nob extitit hūiliter supplicatū:quaten⁹ pdictis dubijs q̄ oc-
currerūt:⁊ q̄ psit occurrere in futurū:adhibere oportūa dclaratiōis remedia:
de benignitate sede aplice curarem⁹. ¶ Nos igit cui⁹ anim⁹ ab etate tenera
pia deuotiōe efferbuit ad hmōi pfessores regule:⁊ ad ordinē ipm totū:nunc
aūt ex cōi cura pastoralis regiminis quā immeriti sustinem⁹:ad ipos fouē-
dos ditici⁹:⁊ attēti⁹ gratiosis fauorib⁹ psequēdos:tāto pitocamur ardēti⁹:
quāto frequēti⁹ intēta mēte reuoluim⁹ fruct⁹ vberes quos ex eoꝝ exēplari vi
ta ⁊ salutari doctrina toti vniuersali ecclesie ɔtinue cernim⁹ puenire:tā pia

supplicantium intentione commoti:ad peragendum diligenter quod peti-
tur:studia nostra duximus conuertenda:ipsaq3 dubia per plures archiepis-
copos:⁊ epos:⁊ in theologia magistros:⁊ alios literatos prouidos ⁊ discretos
examinari fecimus diligenter. ¶ Cum igitur in primis:ex eo ꝙ in dicte re-
gule pncipio habetur:regula ⁊ vita minorum fratrum est scz dñi nostri iesu
xpi sanctum euangelium obseruare:in obedientia viuendo:sine proprio ⁊ i
castitate. Item infra:finito vero anno probationis:recipiantur ad obedien-
tiam:promittentes vitam istam semper ⁊ regulam obseruare. Item circa fi-
nem regule:paupertatē ⁊ humilitatē:⁊ sanctū euangeliū dñi nostri iesu xpi:
quod firmiter pmisimus obseruem⁹. Fuit hesitatū an fratres eiusdem ordi
nis ad oīa tam pcepta ꝙ consilia euangelij:ex pfessionē sue regule teneātur:
qbusdam dicentibus ꝙ ad oīa:alijs añt asserentibus ꝙ ad sola illa tria con
silia:vz viuere in obedientia. in castitate:⁊ sine proprio:⁊ ad ea q sub ꝟbis
obligatorijs ponunt in regula obligantur. ¶ Nos circa hunc articulū : pre-
decessorum nostrorum vestigijs iherentes:ipsum q3 articulū quo ad aliqd
plenius prosequentes:dicte hesitationi duximus respondendum:ꝙ cū vo-
tum determinatum cuiuslibet habeat cadere sub certo:vouens regulam nō
potest dici teneri ex vi voti hmōi:ad ea consilia euangelica que in regula nō
ponuntur. Et qdem bti Francisci conditoris regule hec probatur fuisse in-
tentio:ex hoc ꝙ quedam euangelica consilia in regula posuit:alijs ꝑtermis-
sis. Si eñ per illud verbum:regula ⁊ vita minorum fratrum hec est. ⁊c. in-
tendisset eos ad oīa consilia euangelica obligare:superflue ⁊ nugatorie que-
dam eorum:suppressis ceteris:in regule expressisset. Cum autē natura termi-
ni restrictiui hoc habeat:ꝙ sic excludit ab ipso extranea:ꝙ cuncta ad ipsum
pertinentia concludit:declaramus ⁊ dicimus:ꝙ dicti fratres non solū ad
illa tria vota absolute accepta:ex professione sue regule obligantur:sed etiā
tenentur ad ea oīa implenda:que sunt pertinentia ad hec tria:que regula ip
sa ponit. Nam si ad hec tria predicta tantum precise ⁊ nude promittentes se
seruare regulam:viuendo in obedientia. in castitate:⁊ sine proprio:⁊ non ēt
ad oīa contenta i regula:que hec tria modificant arctarentur : pro nihilo et
vane proferrentur hec verba:promitto semper hanc regulam obseruare i ex
quo ex his verbis nulla obligatio nasceretur. Nec tamen putandum est ꝙ
beatus Franciscus professores huius regule quantum ad oīa contenta in re
gula modificantia tria vota:seu ad alia i ipsa expressa itenderit equaliter esse
obligatos:qn potius aperte discreuit:ꝙ quo ad quedam ipsorum trāsgres-
sio est mortalis:⁊ quo ad quedam alia non:cum ad quedam ipsorum ꝟbū
apponat precepti:vel eqpollentis eidem:⁊ quo ad alia:verbis alijs sit cōten-
tus. ¶ Item:qꝛ preter ea que expresse verbo precepti. exhortationis. seu mo-
nitionis ponuntur in regula:nonnulla verbo imperatiui modi : negatiue:
vel affirmatiue apposito inferuntur:hactenus extitit dubitatum:an tenean-
tur ad ista vt ad habentia vim precepti. Et qꝛ vt intelleximus non minui-
tur hoc dubium:sed augetur:ex eo quod felicis recordationis Nicolaus pa
pa .iij. predecessor noster noscitur declarasse:ꝙ fratres ipsi ex professione sue
regule sunt astricti ad ea consilia euangelica:que in ipsa regula preceptorie

Ar.j. de obs uātia euāge licoꝝ ꝯsilioꝝ ⁊ pceptoꝝ.

Ar.ij. an ver ba impatiui mōi obligēt frēs sicut pre cepta.

vel inhibitorie:seu sub verbis eq̄pollentibus exprimuntur: supplicauerunt
predicti fratres:vt ad ipsorum conscientias serenandas declararemus que bonū
censeri debeant preceptis equipollentia:ac obligatoria dignaremur. ¶ Nos
itaqz qui in synceris bonorum conscientijs delectamur: attendentes q̄ in his
que anime salutem respiciunt:ad vitandos graues remorsus conscientie cō
sulte pars securior est tenenda: dicimus:q̄ licet fratres non ad omnia que
sub verbis imperatiui modi ponuntur in regla sicut ad preceptorum seu p̄-
ceptis equipollentium obseruantiam teneantur:expedit tamen ipsis fratri-
bus:ad obseruandam puritatem regle & rigorem:q̄ ad ea sicut ad eq̄pollen-
tia preceptis se nouerint obligatos:que hic inferius annotantur. Ut autem
hec que videri possunt equipollentia preceptis ex vi verbi vel saltem ratio-
ne materie de qua agitur:seu ex vtroqz:sub compendio habeantur:declara-
mus:q̄ illud quod ponitur in regla de non habendo plures tunicas quam
vnam cum caputio & aliam sine caputio. Item de non portandis calciamē-
tis:& non equitando:extra casum necessitatis. Item q̄ fratres vilibus in-
duantur. item q̄ ieiunare a festo omnium sanctorum vsqz ad natīe domi-
ni:& in sextis ferijs teneantur. item q̄ clerici faciant diuinum officium secū-
dum ordinem sancte Romane eccl'ie. item q̄ ministri & custodes p̄ necessi-
tatibus infirmorum:& fratribus induendis sollicitam curā gerant. item q̄
si quis fratrum in infirmitatem ceciderit:alij fratres debent ei seruire. item
q̄ fratres non predicent in ep̄atu alicuius ep̄i:cum ab eo illis fuerit contra
dictum. item q̄ nullus audeat p̄pl'o penitus predicare:nisi a ministro gene-
rali:vel alijs quibus secundū declarationē predictam id competit:fuerit exa-
minatus. approbatus:& ad hoc institutus. item q̄ fratres q̄ cognoscerent se
non posse premissam reglam spūal'r obseruare:debeāt & possint ad suos mi-
nistros recurrere. item q̄ oia que ponuntur in regla ad formam habitus:
tam nouiciorum:q̄ etiam professorum:necnon ad receptionis modum: ac
professionem spectantia:nisi recipientibus quo ad habitum nouiciorum:si-
cut dicit regla. scd'm deum aliter videatur:hec in quam oia sunt a fratrib9
tanq̄ obligatoria obseruanda. Item ordo cōiter sentit. tenet:& tenuit ab an-
tiquo:q̄ vbicunqz ponitur in regla hoc vocabulū:teneantur:obtinet vim
precepti:& obseruari debet a fratribus sicut tale. ¶ Ceterum:q2 xp̄i cōfessor
predictus agendorum ac seruandoꝝ circa recipiēdos ad ordinē ministris ei
fratribus modū prebens:dixit in regla:q̄ caueant frēs & eorum ministri ne
sint solliciti de rebus suis tp̄alibus:vt libere faciāt de eis q̄cq̄d ipsis a domi-
no fuerit inspiratū:licentiā tamen habeāt mittēdi eos ad aliquos deū timē-
tes:si consiliū requiratur:quoꝝ 9silio sua bona paupibus erogētur:dubitaue
runt & dubitāt multi fratrū:an liceat ipsis de bonis ingredientiū q̄cq̄ recipe-
re:si donent:& si ad dandū personis & 9uentibus possint eos inducere sine cul-
pa:si etiā ad disponēdū distributionē rerū talium debeāt ipsi ministri seu fra-
tres dare consilium:vbi ad consulendū alij q̄ ex ipsis ad quos ingressuri
mittantur:possint idonei inueniri. Nos aūt 9siderantes attente intendisse
sanctū Franciscū:sue regule p̄fessores:quos fundauerat in maxima paupta-
te:ab affectu temporaliū rerum ipsoꝝ ingredientium per dicta v̄ba specialr

Artic. iij an possint recipe frēs de bonis ordinē ingredientium

et totaliter elongaret:vt quantū est ex parte frm̄ ipsoꝝ receptio ad ordinem:
sancta ꝛ purissima appareret:ꝛ ne aliquo modo oculuꝫ viderent habere ad
bona coꝝ tpalia:ꝗ ad ipsos tn̄ diuino intuitu mācipādos:dicimus eos nō de-
beret āministros ꝗ̄ frēs ceteros a dictis inductiōib⁹ ad sibi dandū ꝛ suasio
nib⁹:necnō a dādis circa distributionē ꝯsilijs abstinere:cū p hoc ad tunc̄tes
ocū statuꝫ alterius mitti debeāt:nō ad frēs:vt ꝓe cūctis pateāt:cē tā salubris
instituti patern istudiosi zelatores:sedull ꝛ pfecti. Cū ꝓo facere de reb⁹ suis
qḋ dn̄s inspirabit:ipsamet regula ingredientib⁹ liberꝫ velit cē:nō videt qn li-
ceat eis recipe:ꝯsideratis.f.eoꝝ necessitatib⁹:ꝛ moderaminibus declaratiōis
iā dicte:sigd de bonis suis intrās:sicut ꝛ ceteris paupib⁹:p modū elemosy
ne libere velit dare. Cauere tn̄ in acceptiōe oblatoꝝ talium decet frēs:ne ex re-

Ar.iiij.ḋ fra
trū vestimen
tis:ꝛ eoꝝ vili
tate.

ceptoꝝ quātitate notabili:ꝓsumi possit sinister ocul⁹ ꝯtra ipos. ¶ Preterea:
cū dicat in regula:ꝙ illi q iā ꝓmiserūt obedientiā habeāt vnā tunicā cū ca-
putio:ꝛ aliā sine caputio:q hr̄e voluerint:ꝛ itē:ꝙ frēs oēs vestimētis vilibus
induāt:nosq; ꝑdicta ꝟba declarauerimus eq pollere ꝑceptis:volētes plen⁹
hoc determinare:dicimus quātū ad nūeꝝ tunicaꝝ:ꝙ pluribus vti nō licet:nisi
in necessitatibus q̄ haberi pn̄t ex regula:sm̄ ꝙ huc passuꝫ memoratus prede-
cessor nr̄ plenius declarauit. Vilitatē aūt vestiū:tā habitus ꝗ̄ interioꝝ tuni-
caꝝ:illā intelligi debere dicimus:q̄ sm̄ ꝯsuetudinē:vel ꝯditionē pr̄ie debeat
quāuis ad colorē panni:ꝛ ꝑciū vilitas merito reputari:nō eni quo ad regiōes
oēs pōt determinat⁹ vnus modus in talib⁹ assignari. Quoꝝ ēt vtilitatis iu
dicium ministris ꝛ custodibus:seu guardianis duximus cōmittendū:eoꝝ su

De calciamē
tis.
Art.v.ḋ ie-
iunijs.

p hoc ꝯscientias onerātes:ita tn̄ ꝙ fuent in vestibus vilitatē. ¶ Quoꝝ etiā
ministroꝝ.custodū:ꝛ guardianoꝝ iudicio:eodē mō relinquimus:p qua neces-
sitate pn̄t ipsi frēs calciamēta portare. ¶ Deinde cū duobus tpibus ānotatis
in regula.s.a festo oim̄ sctōꝝ vsq; ad natiuitatē dn̄i:ꝛ maxime quadragesi-
mein qbus ieiunare tenent:inserat in eadē regula:alijs aūt tpibus nō tene
tur nisi sexta feria ieiunare:ꝛ ex hoc voluerūt aliq dicere:ꝙ dicti ordinis fra
tres nō tenent:nisi ex ꝯdecentia:ad alia ieiunia ꝗ̄ ad ista:declaramus:debere
intelligi eos nō teneri ad ieiuniū alijs tpibus:pterꝗ̄ in ieiunijs ab eccl'esia cō
stitutis. Nō est eni verisimile ꝙ vel institutor regule:vel ēt ꝯfirmator absol-
uere eos intenderit a seruandis illis ieiunijs:ad q̄ de cōi statuto ecclesie obli-

Ar.vj.ḋ ob-
ſuātia ꝑcep-
ti.f.ꝙ frēs nō
recipiant pe-
cuniam.

gātur ceteri xp̄iani. ¶ Porro cū dictus sctūs volens frēs suos sup oia a de-
narijs seu pecunia esse totaliter alienos:ꝑcepit firmiter fratribus vniuersis
vt nullo mō denarios vel pecuniā recipiāt p se vel p interpositā psonā:illū-
q; articulū declarās idē ꝑdecessor nr̄:casus ꝛ modos posuerit:qbus serua-
tis a fratribus nō possint dici:nec debent p se vel p aliū pecunie receptores:cō
tra regulā vel sui ordinis puritatē:dicim⁹ frēs teneri cauere summopē:ꝙ p
alijs causis:vel sub modis alijs ꝗ̄ ponat dicti ꝑdecessoris nr̄i declaratio:ad
dātes pecunias siue ꝯputatos nūcios nō recurrāt:ne si sec⁹ ab ipsis attētatū
fuerit:trāsgressores ꝑcepti:ꝛ regule merito possint dici. Nā vbi aliqd alicui
generaliter ꝓhibet:qḋ exp̄sse nō ꝯcedit:intelligit denegatū. Quo circa:que-
stus oīs pecunie:ac oblationum pecuniaꝝ receptio in ecclesia vel alibi:cippi
seu trunci ordinati ad offerentiū seu donantiū pecunias reponēdas:necnō

et ↄ̃cuꝰq̃z recursus alius ad pecunias: seu habentes ipsas q̄ ꝑ declaratiõem
predictam non ↄ̃cedit: hec inq̃ omnia sunt eis simpliciter interdicta. Cum
etiam recursus ad amicos spũales expresse tantũ in duobus casibus secun-
dum regulam ↄ̃cedat: vcz pro necessitatibꝰ infirmoꝝ: ⁊ fratribus induẽdis:
idq̃z pie ⁊ rationabiliter: ↄ̃sidrata necessitate vite: ad alias necessitates frm̃
ꝑ tempore occurrẽtes (cessantibꝰ elemosynis) seu etiam ingruẽtes: sepedictꝰ
ꝑdecessor duxerit extendendũ: attendãt frẽs ꝑfati: q̄ ꝑ nullis causis alijs q̄
ꝑdictis: vel similibꝰ: in via vel alibi: recurrere licet eis ad amicos hmõi: siue
sint dãtes pecunias: seu deputati ꝑ ipsos: siue nũcij: vel depositarij: seu quo-
uis alio nomine appellent̄: etiam si ↄ̃cessi ꝑ eandem declaratiõem modi cir-
ca pecuniam integre seruarent. ¶ Deniq̃z cũ idem ↄ̃fessor summe affectaue-
rit sue regule ꝓfessores totaliter ee᷑ abstractos ab effectu ⁊ desiderio terreno-
rum: ⁊ specialiter a pecunia: ⁊ eiꝰ vsu totaliter in exptos: sicut ꝓbat ꝓhibitio
de recipiẽda pecunia: in regula sepius repetita: curare frẽs vigilanter necesse
est: q̄ cũ ex causis ꝑdictis: ⁊ modis ad hũtes pecunias deputatas ꝑ ipsorum
necessitatibꝰ recurrere oportebit ad tenẽtes ipsas: quicũq̃z hĩ fuerint: p̄inci-
palem vel nũcij: in omnibꝰ sic se gerãt: q̄ se cũctis ostendant in dictis pecu-
nijs: sicut nec habẽt: penitꝰ nil hr̃e. Quapropter precipe q̃uo ⁊ qualiter pecu
nia expendat̄: compo ũq̃z exigere de expẽsa: eam quomodocunq̃z repetere:
siue deponere: aut deponi facere: capsulam pecunie: vel eiꝰ clauẽ deferre: hos
actus: ⁊ ↄ̃similes: sibi frẽs illicitos ee᷑ sciant. Predicta enim facere ad solos
dños ꝑtinet q̄ dederũt: ⁊ eos quos ipsi deputauerũt ad hoc ipsum. ¶ Pro- Arti. vij. de ex ꝓpriatiõe fratrum.
inde cũ vir sctũs paupertatis ꝓmisse in regula modũ exprimens dixerit in ea-
dem: frẽs nihil sibi appropiẽt: nec domũ: nec locũ: nec aliquam rẽ: sed tanq̃
ꝑegrini ⁊ aduene in paupertate ⁊ humilitate dño famulantes: vadant ꝓ ele-
mosyna ↄ̃fidenter: sicq̃z declaratum extitit ꝑ nõnullos ꝑdecessores nr̃os ro-
manos pontifices: hanc ex ꝓpriationem intelligi debere tam in speciali q̄
etiã in comuni: ꝓpter quod: ⁊ rerum omniũ ↄ̃cessarum, oblataꝝ: ⁊ donata-
rum fratribus (quas ⁊ quaꝝ vsum facti, s. ordini vel ipsis fratribus ꝫ hr̃e)
ꝓprietatem: ⁊ dominiũ in se ⁊ romanã ecclesiã receperũt: dimisso in eis ip-
sis fratribus tantũmodo vsu facti simplicis: ad nostrũ fuerunt deducta exa
men: que in ordine fieri dicebant̄: ⁊ videbant̄ predicto voto: ⁊ puritati or-
dinis repugnare: vcz: vt ea ꝓsequamur ex ipsis q̄ remedio credimus indige
re: q̄ se institui heredes: non solũ sustinent: sed ꝓcurant. Item: q̄ reddiꝰ an-
nuos suscipiunt interdũ in tam notabili quantitate: q̄ ↄ̃uentus habentes:
totaliter inde viuunt. Item: q̄ cũ ipsoꝝ negocia: etiã pro rebus tp̃alibus in
curijs agitant̄: assistunt aduocatis ⁊ ꝓcuratoribus: ⁊ ad instigandũ eosdẽ se
ibidẽ ꝑsonalr̃ reꝑsentant. Item: q̄ cũ executiones suscipiunt vltimarũ vo-
luntatũ ⁊ gerunt: seq̃z intromittant quandoq̃z de vsuraꝝ: vel male ablatoꝝ
dispositionibus: seu restitutionibꝰ faciendis. Item: q̄ alicubi non solum ex
cessiuos hortos: sed etiã vineas magnas hñt: de q̄bus tam de oleribus: q̄ de
vino multũ colligit̄ ad vendendũ. Item: q̄ tp̄ibus messiũ: vel vindemiarũ
sic copiose granũ ⁊ vinũ mendicando: vel aliũde emendo colligũtur a fra-
tribus: ⁊ in cellarijs ⁊ granarijs recondunt̄: q̄ ꝑ anni residuũ: ⁊ absq̃z coꝝ

mendicatione possunt transigere vitā suaȝ. Itē: φ ecclesias: vel alia edificia
faciūt: vel ꝓcurāt fieri in quantitate ⁊ curiositate: figure ac forme: ac sump-
tuositate notabilr̄ excessiua: sic φ nō vidētur habitacula paupeꝝ: sꝫ magna
tum. Paramēta etiā ecclesiastica i plerisqꝫ locis tā multa hn̄t: ⁊ tam notabi-
liter ꝑciosa: φ excedūt in his magnas ecclesias cathedrales. Equos insuꝑ
⁊ arma eis oblata i funeralib⁹ recipiūt idistincte. Et si cōitas ⁊ frm̄: ⁊ specia-
liter rectores ipsius ordinis asserebāt: φ ꝑdicta seu plura ex ipsis i ordine nō
fiebant. Quot ⁊ siq reperiunt̄ rei i talib⁹: rigide puniunt̄: necnō contra talia
ne fiāt: sunt facta pluries ab ātiquo statuta i ordine multū stricta. ¶ Cupiē-
tes igit̄ nos ipsoꝝ frm̄ prouidē ꝯsciētijs: ⁊ cūcta dubia: quantum possibile
nob est: de ipsoꝝ pectorib⁹ remouere: ad ꝑdicta: modo q̄ sequtur respōdem⁹.
Cum eñi ad veritatē vite pertineat: vt id qd̄ exterius agitur iteriorē mētis
habitū ⁊ dispositionē repsentet: necesse hn̄t frēs: q̄ se ex ꝓpriatione tāta a tē-
poralib⁹ abstraxerūt: ab eo φ dicte ex ꝓpriationi cēt: vel posset videri cōtra

De hereditatib⁹ nō acceptandis.

rium abstinere. ¶ Qr igitur i successionib⁹ trāsit: nō solū vsus rei: sꝫ ⁊ do-
minium suo tēpore i heredes: frēs aūt ꝑfati nihil sibi i speciali acqrere: vel
eoꝝ ordini possunt: etiā in cōi: declarādo dicim⁹: φ successionū hmōi que
etiā ex sua natura indifferēter ad pecuniā: ⁊ etiā ad alia mobilia ⁊ inmobi-
lia se extēdūt: ꝯsiderata sui puritate voti: nullaten⁹ sunt capaces. Nec sꝫ eis
valorē hereditatū taliū; vel tantā eaꝝ partē φ ꝑsumi posset hoc in fraudem
fieri: quasi sub modo ⁊ forma legati dimitti sibi facere: vel sic dimissa reci-

De redditib⁹ nō hn̄dis.

pere: qn potiꝰ ista sic fieri ab ipsis: simpliciter ꝓhibem⁹. ¶ Cūqꝫ ānui reddi-
tus īter imobilia cēseant̄ a iure: ac hmōi reddit⁹ obtinere paupertati ⁊ mēdi-
citati repugnet: nulla dubitatio ē φ ꝑdictis fratrib⁹ reddit⁹ quoscunqꝫ: si-
cut ⁊ possessiōes: vel eoꝝ etiā vsuȝ: cū eis nō repiat̄ cōcessus: recipe vl' hr̄e: cō-

De nō assistēdo i curijs.

ditiōe ꝯsiderata ipoꝝ: nō lꝫ. ¶ Amplius: cū nō solū qd̄ malū eē dignoscit̄: sꝫ
⁊ oē qd̄ speciē hꝫ mali sit a viris ꝑfectis specialr̄ euitādū. Ex talibus autem
assistētijs i curijs: ⁊ istigationib⁹: cū de reb⁹ agitur i ipsoꝝ cōmoda cōuertē-
dis: credunt̄ verisimilr̄ ex his q̄ foris patēt: de qbus hn̄t hoīes iudicare: i ip-
sis reb⁹ frēs assistētes aliqd q̄rere tanqꝫ suū: nullo modo debēt hmōi voti ⁊
regule ꝓfessores: se talib⁹ curijs: ⁊ litigiosis actib⁹ immiscere: vt ⁊ testimoniuȝ
habeāt ab his q̄ foris sunt: ⁊ puritati satisfaciāt voti sui: ac euitet̄ ꝑ hoc scā-

De nō recipiendis a fil' b⁹ testamētoruȝ executiōib⁹.

dalū ꝓximoꝝ. ¶ Verūetiā cū dicti ordinis frēs nō solū a receptiōe: ꝓprieta-
te dn̄io: siue vsu ipsius pecunie: verūetiā a ꝯtrectatiōe qualibet ipsius: et ab
ea sint penitus alieni: quēadmodū sepedictus ꝑdecessor nr̄ i declaratiōe hu-
ius regule plane dixit: cūqꝫ dicti ordinis ꝓfessores ꝓ nulla re tpali possunt
i iudicio experiri: ꝑdictis fratribus nō lꝫ: nec cōpetit qn potius: considerata
sui puritate status: debēt sibi scire iterdictū: φ hmōi executiōibus ⁊ dispo-
sitiōibus se exponāt: cū hec vt sepius absqꝫ litigio: ⁊ ꝯtrectatione: vel admi-
nistratiōe pecunie nequeant expediri. Verūtamen i his exeq̄ndis dare ꝯsiliuȝ:
ipsoꝝ statui nō obsistit: cū ex hoc ipsis circa bona temporalia: nulla iurisdi-

De nō habēdis hortis superfluis.

ctio. actio i iudicio: siue dispēsatio tribuat̄. ¶ Licet vō nō solū sit licitū sꝫ
⁊ multū cōueniēs rationi: φ frēs q̄ i laboribus spūalibus: orōnis ⁊ studij se-
dule occupant̄: hortos ⁊ areas habeāt cōpetētes: ob recollationē vel recrea-

tionē sui: et interdū ad seipsos post labores huiōi corporalr deducēdos: nec nō ad habēda necessaria hortalicia p seipsis: hīre tn̄ hortos aliquos vt colātur: ac olera et alia hortalicia p̄cio distrahāt: nec nō et vineas: repugnat sue regule et ordinis puritati: sm qd dict⁹ p̄decessor declarauit: ac et ordinauit: q si talia ad vsus prime dictos: vtputa agrū vel vineā ad colēdū: et cōsimilia fratrib⁹ legarēt: p oēz modū frēs a receptiōe taliū abstinerēt: cum et p̄missa hīe: vt p̄ciū fructuū suis tpib⁹ habeāt: ad naturā et formā pceptū appropinquet. ¶ Rursus: cū p̄dict⁹ sctūs tam i exēplis vite q̄z verb regule ostēderit se velle: qd sui frēs et filij diuie puidētie innitētes: suos i deū iacerēt cogitat⁹: q volucres celi pascit: q̄ nō cōgregāt i horrea: nec semināt: nec metūt: nō est verisimile voluisse ipm eos hīe granaria: vel cellaria: vbi quotidianis mendicatiōib⁹ deberēt sperare posse trāsigere vitā suā. Et idcirco nō ex timore seu i lapare se debēt ad cōgregatiōes et obsuatiōes huiōi faciēdas: sz tūc tn̄: cū eēt multū credibile ex iā expertis: qd nō possent vite necessaria aliter inuenire. Hoc aūt: ministrox et custodū simul et separatim i suis administrationib⁹ et custodijs: cū guardiani et duox de cōuētu loci discretox sacerdotū et antiquox i ordie friū cōsilio et assensu duxim⁹ iudicio relinquendū: eox sup hoc specialiter cōsciētias onerātes. ¶ Hinc est et: qd cū vir sctūs frēs suos i paupertate summa: ac hūilitate fundare voluerit: quoad affectū pariter et effectū: sicut fere regula tota clamat: cōuenit ipsis: q nullo mō de cepo fieri faciant: vel fieri sustineāt ecclesias: vel alia q̄cūqz edificia: q cōsiderato friū ibabitantiū nūero: excessiua i multitudie et magnitudie debeāt reputari. Ideoqz volum⁹: q vbiqz i suo ordie de cepo: tēperatis et hūilib⁹ edificijs sint cōtēti: ne huic tāte pauptati pmissē: qd patet oculis cōtrariū: foris clamet. ¶ Quāuis etiā paramēta et vasa ecclesiastica: ad honorē diuini nois ordinentur: pp̄ter quē oia fecit ipse deus: tn̄ q abscōditox ē cognitor ad animū sibi ministrantiū respicit pricipaliter nō ad manū: nec p illa sibi vult seruire: q suox hūilitox cōditioni et statui dissonarēt: pp̄ter qd sufficere debēt eis paramēta et vasa ecclesiastica decentia: i numero et i magnitudie sufficientia competenter. Supfluitas aūt: aut nimia p̄ciositas: vel q̄cunqz curiositas i his seu alijs q̄buscunqz: nō potest ipsox professioni vel statui conuenire. Cum eni hec sapiant thesaurizationē aut copiā: pauptati tante: quo ad humanū iudicium: derogant manifeste. Quapropter p̄missa seruari a fratribus: volum⁹ et mādamus. ¶ Circa equox vero et armox oblationes: illud decernimus i oib⁹ et p oia obseruandū: qd per declarationē p̄dictam i pecuniarijs noscitur elemosynis diffinitum. ¶ Ex p̄missis aūt succreuit non parum scrupulosa questio iter frēs: vcz virū ex sue pfessione regule obligentur ad arctum et tenuem: siue pauperē vsum rerū: qbusdā ex ipsis credētibus et dicētibus: qd sicut quo ad dominiū rerum hnt ex voto abdicationē arctissimā: ita ipsis quo ad vsum arctitudo maxima et exilitas est idicta: alijs i contrarium assertibus: q ex professione sua ad nullū vsum pauperē: q non exp̄matur i regula obligantur: lz teneantur ad vsum moderatum tēperantie: sicut et magis ex cōcedēti q̄z ceteri xp̄iani. Volētes itaqz consciētiax p̄dictox fratrum prouidere qeti: et his altercationib⁹ finē dare: declarādo dicimus. q fratres

De nō cōgregādo frumētū absqz euidenti necessitate.

De nō recipiēdis edificijs sumptuosis.

De nō habēdis paramētis et vasis excessiuis.

Arti. viij. an frēs teneātur ad vsuz pauper ex regla.

minores ex ꝓfessione sue regule special'r obligant ad arctos vsus: seu paupe
res q in ipoꝝ regula continent: ⁊ eo obligationis modo: sub quo ꝯtinet seu
poni regula dictos vsus. Dicere aũt: sicut aliq asserere ꝑhibent: ꝙ hereticũ
sit tenere vsũ pauperẽ includi vel nõ includi sub voto euangelice paupta
tis: ꝑsumptuosũ ⁊ temerariũ iudicam⁹. ¶ Deniq: q: ex eo ꝙ dicta regl'a ꝑ

Arti. ix. de electione ⁊ institutiõe ministroꝝ ꝓuincialium.

quos ⁊ vbi fieri debeat ministri generalis electio tradẽs: nullã fecit de mi
nistroꝝ ꝓuincialiũ electiõe vel institutiõe penit⁹ mẽtionẽ: oriri sup hoc pote
rat dubitatio inter frẽs. Nos volẽtes posse ipsos clare ⁊ secure procedere in
oib⁹ factis suis: declaram⁹. statuim⁹ etiã ⁊ ordinam⁹ hac ꝯstitutiõe in ꝑpe
tuũ valitura: vt cũ alicui ꝓuĩcie de ministro fuerit ꝓuidendũ: ipsius mini
stri electio: penes capitulũ ꝓuĩciale resideat: quã idẽ capitulũ die sequẽti qua
fuerit ꝯgregatũ facere teneat. Ipsius aũt electiõis ꝯfirmatio: ad ministrũ ꝑ
tineat generalẽ. Et siqdẽ ad electionẽ hmõi ꝑ formã scrutinij ꝓcedat: ⁊ vo
tis in diuersa diuisis electiões plures in discordia celebrari ꝯtingat: illa q̃ a
maiori parte capituli numero (nulla zeli vel meriti collatiõe seu ꝯsideratiõe
habita) fuerit celebrata: exceptiõe seu ꝯtradictiõe quacũqz alteri⁹ partis non
obstãte: ꝑ dictũ generalẽ ministrũ: de ꝯsilio discretoꝝ de ordine: (prius tñ ex
officio: put spectat ad ipsũ: diligẽti examinatiõe ꝑmissa) ꝯfirmet: vel etiam
infirmet: put ei sc̃m deũ visũ fuerit expedire. Et si fuerit infirmata: ad capi
tulũ ꝓuinciale electio hmõi reuertat. Ceteꝝ: si capitulũ memoratũ die ꝑdi
cta ministrũ eligere ꝑtermittat: ex tũc ministri ꝓuincialis ꝓuisio: ad genera
lem ministrũ libere deuoluat. Uerũ si ministro ꝑdicto ⁊ capitulo generali
bus: ex certa, manifesta: ⁊ rationabili causa videret aliqñ in ꝓuincijs vltra
marinis hibernie. gretie. seu romanie (in qbus hactenus alius ꝓuidẽdi mo
dus dr ex causa certa ⁊ rationabili ꝯuatus) expedire ministrũ ꝓuincialẽ ꝑ mi
nistrũ generalẽ: cũ ꝓboꝝ ordinis ꝯsilio: potius q̃ꝫ ꝑ capituli ꝑdicti electionẽ
ꝑfici: in ꝓuincijs hibernie: etiã vltra marinis irrefragabil'r: in romania ꝟo
vel grecia: qñ minister dicte ꝓuĩcie moreret vel absolueret citra mare: illa vi
ce: seruet absqz dolo partialitate: ⁊ fraude (sup quo eoꝝ ꝯsciẽtias oneramus)
quod sup hoc dictus minister: cũ dictoꝝ proboꝝ ꝯsilio: duxerit ordinãdũ.
In destitutione vero dictoꝝ ministroꝝ ꝓuincialiũ: s'uari volum⁹ qd sup
hoc hacten⁹ de ipso ordine extiterit obs'uatũ. ¶ Ceteꝝ: si ꝯtingeret eosdẽ mi
nistro ghrali carere: ꝑ vicariũ ordinis fiat sup hoc: qd faciẽdũ fuerit ꝑ eũdẽ
ministrũ: vsqzquo ꝓuisũ fuerit de generali ministro. Porro siqd de hmõi
ministro ꝓuĩciali sec⁹ attẽtari forte ꝯtigerit: illd ipso facto sit irritũ ⁊ inane.
¶ Nulli igit oĩno hoĩm liceat: hanc paginã nr̃aꝝ declarationũ dictoꝝ cõ
missionis. respõsionis. ꝓhibitionis. ordinatiõis. mãdationũ. ꝯstitutionũ.
iudicationũ: ⁊ volũtatũ infringere: vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si qs autẽ
hoc attẽtare ꝑsumpserit: indignationẽ oĩpotentis dei: ac beatoꝝ petri ⁊ pau
li apl'oꝝ eius se nouerit incursurum.

¶ Incipit quedam constitutio: siue de

claratio a dño Joanne papa. xxij. edita sup regulã eandẽ fratrũ minorũ: de
forma ⁊ qualitate habitus: necnõ de granarijs ⁊ cellarijs.

Oannes epũs seruus seruorũ
dei ad ꝑpetuã rei memoriã. Quorundã exigit cece scrupulo
sitatis ambiguũ: ac ipsoꝝ quodammodo indocta sciẽtia: ne
dixerim⁹: q irreligiosa hoꝝ sit vana: vel in hoc supsticiosa re
ligio: vt dũ suis maunlt temere sub ꝯscientie velamento con
ceptibus: q̃ prelatoꝝ ordinis sui cũ obedientie merito ꝓuide inherere sentẽ
tijs: nos post predecessoꝝ nroꝝ: ⁊ ꝑsertim fe. re. Nicolai.iij. ac pie memorie
Clemẽtis.v. romanoꝝ pontificũ: sup intellectu ⁊ obseruãtia regule ordinis
fratrũ minorum declaratiões salubriter editas: solidas qdem. claras: ⁊ luci
das: multaqz maturitate digestas: nras deo fauente indubias: ipsoꝝ prede
cessoꝝ declarationes declarationibus adiungam⁹: sicqz dies diei eructet vẽ
bum: ⁊ nox nocti scientiã manifestet: ne pperam paucoꝝ dicti ordinis frm
(quod absit) inscitia: recta ipsarũ declarationũ verba ꝯuertens in deuium: il
laqz suis (eis ꝓfecto ꝯtraria) accõmodans sensib⁹: ingrata deo. supiorib⁹ cõ
tumax: ꝑfato ordini detrahens. odiosa cõfratrib⁹. vnionẽ scindẽs si valeat:
ac graue credat in pplos scandalũ allatura: q potius vt nra vehemẽter fla
grat intẽtio: antedictis ꝓfligatis incõmodis: hec sancta minoꝝ fratrum re
ligio (ad quã iamdudũ cũ minores nos gradus haberet: dilectiõis ⁊ deuotio
nis seruor incanduit: nũc vero post susceptũ a nob apostolice seruitutis iu
gum: ad illius religionis gubernationẽ. ꝓtectionẽ. defensionemqz interius
exteriusqz ꝓpriã pastoralis cure sollicitudo nos angit: paterne cogit proui
dentie debitũ: ac eterne charitatis zelus accẽdit) grata pace cõgaudeat. sancto
ꝓficiat ocio: in numero ac merito q̃ plurimũ augeatur: blandeqz insup re
deuntiũ illoꝝ sue scz ꝓfessionis ruat in oscula. mactet vitulũ. eorũqz libẽs
⁊ sedulo corruat in amplexus. Profecto cũ ⁊ ipsius religionis odor trahat:
charitas attrahat: sciẽtia lucidet. oro increat: que i conualle lachrymaꝝ: hu
ius scz mundi miseria: vel cordis contritione ⁊ humiliatione purissimas as
censiones in corde suo disposuit: vt non solũ de virtute i virtutem ꝓficiat
sed ⁊ in eisdem virtutibus permanens: quasi qbusdam alarum ad ꝑfectio
nem tendẽtibus gradibus: de die i diem facta se melior: ascendat in alti⁹: ter
rena despiciat: ⁊ celestia complectat: sicqz tandẽ diuino munere collocata in
patria: tanto tũc deũ: scdm hmõi eius sancte ascensionis gradus cognoscat
aptius: quãto nũc i hui⁹ ꝑegrinationis angustijs: illos cõscenderet altiores.
Nam scdm dauid ꝓphetaꝝ eximiũ: dũ sanctã ecclesiã deus ipse suscipiet:
in ei⁹ gradibus cognoscet. Quapropter tantis incõmodis: tantisqz eiusdez
ordinis excitati ꝑiculis: ⁊ ad illa salubrib⁹ ⁊ opportunis ꝑ eiusdẽ sedis ꝓui
dentiã circũspeciam adhibẽdis submonenda remedijs: nre sollicitudinis
studiũ conuertẽtes: ad dei laudẽ: bti Francisci preconiũ: eiusqz ꝑfati ordinis
pacem: cõsolationemqz fideliũ: necnon iunctis minusqz habentibus inobe
diendi vl' euagandi occasiones subducendã materiã: ⁊ ad trepidantiũ: vbi
timor nõ aderat: scrupulosam caliginẽ detergendã: eosqz suauiter reducen
dos vt filios ad ipsius religionis gremiũ velut matris: diligenti sup his ꝑ
scrutatione: ⁊ matura deliberatione ꝑhabitis: de fratrũ nroꝝ consilio: i fra

Art.j. de forma & vilitate habitus usi.

scriptas declarationes.cõmissiones.ordinationes: & pcepta q̃ inferius inse-
runtur: duximus adiũgendas. ¶ In primis: cũ dicat in regula q̃ illi q̃ pmise-
runt obediẽtiã: habeãt vnã tunicã cũ caputio: & aliã sine caputio q̃ hr̃e vo-
luerint: itẽ q̃ frẽs oẽs vestimẽtis vilib⁹ induant: & sup pdictoꝝ ḃboꝝ sen-
su a pfatis pdecessorib⁹ nr̃is Nicolao & Clemẽte declaratiões: vt pdicit: lim
pide emanarint: dictusq̃ clemẽs hui⁹ vilitatis iudiciũ. Ministris custodi-
bus: seu guardianis ordinis pdicti duxerit cõmittendũ: eoꝝ sup hoc cõscien-
tias onerãdo: nec ob hoc in q̃busdã ex fratrib⁹: antedicti ordinis: volẽtib⁹
plus sapere q̃ oporteat sapere: nouarũ adinuctiones ambiguitatũ cessaue-
re q̃ plurime: vt nõ oĩno nõ vetustaꝝ replicatio q̃stionũ: tã vez sup lõgitudi
ne & latitudine: quã grocisie & subtilitate: forma & figura vestimẽtoꝝ ipsoꝝ:
quimo adeo huiõi adinuẽtiões & q̃stiões ppa exercuere licẽtia: vt ex eisdem
fratrib⁹ aliq̃: habit⁹ ppterea curtos.strictos.inusitatos: & squalidos: nouita
te plenos: ac dissidij nõ ignaros: cũ a cõmunitate ordinis discreparent assu-
merẽt: nec eos ad ministroꝝ.custodũ & guardianoꝝ eorundẽ mãdatũ req-
siti deponerẽt: nec alios: put eiusdẽ ordinis cõmunitas deferebat habitus:
iuxta eorundẽ ministroꝝ.custodũ: & guardianoꝝ arbitriũ occurrẽt resumẽ
dos: dicẽtes in hoc eorũdem platoꝝ suoꝝ nõ parendũ fore arbitrio: cũ & suũ
sic despectũ: & regularẽ: & crucisormẽ assererent: ceteroꝝ vero supfluum habi
tum: irregularẽq̃ censerẽt: nec huic eoꝝ opinioni pfati clemẽtis declaratio-
nem sepius repetitã obesse: nam lz ministris.custodib⁹: & guardianis prefa-
tis vestiũ vilitatis detur in illa iudiciũ. Tamẽ inibi cõseq̃tur adiungit: ita
tñ q̃ vilitatẽ in vestib⁹ seruẽt: psertim cũ & in declaratiõe pdicti Nicolai di
catur: q̃ semp in eisdẽ fratrib⁹ & eoꝝ actib⁹: paupertas sancta reluceat: pout ip-
sis ex eoꝝ regula iuenit indicta: ac in cõstitutionibus eiusdẽ ordinis generã-
libus caueat: vt asserũt: q̃ in oĩbus q̃ ad habitũ fratrum expectant: reluceat
semp asperitas.vilitas: & paupertas: vnde cũ nec paupertatis.asperitatis: vel vi-
litatis oblate p ministros: & custodes: & guardianos vestes existerent: nec ipso
rum supioꝝ ordinis sui in deponẽdo vestes quas gererẽt: nec in reassumen-
do quas darẽt: seq̃ iudiciũ vllatenus tenebant. Generali ministro: & ceteris
fratrib⁹ q̃ p cõitate eiusdẽ ordinis aderãt: suis rõnib⁹: quas breuitatis cau
sa omittimus: cõtrariũ asserentib⁹ ex aduerso: put hec & alia hincinde coraz
nob & eisdẽ fratrib⁹ nr̃is: scripto lecta: verboq̃z fuere pposita: ac ẽt corã aliq
bus ex fratrib⁹ nr̃is pdictis sup hoc deputatis a nob: psertim p aliquos ex
fratrib⁹ dicti ordinis q̃ in pdictis cõitati aduersabant: fuerũt eadẽ pluries
repetita. Quo circa: nos seriosi⁹ rõnib⁹ pdictis auditis: & alijs: illisq̃z pleni⁹
intellectis: volẽtes ppetuũ pfato finẽ dare negocio: de pdictoꝝ fratrũ nroꝝ
cõsilio declaram⁹: & dicim⁹: q̃ cũ: sicut supra ptangit: dicat in regula: q̃ frẽs
oẽs vestimẽtis vilib⁹ induant: & cũ vilitatẽ huiõi vestiũ: tam habitus q̃z in-
terioꝝ tunicaꝝ: illã pfatus clemẽs intelligi debere decreuerit: q̃ scd̃m cõsue-
tudinẽ vel cõditionẽ patrie debeat quantũ ad colorẽ panni: & preciũ: vilitas
merito reputari: atq̃z cõseq̃nter huiõi vilitatis iudiciũ ministris.custodib⁹:
seu guardianis pdictis: ipsoꝝ sup hoc cõscientias onerãdo duxerit cõmitten
dum: put in eiusdẽ clemẽtis lr̃is sup hoc cõfectis plenius continet: eorundẽ

ministroꝝ. custodum:seu guardianoꝝ eodē modo iudicio est relictũ. Nos-
q3 nihilomin⁹ p̄fatoꝝ ministroꝝ. custodum:ꝛ guardianoꝝ iudicio presen-
tium auctoritate cōmittimus determinare:vc3 arbitrari:ac p̄cipe:cui⁹ lon-
gitudinis.latitudinis.grossiciei:ꝛ subtilitatis:forme siue figure:atq3 similiũ
accidentiũ esse debeant tam habit⁹ ipsoꝝ q3 capucia:q3 interiores tunice:qb⁹
fratres oēs dicti minorũ ordinis induant:ac insup cui⁹ quanteq3 vilitatis
iudui eos ipsis vestimētis oporteat:ꝛ an in vestimētis hmōi:scdm regulā ꝛ
declarationes eorũdem p̄decessoꝝ nroꝝ:ꝛ p̄fatas ordinis constitutiones:re-
luceat asperitas. vilitas:ꝛ paupertas:vtrũ ve quantũ ad colorē.preciũ. vilita-
tem.paupertatem quoq3:ac cetera accidētia supradicta:fratres vestimētis in-
duātur vt debent:sup qbus eorũdem ministroꝝ.custodũ:ꝛ guardianorum
cōscientias oneramus:statuentes ꝛ districte p̄cipiendo mandantes:quatenus
in p̄dictis:ꝛ ijs similibus:eoꝝ arbitriũ.determinationē:siue iudiciũ:genera
lis qdem:in totius: prouincialium vo:in puinciarũ ministroꝝ:ac custodũ:ꝛ
guardianoꝝ administrationib⁹.custodijs:ꝛ guardianijs siue cōuentib⁹ ordi
nis memorati cōmissis eisdē:frēs oēs ꝛ singuli seq oīmode:illisq3 parere p
oīa teneant:ac insup:q3 illoꝝ sequndo arbitriũ determinationē:siue iudiciũ:
illisq3 parēdo:nec sint:nec dici possint vel debeāt:nec ipsi seipsos autument
siue regle:vel cōstitutionũ sui ordinis trāsgressores:maxime cũ nec expsse vel
determinate in p̄dicta fratrũ minoꝝ dicat regla:vl declarationibus antedi-
ctis:quāte lōgitudinis:quāteq3 latitudinis:quāte grossiciei vl subtilitatis:
qualis forme:qualisue figure hmōi debeāt eē vestes:sicut nec qualis:quante
q3 vilitatis eas esse oporteat:expmit in eadē:sic quodāmodo eadē3 vrgente
necessitate:qtate nō impari:vo sensu:veroq3 id regle suadentib⁹ itellectu:
eiusdē clemētis inherētes vestigijs:p̄fatoꝝ ministroꝝ.custodũ:ꝛ guardiano
rum in p̄dictis bonumq3 similibus fore iudiciũ:declarare compellimur:illaq3
eis:vt p̄dicit:cōmittere inuitamur. Non enĩ particulariũ oīm certa pōt dari
scientia:neq3 bonum:cũ infinita sint:ptingit fieri disciplinam. Non ars:nō
regla circũstantias singlas:accidentiaq3 cũcta complectit. Habent i illis mi
nores subesse maiorib⁹:illis obseq:illisq3 itendere:non i certis solũ:verũetiā
in dubijs ꝛ icertis p̄sunt artibus qbus obediant:p̄sunt regulis qbus obtē-
perent disciplinis:vt illarum finis egregius:debitis subsequentibus mini-
stris subsequatur. Sic iudicās cũcta rimatur ꝛ discutit:leges applicat casi-
bus:canonũ decreta secernit. Sic morbus aggrauans medicum:sic vtus cō
stans i medio:sapientē prudentemq3 deposcit:ne si qsq3 regatur vt appetit:
cōsiliũ corruat:vt non querit:neq3 taliter conuenientibus:non ordo sed
horror inhabitet adsit(quod absit)discordia religans religio relegetur:senten-
tie namq3 variātur vt capita:ꝛ crescit i stolidis opiniōibus fantasia. ¶Eo-
dem modo:eidē quodammodo rōnibus initati:cum prefatoꝝ ministroꝝ:
ꝛ custodum:sub certa forma:simul.s.ꝛ seperatim i suis administratiōibus
ꝛ custodijs:cum guardiani ꝛ duorum de conuentu loci discretorum sacer
dotum ꝛ antiquorum i ordine fratrũ consilio ꝛ assensu p̄fatus clemens iu-
dicio duxerit relinquendũ:an sit multũ credibile:ꝛ iam expertis:q3 frēs ipsi Ar.ij. qnō possit frēs face re puisionez in futurum.
absq3 granarijs ꝛ cellarijs nō possint vite necessaria inuenire:quo casu grana

ria ⁊ cellaria: ꝯgregationes ⁊ obseruationes hmōi eis ipse concessit: prout in
p̄dictis eiusdem clemētis l̄ris plenius continet̄: nos de p̄fatoꝝ fratrū nr̄oꝝ
consilio: eorūdem ministroꝝ: ⁊ custodū: sub eadē forma: iudicio p̄sentium
auctoritate ꝯmittimꝰ determinare: vel arbitrari: atq; p̄cipere eo casu: qualr̄.
vbi. quādo. quomodo: ⁊ quotiens granū. panē: ⁊ vinū ꝓ vite fratrū necessa
rijs: frēs ipsi q̄rere debeant: ꝯseruare siue reponere: etiā si reponenda sint in
p̄dictis granarijs ⁊ cellarijs ꝯseruanda: statuētes ⁊ districte p̄cipiētes mādā-
mus: q̄d in p̄dictis: ⁊ in his similibus: eorūdem arbitriū: determinatiōem:
siue iudiciū: generalis q̄dem: in totꝰ: ꝓuincialiū vero: in ꝓuinciaꝝ ministro
rū ac custodū: simul ⁊ separatim in administrationibus ⁊ custodijs ordinis
memorati cōmissis eisdē: cū guardiani tn̄ (vt supra d̄r) ⁊ duoꝝ de conuentu
discretoꝝ loci sacerdotū ⁊ antiquoꝝ in ordine frm̄ consilio ⁊ assensu: frēs
oēs ⁊ singuli seq̄ omnimode: illisq; parere ꝑ oīa teneant̄: ac insup: q̄d illorū
sc̄d̄m arbitriū. determinationē: siue iudiciū: illisq; parendo: nec sint: nec
dici possint: vel debeāt: nec ipsi seipsos autumēt sue regl'e: vel ꝯstitutionum
sui ordinis trāsgressores. Ideoq; oēs ⁊ singulos frēs antedicti ordinis mi-
noꝝ: q̄ strictos. curtos: ⁊ disformes habitꝰ: ab ipsiꝰ generalis ministri: ⁊ alio
rū frm̄ de dicta cōmunitate habitibꝰ: corā nob̄ ⁊ fratribꝰ nr̄is: vel alias i ro-
mana curia detulerūt vel deferūt: monemꝰ ⁊ hortamur i dn̄o: ⁊ eis nihilomi-
nus i v̄tute obedientie: ac sub excōicationis pena ꝑ apostolica scripta man
dantes: quatenꝰ ad mandatū ipsiꝰ gn̄alis deponāt quos deferūt habitus: et
alijs: iuxta ipsiꝰ gn̄alis arbitriū. determinationē: siue iudiciū: vt supra d̄r: in
duant̄: p̄fatoq; gn̄ali i oībꝰ istis ⁊ alijs ꝑ oīa: sc̄d̄m btī Francisci regulā: ⁊ pre-
dictas p̄decessoꝝ nr̄oꝝ declaratiōes. ꝯcessiōes: ⁊ cōmissiones: i ipsis declara
tionibꝰ cōp̄hensas: ⁊ nr̄as ꝯtentas in p̄sentibꝰ: hūiliter obediāt. pareāt: et
intēdant: nō obstantibꝰ q̄buscūq; ꝑuilegijs. idulgentijs. l̄ris. libertatibus.
inmunitatibꝰ: vel exemptionibꝰ eis vel a'icui ipsoꝝ a p̄fato Clemente con
cessis: vel appellationibꝰ ab eis. vel ipsoꝝ aliquo ad sedē apostolicam inter-
iectis: q̄ in quantū possent derogare p̄sentibꝰ iuribꝰ vacuamus. Religio
namq; perimit̄: si a meritoria subditi obediētia subtrahant̄. Magna q̄dē
paupertas: sed maior itegritas: bonūq; obediētia maximū: si custodiat̄ illesa.
Nam p̄ma rebꝰ sc̄da carni: tertia vero menti dn̄atur ⁊ aīo: quos velut effre
nos ⁊ liberos: ditioni alteriꝰ hūili iugo ꝓp̄e volūtatis astrīgit. Ad hanc er
go fratres p̄dicti: non iuiti: sed sponte redeāt: hāc velit ⁊ appetāt: hanc ma-
gnis desiderijs ꝯcupiscant. Illudq; votis canticoꝝ igeminent: osculetur me
osculo oris sui: charitatis vtiq; ⁊ dilectionis: religionis hmōi obediētia san
cta purificans. Nam meliora sunt vbera tua p̄ceptoꝝ. s. ⁊ consilioꝝ: velut
q̄dam nutrientia pocula vino: vnguētis optimis: scz bone fame: fragrantia
suauitatis odorem. Nec formident hi ad obediētiam ordis: deo auctore: dū
redeūt: nam p̄latos suos (vt firmiter speramꝰ eisq; iniūgimus) sibi benig-
nos ⁊ mites iuenient: ceteros dulces atq; palpabiles: cū sint ⁊ esse debeāt oēs
⁊ singuli fratres i xp̄o clamitent. Quis mihi det fratrem meum: cōmuni. s.
beato francisco congenitū: suggentē vbera matris nostre: religionis vtiq; ⁊
ꝓfessionis eiusdem: velut matris: cōtemplationis ⁊ āctōnis suauia ⁊ dulcia

pocula: vt inueniam te foris: ab eiusdē obseruantijs quodāmodo disparē: et desperuler: blande vero intra charitatis viscera te amplexāe. Et iam me: nemo te, nemo despiciat: pfecto quos foris positos: multi: ac si diuisos et dissidentes forsasse desperarēt: tu: intus: putā infra dilectionis interne pcordia et cōformes obseruātie claustra repositos: iam nemo despiciat. Sed suscipientes eosdem dulcedine: quisqz digne laudibus efferat et susceptos. Nulli ergo omnino hoim liceat: hanc paginam nostre declarationis. commissionis: et constitutionis. mandati. monitionis: et vacuationis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem. etc. Datum Auinioni: nonis octobris pontificatus nostri. Anno secundo.

Notandum: q ultra suprascriptas — Collector.

tres fratrū minoꝝ pontificū regule declaratiōes: sunt alie quattuor ab alijs summis pontificibus: vcz Gregorio. ix. Innocētio. iiij. Alexandro. iiij. et Gregorio. x. edite. Sed quia oia in hmōi quattuor declarationib⁹ contēta: tribus exceptis: in declaratiōe Nicolai. iij. ptinent et reliqua ibi posita annullata sunt: idcirco ob supfluitatē vitandā omissa sunt. Tria ṽo illa sunt ista. De incorregibiliū correctiōe. De cōformitate i officio diuino exoluendo extra domos nrās cū clericis et alijs religiosis. Ne teneamur recurrere ad ministros in casib⁹ reseruatis: pterq̄ in publicis. Sed quo ad istas non est opus dictis declaratiōib⁹. Nam quo ad pmū recurrēdū est ad mare magnum: et ad quodā breue Alexādri. vj. Alterū de conformitate in officio diuino: extē sius habetur in quadā alia bulla. Quo ad aliud de casib⁹ reseruatis: recurrendū est ad statuta generalia ordinis: q̄ in hoc libello infra ponuntur.

Incipit expositio quattuor magistrorum super regulam fratrum minorum.

Prologus.

Euerendo in xpo patri nr̄i. A. ordinis minoꝝ frm ḡnali ministro ceterisqz diffinitorib⁹ in ca. pgregatis: frater Gaufred⁹ custos parisiēsis: frater Alexāder de ales: frater Jo. de rupella: frater Robertus de bastia: et frater Ricard⁹ reuerētiā debitā et deuotā. Judicio examinationis et discretiōis vr̄e referim⁹ ea q̄ dn̄o docēte circa itellectū r̄le: iuxta paupertatis nr̄e modulū pcepim⁹ fm iniūctā nob obediētiā in puinciali capitulo: iuxta hoc qd in pcedēti caplo diffinitoꝝ fuerat ordinatū. Nouā aūt expositionē vel glosaturā circa regulā nō astruim⁹: sicut a qbusdā intētiōis pure dānatorib⁹: et zelū suū in aiaꝝ piculū suaꝝ: et frm scādalū puertētib⁹ pdicatur: immo simpliciter et pure intellectū ipi⁹ regle: q̄ oēs nos ligat et cuius ignorātia nullū excusat: nō ex nr̄o sensu: sz ex ipsa lr̄a: vt potuim⁹: extrahentes fm iniūctā nob obediētiā: iudicio vr̄o dirigim⁹ iudicādū: vr̄e sententie plusqz nr̄o sensui in his et in alijs innitentes: interptationē: si alicubi necessaria fuerit: sedi apostolice reseruantes. Explicit plogus.

¶ Capitulum primum.

Regula ⁊ vita minorum frm̃ hec est. s. dn̄i nr̄i iesu xp̄i. s. e. obſuare. Sup hoc in expositione apostolica determinat q̃stio facta a frib⁹: vtz vtruz ad aliq̃ ↄsilia euãgelij q̃ in regula nõ ponunt: fr̃es ex ꝓfessione regule teneātur. Et breuiter rñdetur ibi: ꝙ nõ: nisi ad ea q̃ in ipsa regula se obligauerũt. Ad cetera ꝟo: sicut xp̄iani ceteri. Et eo magis de bono ⁊ equo: quo se obtulerunt holocaustuz dño medullatuz. ¶ Sed adhuc q̃ret aliqs: q̃ sũt ista consilia: ad q̃ fr̃es ex regula obligãtur? Sz illud videtur exp̄ssuz ex intẽtiõe beati frã. exp̄ssa in testamento ꝙ scripsit ad hoc ꝙ fr̃es regulã sp̄ũalib⁹ obſuarent: vbi dicit. Ipe altissim⁹ reuelauit mihi: ꝙ ego deberẽ viuere ſm formã sancti euãg. Et ego eã paucis ac simplicib⁹ verb feci scribi. Ex hoc determinasse videt quãtũ ad qd scm̃ euãgeliuz fuerat obseruãduz: q2 sez quãtum ad ea q̃ simpliciter fecit scribi. Ad ↄsilia igit euãgelica: ad q̃ ꝟba q̃ scribunt in regula ligãt fr̃es. Un̄ videt ista regula sentẽtie nõ ad alia ꝑtinere.

¶ Capitulum secundum.

Si q̃ voluerint hãc vi. ac. ⁊ ve. ad fr̃es. n. ⁊c. Querit aliqs. Sicut circa regulã sue ꝓfessionis q̃rere solent aliq: vtrũ illud sit instructio vel p̄ceptũ? Qđ si dicat eẽ p̄ceptũ: fr̃es peccare mortaliter ↄuincuntur: si quemlibet religionẽ nr̃az petentẽ nõ mittãt ad ministros: qđ null⁹ ausus ẽ dicere. Videt ergo scđz instructionẽ: non p̄ceptũ dici. Attẽdẽdũ ergo erit in regula q̃ dr̄ scđm instructionẽ: q̃ scđm ↄsiliũ: ⁊ q̃ scđm p̄ceptũ. Itẽ dictuz scđm instructionẽ: dictũ videt dupliciter. Nã aliq̃n instruimur in ijs q̃ tenemur obseruare. Quale est illud qđ dictũ est in ca. p̄cedenti. Regula ⁊ vita ⁊c. Aliq̃n ꝟo in hoc ꝙ pensatis locis ⁊ circũstãtijs vtile est, p locis ⁊ tpib⁹ obseruare. Ut in p̄senti cap̄. d. ꝙ fr̃es ad suos ꝓuinciales ministros mittãt suã religionẽ volentes intrare. ⁊c. ¶ Sequtur. Quib⁹ solũmodo ⁊ nõ a. re. fr̃es li. ↄced. ⁊c. Cõstat ꝙ hoc di scđz p̄ceptũ. In hoc enĩ ꝙ recipiẽdi fr̃es solis ministris licẽtia ↄcedit: ceteris om̃ib⁹ interdicitur. Tñ fuit circa istuz articuluz a frib⁹ dubitatũ. Utz hec licẽtia possit ↄcedi vicarijs ministrorũ ab eisdẽ cũ vadunt ad capl̄m gñale? Et ap̄lica expositio dicit ꝙ non: q2 nec hoc ipsis ministris p̄mittit: nisi eis sup hoc specialis licentia ↄcedatur: qbus gñalis minister sicut ↄcedere: sic ⁊ negare poterit licentiã supradictã. Cũ tñ ante expositionẽ habitã: ipi ministri ex hoc caplo auctoritatẽ ordinariã recipiendi fr̃es se hr̃e putarent. In quo articulo v̄ detur expositio intellectuz regule coarctare. Et postmoduz obtentuz fuit ꝓuilegiuz circa istũ articulũ: p qđ nõ solũ ministris recipiendi fr̃es licentia ↄceditur: sz ẽt ptãs concedendi alijs: ↄcurrentib⁹ causis q̃ in ipo ꝓuilegio ↄtinetur. Fuit ẽt circa istum articulum adinuentuz piuz sophisma, ꝓpter vtilitatez ordinis: ⁊ salutez aiaꝝ. Ut cuz minister non possit hr̃i: ⁊ aliqua valde vtilis ꝑsona peteret ordinez: ꝙ sine intentione recipiendi a frib⁹ habit⁹ ↄcedebatur. Sup qb⁹ maliuoli homines nos infamãt: ⁊ qđ ꝓuilegiuz sit: fr̃es q̃plurimi dubitãt. Nam si apostolica expositio teneatur: nõ erit sine magno detrimento religiõis. Nã ad ministrũ mitti nõ p̄nt ꝑsone vtiles q̃ ordinẽ petunt: ⁊ aduentum ministri nolunt multotiens expectare. Si ꝟo ꝓuilegium teneatur: obijciunt nob ma

liuosq̃ regulā ⁊ expositionem regule nouerunt: ꝙ p ꝓuilegia impetrata ad
suaz vtilitatē regulā relaxam⁹. Insup nō videtur secuꝝ aliq̃b⁹ frib⁹ recede
re ab intentiōe regule quā voluerunt: obtētu alicui⁹ ꝓuilegij impetrati: q̄m
insup consimili modo timent in posteꝝ corrumpere regule ꝑitatem. Nā si-
cut ab intentione regule receditur in pn̄ti capitulo obtentu ꝓuilegij impetra
ti: ⁊ hoc ꝓpter euidentez vtilitatez: in hoc casu dispēsatiōe apostolica suffra-
gāte: ita ꝓpter manifestā q̄ alicui videbitur necessitatez: vel vtilitatez potest
ꝓuilegia contra alios articulos regl'e impetrari. Si ergo p̄dicta pietate fres
sicut consueuerūt: sophismate accōmodatiōis habit⁹ vti velint: arguuntur
vmplr̄ nec apud maledicos infamia nob obiecta de ꝑuaricatione regule cō
sopitur. Propterea discretio vr̄a attēdat qualiter sit circa istū articulū: quā-
tū ad ꝯscientiā: ⁊ quātū ad famā ordinis ꝓuidēdū. Videt̄ em̄ aliq̃b⁹ ꝙ si p̄-
dict⁹ articul⁹ interp̄tatiōe apostolica de ordinaria p̄tāte: vel auctoritate fres
recipiēdi itelligeret̄: ꝙ salua eēt intētio regule: q: hoc mō ālte expositionē cre
debat. Et tūc moderamine adhibito p statutū gn̄alis capitl'i: possent ministri
sine offensa discretis frib⁹ demādare: iuxta tenorē ꝓuilegij ipetrati: ⁊ tūc oīa
salua eēnt. ¶ Seq̄t. Ministri ꝟo dili. exa. e. de fide ca. ⁊c. ¶ Determinādum
esset a sede apostolica vtꝝ hoc sit ꝯsiliū vel p̄ceptū: Sz plan⁹ ē intellect⁹ vsq̃z
ad illuz locuz. Caueāt fres ⁊ e. mi. ⁊c. Visuz fuit frib⁹ ex hoc loco: regulā fri
bus interdixisse sollicitudinē ⁊ ꝯsiliuz distributiōis reꝝ: sz nō ꝯsiliuz eligē-
di ꝑsonā iuuentē deniq̃ cuius ꝯsiliuz bōa sua paupib⁹ erogentur. Videtur
ministris ⁊ frib⁹ ꝓhibuisse: sollicitudinē cupiditatis: ⁊ ꝯsiliuz q̄ libertas ve
nientiū ad ordinē in dispositiōe suaꝝ reꝝ posset aliq̄ten⁹ impediri. Vn̄ dr̄ vt
libere fa. d. re. s. q cqd dn̄s i. s. eis. Et dicit ministris qd faciēt si ꝯsiliū req̄rat̄.
¶ Seq̄t. Postea cō. eis pa. ꝓbationis ⁊c. ¶ Hic q̄ritur si liceat fri h̄re duas tu An liceat fri
nicas: vel plura vestimenta? An qd videtur dicendū: ꝙ h̄re duas tunicas ⁊ bus h̄re du-
nō plures: regularis est forme: plures ꝟo duabus h̄re: dispensationis ē regu as tunicas vl
le: auctoritate illoꝝ qb⁹ ē ꝯmissa cura frm̄. Vn̄ ⁊ de frib⁹ inducēdis dr̄ ifra: ꝙ plures.
ministri solli. curā. ge. ⁊c. ¶ Seq̄t. Finito ꝟo āno ꝓbationis re. a d. o. ¶ Hic
q̄ritur an guardiani ⁊ custodes possint fres recipe ad obedientiā: q: licitū ē
qd nulla lege ꝓhibetur? Cū ergo nō sit ꝓhibita eis receptio ad ꝓfessionez ex
regula: videtur esse ꝯcessa: ⁊ hāc etiā habuerunt nonnulli. Sz ecōtra. Si qd
minus est p̄ma. s. frm̄ receptio: ordinatione ⁊ auctoritate sit eis penitus inter
dictū: ꝙ ꝯsequens nec qd mai⁹ ē. s. receptio ad ꝓfessionē ex regula videt̄ eis eē cō-
cessuz. Qd si teneat̄ ꝙ custodes nō recipiāt āno ꝓbationis finito: continget
multotiens magnū ꝑiculū animaꝝ: ⁊ ordinis detrimentuz. Propterea salua
intentione ⁊ ꝟbis regule: q̄ circa hec indifferenter se h̄nt: expediens videt̄: ꝙ
custodes absente ministro possint fres recipe ad societatem ꝓfessoꝝ. Mini-
stri ꝟo cū venerint recipiāt eos ad obediētiā ꝓfessoꝝ. ¶ Seq̄t. Et nullo mō
licebit eis ⁊c. ¶ Videtur ex hoc scrupul⁹ dubitatiōis oriri. Utrum pestiferi
possint licite post ꝓfessionez a religione expelli? Qd non esse licitum qdā ar-
guunt ex hoc loco. Sz manifestū est ꝙ nō ꝓhibet̄ expulsio puerꝫ. s. absci-
sio putridoꝝ mēbroꝝ illis qbus cura corꝑis est ꝯmissa. Sz exitus a religio-
nis ꝓfessis interdicit̄ vniuersis. Videtur et p ꝯuertētiā regule nec licitū nec

cōcessū z vt lr̄e dimissorie dētur eiectis: sed pn̄t dari lr̄e notificationis expulsiōis eoꝝ. Tn̄ sup hoc aplica decretalis videt̄ nos coarctare: nō solū vt non expellant̄ puerti: sꝫ ēt vt exgrat̄ a suis pastorib⁹ ī religiōe quā ꝓfessi sunt penitentiā facturi. Vn̄ necessariū erit vt aplica īterꝑtatio q̄rat̄: vtrū illa decretalis nos liget: q2 nō possum⁹ tales ī locis nr̄is tenere: nec ī necessarijs sustentare. ¶ Seqt̄. Et q necessitate cogūt̄ po. por. cal. ꝛc. ℭ Solēt q̄rere frēs: qd dicat̄ posse: qd necessitas: ꝛ qd calciamēta? Utꝝ etiā solee ꝛ calige coopiētes tibias tn̄ dicāt̄ calciamēta? ꝛ an calciari sit ꝓhibitio regule? Ad qḋ dicēdum videt̄: ꝙ posse: licere dicat̄: iuxta illḋ. Hoc solū possum⁹: qḋ de iure possumus. Necessitas ℘o nō determinat̄ vno mō: sꝫ plurib⁹ modis. Aliqñ ℘o determinat̄ ſm statū ꝑsone: q2 debilis vel īfirma. Aliqñ ſm tp̄s: q2 vehemēs frig⁹ ē. Aliqñ ſm locū: q2 nudis pedib⁹ nō pōt sine detrimēto trāsiri. Aliqñ ſm iter offm̄ iniūctū: q2 nō possit sine detrimēto ꝑsone vel cause ꝓpter quā iniūctū ē ꝑfici. Calciamētū dici nō pōt ꝓpe nisi qḋ opit pedes. Nec calige trūcate inter calciamēta deputari vident̄. Calciari ℘o dispēsatiōis ē regle ī necessitate: nō calciari ℘o: regularis ē forma vite. Videt̄ tn̄ alijs: ꝙ oē quod ad calciamentū ꝑtinet: dispēsatiōis ē minoris vt ī soleis: aut maioris vt ī soleis ꝛ caligis: aut maxime vt ī sotularib⁹ ꝛ caligis. ¶ Seqt̄. Et frēs oēs vestimētis vili. in. ꝛc. ¶ Querit̄ qd dicat̄ vestimētū vile? Et ſm itellectū rl̄e vilitas attēdit̄ ī ꝑcio pariter ꝛ colore: sꝫ estimationē hoīz regiōis ī q̄ frēs morāt̄.

Capitulum tertium.

Clerici. fa. di. of. ꝛc. volūt dicere aliq frēs ꝙ istud denotat diuinum officiū ſm ordinē romāe ecclesie: ſm quē differt breuiariū nocturnū ꝛ diurnū. Vn̄ volūt dicere ꝙ vtrūqꝫ breuiariū. s. diurnū qḋ ē missale: ꝛ nocturnū qḋ est horaꝝ: respicit qḋ dr̄. Ex quo. vꝫ tp̄e potest hr̄e breuiaria. Sup hoc nr̄m nō ē diffinire: sꝫ hoc vel aliqd aliud sit dicēdū. Itē cū leuitas sit ī nob maxime reprobāda: ꝛ frēs multi ꝓniores sint ad ociuꝫ q̄ ad orōnē: ꝛ ī paucis locis cōparatiōe partis residue sint studentes: ꝛ frēs clerici ad faciēdū offm̄ diuinū. s. ro. ec. tenēat̄: mutatio facta officij multꝫ grauat. Tū q2 possum⁹ argui leuitatis a tp̄e ꝯstitutiōis rl̄e officio ter mutato: nec occasionē ocij frīb⁹ ꝑstare ē securꝫ. nec aliquo mō expedit a breuiario frībus q studēt qb⁹ sciētie occupatio ē salubris: nec p ꝑuilegiū īpetratū ab obligatiōe regule sint securi: nisi de officio mutato qḋ fit ſm ordinē ro. ec. ꝯstiterit euidēter. ¶ Seqt̄. Et ieiunēt a festo oīz. s. ꝛc. Quidā abusiue de hoc articulo qḋ infra dr̄: de oīb⁹ cibisq ap. e. li. mādūcare: dicūt: ꝙ pn̄t ī carnib⁹ ieiunare. Qḋ quante abusiōis sit: ꝑꝫ cuilibet. Ieiunēt ergo dꝫ itelligi: cibo ieiunātiū: ſm ꝯsuetudinē hoīz: ꝛ maxime religiosoꝝ terre ī qua morāt̄. ℭ Seqt̄. Alijs aūt tē. nō te ꝛc. Volūt qdā ex hoc dicere: ꝙ nō tenēt̄ ieiunare ī q̄tuor tp̄ib⁹: sine in alijs ieiunijs gn̄alr̄ ab ecclesia īstitutis. Sꝫ sicut religio frm̄ minorꝫ nō aufert mihi xp̄ianitatē: sic nec tollit mihi ieiuniū xp̄ianoꝝ. Nō igit̄ predicta exceptiōe ieiunia ecclesie excludūt̄. ¶ Sequr. Tp̄e ℘o ma. ne. non. te. ꝛc. ℭ Querit̄ hic qd dicat̄ illa manifesta necessitas: q̄ a ieiūio nos absoluit? Et intelligendū est hec necessitas nō vno mō: sꝫ multis modis. Contingit em̄ necessitas comedēdi. Aliqñ rōne etatis. Aliqñ rōne infirmitatis: vel debili-

De calciamē tis quō ꝛ quō liceat portare.

tatis. Aliqñ rōne laboris. Aliqñ rōne sustētatiōis. ¶ Seqt. In quācūqȝ do. intra .p.vi.par huic do. ⁊c. Iste articulus videtur dicere scd̄m monitionē. nō scd̄m pceptū. ¶ Seqtur. Et scd̄m. s. euāge. de oibus cibis ⁊c. Cōstat q̄ istud est concessionis. Unde habemus ex regula q̄dam concessionis: quedā instructionis: q̄dam admonitionis: q̄dā m pceptionis.

Capitulum quartum.

Precipio vt firmiter fra. v. vt nullo mō dena. vel pe. re. ⁊c. Hic ē. q. necessaria. Quid dicat pecunia? Nā cōstat q̄ pecunia dicit aliud q̄ȝ denarius. Quid etiā sit recipe p̄ se vel p̄ inter. p̄so? Ad p̄mū p̄ interp̄tationē dicit ꝯstitutio antiqua: pecuniā esse q̄cq̄d recipit vt vēdat. Unde li bri ⁊ calices: si reciperētur intētiōe vt auctoritate frm̄ postmodū vēderētur: inter pecuniā cōputant̄. q̄ intētio denarioꝝ est in sic recipiēte: q̄ȝ qd̄ vendit: denarijs vēdit. Sȝ cū in p̄nti caplo ꝓhibeat receptio reꝝ quarū frēs nō p̄nt hr̄e vsuȝ: visuȝ aliq̄b⁹ ē: q̄ sit aliquaꝝ reꝝ tāgi p̄ denarios ⁊ pecuniā. Preterea visuȝ fuit aliq̄b⁹: denarios ꝯstitui i pecuniā nūeratā: pecuniā ꝟo dici oēȝ illā rē qua solēt vti hoīes cū opportunū ē ad p̄ciū reꝝ emēdaꝝ: vt auꝝ: argētū: ⁊ si qd̄ tale sit quo p̄ denarijs ad p̄ciū reꝝ emēdaꝝ hoīes vterēt. Aliq̄bus ꝟo visuȝ ē: in ꝓhibitiōe receptiōis pecunie: oīs rei receptionē ꝓhiberi q̄ ad vsuȝ necessariū nō recipit. Alioq̄n videt̄ q̄ possim⁹ recipe nō intētiōe vendēdi: pānū. vestes. bladū: gēmas ⁊ tp̄e necessitatis nō vēdere: sȝ ꝓ alijs reb⁹ vt libris ⁊ victualib⁹ cōmutare. Prohiberi ergo videt̄ receptio reꝝ ad vendēdū. cōmutādū: ⁊ ad thesaurizādū: q̄ȝ i oīb⁹ istis rei possessio vl' ꝓp̄etas declarat̄. Isti ꝟo capl'a r'e nō distinguūt: nec ꝓhibitiōes. Cōstat em̄ q̄ in seq̄nti caplo oīs rei ꝓp̄etas interdicit̄: sȝ nō vs⁹. In p̄nti ꝟo caplo q̄rūdā reꝝ: q̄ noīe denarioꝝ designāt̄: oīno vs⁹ ⁊ ꝓp̄etas ꝓhibet̄. Sȝ ꝯ iura pecūia ē: q̄cq̄d aspiciat̄ nūerata pecūia: vt aliq̄d emat̄. Nā ꝓp̄e qd̄ emit̄: p̄cio nūerate pecūie emit̄. Sȝ si spēs alicui⁹ rei ꝓ spē alteri⁹ rei dat̄: cōmutatio ē: nō emptio. Si ꝟo taxet̄ vel estimet̄ ꝓ nūerata pecūia: vel ꝓ alia re dc̄: emptio ē: q̄ ꝓp̄e non ꝯtrahit̄ nisi pecūia mediāte. Videt̄ ergo hoc ꝓhiberi receptio denarioꝝ: et quarūlibet reꝝ q̄ accipent̄ ad p̄ciū reꝝ vēdēdaꝝ. ¶ Quid sit recipe pecuniā q̄rit̄? Nā q̄dā res recipiūt̄ in ꝓp̄etatē ⁊ nō i vsuȝ: q̄dā in vsuȝ sȝ nō in ꝓp̄etatē: q̄dā ꝟo in vsuȝ ⁊ ꝓp̄etatē. Dicēdū ergo q̄ receptio cuiuslibȝ rei ꝓhibetur fri minori in ꝓp̄etatē: infra ca. vi. Receptio ꝟo reꝝ aliq̄ꝝ: ꝯceditur ad vsuȝ. Receptio aūt denarioꝝ ⁊ pecuniaꝝ: ⁊ q̄ntū ad ꝓp̄etatē: ⁊ q̄ntū ad vsū ꝓhibet̄ oīno: ⁊ p̄ se ⁊ p̄ interpositā p̄sonā. ¶ Querit̄ qd̄ sit recipe p̄ se vel iter positā p̄sonā? Per se pecuniā recipe: ē pecuniā ad ꝯuertēdū in suos vs⁹ accipere. Recipe ꝟo p̄ interpositā p̄sonā est: sua auctoritate aliuȝ substituere ad recipien̄. pecuniā in vs⁹ ꝓp̄os ꝯuertēdā. ¶ Circa hoc emergūt dubitatiōes de pecūia q̄ ab aliq̄ ꝯfert̄ ad necessitatē frm̄: ⁊ de pecunia alicui cōmissa: (⁊ de pecunia a loco ad locū trāsmissa. Et in his oīb⁹ gn̄alr̄ tenēdū ē: q̄ auctoritate frm̄ nō p̄ōt pecunia cōmitti: nec recipi: nec cōmissa sicut ꝓp̄a repeti vel expendi: nec noīe frm̄ pecunia deponi vel deferri. ¶ Qualiter aūt circa pecuniā q̄ ꝯfert̄: vel ꝓ necessitate p̄nti vel imminēti se debeāt hr̄e frēs: apostolica expositio dicit sufficienter ⁊ exp̄sse. ¶ Qualiter aūt circa pecuniaȝ alicui cō-

Q. p̄ma qd̄ dicat̄ pecūia

Q. ij. qd̄ sit recipe pecuniam.

Q. iij. qd̄ sit recipe pecuniā p̄ se vel p̄ interpositaȝ personam.

nissam ꝓpter necessitatē frm̄ se debeāt hr̄e:In eadē expositione dn̄i pa. dicit ꝙ
possint ad illū ꝓ suis necessitatib⁹ recurrere:ꝛ necessaria sicut a dn̄o recipe.
Hoc excepto fortē ꝙ cōmissari⁹:nec sua:nec frm̄ auctoritate pecuniā a dn̄o
ad aliquē vsū vel necessitatē determinatā:pōt in vsus alios cōmutare:nisi
vbi a dn̄o recepit sup hoc ptātē:vl̄ ei⁹ ad hoc ꝑsumpserit volūtatē.¶ Qualr
ꝟo circa pecuniā trāsmissā ꝑ nūciū q ptātē cōmittēdi alicui a dn̄o nō rece
pit:qd agēdū sit:nō immerito dubitatur?Nā nec ille:nec fr̄es ꝑnt alicui cō
mittere ꝙ sit ꝓcurator pecunie expēdende.Propterea visū ē aliqb⁹ ꝙ esset
auctoritas ꝛ volūtas dn̄i regrēda.Qđ si cōmissiōis mētionē fecerit:vel per
nunciū auctoritatē ꝑmiserit:vel assensū:qđ in hoc fiet ꝑ nunciū:tutū erit.Et
sup hoc eēt aplica expositio regrēda.Utrū aūt ꝯmissari⁹ possit alicui cōmit
tere pecuniā apđ se depositā sm̄ ꝙ expediret frm̄ necessitatib⁹ ꝓuidere:maxi
me q² aliqñ ponit ab extraneo:cui⁹ auctoritate nō pōt aliqñ iterato ꝯmittere
Et videt̄:ꝙ ex quo absolute dn̄s pecuniā frm̄ necessitatib⁹ ꝺstinauit:ꝙ pote
rit alteri ꝯmittere:si nō ꝑsumat ꝺ ꝯtraria dn̄i volūtate.¶ Seqt̄.Tū ꝓ neces
sitatib⁹ ifirmoꝝ.ꝛc.Sꝫ nūqd ꝓ alijs necessitatib⁹ q̄ꝫ ꝓ istis ꝑnt eē solliciti:vt
ꝓ domib⁹ ꝛ libris?Dicēdū ꝙ i expositiōe dn̄i pa. videt̄ ꝙ sic:vbi idistīcte lo
qt̄:qūo ꝓ necessitatib⁹ ꝑnt hr̄e recursū:cui elemosyna ē ꝯmissa.¶ Itē q̄rit̄
ā ministri ꝛ custodes sīt sollici.cu.gerāt:qūo ꝓ ꝓcuratores curā gerit̄:q̄ non
sūt ministri nec custodes?Sꝫ mi.ꝛ custo.debēt sollicitā curā gerere ꝑ aucto
ritatē:alij ꝟo nō:īꝫ debēt solli.cu.ge.ꝑ ministeriū.Et apđ ministros ꝛ custo
des residet auctoritas distribuēdi ꝛ vestes ꝛ alia:sicut op⁹ ē.Guardiani ꝟo
itelligūt̄ sicut mi.ꝛ cus.q² sic solebāt ꝑrimit⁹ noīari.Itē ex hoc ꝙ hic đr solli
citā.cu.gerāt:qdā arguūt:ꝙ sic nō lꝫ:nec ligna:nec caseū:nec leguminā:nec
sal vsqꝫ ad mēsā:vl̄ panē ꝛ vinū ad hebdomadā q̄rere nō liceret.Itē vlte
rius volūt arguere:qđ si ꝑnt ad hebđā:ꝑnt ad mēsē:eadē rōne:ꝛ ad annū
poterūt sibi ꝓuidere.Itē hoc idē arguūt de fructib⁹ q semel ī āno renouāt̄:
ꝑcipue hoc regrēte necessitate.In ꝯtrariū ꝟo ē:q² euāgelica vita nō/nouit ꝓ
uisionē ī crastinū.Unī math.đr.Nolite solliciti eē ī crastinū.Rl̄a aūt frm̄
minoꝝ ē scđm̄ euāgeliū obſuare:ergo nō debēt ī crastinū ꝓuidere.Itē pegri
ni nō ꝓuidēt ī posteꝝ ī locis ꝑ q̄ trāseūt victualia.Sꝫ sicut đr īfra caplo.vj.
ffr̄es tāq̄ꝫ pe.ꝛ adue.debēt ī pau.dn̄o famulari.Itē q̄rit̄ si de qbusdā reb⁹ cō
cedit̄ frib⁹ ꝓuisio:q̄re silr̄ de oīb⁹ alijs necessarijs ꝓuidere nō licebit.Et vi
det̄ ꝑesatis hinc inde sententijs rn̄:ꝙ qđ solū exigēte necessitate ꝑnt sibi fr̄es ī po
steꝝ ꝓuidere:ita tn̄ qđ nec diuturnitate:nec reꝝ q̄ntitate vel q̄litate ī ꝓuisiōe
quā faciūt in reb⁹ sibi necessarijs forma paupertatis excedatur.

Capitulum quintum.

Fratres qbus dedit dn̄s grām laborandi labo.si.ꝛc.¶ Queritur vtrū
istud intelligatur esse pceptum.Et videtur qđ sic ex forma dicendi:ꝛ
ex intētione btī.f.quā in suo testamēto exp̄ssit:vbi dicit.Oēs frēs:vo
lo qđ firmiter laborent ꝛc.Grām ꝟo laborādi dicit artē vel idoneitatē quā
libet:velut donū gratis datū hꝫ a deo.¶ Seqtur.Ita tn̄:qđ ex.oc.ꝛc.Sub
ptextu hui⁹ ꝟbi regule volūt carnales defensare suā ociositatē:ꝛ dicūt in se
extingui orōnis spm̄:cū eis supiora aliquē laborē iniūgūt.Sꝫ oratiōis e

deuotionis sp̄us non d̄r extingui: q̄r non est sollicitatio talis laboris p̄ quā impediātur ab orōnib⁹ b̄m regulā determinatis. ¶ Seq̄tur. De mercede vo laboris. ℞c. ¶ Circa istā partē q̄ritur. An sicut fr̄es recipiūt libros: ⁊ alia q̄b⁹ licite vti p̄nt: possint etiā recip̄e necessaria circa suū artificiū: ⁊ ex eis operari aliq̄d: q̄d postea darēt p̄ corp̄alib⁹ necessitatib⁹ acq̄rēdis: vt p̄gamenum de quo faciūt libros: ⁊ coriū de quo faciūt sotulares: ⁊ hm̄ōi. Quod si diceretur q̄d sic possent sic̄ recip̄e auꝝ ⁊ argētū ⁊ metalla de q̄b⁹ fabricarēt monetā: ⁊ alia p̄ciosa: de q̄b⁹ sibi necessaria cōparēt. Quibusdā indistincte videtur: q̄d nullā p̄nt materiā recip̄e: s; solū suū artificiū in alteri⁹ materia p̄ habendis necessarijs p̄stare. Et hoc p̄pter p̄p̄etatē rei q̄ comitat̄ materiā: q̄ sic recipitur vt vēdatur. Alijs v̄o in materia videtur distinguēdū. Est em̄ q̄dā materia inestimabilis vel inapp̄ciabilis. Uñ si aliq̄s faciat ex tali materia: totuꝫ p̄ciū p̄uenit ei ex arte: sicut in scorijs ⁊ calatis q̄ fiūt ex iūcis: ⁊ hm̄ōi. Et talis materia nulli⁹ boni ē cōputāda. Et dicūt q̄d talē materiā p̄nt accip̄e. Materiā aūt app̄ciabilē: sicut sunt pelles. coria. lane: ⁊ hm̄ōi non p̄nt accip̄e: q̄r coꝝ receptio p̄p̄ietatem inducit.

Capitulum sextum.

Frēs nihil sibi appropient: nec do. nec locū ℞c. Circa partē istā dicit apostolica expositio: q̄d nec in cōi: nec in speciali debēt fr̄es p̄p̄etatē hr̄e. S; vtensiliū ⁊ libroꝝ: ⁊ eoꝝ mobiliū q̄ l; hr̄e: ordo habeat vsum tm̄. Cui⁹ v̄o debeat p̄p̄etas locoꝝ ec̄clsiatis ibi exp̄mitur. S; cui⁹ sit p̄p̄etas alioꝝ mobiliū: ibi nō determinatur: nisi q̄d non p̄nt alienari: aut extra ordinem cōmutari sine ↄ̄sensu vel auctoritate ro. ec. aut cardinalis q̄ fuerit ordinis gubernator. Uidetur aliq̄bus ex hoc q̄rentib⁹ cui⁹ sit mobiliū p̄p̄etas n̄ satisfactū. Alijs v̄o videtur: p̄pter ↄ̄scientias ⁊ infamiā obloq̄ntiū abolendā exp̄sse: q̄d ei⁹ esset p̄p̄etas mobiliū quemadmodū ⁊ locoꝝ. ¶ Hic īcidūt dubitationes plures. Quid est appropiare? An fr̄es possint emere: vendere: cōmutare: mutuū ↄ̄trahere: locare: impignorare: donare: accōmodare. ¶ Si q̄ritur: q̄d est appropiare: dicendū q̄d appropiare est rem suaꝫ facere: scꝫ in suū dn̄ium ↄ̄uertere. Sua aūt res est: q̄ trāsijt in arbitrij facultatem vt de ea faciat hn̄s q̄d vult: vēndo: donādo: cōmutādo: pignorādo. ¶ Si q̄ritur an fr̄es possint emere. Uidetur q̄d sic: ex expositione vbi d̄r. Si fratres voluerit aliquā rem emere: vel solutionem facere p̄ re iā empta. S; incontrariū ē: q̄r ↄ̄tractus emptionis semp̄ fit p̄stita pecunia vel p̄cio: q̄d non potest facere q̄ nullā p̄p̄ietatem potest habere. Ad quod videtur dicendum: quod emere d̄r tribus modis. Primo modo d̄r emere: de p̄cio rei emende ↄ̄uenire. Alio modo d̄r emere: solutionem rei empte procurare. Et his duobus modis possunt fratres emere. Alio modo dicitur emere: pecuniam vel preciū pro re dare. Et hoc modo non possunt fratres emere. ¶ Si queritur vtrum possint vendere. Dicendum: quod vēdere dicitur dupliciter. Uno modo rem propriā in alienū dn̄ium p̄ p̄cio transferre. Et hoc modo vendit ille q̄ habꝫ rei dn̄ium. Illo modo non p̄nt fratres vendere. Alio modo vendere d̄r de re aliqua p̄ciū accip̄e siue recip̄e. Et hoc mō suus auctoritate dn̄i potest vendere. Et hoc mō l; fr̄ibus vendere. Licet iste b̄m suā p̄fessionem turpe ⁊ in-

Prima.q. q̄d sit approp̄are

Scd̄a.q. an fr̄es possint emere.

iij.q. an fr̄es possint vēdere.

Que. iiij. an frẽs possint mutuare.

honestũ eẽt. ¶ Itẽ si q̃rit an frẽs possint mutuare. R̃ndet: φ mutuare dr̃ pro
prie: de meo tuũ facere. Et hoc mõ nõ lz fratrib⁹: qr ẽ ꝯtractus ꝓpetatis. Et
hoc mõ q mutuat ad solutionẽ se obligat. Alio mõ dr̃ improp̃e: bõa fide ad

Q. v. an frẽs possint commodare.

peurãdũ: nõ ad faciẽdũ solutionẽ se obligare. Et hoc solo mõ pñt frẽs mu-
tuare. ¶ Itẽ si q̃rit de ꝯtractu cõmodatiõis. Nã differt ꝯtract⁹ mutui a cõ-
tractu cõmodatiõis. Nã in mutuo trãsfert dñiuz oĩno: i accõmodato nõ.
Dicẽdũ: φ ꝯtract⁹ accõmodatiõis duo mõ ĩportat restitutionẽ. Et hoc mõ
frẽs: q nihil hr̃e pñt: nõ pñt aliqd̃ accõmodatũ hr̃e. Alio mõ põt dicere, peu-

Q. vij. an fratres possint locare opera sua.

rationẽ vel solutionẽ rei restituẽde bona fide. Et hoc mõ nõ ĩportat obliga-
tionẽ realẽ: ꝛ hoc mõ pñt. ¶ Si q̃ritur an frẽs possint locare opa suas? dicẽ
dũ: φ si locare ĩportat cũ pacto de mercede ꝯuenire: nõ pñt. Si ꝓo locare di
cat sine pacto: mercedẽ sustẽtatiõis expectare: pñt. ¶ Si q̃rit an frẽs possint

Que. vij. an frẽs possint ꝯmutare res q̃s hñt i vsu.

cõmutare res quas hñt in vsu? dicẽdũ: φ rẽ aliquã sua auctoritate i aliã mu
tare nõ lz: sz auctoritate dñi p̃sumpta vel accepta pñt res ꝯcessas sibi ad vsũ:
in alias magis necessarias ꝯmutare. ¶ Si q̃rit an frẽs possint inpignorare:

Que. viij. an frẽs possint i pignorare.

similis ẽ rñsio: qr alieni rẽ vt suã obligare nõ pñt. Auctoritate ꝓo dñi rem
sibi ꝯcessã: poterũt ꝓ necessarijs obligare. ¶ Si q̃rit vtrũ possint donare ꝓ

Q. ix. vtruz frẽs possint donare.

prie: dicẽdũ φ cũ nullã rẽ habeãt ꝓpriã: sua auctoritate nõ pñt tribuere. tñ
auctoritate dñi p̃sumpta: vel p̃habita: rẽ sibi ꝯcessam ad vsum p̃nt alteri cõce
dere. Vñ ad securitatẽ ꝯsciẽtiarũ: petẽda eẽt auctoritas dñi cardinalis: q ex-
primeret in scriptis de oĩbus reb⁹ mobilib⁹: ꝛ minutis qbuscũqz p superio
res dispẽsandis: siue in cõmutãdo: siue in pignorãdo: siue in accõmodãdo:
siue in donãdo: ꝛ ꝓcuratorib⁹ necessitatũ fratrũ cõcederet auctoritatẽ suaz
vẽdendi: si fuerit necesse: quũ immineret fratribus aliqua vehemẽs necessi-
tas. ¶ Seqtur. Sed tanq̃ pegrini ꝛ aduene. ꝛc. Querit qd sit ista paupertas:
ad quã tenent frẽs? An. s. ꝓhibeat eis ne possint aliqd fixũ ad sustentationẽ
hr̃e: sicut aliq̃ p̃sone voluerũt ordinare redditũ ꝑpetuũ: quo in aliquo loco
sustentarent frẽs: ita φ aliqua ꝓpetas apud eos nõ resideret. Itẽ querit an
paupertas ista ad quã tenent frẽs ꝓhibeat eis ne possint habere territoria de q
bus ꝑ culturam ꝛ industriã suam: oĩs sustentatiõis sue necessaria procura-
rent: ita φ ꝓpetas penes alium residere: vt sicut habent hortos ad olera ꝛ
fructus: ita haberent vineas ꝛ agros? Ad qd̃ dicendum: φ cum sit duplex
necessitas euangelice paupertatis: sicut dicunt sancti. s. paupertas imꝑfecta que
cum paupertate sp̃ũs nihil sup̃fluum retinet tpale: sed solũ retinet qd̃ est neces-
sitatis. Alia vero ꝑfecta: q̃ cũ voluntate sp̃ũs: nec sup̃fluũ nec necessariũ vite
tanq̃ propriũ retinet: sed ex dei ꝓuisione pendent: q̃ paupertas dr̃ mendicita-
tis. Hec vero videt paupertas fratrũ minorũ: q̃ hic determinatur. Unde attẽ-
ditur in duobus. Unũ est vt nõ recipiãt aliqd fixũ: sicut redditũ: ꝛ hoc est.
Quũ tanq̃ pegrini ꝛ ad. in paupertate debent dño famulari. Aliud φ debent
habere: paupertatẽ quantũ ad vsum: vt taliter sint paupes: φ etiam sint men-
dici. Unde etiã additur vadant ꝓ elemosyna confi. ¶ Seqtur. Et vbicũ-
qz fratres se inue. ostendant. ꝛc. Hic euidenter ostenditur φ perfecta charit
tas debet esse inter fratres quãtum ad signũ: quãtum ad affectũ: ꝛ quãtum
ad effectũ. Unde quãtũ ad signũ dicit. ostendãt se do. Inuicẽ inter se. Quã-

tum ad affectum dicit:q2 si mater.ꝛc. Et quantum ad effectū subiungit. Et si qs eorum ī infirmitatem.ꝛc.

¶ Capitulum septimum

Si q fratrum insti.mi.ꝛc. Expositio apostolica determinat vtruȝ istđ debeat intelligi de peccatis publicis vl' occultis. Sed ex hoc qđ đr: ꝙ ꝑ pctis debeāt recurrere ad mi. volunt qdā astruere ꝙ ex regla detur ministris cura aīaꝝ frm̄. Ex hoc ꝰo ꝙ seqtur. Iniūgi ta.ꝑ alios sa.ordinis arguunt ꝙ mi. hūt auctoritatē curā delegandi: sicut absolutiōes.

¶ Capitulum octauum

Uniuersi frēs vnū de fratribꝰ istiꝰ re.te.semꝑ hīe ge. mi.ꝛc. Hic mouent qstionem: vtrū illđ qđ ꝑ fratres ꝛ mi.ge.ꝛ ministros alios fuerit ordinatū in capitulo gnāli de coarctatione potestatis ge. ꝛ ordinatione forme capituloꝝ ꝛ electione: posset a ge.mi.ꝑcipiente in ꝯtrariū penitus mutari. Qđ quedā arguūt ex hoc ꝙ đr: ꝙ frēs tc. ei fir.obe. Et cōstat ꝙ capl'm ꝛ frēs nō pñt regulā immutare. Sed cū ex intentiōe regule sit ꝙ celebretur capl'm ge.ad ca.ꝰo.ꝑtinet ordinare ea ꝑ q̄ potest religionis puritas ꝛ ꝑfectio custodiri: ita ꝙ a nemine supioꝝ vel inferioꝝ possit aliquatenꝰ violari: ergo si ca.ge. ꝑpter vitandū religiōis ꝑiculū coarctat ge.ptātē: aut prouincialiū ministroꝝ: ꝛ aliqua alia salubria ordinat ꝑ frēs gnāliter obseruanda auctoritate regule q̄ ꝑstat ca. ge. ꝑ ge.mi.nō poterit infirmari. Pari ēt rōne qđ de ꝯsensu supioꝝ ꝛ inferioꝝ ordinis fuerit gnāliter ordinatū in cap. ge. ꝛ ꝑ pon. se.ap. approbatū nō poterit ꝑ solos inferiores aliquatenꝰ commutari: maxime in illis in qbus est ordinatio vel limitatio ptātis. ¶ Sequitur. Et si aliquo tpe ap.vni.mi. puincialiū ꝛ cu.ꝛc. ¶ Querit qđ đr vniuersitas? Et hīt intra vniuersitas đr maior pars. Notādū est ēt ꝙ nomē custodis se extendit ad ge.mi.ꝛ ad alios ministros: sicut ex alijs locis regule pōt ꝯstare. Nomē ꝰo guardiani nūꝗ in regula inueniť. Unde dicūt qdā ꝙ obedire guardianis ex regula nō tenenť. Propterea expediret vt nomē guar.tollereť ꝛ custodes siue ministri domus ꝯuenientius dicerentur.

¶ Capitulum nonum.

Fratres non ꝑdicent in epātu alicuiꝰ epī cū ab eo.ꝛc. Prius qsitum fuit a fratribꝰ: vtrū gnālis minister posset aliqbꝰ cōmittere illud. Respondit papa Gregoriꝰ ꝙ nulli absenti pōt gnālis cōmittere in qua expositione vestre intentio regule coarctari. Nam epī ꝑ alios examināt ordinandos. Cancellariꝰ parisiēsis examinat ꝑ alios in magisterio licētiandos: quare sitr ꝑ alios gnālis minister non poterit examinare. Posset meliꝰ aliqñ ꝑ testimoniū examinare sciētiā vel vitā ꝑpriā. Istū articulū regule relaxat ꝑuilegiū impetratū. Timeť aūt a multis ꝙ similiter ꝑ alia impetrāda ꝑuilegia: posset tota ꝑfectio ordinis in posteꝝ relaxari. Propterea nō videť in ꝯsciētijs secura regula quā vouerūt recedere ꝑ aliqua ꝑuilegia impetrata. Nec occurrit ꝑpter qđ ꝑuilegia impetrata circa articulū receptiōis: ꝛ ꝑdicationis debeāt tollerari: nisi q2 ꝑ illā relaxationeȝ nihil carnale: aut tpale religioni accrescit: sed solū ꝙ pure ꝛ simpliciter spūale.

¶ Capitulum decimum.

F Ratres q sunt ministri.zc.Et seqtur.Non precipientes eis alquid.zc.Queritur qd dr contra aiam? Nunqd contra aiam dr:solu3 qd est mortale peccatum? Et videtur q contra aiam dr non solum peccatum:immo illud quod esset hmői incentiuum z proximum ad peccatu3. Ut audiendo confessiones:vbi fragilitas carnis impugnat acriter aliquez. Contra regulam videtur esse non solũ quod est contra precepta regule:imo quod est contra statuta ordinis ad seruandam regule puritatem. ¶ Seqtur. Et vbicunq3 sunt fratres q sci.z cog. ¶ Querit̃ qd sit regulam spũalr obseruare? Et videtur obseruantia regule spũalis:obseruantia secundum rigorẽ: siue secundum puritatem suam:siue occasione ad malum. Unde spũaliter non posse seruari: potest intelligi:aut non posse seruari regulam secundum suum rigorem:siue secundum suam puritatem:vel sine occasione proximi ad peccatum. Alijs vero videtur:q illud referendum sit ad locum: quum sc3 fratribus rõne loci prestatur impedimentum:ne pure possint regulá obseruare. Ut q2 loco est annexa ppriețas:vel cura aliquarum aiarum:ad quã rõne loci fratres necessarie tenentur.

¶ Capitulum vndecimum.

P Recipio firmiter fratribus vni .ne habeant sus. consortia:vel consilia mu.zc. Queritur quid sit suspecium consortium. Dicendum: q suspectum consortium dicitur:non ex vna causa: sed ex pluribus: vt ex genere actus:ex circunstantijs loci:temporis: frequentie:persone: z huiusmodi:que patent cuilibet intuenti. ¶ Sequitur. Et ne ingre.mo.mona.zc. ¶ Apostolica expositio determinat hoc capitulum generaliter obseruãdum. Et determinat dimissiones propter quas possumus ire ad loca monialium:ita tamen q non ingrediamur interiores eorum officinas scilicet causa elemosyne petende: z predicationis faciende. Circa quod dubitatur:vtrum pro alijs causis honestis:vt pro audiendis cõfessionibus:vel cõsulendi in spũalibus:z huiusmodi possint ire: Et si interiores eorum officinas:vt claustrum:z capitulum quando in generalibus processionibus vadunt communiter cum populo: possint ire:vel cum episcopis in capitulo predicare? Unde super hoc esset apostolica expositio requirenda. ¶ Super his igitur:z que omissa restant:vestra discretio prouideat qualiter ad conscientiarum securitatem:z ordinis vtilitatem: per sedem apostolicam dispenatur.zc.

¶ Explicit expositio quattuor magistrorum super litterã fratrum minorum.

¶ Hec est quedam breuis expositio: et verissima intentum regule fratrum minorū: a sanctis patrib⁹ ordinis edita.

¶ Incipit capl'm primū: in quo sunt quattuor pcepta.

Egula et vita minorum fratrū hec est. &c. Hoc est pceptū. Et scdm expositionē quattuor magistrorū literam exponentiū: instruimur in ijs q̄ obseruare tenemur. Et sunt oīa illa q̄ pceptorie: vel inhibitorie: seu sub v̄bis eq̄pollentibus exprimuntur in regula. In qua cōtinetur q̄cq̄d fuit impositum apostolis sub pcepto: ad curam pastoralē non ptinēs.

Frater franciscus promittit. &c. Est euidens preceptum.

¶ Et alij fratres teneantur &c. Hoc etiam est preceptum.

¶ Seqtur scdm capitulū: in quo sunt duodecim precepta.

Si q voluerint. &c. Mittant eos. &c. Hoc instructoriū est q̄d agere debeāt circa idoneos. Et nihilominus obligatoriū ē q̄d iuuēt idoneos: et nō retrahāt eos amor carnali: vel odio. Et hoc importat v̄bū mittāt.

Quibus solūmodo: et nō alijs &c. Preceptū est vt soli ministri possint recipe: vel qb⁹ ipsi districte ɔmittūt sm declaratiōez.

Diligenter examinent. &c. Dicāt illis v̄bū sancti euāgelij &c. Preceptū ē ministris.

Vadant et vēdāt omnia sua &c. Preceptū est hāc regulā volētibus assumere. Ex his trib⁹ patet quod hic status ad receptionem nō admittit qui nesciunt respondere de fide: nec possunt esse adhuc domini rerum suarum: vel hanc regulam finito anno vouere.

Quod si facere non potuerint. &c. Expositio est pcedētes pcepti.

Et caueāt frēs. &c. Et hoc ē pceptū phibitoriū: q̄d nec frēs nec ministri solliciti eē debeāt: nec ɔsiliū dare sup distributiōe rez īträtiū ordinē: vt sit receptio purissima sine simōia vl' signo.

Si tn̄ ɔsiliū reqrat &c. Nota: q̄ i hoc solo casu ɔcedit ministris licentia: nō ɔsulēdi sup distributiōes rez: sz sup psona idonea ad regule ɔsiliū. Per q̄d ptz q̄ illd q̄d seq̄t. Ad aliquos deū timētes &c. nullo mō pōt referri ad frēs: q2 nec ipsis ministris ɔcedit regula ɔsulere: multominus alijs frib⁹. Et ideo cū vnū solū casuz dicat licere ministris: oēs alios tā ipsis q̄3 ceteris frib⁹ illicitos māifestat. Propterea ī eo q̄d dicit: ad aliqs deū timētes: oñdit aliū supponere statū a fratrib⁹: q2 oēs frēs supponūt timere deuz.

Concedant eis pānos pbatiōis &c. Hoc est pceptū: q̄ de reb⁹ ppris regula īträtib⁹ ordinē ampli⁹ nō ɔcedit. Per q̄d ptz: q̄ strictum vsum vult nos seruare de rebus alienis: quādo de ppris amplius nō ɔcedit. Sed supponit: et imponit oīa alia pauperibus erogata.

Nisi eisdem ministris. &c. Istud est positum in dispositione ministrorum:

et solum refertur ad caparonem immediate premissum: vt scz ꝓ reuerentia intrãtis ordinẽ possint indulgere ꝙ ꝓbationis capuciũ non portent. Et illud nisi: nunquam fuit hactenus acceptum a fratribus aliter. Nam si necessitas nouicij plus requirat: aliunde venit dispensatio: et non ex hoc nisi.

Recipiãtur ad obedientiã ꝛc. Preceptũ ẽ ꝙ recepti ad nouiciatũ: si sint idonei nõ repellantur odio vel amore: vel ex malicia retardentur.

Promittẽtes vitã istã ꝛ regulam obßuare. Preceptum est ꝙ tota obseruantia regule ꝓmittatur: ꝛ illa est immediatũ: ꝛ ꝑmariũ: ꝛ vniuersale obiectũ voti frũ minoꝝ: eo mõ ꝙ iacet in rła.

Et nullo modo licebit ꝛc. Preceptum est vniuersaliter prohibitum.

Quia nemo mittens manũ ad aratrũ ꝛc. Scðm oẽs intelligẽtias: hec est ꝓbatio talis: qð supponit votũ istis religiõis esse tale: qð oĩs alia ꝓmissio regularis sit respectu illi⁹ retro aspicere cui q̃ hanc regulã promittit. Que ratio nulla est: nisi summe pfectionẽ euãgelicã comphẽdat. Et hec ratio est fratris Joãnis de piccano: ꝛ multoꝝ magroꝝ: ꝛ cõcordat decretalis.

Et illi q̃ iã ꝓmiserũt obediẽtiã ꝛc. Preceptũ est: sicut dicunt quattuor magistri. Qr duas tũicas hr̃e ꝛ nõ plures: regularis ẽ forme: plures ꝑo dispẽsatiõis ẽ rõe i necessitate: auctoritate illoꝝ qb⁹ ꝯmissa ẽ cura frm̃.

Et qui necessitate coguntur. ꝛc. Preceptũ est a cõtrario sensu. Et hoc nõ ꝑnt nisi necessitate cogant.

Et oẽs frẽs vestimẽtis vilib⁹ induant. Hoc est ꝑceptũ: tam ex hoc qð hic dr̃: q̃z ex admonitione q̃ seqr̃. Et manifeste in nũero vestium ꝛ in qualitate vsum pauperẽ imponi. Qualis aũt vilitas imponat: patet ex cingulo: q est vilis funiculus. Itẽ ptz ex nuditate pedũ: ꝛ de repeciatiõe saccinã: que omnia hominum sunt pauperculoꝝ: ꝛ scðm mundũ summe vilium.

Et possint ea repetiare de saccis ꝛc. Hoc est licẽtia volentib⁹: sed est prohibitio ꝛ preceptum: ne tales impediãtur ab ijs qui horrent in se et in alijs vilitatem regule impositam: vel concessam.

Quos moneo ꝛ exhortor. ꝛc. Hec admonitio est quo ad non iudicandum: sed impositio est ꝛ ꝑceptũ: vel declaratio quã imposuit ꝛ ꝑcepit ex ꝯditione sui status. Et ex dictis supra ꝛ infra: qð fratribus non lz mollibus ꝛ colloratis vestibus indui: vel cibis ꝛ potibus delicatis consuetudinarie in proprijs locis vti.

¶ Capitulum vndecimum. In quo sunt quattuor precepta.

CLerici faciant diuinũ officiũ ꝛc. Preceptũ est: ꝛ ad duo se extẽdit: scz ad faciendũ diuinũ officiũ scðz rubricas breuiarij romane ecclesie: ꝛ ad dicendũ horas canonicas. Scðo: qr ordo romane ecclesie est: qð clerici ꝯueniant ad choꝝ ecclesie: ꝛ ibi dicant horas canonicas: ad hoc similiter se extendit: qð oẽs frẽs teneant ad choꝝ ꝯcurrere: nisi fuerint rationabiliter impediti. Nec ꝓ leui causa debet hoc diuinum preceptum obmitti.

Et ieiunent a festo oĩm scõꝝ ꝛc. Prima ꝛ tertia quadragesima: ꝛ sexta feria sunt in ꝑcepto: intermedia ꝑo quadra-

gesima est in ꝯsilio. Et dꝫ intelligi: qꝺ debem⁹ ieiunare in cibis q̄dragesimalib⁹: qꝛ sic intellexit auctoꝛ ⁊ huari fecit: ⁊ sic ī illa regiōe cōiter fit a laicis.

¶ Consulo vero. ⁊c. Admonitio est scilicet de iis ad que tenemur in certo gradu.

Et non debeant equitare. Preceptū est: tum qꝛ dicit: non debeāt: tum qꝛ inferius subditur. nisi ⁊c. Et nota: q̄ p causis quas scd̄m regulā potius debemus vitare q̄ sequi: sicut sunt vagi discursus: ⁊ litigia causidica: nulla est nobis necessitas eqtandi. Item q̄n multi boni fratres ⁊ ad regimen idonei sunt in ordine: nulla est necessitas tenendi in officio prelationis illos qui nolunt vel non possunt sine equitatione sua officia exercere. Et ad istos admouendos capitulum generale: ⁊ capitula prouincialia: item generalis: ⁊ prouinciales ministri: ac diffinitores precepto tenentur.

Inquācūqꝫ domum intrauerint. Hoc scd̄m vocem dicere: instructio est: ⁊ bonū fieri: sed in animo hr̄e p̄ceptū ē.

Et scd̄m sctm̄ euangeliū de oībus cibus. ⁊c. Hoc dicit fratribus p mundū euntib⁹. Ex quo ptꝫ: q̄ qꝛ in solo hoc casu dicit: liceat: q̄ in aliis: scꝫ in ꝓpriis domibus vbi ipsi frēs sibi ip̄sis cibos p̄parāt: nō liceat. Qꝛ quod de vno ꝯcedit: de alio negat. Et ptꝫ: quod dictū est supra secundo capitulo: q̄n regula imponit fratribus cōiter non vti cibis ⁊ potibus delicatis: sed vsum pauperem imponit in cibis.

¶ Sequitur quartum capitulum: in quo sunt quattuoꝛ precepta.

PRecipio firmiter fratrib⁹ vniuersis. ⁊c. Istud est p̄ceptum strictissimū: his infra repetitū: qꝺ rōne materie: ad paupertatem expectat: ratiōe forme p̄cipiendi: ad obedientiam. Unde ad vtrumqꝫ votum refertur. Et nescimus q̄ aliqd sub celo possit strictus ⁊ expressius prohiberi. Ex hoc autem q̄ hic sic prohibetur pecunia: que summe valet ad opulentum in vsum: ⁊ ex iis que infra sexto capitulo dicuntur de altissima paupertate nostra: luce clarius est: vsum pauperem ex regula nostra nobis imponi.

Et nullo mō ⁊c. Nota q̄ null⁹ mod⁹: ⁊ aliqs mod⁹ sunt ꝯtradictoria: ⁊ iō nulli subest potētie q̄ isto remanēte p̄cepto: sic stat: mod⁹ aliqs ꝯcedat.

Denarios vel pecuniā recipiāt. Noīe denarioꝝ intelligitur moneta: nomine ꝓ pecunie (sicut dicit generale capitulum: ⁊ etiam ius concordat) intelligitur q̄libet res q̄ accipitur vt vendat. Et idem decretalis annuit dicens. Nec eo animo vt distrahant siue vendāt recipiant. Sicut equi. arma. cera. panni: qui veniunt cum funeralibus. Itē granum quod petitur ⁊ accipit a fratribus in messib⁹ nō vt comedat sed vt vendat: ⁊ oīa similia pecunia sunt: q̄ indifferēter contra regulā recipiuntur.

Ministri tn̄ ⁊ custodes. Nota hoc esse p̄ceptum ministris ⁊ custodibus: ⁊ omnibus prelatis: qꝛ tenentur hr̄e curā de suis subditis infirmis ⁊ sanis. Hec autem dictio tantum: excludit preceptore omnes subditos a cura sui: ⁊ vult eos esse perfectissime liberos a cura ⁊ sollicitudine prouidendi sibi in temporalibus: vt spiritualibus magis vacēt.

sed negligentia superiorum cogit omnes subditos vbiqȝ cõtrarium agere.

Eo semper saluo: ꝛc. Nota in hac repetitiõe quot necessitas infirmorum: ꝛ necessaria indumẽta frm̃ sunt lumine necessaria: vel de suminis q̃ possunt occurrere ad humanã vitã: ꝛ tñ nullã merẽtur apud hanc regulã dispensationẽ huius pcepti. Igit nullã dispensationem admittit hec regula: fm intentionem lre ꝛ auctoris.

¶ Seqtur. v. capitulũ: in quo sunt tria pcepta.

Tres illi qbus gr̃am dedit dñs. Certũ est illud esse pceptũ oib⁹ fratribus quo ad euitandum ocium. Sed ad laborem manuum non intẽdit cogere nisi illos qui se spiritualibus offi ijs non exercent. Ad illos autem secundum decreta' em pceptũ quo ad laborẽ manualẽ extendit.

De mer cede pro laboris ꝛc. Nota qm̃ tenemur ad vsum pauperem: q: de mercede laboris quã iustissime lucri fecerim⁹: ꝛ esset nr̃a oino si pprũ hr̃e possem⁹: nõ ɔcedit nisi corpis necessaria: nõ suꝑflua. Et illa ctiã nõ qualitercũqȝ ɔcedit: sȝ humiliter sicut decet paupertatis sanctissime sectatores. Que tria vba summe exprimũt paupere vsum: quem tñ nos dicimus cadere sub voto. de necessario subvtutis medio rationabiliter modificato: in respectu ad eminentiam nostri status.

Seqtur. vj. capitulũ: in quo sunt. vj pcepta.

Fres nihil sibi appropient ꝛc. Hic pcipit nihil hr̃e iuris: nec in speciali: nec in cõmuni. Ac per hoc ius multorum priuilegiorũ excluditur.

Et tanq̃ pegrini ꝛc. Hic pcipit fm magistros: ꝛ p₃ sctm̃ Bo. ve. ꝛ fratrẽ Joannẽ de pescano nihil hr̃e fixũ: vt reddi us.

Vadant pro elemosyna ꝛc. Hic pcipitur: fm magistros: pauptas quãtũ ad vsuz. Q: sic debet esse paupere: quod medici.

Nec oportet eos verecũdari. Cõfortatiuũ est exẽplũ. Attamẽ cũ hoc supponit: qd eadẽ ẽ pauptas xpi: ꝛ aplor: ꝛ nr̃a.

Hec est illa celsitudo altissime paupertatis. Aser oia extollentia paupertatis est: per quam concludit quod nihil potest esse paupertatis euangelice: quod regula ꝛra rib⁹ non intendat ponere.

Cui dilectissimi fr̃s totalr̃ inherẽtes. Hic in ɔluditur preceptum de plena obseruantia pauptatis quo ad actus intrinsecos: per verbum.

Nihil aliud p noie ꝛc. ¶ Ex toto isto capitulo: ꝛ alij pluribus locis regule extrahunt quattuor doctores: ꝛ magister Joannes de pescano: quot interdicta sunt nobis granaria: ꝛ cellaria: ꝛ edulia excessiua: ꝛ omnia notabiliter superflua. Et diffinitiones capituloꝝ generaliũ dicunt: quot hic sunt abusiões: ꝛ excessus remouẽdi: ac p hoc tenemur ad vsuz pauperẽ.

Et vbicũqȝ sunt ꝛc. Hic est aliqd pcepti oib⁹ fratribus: scȝ domestica charitatis ad confratres: ꝛ talia: sub modis honestis ꝛ sanctis: quot qlibet alius frater insignis extrinsecis non tñ intrinsecis: sic se ondat ɔfratri domesticũ: quot qlibet frater merito possit ɔcipere i corde suo ɔfidẽtiã quã subinfert: q̃ sicut p₃ exẽplo summa describit.

Et secure manifestet. Confor tatio est: ꝛ consolatio eorum.

Et si quis eorum in infirmitatem ⁊c. Loquit̃ de infirmis: ⁊ preceptum est. Et notandum: in hoc capl'o: quomodo in summo paupertatem: ⁊ mutuam charitatem iniungit.

¶ Sequitur septimũ capitulũ: in quo sunt duo ꝑcepta.

SI q frm̃ instigãte. ⁊c. Preceptũ est: q2 dicit teneant̃: ⁊ ꝓpter materiã. Et dicit Gregorius.ix. ꝙ hoc refert̃ ad manifesta ⁊ publica. Et p3 ex textu. S3 nihilomin⁹ ẽt de ꝑuatis tenẽt celerit̃ debita remedia q̃rere.

Ipsi vero ministri si presbyteri sunt ⁊c. Preceptum est ꝓpter materiam: vt cum misericordia peccantib⁹ subueniãt.

¶ Seq̃t octauũ capitulũ: in quo sunt sex precepta.

Vniuersi fratres. ⁊c. De habendo generalem omnibus ẽ ꝑceptum: si ministri ⁊ custodes fuerint negligentes.

Quo decedente ⁊c. Nota de generali capitulo: ꝙ fiat: ⁊ quot fiat in capitulo penthecostes. Et quoi generalis eligatur: et si insufficiens est remouεatur: ⁊ alijs ei substituatur: preceptum est. Et nota: quomodo ista regula est breuiloqua ⁊ perfecta. Et quomodo necessaria precepta sepe in modico tangit: vult illa deduci ⁊ intelligi ex paucis q̃ posuit.

Et post capitulum penthecostes. Instructoria concessum est.

¶ Seq̃t.ix. capl'm: in quo sunt duo precepta.

FRẽs non ꝑdicent. Preceptum est. Ex declaratione patet. ¶ Et nullus fratrum. Preceptũ est. ¶ Moneo quoq3 ⁊ exhortor. Patet ꝙ exhortatio est: licet sit de ijs que obligant iure diuino.

¶ Seq̃t.x. capl'm. in quo sunt.xij. precepta.

FRatres qui sunt ministri. Preceptũ est tria ꝯtinens: sc3 ꝙ visitent ⁊ moneant subditos suos: q2 hoc pertinet ad administrationem. Secundum est: ꝙ humiliter ⁊ charitatiue corrigãt eos. Et imponit hũc modum cure. Tertium est: ꝙ ꝯtra aiam vel regulã non ꝑcipiant: q2 contra hoc nihil iuris hñt. Et sic nota hic quales esse debent huius ordinis prelati.

Fratres vero qui sunt subditi. Habent subditi aliud preceptum triplicatum. Primum: ꝙ abnegent ꝓprias voluntates. Secundum: vt obediant corde: ꝙ exterius obediant opere in ijs que regula imponit: ⁊ in oibus alijs que explicite non tangit: dum tamẽ sint talia que non sint cõtraria anime sue ⁊ regule nostre. Quia si per se mala ꝑcipiunt̃: vel per se bona prohibent̃: vel q2 inhibet̃ quod regula concedit: ⁊ ꝓhibet̃ illud quod ꝑcipit vel intendit: nõ deb3 obedire. Et hoc est qđ sequit̃.

Et non sunt contraria anime ⁊c. Et hoc est tertium quod ꝑcipit̃ in subditis: sc3 contra animam ⁊ regulam non obedire prelatis: quod consequenter elicit̃ ex verbis seq̃ntibus.

Et vbicunq3 sunt fratres qui scirent. Hic est triplex preceptum. Unum ẽ subditis: quot quando scirent ⁊ cognoscerent euidenter: non per fantasticam imaginationem: quot impediunt̃ ab obseruantia regule secundum verum intellectũ quẽ spũs sctũs expꝛimit in ea: de eius ꝑfectione. Et hoc est qđ dicit.

Spiritualiter obseruare. Tunc tenentur recurrere pro adiu-
torio ad prelatos. Et hoc est quod dicit.
Debent. Prelati vero ⁊ omnes alij fratres teneantur istos non im-
pedire a tali recursu. Et hoc est quod dicit verbum.
Possunt. Et quando hoc dicit regula: inhibet impedimentum
seu impedimenta contra tale posse. quod concedit.
Ministri vero ⁊c. Hic pcipit duo ministris. Primo benignitatem
circa taliū receptionē. Scdo plenā satisfactionē talibus:
qꝺ pfectio regule possit obseruari ab eis. Itaq; nihil plus pcipit regula nec
intendit: qꝫ qꝺ de eius plena obseruantia prelati subditis seruiant. Et hoc ē
quod subditur. Nam ita debet esse. Et de hoc possunt subditi prelatos cog-
noscere: vel repellere si ꝯtrariū factū: qꝺ eis sunt de obseruātia regulari.
Moneo vero ⁊c. Patz qꝺ admonitio est quo ad venialia circa hec.
Nā aliter hec sūt p se phibita: ⁊ oibꝰ pcepta i certo gradu.
Et non curent nescientes līas ⁊c. Preceptū est qꝺ illiterati nō debēt
quātū ē ex se curare discere līas. Et hoc intelligitur de laicis.
Sed attendant qꝺ sup oia ⁊c. Precepta sunt ista: sicut diuinꝰ cul-
tus: ⁊ quantū ad aliqd pncipia istiūs ea q̄ sequūtur in
hoc capitulo. Nota aūt aliter loqtur hec sancta regula hic ⁊ alibi de orone
⁊ de pfectissimis habitibus mentis: ⁊ aliter de studio līarum.

¶ Seqtur. xj. capitulum: in quo sunt tria pcepta.

Precipio firmiē ⁊c. Districte inhibet suspectū ꝯsortiū cuiꝰcūqz psoe.
Et ne ingrediantur. Secundū pcipio: ⁊ ideo preceptuz est q2 iungitur superiori pcepto.
Nec fiāt cōpatres. Preceptū ē q2 sub vna clausula est posi-tū cū anteriori
pcepto: ⁊ q2 eadē materia ē: q̄ ptinet ad i libatissimā castitatem.

¶ Sequiē. xij. capitulum: in quo sunt. iij. precepta.

Quicūqz frm ⁊c. pceptū est q̄ ad hoc ne aliq̄s ppa auctoritate vadat.
Ministri vo nullis eūdi ⁊c. Duplex ē hic pcep. ī platis ne-
cessariū ad fidem infidelibus ꝓpagandā. Pri-
mum est: ne aliquos non idoneos suo iudicio mittant. Scdm: q2 dicit nisi
eisdem: obligat eos ad licentiandum illos quos idoneos iudicauerit: ne scꝫ
affectu carnalis amicitie ipsoꝝ: vel ꝓpter ipale cōmodū qꝺ ex eis haberent:
ipsos licētiare dimitterēt: q2 crederent eos magis fructificare inter fideles.
Ad hec p obedientiā iniūgo ministris. Euidēter pceptū est. In quo
notaꝫ qꝫ ex ꝯsciētia regule videē: qꝫ nullꝰ correctiōi extra pla-
tos ordinis subsint frēs nisi dñi pape ⁊ cardinalis dati. Et hec sufficiēs ex-
positio. Qꝺ ne molestū eēt epis: supra nono ca. pcipiē: qꝫ sine eoꝝ licētia nō
pdicēt. Et mltomagis seqē de ꝯfessiōibꝰ ⁊ sepulturis. Ac p hoc plena pax ē
p hāc regulā inē frēs minores ⁊ platos: q2 ipsi nō debēt se ipedire de corre-
ctiōibꝰ nrīs: q2 nos ex rīa nrā nō nisi pape ⁊ cardinali correctori subijcimur:
et nō ꝺ ibibeē ex rīa nō itromittere nos ꝺ spūalibꝰ officijs sine licētia eoꝝdē.

¶ Explicit expositio sup regulā fratrū minoꝝ
edita a sanctis patribus ordinis.

¶ Sequitur quedam epistola edita a beato Bernardino: cū esset vicarius generalis fratrum minoꝝ regularis obseruantie.

A christo sibi charissimis fratribus e/in locoꝝ deuotoꝝ ordinis minoꝝ totiᵒ Italie sub mea cura cōmissis: frater Bernardinᵒ de senis eiusdē ordinis: ac dictoꝝ locoꝝ Reuerēdissimi pr̄is gn̄alis vicariᵒ ꝛ cōmissarius: salutē ꝛ pacē in dn̄o sempiternā. Uolēs mihi cōmissoꝝ salutē quo ad speculationē meritis: ꝛ in eibᵒ iuxta ptātem ꝓuidere: notū sit: quatenᵒ ꝑ frēm Nicolaū eiusdē ordinis quondā vicariū locoꝝ cōmissariū reuerendissimi pr̄is gn̄alis: de mandato eiusdē: ac de mādato ꝛ voluntate dn̄i nr̄i pape: vt ptꝫ per lr̄as. R. p. g. facte fuerunt q̄dam declarationes: q̄ multa disputatione. examinatione: ꝛ ponderositate examinate fuerūt ꝑ reuerendissimum. p. g. ꝛ venerabilem pr̄em frēm Joannē de capistrano ꝛ alios multos: ꝛ per me: que est huiusmodi.

¶ In primis vcꝫ ꝙ frēs minores nō tenent ex coꝝ ꝓfessiōe ad aliqua ↄ̄silia seu p̄cepta euangelica vltra alios xp̄ianos: p̄terq̄ꝫ ad illa q̄ in regula specialiter ꝛ exp̄sse ponūt p̄cipiētia: vel inhibitoria: vel sub eq̄pollētibᵒ ↄ̄bis noīatim a Clemēte. v. in sua declaratiōe exp̄ssis: vt ptꝫ in p̄mo articulo declaratiōis Clemētis. v. Nicolai. iij. ꝛ Martini. v. Et ꝓpterea frēs nō tenent ad illō euangeliū: nihil tuleritis in via. — De consilijs euangelicis.

¶ Secūdo: frēs nō tenētur ex sua professione ad aliū arctū vsum reꝝ q̄ꝫ in regula particulariter exprimit: vt satis ptꝫ ꝑ Clemētē. v. in sua declaratione. §. Ex premissis. Quinimmo: vt claret ex declaratiōe Nicolai. iij. §. Porro: s̄m regulā ꝛ omnimodā ↄ̄itatē: moderatus vsus reꝝ ad vite sustentationem: ꝛ officioꝝ sui status executionem: preterq̄ꝫ de pecunia concessus est fratribus. — An frēs teneant ad arctum vsuꝫ.

Tertio: ꝙ superfluitas ꝛ curiositas nō dꝫ discerni respectu necessitatis certe: seu vsus certi quo ad statū frm̄ minorum: sꝫ moderati: cū vsus moderatᵒ nō pōt dici sup̄fluus ꝛ curiosus: ꝛ per ↄ̄ñs nec viciosus: immo s̄m ↄ̄itatē omnimodā ꝛ regulā licitᵒ: vt ptꝫ ex preallegato dn̄o Nicolao. Et q̄ꝛ moderatio dicti vsus dꝫ attēdi s̄m qualitatē ꝑsonaꝝ: ꝛ varietatē tempoꝝ: ꝛ locoꝝ ↄ̄ditiōes: ꝛ alias occurrētes circūstantias: sup̄fluitatis ꝛ curiositatis: nō pōt faciliter discerni. Propterea ꝑ subditos nō pōt nec debꝫ iudicari: sed ꝑ ministros ꝛ custodes: vel eos qbᵒ ab ip̄sis committit: q de talibus sup coꝝ ↄ̄scientias debent districte iudicare: vt ptꝫ in declaratione Nicolai. §. insuper. ꝛ §. quamq̄ꝫ. — De vsu reꝝ moderato.

¶ Quarto: ꝙ in locis s̄i sit magna sup̄fluitas vel curiositas: ex eis nō vitiant frēs: nisi solum introducētes vel cō- — De sup̄fluitate ꝛ curiositate vtensium.

sentientes:vel si ad eoꝝ officiũ ptinet ⁊ possunt:vel qcunqꝫ alij:si commode
põt:legitime nõ resistẽtes:⁊ nõ alij q dictis reb⁹ vtunt̃ ob aliquã necessitatẽ:
vel scandali euitationẽ. Et ppterea Clemẽs .v.lꝫ decreuerit edificia nimis
sumptuosa nõ cõuenire statui frm̃ minoꝝ:tñ pcipit sub pena excõmunica-
tiõis:q dicta loca frẽs nõ relinqrent absqꝫ sedis apostolice licentia speciali.
Et excedẽtia supfluitatis ⁊ curiositatis nõ est sufficiẽs causa ppter quã frẽs
debeãt recedere a loco:nisi fuerit de illis aliqd ppter qd nõ põt regula spũalr
obseruari:ɓm declarationẽ Martini.v.vcꝫ qñ loco est annexa ppŕietas:seu
cura aiaꝝ:baptizando:seu alia parrochialia faciẽdo:vel si moꝛent̃ frẽs in lo
co cõtra volũtatẽ dñi loci:vel aliqñ ppter penuriã reꝝ necessariarũ opoꝛtet
facere ꝯgregatiões ⁊ questus inhonestos cõtra puritatẽ regule:⁊ vsuꝫ gñalez
oꝛdinis:vel ppter similia. Qd sit simile:cũ sit indeterminatũ:relinqtur iudi
cio platoꝝ.extra de offi. dele.c.de causis.vel ppter inhonestã societatez: seu
impoꝛtabilitatẽ fratrib⁹:psertim infirmis ⁊ rudibus.

Quinto:q in regula vsus carniũ in lo-
co vel alibi fratribus non prohibetur:licet nõ deceat nisi moderatus ⁊ dis-
cretus.

Sexto:q in calicibus ⁊ patenis argen
teis:dũ nõ nimie ⁊ excessiue magnitudinis ⁊ pciositatis sint:non repugnat
regule:immo satis conuenit q possint haberi:⁊ ad euitandũ immũdiciaꝫ:
⁊ pericula erga sanctissimam eucharistiam.

Septimo:q in oĩbus dubijs q̃ nõ pñt
indubitant̃ declarari:subditi tenent̃ stare iudicio platoꝝ suoꝝ: ⁊ obedire.
xxiij.q.i.c.qd culpat̃. Et ppterea agẽtes ꝯtrariũ:sunt trãsgressoꝛes obediẽ-
tie:⁊ digne a supioꝛib⁹ cẽsura ecclesiastica:aut alia decẽti pena castigẽt̃.

Has ergo declaratiões:⁊ cõfirmatio-
tiões:ꝯfirmauit i hũc modũ p pfatũ vicariũ ⁊ cõmissariũ meũ frẽm Nico
laũ de ausimo factas ⁊ dictas tanq̃ veras ⁊ catholicas:ac declaratiõib⁹ sum-
moꝝ põtificũ ꝯfoꝛmes:nostrisqꝫ satis istitutis ꝯsentaneis. Et ego frat̃ Ber-
nardin⁹ oẽs pfatas declaratiões:⁊ determinatiões:approbatiões:⁊ ꝯfirmo:
mãdãs qbuscũqꝫ fratrib⁹ sub mea cura cõmissis:vt hi geti eẽ debeant: nec
aliqd innouare psumãt:sub pena excõicatiõis late sentẽtie:ac sub pena car-
ceris:quã sentẽtiã pmissa trina monitiõe canonica:oẽs supradicti incurrãt
ipso facto. Itẽ mãdo oib⁹ platis:vt pfatas declaratiões eoꝝ subditis intel-
ligibiliter:⁊ sepe p sctãm obedientiã publicare debeãt:ne piculosaꝫ incurrãt
ignoꝛantiam. Ualete in xpo Jesu:⁊ oꝛate p me. Apud sanctum Damianum
de Assisio. Anno ab incarnatione dñi millesimo quadringẽtesimo quadra
gesimo:die Julij vltima.

¶ Explicit epl'a scti bernardini.

¶ Hic incipit quedā tractatus vtilis

de preceptis eminentibus in regula: ꝛ de eq̄pollentibus preceptis: ꝛ de habentibus vim precepti: ꝛ de alijs in ipsa regula contentis: editus a Reuerēdissimo p̄re fratre Gundisaluo p̄uincie. S. Jacobi sacre theologie magistro: ac ministro generali ordinis minorum.

Egula nostra fratres charissimi: non videat̄ vobis cōfusa: p̄ eo ꝙ p̄cepta ꝛ ꝯsilia: ꝛ ea que sunt in ea hinc inde sunt dispsa. Ideo nō abbreuiādo regulā hāc: sʒ mutādo de loco ad locū illā: p̄cepta ad p̄cepta: ꝛ consilia ad ꝯsilia: ꝛ sic de alijs: totā ipsam regulā ad faciliorē memoriā habēdā: ad certa p̄ucta: q̄uis difficiliter: vtiliter tñ (vt existimo) vobis redditur⁹. ¶ Certū est aūt ꝙ totā regulā ꝯuarcepmi tñ⁹. Utrū aūt oīa ꝛ singula q̄ sunt in reglā cadāt sub p̄cepto ꝛ sint obligatoria ad culpā mortalē: credendū est ꝯm expositores nr̄os qḋ nō: sed solū illa sunt obligatoria q̄ ponunt̄ in regula p̄ceptorie: vel sunt equalētia p̄ceptis: vel vim p̄cepti habētia: vt infra patebit. Si aūt oia caderēt sub p̄cepto: trāsgressio oim ꝛ singulorū esset piculosa. dānabilis: ꝛ mortalis: ꝛ durū esset talē regulā p̄mittere ꝛ vouere: q̄ vix ab aliquo posset seruari. Sed iā ipsam ꝯuam⁹: ꝯm intentionē btī Frācisci mādatoris ꝛ conditoris ꝯuamus: q̄ distinguit: ꝛ certos modos posuit in regula ipsam ꝯuādi: ad quos modos oia ista sunt reducibilia q̄ scripta sunt in eadem. Nam in regula nr̄a sunt q̄dam q̄ vocant̄ p̄cepta: sub nomine p̄cepti eminētia. Quedā q̄ vocāt̄ p̄ceptis eq̄pollētia. Quedā q̄ vocant̄ p̄cepti vim hn̄tia. Quedā q̄ vocant̄ admonitiōes: q̄ docēt bonū facere. Quedam q̄ vocant̄ admonitiōes: q̄ docent malū fugere. Quedā q̄ vocant̄ libertates regule. Quedā q̄ vocant̄ ꝯditiōes volētiū ad ordinem intrare. Et istis septem modis tota regula perficitur.

¶ De preceptis expressis ꝛ eminentibus in regula que sunt numero octo.

Primo in regula sunt q̄dam q̄ sub noīe p̄cepti sunt exp̄ssa ꝛ eminentia: ꝛ illa vocant̄ precepta: quoꝝ obseruātia est necessaria: ꝛ transgressio est mortalis: ꝛ nullū excusat: sed oēs ligat ad plenā ipsoꝝ obſuantiam. Et de talibus ꝯditor posuit numero octo: q̄ p̄ regulam sunt dispersa. ¶ Pmū ergo ē: nullo modo licebit eis de ista religione exire. ij. c. ¶ Scōm est: p̄cipio firmiter fratrib⁹ vniuersis vt nullo modo denarios. iiij. c. ¶ Tertiū est: frēs nihil sibi approprient: nec domū ꝛc. vj. ca. ¶ Quartū est: vnde firmiter p̄cipio eis vt obediāt suis ministris. x. ca. ¶ Quintū est: p̄cipio firmiter fratrib⁹ vniuersis ne habeant suspecta cōsortia vel cōsilia mulieꝝ. xj. ca. ¶ Sextū est: p̄cipio firmiter fratribus vniuersis ne ingrediantur monasteria monachaꝝ. xj. ca. ¶ Septimū est: p̄cipio firmiter fratrib⁹ vniuersis ne fiant cōpatres. xj. c. ¶ Octauū est: p̄ obediētiā iniungo ministris vt petant a dño. ꝛc. xij. ca. ¶ Nota etiā: ꝙ generale preceptū est oibus de viuendo in obedientia: sine proprio: ꝛ in castitate.

¶Sequitur de equipollentibus preceptis.Et sunt duodecim.

Secundo in regula sunt q̄dam alia q̄ nō sunt p̄cepta formaliter:sed tñ p̄ceptis eq̄pollentia.Et de talib⁹ sunt i regula numero.xij.q̄ papa clemens i regule declaratiōe de ipsa regla collegit:pōderat:ꝛ numerat:quoꝝ trāsgressio sine dubio ē mortalis.Qꝛ si ex sola noiatiōe p̄ceptiōis vel inhibitiōis dicerent̄ p̄cepta:tota pene stat⁹ vel voti necessitas annularet̄:vel enacuaret̄.¶Primū ergo ē eq̄pollēs p̄cepto:illō de nō habēdo plures tunicas q̄ vnā cū capucio ꝛ aliā sine capucio:q voluerit hr̄e. Uti ꝟo pluribus sine necessitate:ꝛ sine licētia eoꝝ q p̄nt dare:nō lꝫ.ij.c.¶Scōm est de nō portandis calciamētis.ij.ca.¶Tertiū est:ꝙ frēs oēs vestimētis vilib⁹ iduāt̄.ij.ca.¶Quartū est:ꝙ clerici faciāt diuinū officiū scōm ordinē sancte romane ecclesie:excepto psalterio:ex quo ꝛc.Et laici dicāt.xxiiij.Pr̄ nr̄ p matutinis.p laudib⁹.v.p p̄ma.tertia sexta nona.vij.iij.ca.¶Quintū est:ꝙ ieiunent a festo oim sanctoꝝ vsqꝫ ad natiuitatē dn̄i ꝛc.ꝛ i sextis ferijs.iij.ca.¶Sextū est de non eq̄tando extra casuz necessitatis.iij.ca.¶Septimū est:ꝙ ministri ꝛ custodes p necessitatib⁹ īfirmoꝝ:ꝛ alijs ꝛc.iiij.ca.¶Octauū est:ꝙ si q fratrum i infirmitatem ceciderit:alij frēs ꝛc.vj.ca.¶Nonū est:ꝙ frēs nō p̄dicent ꝛc.ix.ca.¶Decimū est:ꝙ nullus frm̄ pp̄lo penit⁹ audeat p̄dicare ꝛc.ix.ca.¶Undecimū est:ꝙ frēs q scirent ꝛ cognoscerēt se nō ꝛc.x.ca.¶Duodecimū:oia q̄ ponunt̄ i rl̄a ad formā habit⁹.tā nonicioꝝ q̄ꝫ p̄fessoꝝ:nec nō ad modū receptiōis ad p̄fessionē spectātia:nisi recipiētib⁹ quo ad habitū nouicioꝝ sicut dicit regula:aliud scōm deū aliqn̄ videntur.ij.ca.

¶Seqtur de his que habent vim precepti.Et sunt septem.

Tertio in regula sunt q̄dam alia q̄ nō sunt p̄cepta:nec p̄ceptis eq̄pollētia:sed tñ hn̄t vim p̄cepti:vt vbicūqꝫ in regula ponit̄ hoc vocabulū:teneant̄:hꝫ vim p̄cepti:ꝛ seruari debꝫ a fratribus vt tale:qꝛ trāgressio est mortalis scōm ꝙ dicit idem Clemens papa in regule declaratione.Et de talib⁹ reperiunt̄ numero septem.¶Primum ē:ꝙ frēs teneant̄ fratri frācisco ꝛ ei⁹ successorib⁹ obedire.j.ca.¶Scōm est:ꝙ alijs tpibus p̄terq̄ꝫ a festo oim sanctoꝝ vsqꝫ ad natiuitatē dn̄i:ꝛ in quadragesima:ꝛ sextis ferijs nō teneantur frēs ieiunare.Hoc est:ꝙ in supradictis teneant̄:in alijs autē non si nolunt.Et sic ptꝫ:ꝙ ieiunia regule eq̄pollent p̄cepto:ꝛ hn̄t vim p̄cepti.iij.c.¶Tertium est:ꝙ si q frm̄ istigāte inimico mortalr̄ ꝛc.ad suos ministros.vij cap.¶Quartū est:ꝙ vniuersi frēs vnū de fratrib⁹ isti⁹ religiōis teneant̄.ꝛc.viij.ca.¶Quintū est:ꝙ frēs teneāt̄ gn̄ali ministri.Obediētia gn̄alis iteratur in regla:vt maioris pōderis ꝛ oneris q̄ꝫ alioꝝ p̄sidētiū ipsa cognoscat̄ fore.viij.ca.¶Sextū est:ꝙ p̄uinciales ministri teneant̄ ad cap̄lm ꝯuenire.viij.ca.¶Septimū est:ꝙ p̄uinciales ministri ꝛ custodes:q b⁹ electio data est i ca.si viderit generalē ministrū nō esse sufficientē ad seruitiū ꝛ cōmunē vtilitatē fratrum:teneant̄ aliū in noīe dn̄i sibi eligere.viij.cap.

¶Seqtur de admonitionibus que docent fratres bonum facere.Que sunt.xij.

QUarto in regula sunt q̃dam alia q̃ vocant̃ paterne ⁊ suaues admonitiones: siue q̃dam ṽtutum salutares informationes: q̃ docent fratres bonum facere: q̃ nõ cadunt sub ꝑcepto: nec obligant ad mortale. Sꝫ ipse gloriosus pr̃ sanctus Franciscus vult ꝙ eas habeãt in honorem ⁊ reuerentiam: ⁊ ꝓ salutaribus ornamẽtis: ⁊ conent̃ eas ꝓ posse obseruare: que nõ tm̃ religiosoꝝ sed etiam secularium ꝑsonarum statuꝫ dignificãt ⁊ decorãt. Et sunt numero. xij. ¶ Primum est: ↄsulo ꝟo moneo ⁊ exhortor frẽs meos in dño Jesu xp̃o: vt qñ vadunt ꝑ mundum sint mites. pacifici: ⁊ modesti. iij. cap. ¶ Scd̃m: ꝙ in quamcũqꝫ domum intrauerit ꝑmum dicat Pax ⁊c. iij. cap. ¶ Tertium: qd̓ frẽs illi q̃bus gr̃am dedit dñs laborandi ⁊c. v. capt̓o. ¶ Quartum est: qd̓ qñ vadunt frẽs ꝓ eleemosyna: nõ oportet eos verecũdari. vj. ca. ¶ Quintum est: illa nobilis admonitio: scꝫ ꝙ hec est illa celsitudo altissime pauptatis q̃ vos charissimos frẽs meos here. ⁊ re. vsqꝫ velitis. vj. c. ¶ Sextum est: qd̓ vbicunqꝫ sunt ⁊ se inuenerint frẽs: ostendant se domesticos ⁊c. vj. ca. ¶ Septimum est: qd̓ ministri si presbyteri sunt cum misericordia iniũgant illis penitentiam ⁊c. vij. ca. ¶ Octauum est: illa moneo ⁊ exhortor fratres vt in ꝑdicatione ⁊c. x. cap. ¶ Nonum est: qd̓ fratres q̃ sunt ministri ⁊ serui alioꝝ fratrum visitent ⁊c. xj. ca. ¶ Decimum est: qd̓ fratres subditi recordentur quot propter deum abnegauerunt ⁊c. xj. cap. ¶ Undecimum est: quod ministri benigne recipiant fratres ad eos recurrentes. xj. ca. ¶ Duodecimum est: qd̓ frẽs attendant qd̓ super oĩa desiderare debent habere spm̃ dñi: ⁊ sanctam eius operationem ⁊c. xj. ca.

¶ Admonitiones que docent malum fugere. Et sunt numero sex.

QUinto in regula sunt quedam admonitiones q̃ docent fratres malũ fugere: ⁊ peccatum precauere. Et sunt sex. ¶ Prima est. Caueant fratres ⁊ eoꝝ ministri ne solliciti sint de rebus intrãtium. ij. ca. ¶ Secũda: quos moneo ⁊ exhortor ñe despiciãt nec iudicent hoĩes quos viderit ⁊c. ij. ca. ¶ Tertia est. Consulo vero: moneo ⁊ exhortor fratres meos in dño Jesu xp̃o: vt qñ vadant ꝑ mũdum non litigent: nec contendant verbis. iij. cap. ¶ Quarta est: quot cauere debent ne irascantur ⁊ conturbentur ꝓpter peccatum alicuius. vij. cap. ¶ Quinta est. Moneo vero exhortor in domino Jesu christo vt caueant fratres ab omni superbia: vanagloria: inuidia. ⁊c. x. cap. ¶ Sexta est: quot fratres laici nescientes litteras: non curent litteras discere. x. cap̃.

¶ Libertates regule: siue voluntatis nostre: sunt numero sex.

SExto in regula sunt alia q̃dam: q̃ dici pñt libertates regule: vel voluntatis nr̃e: q̃ nullũ grauant: nullũ obligant ad culpã: q̃ licite pñt fieri: ⁊ licite pñt dimitti. Et sunt numero sex. ¶ Prima est: qd̓ frẽs possunt si voluerint sua vestimenta repeciare. ¶ Secunda est: qd̓ quadragesima que incipit ab epiphania: q̃ voluerint ieiunent eam. ¶ Tertia est: qd̓ tpe manifeste necessitatis pñt frẽs frangere ieiunium corꝑale. ¶ Quarta est: qd̓ de oĩb⁹ cibis q̃ apponunt̃ eis liceat manducare. ¶ Quinta est: qd̓ ministri ⁊ custo-

¶cos possunt singuli si voluerint fratres suos eodem anno ad capitulū ꝯuocare. ¶Sexta est: qꝺ qcunqꝫ fratrum diuina inspiratione voluerit: possint ire inter sarracenos. ¶Sed seqꝶ preceptum affirmatiuum: ꝙ petant licentiā a suis ministris prouincialibus. ¶Et seqꝶ aliud preceptum ministris negatiuum: ꝙ nullis eundi licentiam tribuant nisi eis ꝛc.

¶Seqꝶ de ꝯditionibus quas habere debent intrantes in ordinē: ꝛ eos recipientes. Et sunt duodecim.

Eptimo ꝛ vltimo in regula sunt qdā alia. q̄ sunt ꝯditiōes ingredientiū ordinē: ꝛ eos recipientiū: q̄ nō trāseūt ad alios ꝓfessos. Et de talibus repiunꝶ nūero duodecim. Et pmo de recipientib⁹ volētes intrare: q̄ sunt sex. ¶Prima ē: qꝺ si q̄ voluerint hāc vitā accipe: mittant eos ad suos ministros ꝓuīciales ꝛc. ¶Scda: qꝺ ministri diligēter examinēt eos de fide catholica ꝛc. ¶Tertia: qꝺ fr̄es dicā: qꝺ vadāt ꝛ vendant oīa sua ꝛc. ¶Quarta: qꝺ sit regrant ꝯsiliū de reb⁹: mittāt eos ad aliques dei timentes. ¶Quinta: qꝺ postea ꝯcedant eis pannos ꝓbatiōis. ¶Sexta: qꝺ recipianꝶ ad obedientiā ꝛc. ¶Sequiꝶ de cōditiōib⁹ intrātiū. ¶Prima ꝛ ordi. cseptima: ꝙ credāt ꝛ fideliter ꝯfiteanꝶ: ꝛ velint vsqꝫ in finē firmiter obseruare fidem catholicā: ꝛ oīa ecclesiastica sacramēta. ¶Octaua: qꝺ si hūt vxores: intrent monasteriū: vel ipse vxores licentiā dent viris: ꝛ auctoritate diocesani epi votū ꝯtinentia emittant. ¶Nona: ꝙ vxores sint talis etatis: ꝙ nō possit de eis oriri suspicio. ¶Decima: qꝺ si non potuerint pauperibus bona sua erogare: sufficit eis bona voluntas. ¶Undecima: qꝺ ingredientes libere faciant de rebus suis quicquid dn̄s inspirauerit eis. ¶Duodecima: ꝛ secūda: ꝙ vxores non habeant.

¶Illud aūt regule pricipiū vbi dr̄. Regula ꝛ vita minoꝝ frm̄ hoc ē. s. dn̄i nr̄i Jesu xpi scūm euāgelium obseruare: viuēdo in obediētia: sine ꝓprio: ꝛ in castitate: nō est p̄ceptū: nec aliqꝺ de septem differētijs mādatoꝝ illo mō quo ibi tradunꝶ: sed ē sicut ꝓlog⁹ regule. Unde sicut ꝓlogus virtualiter ꝯtinet oīa: ꝛ includit q̄ in aliquo tractatu leḡn ti sunt dicēda: sic ꝯformiter illud pmū regule ad qꝺ oīa q̄ in regula ꝯtinētur reducunꝶ: oīa ꝯtinet ꝛ includit: qꝛ tota ordinatio seu regule ꝓfessio: ad nihil aliud tendere videꝶ: nisi ad obseruantiā triū illoꝝ consilioꝝ euangelicoꝝ: q̄ in pncipio exꝓmunꝶ. Tota ergo regulā vouim⁹ ꝛ ꝓmisim⁹ seruare: partim ad obseruantiā intellectiuā: partim ad reuerentiā regularis disciplinę. Quibus tn̄ de causis regula ad certa puncta sine magnis glosis sic est reducta: vt studiosis ꝛ sollicitis ipsam seruare: hoc sit breue compendiū ad retinendum in memoria: ꝛ negligentibus seu transgressoribus sit directorium: seu potius repercussorium ad penitendum in conscientia.

¶Explicit tractatus de preceptis ꝛ alijs contētis in regula.

incipit. Erit q seminat: de ꝟboꝝ significatiōe libro. vj. vbi interserit quod Clemēs ⁊ Joānes sup id addiderūt: cum aliqbus expositionibus doctoꝝ: vt predictum est.

Primo ponit ꝓhemiū satis duotū ⁊ ꝯmēdatiuū r̄le ⁊ stat⁹ nr̄i. Juquo ēt ꝑfat⁹ pōtifex ondit eximiā celsitudinē scīssimi pr̄is nr̄i Fran. ⁊ vite aplice: quā ille ſuauit: ⁊ sui ordinis ꝓfessorib⁹ obſuādā tradidit.

¶ Ad quoꝝ obseruationē euāgelicoꝝ ꝯsilioꝝ te-
nenē frēs minores: ⁊ sub qua obligatione.

Scdo declarat: ꝙ frēs minores ex ꝓfessiōe sue r̄le ad ea tm̄ euāgelica ꝯsilia sūt astricti. q̄ in ipa ꝑceptoꝛie vel ihibitorie: seu sub ꝟb eqpollētibus expmunt. Ad alia aūt ꝯsilia euāgelij q̄ ꝯtinēt in r̄la: eaten⁹ magis ꝯdecet de bono ⁊ equo illa eos ꝓseq: quo imitatores tāti pr̄is effecti: xp̄i semitas arti⁹ elegerūt. Ad cetera aūt euāgelij ꝯsilia i r̄la nō ꝯtēta: eo magis ꝺm exigētiā sui stat⁹ tenēt plus q̄ ceteri xp̄iani: quo p statū ꝑfectiōis quē p ꝓfessionem huiōi assumpsēt: se obtulerīt holocaustū dn̄o medulatū p ꝯtēptū oīz mūdanoꝝ. — Nicolai. iij. §. Cū non.

¶ Clemēs. Et q: dubiū fratrū p supra dicta nō fuit diminutū: cū nō declararet dict⁹ Nicola⁹ q̄ eēt eqpollētia: potuit hic Clemēs illa oīa nūerādo. Addes ꝙ ordo semp tenuit: ꝙ vbi ponit in r̄la hoc vocabulū teneāt: hʒ viʒ ꝑcepti. Et sicut tale a frib⁹ vult obſuari. — Clemēs v. §. Cū vt intellex imus.

Additio. Solū posuit hic ꝑdict⁹ Clemēs eqpollētia ⁊ vim ꝑcepti bīitia de qb⁹ erat dubiū: nō aūt ꝑceptorie siue inhibitorie exp̄ssa: q: in regula p se patēt. Que oīa tn̄ simul supra posita sunt: eo ꝙ equaliter sub precepto obligant. — Add. tio.

¶ Quod omnimoda abdicatio oīm rerum. est
meritoria ⁊ perfecta.

Tertio dicit ꝙ abdicatio oīm reꝝ tā in speciali q̄ etiā in cōi ꝓpter deuʒ facta: vt xp̄s ſuauit: ⁊ aplis ac eoꝝ imitatorib⁹ iposuit: ⁊ quā frēs minores ex eoꝝ imitatiōe ꝓfitēt: nō solū ē obſuabilis ⁊ licita: ſʒ ⁊ meritoria ⁊ ꝑfecta: q: p ipsaꝫ ꝓfessores ipsi⁹ magis a tꝑalib⁹ elongatur. — Nico. iij. §. Porro.

¶ Quod renūciatio ⁊ abdicatio ꝑdicta: nō exclu-
dit vsum rerum moderatum.

Quarto dicit: ꝙ neqꝫ ꝓpter hoc ꝙ ꝓprietatē vsus: ⁊ rei cuiuscūqꝫ dn̄m abdicauit ista religio: simplici vsui rei renūciauit. Qui vsus cum facti sit. nihil iuris ꝑbet vtentib⁹: qnimmo necessariū reꝝ tā ad vite sustentationē q̄ ad officioꝝ sui stat⁹ executionē moderat⁹ vsus: ꝺm eoꝝ regulā ⁊ oimodā ꝟtatē ꝯcessus ē eis: qb⁹ vti pn̄t durāte ꝯcedētis licētia. Qd etiā ope sanctus Franciſc⁹ ondit: reb⁹ vtēdoꝛ ꝟbo in regula scribēdo. Nā imponit aliqua q̄ sine vsu sine reꝝ exerceri nō pn̄t. Ut dicere officiū diuinū. ꝑdicare. recipere. p sustentatiōe aliqd de mercede laboris. Ex qbus factis clare patꝫ ex regula: ꝙ ad victum. vestitum. diuinum cultum: spūale studium: reruꝫ necessarium: concessus est vsus. — Nico. iij §. Nō ta: ē abdicationem:

¶ Ponit triplicem modum habendi rerū vsum
pro fratrum sustentatione.

Nicolai. iij. §. Ne qsqz ex his.

Quinto. dicit: quod talem abdicationē dominij: ex sacietes nō se cōmittūt alicui discrimini: nec sunt tētatores dei: cum nō contemnant viam puisionis humane: quin de his que liberaliter offerun-tur: vel que humiliter mendicantur: aut que per laboricium acquirunt su-stentent. Qui triplex mod° viuēdi in rl'a puidēt expsse. Ex quod vbi cūcta deficerent: q̄ non est aliquatenus presumendum: via concessa omnibus ex-tremam necessitatem patientibus ad se prouidendum: non negat fratribus.

Clemēs. v. §. Expmissis

Clemens. Dicim° declarādo: q̄ frēs minores ex pfessiōe sue re-gule specialr obligant ad artos vsus seu paupes: q̄ i ip-sorum regula continentur: et eo obligationis modo sub quo ibi continen-tur. Ac temerarium et presumptuosum iudicamus dicere qd̄ sit hereticum: vsum pauperem includi vel non includi sub voto euangelice paupertatis.

Additio.

Additio. Sanctus Bernardinus in quadā sua epistola: q̄ iam per ipm̄ et bone memorie frēm Joannē de Capistrano tpe re-formatiōis ordinis: q̄ p alios viros religiosos et doctos multa disputatiōe et examinatiōe et pōderositate fuit elucidata ex mādato summi pōtificis: sic

S. bernardinus.

ait. Frēs non tenent ex sua pfessione ad aliū artū vsum: q̄ in regula particu-lariter exprimat: vt satis ptz p Clemēteum in sua declaratiōe. §. Ex premissis. Quinimo vt claret ex declaratiōe Nico. iij. §. Porro. Et supra. §. iiij. scd̄m regulā et omnimodā veritatē: pcessus est vsus put in dicto §. ptinet. Et sic dicit pdictus sctūs: qd̄ vsus carniū in puentu vel alibi: fratrib° nō phibet: lz nō deceat nisi moderatus et discretus. Hec sctūs Bernardinus. ¶ Et si

Arctus vsus rex in regula expsti.

q̄ras q̄ sint illi artus vsus ptenti particulariter et expressi in regula ad quos frēs obligant: dicendū qd̄ oīa obligatoria tangētia paupertatem: vt de nō ha-bendis pluribº tunicis: et de vilitate ipsarum. de nō eqtando. de non portādis calciamētis. de nō recipiēdo pecuniā. de cauēdo a bonis ordinē ingredien-tiū. de ieiunādo. Et generalr de nō hn̄do aliqd in pprio neqz in cōi. Et si qd aliud simile in regula inuenitur. ¶ Quomodo aūt intelligat vsus paup vel

Questio qs sit dicēd° vs° pauper.

moderatus includi in voto regule nre? Dicendū: qd̄ pres antiq sic intellexe-rūt et determinauerūt. s. qd̄ regula nra q̄dam reijcit et interdicit: vtz vsuz pe-cunie. possessionū. cēsuum vel reddituum. Quedam simpliciter exigit. s. in quacūqz re extremitatis aspectū et affectū. s. vt illa re q̄ vtit frat minor vtat vt nō sua. Sicut eni omne ius siue oīs iuridictio tpaliū est nob ex reglā in-terdicta: sic vsurpatio siue de facto vēdicatio oīs vsus iuris. Quorundā ve-ro vsum sub rationabili circunstantiarum moderatione restringit. Ut in ijs q̄ ad vestitū et victū. diuinū cultū. sapiētiale studiū spectāt. Et hoc tam respe-ctu psentis tpis q̄ futuri. Qr psonarum qualitas. temporum varietas: locorum con-ditio: et officiorum nri status executio: et non nulle alie circūstantie: plus minus ve: ac aliter puideri requirunt. Hanc aūt moderantiā: q̄ nihil aliud est q̄ me-dium virtutis paupertatis: non scd̄m rem sed sm rōnis adequationem sump-tam: nō intelligim° sic pcise includi in voto regule nre: et euangelice paupta-tis: qd̄ oīs excessus et immoderatio sit mortale peccatū: ac voti substantiam interimens. Sed solū q̄n est talis ac tanta: quod merito censeri debeat enor-

miter ledere statum euangelice paupertatis. Alie autem immoderantie: lanq̄ȝ peccata venialia censebunt: ad transgressionē voti nō aliter reducunt q̄ȝ peccata venialia ad trāsgressionē preceptor̄. Nec curamus en illa reductio fit p se aut p accidēs: seu p occasionē. Premissa aut hec: credim⁹ esse expssam intentionē beati Frācisci regula sua: ⁊ dn̄i Nicolai. iij. in sua declaratione: ⁊ beati Bonauēture: ⁊ quattuor alior̄ doctor̄ q fuerūt oēs solēniores magistri ordinis nr̄i: ⁊ fratris Hugonis viri p̄clari. Et sic credim⁹ voluisse xp̄m: ⁊ ei⁹ apostolis posuisse: ⁊ post ipsos btm̄ Franciscū ⁊ oēs antiquos pr̄es nr̄i ordinis sic̄ intellexisse. Que qdē explicatio de vsu paupe: facta fuit āno dn̄i M. cclxxxv. ⁊ publicata p generalē ministrū frēm Atolotū. Et tpe Martini quarti fuit postea acceptata in capitulo gn̄ali mōtis pesulani: presente fr̄e Mat. de aqua sparsa generali ministro. Et sic̄ a fr̄e Raymūdo gaufredi ministro etiā gn̄ali. Et in capitulo gn̄ali qd̄ ipse Parisius celebrauit repetita. Et vltimo ab Ubertino nō repudiata: im̄o suis scriptis inserta. ¶ Nota etiā q̄ vtus ⁊ pfectio paupertatis nō ɔsistit p̄ncipaliter in maiori defectu: vl' penuria: aut vilitate rer̄ tpalium: sed in maiori abstractiōe sollicitudinis ⁊ affectionis ear̄. Quāto cū modus viuendi in paupertate minorem hȝ affectionem ad tpalia: ⁊ minorē solicitudinē: ac maiorē rer̄ abdicationē: ⁊ cum maiori affectu pure ꝓpter deum: tanto paupertas ipsa est pfectior. non autem quanto paupertas ipsa exterius fuerit maior: si supradictis careat. Unde non simpliciter paupes a dn̄o vocant beati: sed paupes principaliter spū ⁊ affectione: qbus regnum celor̄ repromittit. Non em̄ paupertas sm̄ se solum bona est. nec laudanda vt dicit Bernardus: sed in quātum liberat ab illis qbus homo impedit: quo minus spūalibus intendat: ⁊ qbus magis supbiat: ⁊ magis in exteriorib⁹ delectet. Et in quātum volūtarie libere ac patienter assumitur ⁊ tolleratur ꝓpter xp̄m: ⁊ ꝓpter v̄tutis affectum atqȝ exercitiuȝ. Hec Bernardus. Ideoqȝ attendāt frēs si volūt esse veri paupes: ⁊ ascendere ad illā celsitudinē altissime paupertatis: obseruādo qd̄ dn̄o ꝓmiserūt: ne credant esse cul men pfectionis in sola ⁊ maxima abstractiōe ⁊ penuria rerum: ⁊ in hoc solo sistentes. Attendāt etiā ne forte putent sibi licere vti rebus sm̄ volūtatē suā: dicentes illud esse moderamen qd̄ ipsi fingunt. Nam atento suo statu ⁊ nō sua sensualitate: moderatio talis debȝ cōsiderari. Dicit em̄. S. Bonauentura In quadam epistola. Fedum est em̄ ꝓfanumqȝ mendanum: summe paupertatis voluntarium ꝓfessorem se asserere: ⁊ rer̄ penuriā pati nolle: Interius diuitum instar affluere. ⁊ exterius mor̄ pauperum mendicare. Hec sancta Bonauentura.

Aduerte in quo cōsistat pfectio paupertatis.

Bernard⁹.

S. bonauentura.

Nūc cōsequēter ponitur ꝓuisio facta

in cōsilio Uiēnēsi in supradicta Clemētina Exiui de paradiso: circo aliqua paupertatem tangentia: de qbus communitas ordinis tunc temporis ab aliqbus particularib⁹ fratrib⁹ calūniabat̄ seu accusabat̄. Que est valde attendēda ⁊ mēti tenēda: ⁊ ad vnguē obseruāda: vt puritas regule ꝓmisse: iuxta determinationē sancte mr̄is eccl. sicut⁹ est tanta interpiare ⁊ declarare: ac diffinire: in concusse obstruatur.

Clemens. v. §. Prouide cũ vir scũs. ·

Clemẽs. v. Q꞉ infrascripta dicebank fieri in ordine: cõtra ꝑdictã oīmodã expropriationẽ: ideo determinat mõ sequẽti. ¶ Primo: frẽs nõ posse heredes institui: immo esse incapaces huiõi successionum. Nec licere eis valorẽ hereditatũ taliũ: vel tantã earũ partẽ accipere: ꝙ posset ꝑsumi fieri in fraudẽ: quasi sub forma legati. Ideoqꝫ simpliciter hoc

§. Cũqꝫ annui reddit⁹. §. Ampli⁹ cũ nõ solum. §. Ueruȝ.

phibet. ¶ Scdo: ꝙ frẽ quoscũqꝫ reddit⁹: sicut ꝛ ꝑssiones: vel eoꝝ vsũ ꝫ: fratribus: nõ lꝫ. ¶ Tertio: ꝙ nõ ꝯuenit eis assistere ꝓcuratorib⁹ vel aduocatis: ꝑsonalr̃ se repñtãdo ad instigandũ in curijs vel actib⁹ litigiosis: cũ ipsorũ negocia ꝑ reb⁹ tꝑalib⁹ agitank: ne videank aliqd q̃rere tanq̃ suũ. Et sic pro nulla re tꝑali pñt in iudicio expiri: seu cõparere. ¶ Quarto: ꝙ executiões vltimaꝝ voluntatũ nõ possunt assumere: qm̃ quãdoqꝫ ex his coguntk se intromittere in dispositiõib⁹ ꝛ restitutiõib⁹ vsuraꝝ vel male ablatoꝝ faciendis.

Idem Clemens. §. Licꝫ.

Non ꝓhibenk tñ in his exeq̃ndis dare ꝯsilium. ¶ Quinto: ꝙ lꝫ possint frẽ hortos ꝛ areas cõpetẽtes ad necessaria hortalicia habẽda ꝑ seipsis: nõ tamẽ pñt frẽ hortos vt ex eis olera ꝛ alia hortalicia ꝑcio distrahank: nec vineas: q꞉

Idẽ clemẽs §. Rursus.

repugnat regule ꝛ ordinis puritati. ¶ Sexto: ꝙ non ex timore leui laxare se debent frẽs ad ꝯgregatiões vini vel grani faciẽdas: ꝛ in horreis vel cellarijs ꝯseruãdas: sꝫ duntaxat tũc cũ est multũ credibile ex iam exptis: ꝙ nõ possent vite necessaria aliter inuenire. Cui⁹ determinationẽ cõmittit ministris vl' custodib⁹: cũ Guardiani ꝛ duoꝝ sacerdotũ ãtiquoꝝ in ordine cõsilio ꝛ assensu: sup hoc eoꝝ ꝯsciẽtias onerãdo. ¶ Itez Joãnes. xxij. cõmittit ꝑdictis ministris vel custodib⁹: cũ ꝯsilio ꝛ assensu: vt s̃ dictũ est: determinare. arbitrare ꝛ ꝑcipere eo casu quatr. vbi. qñ. qũo ꝛ quoties granũ: panẽ ꝛ vinũ ꝑ vite ipsoꝝ necessarijs frẽs ipsi q̃rere debeãt: ꝯseruare siue reponere: etiã si reponenda sint in ꝑdictis granarijs ad rebuãdãtiã statuẽs ꝛ ꝑcipiẽs: ꝙ in ꝑdictis ꝛ similib⁹ eoꝝ arbitriũ ꝛ determinationẽ frẽs oẽs singuli seq omnimode: illisqꝫ parere ꝑ oia teneank. Ac insup: ꝙ illoꝝ scḋm determinationẽ: nõ sint: nec dici possint vel debeãt sue regule vel ꝯstitutionũ sui ordinis transgressores.

Joã. xxij. in declaratiõe q̃ īcipit. Quorũdã exigit. §. Eodẽ mõ

Clemens. v. §. Nic est.

¶ Septimo: ꝙ nullo mõ deinceps fieri faciãt vel sustineãt ecclesias vel alia q̃cũqꝫ edificia: q̃ ꝯsiderato suũ inhabitantiũ numero excessiua in multitudine ꝛ magnitudine reputari debeãt. Sꝫ vbiqꝫ sint frẽs tẽperatis ꝛ humilib⁹ edificijs ꝯtenti. ¶ Octauo: ꝙ sufficere debeãt fratrib⁹ paramẽta ꝛ vasa ecclesiastica decẽtia in nũero: ꝛ in magnitudine sufficiẽtia competẽter: q꞉ superfluitas: aut nimia ꝑciositas vel curiositas in his ꝛ alijs qbuscũqꝫ: nõ põt ipsoꝝ frm̃ ꝑfessiõi ꝛ statui cõuenire. Quaꝓpter pmissa a frib⁹ vult ꝛ mãdat obseruari.

Clemẽs. v. §. Quãuis etiam.

Additio.

Additio. Et sic videk: ꝙ lꝫ ex regula frẽs ad illa nõ tenerentur: tamen ex apostolico precepto hic imposito obligantur.

Scũs Bernardinus.

¶ Sanctus Bernardinus sup ꝑdictis in supiori epistola dicit: ꝙ superfluitas ꝛ curiositas nõ debꝫ decerni respectu necessitatis arte. seu vsus artis: sed moderati: cũ vsus moderat⁹ nõ possit dici supfluus vel curiosus: nec ꝑ ꝯñs viciosus: immo ꝑm regulã ꝛ oẽm ꝑitatẽ oino licit⁹: vt patꝫ ex declaratione Nicolai. vt. §. iiij. dictũ fuit. Et q꞉ moderatio dicti vsus attẽdi dꝫ ꝑm qualitatẽ ꝑsonaꝝ: ꝛ alias occurrẽtes circũstãtias: non põt facilr̃ decerni supfluitas vel curiositas: Ac ꝓpterea ꝑ subditos non potest: nec debꝫ iudicari: sꝫ ꝑ

ministros ⁊ custodes: vel illos q̄bus ab eis committit᷑: q in talibus suꝫ coꝝ consciētias debent discrete iudicare ⁊ disponere: vt i dicta declaratiōe: ⁊ supra. §. viij. contine᷑. ¶ Consequēter dicit p̄dictus scūs Bernardinus: ꝙ si in locis frm̄ sint ēt manifeste supfluitates vel curiositates: ex eis nō viciant᷑: nisi solum eas itroducētes: vel cō sentiētes: vel ad coꝝ ptinet offim̄ ⁊ psit vel qcunqꝫ alij (si commode possunt ac legitime) nō resistētes: non aūt alij q dictis rebus vtun᷑ ob aliquam necessitatem: vel scādali vitatiōem. Et ꝓpterea Clemens. v. lꝫ res nimium sumptuosas declarauerit frm̄ statui nō cōuenire: tū precepit sub pena excommunicationis: ꝙ dicta loca Frēs non relinq̄rent absqꝫ sedis apostolice licētia speciali. Ut habe᷑ in Clemētina Cupientes: de penis. Et ideo existētia supfluitatis: vel curiositatis: non est sufficiens causa ꝓpter quā frēs recedere debeāt ab aliquo loco: sꝫ tūc qn̄ assuerit aliqd de illis ꝓpter q̄ non potest regula spūalr̄ obseruari: que ista dicen᷑. ¶ Et sic etiam dicit p̄fatus scūs Bernardinus: ꝙ vti calicibus ⁊ patenis argenteis: dummodo non nimis excessiua magnitudo ⁊ p̄ciositas i ipsis sit: nō repugnat regule frm̄: immo conuenit: ⁊ psit hi ad vitandum immunditiā: ⁊ alia pericula circa sacratissimam eucharistiam. Hec oīa scūs Bernar. ¶ Sed hen: contra p̄dicta obtente sunt aliq̄ dispēsationes: vel vt ꝓprius loquamur relaxatiōes. Nam a Sixto. iiij. ipetratum fuit pro: vt habe᷑ i libris ordinis: ꝙ possint frēs tenere paramēta argētea ⁊ aurea: ⁊ alia ad diuinum cultum ptinentia: Et hēc campanas magnas ⁊ diuersas: quando capitulo prouinciali videbi᷑ qȝ ista non possint remittere sine scandalo ⁊ ꝑturbatione notabilium ꝑsonarum. Sed vere nunq̄ȝ hoc erit. Nam notabiles persone bene informate nunq̄ȝ de tali recusatiōe: vel refutatiōe: vel nō admissiōe: scandalizan᷑: immo edifican᷑ videntes frēs velle seruare suam regulam sicut ꝓmiserūt. Fingun᷑ tamen vel ꝓcuran᷑ aliqn̄ istoꝝ scandalorum apparētia: sꝫ ve illi. De hoc miraris? Attende attende: qꝛ peiora videbis. Et qd? Obtentum est etiam: qȝ frēs possint vti rebus curiosis ⁊ nimium preciosis. Nam Leo. x. vt habe᷑ in Supplemento. Fo. xv. Concessit: qȝ domos que i ordie construun᷑: que potius vide᷑ palatia magnatum q̄ȝ habitationes pauꝑꝝ: ⁊ paramēta: ⁊ vasa ecclesiastica: que i numero ⁊ precio viden᷑ repugnare paupertati: ⁊ alia quecunqꝫ q̄bus frēs communiter vel diuisim vtun᷑: possint tenere: ⁊ illis vti sine macula ⁊ violatione sue professionis. Uolēs ⁊ p̄cipiēs sic futuris temporibus seruari debere. Uides ne peiora? Dices forte: quare? Nonne apostolica dispensatio non sufficit conscientie: precipue cum Papa dicat exp̄sse i dicto breui: qȝ sine macula ⁊ violatiōe ꝓfessionis possint frēs vti ipsis? Ne blādiaris rogo de ista vel similib⁹ dispēsatiōib⁹. Sꝫ attēde qȝ summi pōtifices bene iformati: nunq̄ȝ talia ꝯcedere itēdūt: sicut neqꝫ de iure diuino posse viden᷑: sine causa maioris boni: ⁊ ius diuinum i aliquo magis ꝯcernēte. Cum ipso iure diuino obligen᷑ qcunqꝫ vouentes: per iura ⁊ p̄cepta diuina ⁊ canonica de redditiōe voti: ⁊ de non retro aspiciendo: sꝫ ad integre implendum qȝ ꝓmiserūt dn̄o obseruare. Summi eñ pōtifices: put dicunt iura: ius diuinū vsqꝫ ad sanguinem defendere tenen᷑. Dispensatores fideles: ⁊ nō destructores aut dissipatores ꝓdigi ministerioꝝ dei sunt. Nā

ſi diſpenſationes ſup:adicto modo obtente omnino excuſarent: frēs conuen
tuales nō eſſent incuſandi: q̄ talibus vtunt̄ p̄ reddibus ⁊ poſſeſſionib⁹ ha
bendis. Et facile ſibi eſſet facere poni ab officialibus in bullis p̄ hoc obten
tis: q̄ poſſeſſiōes ⁊ redditus poſſent tenere ſine violatione ſue regule: ⁊ ſine
macula ſue p̄feſſionis. Sed q̄z irriſoriū hoc ſit: immo icōpatibile ſtatui no
ſtro: p̄tz cum ex hoc ſeq̄ videant̄ duo ꝯtradictoria ſimul eſſe vera: ſcz q̄ ſis
paup̄ euāgelicus: euāgelicā paup̄tatē nō ſernādo. Quin potius credēdo ad
ipſam nō teneri: neceſſe obligatū. Sz (o dē⁹) ad quantā cecitatē (q̄ huiōi ſūt)
deuenerūt: vt credāt: vel ſingāt ſe credere: ſibi licitū eſſe talia p̄uilegia impe
trādo: ſiue habēdo: p̄dictis relaxationib⁹ vti ct̄ obſeruātia puritatis regle.
Sz certe (niſi ſup huiōi impetrationib⁹ p̄uideat̄) paulatim deuenient̄ ad pro
fundum maloꝝ: ſicut p̄fres nr̄i conuētuales cum ſuis ꝯtinuis diſpēſationi
bus deuenerūt. Nec ſufficit dicere: etiam p̄hibitum eſſe: q̄ null⁹ impetret ali
qd ſine licētia cōmiſſarij curie. Nam cū vna clauſula faciliime illō ſupplet̄.

Clemēs §. Circa equo rum.

¶ Nono: Clemēs dicit: q̄ circa equoꝝ ⁊ armoꝝ oblatiōes: illud in omnib⁹
⁊ per omnia obſeruetur: q̄d in elemoſynis pecuniarijs eſt declaratum.

Additio.

Additio. Oīa illa qb⁹ frēs in p̄pria ſpecie vti nō lz: intelligunt̄ ap
pellatione vel nōie pecunie: put oēs expoſitores regl'e nr̄e
(ſignāter ſctū s Bonauētura) dicūt. Et ideo: cū ſub p̄cepti diſtrictiōe ſit fra
trib⁹ p̄hibitū: ne denarios vl' pecunia recipiāt: ſeq̄t̄ vi hoc qd dicit Clemēs

Queſtio incidentalis.

de equis ⁊ armis: tale qd ſit iudicādum. ¶ Sed nūqd talia p̄nt frēs recipere
vel petere: vt ex illoꝝ cōmutatiōe habeāt ea qb⁹ indigēt: vt puta: petere vl' re
cipere oleum vel piſces aut alia: vbi abūdāt: vt vēdant̄: ⁊ ex ijs habeant̄ car
nes: ⁊ ſimilia neceſſaria: qb⁹ frēs indigēt? ¶ Dicit (nō ego) ſz Nicolaus. iij. §.
§. Inſup nec vtēſilia. q̄ nō vide ſupra. §. v. ¶ Qd ⁊ ad obuiandū ſubtilita
tib⁹ calūnioſis aliquoꝝ fuit declaratū tp̄e tertij Vicarij gn̄alis obſeruantie
nr̄e ciſmontane (vt inuenies i memoriali ordinis) nō ſolū eſſe ꝯtra declaratio
nē Nicolai vt dictū eſt: ſz etiam ꝯtra declaratiōnē Clemētis dicētis: q̄ ſup
fluitas nō pōt ꝯuenire ſtatui frm̄: ⁊ cetera. Et ſi dicas. Bene habem⁹ a Leo
ne. x. vt p̄tz in ſupplemēto fo. x. q̄ poſſim⁹ recipe talia ad cōmutādū. Dico
q̄ ſupradictū eſt de talib⁹ diſpēſatiōibus. Illo eñi tp̄e eque facil'r potuiſſes
hr̄e licētiā dimittēdi habitū. Si vñ frēs haberēt neceſſitatē talē: p̄ qua ſuble
uāda poſſent p̄curare pecunias: tūc bene poſſent petere aliquā rem huiōi ad
ſatiſfaciēdū (p̄mo tñ hoc notificādo ipſi dāti) p̄ p̄dicta neceſſitate. Quā rē
ſi diſtrahi vel vēdi oportuerit: debz hoc fieri p̄ dantē: vl' nunciū ei⁹: vl' caſu
quo ipſe dans aliquē noluerit noiare: p̄ noiatū ipſū dāti a fratrib⁹: nō ſūt p̄
ſyndicū tanq̄ ſyndicū. Nam cū rex ſic datax dn̄iū nō trāſeat in papam:
donec ꝯuerſe fuerint in res qb⁹ frēs vti poſſint: vſq̄z ad talē ꝯuerſionē dict⁹
ſyndic⁹ nullā auctoritatē hz in illis reb⁹ ad vēdendū: nec ad aliqd diſponē

Alia q̄ſtio.

dū de ipſis. ¶ Sed forte: ⁊ nō abſq̄z cauſa q̄ras an ex quo res vendende (nō
ſupradicto recipiēde) p̄ neceſſitatib⁹ frm̄: vt dictū ē: ſunt pecunie: an poſſint
tangi a fratrib⁹? Sūma angelica ⁊ Baſtiniana. i. dictione pecunia. dicūt q̄
ſic. Alij voluerūt dicere ꝯtrariū. Tñ nō videt̄: q̄ ratare hoc nō poſſit fieri. Ve
rum eſt tñ: q̄ nō poſſent p̄ ſe diſtrahere vl' vendere: tā neq̄z ſyndic⁹ pape: ſed

dans p̱ se vel p̱ suū nūciū ⁊c. vt dictū est supra. Et q̄ dicūt p̄dicti sūmisti: q̄d
p̄nt frēs recipe talē rē: ⁊ assignare sindicis vt ipsi vēdāt: intelligit̄ b̄m modū
quē frēs italici tenēt: p̄ut illi erāt. Nā p̱ ꝯcessionē summoꝝ pōtificū de sin-
dico instituēdo: ⁊ extēsionē vł specificationē maiorē ꝯstitutionū Marti. v.
quas ipsi acceptauerit: oēz elemosynā pecuniariā: ⁊ alia ad pecuniā reduci-
bilia: assignāt dicto sindico tāq̄ nūcio noiato p̱ papā: q noie pōtificis tenēt
dictā pecuniā: p̱ frūm necessitatib⁹ suo tpe expendēdā. Et sic quo ad frēs ita
licos: statim q̄ offert̄ pecunia: vel aliqd aliud reducibile ad pecūiā: aut alias
obuenit p̱ necessitatib⁹ frūm p̱uidēdis: p̄supponūt ipsi q̄ trāsit in dn̄iū pa-
pe: ⁊ p̱pterea su⁹ sindic⁹ tale qd recipit. Nos aūt q̄ p̄dictā dispēsationez nō
acceptauim⁹: vt dictū est: nō intēdim⁹ q̄ pecūia vel reducibile ad ipsaz trā-
seat in dn̄iū pape: s̄z semp̱ sit dātis: donec ꝯuersa fuerit in rē qua licitū sit fra
trib⁹ vti: sicut voluit Nicola⁹. iij. Et ita cū nō sit dn̄ij pape: sindic⁹ ei⁹ nō se
pōt in illa re vel pecūia intromittere: nisi b̄ntis oīb⁹ modificatiōib⁹ in elee-
mosynis pecuniarijs p̱ Nicolaū ⁊ Clementē positis. Et in hoc p̄ncto dūta-
xat ē differētia inter nos ⁊ frēs italicos. Nā in ceteris ⁊ alijs: ita stricte tenēt̄
obs̄uare modificatiōes circa elemosynas pecūiarias ⁊ cetera alia: sicut nos.
Sūt igit̄ in hoc dispēsati: q̄ offerēti pecuniā p̱ sua necessitate: talē qualē de-
clarāt Nicola⁹ ⁊ Clemēs: p̄nt dicere siue alia interrogatiōe: detis illā sindi-
co pape: q illā noie pōtificis expēdet in nr̄is necessitatib⁹. Ē postq̄ p̄dictam
elemosynā faciēs sindico assignauerit: nō poterit illā reuocare: q̄ nō ē am-
plius sua: nisi ipse exp̄sse diceret: q̄ vult retinere dn̄iū illi⁹ donec fuerit expen
sa: q̄d nunq̄ fit. Quo ad nos⁹ū: semp̱ volum⁹ dātis eē dn̄iū: cōformiter ad
declaratiōes. Uex̄ ē q̄ si sindic⁹ petat legata aut pecuniā: vel ad ipsa ⁊ redu-
cibilia facta fratrib⁹: in iudicio vel extra: iā in isto casu tales frēs vtūt̄ dispē
satiōe: quo ad hoc sicut frēs italici. Ista sic ad lōgū posui: vt ondērem q̄uo
frēs italici nō sunt dispēsati: sicut aliq calūniabāt̄: nisi solū ⁊ p̄cise i illo paf-
su de noiationib⁹ p̱sonaꝝ p̱ tenēda pecunia ⁊c. ¶ Sed q̄res. qd dicēdum sit
de bursarijs q ab aliqb⁹ deferunt̄ p̱ viā? Nolo in hoc me intromittere: nec
aliud dicere nisi q̄ in illo tractatu vocato serena ꝯsciētia. q. lvj. q cōposit⁹
fuit in partib⁹ italie ꝯtinet̄: scz q̄ nō p̄nt duci: nisi frēs irēt p̱ regiōes vł par-
tes inhūanas: ac ex p̄ua obediētia: ⁊ p̱ licitis negocijs religiosis: Et vbi eēt val
de verisimile ⁊ exptū q̄ nō inuenirēt mēdicādo elemosynā esculētā. Ita q̄
eēt ineuitabilis necessitas: q̄ oīm lege caret. ¶ Sz vide: q̄ hoc. s. posse duci: nō Questio de bursarijs.
p̱bat̄ p̱ d̄clarātiōes regule extra p̄dictā ineuitabilē necessitatem. Nam Cle-
mens. v. in declaratione sic ait. Attendāt frēs q̄ p̱ nullis causis alijs q̄ con
tentis in declaratione Nicolai vel silib⁹: in via vel alibi recurrāt ad amicos
spūales: siue sint dātes pecunias siue deputati p̱ ipsos: siue nūtij aut deposita-
rij: seu quouis noie alio appellent̄: ēt si ꝯcessi p̱ eandē declarationē modi: cir
ca pecuniā integre b̄uarent̄. Et q̄si talis necessitas ineuitabilis ducēdi Bur
sariū esset: Dicit dict⁹ Clemēs: q̄ ex causis p̄dictis ⁊ modis: ad h̄ntes pecu-
nias deputatas p̱ ipsoꝝ necessitatib⁹: recurrere oportebit ad tenētes ipsas:
q̄cūqz hi fuerīt: p̄ncipales vel nūcij in oībus sic se gerāt: q̄ se cūctis osten
dāt in dictis pecunijs nil h̄re: sicut non h̄nt. Quapropter p̄cipe quomō aut

qualiter pecunia expendaf: cōpotūqz exigere de expensa. Eā quoquo mō repetere: siue depōere: aut deponi facere: capsulā pecuie: vel eius clauē deferre: hos actus ꝛ ꝯsimiles sibi frēs illicitos esse sciāt. Predicta em̄ facere ad solos dn̄os ptinet: q dedeīt: ꝛ eos quos ipsi deputauerīt ad hoc ipm̄. Hec oia ab illo ꝟsiculo Attendāt: in Clemētina Exiui de paradiso: ad lraz. Itaqz ꝯferas lram cū opibus: ꝛ videb: qd sentire necesse sit de Bursarijs quo ad totū ordinē: qꝛ circa hoc nec Hispani: aut Galli hūt dispensationem: nec Itali aut Alemani. Et si aliqs in particulari se gloriet hr̄e ad hoc dispensationem: videat si talia cōcurrerit: qd papalis dispēsatio habeat locū. Nā ad hoc vt aliqs absoluaf a voto: vel dispēset: mlta ꝯcurrere opz, put iuriste ꝛ theologi dicūt: q vix in simul repiūt: in hmōi ꝯcessiōibus. Sz q̄lis relatio: talis dispēsatio. Sicut dicimus: qd iuxta cōfessionē: impendimus absolutiōem. ¶ Sz q hec latius videre voluerit: repiet in Cōpendio puilegioꝝ: in dictione paupertas: prope finem.

¶ Quod rerū proprietas: quoꝝ vsum lz fratribus habere: ptinet ad ecclesiam Romanam.

Nicola⁹.iij.§.Ad hec. **Sexto.** Principalr dicit: qd oīz vtensiliū ꝛ libroꝝ: ac eoꝝ mobiliū p̄sentiū ꝛ futuroꝝ quoꝝ vsuz facti: ordini vel frīb⁹ lz hr̄e: ppetatem ꝛ dn̄ium in se ꝛ in Rom̄. ecclesiā recipit: nisi dōatores in se retinuerit. De immobilibus: scz d domib⁹ ꝛ hortis (qꝛ alia immobilia nō psīt hr̄e frēs) facit certā distinctionez: sz quasi idez redit. Vide pte in hoc declarationem.

Additio. **Additio.** Vides ne: qd papa solū recipit dn̄ium ꝛ ppetatem reꝝ in se: qbus vti lz fratribus: ꝛ in qbus donatores nō retinuerūt dn̄ium. Ex quo habef: qd pecuniaꝝ: ꝛ ad pecuniā reducibiliū: ꝛ reꝝ curiosaꝝ ꝛ supfluaꝝ: ꝛ diuitias: copiā vel thesauꝝ sapientiū: nō recipit, dn̄iuz. Et pptera in talibus suus sindicus nihil hz: quo ad obsuātes illā declarationē Nicolai: ꝛ lraz nr̄az: excepto qd dictū ē hr̄e vtētes Martiniana.

¶ Qd lz frēs possint vti rebus: nō pptera psīt eas recipe nisi moderate.

Nica.iij.§. Insuper nec vtensilia. **Septimo.** qd nec vtensilia: nec alia quoꝝ vsuz ad necessitatem et officioꝝ sui status executionē (nō em̄ oīz reꝝ vsuz hr̄e debent: vt dictū est) psīt hr̄e frēs ad vllā supfluitatē. diuitias: seu copiā q̄ deroget paupꝛtati: vel sapiāt thesaurizationē: vel eo aīo vt ea distrahāt vel vendāt: vl' sub coloꝛe puisiōis in futuꝝ: nec alia occasiōe: qn immo in omnibus appareat in eis quoad dn̄ium omnimoda abdicatio: ꝛ in vsu necessitatis.

Additio. **Additio** Ea qbus frībus nō lz vti: vt sunt arma: ꝛ cetera nō ptinentia ad executione officioꝝ sui status: non psīt frēs alio mō recipe q̄z denarios: scz omnibus illis ꝯditionibus ꝛ causis existentib⁹. Alia aūt qbus vti psīt: dici qd non recipiāt ad supfluitatem ꝛc. vel sub coloꝛe puisionis in futuꝝ. s. ad longū tp̄s: sz solū p necessitate p̄senti vl' imminēti. Nec ad vendendū: nisi tali necessitate existente: notificaref dn̄i ꝛ peteref ab ipso: qd assignet venditoꝛ: est talis re: nec alia occasione. s. q̄z supra dictuz est.

¶ Declarat ꝛ cōcedit qbus p̄latis liceat cōcedere vsuz reꝝ frībus.

Nico.iij.§. Hec aūt pm. **Octauo.** dicit: qd hec. s. vtensilia: ꝛ cetera. sz exigentiā psonaꝝ ꝛ locoꝝ: ministri ꝛ custodes cū discretiōe disponāt: ꝛ cū de tali

bus interdū: psonaꝝ qualitas: tēpoꝝ varietas: locoꝝ ɔditio: ꝛ nōnulle alie cir
cūstātie: plus minus ve ac aliter ꝓuideri requirāt. Predicta tñ sic faciāt: qḋ sp
in eis ꝛ eoꝝ actib⁹: paupertas scā reluceat: put eis ex eoꝝ regula videt̄ indicta.

Additio. Et ita cū dñs dictaꝝ reꝝ q̄ est papa: concedat dictis p̄latis facultatē cōcedēdi vsū reꝝ suis subditis cū certa modificatiōe. s. qꝫ sp reluceat paupertas ꝛc. si aliter attētaret ɔcedere: nihil valeret sua ɔcessio vl' dispēsatio. Nō eñ eēnt dispēsatores fideles: sꝫ dissipatores ꝛ con tractatores reꝝ alienaꝝ aliter q̄ꝫ disposuit dñs. s. papa. ¶ Aduerte ēt̄ qꝫ dispo nere de vsu reꝝ ad solos ministros ꝛ custodes ptinet: vt hic vides: vl' ad hñ tes auctoritatē ab ipsis: ꝛ nō ad guardianos: rōne sui officij. Nā lꝫ ātiq⁹ oēs p̄lati qñqꝫ vno noīe appellarent. s. aliqñ ministri: aliqñ custodes: nō tñ post declarationē istā: cuilibꝫ nomini dat̄ suū offm̄ distinctū. Et sic nō cures in hoc de expositionibus antiqs: q̄ aliter dicūt. Duxerūt eñ veꝝ ꝓ tpe quo hoc nō erat determinatū. Et aliq postea: forte secuti antiquos: similiter dixerūt: qꝛ non aduerterūt ad istas vltimas declarationes. — Additio.

¶ Que modificationes seruande sint circa pecuniam.

Nono. De causis q̄ interuenire debēt in eleemosynis pecuniarijs: ꝛ de mōis siue modificatiōib⁹ obsuādis. Habet̄ late p̄ Nico. i. §. Ceteꝝ cū in eadē regula. ꝛc. Et p̄ Clemētem in. §. Porro cū dicunt scūs ꝛc. Et q̄ hic articulus latissime in fine declarat̄: hic nō opꝫ qcq̄ꝫ dicere. — Nico. iij. §. Ceterum.

¶ Quomodo fratres in legatis vel donationibus eis in testamentis factis: se debeant habere.

Decimo. Dicit: qḋ si testator modū scḋm quē f̄ribus non liceret exprimat i legādo: vt lego' vineā vel agrū ad colēdū: domū ad locādū: vel similia v̄ba in similia v̄ba in similibus ꝓferret: a tali legato f̄rēs omnino abstineant. Si aūt modū licitū exprimat: vt lego pecuniā pro necessitatibus f̄rm̄: vel domū: agrū: vineā vt vendat̄ per psonas idoneas: ꝛ preciū in necessitatibus f̄rm̄ conuertat̄: illud circa hoc in omnibus ꝛ p̄ oīa est fiendum ꝛ seruandum quod in alijs pecuniarijs eleemosynis. Si tamen aliqd supradictoꝝ leget̄ fratribus sine aliqua specificatione: dicit qꝫ intelligat̄ legatū cū omnibus conditionibus decentibus ꝛ conueniētibus: ad hoc vt f̄rm̄ necessitatibus prouideat̄: sicut d̄r de pecunia indeterminata missa. — Nico. iij. §. Ad hec quia fratribus.

Additio. Jam supradictum est: qꝫ f̄rēs non possunt esse heredes: nec executores testamentorum. — Additio.

¶ Exhortatur heredes: vt legata facta fratribus soluant.

Undecimo. Exhortatur heredes ꝛ executores testamentoꝝ ad liberaliter soluendum ea fratribus: ꝛ p̄latos ꝛ alios iudices (q̄bus hoc incumbit) ad compellendum debitores: vt predicta adimpleant: protestans: qꝫ ipse copiosius super hoc intendit prouidere: ne fratres talibus oportunis auxilijs defraudent̄. ¶ ADDITIO. ¶ Qꝛ forte parū postea vixit: nō ꝓuidit sup̄ hoc aliqd: sicut dixerat se facturꝫ. Martin⁹ tñ. iiij. fecit qḋ ip̄e nicola⁹ itēdebat: dādo auctoritatē ministris ꝛ custodib⁹: qꝫ possint ꝓ idigētia singlaꝝ domoꝝ: noīare vnū sindicū: q nō sit d̄ ordine — Nico. iij. §. Ad q̄ legata. Additio. De istitutiōe sindici. ꝛ m̄'tis attinentib⁹ circa eius offm̄.

nr̃o. Qui statim vt ē noiatꝰ ab aliquo p̄dictoꝝ p̄latoꝝ: ē sindicꝰ ⁊ ꝓcuratori nõ ordinis: sꝫ papeq pōt petere predicta legata ⁊ cetera quecunqꝫ donata vel legata a fratribus: ꝑut latissime ꝯtinet in quadã bulla ipsius Martini. iiij. Que lꝫ fuerit suspẽsa ꝑ Joã. xxij. ꝑ Martinũ. v. Sixtũ ⁊ alios reualidata fuit. Et ē alia siĩa isti Nicolai. iiij. ¶ Et nota ꝙ iste insidicꝰ nõ pōt nominari ꝑ aliquē inferiorē ꝓuincialibꝰ ⁊ custodibꝰ. Et isti nõ astringũt facere dictã noiationē ex ꝯsensu capituli ꝯuẽtualis: aut alioꝝ aliquoꝝ. Uez ē: ꝙ ad satisfaciẽdũ illis q statũ nr̃m ignorãt: vel ēt vt frẽs (ꝑ quorũ necessitatibus nominat) maneãt ꝯtẽti: ⁊ qꝛ ipsi meliꝰ sciũt qs sibi expediẽtior erit: ꝑñt p̄dicti p̄lati: ꝯgregatis fr̃ibꝰ hr̃e ꝯsiliũ illoꝝ: ⁊ postea ipsi facere suã denoiatiõez corã notario: vt possit ꝯstare hoc vbi opꝰ fuerit. Attẽdãt tñ p̄lati: ꝙ nõ dicãt: ꝯstituimꝰ: vel ꝯstituo talē sindicũ: nec ꝑmittãt ꝙ isto mõ scribat notarius. Sꝫ dicãt. Nomino talē (in p̄sentia patrũ vel capituli: aut alias: ſm qđ fecerit) auctoritate bulle seq̄ntis: vt possit in necessitatibꝰ isti ꝯuẽtui occurrẽtibꝰ facere auctoritate ap̃lica: q̄ in ipa continet: ⁊ ꝑut ipsa bulla disponit: q̄ seqt. Martinꝰ. ⁊c. Et faciat notariꝰ p̄ncipiũ ⁊ fine: ⁊ signũ suũ assuetũ cũ testibꝰ. Et nõ opꝫ alia v̾ba multiplicare. Pñt ēt p̄dicti p̄lati: noiare sindicũ ꝑ foro cõsciẽtie sine notario ⁊ testibꝰ. ¶ Et nota: ꝙ si guardianꝰ ēt cũ ꝯuẽtu institueret ꝓcuratorē: qcqđ faceret talis sindicꝰ: fieret autoritate ordis: ⁊ sic cēt guardianꝰ ꝓp̄etariꝰ: ⁊ sindicꝰ cēt interposita ꝑsona. ¶ Aliq vtunt p̄dictis sindicis in oibꝰ: ⁊ ad recipiẽdas pecũias noie pōtificis ⁊c. vt dictũ ē. Nos v̾o in recipiẽdis denarijs q ꝓmissis vel alias offerũt: vel ꝓcurãt: oĩno nõ vtimur qꝛ nũq̄ ad hoc p̄dictã bullã: nec ꝯstitutiões legati: martinianas vocatas: acceptauimꝰ. Jmmo q ex nr̃is vteret illis: cēt trãsgressor d̾clarationũ: ⁊ ꝑ ꝯñs regule. Jn alijs aũt vcꝫ ꝓ petẽdis legatis vel rebꝰ alias donatis: ⁊ ꝓ alijs negocijs ⁊ litigijs: vidi ĩ partibꝰ nr̃is aliquos abstinere: aliquos vti. Sup quo statutũ fuit (vt in memoriali ordinis tpe. xxj. vicarij gñalis inuenies) ꝙ guardiani q rõne cuiuscũqꝫ debiti: vel alioꝝ bonoꝝ tpaliũ: fecerint excõicari: seu detineri: vel vexari quoscũqꝫ sc̾lares: pena ꝓp̄etarij punirẽt. Subditi v̾o q hoc ꝓcurauerint: vltra p̄dictã penã: ꝙ ꝯsusibil̾r expellẽt a ꝯuẽtu. ¶ Resolutorie de sindico dicimꝰ. ¶ Quot aliq vtunt ipso: ⁊ ꝓ receptiõe pecũie: ⁊ ĩ oibꝰ ꝯtẽtis in dicta bulla Martini. ¶ Alij vtũt sindico: ēt in oibꝰ ꝯtẽtis in bulla: excepto in eleemosynis denarioꝝ aliter oblatoꝝ q̄ ꝑ testamẽta. Et oẽs supradictis duobꝰ modis se hñtes: vtũt dispẽsatiõe: ꝯtra declarationē Nicolai: lꝫ p̄mi maiore. ¶ Sꝫ ne scio q̄ rõne vel quo iure possint frẽs ꝯparere ĩ iudicio: vel assistere aduocatis ⁊c. ꝓ funeralibꝰ ⁊ alijs bonis ⁊ rebꝰ tpalibus in suas necessitates ꝯuertẽdis: cũ sit ꝯtra exp̄ssaꝫ declarationē Clemẽtis: maxime: qꝛ vt magis a talibꝰ litigiosis actibꝰ elõgarẽt: ⁊ a sua puritate aliqual̾r nõ declinaret: ⁊ suis necessitatibꝰ nõ p̄uarẽt: ꝯcessua fuit sindicꝰ. Uide p̄dictã bullã: ⁊ videb ꝙ hoc ad l̾raꝫ ponit ⁊ ap̄liꝰ: qꝛ dicit ꝙ ēt ꝓ libertatibꝰ: ⁊ immunitatibꝰ: ⁊ p̄uilegijs ꝯsuãdis sit iste sindicꝰ. Sꝫ aliq ita acceptãt sindicũ: ꝙ nõ abstinẽt ab hmõi litigijs ⁊ distractiõibꝰ ꝓ quoꝝ euitatiõe datꝰ ⁊ ꝯcessꝰ ē. Qđ si forte credidissꝫ pōtifices: ꝓ talibꝰ fr̃ibꝰ nõ ꝯcessissent. ¶ Sũt ⁊ tertij q vtũt sindico solũ ⁊ p̄cise: ad hoc vt si aliqđ sup̾fluũ in ꝯuẽtu fuerit inuẽtũ: vt si

¶ Resolutio circa materiam de sindico.

mulus aut asinus seruierint: siue aliqd aliud qđ vno tpe fuit necessarium ⁊
mō nō est ⁊ opꝫ distrahi siue vēdi aliqd p̄dictoꝝ: talis noīe pape cuiꝰ ē sindi
cus ⁊ ꝓcurator: vēdat: ⁊ p̄ciū in alias necessitates frm̄ ꝯuertat. Et de isto sin
dico loqꝯ Nicolaus in declaratiōe dicēs: foꝛe dādū a papa vel a ꝓtectore or
dinis. Et isto vti: est regulā pure obſuare. Et talē nō hr̄e: est piculo se cōmit
tere. Nā vix repiet aliqs ꝯuētus: q nō indigeat aliqđ vēdere vt renouet. Et
si dicas: vēdemus ⁊ accipiet pecuniā amicus spūalis: dico: ꝙ nō pōt hoc fie
ri sine trāſgressiōe voti paupertatis: qꝛ tūc ille amicus spūalis: faceret hoc au
ctoritate frm̄: ⁊ esset interposita ꝑsona: ex quo papa ꝓ p̄dictis nominauit suū
sindicū: ⁊ nō reliqt hoc dispositioni p̄latoꝝ.

¶ Qua auctoritate vendent siue distrahentur res
superflue vel inutiles fratribus.

Duodecimo. dicit: ꝙ cōmutatio taliū reꝝ: quaꝝ vsuꝫ lꝫ frībus hr̄e: de gn̄alis ⁊ ꝓuincialiū ministroꝝ auctoritate Nico.iij. §. Ex yo diūū
procedat. Et qđ si extimato precio vendi contigerit: pecuniam siue precium
recipiat sindicus ad conuertendum in necessitates frm̄. ¶ ADDITIO. Additio.
Jā supius hoc plene declaratū est. En nota: q tūc nō habebāt p̄lati auctori
tatē nominādi sindicū: sꝫ recurrēdū erat ad papā vel ꝓtectorē. Ego enī vidi
in quodā ꝯuētu ātiquo: quādā auctoritatē ꝓtectoris sup hoc ꝯcessaꝫ cuidā
guardiano vel ministro. Nota ēt qđ in hoc casu siudicus recipit pecuniam
ſm istā declarationē: qđ ideo fit: qꝛ cū res q̄ vēdita est eēt de dn̄io ⁊ ꝓpetate
pape: ⁊ sic ꝑ ꝯn̄s ē pecūia inde habita. Et ꝓpterea papa (sicut facere debꝫ qcū
qꝫ offert pecuniā ꝓ fribꝰ) noīat illū sindicū ꝓ tali pecūia recipiēda ⁊ in frm̄
necessitatibꝰ expēdēda: ꝯformiter ad ea q̄ ipsemet Nicolaꝰ statuit obſuanda
circa istum articulum de pecunia. Et si frēs aliud facerent: essent transgresso
res: vt dictum est.

¶ Que pn̄t frēs dare de his q̄ ad vsum suum habent.

Tertio decimo. dicit: qđ possint frēs intra ⁊ extra ordinē dare de vilibus. mobilibus: ⁊ parū valētibus: §. de vilibꝰ.
pietatis seu deuotionis intuitu: vel ꝓ alia honesta ⁊ rationabili causa: de licē
tia suoꝝ supioꝝ: iuxta qđ in capl̄is gn̄ali vel ꝓuincialibus: tā de ipsis rebus
⁊ eoꝝ valore: q̄ꝫ de licētia p̄dicta. ſ a qbus ⁊ qualr̄ sit hn̄da: extiterit ordiatū.

Additio. Papa magis ac magis ꝯdescēdere volens: postq̄ꝫ cōcessit nob vsuꝫ suaꝝ reꝝ: ⁊ ēt qđ illa q̄ nō erāt necessaria possent Additio.
vēdi ꝑ suū siudicū ad nr̄aꝫ vtilitatē: nūc ꝯcedit: qđ possimus aliqua dare đ
rebus quaꝝ ipse dn̄s est. Nā de alijs cuius dn̄ium ipe nō recepit: vel alias ad
aliū ptinēt: nō dat: nec đ ptāte ordiaria pōt dare nob talē licētiā. Ex nēo dat
qđ nō hꝫ vl̄ qđ ē alienū. ¶ Et sic ad hoc ꝙ aliqđ possint frēs dare: opꝫ. Pri Quinqꝫ req
mo qđ illđ sit in vsu frm̄: ⁊ in dn̄io pape. Et ita nō pn̄t petere ad dādū valo runt ad hoc
rē vniꝰ oboli: ēt si q̄si nulliꝰ valoris sit. Scđo qđ illđ sit vile: sꝫ qđ de hmōi vt aliqđ pos
vilitate capl̄a gn̄alia vel ꝓuicialia determinauerit. Tertio qđ fiat cū licentia sint dare fra
supioꝝ. Et q erūt ꝓ hoc supiores nō assignat gn̄alē vel aliquē aliū: sꝫ vult il tres.
los supiores in hoc casu itelligi: q in p̄dictis capl̄is assignati fuerit. Sꝫ nūq
Leo.x. ꝯcessit: vt nō solū gn̄alis ⁊ ꝓuinciales ⁊ custodes i suis capl̄is: sꝫ ēt ipsi

ac eorum generales commissarij extra capitula: possint arbitrari quod res debeant viles et parui valoris reputari: et ad hoc vt res huiusmodi: possint dari intra et extra ordinem: et suis subditis ad talia dandum et recipiendum concedere, prout eis secundum deum videbitur expedire. Quarto quod res sit mobilis. Et ideo immobilem: vt puta de orto: vel de alia parte sui loci: non possunt dare nec passum pedis. Et si dederint: non valet et talia dantes exercent actum proprietarij et furti. Quinto: quod non sit quod datur pecunia siue denarius. Nam vt ex declarationibus apostolicis extrahitur: etiam minister generalis cum toto capitulo: immo cum toto ordine: non possunt dare vnum denarium etiam amore dei: quia non est nec potest esse dominus: nec administrator nec dispensator eius etc. secundum Cle. Exiui. Nam dispensator est depositarius siue nuncius: non generalis: nec aliquis alius frater. Et ideo expendi debet pecunia per nuncium in veris: certis et magnis necessitatibus et fratrum secundum intentionem dantis. Et sic nec exenia aut munuscula empta de illa pecunia: dari aliquatenus possunt. Vide .q. xiij. in bena conscientia. Immo est de pro intellectu declarationum: et si bena conscientia dixisset contrarium. Non est tamen contra supradicta: quod aliquis frater roget aliquem alterius status: quod det alteri hoc vel illud. Et sic posset frater dicere alicui. Amore mei detis consanguineo meo: vel tali personae talem vel talem rem: quam ego sibi illam asportabo.

Questio notabilis: et per necessaria. ¶ Circa quod quaeritur: vtrum si aliquis legauit fratribus .x. et mortuo ipso heres rogat fratres (qui forte est pauper) vt remittant illi medietatem: an possint facere? Clarum est quod non: quia cum non sint domini: nec possunt dare nec remittere. Sed si forte non indigeant nec permittant deponere: tunc ille heres debet expendere in aliqua causa pia. ¶ Sed nunquid sindicus poterit facere talem remissionem? Ego quaesiui Salmantice inter ceteros a quodam maximo canonista. scilicet a doctore Villisandino: et dixit mihi quod non. Non obstante quod in bulla sindicatus contineatur: quod habet potestatem remittendi et refutandi: quia illud intelligitur: quando tale quid sit in vtilitatem fratrum: vel quia est dubium: aut sequeretur litigium: vel multum differretur solutio: ita quod est melius pro necessitatibus fratrum facere aliquam remissionem. Et tunc non fratres: quia nullo modo possunt vt dictum est: sed sindicus facit huiusmodi remissionem.

¶ Quomodo fratres possunt vti pluribus tunicis.

Nico. iij. §. Et quamuis contineatur. **Quarto decio.** dicit: quod fratres possunt vti pluribus tunicis de licentia ministrorum vel custodum: pensatis necessitatibus: et alijs circumstantijs: quas secundum deum et regulam attendende videntur. Nec per hoc possunt dici obuiare regulae.

Clemens. §. Vilitatem autem vestium. **Clemens** conformando se in hoc addit: quod vilitas ipsarum tunicarum quantum ad colorem et pretium: illa intelligatur: quae secundum consuetudinem vel conditionem patriae merito talis debeat reputari: cum determinatus modus quantum ad omnes regiones: non possit assignari ideo committit ministris. custodibus siue guardianis (ipsorum conscientias onerando) hoc determinare. Ita tamen quod seruent in vestibus vilitatem. Et praedictorum iudicio committit: determinare pro qua necessitate possint

Ioan. xxij. §. In primis. fratres calciamenta portare. ¶ Io. xxij. super hoc addit dicens: quod iudicio praedictorum prelatorum committit: determinare. arbitrare: atque percipere cuius longitudinis. latitudinis. grossiciei et subtilitatis. formae: siue figurae: atque similium accidentium debeant esse habitus. caputia: et tunicae interiores. Et an in vestimentis huiusmodi: secundum regulae declarationes et constitutiones: relucea[n]t asperitas. vilitas et paupertas. Et vtrum quo ad omnia necessaria: fratres vestimentis vilibus induantur (vt debent) onerans conscientias prelatorum super his omnibus. Districte praecipiendo quatenus in praedictis et his similibus: eorum arbitrium

ꝛ determinationē oēs frēs seq omnimode debeāt:eisq3 parere teneāt p oīa.
Et q sic faciēdo:nō sūt:nec dici psūt sue regule vel ꝯstitutionū trāsgressores:
maxime cū nec in regula vel declaratiōib⁹ dicat:quāte lōgitudinis.latitudi
nis vel grossiciei.subtilitatis.figure vel forme aut vilitatis hmōi vestes esse
debeāt. Nō em̄ particulariū oīm scientia dari pōt:nec hoꝝ (cū infinita sint)
ꝯtigit fieri disciplinā. Nō ars:nō regula:circūstātias singulas:accidētia cū-
cta cōplectit. Ideo hūt in illis maiorib⁹ sub eē minores:nō solū incertis:ve
rū etiā in incertis ꝛ dubijs. Ne si qs regit vt appetit:ꝯfestim corruat. Sētē
tie nāq3 variant vt capita ꝛ crescit in stolidis opiniōib⁹ fantasia. Religio
nāq3 perimit:si a meritoria subditi obediētia substrahāt. Magna qdē pau
ptas:s3 maior integritas. horūq3 obediētia maximū:si custodiāt illesa. Maz
pma rebus:scda carni:tertia vero menti dnat ꝛ animo. Hec dictus Joan. Additio.
¶ ADDITIO. Nō tn̄ ppter hoc tollit qn frēs vestimētis vilib⁹ indui te-
neant:put dicit regula:cui nō ꝯtradicūt iste declaratiōes bn̄ intellecte. Nam
ratio legis ē aīa ei⁹. Et ipse Clemēs declarauit hoc eē eq pollēs pcepto. Et q
supra ꝯmisit Clemēs ministris custodib⁹ vel guardiāis determiare p q ne-
cessitate possint frēs calciamēta portare:vt ipsi bn̄ iudicēt:attēdāt qd dicāt iiij. magri.
in hoc casu expositores. ¶ Quatuor em̄ magri sup hoc passu in sua exposi-
tiōe dicūt. q ista necessitas:nō vno mō s3 plurib⁹ determinat. Aliqn̄ s3 sta-
tū psone:q debilis ꝛ ifirma. Aliqn̄ scdz tps:q frig⁹ vehemēs. Aliqn̄ scdm
locū:q nudis pedib⁹ nō pt sine ꝺtrimēto psone trāsire. Aliqn̄ scdz iter vel
iniūctū offiū:q nō poss3 sine ꝺtrimēto suo vel cause ppt quā iniūctū ē pfici. Quid sit calciamentum.
¶ Et aduerte:q calciamētū dici nō pōt pprie nisi q opit pedes. Nō caligule
trūcate. Visū3 fuit tn̄ aliqb⁹:q oē q ad calciamētū ptinet:ē dispēsatiōis mi
noris:vt i soleis:maioris vt i soleis ꝛ caligis:maxime vt in sotularib⁹ ꝛ cali- S. Bonauētura.
gis. Hec pdicti magri. ¶ Sctūs Bona. sup pdicto passu dicit:q vbi nō co
git necessitas:vt i corpe robusti:vel i negotijs:q ꝛ si mō nō pnt fieri nisi p de-
bilē:tn̄ pnt differri vt fiāt p fortē:nō is3 eqtare. Addit tn̄:q cū vbū istō sum-
mat de euāgelio: Math. x. vbi ꝺ̄ri regula apostoloꝝ:nec calciamēta ꝛc. euā-
gelico more hāc cōplens sententiā Marci. vj. pcipit:neqd tollerent i via: s3
calciati sandalijs ꝛc. ppter qd antiq scripture pariter ꝛ picture: monstrant
apostolos calciatos sandalijs icessisse. Et idē sctūs i quadā epistola q icipit.
Talis lector tali lectori: firmisse tenet:sandalijs sine soleis posse vti. Hoc idē
tenēt Hugo ꝛ Bartholome⁹ de pisis quo ad sandalia. Et quo ad nō portā
da calciamēta:dicūt multa. ¶ S3 q sunt sandalia? dico vt colligit ex oib⁹ pdi
ctis doctorib⁹:q sunt solee corrigijs desup colligate. Nō aūt sunt solee q por
tāter in aliqbus puītijs. Nā ille dispēsatiue videnť portari. Nec minus so-
tulares cū vno paruo foramine:q potius videt factū vt excāt bn̄ores q̄ vt
seruet regula. Et sic est velut ridiculū:nā sunt veri sotulares:ꝛ ridiculosu3
est talia portare:nisi put portarent alij sotulares. ¶ Sūt ēt circa hoc alie abu-
siones:vt portādo soleas:ꝛ itra ipas calciamētū subtile ꝺ corio:qd pt dici cal-
ciamētū duplicatū. De⁹ oia videt ꝛ nō irridet nec ꝺcipit. Calepodia tn̄ bn̄
videnť portari posse sicut sandalie. S3 qd dicem⁹ de sptimis? Dicēdū:qd nō
pōt dici qd sunt calciamēta vez̄ hm diffinitionē scōꝝ datā de calciamētis.

Esset tñ bonũ qꝺ tal'r disponerẽt vt appareret pes: sicut in sandalijs vel so- leis: ad imitationẽ patrũ nr̃oꝝ: ⁊ vt frẽs aliqd paterent. Nã ita potest coopi ri pes cũ illis alpargatis ⁊ pãno: qꝺ suppleãt vicẽ sotularĩũ: quo ad non pa tiendũ aliqd ꝑpter deum. Et concludo: qꝺ sandalia sunt q̄ euãgelico ⁊ apo stolico modo possunt portari: dũ m modo sint vere sandalia. Nec ꝑ his in- digemus dispensatione aliqua.

¶ Utrum ministri ⁊ custodes possint committere alijs curam infirmorum. ⁊c.

Nico. iij. §. Et ꝗꝛ regula. Additio. **Quinto decimo.** ait: qꝺ nõ obstãte qꝺ regula dicat qꝺ mi- nistri ⁊ custodes tñ: solicitã curã gerant. ⁊c. pñt hoc cõmittere qbus viderint expedire. Qui post cõmissionez tenent hoc diligẽter facere. ¶ ADDITIO. Ita qꝺ iam est ipsis in ꝑcepto.

¶ An frẽs teneant manibus laborare.

Nico. iij. §. Continetur quoqꝫ. **Sexto decimo.** dicit: qꝺ frẽs vacãtes studio vel diuinis offi- cijs: ⁊ ministerijs exeq̄ndis: nõ subijciũt ma- nuali labori. Ad alios aũt (nisi alioꝝ frũ licitis officijs occupent: vel talis ⁊ tã excellẽtis ↄtẽplationis ⁊ orõnis existerent qꝺ merito ab hoc non essent subtrahẽdi) ꝑdicta ꝟba regule. s. laborent fideliter: extendunt.

¶ Quomodo intelligit qꝺ nõ ꝑdicerit in ep̄atu ⁊c.

Nico. iij. §. Uerũ qꝛ ex presse. Additio. **Septio decio.** dicit: qꝺ hoc ad lr̃az obſuet: donec ecclesia sup hoc aliud duxerit ordinãdũ. ¶ ADDITIO. Jã est ordinatũ ꝑ dictã ecclesiã in Clemẽtina Dudũ de sepul. qꝺ frẽs i suis domibꝰ ⁊ locis ad se ptinentibꝰ: vt in monasterijs suaꝝ monialiũ. Et in pla teis cõibus valeãt ꝑdicare: nec possint ꝓhiberi: nisi ea hora velit ep̄s ꝑdica- re: vel corã se facere solẽniter id fieri. Aliq casus sunt ẽt in qbus pñt ↄcurre recũ ep̄is. A tñ in plateis ꝑuatis: ⁊ alijs ecclesijs: nõ pñt ꝑdicare: sine assensu eoꝝ quoꝝ sunt. Copiosius ponit hoc ꝑ summistas. Uide ibi.

¶ Qui possunt instituere frẽs ꝑdicatores.

Nico. iij. §. Et qꝛ i eodẽ: Additio. **Decio octauo.** dicit: qꝺ nedũ gñalis (put in rl̃a ↄtinet) veꝝ ẽt ꝓuinciales ministri cũ diffinitoribꝰ i suis capi- tulis ꝓuincialibꝰ: hoc possint. Quã qdẽ licentiã ꝑdicãdi pñt ꝑdicti ministri reuocare. suspẽdere ⁊ arctare: qñ eis visũ fuerit expedire. ¶ ADDITIO. Jnhibet ꝑ Cle. Religiosi. ꝺ ꝑui. vniuersis religiosis i ꝟtute scẽ obediẽtie: ⁊ sub itermiatiõe malediciõis eterne ne in ꝟmõibꝰ suis ecclesiaꝝ ꝑlatis ↄtra- hãt: aut retrahãt laicos ab ecclesiaꝝ suaꝝ freq̄ntia vel accessu: seu idulgẽtias ꝓnũciẽt idiscretas. Si ꝟo aliqd ex ꝑmissis attẽptare ꝑsumpserit: ꝑ duos mẽ

Cõcilũ la teraneñ. ses subijciãt pẽnis illis q̄ ꝑ rl̃az vel statuta ꝓ grauioribꝰ criminibꝰ ↄsueue rũt imponi. Sup qbꝰ absqꝫ mãifesta necessitate: nõ valeat dispẽsari. CON CILIUM Lateranẽ. Si q aũt hmõi ꝑdicatiõibꝰ miracla falsa aut incerta vel ꝓphecias q̄ ex sacra scriptura nõ ↄstãt: ꝑdicare: seu ep̄is aut eoꝝ supiori- bꝰ detrahere hec ausi fuerit: vltra penas ↄtra tales a iure statutas: excõicatio nis ẽt sentẽtiã: a qua nõ nisi a Romão põtifice (ꝑterq̄ꝫ in mortis articulo cõ stituti) absolui possint: eos incurrere volumꝰ. Et eis ꝑdicatiõis offĩm inter- dictũ esse ꝑpetuo decernimꝰ: Uide totã bullam: ⁊ plus timebis.

¶ Per quos ⁊ qualiter venientes ad ordinem re-
cipiendi sunt.

Decimonono dicit̃ ꝙ nõ solum gñali: sed etiam ꝓuincialib⁹ Nico. iij. §.
licitum sit recipe ad ordinem veniẽtes: q̃ facul Insup dubi
tas ꝓuincialium ꝑ gñalem possit arctari. Uicarij autem ꝓuinciales ex offi tantibus.
cio vicarie hoc nõ pñt: nec alij: nisi ipsis committat̃ a ministris. Caueant tñ
ꝙ hoc nõ indiscrete: nec passim committant: sed sic ꝯsiderate illos qbus cõ
mittunt: fidelibus ꝯsilijs fulciant: ꝙ oĩa discrete ꝓcedant. Nec indiffer ẽter
oẽs admittãt: sʒ illi tñ: q̃ suffragãtib⁹ illis statura. idoneitate vł alijs circũ
stãtijs: possint vtiles eẽ ordini: sibiqʒ ꝑ vite meritũ: ⁊ alijs ꝓficere ꝑ exẽplũ.

Clemẽs vult omnes frẽs tam ꝑlatos q̃ʒ subditos: diuino abstine- Clemens. §.
re debere ab indutiõib⁹: ⁊ suasionib⁹ recipiendoꝝ ad Ceteꝝq₂ xp̃i
ordinem: ad sibi vł conuentib⁹ suis dandũ de suis reb⁹ tpalibus. Et codeʒ confessor.
modo abstinere tenent̃: a ꝯsilijs dandis sup distributiõem suaꝝ reꝝ: cum ꝑ
hoc ad timẽtes deum alteri⁹ status mitti debeant. A tamen licitum est ipsis
fratrib⁹ recipe si qd de bonis suis ꝑdicti nouitij ꝑ moduʒ eleemosyne libe-
re eis dare velint: sicut ⁊ alijs paupibus. Cauere debent tñ in receptione ta-
lium oblatoꝝ: ne ex receptoꝝ quãtitate notabili: ꝑsumi possit sinister oculus
cõtra ipsos. Dicit etiam ꝙ oĩa q̃ ponunt̃ in regl'a ad formam habitus: tam
nouicioꝝ q̃ʒ etiam professorum. Necnon ad receptionis modum ac pro-
fessionem expectantiam: sunt eamqʒ obligatoria a fratribus obseruanda. Additio.

Additio. Circa hoc opʒ frẽs cautissime se hr̃enam sub ꝑdictis ver
bis implicant̃ ⁊ cõꝑhendunt̃ mixta exꝑolẽtia. Et vt mi
hi videt̃ quasi oĩa ꝯtenta in scdo caplõ regle nr̃e: inquãtum materiã de no-
uitija tãgit. Dicũt aliq expositores: sup illo ṽbo mittãt eos ⁊c. hoc instru-
ctoriũ est. q̃d agere debeãt circa idoneos: sʒ nihilomin⁹ est obligatoriũ q̃ʒ
admittãt idoneos: ⁊ nõ retrahãt eos amore carnali vel odio. ¶ S. Bonauẽ Sciũs Bo-
tura. Examinẽt eos de fide: dicit hoc ꝑ illis partib⁹ dictũ esse: vbi contingit nauentura.
hereticos inueniri hec. S. Bonauentura. Et mittãt eos ad aliquos deuʒ ti-
mẽtes: nõ ad ꝯsanguineos ipsoꝝ nouitioꝝ: nõ ad syndicos domoꝝ suarũ:
vel ad alios q plus sunt apasionati in his ꝑ fratribus q̃ʒ ꝑ reb⁹ ꝓprijs: ⁊ ar-
bitrant̃ se obsequm ꝑstare deo. Nam taliter mittentes: nõ obseruant regu-
lã: q̃ vult q̃ ad timẽtes deũ ⁊c. ⁊ nõ ad auaros ⁊ cupidos. Nam nõ dubiuʒ
est ꝙ ijs cõmittit in legem: q verba legis amplectens: ꝯtra legis facit in. ẽtio
nem. Nam dicit tibi regula ꝙ nõ sis solicitus de rebus ⁊c ⁊ credis ꝙ ideʒ
faciendo ꝑ alium minus offendas: cum q ꝑ aliam facit ꝑ seipsum facere vi
detur. Jmmo maior sollicitudo tibi erit cogitando q̃uõ hoc dicas tuo syn
dico vel amico: vt ipse te intelligat: ⁊ non reputet te cupidum reꝝ taliuʒ. Et
ideo caueq₂ non ꝓpterea maiora suffragia faciet ꝑ te religio: q₂ plur: ora bo
na procurasti: vel extorsisti vel subripuisti: immo rideris ⁊ irrideris: ⁊ forte
(ꝙ deus auertat) ꝑiericitaberis.

¶ Utrum omnes custodes teneantur ad capitu-
lum generale proficisci. Et de electionibus prelato-
rum.

Nicol^o. iij. §. Insup vn bitantibus.

Uigesimo. Dicit: q̄d nō nisi vnus ɔstitut^o ab alijs custodib^o eiusdē puīcie d̄beat ire ad cap̄z gnāle. Et dicit^r Ni co. iiij. q̄d et si casu oēs custodes repirēt i loco capl̄i: sol^o ɔputat^o erit vocal^r.

Additio.

Additio. Hoc sic fuit obfuatū vsq̄z ad annū dn̄i. M.D. xvij. In quo fuit celebratū capl̄m gnālissimū Rome: et translatū z ofim ministeriat^o i frēs obseruātes. Et q̄z i obfuātia ꝑ maiori parte i ꝓuin tijs nō erāt custodes: decretū fuit: q̄ illi q̄ ante eligebant a capl̄is puītialibu s z vocabant discreti discretoꝝ: habere z oēm illā facultatē quā antea habebāt custodes ad eligēdū z deponēdū gnālē (si i sufficiēs foret) Et illā q̄s habebāt discreti discretoꝝ: z q̄ vocent custodes: vt sic ministri z custodes vadāt ad gnāle capl̄m: vt regula disponit. Illi vero q̄ re z noīe sunt custodes: nullā vo cē habeant: nec aliq̄ in hoc facultatē. Et q̄ minister gnālis sit sexēnalis: alter natim de cismontanis z vltramontanis eligendus a maiori parte capituli.

Clemēs. §. Demum q̄z ex co.

Clemēs v. statuit: q̄ ministroꝝ ꝓuincialium electio penes capi tula ꝓuincialia residēat. Quā capl̄m sequēti die qua fue rit ɔgregatū facere teneat. Q̄d si die p̄dicta nō fecerit: ministri ꝓuincialis ꝓ uisio ex tūc ad gnālem ptineat. Cōfirmatio aūt vel infirmatio dicti ꝓuin cialis: fiat ꝑ gnālem cum ɔsilio discretoꝝ de ordine: ꝑ ius tn̄ a dicto generali examinatiōe diligenti p̄missa. Et q̄ si fuerit infirmatus: ad capl̄m prouinciale electio reuertat. Si aūt vacauerit generalat^o: dicit q̄ vicarius ordinis faciat p̄dictam ɔfirmationem. Et q̄ in destitutione ꝓuincialium: id obseruet q̄d ɔsuetum est in ordine. ¶ Insup ponit certā specialitatē circa electionē ꝓuin cialiū hybernie z gretie siue romanie: q̄ idem est: volēs q̄ q̄cq̄d in ɔtrarium atēptatū fuerit: sit irritū z inane. ¶ Itē i supradicto capitulo gnāli fuit ordi natum: q̄ ɔfirmatio ꝓuincialium: ptineat ad ꝓuincialem q̄ tunc finit offiīm suum cū diffinitorib^o. Et ꝑ bullā vnionis q̄ nō possit esse nisi trienalis.

¶ An probibitio regule nostre quo ad monasteria monialium: intelligat de solis inclusis.

Nico. iij. §. Deniq̄z q̄z.

Uigesimo primo. dicit: q̄ hec ꝓhibitio gnāliter intelligit de quarūlibz cenobijs monialiū. Et q̄ noīe monasterij: itelligunt claustra. dom^o z officine interiores. Ad alia autē loca ad q̄ seculares cōiter accedūt: pūt frēs causa p̄dicatiōis faciēde: vel ele emosyne petēde accedere q̄bus id a suis supiorib^o: ꝓ sua fuerit maturitate vl idoneitate ɔcessum. Exceptis semꝑ monasterijs inclusaꝝ: ad q̄ nulli dat ac cedēdi facultas: sine sedis apostolice licētia speciali. ¶ ADDITIO. Quid clarius: q̄d manifestius pōt dici vel explicari: ad ostēdēdā ꝓhibitionem in gressus monasterioꝝ quarūcūq̄z mulieꝝ: pfecto ego nescio qua rōne ne ali q̄s potuit credere vel dicere: q̄d ista ꝓhibitio nō includebat cenobia sororū tertij ordinis: cū papa dicat nō solū de inclusis sed de q̄buscunq̄z cenobijs. Cōgregationes istarum: nonne sunt cenobia? Cenobium eīm est cōis habi tatio plurimoꝝ ad simul habitandū z comedendū. Et si vultis q̄ dimitta mus grāmaticos: interrogemus sctm̄ Bonauenturam q̄d de hoc senserit. Dicit namq̄z: q̄d hec inhibitio de oībus domibus monialium intelligit. Et lz strictius ꝓhibeat quo ad moniales sancte Clare: tamen vbi ē ma^o pe-

Additio.

Aduerte ad ifrascripta d̄ igressu mo nasterioꝝ monialium: Scd̄m Bo nauentura.

riculum colloquij: ibi prudentius obuiari debz. Et sicut monachi sunt nõ
solum collegiati: verũ et solitarij: sic ꝛ monache seu moniales itelligẽde sũt.
Et he.s. solitarie sunt vitãde sicut collegiate: ꝛ amplius: ꝓpter maius piculũ
solitudinis ex pcedẽtis thenore pcepti: vt dicit idẽ sctũs se extimare. Hugo Hugo
aũt ait. Monasteriũ nõ facit domoꝝ ambitio: sꝫ ꝯtinua regulariũ psonarũ
habitatio: ecclesiasticis maxime seu diuinis officijs deditaꝝ: psertiꝫ cũ orato-
riũ est in loco. Ubiqꝫ tñ puide speciale bitaculũ monachaꝝ specialr euitat.
Oia qdẽ habitacula siue ꝯsortia monachaꝝ euitãda sunt hec hugo. Sed cũ
habeam⁹ aplicã determinationẽ idiuiduo: ad qd alios adducim⁹ testes: ad
ãpli⁹ ꝯuincẽdũ: Dicit enĩ Eugeni⁹.iiij. qꝺ quoad accẽsuꝫ ꝛ igressuꝫ mona-
sterioꝝ soroꝝ tertij ordinis: ita se habeãt frẽs sicut cũ monasterijs. S. Clare:
vt hẽt in monumẽtis ordĩs fo.xlvj. Et i scda impssiõe p errorẽ ista bulla nõ
fuit impssa. Et ita illꝺ breue Leõis.x. qꝺ hẽt in Supplemẽto.fo.xvj. qꝺ pre
supponit: imo dicit qꝺ igressus ad mõasteria soroꝝ tertij ordĩs nõ ẽ ꝓhibi-
tus: ẽ subrẽtici⁹: ꝛ pcessit ex min⁹ ṽa relatiõe. Itaqꝫ sub pcepti districtiõe spe
cialr ꝓhibitũ ẽ frib⁹ minorib⁹ igressus ad clausuras quarũcũqꝫ mõialiũ.
Ac ẽt gñaliter oib⁹ xpi fidelib⁹ ꝓhibet freqñtatio mõasterioꝝ i.c. mõasteria
de vita ꝛ ho.cle. ¶ Addit ẽt p Gregoriũ.ix. excõicatio ipo facto ꝯtra itrãtes
monasteria. S. Clare. Quã aggrauat Eugeni⁹.iiij. sibi resuãdo absolutio-
nẽ: vt habet.fo.xxxix. i scda impssiõe. Et sic absqꝫ speciali licẽtia pape null⁹
põt itrare dicta mõasteria. S. Clare. Et frẽs minores nõ solũ. S. Clare: veꝝ
ẽt quarũcũqꝫ vt dictũ est. Et lꝫ in regula vrbanistaꝝ ꝯcessum fuisset qꝺ ꝓre-
ctor nr posset dare licẽtia intrãdi mõasteria. S. Clare (alijs a fratrib⁹) tñ iam
reuocatũ est hoc p Martinũ.v. vt apparet in monumẽtis ordĩs fo.xxxviij.
ꝛ in scda impssiõe.fo.xxxvj. vbi ꝯtinet: qꝺ gñalis seu ꝓtector ordinis: alicui
cuiuscũqꝫ ꝯditiõis sit: nõ possint dare licentiã intrãdi mõasteria. S. Clare.

¶ Igit solũ pñt intrare hñtes licentiã specialẽ a papa vel a regula ipsaruꝫ.
Regula aũt ipsaꝝ monialiũ dicit: qꝺ medic⁹ causa multũ grauis infirmita-
tis: ꝛ minutor cũ necessitas exegerit: ꝛ illi q occasiõe incẽdij vel ruine seu alte-
rius piculi vel dispẽdij: seu ꝓtuẽdis a violẽtia quoꝝlibꝫ monasterio vel p-
sonis: aut p aliquo ope exercẽdo: qꝺ cõmode extra monasteriũ fieri nõ põt:
intrãdi ꝯcedit licẽtia. ¶ De cardinalib⁹ aũt dicit: qꝺ cũ reuerẽtia recipiãt: ꝛ
rogẽt qꝺ cũ paucis itrẽt. ¶ Gñali ẽt ꝯcedit ibi qꝺ qñ celebrare ibidẽ volue-
rit: vl ꝓponere sororib⁹ ṽbũ dei: si qñ ei videbit expedire: possit itrare pdicta
mõasteria. S. Clare cũ qttuor vel qnqꝫ frib⁹ ipsi⁹ ordĩs. ¶ Uisitator ꝛ i his
q tangũt offĩm suũ: ꝛ opꝫ exercere: q nõ valẽt extra fieri. Et dicit pdicta regu
la: qꝺ dict⁹ visitator intret cũ duob⁹ socijs idoneis: q ab inuicẽ nõ separẽt.
¶ Cõfessor ẽt ipsaꝝ qñ aliqua fuerit ita infirmitate detẽta: qꝺ ad locutoriuꝫ
seu ꝯfessoriũ venire nõ possit: poterit intrare ad audiẽdã ꝯfessionẽ ꝛ admi-
nistrãda alia sacramẽta cũ duob⁹ socijs: vel ad min⁹ vno idoneis: ꝛ oẽs idu
ti saltẽ sup pelitijs. Et sic ẽt se habeãt in aie cõmẽdatiõe. Ad exeqas ṽo pri-
mo dicit qꝺ nõ ingrediat sacerdos: sꝫ exterius faciat offĩm: postea tñ subiun-
git: qꝺ si abbatisse ꝛ conuẽtui visuꝫ fuerit: qꝺ intret cũ duob⁹ socijs indu-
tis modo supradicto: ꝛ sepulta mortua: exeãt sine mora. Et si visum fuerit

Que psone. Et quõ pñt itrare clausurã monaste. monialiũ.

abbatiſſe ⁊ cōuentus. ꝙ ꝓ aperienda ſepultura: vel poſtea coaptāda opꝫ aliquem intrare: ſit licitum ꝯfeſſori vel alicui alij ad hec idoneo ⁊ honeſto cū duobꝰ vel vno ſocio intrare. ¶ Et qꝛ frēs minores ſine ſpeciali licentia non pñt intrare: ⁊ licētia in oībꝰ caſibꝰ ſupradictis (excepto qḋ ꝯceditur gñali) eſt generalis: vꝫ ꝓ cōfeſſoribꝰ clericis ſiue alijs: ideo Gregoriꝰ .ix. in ſpecie ꝯceſſit fratribꝰ minoribꝰ deputatis ob ſeq̄ijs monaſterioꝝ monialiū ſctē Clare: vt ꝓ ope exercēdo monaſterioꝝ: vel illis ꝯſeruādis ab incēdio: ſeu latronibꝰ defendēdis: aut ꝓ ꝯfeſſionibꝰ audiēdis: ⁊ extrema vnctione: ⁊ alijs ſacramētis: infirmitate cogēte adminiſtrādis: ac ſepeliēdis corpibꝰ decedētiū: poſſint intrare: put dictū eſt ꝙ in regula p̄dictaꝝ ꝯtinetur. Habetur iſta bulla. in ſecūda impꝛſſione. fo. cxxxi. ¶ Sed aduerte: ꝙ excōicatio nō intelligitur cōtra īgredientes alia monaſteria ꝙ̄ ſctē Clare ⁊ ſancti Dñici. Et ꝓpterea ſi frater minor intraret aliud monaſteriū. lꝫ eēt trāſgreſſor ſue regule: nō tñ excōicatus: niſi ꝑ capl'a vel p̄latos imponeretur. ¶ An tñ vtrum frēs minores incurrāt excōicationem intrādo monaſteria tertij ordinis: cum dicat Eugenius (vt ſupra dictum eſt) ꝙ frēs ita ſe habeāt ſicut cum monaſterijs ſancte Clare: Dicūt aliqui ꝙ nō: qꝛ illud de Eugenio quo ad excōicationem: pōt intelligi de tertiarijs ſeruātibꝰ clauſurā. tu videris. ¶ Et lꝫ alique cōceſſiōes inueniantur in libris ordinis vel alibi: in aliquo relaxātes p̄dicta: tñ (ſicut eſt cōfeſſio ita abſolutio) cum frēs minores teneantur ex uoto nō intrare monaſteria aliqua ſine licentia ſpeciali dñi pape: ⁊ ꝯceſſiones p̄dicte ſunt forte gñales ⁊ ſine cauſa legitima ⁊ ꝯſenſu religioſis obtente: q̄ quātum valeāt: ꝯſcientia regſita dicat: ⁊ p̄lati ordinis declarent: licet hoc iam non oporteat: cum Leo .x. nouiſſime circa hoc ꝓuiderit ꝑ breue dicens. Nō lꝫ ꝑ regulam ſctē Clare: ⁊ regularia ſtatuta: ꝓuide fuiſſet ꝓuiſum: qñ ⁊ quō intrādum eēt clauſuras monaſteriorum: qꝛ tñ rectores ⁊ cōfeſſores monialium: latius ꝙ̄ debebāt: ⁊ minꝰ moderate licentijs apcſtolicis: nō exiſtente illo neceſſitatis caſu: ſed ꝑ qualibꝫ leui cauſa vtebātur: ſub eterne maledictionis interminatiōe: in vꝛtute ſancte obediētie ꝓhibet: ꝙ nullus frater: aut alius cuiuſcūqꝫ p̄eminentie aut officij ſit ſiue ſit: ī monaſteria p̄dictarum monialium intret: niſi in caſibus in eaꝝ regula ⁊ conſtitutionibꝰ ordinis ꝯtentis. Non obſtātibus quibuſcunqꝫ p̄uilegijs ⁊c. Et ita intrantes dicta monaſteria: ſi vult euadere trāſgreſſionem ſue regule: ⁊ laqꝫ ꝯcēſurarum: legat p̄mo reglam p̄dictarum monialiū: ⁊ videat ſi caſus ꝓ quo vult itrare ē de ꝯtētis ibidē: quos ꝓpterea hic ſupra poſuimꝰ ſicut in regl'a iam dicta ponuntur: ⁊ ꝑ Bñdictū .xij. in ſuis ꝯſtitutiōibꝰ ſpecificantur. Et ita nō ē ſidēdū in ꝯceſſiōibꝰ p̄teritis: aut ꝯſuetudinibꝰ corruptis.

Aduerte ſequētia circa acceſſum ad monaſteria monialiū.

¶ Quo ad acceſſū tñ ad loca ad q̄ communiter ſeculares accedūt: poſſint ꝓuinciales licentiare ſubditos ſuos: cōſideratis ꝑſonarum ipſorum qualitatibus: ⁊ cauſis rationabilibꝰ: ⁊ legitimis exiſtētibꝰ: ad monaſteria q̄cunqꝫ etiam ſancte Clare. Hoc apparet ꝑ duas cōceſſiōes q̄ habentur in ſupplemento ordinis. Pꝛima eſt fo. xcix. conce. ccclxix. Scḋa eſt. fo. c cōce. ccclxxxviij. Pꝛima iſtarum nō eſt in libris Monumētorum ordinis. Scḋa eſt in ſecunda impꝛſſione. fo. lxix. conce. cxlj. Inferioribꝰ autem p̄latis: etiā ſi ſint cuſtodes: nō inuenitur cōceſſum ꝙ poſſint licentiare ſuos ſubditos gñalr ad p̄dicta

loca exteriora:bñ tñ in certis casibus. Ucꝫ pro p̄dicatione ⁊ elemosyne peti-
tione ⁊ hoc ad certa monasteria:prout videri poterit in Monumentis ⁊ in
Supplemẽto.fo. Nec decipiat̃ q̄s ex illa ꝯcessione Nicolai.v. ⁊ Pij.ij. in q̃-
bus continet̃ ꝙ frẽs q̃ñ mittunt̃ possint de licentia suoꝝ p̄latoꝝ ire ⁊c. Nã
illa se restringit ⁊ limitat:dicẽs:possint intrare ⁊ p̄dicare. scꝫ in locis exterio-
ribus. Nã vult dicere:ꝙ p̄sit ad p̄dicandũ intrare loca p̄dicta q̃ñ mittũt̃. ⁊c.
⁊ nõ gñaliter ꝑ quacũqꝫ causa. Et in illis casibus:p̄sit p̄lati inferiores ꝓhibe
re p̄dictã licentiã ꝑ supiores:vel capitula:sicut burdegalie in.c.gñali factũ
fuit:⁊ freq̃nter fit:vt hoc specialiter reſuet̃ ministris. ¶ Attendendũ tñ est:
vtrum q̄ p̄sit licentiã dare suis subditis:possint licentiare seipsos? Et videt̃
ꝙ nõ:ꝑ argumentũ a fili. Nam lꝫ cõcessum esset ministris ⁊ custodibus ꝙ
possint absoluere a certis censuris suos subditos:⁊ dispensare:tñ ꝓpter hoc
non minus obtenta fuit alia concessio:ꝙ id qđ poterãt cũ subditis:possent
confessores ꝑ ipsos electi cũ dictis p̄latis. Ut habet̃ in mari magno. ¶ Item
lꝫ epi supiores:⁊ alij prelati inferiores immediate exempti possint absoluere
suos subditos:tñ ad hoc ꝙ possint ipsi absolui ab alijs q̃ supioribus suis:
ꝯcessum fuit ꝑ p̄uilegiũ.c.vltimo de peni.⁊ re. ¶ Item nemo seip̄m baptiza
re potest.c.Debitũ.de baptis. Nã nemo generat nec regenerat seip̄m. Et sic
videt̃ hoc gñale pro alijs casibus ⁊ dispensationib⁹:vcꝫ. ꝙ prelati q̄ habent
supiores:habeãt licentiã ab eis:vt sui ꝯfessores possint cum ipsis facere q̄cq̄d
ipsi possunt cum suis subditis. Nam dispensatio reqrit cause cognitionẽ:
⁊ nemo potest esse iudex in causa sua.

¶ De testamento bti Francisci p̄ris nostri.

Vigesimo scđo. dicit:ꝙ frẽs nõ tenet̃ ab obſuãtiã testamen-
ti:qđ d̃r fecisse btũs Franciscus. Nico.iij. §. Ceteꝝ cũ scẽ memorie.

¶ De reuocatione p̄cedentiũ declarationum. Nicola⁹. §. Ad hec.

Vigesimo tertio. dicit:ꝙ in oĩbus ⁊ singlis articulis hic in
ista declaratiõe ꝯtentis (lꝫ in alijs lr̃is apl̃i-
cis inueniant̃ ipsi vel coꝝ aliq̃) ista ꝯstitutio ordinatio ⁊ declaratio tñ a fra-
tribus inuiolabiliter ⁊ p̄cise obseruet̃. ¶ ADDITIO. Et ꝑ ꝯſis. Dicit:ꝙ Additio.
in articlis hic ꝯtentis:reuocat declarationes suoꝝ predecessoꝝ:scꝫ Grego.ix.
Inno.iiij. Alexan.iiij. Grego.x.⁊ si q̄ alie lr̃e inuenirent̃ antique cõtinentes
aliquem articulum hic contentum. In articulis autem alijs:in suo manent
vigore. Et solum sunt tres.s.de expulsione incorrigibilium. Et ꝙ frẽs pos-
sint se conformare in diuino officio cum alijs. Et ꝙ regula nostra q̄ dicit ꝙ
frẽs peccantes teneant̃ ad ministros recurrere:intelligat̃ de manifestis prout
supra. Aduerte tñ:ꝙ nõ propterea tollit̃ quin capitula possint reſuare occul-
ta:sicut per constitutiones habemus. Et adhuc prelati ⁊ Guardiãi possint
reseruare casus prout Alexan.vj.concessit. Uide in Supplemen.fo.iij. Sed
quantum ad Guardianos reuocatum est iam per capitulum generalem ce-
lebratum Assisij.M.D.xxvj.

¶ Quod legat̃ ista declaratio in scolis. Ex qua ap
paret regulam frũ minorum esse sanctam ⁊ perfe-
ctam:quam approbat.

Nico. §. Cũ igit ex p̃missis.

Vigesimo quarto. dicit: qꝺ cũ ex p̃dictis cũ multa maturitate p ipz discussis: appareat regulã frm̃ minoꝝ esse nõ solũ licitũ q̃nimo sanctã ⁊ pfectã: illã ⁊ declaratione istã approbat ⁊ ꝯfirmat: ⁊ vult existere ppetue firmitatis: pcipiẽs districte in vtute obedientie: qꝺ legaẽ in scolis sicut alie decretales. ¶ ADDITIO. Et ita voluit esse notã toti mũdo. Qꝺ si attẽderẽt aliq (facta collatione cũ extrauagãtib⁹ Jo. xxij.) intelligerent quãti eẽnt vigoris: ⁊ nõ impmerẽt illas de nouo cũ alijs extrauagãtib⁹. Maxime cũ (⁊ si aliqñ valide potuissent esse) iam diu est qꝺ reuocate sunt: in quãtũ tãgere pñt statuz frm̃ minoꝝ: vt apparet in p̃mo cap. ꝯstitutionũ q̃ vocanẽ Martiniane: in ꝟsi. Itẽ quo ad votũ paup tatis. Qꝺ etiã approbauit postea Martin⁹. v. vt habeẽ in monumẽtis ordĩnis. fo. xxxviij. Et in scda impssione. fo. xxxvj. Et aliq alij summi põtifices postea receperũt in se pprietatẽ ⁊ dñium reꝝ q̃bus frẽs vtunẽ: vt Leo. x. put habeẽ in Supplemẽto. fo. xv. Et hoc idẽ Nico. v. ondit p quandã bullaz q̃ habeẽ Vallisoleti: sub plumbo.

¶ Ponit modũ legendi istã declarationẽ: ⁊ penas cõtra aliter facientes: ⁊ cõtra mordentes ⁊ detrahẽtes ⁊c..

Nicola⁹. §. Glossantes.

Vigesimo quinto. Precipit sub pena excõicatiõis ⁊ puatiõis officij ⁊ bñficij: vt cũ legi ꝯtigerit p̃sentẽ ꝯstitutionẽ: sideẽr ad lrãm exponaẽ: nõ adducẽdo ꝯcordãtias: ꝯtrarietates seu diuersas aut aduersas opiniões ⁊c. Et ne detorq̃at ad aliud q̃z ipsa intẽdit: vel depraueẽ ei⁹ intellect⁹. Nec fiãt glose sup ipsam: nisi q̃ztũ grãmaticaliter sufficiãt ad hũdũ lrãlẽ sensuz. Et qꝺ glossantes illã in scriptis aliter q̃z dictũ est: ⁊ lectores seu doctores cũ docẽt in publico: deprauãtes deliberate ⁊ ex certa sc. ẽtia intellectũ hui⁹ declaratiõis: ⁊ faciẽtes cõmẽtũ. Scripturas seu libellos: ⁊ determinãtes in scolis: seu p̃dicãtes ꝯtra p̃dicta: seu aliqꝺ p̃dictoꝝ: excõicatiõis sentẽtiã incurrãt: nõ absoluẽdi: nisi p papã. Insup vult deduci ad suã noticiã tam p̃dictos excõicatos: q̃z quoscũq3 ꝯtra p̃missa faciẽtes. Sz qꝺ si qd apꝺ aliquẽ sup his ãbiguitatis emerserit: ad sedẽ aplicaz deducaẽ: cui⁹ est talia interptari.

Additio.

¶ ADDITIO. Joã. xxij. oẽs phibitiones ⁊ penas p̃dictas: tam latas q̃z cõminatas. ⁊ eoꝝ effectus suspẽdit: dicẽs. Tñ p suspensionẽ hmõi: nequaq̃z licentiã cuiq̃z intendim⁹ impartiri: qꝺ cõtra regulã frm̃ p̃dictoꝝ dogmatizare. scribere seu determinare. p̃dicare seu praue loq licent publice vel occulte: q̃nimo hec oibus ⁊ singlis auctoritate p̃dicta districtius inhibemus.

¶ Et q: locũ aptũ sub declaratione nicolai nõ inuenimus: posuim⁹ in fine hoc qꝺ de ieiunio Clemẽs dicit.

Clemens. §. Jn. §. Deinde cũ duob⁹.

Clemens. Declarat vt illꝺ qꝺ dicit regula nr̃a: qꝺ frẽs nõ teneaẽ ieiunare alijs tpib⁹ q̃z in ipsa expssis: intelligaẽ preterq̃z in ieiunijs ab eccl̃ia statutis. ¶ ADDITIO. Querũt aliq. Utrum ad ieiuniũ quadragesime maioris teneanẽ frẽs duplici obligatiõe. s. nõ solũ p ius cõe: sed ẽt p regulam? Aliq antiq expositores regule dixerũt: qꝺ sic. Tamen videẽ ex ista declaratiõe Clemẽtis: qꝺ nõ. Nam specificãdo expollentia: dicat qꝺ ieiunẽt a festo oim scõꝝ ⁊ sextis ferijs: ⁊ de quadragesima nullã men-

tionem fecit. Nisi dicatur: qd̄ satis hoc dictus Clemēs specificauit: qn̄ dixit: qd̄ vbicūqз in regula ponit̄ hoc v̄bū: teneant̄: est obligatoriū. Et in regula a ɔtrario sensu videt̄ poni: teneant̄: qn̄ dicit. Alijs aūt tpib⁹ nō teneant̄: sз supplere: teneant̄ in specificatis. Aūtn̄ ego plus declinarē ad ɔtrariā positiōem ex rigore sermonis: sз ex scrupulo trepidarē. Nec videat̄ cuiqз hec q̄stio superflua. Prodest eīn hoc scire: ad hūc finem. Nā dicūt doctores: qd̄ non tenent̄ frēs ad ieiunia ecclie: donec sint etatis debite. nō sic aūt ad ieiunia regule: naз ad illa statim emisso voto sunt obligati.

Cet̄r apostolice declarationes supradicte nō tetigerūt aliqd circa seq̄ntia obligatoria: ideo qd̄ doctores exponētes regulā nr̄am: dixerūt. subiūgendū ē. Et nota qd̄ qn̄ allegat̄ aliqs expositor (nisi aliud dicat̄) ē sup tali passu regl'e in toto isto speculo.

Quod non licebit eis de ista religione exire.

Sanctus Bonauētura. Super predicta v̄ba dicit. S. Bonauētura.

Duplex est exitus. Unus ad secl'm vel ad laxiorem religionem. Scd̄s ad altiorē gradū siue strictiorē religiōem. Prim⁹ in oī religione est dānabilis. Scd̄s laudabilis: vbi est possibilis. Scd̄ ꝓfesso hāc religiōem est impossibilis. Qd̄ nisi papa supponeret in regula ꝑmittēs: ꝛ nullo mō licebit ꝛc. nō subiūgeret: q2 ꝛm secl'm euāgelium: nemo mittēs manū ad aratrum: ꝛ aspiciēs retro: aptus est regno dei. Si igit̄ non lз exire: q2 non lз retro aspicere: ergo oīs alia religio huic est retro. Et apostate sunt oēs ab hac religione: ad quācūqз aliā trāseūtes. Qd̄ si de licentia aplica glorient̄: ꝑ certissimo sciāt: ɔtra hāc dn̄i sententiam (Nemo mittēs ma. ad ara.) papā nihil facere posse. Qd̄ si mēdacijs interuenientib⁹ aliqd ɔtingat ꝑ tales a sede aplica impetrari: nō est eis excusatio: sз accusatiōis duplicatio: dū mendacio tm̄ ꝑlem circūuenientes: sue q̄runt apostasie palliū: q in votis nō dispensat: nisi vbi suggerit pietas: ꝛ rōnabilis eq̄tas recompēsat. Et peccāt mortalr̄ eos recipientes ꝛ ɔsentiētes: sicut apostasie facin⁹ ꝑmouētes. ¶ Sed qd̄ dicem⁹ de his q assumunt̄ ad epalem dignitatem? Rn̄deo (vt inq̄t dictus scūs) qꝫ si coacti ab ecclia: ineuitabili necessitate suscipiāt ꝑdictum regimē aiarꝫ: nō sunt reputandi ab ordine egressi. Si quantū in eis est appetūt in finn ordinis cōuersari. Si tn̄ facerent nō coacti: sed vt fugiāt erumnas paupertatis ꝛ ordinis rigorē: credo eos in illius partē cessuros: q dixit Sedebo in mōte testamenti: in laterib⁹ aqlonis. Hec scūs Bonauē. ¶ ADDITIO. Quanto ergo amplius hoc erit verꝫ de Epis titularibus: q vix hoc obtinere pn̄t: nisi symonia precedenti: nec exercere sine ipsa subseq̄nti. ¶ Et alius expositor ait. Notaqꝫ tam proprio statu: q̄з pape mandato: ac etiam Euangelico testimonio astruit ista regula nōem licentiam exeundi professoribus eius penitus interdictam. Ex quo habes determinatum: an fratri minori licitus sit transitus ad Cartusienses. q2. s. minime ꝛm rei veritatem. Additio.

Quod obediant suis ministris.

¶ Sanctus Bonauētura.ij.sentē.dist.

vltima.dicit:q obtēparc in oīb⁹ est ipossibile:ideo fines imponūt pmissiōi obediētie:dicēdo obediāt.&c.nō simpliciter:sz in oīb⁹ q̄ pmiserūt dn̄o ob⸗ iiij.magri. seruare:ꝛ nō sunt ꝯtraria aīe ꝛ regule nr̄e.Cōtra aīaz(dicūt quattuor magri) est nō solū pctm̄:sz ēt oē qd̄ est incētiuū ꝛ primū ad pctm̄:vt audire ꝯfessio nes q̄n̄ q̄s acriter impugnat. Cōtra regulā est nō solū qd̄ est cōtra p̄cepta:sz etiā qd̄ est ꝯtra statuta ordinis ad obseruādā regule puritatem. ¶ Jtē Ecce S.Bonauē tura. scūs Bonauēn̄.in expositiōe regule dicit.Obediāt in oīb⁹.i.ad q̄ se voto adstrinxerūt:vel ad ipsoꝝ obseruātiā spectāt:vel trāsgressiones eoꝝ vitatio nez respiciūt.Nec videt scūs Frācisc⁹ ponere seu arctare ad illā pfectā obe dientiā:q̄ legē nescit:angustijs pfessiōis nō est ꝯtenta:q̄ potest dici obediētia S.Thomas superogationis.¶ Cōcordat scūs Tho.in.ij.distinctiōe vltima:dicēs. Ad obedientiā pfectā(fm quā subditus obedit simpliciter in oīb⁹ q̄ nō sunt cō traria legi diuine vel regule quā pfessus est)null⁹ tenet:debito necessitatis: S.Bernar dinus. sz solū ex honestate quadā. Sicut semp emulari charismata melioꝛa. ¶ Jdē Alexāder. lōbardus ibidem ¶ Scūs ꝟo Bernardin⁹ in quodaz dialogo sup materia obediētie dicit Obediētiā euangelicā:ꝛ p ꝯñs frm̄ minoꝝ:tri plicē tm̄ hr̄e limitē:scz manifestū peccatū:manifestū pīculū:manifestū conta giū.¶ Ex qb⁹ aliq inferūt:frēs minores teneri obedire ī ceteris alijs quātū cunqz grauib⁹ ꝛ difficilib⁹ ꝛ arduis. De quo pōt videri:in libro Fūdamen ta triū ordinū.iiij.pte.fo.lxxxviij.¶ Et nota q p eo vt s̄ dictū est.xxvij.obli gatoria posita in regula nr̄a fm declaratiōes reduxi ad.xxiij.qm̄ in ipsis in cludūt. Naz qd̄ dr̄:vt frēs successorib⁹ btī Frācisci teneant obedire.Et illō loq̄ns de ministro gn̄ali:dicit.Et teneant obedire:includit in hoc:q obediāt suis p̄latis.Et illō qd̄ dr̄ de diuino officio:ꝛ est sub ꝟbo:teneant.ponit sub eqpollentib⁹.Et illō de nō eūdo inter sarracenos sine licētia. Et de nō mit tēdo nisi idoneos:poti⁹ videt p̄ceptū iuris cōis q̄z particulare regl'e nr̄e:quo ad p̄mā partē:ꝛ quo ad scdam potest dici inhibitorium.

¶ Quod nō habeāt suspecta cōsortia.&c.

Sanctus Bonauētura ait. Suspectū

ꝯsortiū:ē nō solū suspecte mulieris:sz cuiuscūqz mulieris:vbi loc⁹ ꝛ tp̄s:ge stus ꝛ aspect⁹:ꝛ alia notabilia īdicia suspitionē laudabil'r nō excludūt. Hec S.Bona.q pl'xe ponit signa hoc ostēdētia.Que qdē breuit ꝯphēdūt supra iiij.magri. dicti q̄ttuoꝛ magri:dicētes:q suspectū ꝯsortiū dr̄ nō ex vna causa:sz ex pluri b⁹.i.ex gn̄e act⁹.ex circūstātiis loci tp̄is freq̄ntie.psone:ꝛ hmōi. ¶ Addit Hu Hugo. go:q eo tp̄e q aliqs dissuasuz sibi:mariēa p̄latie:nō vitat ꝯsortiū:reddit se suspectū. Negligit em̄ obediētiā ꝛ honestatē voluptas. Jdē actoꝛ ꝯformita S.Bonauē tura. tū.¶ Scūs ēt Bona. subiūgēs ait. Jllā aūt suspitionē existimo hic phiberi: q̄ fratri excitat enormis tēptatiōis stimulū:vel q̄ crimini p̄stat fomētū : vel q̄ pōt apd̄ aliquē scādalū gn̄are Et existimo ēt hic oē colloquū suspectū phibe ri:qd̄ ordinat ad carnis immūditiā quācūqz:vel qd̄ pōt hui⁹ rei scādalum vel suspitionem probabiliter excitare.

¶ Quod frēs non fiant compatres. ꝛc.

¶ Sanctus Bonauentura ait. Scito

hic ꝓhiberi omne cõmerciũ ad mulieres cõmertiũ: de quo posset fratribꝰ scãdalũ
gñari. ¶ Et Hugo dicit ꝙ ꝑñt frēs piclitãtem pueꝝ baptizare: saltez vbi alia Hugo.
de cã ꝑsona q̃ possit hoc aut velit facere. Charitatis enĩ ꝓceptum in quo proxi
mum diligere tenent: maxime in re tam spũali aut necessaria subuenire nõ
intẽdit sctũs Frãciscus: nec potuit irritare. Ubi aũt nõ cogit necessitas: non
est nr̃i officij baptizare. ¶ ACTOR ꝯformitatum. Nisi adsit necessitas: vt Actor cõfor-
si puer esset in mortis articulo ꝛ nullus esset q posset eum baptizare. Prohi mitatum.
bitio enĩ regl'e nr̃e est: vbi nulla habeẽ necessitas. Unĩ in quodam capitulo fa-
milie cis: nõtane anno. M. cccclxxxix. declaratũ fuit: ꝙ frater sacerdos i ex-
trema necessitate: põt baptizare aliquẽ: dum modo nõ adsit alius sacerdos:
etiam in ꝑsentia viroꝝ secularium laicoꝝ.

¶ Quod clerici faciãt diuinũ offiñ ẽm ordinẽ sctẽ
Romane ecclesie ex quo hrẽ poterũt breuiaria.

¶ Sanctus Bonauentura. Ex quo. s.

officio hrẽ poterũt ꝛc. Quattuor magiri ꝛ auctoꝝ ꝯfor. dicũt. Ex quo. s. tem- iiij. magri.
poꝝ hrẽ poterũt breuiaria. ¶ Et sctũs Bonauẽtura ait. Ideo sctũs Frãcis- S. Bonauẽ
cus voluit frēs suos: ordinẽ Romane ecclie in dicẽdo officio tenere: q: opta tura.
bat religionẽ suã vestigijs ꝓdicte ecclesie copulare: sciẽs eam immediate sub
esse celesti curie. ¶ QUATTUOR magistri dicũt: ꝙ leuitas est in nobis ma
xime rephendẽda circa mutationẽ diuini officij. ¶ HUGO. Offiñ sctẽ Ro Hugo.
mane ecclesie: tanq̃ȝ valde autenticũ: magna nob est cura seruãdum. Beatꝰ
enĩ Frãciscus: frēm nõ catholicũ: vel diuinũ offiñ ẽm Romanã ecclesiã nõ
facientem: sili pena puniri volebat. Nõ decet vt cãtus ꝛ vsus ecclesiasticꝰ: fie-
ri hebeat ẽm arbitrium diuersoꝝ. Sed ẽm instituta maioꝝ. Erubescat i cõ
siderata supsticiosoꝝ ꝑsumptio: q regule sanctoꝝ: officijsq; cõditoꝝ ordina-
tioni deuote solide: singularitates suas: quasi magis deuoti ꝑponere nõ ve-
rent. Nũc in lrã. Nũc in cãtu. Nũc rõne festi. Nũc ꝑuilegij. Nũc ꝯsuetu di-
nis: quã q̃libz sibi confingit obtẽtu: paulatim a regulari recedentes officio:
auferũt ordini necessarium ex regula sctẽ Romane ecclie morẽ. Quã obrem
iuxta maioꝝ sentẽciã statutum nõ est fribus ꝑ ꝑuilegia impetrata: in officio vt
in alijs: absq; vrgẽte causa recedere ab intẽtione regule quã vouerũt. Dispẽ
sationes quoq;: vnitatis moꝝ ꝛ cordium portãt scissiones: dum quod vnꝰ
imperat alius refutat. Hec Hugo. ¶ ACTOR ꝯformitatum. Ex quo hrẽ Actor cõfor-
poterũt breuiaria. s. missale ꝛ nocturnũ scđm quattuor magistros. Frēs enĩ mitatum.
celebrãtes alias festiuitates ab hijs q̃ sunt in Kalẽdario: aut de qbus non di
cit rubrica breuiarij: peccãt grauiter: in tñ ꝙ ẽt si papa faceret de aliquo scõ
q non est in Kalẽdario romano: non teneñ frēs facere de illo: nisi ipse mã
daret. ¶ HUGO. Frēs itaq; nõ ad dñi pape vel cardinaliũ offiñ: sed vt re- Hugo.
gula exprimit: ad Romane ecclie ordinariũ: seu breuiariũ. Et non ad varia
tiones: si quas dñs papa (prout vult) facit: nisi idem facere preceperit. Et mi-

nus ad id quod faciunt Cardinales. Non enī per votum ad offiū Romane ecclie astringunt: sicut nos.

¶ Quod non debeāt egtare: nisi manifesta necessita te cogant. Equipollens.

¶ Sāctus Bonauētura non debeant

(inqt) egtare: ⁊ p̄ 2ñs nec bigare aut quadrigare: nisi manifeste necessitate: p̄lixi vel impediti itineris: negocij vrgētis: vel infirmitatis cogētis. Et vt ali⁹ expositor dicit. Pro negocijs nr̄o statui non 2sonis: nulla est nob egrandi necessitas: sed potius fugiendi.

¶ Si qui frīs in infirmitatem ciderint. Habens vim precepti.

¶ Sāctus Bonauētura. Hoc ad charitatem ptinet.

Actor: cōformitatum. Un̄ ecclici. vij. Nō te pigeat visitare infirmos: ex his enī in dilectiōe firmaberis. ACTOR 2for. Debent frēs (vt pnt) fraterne subuenire necessitati. Aliogn non solū offenderēt regulā: s; seipsos. Qui enī debitū frī auxiliū subtrahit: ipse ad idem sibi (cum fr̄ indigeat) subtrahendū: suo alios exemplo disponit.

¶ Quod vbicunq; sunt frēs: qui scirent. ⁊c. Equipollens.

¶ Sanctus Bonauētura. Vbicunq;

sunt frēs q̄ scirent. s. p̄ expientiā: ⁊ cognoscerēt p̄ rectū iudiciū. Se nō posse regulam spūalr̄ obseruare. hoc est in his p̄cipue q̄ spūalia sunt. vt tranquillitas cordis: puritas 2scientie. Non posse inqt: vel p̄pter temptationū grauitatem piculosam. vt ex 2sortio mulier̄. vel nō posse: quantū ad corporis necessaria: si nō possent hr̄i: salua ordinis puritate. vel p̄pter fitia. Teneant recurrere: p̄ se vel nunciū. s. forma statutoruz ordinis obseruata ineundo. Qr

iiij. magri. p̄pter istud debitū: non est q̄s exemptus a obedientia statutor̄. ¶ QUATTUOR Magistri dicūt: q̄ spūalr̄ nō posse obseruari: pōt intelligi aut nō posse seruare regulā scd̄m suū rigorē: siue scd̄m suā puritatē: vel sine occasione p̄xima ad pctm̄. Alijs aūt videt: q̄ illō referendū sit ad locū: vt q̄r ipsi est annexa p̄prietas: vel cura aīar̄: ad quā rōne loci frēs necessario tenent.

Hugo. ¶ HUGO Cōcordat cū quattuor magistris: addens q̄ btō Frācisco mos fuit dicere. Spūalr̄ fieri: qd̄ pure ⁊ religiose fiebat. Unde regulā spūalr̄ obseruare nō pōt q̄ debite ac religiose nō valet. Sūt aūt q̄ ⁊ si corp̄aliter: nō tamē spūaliter seruant: dum spū erroris imbuti: statum ordinis ⁊ q̄ alij frēs spūales agunt ipsi sperūūt: ac oīa iudicāt. Nec se nec eos scd̄m regulā viuere arbitrant. Ubi ergo charitatem · castitatem: paupertatem: qetem mētis ad dūm: vel alia q̄ sunt regule: periclitari seu notabiliter impediri: vel certe intollerabilem alicui sua debilitate vel alia necessitate rigorez esse: vel aliquē in predictum erroris spm̄ incidisse contigerit: frēs non solū ad p̄uinciales: s; ad suos quoslib; indistincte ministros: scd̄m regulā hn̄t recurrere. Debet tn̄ recur-

rens certitudinē iuste cause: ꝯgruamq; societatē hēe. Pñt ergo frēs ad mini
stros recurrere: q̄ñ aliter inferiorꝝ subsidio: nō pñt regulā spūaliter obserua
re. Nam suꝑflue ad maiorem ꝑlatū recurrit: quū p minorē eque indigenti
vtiliter subueniť. Hec hugo. Quasi idē dicit Actor ꝯformitatum. ¶ Marti
niana ponit casus ꝑ q̄b⁹ recurrendū est ad ministrū ꝛc. ¶ Et idez approbat
btūs Bernardin⁹ in quadā epistola: dicēs. q̄ excessus suꝑfluitatis ꝛ curio S. bernardinus.
sitatis: nō ē sufficiēs causa recedēdi de loco: nisi fuerit de aliq̄d de his ꝑpter
q̄ non pōt regula spūaliter obseruari: s̄m declaratonē Martini. v. vcz: q̄ñ
locoest āneꝫa ꝑpetas seu cura parrochialis exercēdi: vel si morenť frēs in lo
co ꝯtra volūtatē dñi loci. vel q̄ñ opz facere ꝯgregatiōes ꝛ q̄stus inhonestos:
ꝯtra puritatē regule ꝛ vsum gñalem ordinis. vel ꝑpter inhonestam socieťa
tem: seu importabilē frībus: ꝑsertim infirmis ꝛ rudibus. vel ꝑpter similia.
Et quod sit simile. Cum sit indeterminatum: relinquiť iudicio prelato-
rum. Hec Bernardinus.

¶ Quod si qui frm̄ instigante inimica mortaliter
peccauerint ꝛc. Habens vim precepti.

¶ Gregorius. ix. Innocēti⁹. iiij. Alexā

der. iiij. declarando dixerūt: hoc pertinere ad manifesta nō ꝛ publica pctm.
Quod etiam scūs Bonauētura sic intellexit. ¶ ¶ ADDITIO. Nō tamē Additio.
ꝑpter hoc excludiť quin ꝑlati possint reseruare casus de occultis: sicut quo-
tidie fit: ꝛ in ꝯstitutionibus ꝯtineť. HUGO. De q̄bus ordinatū fuerit iter Hugo.
frēs scz in caplo gñali vel ꝑuincialibus: q̄bus de qualitate ac numero pctō-
rum: libere relinquiť ordinandum: cum p regulam exceptio nulla fiat. Pñt
igiť capitula: gñale gñalr: vel ꝑuinciale ꝑ sua ꝑuincia: de q̄bus voluerit ꝑua
tia vl' publicia ordinare. Sz nō expedit ꝑpter occulta: mittere ad ministros:
ne ex hoc ꝯtingat occulta peccata manifestare. Et q̄ñ recurrere necesse fuerit:
pōt fieri p nunciū: si iusta causa excusef: ꝛ sui suꝑioris est de societate ꝑuide
re. ¶ Et q̄ ðr: q̄ recurrant sine mora. Intelligiť: cū ordinato aut debito mō
pñt. ¶ Et aduerte q̄ Alexāder. vj. ꝯcessit siue declarauit: vt nō solū ministri:
sed custodes ꝛ etiā guardiani: possint reseruare casus: etiā de occultis. vt ha-
beť in Suppleměto: fo. iij. ¶ Quattuor Magr̄i dicunt: q̄ ex isto passu regule iiij. magri.
astruit: q̄ ministri hñt curā aiaꝝ: ꝛ pñt cōmittere vices suas. ¶ Scūs Bo- S. Bonauē
nauentura. Ipsi ꝓo ministri si ꝑsbyteri sint. Qđ regulariter est tenēdū: cū tura.
habeāt curā aiaꝝ. Nam istud dictū fuit in ordinis ꝑncipio: in quo erat ra-
rita sacerdotū. ¶ Hugo. Pertinet (inq̄t) ad ipsos ministros: siue sint presby Hugo.
teri siue nō: auctoritas hui⁹ penitētie imponēde. Non eñ ꝑmittiť eis: vt ex-
traneos ꝯfessores seculares vel religiosos assignent frībus: sed tm̄ hui⁹ ordi-
nis sacerdotes. Et multo min⁹ p se hoc frēs pñt: q̄ sui iuris nō sunt: ꝛ ad ꝑ-
prios tenenť prelatos recurrere: non solum p ius cōmune: sed etiam p ꝑpriā
regulam quam vouerūt. Un de mortis periculo excepto. si q̄s contra ꝑcep-
tum ꝛ formam regule p sedem aplicam approbatam: presumeret confiterī:
non penitens: sed inobediens censeref. Nec etiam peccata dilueret: sz auge-
ret. Nullus quoq; sue regule ꝛ voti transgressor exīstēs: absoluiť a peccatis.

Actor cōformitatum.

ACTOR cōformitatū. Nullis existentibus extra ordinē nisi in casu necessitatis articulo: et deficientibus sacerdotibus eiusdem ordinis debent frēs cōfiteri. Aliter cōfitentes augent peccatū: et inobedientes sunt: suā regulā transgrediendo. Ita q nō pōt cōmitti p plātos ordinis q aliqs confiteaf extra ordinē: lz dicti ministri vt ordinarij habeant potestatem delegandi: tamē sacerdotibus ordinis.

¶ Et q: supra facta est mentio de casib⁹

reseruatis: ideo visū est oēs huiōi casus hic inserere: put ptinent in cōstitutionibus ordinis: vt qsqz caueat: ne in messem alienā falcē mittat.

Sequitur summariū casuum re

seruatoꝝ ministris pvincialib⁹: a qbus qcūqz ex certa sciētia seu ex industria absqz speciali auctoritate absoluerit: pctū mortale cōmittere: et itqz ipso facto: suspensus officio audiendaꝝ cōfessionū. Et si legitime fuerit cōuict⁹: est carceri mācipandus. Et ille quē attentauit absoluere: manebit ligat⁹ vt antea.

¶ Primus casus: est inobedientia contumax.
¶ Secundus: detentio ppꝛietaria quarumcunqz rerum.
¶ Tertius casus est: lapsus carnis.
¶ Quartus: furtum rei notabilis: aut frequenter iteratum.
¶ Quintus: iniectio manuum violenta in quamcunqz psonam.
¶ Sextus: falsum testimonium in iudicio factum.
¶ Septimus: cōpositio vel piectio aut publicatio libelli famosi.
¶ Octauus: falsificatio sigilli cuiuscunqz psone notabilis.
¶ Nonus: falsa criminatio: in infamiam cuiuscunqz.
¶ Decimus: tactus impudicus et enormis.
¶ Unde.im⁹: incitatio vel solicitatio ad pctū carnis: si tn̄ sciēter fiat.
¶ Attende q a tribus sequentibus casibus absoluens: non incurrit suspensionem: sed alias penas supradictas.
¶ Duodecim⁹: cū accusati inqrūt sciēter de noib⁹ ipos accusantiū. Nisi qn̄ accusat⁹ de crimine: petit a plato: accusantiū noia sibi reuelari.
¶ Tertiusdecim⁹: cū qs deponit corā aliquo plato vl' visitatore: false ac sciēter de aliquo crimine ꝯtra aliquē frēm: vel ad hoc faciēdū aliā psonā inducit: aut reuocat false: seu ad reuocādū inducit: qd vere depositū erat.
¶ Quartusdecimus: reuelatio nominum accusantium accusatis: vel alijs n. scientibus: scienter facta.

¶ Expliciunt casus reseruati ministris.

¶ Sequitur. Et alij fratres teneantur

fratri Francisco et eius successoribus obedire. Et teneantur vnum generalem minist. ū bre. Et ei teneant firmiter obedire. Habent vim pcepti.

Gondisaluus minister genera-

lis in tractatu sup regulā quē edidit: sic ait. Obediētia gnālis ministri: iterat in regula: vt maioris ponderis et oneris q̄ aliorū p̄sidentiū ipsa agnoscat. Et lʒ qd̄ ɔtinet in .x. ca. rle. s. Firmiter p̄cipio fr̄ib⁹: vt obediāt suis ministris: dicat sctūs Bona. q de p̄uincialib⁹ ibi loquat: ac de alijs inferiorib⁹ p̄latis: qr de obediētia ad gnālē: in p̄mo ca. dictū est (potuisset addere) et in octauo replicatū. Attū qr alij gnālr intelligūt hoc qd̄ dr: obediāt suis ministris: de oib⁹ p̄latis ordinis. Ideo hoc solū p̄ceptū de obediētia: posui supra nūerādo obligatoria. Et alia duo hn̄tia vim p̄cepti: in nūeratiōe p̄dicta omisi. Primū. s. q teneant obe. fratri Frācisco. Scdm̄ q teneant ministro gnāli obedire. ¶ Sup obediētia ministri gnālis q̄ ponit ca. viij. Querūt q̄ttuor Magri: vtrū illud qd̄ ordinat in caplō gnāli circa coarctatiōeʒ ptātis gnālis ministri: possit ab ipso immutari et ɔtrariū p̄cipe. Rn̄dent q si caplm̄ gnāle ad vitanduʒ seu ꝓpendū religiōis p̄iculū: coarctauerit gnālis aut p̄uincialiū ministrorum ptātē: et aliqua alia salubria ordinauerit p frēs gnāliter obseruāda: p gnālem ministrū nō poterūt infirmari. Et q pari rōne, qd̄ p capl'm gnāle in hoc casu fuerit ordinatū: non poterit: si p pontificē fuerit approbatū: p solis inferiores aliquatenus immutari. Hec illi. Quattuor magri.

¶ Quod vnū de fratribus istius religionis: teneant habere gene. ministrum. Habens vim precepti.

Victor ɔformitatū. Scdm̄ q cū quolibʒ corpe: duo ēē capita sit difforme naturalr: ita in corpe religiōis: vt vcʒ nō sunt ibi duo capita sʒ vnū. Et sic mādat btūs Frāciscus qd̄ frēs vnū de fratrib⁹ istius religiōis teneat hr̄e gnālē ministrū. HUGO. Voluit sctūs Frācisc⁹ vnitatis amator: vt familia sua poneret sibi caput vnū: et toti⁹ ouilis sui fieret vn⁹ pastor. Itaqʒ teneut frēs: vnū cui semp obediant hr̄e gnālē ministrum. Hugo.

¶ Quod in capitulo penthecostes: teneant ministri p̄uinciales conuenire. Habentes vim p̄cepti.

Nota qd̄ custodes: directe nō sunt sub ista obligatiōe: sʒ p quandā ɔsequentiā. s. in q̄tū si oportuerit fieri noua electio ꝓpter morē vel depositionē gnālis: tenent ad hoc sicut ministri. Et qr in quolibet gnāli caplō: ingrēdū est de sufficiētia ministri: ad eā capl'a custodes ire debēt.

¶ Quod si aliquo tp̄e appareret vniuer. mi. p̄dictū ministrū nō esse sufficiētē: teneant aliū eligere. Hn̄s vim p̄cepti.

Et sic nota: qd̄ sub pena pcc̄i mortalis: tenent ministri et custodes amouere in sufficientē ministrū generalem.

¶ Qd̄ frēs teneāt ieiunia regle obs̄uare. Hn̄s vim p̄cepti.

Aduerte: qd̄ ad ieiunia regule ni esum astrict frēs duplici obligatione. Prima qr hn̄t vim p̄cepti. Scda qr hn̄t eqpollentia p Clemētinam quum declarata.

¶ Quod si qui fratrum voluerint ire inter Sarracenos. &c.

Dicunt aliq: q̄ hic continent duo obligatoria. Unum q̄ volentes ire ad infideles: petant licentiam. Sed hoc vt supra dictū est: poti⁹ videt̄ p̄ceptū iuris cōis: ne vadāt a potestate. Alterū q̄ ministri nullis eundi licentiā tribuātnisi eis quos viderint eē idoneos. Hoc posset dici obligatoriū p̄ regulā. q: est inhibitoriū vt supra dictū est.

¶ Et sic terminat̄ succincta declaratio eoꝝ ad que regula nostra obligat.

¶ Sequitur introductio pro articulo pecunie: & modo congruo necessarioꝝ solutionis. Ac depositiōis pecunie.

Quia in superiori summario de
clarationū regule nr̄e: p̄termissim⁹: siue vsqz ad finem distulimus articulū ponentē casus & modos qb⁹ obseruatis fratrib⁹: nō pñt nec debēt dici p̄ se vel p̄ aliū pecunie receptores cōtra regula vel sui ordinis puritatē: vt Clemens.v. dicit. Ideo nūc claris determinatiōib⁹ Nicolai.iij. Clementis.v. p̄seq̄ntes (difficiliter enī intelligit: & ab aliqb⁹ neqter obseruat: & inde toti⁹ nr̄i status ruina sequit) dictū articulū clariorē quo poterim⁹ reddem⁹. Ei⁹ enī ignorantia: sicut & toti⁹ regule nr̄e: neminē ipi⁹ p̄fessorē excusat: immo p̄latū dupliciter excusat accusat q̄ tenet scire q̄ ad suū statū expectāt sicut & ceteri: tenetur qz nihilomin⁹ ea docere ex officio sibi iniūcto. Ne si cec⁹ ducatū ceco prebeat: in foueā ambo incidāt. ¶ Igit̄ in p̄mis & supponendū: q̄ p̄ut in quarto capo regule nr̄e ↄtinet̄: frēs nullo mō pñt recipe p̄ se vel p̄ interpositā p̄sonā denarios vel pecuniā. Fuit enī intētio btī Frācisci: summeqz affectauit: (vt dicit

Clemens. p̄dict⁹ Clemēs) p̄fessores sue regule: totalr̄ eē abstractos ab affectu & desiderio terrenoꝝ: & specialr̄ a pecūia & ei⁹ vsu totalr̄ i exptos: sicut p̄bat p̄hibitio de recipiēda pecūia i rl'a sepi⁹ repetita. hec ille. Attēdēs tn̄ q̄ dicti frēs: aliqs habituri eēnt necessitates q̄ sine pecunia nullo mō p̄uideri possent: & ita necessarie: q̄ si de eis frīb⁹ nō p̄uideret̄: maximū icurreret detrimētū: ideo ne in hūan⁹ videret̄: in eodē caplo: curā illaꝝ stricte iposuit ministris & custodib⁹. Inter quos signāter specificauit: tāqz p̄cipuas & magis necessarias: infir

S. Bonauētura. moꝝ: & frm̄ induēdoꝝ necessitates. In qb⁹ dicit btūs Bonauētura: q̄ scūs Frācisc⁹: alias maiores itellexit. p̄ istis tn̄ noluit vt denarios vel pecuniā reciperēt dicti p̄lati: sz dedit eis modū p̄curādi eas. s. p̄ recursum ad amicos sp̄ūales: qb⁹ darēt noticiā taliū necessitatū. Ita q̄ nō frēs: sz tales amici sumerēt in se curā p̄curādi & p̄uidēdi frīb⁹ de eisdē necessitatib⁹. Fuit enī sua intētio: vt antiq regule expositores dicūt: q̄ frēs sui p̄ nulla pecuniaria p̄curatiōe: sub quocūqz colore vel causa: p̄sonalr̄ cōparerēt: nec post eā p̄curantes irēt: nec de cuiusqz rei emptiōe vl' vēditiōe se itromitterēt: sz talia & silia: q̄ mediāte pecūia erāt p̄curāda: nō p̄ frēs: sz p̄ tales amicos sp̄ūales deberēt expediri. Ita q̄ frēs: p̄ut a regula eis impoit̄: solum p̄ se irēt p̄ eleemosyna ostiatim: & mēdicarēt sibi necessaria: q̄ simpliciter hr̄i pñt sine p̄curatiōe pecunie. Et antiq p̄mi p̄res: puritatis zelatores eiusdē regule: q̄ fuerūt in p̄ncḱ

pio ordinis:sic fuauerūt:ꝛ ita i multa puritate ꝛ ɔsciētie securitate ꝛ pace ac laudabili exēplaritate vixerūt. Uerūtn̄ post modū dilatato ordie:ꝛ frigescē te spūs feruore:frēs timētes nō posse tali mō oib⁹ suis ꝓuideri necessitatib⁹: ac sedē aplicā ꝓ remedio recurrerūt. Qua de causa summi pōtifices regulā exposuerūt ꝛ declarauerūt:ꝛ dictis frib⁹ modos ꝛ formas ꝓcurādi solutio nē suaꝝ necessitatū posuerūt ꝛ determinauerūt:qb⁹ frēs secure vti possent. Quoꝝ pm⁹ fuit Gregori⁹.ix.q vt ipse in ꝓdicta sua declaratiōe ait:ex longa familiaritate quā cū btō Frācisco habuit:ꝛ incōdenda ꝓdicta regula ꝛ eius ɔfirmatiōe obtinēda sibi astitit:pleni⁹ intentionē bti Frācisci nouit. Scōs aūt ꝛ terti⁹ fuerūt Inno.iiij.ꝛ Alexā.iiij. Tn̄ qꝛ vt ē dictū est declaratiōib⁹ ꝓcedētib⁹ Nicolaū.iij.vti ꝓhibemur. videam⁹ qd ipe Nicola⁹ ꝛ sui succes- sores circa hūc articulū declarauerūt. Et ē sciēdū:ꝙ post ꝓdictū Nicolaū q ꝓfundi⁹ ꝛ clari⁹ hūc articl'm ꝺclarauit:Clemēs.v.hoc ɔfirmauit aliqd ad dēdo ꝛ restrigēdo. Ideo ꝓ lucidiori itelligētia hui⁹ materie. Uidēdū est qd illi duo pōtifices circa hoc dixerūt. Sꝫ qꝛ breuitati studem⁹:litaꝫ omittentes: sentētiā illi ifra dicēdis fidelr extrahem⁹. Dicit ergo Nicola⁹.iij.i declaratio ne sua i.§. Ceteꝝ cū in eadē rl'a sit sub ꝓcepti districtiōe ꝓhibitū:ne frēs re- cipeṗ se vel ṗ alios denarios vl' pecuniā ꝛc. In quo qdē.§.quinqꝫ videt̃ age re dict⁹ Nicola⁹. Primo nāqꝫ inhibꝫ frib⁹ mutuū ɔtrahere dicēs ꝙ frēs a mutuis ɔtrahēdis abstineāt. Scōo dat ipis qndā formā sub certo mō ꝓcu rādi suas nec̄itates ꝛ solutionē eaꝝ:cū dicit. Possint ipi citra cuiuscūqꝫ obli gatiōis viculū ꝛc.vsqꝫ ibi fidelr laborare. Tertio ponit quō debeat talis ꝓ curatio fieri.ꝛ hoc cū dicit. Cessantib⁹ eleemosynis. Quarto oñdit vn̄ ꝛ a q b⁹ ꝺbeāt frēs dictā solutionē ꝓcurare dicēs. Per eleemosynas ꝛ amicos frꝫ. Quito pōit modū ꝯuādū i tali ꝓcuratiōe solutiōis. Et dat certas rl'as ꝛ mo dificatiōes ꝯuādas ṗ dictos frēs:q ɔtinet̃ i dicto.§. Ceteꝝ:cū suis ꝯficlis vsqꝫ i finē. ¶Deide ꝓdict⁹ Clemēs i sua ꝺclaratiōe sic ait. Cū ꝓdecessor nr̄.s. Nicola⁹.cas⁹ ꝛ modos posuerit:qb⁹ ꝯuatis a frib⁹:nō ꝑit dici pecūie recep tores:dicim⁹ ipos teneri cauere sūmo ope:ꝙ ṗ alijs causis vel sub alijs mo- dis ad dātes pecūias nō recurrāt:ne si cec⁹ ab ipsis atēptatū fuerit:trāsgresso res ꝓcepti ꝛ rl'e merito possint dici. Nā vbi aliqd alicui gn̄alr ꝓhibet̃:qd ex ꝓsse nō ɔcedit̃:itelligit̃ denegatū. ¶Pro maiori tn̄ elucidatiōe ꝓdictoꝝ ē ad uertēdū:ꝙ ad hoc vt frēs dictā solutionē suaꝝ necessitatū possint secure ꝓ curare:sm̄ ꝓdictas declaratiōes:tria ꝓncipalr sūt attēdēda. Primū ex parte rei cui⁹ solutio ꝓcurat̃. Scōꝫ ex ṗte frm̄ quo ad modū ꝛ formā ꝓcurādi ta lē solutionē. Tertiū qualr ipsi frēs se ꝺbeāt hr̄e circa tales eleemosynas ꝛ te nētes eas. In qb⁹ trib⁹ mēbris ɔsistit tota vt⁹ ꝛ effect⁹ ꝓdicti articl'i. ¶Primū est respectu ipsi⁹ rei cui⁹ solutio ꝓcurat̃. Nā expedit ꝙ sit necc̄aria. Ita vult Nicola⁹ i dicto.§. Cū dicit ꝙ possint ꝓ satisfactiōe suaꝝ necessitatū ꝛc. Qꝛ si ꝓ⁹ reꝝ nob nō ɔcedit̃:nisi necessari⁹.vt i.§.isuṗ nec vtēsilia dicit. multomi n⁹ ꝓcuratio solutiōis rei nō necessarie. ¶Scōo opꝫ ꝙ ista necessitas sit ꝓsens vel iminēs.nō futura seu possibilis. ¶Circa ꝙ ē notādū:ꝙ nec̄itas ē triplex scꝫ ꝓñs ꝛ iminēs:futura. ¶Presens ē q ē certa ꝛ determiata:ꝛ stati ꝛ icōtinē ti necessaria. Et de ista loqt̃ Nico.i.§.ꝓdicto:cū dicit:q ꝓ tpe occurrerit. ꝛc.

Ad quinqꝫ reducunt̃ ea q ponit Nicolaus.iij. circa pecuniaꝫ.

Clemens.

Tria sūt aduertēda in ꝓcuratiōe solutiōis alicu ius rei:licite faciēdam.

Triplex distinguit̃ necessitas circa procurationeꝫ pecunie.

¶ Imminẽs ꝟo dr̃ q̃ est certa ⁊ determinata: ⁊ incipit iã esse: nõ tñ est statim
necessaria vt ꝑma: sꝫ in breui: vel q̃ rẽt in sebz tractũ tp̃is annexũ in sua execu
tione. vt in dicto. §. ibi. Et q2 opꝫ ⁊ expedit. Ac ponit exẽpla. Ut i libris scri-
bẽdis. edificijs faciẽdis. ⁊ silib⁹. ¶ Futura ꝟo necessitas dr̃ q̃ nõ est certa ⁊
determinata: nec de p̃senti nec imminẽti sperat: sꝫ tpe ꝓcedente euenire posset.
Lꝫ aũt duas p̃mo specificatas necessitates i r̃la: extẽderit ad alias similes Ni
cola⁹. vt dictũ est. Et habet in. §. Ceter. ꝟsi. q2 opꝫ: nõ tñ ad futuras ⁊ incer-
tas. Immo respectu illaꝝ exp̃sse ꝓhibet tal's ꝓcuratio pecuniarie solutiõis
in sepe dicto. §. i sup nec vicissim: cũ ibi dicat. q̃d nõ recipiãt aliqd ad vẽdẽ-
dũ ⁊c. Nec sub colore ꝓuidẽtie in futuꝝ. Igit si nõ p̃nt recipe rem ad ꝓui-
dendũ in futuꝝ: multo min⁹ solutionẽ ip̃i⁹. Cui⁹ ratio ẽ: q2 p̃fectio ⁊ obli
gatio nr̃e ꝓfessiõis: est respectu taliũ futuraꝝ necessitatũ nõ h̃re aliq̃ꝫ certitu-
dinẽ: sꝫ i diuina ꝓuidẽtia ponere spẽ nr̃aꝫ: sicut manifeste tota regula ⁊ ei⁹ de-
clarationes clamãt. Et ꝓpterea dixit Clemẽs. v. vbi supra. Rursus cũ p̃di-
ctus scũs tã exẽplis vite: q̃ ꝟbis regule ostẽderit: se velle q̃d sui frẽs ⁊ filij di
uine ꝓuidẽtie inittẽtes: suos i dn̄o iactarẽt cogitat⁹. Et i fra. Idcirco: non ex
timore leui. laxare se debẽt ad ꝯgregationes ⁊ ꝯ̃nationes hmõi faciẽdas: sed
tũc tñ: cũ cẽt multũ credibile iã exptie: q̃d non possent vite necessaria aliter
inuenire: sup hoc ꝯsciẽtias p̃latoꝝ onerãs. Hec Clemens. Nec multo min⁹
se extendũt dicte declarationes: ad fictas necessitates: q̃ poti⁹ sunt sensualita-
tes vel curiositates. nec ad nimias p̃ciositates aut sup̃fluitates ⁊ relaxatiões.
Et sic pꝫ q̃d ꝓ futuris necessitatib⁹: ⁊ istis supra imediate positis ⁊ alijs q̃-
buscũqꝫ silib⁹: nõ est p̃missus qualiscũqꝫ recursus ad elemosynas pecunia-
rias sine trãsgressiõe regule. Nec est minoris culpe extra manifestã. verã. cer
tam ⁊ p̃sentẽ vel imminentẽ necessitatẽ: oblatas elemosynas acceptare vel p
mittere deponi (etiã si sint ꝓ missis: legatis. vel alijs suffragijs) vel ad h̃ites
eas recursum h̃re: q̃ꝫ aliquas de nouo ꝓcurare: cũ in hoc nulla sit differẽtia:
⁊ vtrũqꝫ sit ꝓhibitũ. vt pꝫ ex supradictis. Nam itelligit denegatũ ⁊c. Et sic
ꝯstat: qꝫ necessitas debꝫ eẽ ꝟa: p̃sens vel imminẽs: nõ futura. Et qm̃ q2 q̃ sit ve
ra necessitas nõ põt faciliter discerni aut examinari: ideo decisio hui⁹ com-
mittit p̃latis. Et cũ totale fundamẽtũ. vt supra dictũ est nr̃e p̃fectiõis ⁊ ꝓfes-
sionis: ⁊ ecõtra toti⁹ laxatiõis ⁊ trãsgressiõis ꝯsistat i examinatiõe isti⁹ neces-
sitatis p̃sentis vel imminẽtis: ideo q̃cũqꝫ p̃latus sit vel ali⁹ religiosus cui eõ
ptat p̃fatas necessitates examinare: sequẽtia debẽt attendere.

Aduerte se-
q̃n ia q̃ inf'
tũ faciũt cõ-
tra deterẽtes
bursarios.

Prima con-
sideratio.

PRimo naqꝫ attẽdere ⁊ ꝯsiderare debꝫ statũ suũ. Nã vt ait q̃dã ex-
ponẽs regulã nr̃am: nõ fuit intẽtio btĩ Frãcisci: instituere ordinẽ suũ
similẽ ceteris: sꝫ quãdã fraternitatẽ ⁊ collectionẽ iustoꝝ: in figuram
prioꝝ xp̃i discipuloꝝ: ⁊ si q̃dẽ ceteris ordinib⁹ p̃fectiorẽ: quo ab oib⁹ mũda
nis ãplius seq̃strarẽ. Nec aliqñ fuit intẽtio ei⁹: frẽs ordinis sui: p̃clara con-
struere tẽpla: sꝫ simplicib⁹ esse oratorijs ꝯtẽtos: ⁊ exiguis ac paupib⁹ tugurijs
vel receptaculis habitare. Sꝫ multi ipsoꝝ nũc ꝓfessiõis mirabilr̃ obliti: di-
latãt loca: ampliãt claustra; ꝓlongãt dormitoria: ceteraqꝫ ꝓtendũt edificia:
quasi dñs talib⁹ delectet structuris. Et ꝓpter hec ⁊ silia: necessario h̃nt nunc
currere ⁊ discurrere ⁊ ꝯsumere corpa sua: ⁊ spũ deuotiõis extinguere: ⁊ p cu-

rias ꝛ sollicitudines terrenoꝝ: repellere a se dei timorē ꝛ amorē: desideriū ꝛ gustū supnoꝝ: ꝛ ꝯtra regulā suā ac scdm euāgeliū: pecūie ꝛ auaricie isistere: ꝛ itē dere: ꝛ ad ea q̄ reliq̄rāt redire. Et q̄ hmōi sunt: nō est mirū ꝙ dicāt se nō posse declaratiōes aplicas obſuare: ꝛ ꝙ egēt ampliori dispēsatiōe: inmo possent tales dicere: ꝙ reditib⁹ indigēt: ex quo vt redituati viuere volūt.

Scda considератio.

SEcūdo debēt attēdere suā obligationē. Nam fm determinationem ecclie: solū moderat⁹ vsus ē frib⁹ ꝯcessus: vt ptz i pallegato. §. Insup nec vtensilia ꝛ in alijs locis eiusdē declaratiōis. Quinimo sūt astricti ad arctus vsus i sua rla ꝯtētos: vt ait Clemēs in. §. Ex pmissis. Ad qd ꝓpositū dicit HENRICUS de gādauo: qd si status oia abdicātiū claudicare nō debz: q̄tū excedit alios in tpaliū abdicatiōe: tm̄ debz salua vite sustētatiōe ꝛ stricta officioꝝ sui status executiōe necessaria: alios excedere in victu ꝛ vsu illoꝝ oiz in q̄bus eis lz vti parcitate. hec ille. Et. S. BOnauētura ait: qd in oibus rebus q̄bus frēs vtunt: debz clarescere aspitas: vilitas ꝛ paupertas. Et in apologia sic dicit. Euāgelica paupertas: p eo qd a terrenis spūs sinbleuat: tanq̄ ea q̄ in celis totalr thesaurizat: pfecte ipsaz ꝓfitēti: suadet oib⁹ tpalibus debere nudari q̄tū ad affectū atq̄ dñium: ꝛ arcta necessitate sustentationis esse ꝯtentū quātū ad vsuz. Et hic est eius modus siue medietas: qd sic relinquat dñium qd nō reijciat vsuz: sic recipiat vsuz qd nō refuet dñium: sic arctitudinē vsus fuct: qd sustētationē nature necessariā nō deuitet: sic necessitati subueniat: vt ad arctitudine nō recedat. hec ille. ITEM alius expositor. Illa est ꝟa necessitas: q̄ manifestā necessitatē pſentē vel instāctē demōstrat: ꝛ talis qd si nō ꝓuideret: status debitus cōitatis vel alicuius officij vel alteri⁹ particlaris pſone: sine detrimēto stare nō posset. Excessus ꝟo superfluus: maxime in nūero ꝛ q̄titate ꝛ sumptu siue decorē. Nā duo supfluūt: si vnū sufficit. Multū: si parū. Sūptuosuz: si vile. Speciosū: si despicabile. Unū illd est supfluū: quo sublato reliquū sufficit. Et sic oib⁹ istis supradictis bñ atentis ꝛ ꝯsideratis: poterit cognosci q̄ sit ꝟa necessitas: cuius solutionez possint frēs cū bona ꝯsciētia ꝓcurare: siue oblatos eleemosynas deponi pmittere: in quo ꝯsistit vis pncipalis huius articuli pecunie.

Tertia considератio.

TErtio reqrit qd ista necessitas sit ꝓpa friū ipsoꝝ procurātiū: vel subditoꝝ suoꝝ: ꝛ non aliena. Ut in. §. Ceteꝝ notat cū dr. Necessitates suas. Nam sub ptextu charitatis vel alio modo: nō psit frēs eleemosynas ꝓcurare: maxime pecuniarias cū intentione dādi alijs: pcipue secularibus. Nec etiā oblatas recipe vel deponi pmittere: cū talis modus sit ꝓhibitus: vt ex declarationibus manifeste apparet.

Quarta considератio.

QUarto expedit scdm dictā declarationē: ꝙ tpe ꝓcuratiōis talis pecuniarie eleemosyne: nō sint alie indifferētes vñ frēs possent dictā solutionē facere: q2 tūc ēt nō hēret verā necessitatē. Et hoc vult dici⁹ Nicolaus i dicto. §. Ceteꝝ in ꝟsi. ꝓsit tñ ipsi ꝛc. Ubi dr cessantib⁹ eleemosynis de q̄b⁹ satisfieri cōmode tūc nō posset. Ergo a ꝯtrario sensu: stātib⁹ eleemosynis de q̄b⁹ satisfieri tūc posset: nō hz locū dicta ꝓcuratio. Dnr aūt indifferētes eleemosyne: q̄ simpliciter offerūt: nec p offerētes sunt alicui certe deputate necessitati. ¶ Unū p resolutiōe hui⁹ articli: est notādū: ꝙ ad ꝯscientiaruz

¶ Aduerte q̄

Henricus d gandauo.

S. Bonauētura.

sunt ꝯsiderāda i receptione elemosyne pecūiarie: qualiter cum q₃ fiat.

securitatem ⁊ puritatem seruandam. qn̄ aliqua pecuniaria elemosyna fratribus offert: siue sit eis in testamēto legata: siue alia quocūq₃ mō: ꝑ missis: vel alias oblata seq̄ntia sunt ꝯsideranda. ¶ Primo ꝑlati ꝯsiderare debēt an verā habeāt necessitatē ꝑsentē vel imminentē: cuiꝰ examinatio ꝑcedere deb₃ anteq̄̃ sequat elemosyne acceptatio vel ipsius depositio. ¶ Scd̄o debēt attēdere: an talis necessitas sit eiꝰ qualitatis ꝙ in ꝯtinenti possit expediri: vt q₂ ꝑterita est vel ꝑsens: ⁊ tūc debēt eam expmere ⁊ notificare elemosynā offerēti: dicēdo ꝙ si placuerit sibi ꝓuideat eis de tali necessitate: vel cōmittat alicui q suo noie faciat. Si aūt ꝑdicta necessitas nō pōt statim expediri vel exprimi: vt q₂ hn̄t plures necessitates ⁊ nescit q̄ sit magis necessaria: tūc pōt platus ꝑmittere seu ꝯsentire: ꝙ talis elemosyna deponat: donec ipsi deliberet ⁊ insinuet dictas necessitates: ꝙ ipse breuius q̄̃ poterit deb₃ facere. Et hoc tale est fiendū: ꝙ dicta elemosyna nō remaneat indifferēs in aliquo seculari ad dispositionem frūm quo vsq₃ ipsis offerat necessitas. Nam istud eēt thesaurizare: vel necessitatibꝰ futuris ꝓuidere: ꝙ regula ⁊ declarationes cōdemnāt. vt supra plenius dictū est. ¶ Est etiā sciendū ꝙ qn̄ elemosyna q̄ offert non sufficit oībus necessitatibus: semꝑ tenet ꝑlatus illas prius ꝓuidere: q̄ magis necessitatibꝰ frūm ⁊ cōmunitati sunt necessarie: vt sunt necessitates q̄ ꝓ vita ⁊ sustentatiōe expediūt. Nam tales debēt ꝑcedere oēs alias necessitates. ¶ Itez debent frēs laborare ꝙ talis pecunia etiam determinata: breuius q̄̃ poterit expendat ⁊c. Et si veram necessitatem non hn̄t. sc₃ ꝑsentem vel imminētē: debent rn̄dere offerentibus: se non hr̄e necesse talē elemosynam: ⁊ eos exhortari vt alijs tribuāt paupibus: ⁊ sic ab eius acceptione oīno abstinere scd̄m declarationes iam dictas.

Quinta cōsideratio.

Quinto etiam ꝯuenit: q̄d huiōi res necessaris cuiꝰ solutio ꝓcurat: sit talis qualitatis de qua vera sit' credat q̄d frēs bono modo eam hr̄e nō poterūt mendicādo sine ꝓcuratiōe solutiōis eiusdem. Na₃ si bono modo pōt hr̄i mendicādo: ꝓ tali nō pōt hr̄i recursus ad elemosynas pecuniarias. Q₂ tūc nō est vera necessitas ꝓcurādi talem solutionem. Et ideo dicit Nicolaus: quod cessantibꝰ elemosynis ⁊c. quod est bene aduertēdū. Nam multotiēs fit talis nō necessaria ꝓcuratio: ad vitandū penā siue verecundiā: vel vt in maiori habūdātia: aut curiosius habeant ⁊ ꝓuideant frēs. Sed hec quantum sint contra supradicta: notum est.

Attēde q̄nq₃ ꝯditiōes hic epilogatas.

Et quibus oībꝰ supradictis apparet:

q̄nq₃ oportere cōcurrere ex parte rei: ad hoc ꝙ ꝑ elemosynā pecuniariā possit ꝓuideri. ¶ Primo ꝙ sit necessaria ꝓ̃s necessitate. ¶ Scd̄o ꝙ necessitas sit ꝑsens vel imminēs: nō futura. ¶ Tertio ꝙ sit ꝓpria frūm nō aliena. ¶ Quarto ꝙ tūc nō sint alie elemosyne indifferētes de q̄bꝰ satisfieri cōmode possꝫ. ¶ Quinto q̄d sit talis qualitatis: q̄ bono mō mēdicādo hr̄i non possit tales res. ¶ S₃ q₂ forte ex supradictis possit oriri subditis aliqua stimulatio: credētes ꝑlatos errare vel nō recte examinare dictas necessitates: ꝙ q₃ in his ⁊ similibus se posse intromittere ⁊ in talibꝰ nō esse obediendū eis. Ideo ad ꝯscientiarum instructionē ⁊ securitatē: debent attendere illud quod circa hoc beatꝰ

Aduerte ad seq̄ntia ꝓ quietāda ꝯscientia.

BERnardinus in epl̄a de qua supius fecimus mentionē determinauit. Et est in summa: ꝙ cū moderatio vsus: debeat attēdi ſm qualitatē ꝑsonaꝝ: ꝛ alias circūstātias: ideo supfluitates vel curiositates nō pñt facilr̄ discerni. Et ꝑpterea non pōt ꝑ subditos: nec debꝫ iudicari: sꝫ ꝑ p̄latos ꝛc. Maꝫ (vt dicit p̄dictus scūs) in oīb⁹ dubijs de qbus subditi nō pñt indubitāter determinare: tenent stare iudicio p̄latoꝝ: ꝛ eis obedire: ꝛ ꝯtrariū agētes: sunt trāsgressores voti obediētie: ꝛ digni punitiōe. Hoc etiam voluit Joā. xxij. in sua declaratiōe: de qua supra dictū est. Et etiā habet ꝯcessio a Leone. x. ꝙ in oībus dubijs: pñt frēs secure stare iudicio suoꝝ p̄latoꝝ. i Supplemēto. fo. ix. cōce. clxxij. Ex qbus ptꝫ. ꝙ cū determinatio supradictoꝝ p̄latis incūbat: nō est secuꝝ subditis: immo est piculosum in talib⁹ se intromittere: p̄sumptuose iudicātes. Possunt tñ humilr̄ p̄latis notificare seu auisare ea in qbus dubitant: dum tñ finalr̄ in talib⁹ ordinationi ꝛ iuditio eoꝝ se submittant: nisi vbi patenter ꝛ certissime ac indubitāter eis ꝯstaret p̄latos inate se hr̄e in dictis pecunijs: ꝛ regulam non seruare. Nam tūc non esset eis obediendum: sed ad supiorem recurrendum: qꝛ tūc videnr regulam non sp̄ualr̄ obseruari. Et sic patꝫ primum: scꝫ ea que seruari debent respectu ipsius cause: circa eleemosynas pecuniarias.

S. Bernardinus.

¶ Secūdū principale est ex parte frm̄:

quo ad modū ꝑcurādi solutionē necessitatuꝫ ꝑ eleemosynas pecuniarias. Circa ꝙ est sciendū ꝙ in p̄dicto. §. Ceteꝝ. cū suis ꝟsi. dict⁹ Nicola⁹ ponit ꝛ dat certas regulas ꝛ modificatiōes ꝑ frēs necessario obſuandas in p̄dicta ꝑcuratione: q̄ ꝑ ordinem sequuntur.

Scd̄a ꝯsideratio principalia.

¶ Nota sex modificationes: circa pecuniā seruāde.

PRima modificatio ē ꝙ fratres mu-

tuum non contrahant: nec per ꝯñs nomine ipsoꝝ ꝯtrahat.

Prima modificatio.

SEcunda modificatio est ꝙ cū frēs ꝑcurāt dictā solutionē vel offert eleemosyna pecuniaria: nullo mō p̄sentēt aliquē cui dicta eleemosyna deſ cum talis (esset interposita ꝑsona) sed rogent facientē eleemosynam: vt placeat ei per se facere solutionem suarū necessitatum: vel alicui cōmittere q nomine suo (scꝫ ipsius dantis) faciat dictam solutionem quo se excusante: possunt frēs presentare aliquem: q nomine dantis teneat pecuniam ꝛ faciat solutionem. Et dicebat constitutio antiqua: ꝙ frēs diceret offerenti pecuniam. Dñe ex quo vos non potestis vel non vultis facere solutionem ꝑ vos: nec nominare aliquem. nominare vob̄ talem: q vt credimus fidelr̄ se habebit iuxta intentionem vestram ꝛ nomine vr̄o. Ita vt semper appareat ꝙ talis nuntius est dantis ꝛ non frm̄. Item debent cauere frēs qd̄ quando vadūt ad ꝑcurandā dictam solutionem: nullo mō patiant̄ ire secū aliquam ꝑsonam ad recipiendum talem pecuniam: qꝛ talis censeret̄ interposita ꝑsona taci: ꝛ ꝑ consensum seqūtem. Dicunt tamen aliq ꝙ si vrgente necessitate id fieret: vt quando frēs vadunt ad alia loca vel oppida ad procurandam aliquam talem eleemosynam: vbi verisimilr̄ credūt ꝙ nō inueniūt aliquem q dictā pecuniā reportet: possent ducere secum aliquē secularē: q pri⁹ factis

Scd̄a modificatio.

supradictis diligẽtijs: τ dãte se excusante p̄sentaret illi: vt suo noĩe duceret: pecuniã quocũqz opus eẽt p subueniẽda necessitate frm̃.

Tertia modificatio.

Tertia modificatio est q in tali p̄curatiõe solutiõis: debent semp frẽs petẽtib⁹ dare noticiã suarum necessitatũ: quarum solutionẽ p̄curãt: exprimẽdo τ notificãdo eas. Et hoc videt velle Nicola⁹ in. §. Ceterum. ꝟsi. liceat. Ubi dicit: liceat tñ frib⁹ suas necessitates insinuare ac specificare τ exponere τc. q qdẽ ꝟbũ liceat: τ si nõ inducat obligationẽ frib⁹ ipsis q̄tũ ad accessum ad hñtes tales eleemosynas: sz poti⁹ sit q̄dã ↄcessio secure accẽdẽdi τ suas necessitates p̄curãdi: tñ q̄tum admodũ p ipsos seruãdũ in tali p̄curatiõe: bene papa hoc ostẽdere videt in his terminis cũ ait. insinuare. specificare. exponere τc. Nõ eñ pñt nec debẽt p̄curare vel petere indifferẽter eleemosynas peculiarias more alioꝝ pauperꝝ: q2 talis modus p̄curãdi dr q̄stus pecuniari⁹: p Clementẽ p̄hibitus in. §. Porro. ꝟsi. Quo circa.

Nico. iij.

Nec sufficit frĩbus tales necessitates hr̃e in mente. Nã dicit HUGO q in facto pecũie: quãdocũqz intẽtio p ꝟbũ ordinatũ exp̄mit: ↄscientie puritas τ ordinis retinet honestas. Nã intentio nõ põt exponi multitudini. hec ille.

Hugo.

Nec etiam videt sufficere dictã p̄curationẽ facere gñalr sub noĩe necessitatũ: q2 semper remaneret in eleemosyna sic p̄curata auctoritas siue libertas ipsis frĩbus: saltem expẽdendo ad libitũ suũ: q est eis p̄hibitũ p dictũ Nicolaũ in ꝟsi. Ita tñ. vbi sic dr. Ita tñ q ab oĩ eiusdẽ pecunie administratiõe siue dispẽsatione: frẽs oĩno abstineãt. Et Clemẽs in. §. Uerum ẽt dicit Cũ dicti frẽs nõ solũ a receptiõe p̄petate. dñio siue vsu ipsi⁹ pecũie: verum ẽt a ↄtractatione qualibz ipsi⁹ τ ab ea sunt penit⁹ alieni. Et si aliqs dixerit. q de rigore non videt hec tã indiuidualis specificatio necessaria: sz q sufficit: dicere ad iũctis nos pro quadã vel qbusdã necessitatib⁹: sicut aliqs dicere ausus ẽ: nollo secũ in hoc ↄtẽdere: sz dico: q ad puritatẽ s̄uãdã hoc opz fieri: ad qd oẽs frẽs tenemur sicut p̄bant p̄dicte declarationes vt supra dictum est.

Quarta modificatio.

Quarta modificatio ẽ q qñ ↄtigerit frẽs alicui⁹ necessitatis p̄curare solutionẽ: nõ plus sciẽter ↄcedi vel deponi p̄mittãt: q̄z credit res q̄ p̄curat valitura. Et si q̄titas maior adantib⁹ deposita fuerit: de illa nõ se poterũt frẽs intromittere: nec iuuare sine exp̄sso ↄsensu deponẽtis vel dãtis. Ut dixit Nico. in p̄dicto. §. ꝟsi. Q2 puritatẽ. Et ꝟsi. Caueant. Et qñ dubitãt frẽs ne forte maior q̄titas deponat quã p illa necessitate p qua petũt necesse hñt: petãt licẽtiã a daute: q si aliqd sup erit: possit expẽdi in alia necessitate. Et si dederit: poterũt dicti frẽs vti recempta ex illa pecũia. Alias aũt nullo mõ: sz depositari⁹ mittat illã dño deponẽti. Uel si recessit ita q nõ sperat vlteri⁹ posse hr̃i: dabit pecunia illis qb⁹ debent bona incerta. s. cruciate: qñ habet. p̄pterea est bonũ ↄsiliũ: vt qñ solutio p̄curat alicui⁹ rei a frĩbus: prius ab ipsis sciat p̄ciũ determinatũ illius rei.

Quinta modificatio.

Quinta modificatio est: qd si eleemosyna pecuniaria: non statim debz solui sz deponi penes aliquẽ: ita fiat vt tam dñs q̄z recipiens: semper cognoscãt q noĩe frm̃ nihil deponit nec recipit: sz ipsius dãtis. Et si credit qd talis eleemosyna q̄ deponit nõ: ita breuiter poterit expendi: q2 vez hz tractũ annexũ tp̄is: vt supra dictũ fuit: tũc frẽs ↄtẽstent: p̄sertim apd p̄so-

nas statum nrm ignorantes qz quādiu pecunia ipsa durauerit: dñium. ꝓprietas. possessio ꝛ vsus: ad ipm dñm dātem remaneat: cum libera ptāte reuocādi pleneꝛ integre ꝛ pfecte. ꝛ qz frēs in dicta pecunia eleemosynaria nihil oino iuris hre volunt nec psūt: nec admīstrationē: nec vsum: nec aliqd dñiu: vt volunt pdicti Nicolaus: ꝛ Clemens.

Sexta modificatio ē circa subrogatiōes faciēdas: nā tenenf frēs a dño talē eleemosynā deponēte: expssam petere licētiā: ꝙ i casu quo oporteat fieri subrogatiōes siue dñatiōes alioꝝ nūtioꝝ seu depositarioꝝ: totū pcedat de sua volūtate: ita qz cū depositarijs nō solū in subrogatiōib⁹: sꝫ etiā i oib⁹ ꝛ p oīa possint frēs facere qd poterāt cū ipso pmo dāte si adesset: donec iuxta volūtatē dñi deponētes expēsa sit pecunia: vt vult Nicolaus in sepe dicto. §. Ceteꝝ. in ꝟsi. ac ipsi⁹ dñi. s. pecunie habeat assensus i subrogatiōib⁹ infra scriptis. ¶ Et sic ptꝫ qz p frēs pcurātes solutionē pecuniariam: hec supradicta set sunt obsuāda. vꝫ. Primū qz nō ꝯtrahāt mutuū. Scdm qz nō ducāt psonā secū qñ pcurāt dictā solutionē: sꝫ dās p se vel p aliū. ꝛc. Tertiū qz semp exprimāt necessitatem p qb⁹ pcuraf dicta solutio. Quartū qz frēs sciēter nō pmittāt pl⁹ deponi qz necesse habeāt. Quītū qz faciāt frēs ptestationē dāti vt dictū est. Sextū qz habeāt a dāte licētia p subrogatiōib⁹ faciētis ꝛc. Et sic ptꝫ scdm principale.

Sexta modificatio.

Epilogatio pdictaꝝ modificationū.

Ertiū principale quātū ad modū quē frēs debent tenere circa tales eleemosynas ꝛ tenentes eas. ¶ Primū ē qz frēs nullū dñiumꝛ actionē: administrationē siue dispēsationē habeāt nec hre intēdāt in dicta pecūia. ¶ Scdm vt nō ꝯueniāt in iudicio eā tenentē qualitercunqꝫ se habuerit i dicta pecūia: nec aliquomō eā repetāt aut cōpotū seu rōnes de ea petāt. ¶ Tertiū est: vt sub breuib⁹ oia icludant: qz qādiu in dicta pecūia durauerit: nullā isinuationē: ꝟbo: facto vel signo ostēdāt: p quā apparere posset eos hre aliquā auctoritatē: actionē vel dispēsationē aut administratione in dicta pecunia. Nec ēt i corde debēt hoc hre: sꝫ solū eis ꝯcedit ꝛ pmittitur: sua e isinuare necessitates ꝛ eaꝝ solutionē pcurare. Et si tenētes negligētes fuerit circa dictā solutionē: psūt eos fres exhortari: ꝛ eoꝝ ꝯscientias onerare: vt fidelr se habeāt i re sibi cōmissa. Que oia ad lraꝫ ponit Nico. iij. i pdicto §. Ceteꝝ. ꝟsi. Jta tñ qz peneso ꝛc. Et etiā Clemēs. v. i dicto. §. Porro. ꝟsi. Deniqꝫ. Et p ꝯñs nō psūt ptextu pietatis: eleemosynā alteri facere de illa: vel alteri mutuare: siue de vna psona i aliā mutare. Hi eni oēs act⁹: ptinent ad pmū dātē vel ad substitutū: si ad hoc ab ipso habuit facultatē: alias non.

Tertia consideratio pncipalis.

¶ Ex quib⁹ oib⁹ epilogādo dicim⁹: qz

duodecim regrunf ad hoc qz frēs minores licite possint suas necessitates: pecuniarijs eleemosynis prouidere: siue per tales eleemosynas: suas necessitates procurare.

Epilogatio pdictoꝝ reducēdo ad. xij. ꝯditiōes

Primū est qz habeāt verā necessitatē. Cōtra qd facerēt pcurātes (pecunia mendicāte) res supfluas: siue sint ornamēta aut vasa ecclesiastica. sꝫ

Prima cōditio.

ſi ipſe iam dixerat ꝙ illa pecunia expederet in neceſſitatibus fr̃m: q̃cq̃d de ipſo ꝯcedente ꝯtingat moriendo: pͦſſit frẽs ad perſonam deputatam recurrere: ſicut poterant ad primum dantem. Non obſtante morte eius vel contradictione ſui heredis.

Duodecima conditio. Ultimũ: ꝙ frẽs nullũ dñium: actionẽ vel adminiſtrationẽ in dicta pecunia oſtendant ſe hr̃e: ſicut non hñt. ⁊c. prout ſuperius dictum eſt ad plenum: ⁊ ꝓpterea hic curſim tranſiui per iſta duodecim reqſita. Ideo ſi bene vis illa intelligere. lege totum tractatum de pecunia: ⁊ ſupple vnum ꝑ aliud. Quo lecto ⁊ bene intellecto: ⁊ timore dei ante oculos tuos poſito: ⁊ zelo tue religionis in corde tuo fixo: poteris impolluta ꝯſciẽtia tranſire: licȝ difficilime. Et ideo aliud remedium eſt ſecurius q̃ȝ legere ac intelligere ſcȝ fugere pecuniam ſicut peſtem. Eſt enĩ allectiua valde. Unde ſctũs

S. Bonauẽtura. BONAUENTURA dicit: ꝙ pecunia auide petitur: incaute recipitur: ⁊ incautius contrectatur. Et propterea beatus Franciſcus voluit filios ſuos: ſuper omnia a denarijs eſſe alienos. Nec contra hoc ſummi pontifices diſpenſarunt: ſed tantum declarauerunt in illis duobus caſibus: ſcȝ pro neceſſitatibus infirmorum: ⁊ fratribus induendis per beatum Franciſcum exceptis: includi ⁊ intelligi debere omnes alios ſimiles. Nam de ſilibus idem eſt iudicium. Et ſi ſeruentur prout in dictis declarationib⁹ Nicolai. iij. ⁊ Clementis. v. continetur: audeo dicere: ꝙ in cuſtodiendis illis: puritas regule: ⁊ retributio multa exiſtit. Nec per hoc derogatur perfectioni ipſius regule. Alias eccleſia vniuerſalis erraret: (quod nefarium eſt cogitare) dando occaſionem peccandi: vel impediendo profeſſores huiuſmodi a ſua perfectione in regula promiſſa. Nam dictarum declarationum: vna fuit edita in concilio Uiennenſi: alia ſimiliter in illo fuit roborata ⁊ collaudata. Non ſic autem dicimus de diſpenſationibus ſubreptitijs: immo illas abominamus: exhortemus: ⁊ dicimus communiter eſſe nullius valoris: quia ille non declarant regulam: ſed denigrant: deſtruunt ⁊ annihilant ſtatum nr̃m. Et pontifices bene informati: non dediſſent talia. A qbus relaxationibus nos liberet ⁊ in obſeruatione noſtre regula dirigat ⁊ confirmet: dominus noſter Jeſus chriſtus: meritis ⁊ interceſſione beatiſſime virginis Marie: ⁊ Seraphici patris noſtri FRANCISCI: cuius veſtigia imitari deſideramus: ſeu deſiderare optamus.

¶ Explicit Speculum (et vtiqȝ perlucidum) fratrum Minorum regularis obſeruantie: per Reuerendum Patrem ſupra memoratum: predicti ordinis ⁊ obſeruantie profeſſorẽ: ac rerũ ſue religionis: ſtudioſiſſimũ indagatorem: accuratiſſime editum:put ſeries huius ſui Libelli liquidiſſime manifeſtat.

¶ Incipit tabula plurium questionuz super regulam Frm̄ Minorum a Doctore Seraphico sancto Bonauentura editarum·

¶ Explicit tabula questionum sancti Bonauenture super regulam friū minorum.

¶ Incipiunt determinationes multarum questionū super regulā beati Francisci: edite a doctore seraphico sancto Bonauentura.

¶ Prologus.

Um inter alios ordines religiosoꝝ ordo friū minoꝝ datus sit ecclie ad edificationē fideliū in fide ⁊ moribus p vba doctrine ⁊ exēpla bone ꝯuersationis: qbꝰ ⁊ fideles erudianť ad imitādū: ⁊ fides muniať cōtra prauitatē hereticā: sicut lucerna fugās in domo tenebras ⁊ opantes promouens: vt eadem edificatio afferat fructum ampliorem: necesse est ordinem ipsum quattuor ornamentis esse preditum: sine quibus minus proficeret in alijs: licet forte quo ad se aliquo illorum posset carere.

¶ Quattuor ornamēta religionis.

¶ Primū est: vita irreprehensibilis: q̄ maxime sibimet ꝓdest ⁊ alios edificat. ¶ Scd̄z: sciētia sacre scpture sine q̄ nec secure nec vtilr possere alios docere. ¶ Tertiū ē: auctoritas ꝓdicādi ⁊ ꝯfessiões audiēdi: i qbꝰ maxime ꝓsunt fidelibus frēs. ¶ Quartum: ratio satisfactoria super qbusdam dubijs apd illos q non intelligunt: qualiter fiant rōnabilr ⁊ licite immo necessario ⁊ meritorie in ordine: super quibus aut miranť aut scandalizanť: vt sciant qualiter ⁊ quomodo ista fiant rōnabilr: cum ad hoc teneamur. Nam vt coram ceco offendiculū non ponamus: opa nostra lux debent esse coram hoibꝰ iuxta illud Math. v. Ut luceat lux vestra coram hoibus. Uos estis lux mūdi. Et ideo expedit in lucem ponere: ⁊ rōnem ostendere de ijs que non intellecta possent putari tenebre: ⁊ per consequens possent aliorum edificationē de nobis aliquatenus impedire. ¶ Sicut eīn artis alicuius ignarus videt aliqua ab illius artis opificibus instrumēta hri q̄ nō intelligit ad qd valeāt: ita plerumqz seculares ⁊ rudes miranť quare spūales hoc ⁊ hec faciant. Ita vt expediat aliqua ab eis abscondere: non ex simulationis palliatione: sed ꝓ cautela: ne ponať offendiculum infirmis: ⁊ pusilli intelligentia: materiam scādali inde sumant. Aufer rubiginem de argento ⁊ egrediť purissimum vas. Hoc est. tolle de bono quod facis suspitionem: rōnē reddēdo ⁊ apparebit purum ⁊ bonū qd putabať vitiosum. j. Petri. iij. Parati semper ad satisfactionem ⁊c. Ipsa eīn opera dei purissima in se: sepe sunt in rudibus ⁊ in in-

fidelibus occasio scandali cum non intelligunt: ⁊ sinistre ac peruerse interpretanť. Math. xij. Beatus q non fuerit scandalizatus in me. ps. xvij. Cum sancto sanctus eris: ⁊ cum peruerso puerteris. Ut ergo lucerna clari⁹ luceat: offendiculum auferas ei: ⁊ limpidius lumen effundet.

¶ Questio. j.

Rimo igitur queritur. Cuz tot

sancti ordines approbate regule fuerint: cur scūs Frāciscus nouā regulā facere voluit: quasi non sufficerent prioꝝ instituta sanctoꝝ? Ad illud ubi rñdeo: qꝛ pr̄ scūs Frāciscus spū dei plenus ⁊ zelo charitatis dei ⁊ ꝓximi totus ignit⁹. triplici desiderio flagrabat: vcz vt totus posset esse imitator xp̄i in omni perfectione virtutū. Item: vt totus posset adherere deo ꝑ assidue ɔtemplatiōis ei⁹ gustū. Item: vt multos posset lucrari deo: ⁊ saluare aīas ꝓ qbus xp̄s voluit crucifigi ⁊ mori. Et qꝛ nō sufficit ei vt ista in ꝓpria ꝑsona tm̄ ageret: voluit instituere ordinē: vt multos coopatores haberet: nō solū in p̄senti sed etiā in futuro: q et sanctitatis ei⁹ imitatores existerēt: ⁊ alios deo plurimos lucrarenť. Ordines aūt quos ipse scūs Frāciscus inuenit in ecclia: aliqua p̄dictoꝝ triuz ex parte habeāt. Ut religiosi cenobite q in studio virtutum xp̄i imitanť vestigia. Heremite q contēplationi diuine frequētius vacant. Et clerici rectores plebium q aīarum curam hn̄tes officio: lucris aīarum oī vigilantia intendere debent. Et qꝛ hec tria simul inuenit i nullo ordine: spū sancto edoct⁹: nouā condidit regulam: ⁊ nouū ordinem istituit: quo in professione euangelicorū consilioꝝ: obedientie vcz ⁊ castitatis: ⁊ abdicatione ꝓpetatis: xp̄i vestigia sequeretur: ⁊ in officio p̄dicationis ⁊ confessionis: aīarum lucra vtiliter quereret: ⁊ in altissime paupꝫtatis mendicitate: libertatem spūs retinens: cōtemplatiōis supne apphenderet puritatem. Nam ⁊ si actionis exterioris occupatio aliquotiens interrūpat ocium ɔtemplandi: ipsa tm̄ libertas cordis: nullis solicitudinibus tpalium distracta: spūalis vacationis magnam prestat studiosis oportunitatem: vt orādo. legendo. meditādo ⁊ ɔtemplando. Plus eīn obest ad deuotiōis puritatem assequendam strepitus tpalium curarum: q̄ exercitatio virtuosarum actionū: qꝛ curarum importunitas in ocio corꝑis: generat mētis inquietudinem. Boni aūt opis fidelis exercitatio: ɔscientiaz quietat: ⁊ impingādo eleuat in supna. Sicut q laborat in p̄paratiōe ɔuiuij: i quo getus iocunde epuleť. Unde dn̄s ꝑ diem occupabať in doctrina ppłi: ⁊ egrotātium curatiōe: in noctibus: ořonibus in mōte vacabat. Luce. xxj. Erat autē diebus docens in templo: noctibus ꝟo exiens morabať in monte oliueti ⁊c. ps. xlj. In die mandauit dn̄s miam suaz: ⁊ nocte canticū eius. Noluit sctūs Franciscus esse frēs suos astrictos ad curam aīarum ex debito necessitatis: sed ex libere charitatis affectu: ⁊ vt meritū expectarent de fructu salutis aliorum: ⁊ piculum euitarēt de ꝑditione eoꝝ: participes in lucro: indēnes in detrimento: vt alios extrahāt de naufragij seu incendij pículo: i psi tuti ɔsistentes in solido nō periclitētur cū pereuntibus in peccato.

Causa institutiōis ordinis minorū.

¶ Tria hz ordo minoruz sup alios ordines.

¶ Questio. ij.

Quare fr̃es ꝑdicãt ⁊ cõfessiones audiunt.

Cur ergo qui aīaꝝ curã ordinarie non suscipitis:ꝑdicatis ppl'o:⁊ ꝯfessiones auditis:mittẽtes falcem in messem alienam:cũ illis ꝓprie cõperat q̃ animaꝝ curam ex officio gerũt: iniuriãtes plebanis in quoꝝ videmini ꝑiudicium exercere officia illis cõmissa:⁊ decipiẽtes illos quos absoluitis sup̱ quos iurisdictionẽ nõ habetis ordinariã:contra canonẽ instituta ⁊ ꝑiculum animaꝝ vr̃aꝝ? ¶ Respondeo. Nulli in hoc facim⁹ iniuriã:nec aliquem decipim⁹:sed sedes ap̃lica q̃ immediate curam ecclie h;:⁊ a qua ceteri eccliаꝝ pastores tam maiores q̃ʒ minores gubernãdi suscipiunt auctoritatem:tam mediate q̃ʒ immediate:⁊ a qua oẽs leges canonum emanant:videns in his nouissimis tp̃ibus (iuxta ap̃lm) instare tp̃a ꝑiculosa sacre laxatis euãgelice ꝑdicatiõis retib⁹ in capturã:tãtos influxisse pisces hoim ad fidei professionem:q̃ꝺ rete fidei scindit:messem fideliũ multã ⁊ oparios idoneos paucos:⁊o q̃ꝑ pctã quotidie multiplicant̃ in eccliа:⁊ ep̃i negocijs exteriorib⁹ dediti:sp̃ũalibus intẽdere neqũt:⁊ pauci sunt pastores in ecclijs ꝑsonalr̃ residẽtes:s; vicarijs ⁊ mercẽnarijs cõmittũt oues:siue aīas regẽdas:in quoꝝ plurimis multi eueniũt defectus imperitie: ⁊ honeste vite negligẽtie ⁊ alioꝝ defectuũ:ꝑ quos ad gubernãdas aīas reddunt̃ inhabiles:⁊ nõ esse q̃ plebes erudiãt:vel a pctĩ facib⁹ extrahãt:vocauit nos in adiutoriũ tam cleri q̃ʒ ppli:vt ꝑ offim̃ ꝑdicatiõis ⁊ ꝯfessiõis subueniam⁹ aīabus:⁊ onus pastoꝝ subleuãdo:alleuiem⁹. Sicut petr⁹ ⁊ ei⁹ socij nõ valẽtes soli rete piscium ad litt⁹ trahere p̃e multitudine:annuerũt Jacobo ⁊ Joanni socijs suis in alia nauiq̃ signat religionẽ:vt venirent ⁊ adiuuarent eos:ne vel ipsi mergerent̃:vel pisces capti perirent. Luce. v. Cũ ergo ex ap̃lice sedis missione:ep̃oꝝ beniuolẽtia:ꝑdicatiõis opa ⁊ ꝯfessiõis subditis eoꝝ impendimus:eos ex charitate ⁊ auctoritate coꝝ absoluim⁹:⁊ nõ decipim⁹ eos:s; iuuam⁹:⁊ in illis fit nõ preiudiciũ plebanis:s; bñficium:dũ ꝓ eis laboram⁹: ⁊ ad obedientiã debitã eoꝝ subditos exhortamur. Nam si pleban⁹ potest alteri vicẽ suam cõmittere:multo fortius potest hoc papa ⁊ ep̃us:q̃ plenitorem hñt in oẽs sibi cõmissos sine differẽtia potestatem. Et sicut ex charitate:nõ ex necessitate:impẽdim⁹ fidelib⁹ sp̃ũalia subsidia:docẽdo:⁊ orãdo:⁊ a pctĩs in ꝯfessiõe absoluẽdo:ita ipsi nõ ex debito coactiõis s; ex libertate charitatis ministrãt nobis corporalis necessitatis subsidium:cum dñs ordinauerit ijs q̃ euangelium nunciant:de euangelio viuere.⁊c.

¶ Questio.iij.

Propter q̃ꝺ fr̃is itendũt studio lr̃aꝝ.

Item q̃ro. Cum religiosi debeant simpliciter ambulare:⁊ oĩno ꝯtutib⁹ abñdare:⁊ ad hoc opam dare:cur rursum studio lr̃aꝝ (q̃ olim sancti p̃res postposuisse laudant̃:vt bñs ⁊ alij) sic mõ dãt: ⁊ in secreta ꝯuersatiõe studẽtes? Rñdeo:q̃ꝺ cum (sicut dictũ est) ꝑdicationis offm̃ ex regulari ꝓfessiõe ordini annexũ sit:⁊ etiã ꝯfessiõis: q̃ noticiã reqrũt sacre scripture:q̃ subtili idiget i plerisq; locis expositiõe:ne ex imperitia errores ꝓ veritate doceam⁹:necesse est nob' sacre scripture hr̃e studiũ: ⁊ magros. Hec cũ sciẽtia nõ solũ vtilis est ad alioꝝ eruditionẽ:sed etiam ad ꝓpriam

instructionẽ: vt seruus dei sciat seipm̃ bene regere: ṽtutes a vitijs discerne-re: ꝛ noticiã dei: ꝛ futuroꝝ ꝑmioꝝ clarius itelligere: ꝛ in oĩbꝰ cautius ꝛ fru-ctuosius ꝯuersari. Nam ꝛ aplꝰs hortaꝛ timotheũ ad lcõnis studiũ: ꝛ sctoꝝ nobis diligẽtia in sctãꝝ ruminatione scripturaꝝ freqnter cõmendaꝛ. Veri-tas cũ fidei: ꝛ vite sanctitas: non aliunde ꝙ̃ ex scripturaꝝ fonte haurit: sine qbꝰ impossibile est quẽꝙ̃ saluari. Hereticoꝝ etiã versutijs q in scripturis sanctis occasionem erroris ꝑ falsas interꝑtationes assumũt: opꝫ ꝑ ipsaꝝ dili-gentem inuestigationem diligentius obuiare: ꝛ fideles contra eoꝝ fraudes ꝛ latentes decipulas ꝑmunire. Unde Hieronymꝰ. Scta rusticitas solũ sibi pdest: ꝛ ꝙ̃tũ ex vite merito ecclãm xp̃i edificat: tm̃ nocet si destruẽtibꝰ nõ re sistat. Ad Titũ. j. Potẽs sit exhortari i doctrina sana: ꝛ eos q ꝯtradicunt ar-guere. ꝛc.

¶ Questio. iiij.

Item cũ sufficiat ad religiõis ꝑfectio-

nem nil hr̃e ꝓpriũ in speciali ꝛ hr̃e possessiões ꝑ necessitate in cõi sicut oẽs religiõis antiquoꝝ patrũ bñdicti. Augustini ꝛ alioꝝ: videreꝛ in consultum ꝛ aliquo modo tentare deũ: ꝙ tantꝰ ordo exponat se mẽdicitati quotidiane velut celitꝰ expectet victũ suũ: cũ posset aliter hr̃e? Rñdeo. Perfectio diuer-sos gradus hꝫ: ꝛ aliꝰ alio sublimior est: nec ꝑfectiõi alioꝝ ordinum ꝑiudicat qn altior possit inueniri. Tentare aũt deũ non est xp̃i ꝓmissionibꝰ credere: ꝛ eiꝰ consilijs obedire: ꝛ eiꝰ vestigia imitari q dicit Math. xix. Amẽ dico vob q vos q reliqstis oĩa ꝛ secuti estis me. sedebit sup sedes ꝛc. Dñs aũt istã paup-tatem docuit ꝛ tenuit: vt nil possessiõis in terra haberꝫ. Vñ Mat. viij. dicit. Vulpes foueas hñt ꝛc. ¶ Multis aũt de causis ordo nil ꝓpriũ possidet in hoc mũdo. ¶ Primo: vt vestigia xp̃i ꝑfectius imiteꝛ. Mat. xix. Si vis ꝑfectꝰ esse vade ꝛc. ¶ Scdo: vt laqos auaricie facilꝰ declinemꝰ. j. Ti. vj. Qui volũt diuites fieri incidũt in. ꝛc. ¶ Tertio: vt culpas supfluitatis pleniꝰ expiemꝰ. Prouer. 6. Oẽm substãtiã domꝰ sue ꝛc. ¶ Quarto: vt altioris meriti gliam ꝯsequamur ꝑ varias ṽtutes pauptatis. Mat. v. Bti paupes. ¶ Quinto: vt liberiores simꝰ mẽte ad spũalia studia orõnis. ꝯtẽplatiõis. lcõnis. Mat. x. Nolite possidere auꝝ ꝛc. ¶ Sexto: vt ꝑdicatiõi a studio expeditius intenda-mus. ¶ Septimo: vt ṽbum dei minꝰ trepide oĩbꝰ ꝓponamꝰ. ¶ Octauo: vt magis ꝯfidere oẽs in eũ sperãtes doceamꝰ. ¶ Nono: vt occasiõe petẽde elee-mosyne ad alioꝝ edificationẽ: freqntiꝰ exeamꝰ. ¶ Decimo: vt q nob subue-niũt in tꝑalibꝰ: fiducialiꝰ spũalia reqrãt. ¶ Undecimo: vt magis cauti simꝰ ab oĩ scãdalo: quo magis timemꝰ i tꝑalibꝰ deꝑire. ¶ Duodecĩo: vt tãto hũi-liores simꝰ: ꝙ̃to magis subsidio alioꝝ indigemꝰ. Et q2 spũalia fidelibꝰ semi namꝰ: nõ tm̃ ex grã ab eis carnalia subsidia expectamꝰ. Luce. x. Dignus est operarius mercede sua. Hieronymꝰ. Reddituũ possessionẽ nob ꝓuidere nõ opꝫ: sed ad mẽsam dñi tanꝙ̃ fideles coopatores occurramus. Cause ex pro pꝛiatiõis oĩmode fratrũ minorum.

¶ Questio. v.

Item quero. Cum religiosi a tumultu

secularis freqntie sese separare studuerint: ꝛ in solitudinibꝰ habitare: q d est

Trib⁹ ex cau⸗ sis opꝫ frēs minores ha⸗ bitare inter hoīes.

ꝙ vos freq̄ntius in ciuitatibus ⁊ oppidis manere soletis: quasi voluptuo⸗ sius ibi pascēdi: ⁊ ingetius ⁊ indeuoti⁹ ibi viuatis? Rn̄deo. Tres sunt cau⸗ se ꝑcipue ꝑ q̄bus inter hoīes morari solem⁹. ¶ Vna: ꝓpter eoꝝ edificatiōe͂: vt ꝓmptius eis ad sim⁹ qn̄ req̄rūt a nob̄ penitentiā, doctrinā: ⁊ salutis cōsi⸗ liū: ⁊ videāt a nob̄ bone ꝯuersatiōis exēplū. Si eni͂ remoti essem⁹ ab eis: nec ipsi possent ad nos qn̄ indigerēt cōmode accedere: ⁊ difficile eēt nos totiens vocari: ⁊ maior eēt nob̄ inq̄etudo ꝯtinue currere ⁊ recurrere: q̄ȝ iter eos ma⸗ nere: ⁊ priusq̄ȝ venirem⁹: affect⁹ ⁊ ꝯpunctio req̄rētiū penitētiā sepe tepuisset. ¶ Scd̄a causa ē: ꝓpter īdigētiā victualiū: q̄ꝛ in locis desertis nō inuenirem⁹ quotiēs superueniētib⁹ vel residētibus: vel ifirmis īdigeremus: q nobis ne⸗ cessaria vite ministrarēt: cū ꝑ nos nō habeam⁹. Extranei etiā q ꝓ ꝯsilio sup⸗ uenirēt: cū statim nō possent expediri ⁊ recedere: cogerent̄ nobiscū freq̄nti⁹ hospitari: qd̄ multis ex causis nullaten⁹ expediret: ꝓpter inq̄etudine͂: suspi⸗ ciōne͂: ⁊ paupertatē. ¶ Tertia causa est: ꝓpter tuitionē: q̄ꝛ si extra hoīes morare⸗ mur: nec libros: nec calices: nec vestes: nec alia necessaria tute suare possem⁹ a latronib⁹ vel ꝑdonib⁹: vel viuētib⁹ potētiū. Nam ꝑsone etiā sepi⁹ eēnt i ꝑi⸗ culo: si qn̄ in ꝑdicatiōe forsitā aliquos offenderem⁹: vl' filiū: vel frēm alicui⁹ de quo dolerēt in ordine recipem⁹. q etiā amicū frm̄ vellet maliciose offen⸗ dere: vel moleste ferret nos ī terra morari: domos n̄ras icēdere: ⁊ nūq̄ȝ posse⸗ mus ibi pacifice ꝯmorari. Qui aūt hn̄t possessiōes ⁊ ꝑdia: sibimet sufficiūt: pn̄t extra ciuitatē morari. Silr̄ ⁊ solitarij q paucis indigent pauca ab alijs req̄rere necesse hn̄t. Sūt ⁊ alie cause: q̄s modo ꝑtereo ꝓpt̄ q̄s ꝯuenit int̄ hoīes poti⁹ q̄ȝ in deserto iuxta ꝯditiōes n̄ri ordis habitare. Sꝫ ad p̄sens iste sufficiāt.

Questio. vj.

Item quero. Cū scti p̄res laudētur in

cascellis: ⁊ i vilib⁹ habitaclis habitasse: qd est ꝙ vos altas ⁊ magnas domos erigitis: ⁊ oratoria sumptuosa: ⁊ areas latas magno ꝑcio cōparatis: cū sitis

Qualiter li⸗ ceat frīb⁹ mi noribus h̄re domos am⸗ plas: altas: ⁊ fortes.

paupes ⁊ mēdici: ⁊ ꝯtemptores mūdanoꝝ esse debeatis? Rn̄deo: sicut iaꝫ su⸗ pradictū est: cū inter hoīes manere nos oporteat: aut ergo extra muros ciui⸗ tatis: aut intra. Si extra ciuitates maneremus vbi possemus latiores areas leuiori ꝑcio cōparare: vcꝫ in cāpis vel hortis: quādocūq̄ꝫ bellū timerent̄ vel guerra: ciues loci formidarēt ne forte hostes domos n̄ras occuparēt: ⁊ de il⸗ lis niterent̄ ciuitatē vel oppidū expugnare: ⁊ nō auderēt etiā alias qn̄ sibi ti⸗ merent ad loca frm̄ ꝓ ꝯfessiōe: vel missa: seu ꝑdicatiōe securi venire: ⁊ ideo nō diligūt vt in talibus locis cōmoremur. Qd̄ si intra muros habitamus vbi ꝓpter freq̄ntiā ppli aree cariores sunt: opꝫ ⁊ nos areas carius emere q̄n⸗ tum sufficiāt ꝓ claustro, oratorio: ⁊ officinis ꝯgruis ꝓ ꝯuentu, hospitibus: ⁊ īfirmis: ⁊ horto herbaꝝ: tam ꝓ pulmētario: q̄ȝ ꝓ aeris recreatiōe: vt infir⸗ mi refocillentur: ⁊ sani ꝯseruent̄: ⁊ lassi in spūalib⁹ studijs recreent̄. Secula⸗ res eni͂ q freq̄nter vagant̄: domi nō indigēt recreationē aeris: religiosi vo q in cellarū reclusorijs religant̄: nisi aliquā interius habeāt aeris recreationē: cito languescētes tabescūt: ⁊ ad studia spūalia inhabiles efficiunt̄: ita ꝙ nec sibi: nec alijs ꝓficiūt in deuotiōis interne profectu. In sapientie intellectu cu

virtutũ exemplis ꝛ in doctrina salutis. Et q̃uis ꝑfectis oĩs locus aptus sit ꝓ discipline interne exercitijs: imꝑfectis tñ ꝛ adhuc indigẽtibus eruditiõe ꝛ virtutis: opus est etiam exteriori distinctione officinarũ claustralium: vt sciãt vbi tacere debeãt: vbi loq̃ liceat. vbi orare. vbi laborare. vbi legere: scribere: vel comedere: vbi sit reges ĩfirmantium: vbi repausatio de labore itineris venientium: ꝛ aliorum que ĩ collegijs sunt necessaria: ne si confuse indifferẽter singula fierent ꝓ libitu: iam nec disciplina: nec q̃s: nec deuotio: nec ordo inter frẽs sicut expedit seruaref: quod esset ĩ magnum detrimentum religionis: ꝛ ĩ scandalum alienis: ꝛ in destructionem salutis: q2 nec minores discerent ꝯ que ꝓficerent: nec perfecti alios edificarent. ¶ Q2 vero ĩtrs ambitum in ciuitatis (vt dictum est) cariores sunt arce: ꝙ non possemus facile sufficiẽtia ꝫ congrue latitudinis habere vt omnes officine deorsum collocarẽtur iuxta se inuicem: opꝫ aliq̃ñ vt vna sup alteram locef: ita ꝙ vtraq3 aeris respiraculo nõ careat. Ex hoc domus nr̃e magne apparent ꝛ excelse: ac sumptuose: ꝛ pauptati dissimiles: cum tamẽ hoc pauptas magis efficiat: q2 ne circa dilatem ur: inferius angustamur. ¶ Et q2 circũseptimus domibus alioꝝ vicinorum: ꝛ q2 in ciuitate sepe insurgunt incendia late peruagantia: ne vel dom⁹: vel eccle: vel libri: vel alia necessaria frequenti discrimini sint exposita: ꝛ in continuo tremore infirmantium corda sint inde suspensa: ꝛ ne ipsi vicini nostri a nob per incendia molestenf: vbi possumus facimus domos lapideas: vt nec ignenec vetustate citius destruanf: q2 non solum corporibus: sed etiam cordibus: magna est destructio nous sepius edificia construere: maxime illis q nonhabent sumptus nisi quantum valent colligere mendicitate. ¶ Non tñ intẽdo in his excusare nisi que valde necessaria sunt ꝛ rõnabilia. Ubi autem supfluitas. curiositas: ꝛ irreligiositas: ꝛ regule ꝛ paupertati nostre derogantes essent structure: repbendo tecum: ꝛ oĩa alia que deo displicẽt tam in moribus q̃ in rebus. Quincuplicis eñ peccati rei sunt q superflus iu edificijs ꝛ alijs q̃bus vtimur procurant ꝛ acgrunt. ¶ Primo: ꝓpter trãsgressionem ꝓfessionis: q2 pompis renũciãtes scil: in paupertate ꝛ humilitate vera ꝓmiserunt dño famulari. Unde Gal'. vj. Si ea que destruxi ꝛc. ¶ Scḋo ꝓpter malum exemplum quo alij discũt ab eis silia facere: vel scandalizanf qñ vident eos que hmõi pro xp̃o spernere deberẽt: querere vel sectari. ¶ Tertio: ꝓpter ingetudinem sñn ꝓpter hmõi edificia ꝛ pcurationes: q2 ꝛ deuotio extinguif: ꝛ disciplina religiõis plurimum dissipatur. Ipsa. xlix. Uenerunt structores tui destruẽtes te: ꝛ dissipãtes a te exibunt. ¶ Quarto: ꝓpter spoliationes alioꝝ pauperũ: q̃bus sepe eleemosyne ꝑcipiunf: ꝛ hmõi structure fiũt ex q̃bus illi deberẽt vestiri ꝛ pasci: dum qḋ istis daf: eis negaf: q2 ad dãdum vtrisq3 sepe deficit dãtium largitas ꝛ facultas. ¶ Quinto: q2 qñ nimis vrgemus hoĩes ad dãdum: ꝑdunt deuotionẽ ad nos prius habitã: ꝙ nec de ꝑdicatione: nec exemplis: nec alijs que facimus edificenf. Unde cum videne nos accedere: terrenf ꝛ timent ꝙ aliq̃d velimus ab eis expetere: qḋ graue sit eis dare: ꝛ erubescũt negare: ꝛ si dederint nõ libẽter: min⁹ merẽter: ꝛ sic de rebus: ꝛ deuotionis merito priuantur. ꝛc.

De q̃ncuplici pctõ in excessu edificiorum.

¶ Questio. vij.

Utrũ fratribus minorib⁹ liceat ꝓuidere in crastinũ.

Quid sit solicitudo tpalium.

Item quero. Cum dñs in euãgelio dicat. Nolite solliciti esse in crastinũ: ⁊ vos sitis pauꝑtatis euãgelice ꝓfessores: nõ debetis plura colligere vl' ſuare q̃ꝫ qḋ possit quotidie ad vni⁹ diei victũ sufficere. Sꝫ videt̃ q̄ nõ seruetis. Rñdeo. Si diligẽter euãgelij dicta pensamus: solicitudinẽ de crastino: sꝫ nõ ꝓuisionẽ ꝓhibere videt̃. Unde sctĩ aplĩ: euãgelij xp̃i ꝑfectissimi obseruatores: tam ꝑ se q̃ꝫ ꝓ alijs xp̃i pauꝑib⁹: q oĩa ꝓ xp̃o reliq̄runt a fidelibus subsidiũ ꝓ corpoꝝ necessitate etiã in futuꝝ petebãt ⁊ recipiebãt. Sicut Paulus rogatus a Petro. Joãne: ⁊ Jacobo: collectas fieri ꝑ ecclias ꝓ xp̃i pauꝑibus sustẽtandis mãdauit Ad gal. ij. ⁊ Scḋa Chorin. viij. Et alijs locis pluribus reꝑit id fecisse. q etiã ꝓ acqrẽdis necessarijs sibi ⁊ socijs suis: laborauit manibus. Solicitudo enim notat cure anxietatẽ illicitã cogitionẽ. auarã supfluoꝝ ꝓuisionẽ. Sicut eñ in opatione salutis nr̃e ꝑncipalr̃ spem in deũ iactere debemus: ita ⁊ ĩ corꝑali subsidio solicitudinẽ debemus ei cõmittere: ⁊ tñ vbi ꝯgrue possumus: sine iactura sp̃ũalis ꝑfectus nr̃i: ⁊ alioꝝ: nob̃ necessaria ꝓuidere: ne aliter quasi deũ tentare videamur: vt miraculose: sicut oliꝫ filijs israel: nob̃ quotidie alimoniã subministret. Licꝫ eñ prioꝝ frm̃ puritas: maioris ꝑfectionis ardore: pauciora q̃ꝫ nũc ꝯsueuerint ad victũ colligere necessaria: ⁊ ꝓptus ꝓpter hoc talem opinionẽ ꝯcepit: q̄ nil nob̃ lꝫ reseruare in crastinũ: tñ nec tũc: nec nũc aliquo mõ nob̃ ꝓhibitũ est statuto: qn possimus ad victũ aliqua etiã necessaria in futurũ ꝓ aliquo tp̃e prouidere: maxime de ijs q̃ in promptu cũ indigerem⁹ nõ possemus acqrere mẽdicãdo. Sũt eñ q̃ nisi colligam⁹ certo tp̃e qñ est copia: qñ inter manus cõĩter habent̃ a pp̃lo: postmodũ nec ꝓ infirmis: nec ꝓ hospitibus: nec ꝓ alijs sine magna difficultate: vel magno pcio poterunt haberi. Mendici eñ maxime illo tp̃e solent necessaria petere: quo sciunt ea promptius a dãtibus inter manus hr̃i: vt circa horam comedendi. Sic ⁊ dñs pp̃lo certo tp̃e ꝑcepit mãne alimoniã colligere: q2 nõ omĩ tp̃e in agro ẽt si q̃rerẽt inuenirẽt. Exodi. xvj. ps. cxliiij. Tu das escã illis ĩ tp̃e oportũo. In hoc eñ nõ tam nob̃: q̃ꝫ illis a qb⁹ petit̃ ꝓuidemus: qñ tali tp̃e petimus: quo ipsi facili⁹ dare pñt: ⁊ magis sunt volũtarij ad eleemosynã largiẽdam.

¶ Questio. viij.

Item quero. Quid est q̄ modo plura petitis q̃ꝫ olim: vt cũ tũc vix in vna vel paucis villis ⁊ pauca postulaueritis: modo late ꝑ terrã: ⁊ oppida: ⁊ castra ꝑuagãdo plurima ꝯgregatis? Uidetur eñ auaritia inter vos creuisse: ⁊ cura vẽtris hãc vob̃ ꝓuidẽtiam ꝑsuasisse. Uidet̃ etiam q̄ sp̃ũs extinctio vos in cella qescere nõ ꝑmittit. ¶ Rñdeo. Uitiosos in hoc ⁊ in alijs excusare nõ audeo: vt dixi: sed rõnem ꝓ illis qui rõne ducunt̃ ⁊ pia intentiõe oĩa faciũt: ostẽdere beniuolis nũc intẽdo: q2 maliuoli q̄ magis facta nr̃a calũniari desiderãt q̃ꝫ agnoscere ꝟitatẽ: magis dolent si ostensa rõne eis materia subtrahit̃ detrahẽdi. Q2 inimic⁹ vult poti⁹ causas malignãdi ꝯtra eũ quẽ odit sibi adesse: q̃ꝫ abesse: vt nõ ex inuidia: sꝫ ex iustitia eũ ꝑseq videat̃. ¶ Qḋ aũt nũc potius q̃ꝫ olim videmur mẽdicã-

Cause excu-

do plura colligere: inter alias principales causas quas potes aduertere veras esse: vna est: ꝙ cū olim pauci frēs fuissent in ordine: nunc multo plures sunt vbiqꝫ: ꝛ plures pluribꝰ indigēt: quāto numerꝰ numerū excedit: ꝛ oībꝰ q̄ necessitas reqrit est magis opus. Nam dñs infans natꝰ: in modico diuersorio ꝛ ꝑsepio ꝯtentus fuit: sed aggregata discipuloꝝ turba: ad celebrationē paschalis cōuiuij: q̄suit sibi ꝑparari cenaculū grāde stratū. ¶ Scđa causa est: ꝙ inter plures sunt etiā debiles ꝛ infirmi: maxime q̄ olim strenue religiōis: ꝛ ardue paupertatis pōdus ꝑ annos plurimos portātes: nūc ex humane mortalitatis defectibꝰ laxati: cogēte ipsa charitate: nō debēt ipsi vt īfirma pecora relinq: sed pie q̄ꝫdiu poterint fulcimentis corꝑaliuꝫ necessitatū: ꝓ mia: ꝛ alioꝝ edificatiōe: ꝛ ꝓ iunioꝝ instructiōe sustētari: ꝛ ꝓpter tales opꝫ ꝛ expedit plura peti. ¶ Tertia causa: qꝛ plures mō mēdicātes sunt in ecclia de diuersis ordinibꝰ: ꝛ qđ nob solū dabat integrū: nūc minutatim diuidit inter plures: vñ cogimur nūc latiꝰ tāto vagari: quo minꝰ in locis singlis dat nobis. Q̄d eni aliqñ offerebat nob nō q̄rentibꝰ: nūc vix ꝑ diuersa minutatiꝫ colligimꝰ cū robore. Et opꝫ nos petere: qꝛ nō petentibꝰ parū dat: qꝛ ex multitudine petentiū hoīes sunt lassati. Qui aūt ꝑ se nihil hñt: necesse ē eos oīa qbꝰ indigēt ab alijs postulare: vel carere: nisi velint illicite acqrere: vel quocūqꝫ mō apđ alios deseruire: vel nisi gratis eis donet. ¶ Quarta causa: nō tñ oīno cōmendabilis: sed ꝓ aliqua parte excusabilis accedit: qꝛ q̄ non est patiēs penurie in his qbus indiget: plura eum cōqrere oportet. ꝛc.

¶ Questio. ix.

Item q̄ro. Que pōt esse huiꝰ impatien

tie causa nisi voluptuositas: q̄ nil vult sibi deesse illoꝝ q̄ appetit: q̄ oīnis religiositatis est exterminium? Rñdeo. Hoc ꝛ si in qbusdā habeat locū: nō tñ est potior causa: sꝫ alie q̄dam. ¶ Una: qꝛ vt dictū est: plures habemꝰ debiles ꝛ infirmos q̄ꝫ olim: cū oēs fere erāt noui in ordine: q̄ cū lassati iam ꝛ exhausti sint viribꝰ: opꝫ vt reficiant: nec penitꝰ deficiāt: qđ eēt ꝯtra mie. charitatis: ꝛ discretiōis ꝟtutē: cū tales maxime ꝯsilio suo: ꝛ zelo: ꝛ pietatis exēplo sustētēt ordinē in suo vigore: ne subito corruat a ꝑstina puritate. Licet ꝟtute corꝑali iam nō sicut olim eminēter extiment lucere ꝓpter corꝑis destructionē. Aut opꝫ ꝙ ꝯtra miam deficere subito ꝑmittant: ꝛ tunc ex hoc magis fouebit in ordine carnalitas: qꝛ qlibet iuuenis ꝛ sanꝰ instructꝰ carnis prudētia: cogitabat apđ se dicēs. Si tales viri ꝓ edificatiōe ordinis corꝑa sua tradiderūt oībus laboribꝰ: mō debilitati sic ꝑmittunt absqꝫ mia perire: volo mihi cauere ꝛ parcere corꝑi: ꝛ illđ fouēdo custodire: ne mihi silr cōtingat. Et sic aliqs audebit de cetero vix feruēter in dei huitio se exercere. Si aūt debēt debiles misericorditer resoueri: expedit vt etiā alij q̄ vnū corpꝰ societatis cū eis sunt: ꝛ eis seruiūt: ꝛ labores ordinis ꝓ eis in domo. in diuino officio. in frigore: ꝛ petendis eleemosynis: ꝛ alijs obsequijs patiunt: aliquo mō mitius ꝑtractētur: ꝛ meliꝰ reficiant: vt minꝰ de illis scandalizent: ꝛ minꝰ murmurēt cōtra eos: quasi ipsi soli ꝯsumāt oīa q̄ offerunt: vt patiētius ꝓ eis laborent: ꝛ hilarius ministrēt: ꝛ vt ipsi debiles minus erubescāt: ꝛ ꝯfidētius audeāt necessi-

santes Frēs ab excessu apparente ī mēdicationem.

Propter mita excusat ipatientia penurie.

tates suas accipe: cum videant alios etiam secum esse participes in cōsolatione. Sani ergo ⁊ fortes nō debent ꝓpter se ista appetere: nec sue industrie ascribere: q̄si petentibꝰ eis elemosyna in ista offerunt: sed cogitare debent (sicut ⁊ veritas est) ꝙ deꝰ ea ꝓpter debiles ministrat: ⁊ in tanta copia: ꝙ exinde etiaȝ sani ꝯsolent. Propter p̄missas rōnes vult etiam deꝰ veritatē sue ꝓmissiōis: ⁊ euidentiam sue liberalitatis ostēdere: dum nob̄ q̄ nullos certos redditus ꝑ ipso h̄re decreuimꝰ: ⁊ totā solicitudinem in eū iactauimꝰ: indulgentius necessaria ministrat q̄ alijs q̄busdaȝ: q̄ lata p̄dia h̄nt: ⁊ loculos plenos: ad hoc vt ei securius ꝯfidamus: ⁊ fideliꝰ seruiamꝰ. ¶ Alia causa est: q: eoꝝ q̄ nuper de seculo venerūt: q̄dam delicate sunt nutriti ⁊ cum in ordine subito cōtra solitum cogunt̄ aliter viuere in labore: ⁊ victu: ⁊ coertiōe magisterij: trita caro tenera lāguescit: ⁊ nisi clemēter foueant̄ donec paulatim assuescāt ordinis pati rigorem: aut semp tabescēdo lāguescent: aut ex rigoris horrore: ad vomitum reuertent̄: ⁊ ideo expedit vt supra. ¶ Tertia causa est spūalis studij: nam assiduum lucrum in studio sacre scripture. in deuotionis desiderio. in tentatiōis certamine. in interne solicitudinis vigore: ita ꝯsumit ⁊ desiccat vires corpis: vt nisi exterius quādoq3 aliquatenꝰ refocillent̄: non valeant diu subsistere. ¶ Quod aūt aliq̄n lautiores cibos ⁊ potꝰ h̄re videmur: hoc est ꝓprie mendicoꝝ: q̄ dum nō reseruāt in posterū: vt cumulos congregent: vt p̄dia lata comparent: statim comedunt ⁊ bibunt ea que dn̄s administrat. Et q: ꝑ honestate ⁊ deuotione sua pleriq3 dant nob non de vilioribus: sed de melioribus q̄ dn̄s dedit eis: etiam nos cū interim non habeamꝰ alia q̄bus vtamur: ne videamur ingrati ⁊ auari: comedimus ⁊ bibimꝰ que offerunt̄ nob̄ indifferenter: tam illa q̄ alia: iuxta illud regule. De oibus cibis q̄ apponunt̄ eis: liceat māducare. Mendicus enī si recusat ea q̄ offeruntur: cum nō habeat vnde alia emat: remanebit inanis. ¶ Qz vero diuersi diuersa: ⁊ aliquando quasi aduersa mirantur de nobis: vt cum illi reprehendant in nobis carnalitatem: alij vero duriciam: q̄lib3 pro visu suo ⁊ affectu: oportet nos singulis de suis questionibus respondere: ⁊ rōnem reddere: lic3 sequentia precedentibus continuato ipsis ordine ad hoc non cohereant: sed modo de hac modo de alia tractemus. ⁊c.

¶ Questio. x.

Item quero. Cuȝ omnibus debeatis

cupere vt saluent̄ vobiscū: quare indifferēter nō oēs recipitis q̄ desiderant: cum nō arctet vos p̄dioꝝ paucitas sed apta sit oibus via mendicādi? Respondeo. Oēs q̄dem cupimus saluari: ⁊ nulli ꝓhibere possumus licentiam mēdicitatis: sed oēs passim recipe nō expedit nob̄: nec ecclie dei. Nob̄ non: q: varie sunt ꝯditiones hoim qualitates: ⁊ mores. Multos enī sepe recipere mus imbecilles: q̄ non possent rigorē ordinis sustinere: multos pauperes q̄ non ꝑ deo sed ꝑ sustentatiōe vite viuere desiderarēt nobiscū: multos incōpositos moribꝰ: quos vix corrigere ab inolita ꝯsuetudine possemꝰ: ⁊ ꝑ tales dissolueret̄ ordinis disciplina ⁊ impediret̄ ꝓfectus alioꝝ: ⁊ nō sufficerēt eos alij pascere: nec eis seruire: nec inuenirent̄ tandē q̄ possent eis p̄esse: ⁊ omnes

Qualr̄ non expedit receptio indifferens fr̄m ad ordinem.

simul in corpe ꝛ spũ quasi ↄfusa multitudo perirẽt:q̃ nec regi valet:nec congrue sustentari. ¶ Eccle filr nõ expedit:q2 cũ sit ordo ad edificationẽ eccle ↄstitutus:ꝛ multitudo receptoꝝ magis ↄfusionẽ induceret:nec de ↄuersiõe multoꝝ exemplũ edificatiõis accipet sed scãdalũ:vbi religiositatis:excepto solo habitu:nihil inueniret. Minus eñ malũ est nõ esse religiosos vel noie vel habitu:vbi nõ viuũt sicut religiõis eoꝝ forma reqrit:q̃ȝ vt sint ꝛ p vitã eoꝝ puersam alios scãdalizẽt. Sicut meli⁹ est lucernam nõ esse in domo:q̃ȝ esse ibi tñ fetidã ꝛ nõ lucentẽ. Nimis etiã foret onerosum fidelib⁹ tot mendicos vnius ordinis pascere:a qbus nullum vel modicum habuerint edificationis psidium. Sed tot ꝛ tales solũ recipi expedit:q sine onere eccle pasci possint:ꝛ q valeant eccle in spũalibus rñdere ijs que ab ea in carnalibus recipiunt pro corporum sustentatione. ꝛc.

Questio.xj.

Item quero. Cur nõ laboratis manibus p victu:vt nõ sitis eccle onerosi in elemosynis petẽdis? Rñdeo.

Si de puro labore manuũ deberem⁹ viuere:tñ vrgeret nos opis instãtia:q̃ȝ aliorũ lucris intẽdere nõ possem⁹:nec diuina officia libere celebrare:nec orõni libere vacare. Cũ eñ ad ↄfessionẽ vel pdicationẽ frater vocaret:rñdere cogeretur. Opus meũ quo victui meo hodie deseruire debeo:nõdum expleui:ꝛ ille cui laboro priusq̃ȝ deseruiã:nõ dabit mihi mercedẽ debitã:ideo nõ possum venire. Alias aũt oẽs pter infirmi laborãt:alij in studio vt fideles erudiant. alij in diuino officio ꝛ laudib⁹ dei. alij in colligendis elemosynis p sustentatione cõi. alij in officijs domesticis infirmis ꝛ sanis ex iniuncta obedĩetia ministrantes:qdam q sciũt artes aliquas mechanicas pro fratribus ꝛ extraneis exercentes:sicut mutuo cooperantur inter se formice ꝛ apes. qdam per obedientiam missi diuersas terras pambulãt:cũ nũcios alios idoneos non habeamus:ꝛ sic nullus impune pmittitur ociosus.

Q̃ð nõ opꝫ frẽs laborare vt seculares.

¶ Questio.xij.

Item quero. Si de quolibet ordine et religiõe possit qs trãsire ad rlaȝ ꝛ ordinẽ scti Frãcisci seu frm̃ minoꝝ?

Ad hoc sine piudicio melioris sentẽtie:rñdeo q̃ sic:vbi sine scãdalo aliorũ põt fieri. Propter qð maxime phibet nob de qbusdã religiosis nõ recipiendis: cũ scãdalũ tale mai⁹ malũ q̃ȝ alioꝝ receptio sit bonũ. Cũ eñ tria sint pincipalia ois religiõis. s. obedĩetia castitas ꝛ pauptas:in rla ista sint q̃si altiora ꝛ strictiora q̃ȝ in alijs ordinib⁹ ꝛ religiõib⁹:sicut ptꝫ in rla ista:ↄstat q̃ fm hoc religio ista altior sit ꝛ strictior alijs ordinib⁹:ꝛ ideo de qualibꝫ religiõe psit se curre ad istã intrare:dũmodo nõ ex leuitate sꝫ ex spũ dei ducti. Naꝫ ꝛ si aliq sit qbusdã corpalib⁹ exercitatiõib⁹ strictior:vt in abstinẽtia carniũ:ꝛ silẽtio:ꝛ officio ecclĩastica ꝛ silib⁹:q̃ tñ ex sublimioꝝ obedĩetie paupertatis ꝛ castitatis ṽtute facile recõpensant:sicut modicũ põdus auri in pcio pualet magno põderi argẽti vl' alteri⁹ metalli. j. Timo. iiij. Corpalis excitatio ad modicum vtilis est. ꝛc.

De eminentia ordis minoꝝ sup altos ordines.

¶ Questio.xiij.

Item quero. Si de ista religiõe possit aliqs ire ad aliam post factam in ea pfessionem? Rñdeo. Saluo meliori iudicio non nisi per dispensationem sedis aplice: cum hoc expresse i ipsa regla probibeatur. ibi. Nullo modo licebit eis. zc. Nam cum non inueniat altior regula vel strictior seu equalis: patet q non licet cuiq per seipsum ad inferiorem ordinem transire. Luce. 14. Omnes q vident icipient illudere ei dicentes: qz hic homo cepit edificare: z non potuit consumare zc.

¶ Questio. xiiij.

Item qro. Si liceat ordini eijcere aliquem p demeritis: vel egresso z petenti receptionẽ denuo denegare? ¶ Cum eni ordo in pfessione versa vice se obligauerit: vt sicut iste ligatus esset ordini: ita e conuerso: videtur quod ordo tenetur semper recipere si exigat: ne promissum suum videatur irritare si nollet eũ tenere quem spõponderat nunq derelinquere. ¶ Uidetur etiam q ordo nõ possit talem licentiare ad alium ordinem: qz non inueniet alibi qd hic promisit: z ita faceret eum voti sui trãsgressorem: z sic peccaret. ¶ Uidetur etiam q cum isto nõ possit compelli ad alium ordinẽ: cum nulli ordini se obligauerit nisi isti: z nõ debeat cogi inuitus ad qd se nullo voto astrinxit: etiam si alium ordinẽ inueniret isti equalem: videtur iste ordo esse in culpa si talis vagetur in seculo: cum nolit eum recipere penitentem: z ad aliũ ordinem nõ debeat: vel nõ possit eũ cõpellere: z si punit eum vel excõmunicat: q iniurietur ei. Immo si nõ tenetur eũ ordo recipere nec vult: iam punit nõ suũ subditũ: z si punit eũ corpalr capiendo vel castigãdo: videt in canonẽ incidere iam late sentẽtie: cũ sit clericus vel regularis. Si aũt ordo nõ vult eũ recipe: z nõ cõuenit eũ aliã religionẽ intrare: vel alij nolũt eũ recipe ad quos licentiatus est trãsire: z p hoc a fratribus ligatur excõicatione vel nõ absoluit: ponit in laqum pplexitatis inexterminabilis: vt quasi ex oi parte pclusa sit ei via salutis: qd videri saluari nõ põt: vel nõ debz fieri. Luce. ix. Filius hois nõ venit aias pdere sz saluare. ¶ Ut aũt sup his aptior pateat ratio: qd ordini vel egresso faciendũ sit in istis: nota. Cũ aliqs ingressum petit istius ordinis: si recipit: sit ei magna gra: z multiplex: z de naufragio peccati eripit: z sociat illorz collegio q ambulãt in via dei: tali cõditiõe: vt z ipse gradiat in eadẽ via cũ eis seruãdo illa pter q ordo est institutus. Quãdiu ergo sic gradit postq ad pfessionẽ receptus est: nõ põt eũ ordo abijcere: qz sicut ipse iam ligatus est ordini: ita z e cõuerso: vt neutrum liceat alterz relinqre vllo modo. Si aũt frater aliter viuit q lz in ordine: z sepius correctus se nõ sufficiẽter correxerit: si excessus occultus sit: tolleretur: z cũ cautela pter scandalũ: ne si abijceret: cũ eius culpa nõ pateat: videret iniuste piecius: aut pctm iniuste ppalaret: qd vtrũq illicitũ videtur. Si vo excessus eius graues fuerint z notorij: q alij eius exẽplo possint infici si retineat in ordine: z extranei scãdalizarent q talis in ordine sustineret: tum pter auferendũ scandalũ. tum pter corruptionẽ ordinis pcauendũ: debz tuci puaricator voti z pacti sui: qz iam ordo nõ tenet ei de pmisso tenẽdi eũ

Q̃d ordo tenet recipere eiectum vel egressum redeuntem.

Qñ pt aliqs frat eijci ab ordine.

secū q̄ ꝓmissū suū ꝑuaricādo pluries violauit:cū ideo sit vocatus ordo:q̄ nil in se iordinatū patiaꝛ. Quot si (deo ꝑmittēte) talis seipꝫ eijcere: gratie, sūt deo referēde:nō q2 ille peccauit:sꝫ q̄ oues suas a pestifera ꝯtagiōe liberauit. Gal. v. Utinā abscindāꝛ q vos ꝯturbāt. s. puritatē vr̄am. pacē:ꝛ famā. Si aūt allegaꝛ q̄ in iſo ē miſatio adhibēda:vt iteꝝ recipiaꝛ in ordine:dici pōt. Crudelis ē miſatio vn̄ plures ꝛ meliores grauiter offendūꝛ. Sicut q iurē liberaret. vn̄ paupes spoliarenꝛ:maxime cū tales lōgo vsu tepefacti: rarissime ꝯ ꝛ ꝑseuerāter emēdanꝛ:ꝛ facilis remissio:alijs audaciā ꝑbeat delinq̄ndi. Nec pōt allegare sibi iniuriā si nō recipiꝛ:q2 ipse talē se fecit ex culpa ꝓpa q̄ recipi sit indign⁹. gn poti⁹ ordo hꝫ causā ꝯtra eū agēdi:ꝓ eo q̄ sic se dehonestauit. Un̄ pōt eū punire ꝓ meritis:vel tradere curi seculari:nisi faciat q̄ teneꝛ. Sedes em̄ aplica q̄ ius suū vnicuiqꝫ suat:ꝛ vult ordinē i sua puritate ꝑsistere:nō cogit ordinē tenere illos quoꝝ ꝯuersatio nociua eēt i ordie: q2 tūc puniret innocēes:ꝛ reos foueret:ꝛ occasionē daret ordinis corruptiōi ꝑ tales pestiferos si eos recipi oporteret. Sꝫ ne dānabilr vagenꝛ in sc̄lo:ex gr̄a sedis aplice:ordo dat eis licētiā (quos iudicat nō recipiēdos esse) ad aliū determinatū trāseūdi vbi saluenꝛ. Ad quē etiā trāsire tenēꝛ:si pn̄t:alioq̄n nō erūt in statu salutis. Sicut Loth nō volēs mōtē ꝯscēdere:ꝯcedēte angelo: i segor paruula saluaꝛ. Propa auctoritate nō pn̄t ordinē deserere quē vouerūt:nec aliū intrare sine ordinis sui licētia:vel summi pōtificis:q2 vt dictū est:ad inferiorē regulā nō lꝫ eis trāsire altiora ꝓfessus. Qd̄ aūt talis aliū cogiꝛ intrare ordinē si in isto nō recipiꝛ:cū in aliū nō vouerit nisi istū:inde ē:q2 cū vouit istū:sic alligauit se religiōi:q̄ ꝑm ius canonicū nullaten⁹ redire pōt ad sc̄lm: vel ad laxiorē vitā trāsire ei liceret. Et ideo si demereꝛ in ordie quē vouit nō retineri:sic ex pctō suo nō sit ꝯditio ei⁹ melior facta vt iā possit eē liber:sꝫ potius deterior:opꝫ eū aliū ordinē intrare:ꝛ illū suare:si vult suari. Et ad hoc cogit eū statutū vniuersalis ecclie:nō ordo iste:ex cui⁹ gr̄a ꝑmittiꝛ ei ad inferiorē ordinē trāsire cū supiorē nō inuenit:ne adit⁹ ei salutis ꝑcludaꝛ. Si aūt velut in sc̄lo vagareꝛ:ex quo ordo nō vult eū recipe:nec ad religionē ꝯcedaꝛ sibi trāsire i spacio tpis sibi determinato:lꝫ iā videaꝛ ab ordinis iurisdictiōe exēptus cū nolit eū ampli⁹ tenere:tn̄ ex auctoritate summi pōtificis cui⁹ iurisdictiōi nō est subtract⁹:pōt eū ordo ipetere:ꝛ ꝑ cēsurā ecclasticā: vel ēt ad alias penas corꝑales pōt coercere cū vice dn̄i pape:q̄zdiu nō habuerit aliū iudicē reglarē cui se subiecerit:regulā ꝛ ordinē illi⁹ stabilr assumēdo. Spōte etiā egressus ordinē istū:si nō de licētia ei⁹ intrauerit aliū ordinē ad quē licētiari posset:pōt cōpelli vt redeat:cū adhuc sit sub iurisdictiōe ordinis isti⁹: a qua nō pōt semetipꝫ eximere:nisi frēs dent ei licētiā ibi stādi:ꝛ nolint euꝫ recipe vl tenere. Hec oīa iā statuta sunt:ne qs pedē ponat in lubrico:ꝛ obscurat⁹ offendat:sumptis leuib⁹ occasiōib⁹ recedēdi ab ordine:vel ad aliū ꝓhibitū transeūdi:vel etiā inordinate viuendi. ¶Questio. xv.

Item q̄ro. Cū multitudo sit sepe occa-sio ꝯfusiōis:eo q̄ regi nō possit:cur multiplicatis nūeꝝ i recipiēdo iutiles: ꝛ oneratis vos ipos:ꝛ alios? Rn̄deo. Inutiles oīno scieter nō recipim⁹:sed

¶ Quadrupler causa receptionis fratrum.

pter spem nostram aliquotiens sic contingit. ¶ Quattuor enim causis solemus recipere supuenientes. ¶ Una est compassio perditionis eorum: quia vix extra ordinem in seculo saluarent. Sicut quis de igne vel aqua periclitantem rapit: vel de alio discrimine. ¶ Secunda propter profectum ordinis: quia ex scientia: et industria. morum honestate: et reuerentia quorundam: futurus presumitur. ¶ Tertia propter aliorum edificationem: vt multi de talium conuersatione qui aliquo modo sunt famosi in seculo emendentur: et eorum incitentur exemplo. ¶ Quarta propter precium instantiam quam ipsi faciunt per se: et alij pro eis: nimia importunitate obtinentes aliquos recipi: quibus denegari non potest. Sicut autem agricola sepe seminat et plantat in spe quod omnia conualescant: quod tamen plerumque in aliquibus non euenit: ita contingit et in religiosis ad ordinem receptis. Luce. viij. Aliud cecidit secus viam etc. Seminat plures sulcos: vt si aliqua pereant: alia pro illis conualescant. Si tamen omnes conualescerent: seges copiosior proueniret. etc.

¶ Questio. xvj.

Item quero. Unde est quod videmus aliquos religiosos moribus ita distortos et rudes sicut aliquos seculares: superbos. vanos. cupidos. inuidos. detractores. iracundos. contumeliosos. desides. dissolutos. auaros. inuerecundos. delicatos. gulosos. garrulos. lasciuos. et quod ex his oritur: forsitan incontinentes? Rñdeo. Religio est schola virtutum: in qua sicut in alijs disciplinis et artibus discendis incumbitur. Videmus autem quod alius alio peritior est: alius rudior: alius diligentior. alius segnior. Hec autem differentia ex quinque causat. ¶ Una causa est: quod alicubi informatores habent quorum eruditione boni discipuli nutriunt. Ubi autem non habent: aut rudes in spiritualibus erunt discipuli: aut erroribus varijs sub specie boni per sensum proprium seducunt: habentes quidem zelum iusticie sed non secundum scientiam: et sic a perfectione virtutis plurimi retardant: vt vel malum extiment bonum: aut minus bonum putent optimum: aut alia via quam debeant ad perfectionem tenendam. ¶ Secunda causa est defectus seu copia bonorum exemplorum: quia noui in religione sepe tales fiunt: quales alios esse vident. Sicut in sigillis: cera talem imaginem recipit: qualis fuit impressa. Et fiunt sancti cum sanctis: boni cum bonis: peruersi cum peruersis. ¶ Tertia causa est nouitas in religione: quia incipientes non possunt vel non debent illa que habent prouecti vel perfecti. Et ignoscendum est eis in aliquibus: et patienter expectandum: donec crescant et addiscant que nondum apprehendere voluerunt. Roma. xv. Debemus nos firmiores imbecillitates infirmorum sustinere etc. Qui a puero exigit labores viri: et ab infirmo vires robusti: et a scholari vniusanni vires magistri: imprudens est. j. Cor. xiij. Cum essem paruulus: loquebar vt paruulus. etc. Ex hoc arguitur stoliditas secularium quorundam: qui dum vident aliquem religiosum in aliquo offendere: omnes religiosos despiciunt: quasi omnes tales sint. cum ipsis videretur iniustum si quis eos propter aliena vitia deteriores haberet. ¶ Quarta causa est defectus gratie. Non enim omnes omnia possunt. Sicut enim multi vellent esse diuites et non possunt: ita non omnibus datur equalis gratia spiritualium donorum. Roma. vij. Velle mihi adiacet: perficere autem bonum non inuenio. ¶ Quinta causa est voluntas propria: et si non omnia adsint predicta: dum quis diu stetit in religione: et bonorum exempla desperexerit:

Profectus aut defectus religiosorum: ex quintuplici causa prouenit.

doctrinam non curauit. grām abiecit: vtuti non studuit. vitijs se subdidit. sicut heu plures sub religionis habitu: velut dealbata sepulchra: in scandalum: alijs contegūtur. Math. xxiij. Ue vobis scribe et pharisei et hypocrite: qui estis sicut. etc.

¶ Questio. xvij.

Item quero. Cum religio deberet esse

sicut speculū in domo: quo discāt intrātes agnoscere deformitates suas vt eas abstergāt: quare nō oēs discolos eijcitis p quos religiōis puritas deformat: si tū nō estis tales oēs q illos fouetis? Respōdeo. Bona religio malos odit: nō fouet: nec tū oēs prauos eijcit: et hoc his de causis. ¶ Una ppter spē correctiōis. Sicut egrotās nō eijcit in mare qādiu spes vite fuerit. Ita et de lapsis i ordie itellige: cū multi lapsi p penitētiā surgētes: postmodū sanctiores fuerāt: et aliquotiēs meliores fiūt q̄ q lapsi nō fuerit. Sicut dauid et alij plures. ¶ Scda ppter defectū pbatiōis: qz lz ex aliqb⁹ piecturis timeat aliquis malus: tū aptc nō videt cōmunitati. Sicut si aliqs timeat leprosus eē ex aliqbus signis: et nō pōt adhuc plene iudicari: lz latet morb⁹: et ideo iter sanos adhuc tolerat. ¶ Tertio ppter scandalū: qm̄ fratrib⁹ tm̄ notū est crimē illi⁹: sed apd extraneos reputat honest⁹: q si viderēt eū eijci: et tū nō scirēt causā: putarēt ex inuidia fieri: vel cogitarēt reliquos oēs esse tales: cum iste de quo tm̄ psumebant: occulte fuerit vitiosus. Nam dn̄s cognouit. Iudā esse vitiosum: et in exemplū nob tolerauit eum: cū crimen eius alijs foret occultū: donec p aptam iniqtatem pdidit semetipsum. etc.

¶ Triplici ex causa nō debēt mali frēs eijci de ordine.

¶ Questio. xviij.

Item q̄ro. Cū quelibet religio sibimet

placeat et alijs se pferat: q sunt maxime i qb⁹ bona religio agnoscat: in qbus alia melior altera extimat? Rn̄deo. Sepe in vno et in aliqb⁹ pcedit vnus ordo alterū: vt iste i labore. alter i silētio. ali⁹ i abstinētia: et silib⁹. Sz gn̄aliter in istis agnoscit qs sit melior. ¶ Un̄ si in studio oīs vtutis: vt cōiter psone illi⁹ ordinis feruēti⁹ et freqnti⁹ exercent: maxime charitatis. hūilitatis: et interne deuotiōis: ē signū bone pcellētie et pfectiōis. ¶ Scdm: si oīa vitia et scādala odio hnt: et solicite cauēt: et occasiōes peiorū amputāt et extirpāt: et mūdiciam diligūt et pseruāt. ¶ Tertiū est: si boni apd eos diligunt et fouent: et despectis alijs in regimine aiarū soli assumunt: et p eos maxime gubernat ordo. Eccli. xix. Qui negligit modica: paulatim decidit. ¶ Quartū: si a sclari freqntia se subtrahūt: et honores fugiūt: diuitias nō ambiūt: et pformari huic sclō tam in moribus q̄ factis: seu qualibet apparētia erubescūt. ¶ Quintū: si dampnū et iniuries illatas: ac despectiōes tacite sufferūt: nec p q̄rimonias vidicare se cupiūt: sz deū oīz ispectorē attēdūt: q suos cū vult pōt defendere. Cū ho expedire eis non erit: pmittit eos p altiori pmio tribulari: et patiēter ferūt donec placuerit deo alit ordiare. Que ista signa plan⁹ hn̄t religiōes: meliores sūt: et q min⁹: sūt min⁹ bōe: et q nihil: nihil sunt. Qui et singlāriter in sch̄: bon⁹ ē: etiam si alij cōiter nō habent.

Iu qnqz agnoscit: q religio sit altera melior.

¶ Questio. xix.

Item. Videmꝰ ordines oēs religioso-
rū deficere ī vita religiosa: etiā si in tꝑalibꝰ ⁊ qbusdā cerimonialibꝰ videā-
tur ꝓficere. Causas huiꝰ defectꝰ vellē scire p̄cipuas. Autem nō deberetis in-
cipe qđ nō potestis ꝑficere: aut in inceptis ꝓ posse ꝑseuerare: alioqn p̄uarica-
tores voti merito reputabimini. ¶ Rn̄deo. Omne qđ nō hȝ esse suū a se:
deficiēdo decidit in nō esse: nisi sustentet ab eo q dat ei esse. Sic ⁊ ois ordo: ⁊
ois homo. Unde nō solū ordines religiosoꝝ. sed etiā epoꝝ: ⁊ clericoꝝ: ⁊ lai-
coꝝ: ⁊ vniuersalis statꝰ multū deficit quantū ad cōtinuē statum in eo qđ in
principio fuit: cū oēs fideles erāt ꝑfecti ⁊ sancti: quales nūc raro videmus.
Actuū. iiij. Multitudinis credentiū erat cor vnū: ⁊ aīa vna ⁊c. Licet autem
olim cōmuniter oēs boni ⁊ sancti fuerint: tn̄ modo multo plures sunt san-
cti in eccl̄ia dei. Sȝ q̄ mali plures sunt: ideo nō apparēt sancti respectu mul-
titudinis alioꝝ. Sāctitas etiā vera nō ɔsistit in exercitatione corꝑali: sed in
v̄tutibꝰ mentis. Et q̄ iste nō apparēt exterius: nisi modice ex qbusdā signis
opeꝝ: ⁊ sancti nō querūt videri ab hoībus vt laudent: sed occultant bona q̄
hn̄t singulariter p̄e ceteris: ideo pauci sancti modo in eccl̄ia vel ordinibus
esse videnť. ¶ Cause aūt quare cōmunitas in religiōe deficit: sunt magis cō-
munes iter alias. ¶ Una ē multitudo itrantiū: q̄ multi nō pn̄t tā facile flecti
sicut pauci. Sicut nauis magnā difficiliꝰ gubernaǐ q̄ȝ parua. Et vbi multa
capita: ibi multa cerebra: q̄ oia nō pn̄t ad vnū sensum deflecti. ¶ Scđa: cum
subtrahunť q p̄mo tenuerūt ordinē in suo vigore: vel cū debilitāť in corpe:
nō pn̄t iunioribꝰ ardua rigoris dare exēpla sicut p̄us: ⁊ noui q priora opera
nō viderūt: imitanť eos tn̄ in his q̄ nūc vidēt in eis: ⁊ fiūt remissi ⁊ sub spe-
cie discretiōis ne seipsos sicut antiq destruāt: parcētes corpi. Et q̄ internas
v̄tutes quas antiq habuerūt nō agnoscūt: vbiqȝ neglecti sunt: q̄ nec exteriꝰ
exercenť: nec interiꝰ v̄tutes apphendūt. Etiā: q̄ antiq nō valēt mō eos exem-
plo p̄ire: timēt etiā eos in ꝟbo corrigere: q̄ solēt dicere iuniores. Uerba qdē
bona sunt q̄ dicūt nobis: sȝ opa nō ondūt: ⁊ sic magis scādalizāť. ¶ Tertia cau-
sa ē: q̄ q̄d qlibet nō didicit nescit docere. Uñ cū regimen ordinis deuoluiť
ad istos iuuenes: tales nutriūt quales ipsi fūt. Ita q̄ iā prior ī fr̄m fabulatis
ꝯtiť: nō trahiť in exēplū. Immo se tn̄ reputāt illis p̄oribꝰ meliores: quo mi-
nus agnoscūt q̄ sint ꝑfectoꝝ v̄tutes. Et dū exēpla q̄dā exteriori disciplia cō-
ꝯuāt ī choro: vel ꝓcessiōali igressu: ⁊ hꝰ: audēt asserere q̄ statꝰ ordinis nū-
q̄ȝ fuerit ita bonꝰ. ¶ Quarta causa ē: q̄ paulatī subintrāt nō bōe ɔsuetudi-
nes: q̄ statī ab alijs trahūť in exēplū. Et si aliq zelū dei hn̄tes illa redarguūt:
audacter defendūt alij: quare sibi nō liceat qđ alijs pmittiť: ⁊ ꝓ lege tenebiť:
cū ex vsu iam veniēs videaǐ: ita q̄ vix de cetero poterit extirpari. Rectores
quoqȝ ⁊ si talia nō diligāt: tn̄ ne malus malū sequaǐ dissimulant: vt pacifice
cū fratribꝰ viuāt. Cūqȝ vna ɔsuetudo talis facta fuerit tollerabilis: ɔseqn-
ter introduciť alia quasi coherens priori: vt si illa adimiť: ista vetus tollere-
tur. ¶ Quinta: occupationū freq̄nter emergētiū: q̄ corda distrahit: affectum
deuotiōis extinguit: mores altera: interiꝰ occasiōes vicioꝝ inducit: ⁊ ne de sua
correctione efficaciter cogitēt: semꝑ noua impedimenta religiosis inflectit:

Multiplex causa relaxationis religiosorum.

donec tādē ↄsuescāt sola exteriora cogitare. Et obscurato ↄsciētie oculo: et tn̄ desut: occupationū causas inpudēter q̄rere. Sicut sanson cecatus: in carcere molā traxit. Judicū. xvj. ¶ Sūt ꝛ alie spāles cause quorūdā ordinem: vt nimia inopia: ex q̄ cogūt fieri proprietarij: dū sibimet videt q̄lq3 prouidere: q2 nō prouidet eis in cōi. Jtē nimie opes: ex qbus fiūt carnales. supbi: ꝛ multiplicit vitiosi. Jtē freq̄ntia int seculares: ex q̄ orit multarꝫ tētationū carnaliū materia. Jtē freq̄ns mutatio plator: q̄ ꝛ si p parte bōa fit in q̄tū mali abijciūt: tn̄ in eo nociua ē: q2 boni dū cito sperāt absolui: nō p̄sumūt aggredi: vel nō pficiūt vt reformēt statū ordinis: ꝛ rebelles subditi poti⁹ laborāt vt deponāt: q̄3 vt stat⁹ debite reformet. Jtē si vnus plat⁹ q̄nq3 vult reformatiōi intēdere: ab alijs quoquo mō impedit: vel ad min⁹ nō iuuat ab ijs quorū auxilio indigeret: vt por nō adiuuat ab abbate: vl' abbas abepō: ꝛ ō silijs iudicet. Vñ rebelles subditi appellāt ad illos quos sciūt sibi in sua rebellioe fauere. Jtē si aliq in vno loco diligetēt reformare statū i meli⁹: mittunt ad aliū locū vbi nō inueniūt qd̄ q̄rebāt. Ex his atq3 alijs causis: stat⁹ religiōis deficit: vt nō solū fiat deterior: s3 ēt q̄si despectabilis: q2 vix vnq̄3 nisi de⁹ ordinet aliter reformet. S3 q2 diligētib⁹ deū oīa cooperant in bonū: qd̄ nō fit in cōi: pōt fieri in particulari. Quilib3 pficere volēs: ↄuertit ad lucrū suū alior detrimētū: ꝛ oēs vias alieni defect⁹: ad pfectū suū cū dei grā extorquet. Et sicut electorꝫ glīa ex hoc maior erit: q2 reprobor societati admixti: eorꝫ nō imitant exēplū: q sunt ipsis tētatiōis ꝛ exercēde v̄tutis materia: ita ꝛ boni religiosi nunq̄3 tāti fuissent meriti apd̄ deū: si nō a tepidorꝫ friū defectibus ad multiplicē v̄tutis luctā assidue expediti fuissent. Vñ apostol⁹ inter cetera v̄tutū suarꝫ merita qb⁹ se ministrū xp̄i excellēter glīat: ↄnūerat picula i falsis fribus: eo q2 ei ꝛ alijs bōis multiplex sit occasio v̄tutis. s. q2 pmo eorꝫ praua exēpla sunt bōis tētatiōis materia: ꝛ sic victorie causa. Jtē scd̄o: zelo iusticie circa eorꝫ vitia accēdūt: ꝛ vrūt scādalis īfirmorꝫ. Jtē tertio: eorꝫ miserijs cōpatiunt: sicut mr̄ filio ad pditionē ppetātī. Jtē q̄rto: magis laborāt bonis exēplis eos corrigere: ꝛ monitis: ꝛ orōnib⁹: ꝛ bn̄ficijs. Jtē q̄nto: distortos mores patiēter tolerāt: ꝛ iniurias q̄s eis p iusticia īferūt. Jtē sexto: ex eorꝫ ↄtubernio despectiōes sustinēt ab extraneis: q̄si ipsi sint tales. Jtē septimo: timidiores: ac p hoc hūilliores fiūt: ꝛ ne cadāt sollicitiores sūt. Jtē octauo: dō magis referūt grās q2 eos ne tales eēnt benigne d̄fenderit. Jtē nono: ex malis iuxta se positis: v̄tutes iustorꝫ clari⁹ elucēt: ꝛ pulchri⁹ fulgēt. Jsta ꝛ alia bōa sunt q̄ de⁹ elicit ex ↄsortio malorꝫ cū bōis. Sicut eni accidētale gaudiū bonorꝫ cumulat vīa pena dānatorꝫ: ita ēt i eccl̄ia quedāmō decorat rectitudinē iustorꝫ deformitas iniquorꝫ: disponēte hoc supna sapiētia: q̄ nil inordinatū in omī regno dimittit. ꝛc.

Noue vtilitates pueniunt bonis ex societate cū malis.

¶ Questio. xx.

Jtem quero. Cū nihil debeatis appetere terrenū: nec honores: nec res pro q̄bus solent hoīes inter se ↄtēdere: ꝛ sibi mutuo inuidere: q̄ causa est q2 sepe videm⁹ inter religiosos eē dissensiōes: ꝛ inuidias: sicut ꝛ inter seculares: vel aliq̄n acriores? Rn̄deo. De his q̄ irrationabiliter fiūt reddi nō pōt ratio ↄgrua. Vñ si aliq sub habitu religionis: tales aliq̄ videnk: nō est alia ratio nisi eorꝫ impfectio: ꝛ q2 habit⁹ mentis non

¶ Duplici ex causa accidūt dissensiones inter bonos et sctōs viros.

bꝫ interius qđ ondit habitꝰ vestis exteriꝰ: ꝛ tōsura capitis. Boni aūt si aliqñ dissentire videñt: hoc his de causis fieri ꝯsueuit. ¶ Una cū nō oēs agnoscāt equaliṫ ṽitatē in oībꝰ: ꝯtingit qđ aliqs ītelligit illđ ꝑ alia parte non fore expediēs: vel aliđ magis fore expediēs q̄ꝫ illđ. Et dū vterqꝫ hoc ipe meliꝰ iudicat: vult ꝓmouere: ꝛ qđ nociuū credit: vult ipedire: sic dissensio fit inter eos. i. diuersa sensio: nō ꝑuersa: cū vterqꝫ bū intēdit. Sicut iter paulū ꝛ barnabā ꝓ ioāne discipulo: quē voluit barnabas assumere i sociū ꝑdicationis sue: sꝫ paulꝰ ꝓhibuit: timēs ne nō ꝑseueraret i ꝯtinuatiōe laboris: ꝛ sic ꝑ eū īpediref: ꝛ sic dissentiebāt. Et barnabas Joānē secū sūpsit: vbi minores hēret labores. Paulꝰ ṽo sylā sūpsit ꝓ fortioribꝰ laboribꝰ magis aptū: vt diuersis partibꝰ diuisi: pluribꝰ ꝑdicādo ꝓdessent. Sic i expositiōe bti Gregorij: orāte daniele dñꝫ ꝓ ppli liberatiōe de captiuitate babylōica: āgelꝰ dixit: qđ eius orō eēt dudū exaudita: sꝫ ꝑnceps ꝑsaꝝ. i. āgelꝰ illiꝰ gētis custodie deputatꝰ: resistit sibi. xxj. diebꝰ ne statīꝫ liberareñ: sꝫ diutiꝰ afflicti pleniꝰ a pctō purgareñ. Quid ergo miꝝ si boni quādoqꝫ ꝓ bono dissentire videñ rōne diuersaꝝ ꝯsiderationū: si apli: si āgeli i eadē rōne dissentire inuēti sunt? Nā iuxta hūc sensuꝫ scti qñqꝫ irrationabiliṫ ꝛ a deo dissentiūt: vt cū deꝰ vult aliquem mori: quē ipsi diutius desiderāt viuere ꝓ alioꝝ ꝓfectu. vel cū ipsi putāt citiꝰ mori quos deꝰ vult ꝓ eoꝝ salute adhuc diutiꝰ i corpe laborare. Phil. j. Desideriū habeo dissolui ꝛc. ¶ Alia causa ē: qñ vnꝰ nō videt ītētionē alteriꝰ q̄ bona ē: putat cū alia ītētiōe aliqđ facere: ꝛ displicet sibi: ꝛ dissentit ab eo: q si sciret nō displiceret sibi qđ facit: ꝛ eēt pacatus cū eo. Sic moyses iratus ē filijs ruben: ꝛ dimidie tribui manasse cū peterēt terrā basan ꝛ ebon in possessionē. Et Josue iratꝰ ē eisdē ꝓ ꝯstructione altaris sup ripā iordanis āteq̄ agnosceref intentionē vtrobiqꝫ fuisse bonā. talis aūt ignorātia non ē semꝑ culpabiles: dum tū non sit iudiciū nimis ꝑceps. ꝛc. ¶ Questio. xxj.

Item q̄ro. Cū religiosi tā studiose solēt

Tria sunt celāda ꝓbitꝫ a religiosis.

abscōdere facta sua: suspectū ē apd eos eē aliqua indecētia. Cur eñ sic celāt: cū bona nō sit necesse celari? Rñdeo. Tria solēt celari ꝛ abscōdi. ¶ Primū ē singulari bona: ne de singlari glīa: excellētia ꝓueniat: ꝛ meritū depeat. Mat. v. Attēdite ne iusticiā vr̄aꝫ fa. co. hoībꝰ vt vi. ab eis ꝛc. ¶ Itē vitia ꝛ petāne ꝑcipiētes scādalizēt: ꝛ q peccātes aliquē scādalizāt duplici reatu obligātur. Mat. xviij. Ue hoi illi ꝑ quē scādalū venit. ¶ Itē qdā solēt abscōdi a nō intelligētibꝰ: q ea iudicarent mala eē ex sua stoliditate: cū tñ corā deo ꝑfecta sint: vel ēt meritoria: nō ꝓpt hypocrisiꝫ: sꝫ ne illi exinde īfirmeñ. Et ita nō ꝓpter se tm̄: sꝫ magis ꝓpter illos occultāt religiosi facta sua: ne noceāt alijs: q nō pñt oīꝫ corda videre: ꝛ oībꝰ satisfacere quare hoc vel hoc fiat: cū seculares rudes sint: ꝛ ꝓni sepiꝰ de religiosis sinistra suspicari. Cū eñ vidēt eos refectionez accipe: iudicāt eos carnales. Cū vidēt eos hūliter iocūdos: iudicāt eos dissolutos. Cū ex zelo iusticie vidēt se ab eis ꝓ vitio suo redargui: dicūt eos iracūdos. Cū vidēt eos nccāria vite mēdicare cū aliūde non habeāt: dicūt eos auaros: ꝛ sic de singlis. Etiā q bñ faciūt repꝛehēdūt: ꝓpter qđ opꝫ vt caueant aliene infirmitati ꝛ occultēt q possent ab alijs mala iudicari. Corin. 8. Uide

te ne hec licẽtia vr̃a offendiculũ fiat īfirmis. Trib⁹ modis ſeculares iudicãt religioſos. ¶ Primo: ꝯpirãdo de ipſis q̄ oĩa ſũt falla q̄ ipſi p̄ ſe ꝯfingũt vel alijs iſcretib⁹ leuiter credũt: vt vulgus ruſticanũ qḋ dicit nos ãtixpi p̃nũcios: ⁊ q̄ oẽs guerras terrarum ⁊ p̃ncipũ ſeminem⁹. ¶ Scḋo: ꝯpilla q̄ ipſi ſolẽt facere nõ ſũt pctã facere: q̄ cũ vidẽt nos aliq̃ facere: eſtimãt q̄ꝫ tali aĩo fac im⁹ vt ipi: vt comedere delicata ⁊ bibere: alioq̄ feminas: ẽẽ bilis ꝯ ſpecioſas areas. mũda edificia rõne ſani aeris: ⁊ ecclias decẽtes: ⁊ zelo diſcipline īuicẽ accuſare ⁊ punire: ⁊ p̄ cautela īde locis trãſmutare: ⁊ ſilia: q̄a bõis bõa: ⁊ a puerſis puerſo aĩo fieri ſolẽt. ¶ Tertio: cũ dam⁹ eis cauſaꝫ iudicandi ⁊ ſuſpicãdi de nobis nõ bõa: talia exẽpla eis oſidẽdo q̄ merito ſũt rephẽdẽda. In p̃mo ſum⁹ nos ſine culpa: i ſcḋo īdigem⁹ bõa cautela: i tertio culpa nõ carem⁹ dãtes eis ſcãdali offenſionẽ: ⁊ miniſteriũ religiõis vituꝑabile faciẽtes: qb⁹ dbem⁹ ẽẽ lumẽ ſane doctrie: ⁊ forma recte viuẽdi. ¶ Cũ aũt dſpicimur ab alijs ſine cauſa ſiue culpa nr̃a: ad ꝑfectũ nr̃ꝫ cedit multiplicẽ. ¶ Primo: pctã nr̃a p̄ hoc purgãt. ¶ Scḋo: bona nr̃a magis tuta ſũt a vana glia: ⁊ laude hũana. ¶ Tertio: humiliores reddimur corã hoib⁹. ¶ Quarto: cautiores ſum⁹ in dictis ⁊ factis ne opinionẽ eorum ꝯfirmem⁹. ¶ Quinto: min⁹ ſimus eis familiares: ac p̄ hoc magis in cella gẽti. ¶ Sexto: patiẽtiã magis diſcimus ex tali dſpectiõe. ¶ Septimo: interna ꝯſolatio ſpũs im pẽdit q̄ rẽtibus: p̄ exteriori ſubtracta. ¶ Octauo maius meritũ ex his oĩbus corã dõ accreſcit. Hec ⁊ alia bõa tãta ſũt: q̄ ſi nõ obeſſent alijs: libẽter tolerare dbemus dſpici ab alijs: ⁊ rephẽdi: ⁊ pſecutiões pati ꝑpter xp̄m ſine culpa ⁊c.

Triplex iudiciũ ſeculariũ ꝯtra frẽs

Multiplex vtilitas ꝑueniens bonis ex reſpectiõe maloꝝ.

¶ Queſtio. xxij.

Item quero.

Cũ deberetis ſicut paupes xp̄i paupib⁹ ẽẽ familiariores: ⁊ eorum cibis ꝯtẽtari: qḋ ẽ q̄ magis freq̃ntatis mẽſas diuitũ q̄ꝫ pauperum? Rñdeo. Tria nos ſpãlr īuitãt ad hoc: vꝫ nr̃a neceſſitas: q̄ꝛ cũ itinerãdo p̄ terrã laſſitudine ⁊ fame fatigamur: apḋ illos ꝓpt⁹ ſpaui⁹ obtinere refectionẽ: q̄ ẽt p̄ hoſtlate ſua panẽ ſuũ ꝯbuſtibꝫ trãſeũtib⁹ nõ negãt: q̄ꝫ alios quoa neſcimus. ¶ Itẽ pauperum iopia: q̄ꝛ ſi forte nos hiliter recipẽt: expẽderẽt nobiſcũ p̄ ſua dũotiõe ī vno prãdio: nõ hẽt volẽti bus: vñ ipſi plurib⁹ vicib⁹ refici poſſent. ¶ Itẽ ipoꝝ diuitũ ſal⁹: q̄ p̄ occaſiõeꝫ ꝯpiũt nr̃i familiarẽ noticiã: vt ad amorẽ dĩ ſic eos paulatiꝫ trahamus: ⁊ ſa lutis doctrinã eis igeram⁹: ⁊ p̄ tale meritũ deũ eis ꝓpitiũ faciam⁹. q̄ꝛ paupes p̄ ſe īgerũt ſe: ⁊ ſalutis ꝯſilia ſtudioſe req̄rũt: q̄ nõ hñt ī hoc mũdo ꝯſolatiões ſuã: diuites aũt terrenis ꝯicti: vl' mũdãis negocijs occupati: vl' ſupbia inflati: raro humiliãt ſe ad q̃rẽdũ ſalutis ꝯſiliũ: niſi p̄ occaſionẽ aliquã ad hoc a bonis ⁊ religioſis trahãt pru dẽter. Sicut dñs traxit zacheũ: ⁊ alios publicanos mãducãdo cum eis ⁊ docẽdo: lꝫ nõ ignoraret phariſeos ⁊ ſcribas inde murmurare: ⁊ materiã q̃rere detrahendi. ⁊c.

Trib⁹ ex cauſis frẽs accedunt ad diuites: potius q̄ꝫ ad paupes.

¶ Queſtio. xxiij.

Item q̃ro.

Cũ ꝑſonarum acceptio ſit apuḋ deũ culpabilis: ⁊ ab apl'o Jacobo ꝓhibita: q̃re vos religioſi magis honoratis diuites q̄ꝫ paupes: ⁊ ꝓmpti⁹ eis ſuitis ī ꝯfeſſiõib⁹ audiẽdis: ⁊ alijs ꝯſilijs: ⁊ ob ſequijs: ſicẽ ſepe videm⁹ ⁊ ſcim⁹? Rñdeo. De⁹ puſillũ fecit equalr̃ ⁊ magnũ: ⁊ equalr̃ ẽ illi cura de oĩb⁹ inq̄ꝫtũ factura ei⁹ ſũt: ac ad ſalutẽ ꝑtinẽt ſempitnã. Jdeo igit nos oẽs diligere debem⁹ tn̄ dños: ⁊ tã diuitũ q̄ꝫ pauperum ſalutẽ

Quadrupli ci rõne pferẽ di sũt poten tes z diuites scli.

ↄsiderare: z p posse nr̃o pmouere: sic expedit his z illis. Uñ si paup melior ẽ di uite: plus ↄbemus eũ diligere: tñ diuitẽ plus honorare: q̃druplici rõne. ¶ Una: qr cũ deus in hoc sclõ diuites z potẽtes ptulit paupibus quo ad mũdi gliam: vbi ẽ necesse alios alijs subesse vel pesse: nos honorãdo potẽtes: eius ordinatiõi ↄcordamus: quos z ipe deus honorauit in hac pte. ¶ Alia rõ: ppter ifirmitatẽ ipoꝝ diuitũ: q̃ si nõ honorarẽt: indignãdo magis ifirmarẽt: z ↄteriores effi cerẽt: z grauamẽ nob z alijs paupibus inferrẽt: neq ↄ offendiculũ demus in firmis: ne p nos ↄteriores fiãt: q oẽs ↄbemus potius ad meliora trahere z puo care. ¶ Tertia: qr maior vtilitas puenit ex correctiõe vnius diuitis q̃ pluriũ pauper. Paupis aũt salus sibimet pdest: diues aũt emẽdatus: multis pdest: tã ppt exẽplũ alioꝝ q ide edificãt z puocãt ad bonũ: z ppt alia bõa q p eũ p mouẽt in alijs: z mala ipediũt. Eccli x. Qualis rector ciuitatis: tales habi tãtes in ea. Cõuersio ↄstãtini impatoris ad fidẽ plus pfuit eccle i pluribus: q̃ multoꝝ alioꝝ. ¶ Quarta: cũ a diuitibus plus recipiamus ↄ corpali subsidio: eo q magis abũdãt i talibus: iustũ ẽ vt z eis vicẽ repẽdamus: z puiores simus eis ad obseqa spãlia impẽdẽda. Paupes ẽt facilius expediũt: qr tãtis pplexi tatibus nõ ligãt. diuites vo pluribus laqis irretiti: freqntioribus: z diligẽtiori bus indigẽt ↄsilijs. Ideo necẽ ẽ nos circa illos studiosius occupari: ne pfun dius in pctõ mergãt. Nã (vt dictũ ẽ iã) q potẽtẽ in bono pmouet: multos iu uat. Sicut econuerso ipius subuersio: multoꝝ ẽ ↄtrimẽtũ zc. Questio. xxiiij

Itẽ q̃ro. Cũ rła dicat: q nil ppriũ ↄbeatis hr̃e: nec in spãli: nec i cõi: z vos hẽtis domos: bonos libros vestes: z alia victui nc̃aria p tpe: q̃mõ potestis trãsgressiões hmõi excusare bõa ↄsciã? Rñdeo. Uidemus in sclõ famlos dñoꝝ panẽ nõ suũ comedere: tecto nõ suo ↄtegi: z rebus alie nis vti: vcz dñoꝝ suoꝝ. Sic z alij sepe ↄcessis vtũt tã vestibus q̃ alijs rebus ↄ illoꝝ volũtate: quoꝝ res sũt. Sic z nos vtimur rebus necessarijs p corpe: q̃s tñ nec in spãli: nec in cõi nob appropiamus. Rła eñi nõ dicit nos nihil debere hr̃e: sz nihil nob approp̃are. Uñ vsuz reꝝ necessariaꝝ hr̃e possumus: nõ ppetatẽ. Alioqn nec vestẽ. nec cibũ. nec aliqd alid in vsũz recipe debere mus: qd eẽt ↄtra oẽz rõnabilẽ intellectũ. Presul eñi sedis aplice: q ẽ gnal oim pauper eccle puisor: spãlr nr̃i ordis curã hñs: oiz mobiliũ q̃ ordini ↄferũt: ppetatẽ sibi assũpsit: exceptis ijs quoꝝ dñiũ sibi ↄferẽtes retinuerũt: z nob vsũ earũdẽ reꝝ solũ ↄcedit: vt sic p alieno victu: z vestitu: z tecto: z alijs vtẽsilibus absqz ppetatis iure ex ipius ↄcessiõe vtamur. Sicut familia pr̃is familias: q̃ rebus dñi sui vtit tã in absentia q̃ in eius p̃ñtia corpali: fm ipius disposi tionẽ. Et eleemosyna q̃ nob a fidelibus dat: trãsit in vsuz nr̃z: z i illius dñiũ q est pncipalis ordinis nr̃i dispẽsator: cui parati sumus oĩa q̃ hẽmus: cũ iussferit tãq̃ dño: put ↄuenit resignare: vt nil iuxta hoc ppetatis hñtes: regulaz nr̃am bona ↄscientia obßuemus. zc. ¶ Questio. xxv.

Itẽ q̃ro. Cũ iteꝝ rła dicat: q necp vos nec p alios ↄbeatis recipe de narios vel pecuniã: videmini p ↄtrariũ hoc facere tã peten do pecuniã: quã reponẽdo: q̃ ẽt dispẽsando: qr z si psonalr eã nõ ↄtractetis: tñ p alios eã ßuari z recipi facitis: z distribui sicut vultis: z tñ inhibet sicut p̃ceptũ vt nõ habeatis sup hoc ptãtẽ dispẽsandi: nescio q̃mõ hãc trãsgressio

nē excusare potestis? Si aūt nō posset hoc pceptū fuari: nō deberetis vouere: ꝛ potius eēt a rla recedēdū: q2 laqus eēt vouētibus: cū fuari nō poss3. ¶ Rn̄deo. Multa putāt mali qdiu nō itelligūt: q in effecta: rōnabilia ꝛ iusta vident. Sic ꝛ in ista qstiōe apparet. Rla phib3 nec p nos nec p interpositā psonā nos recipe pecuniā vt nr̄a sit: ꝛ nos dn̄i ꝛ possessores pecunie simus qsi ri ppe: s3 pcedit q p amicos spūa. eo: q p do nos spūalr vt igūt. i. caste ꝛ iuste: necessaria pcuremus: q tali mō vtraq3 2grue obsuāf: q ea q sine pecunia nō pn̄t pcurari: aut p ipos pcurēt q fribus dāt elemosynā: aut p eoꝝ nūcios. Ut cū aliqs pcurat fribus libꝝ scribi: vel vestē fieri: vel domū: vl' aliud su.s laboribus ꝛ expēsis: aut si frēs ista pcurāt: illi iouiūt pecuniā illis q fribus cōmodauerit vn̄, ista sūt pcurāda: vt cū frēs faciūt librū scribi alius soluat expēsas p se vel p nūciū suū. Aut si aliq volūt dare fribus elemosynā pecūie: pn̄t 2mittere alicui q noie suo eā fuet: p vtilitate tn̄ frm̄. vt vice illoꝝ q sibi cōmiserit pecuniā pcuret inde fribus b3 q voluerit: b3 q a fribus instruif: p se vel p alios q aptius ea pmouēt q sibi fuerāt 2missa. Et p oēs istos nō recipiūt frēs pecuniā: s3 illi p se p illis q sibi cōmiserit pecuniā: 2uertūt eā in vtilitatē frm̄: vicē illoꝝ gerētes in eo q fuāt ꝛ distribuūt ipā3 pecuniā: q adhuc illoꝝ ē q dederit: et si nesciāt adhuc fuari: offerētes aūt vicē frm̄ in eo q eoꝝ vtilitatē pmouēt de pecūia a'ioꝝ. Frēs eñ qdiu pecūia nō ē redacta i rē aliā q eis vtil3: nō hn̄t eā p sua: s3 illius q deposuit eā: l3 sciāt eā p sua vtilitate ibi repositā. Sicut cū dn̄s cōmittit fuo suo pecuniā suā vt inibi inde emat tunicā: interī3 est dn̄i: s3 empta tūica: mea erit. Scd̄m hāc viā ꝛ cautelā frēs ꝛ p amicos spāles ꝛ quoslib3 pcuratores ꝛ mediatores pcurāt necessaria: nec recipiūt pecuniā p illos pcuratores: s3 illi fuāt illā noie dātiū: ꝛ vice ipoꝝ vertūt eā in vtilitatē frm̄: vt dn̄iu3 pecūie nō trāseat in proprietate3 frm̄. Uñ 2ditor rle magis intēdit fribus 2cludere viā auaricie in possessiōe pecunie: p quā oīs religio suffocaf: q3 obstruere eis oportūitatē necessaria procurādi. Sedes ēt aplica: cuius acta toti eccle diiudicāda exponūf ꝛ venerāda: ipā3 rlā3 2firmādo nō approbasset: si in ea aliqd incōgruū ꝛ inobfuabile pspexisset. Jdeo vouētibus eā nō est laqus pplexitatis: l3 indigeāt diligēti cautela ne offendāt 2tra eā: q debēt aliq necessaria p pecuniā pcurare. q tn̄ cautela magni ē meriti. q2 uis illi tutius ābulent q se subtrahūt talibus negocijs: q ad ea ex officio nō cogūf. ¶ Questio. xxvj.

Quare frēs etiā mediāte pecunia pn̄t recipere vite necessaria.

Item quero. Cum res male acquisite

deo sint odibiles. Esaie. lxj. Ego dn̄s odio hn̄s rapinā in holocaustum: cur recipitis vel petitis elemosynā ab illis q iniusta lucra sectātur? Respōdeo. Quidā sunt qui solū hn̄t res male acquisitas: ꝛ possunt certe persone inueniri quibus competit recōpensatio: vbi tales scimus: de cetero nō debemus ab eis elemosynā petere siue accipere: q2 oīa q hn̄t sunt alioꝝ quibus tenenf reddere: vel oēs vel aliq. Quot si aliq ꝛ nō oēs: tūc vaga restitutio de eis dāda est: ꝛ in pias causas erogāda. Quidā hn̄t iniusta bona ita q si dāt elemosynā m tn̄ per hoc nō fiūt impotentes qn adhuc habeant vt possint restituere certis personis quibus debēt: vnde pn̄t elemosynā facere de residuo.

Qualiter pt recipi elemosyna de male acquisitis.

A primis aũt nõ pñt: nisi ignorãtia: vel extrema indigẽtia: vel psumptio q̃d creditores velint nos recipe nos excuset. Cũ qñ nõ ꝯstat de ꝓo aliquẽ iniusta detinere bona: nõ tenemur leuiter credere cũ tãti criminis esse reũ: cuȝ de quolibȝ teneamur psumere meliora. Mẽdicitas nr̃e pfessiõis: et q̃ deo debita paupib⁹ xp̃i largienda sunt: excusat nos in hac parte plerũq̃ qȝ illos q ex alijs rebus hñt vñ sufficienter valeãt sustẽtari. Ubi tñ publica fama clamat aliquẽ esse de pmis p̃dictis: etiã si aliter nõ ꝯstaret: pp̃ter scãdalũ nõ expedit ab eo recipe vel petere elemosynã: nisi forte talibus q ex pfessiõe vel officio hñt q̃ debẽt raptores ad restitutionẽ inducere: q̃ vtiliter gerũt i hoc: negociũ spoliatoꝝ. Et dign⁹ est tũc fidelis oparius cibo suo: cũ nemo teneat̃ suis stipẽdijs militare. Ad hoc aũt vt possim⁹ pctõres ad emẽdatiõnẽ mouendo inducere: ꝯcedit nob sedes aplica ẽt i terris excõicatoꝝ libere cõmorari: et ab eis tũc elemosynã recipe: maxime si aliũde nõ possem⁹ sustẽtari. Si eñ boni de medio maloꝝ tollerẽt̃: q̃s eẽt q malos ad bonũ ꝟbo et exẽplo moueret.

Questio .xxvij.

Item quero: q̃ ratio est q̃ clerici magis oderũt nos et psequũt̃ q̃ laici et simplices sacerdotes? Rñdeo. Sicut nõ oẽs laici diligũt nos: sic nec oẽs clerici odiũt nos. Si q aũt videnť nos odire: hoc q̃nqȝ de causis põt esse. Una: q̃d timent nos q̃ ipsoꝝ facta et excessus vel defectus plen⁹ agnoscam⁹ et seuerius arguam⁹: quo clarius videm⁹ quales esse deberẽt et nõ sunt p quos eccl̃ia gubernat̃. ¶ Scd̃a: q̃d inuidẽt nobis q̃d sumus hoib⁹ gratiores: et ipsi cõparati nob appareãt i vita vel iciẽtia viliores: vel ẽt indoctiores i doctrina. ¶ Tertia: q̃d dolẽt si p ꝯfessiões secreta coꝝ ab alijs q consocij fuerit pcipimus: dũ timẽt p illa magis vilescere. vel forte psonas illas nr̃o ꝯsilio ab eis auerti et ad meliora ꝯuerti. ¶ Quarta: q̃d timẽt sibi p aliqua p nos emolumẽta subtrahi: dũ elemosynas q̃ dant̃ nob: arbitrant̃ sibi fore dãdas si nos nõ essemus. Et hec videť potior eẽ causa plurib⁹ q nos odiũt. ¶ Potest ẽt q̃nta causa eẽ: q̃d diuina iusticia illos q quãto amplius cognouerũt et sprecerũt: et q̃bus maiora bñficia ꝯtulit et igrati fuerũt: et grauius ceteris offenderũt: et freq̃ntius eũ indigne ꝯtrectent et ꝯcipiũt: tanto magis indurat et pfundius cadere ꝯmittit: vñ nõ ipsi sint mali i se: sȝ etiam alios secũ malos eẽ desiderẽt: et bonos odiãt: et quos imitari nolũt: oportẽt nõ esse: et psequant̃ eos quos sibi dissimiles eẽ dolẽt. Salomõ. Grauis ẽ nob ad videndũ. Et tũc ibidẽ plures de p̃dictis tãgunt̃. Laici ꝟo q̃ de p̃dictis causis minus hñt: ideo minus nos odiũt: īmo etiã diligũt q sentiũt nos salutez suã diligere: et sperãt p nos eã fideľr apd̃ deũ pmouendã o͛re. meritis: et doctrinis. Clerici ẽt q sane sapiũt: eadẽ rõne nos fouẽt: et diligũt quasi filios suos et vacatores et coopatores tã sue salutis q̃ sue sollicitudinis sibi cõmisse: in suis subditis necessarios adiutores: et oneris sibi impositi fideles subleuatores. Et de istis satis.

¶ Multis ex causis aliqui clerici odiũt et psequũtur fr̃es.

¶ Expliciũt determiatiões quarundã q̃stionũ sup regulã bt̃i Frãcisci a sctõ Bonauẽtura cardinali edite.

¶ Incipit quedam epistola sancti Bonauenture ad magistrum innominatum: eliminans errorem contra regulam beati Francisci domino respondente per seruum suum Sanctum Bonauenture:

Anomiato magistro frater Bonauentura spiritum intelligẽtie veritatis. Proponis charissime vt tibi tres articuli de regula fratrum Minorum absoluantur de quibus te ostendis pluribus rationibus dubitare. s. de paupertate. labore manuum: ⁊ studio scholarium seu magistrorum. Cum enim regula dicat ꝙ fratres non recipiant pecuniam per se vel per interpositã personam ⁊ rursum: nec locum nec aliquam rem sibi approprient: videntur tibi fratres in hoc regule contraire: cum tibi videantur pecuniam per interpositam personam recipere: libros habere ⁊ domos. cum non possint harum rerum quas habent dominos assignare. In labore etiam manuum sibi iniuncto vt videtur sub precepto culpabiles tibi videntur: cum nec laici laborent in operibus Mechanicis nec clerici manu propria in libris scribendis: quin potius cum magnis sumptibus faciunt eos scribi ac si apud se haberent nummismatum percussores. Postremo in studio ⁊ magisterio fratres condemnas: cum regula dicat ꝙ non curent nescientes lras lras discere. Fratres plerumqꝫ tam clerici q̃ magistri q etiam in seculo parum aut nihil de Philosophia audierunt: student: recitant: scriptitant: immo quod plus est laniant: dissipant: edificant. Nec videtur tante humilitatis professoribus posse competere nomen magistri: cum hoc videatur dominus in Euangelio suis discipulis inhibere: quorum nos dicimur imitatores tanq̃ professores Euangelij Jesu christi. Hec vt asseris tibi in corde de statu ⁊ salute fratrum tibi scrupulum generant ⁊ tuam conscientiam inquietant. Super hec addis assertionem quorundam: qui tibi nisi sunt hanc conscientiam de fratribus fabricare. Intende igitur in ea que dictura sum: dabit enim tibi dominus precibus gloriose virginis ⁊ beati Francisci rectum in omnibus intellectum. ¶ Supponis quot regula paupertatem precipit: commendat laborem: vetat curiositatem. Suppono ⁊ ego. Detestaris ob hoc receptiones pecuniarum. proprietates librorum ac domorum: vitare vero ⁊ ego: immo nos omnes persequimur fortiter ⁊ culpamus. In hoc conuenimus. Sed q̃d fratres tales credis aut si non credis dubitas. in hoc penitus dissentimus. Nec enim hoc credo nec dubito: certum habens oppositum tanq̃ verum. Non quia nullus in ordine talis sit q non possit culpari in aliquo predictorum: cum nec in duodecim apostolis talis perfectio potuerit reperiri: sed communitatem status de qua ⁊ tu impugnis defendãdã assumpsi. ¶ Vide igitur quid sentire debeas de receptione pecunie. De receptione pecunie.

Testificor coram deo quoniam veritatem sum expressurus secundũ meam
conscientiam in omnibus que subiungam. Non credo te aliquatenus du-
bitare: quin pauperibus quantumcunqꝫ extremam vouerint paupertatem
liceat recipere elemosynam: nisi velint se occidere. Quod si nefas est: Ꝫ hoc
fratribus: quod nullus sane mentis ignorat. Non est igitur contra eorum
professionem: si quis diues homo hanc eis ministrat manu propria. Quod
si noluerint: potest eis ministrare per manum serui sui. Quod si ille seruus
non possit sed committat alijs: quare non liceat per manum tertiam non vi
detur. Quare etiam vsqꝫ ad decimam manum non potest non video. Q͛d
si diuis habens pecuniam dat victum aut vestitum fratribus necessarium:
nonne potest ipse manu sua emere? nõne potest ipse pecuniam pro emptio-
ne alij committere ⁊ sic per multas manus in vsus fratrum expendere pro
releuandis eorum necessitatibus sine offensione fratrum? Quis sane mentis
dubitat, cum pecunia ita sit domini cum committitur persone intermedie:
ac si ipse dominus eam manu propria conseruaret? Nisi forte quis ita desi-
piat, vt dicat: ꝙ pecunia in manu seruientis posita transeat in eius dominiũ
⁊ desinat esse domini: quod penitus absurdum est. Quod si dicas ꝙ domi-
nus simpliciter ⁊ absolute dare intendat fratribus: dico ⁊ ego ꝙ nullus sa-
ne mentis dare intendit fratribus nisi prout competit regule ⁊ professiõi eo-
rum. Quis enim daret elemosynam vt eos faceret perdere vitã eternam?
Dat ergo eo modo quo fratribus expedit scilicet committendo alicui qui
per se eam dispenset in his rebus quas fratribus licet accipere: ⁊ sic pecunia
illa per quorumcunqꝫ manus transeat: nullo modo spectat ad fratres: quia
semper est primi domini. Et est per hoc manifestum: ꝙ nec per se nec per in-
terpositam personam eam recipiunt. Fateor coram deo ita esse verum in cõ-
scientijs fratrum. Quod si forte mihi non credis: tamen ipsi domino pape
credere debes qui in vtroqꝫ iure peritus: ordinis ⁊ perfectionis emulator:
qui vt ipse testatur in conditione regule beato Francisco astitit ⁊ eius plenũ
intellectum agnouit. Qui requisitus a fratribus dicit: ꝙ fratres volentibus
sibi elemosynas facere possunt, fidelem aliquem presentare. Qui taliter p̄-
sentatus non est eorum nuncius: sed illius potius cuius mandato solutionẽ
facit seu recipientis eandem. Hec sunt verba ipsius. Quis ita desipit: vt si
dicam alicui: iste fideliter exequetur vel custodiet quod ei committes: ꝙ pp
ter hoc quicquid ille acceperit fiat meum? cum etiam licet hec verba non
semper exprimantur: semper tamen habentur in corde ⁊ semper ab alijs cre
dimus sic accipi. Quis ergo tam improbus: vt impugnaret hanc verita-
tem: per tantorum virorum conscientiam sanam ⁊ discretam: per tantam rei
De libris et vtensilibus. euidentiam: ⁊ vt nihil desit per sedem apostolicam confirmatam? Certus
sum ꝙ talis portabit iudicium. ¶ De libris ⁊ vtensilibus quid sentias au-
di. Clamat regula expresse imponens fratribus officium predicandi quod
non credo in aliqua alia regula reperiri. Si igitur predicare non debent fa-
bulas sed verba diuina: ⁊ hec scire non possunt nisi legant: nec legere nisi ha
beant scripta: planissimum est quod de perfectione sic est habere libros sicut
est predicare. Et sicut non obstat ordinis paupertati habere missalia ad cane

tandum missas ⁊ breuiaria ad horas dicendas: sic non obstat Biblias ad verba diuina predicanda. Licet igitur libros habere. Sed nunquid regula sibi contraria est que alibi mandat nihil habere? Absit hoc vt in ea sit contrarietas aliqua sicut nec falsitas: cum tota de fonte euangelij sit extracta: sicut mihi qui paruum noui facile esset ostendere. Dico ergo ꝙ fratribus horum concessus est vsus: sed vetatur appropriatio. Nam non dicit regula. Fratres nihil habeant nec aliqua re vtantur: quod esset insanum: sed ꝙ nihil approprient. Cui igitur horum proprietas assignabitur? Sic respondeo ego ꝙ cuiuscunq₃ sit: non est mea nec ordinis: ⁊ hoc mihi sufficit ad mee conscientie puritatem. Nec tamen hominibus fugam parare videar: dico harum rerum nobilium gubernatori ⁊ protectori ordinis cardinali potestatem ⁊ auctoritatem ⁊ prouidentiam a domino papa esse concessam. Sicut enim dominus papa ait. nec vendi debent mobilia vel extra ordinem commutari quoquomodo: nisi Ecclesie Romane cardinalis qui fuerit ordinis gubernator super hoc auctoritatem prebuerit ⁊ assensum. Sed dicis. Nunquid qui Biblias dant fratribus intendunt eas dare Pape aut cardinali? Dico ⁊ ego. Nunquid pater qui dat Bibliam filio intendit labefacere ordinem filij: ⁊ filium suum facere filium diaboli? Credo te dicere ꝙ non. Dat igitur filio intendens ꝙ ordinis paupertas sit penitus illibata. Ac per hoc vt ordo vtatur: proprietas aut sit eius cuius decreuit pastor ordinis ecclesie. At non credis ꝙ si pater non posset filio librum dare nisi per manum alicuius de quo presumeret ꝙ non esset filij sui predicator sed pastor: vtiq₃ daret vt illo commodaret ad vsum? Et in hoc melius prouisum est ordini domino faciente. Nam si librorum proprietas remaneret penes parentes: sic ministri non possent auferre fratribus libros: ⁊ essent quasi perpetui ad vitam. Nunc autem ordo nihil sibi appropriat in libris: dum Ministri libros nec vendere nec alienare auctoritate propria possunt: nec fratres subditi possunt dum frequenter resignant ⁊ eis pro voluntate ministrorum assignantur ⁊ auferuntur. Certus sum ꝙ est scientia fratrum. ¶ Ut autem nihil remaneat audi de domibus. Dico domos non esse fratrum. Sed si de De domib⁹
solo queris. Dico ꝙ dantium est patronorum. Si de edificijs: pari ratione edificantium vel eorum quorum est solum: quia cedit solo vnius si vnus edificat: vel plurium sit plures. Mentior enim si non dominus papa dicit in regula: saluo locorum ⁊ domorum dominio illis ad quos noscitur pertinere. In loco intelligens solum: in domibus edificia superaddita. Unde nec appropriamus nobis locum: cum dicamus esse illorum qui dant impensas vel cedit sola. Nec etiam vsus appropriamus: nisi pro voluntate eorum qui fratribus concedunt predicta. Certus sum enim ꝙ hec est conscientia fratrum. Non obstat si aliquando vidisti contrarium: quod non credo: quia indiscretio vnius non ad omnes debet nec ad singulos retorqueri. Si dicis nos tanq̃ aduenas ⁊ peregrinos debere ire de domo in domum: parcat illi deus qui primo hanc stulticiam cogitauit. Nonne beatus Franciscus edificauit loca? Nunquid tanq̃ peregrinus ibat quotidie vnam dietam? Nunquid beatus Petrus cum dicat in Canonica sua. obsecro vos tanq̃

aduenas ꝛ peregrinos. ꝛc. voluit ꝙ omnes transirent de domo in domū: Cum enim dicat ecclīasticus. Vita nequaꝫ hospitari de domo in domum. Tam Petrus qꝫ Franciscus filijs ꝛ discipulis suis non sanctam vitam sed nequam imposuissent: si secundum predictum intellectum nos similes esse peregrinis mandarent. Sed hoc dictum intelligitur. vt non curat similitudo quattuor pedibus: sed vt domos in quibus habitamus parum diligamus nec proprias reputemus: sicut peregrinus qui transit in patriam: domum non diligit in vita tanꝗ̄ propriam: sed vtitur tanꝗ̄ aliena. Qui aliter sapit: ipse sua insipientia manifestat ꝙ nihil omnino sapit. Quomodo ergo posset esse regimen ꝛ ordo prelatorum qui ita districte manet in ordine beati FRANCISCI: si omnes essent instabiles ꝛ vagabūdi per orbem: Hoc vero sentit qui nihil videt de ordine.

¶ De labore manuum.

¶ Veniam ad laborem manuū vbi taliter insistis: vtrum sit consilium vel preceptum. Ego autem dico non intendere beatum FRANCISCUM manualem laborem: nec precipere nec consulere nec monere: sed supposita admonitione apostoli fratribus nimis vel minus sollicitis ad laborem dat formam laborandi. Quid enim enim sic intendebant labori manuali: vt necaretur in eis deuotio oratiōis. Quod quia periculosum erat: cum actiua debeat seruire contemplatiue: dedit eis formam sanctissimus pater: vt sic laborent qui laborare vellent: scirent ꝛ possent: vt sancte orationis ꝛ deuotionis spiritum non extinguant. Hoc enim sequitur in textu regule immediate. Unde attende: ꝙ non dicit precipio vel consulo fratribus ꝙ laborent: sed quibus dedit dominus gratiam: quod non solum includit potentiam sed voluntatem laborandi. Sicut si diceret. Fratres quibus dedit dominus gratiam lachrymandi: lachrymentur ita modeste ꝙ oculos non amittant: non preciperet lachrymari. Sic nunc intelligit. Ipse autem de labore manuum vim non faciebat nisi propter ocium declinandum: ꝙ cum fuerit regule obseruator perfectissimus: nō credo ꝙ vnꝗ̄ lucratus fuerat de labore manuum duodecim denarios: vel eorum valorem. Sed fratres potissime ad orationem monebat. Non enim volebat ꝙ illam extinguerent propter lucrum. Unde prouincialibus ministris relinquitur ꝙ non permittant fratres suos ociosos. Ego vna tecum si qui tales sunt iudico arguendos ꝛ verberibus puniendos tanquaꝫ seruos malos ꝛ pigros. Non tamen propter hoc tibi displiceat: quia satis ibi inuenies copiam laborandi tam in studio veritatis: qꝫ in exercitio humilitatis. pietatis ꝛ cuiuslibet alterius virtutis. Nam fratrum eleemosynas querere: coquinam facere: infirmis seruire: scutellam lauare: ꝛ in omnibus exercitijs humilitatis laborare: que dulciora fratribus sunt qꝫ multa officia dignitatis.

De magistris studio.

¶ Sed quid dicemus de ascendentibus ad cathedram cum regula dicat: ꝙ non curent nescientes litteras discere. ꝛc. cum etiam Euangelium dicat: ꝙ nolimus vocari magistri? Dico ego ꝙ regula non vetat studium litterarum: sed illitteratis ꝛ laicis. Vult enim iuxta apostolum: ꝙ vnusquisqꝫ in ea vocatione qua vocatus est permaneat: vt ad clericatum de laicatu nullus ascendat. nec vult ꝙ clerici fiant laici studium recusando. Alioquin ipse transgressor fuisset: qui cum paucas litteras sciret: postmodum in litteris

profecit:in ordine:non solum orando:sed etiam legendo. Unde vt scias quã tum sibi placuerit studium sacre scripture:audiui ego a fratre qui vidit: ꝙ cum nouum testamentum venisset ad manus suas:et plures fratres nõ possent simul habere:diuidebat per folia:et singulis communicabat vt omnes studerent:nec vnus alterum impediret. Clericos etiam quos recipiebat ad ordinem:in summa reuerentia habebat. Et in morte mandauit fratribus: ꝙ doctores sacre scripture in summa reuerentia haberent:tanq̃ illos a quibus reciperent verba vite. Unde cum nomen doctoris veneraretur: intelligebat hoc euangelium non vetuisse. Alioquin Paulus apostolus Euangelio contradiceret qui se prima Epistola ad Thimotheum. Magistrum gentium vocat:quod maioris impudentie videtur q̃ si ab alijs vocaretur. Dico ergo ꝙ secundum euangelium:pompa huius nominis condemnanda est:et nullatenus appetenda:sed officium assumendum. Quos enim magis decet euangelium docere q̃ qui euangelium profitentur et seruant? Nam cum dicat euangelium. Qui fecerit et docuerit:hic magnus vocabitur in regno celorum:quis sane mentis dicat:vt magister et frater Alexãder:diues debuerit predicare et docere:beati pauperes spiritu:et pauper effect⁹ debuerit reticere? Certe si fratres decet addiscere et ruminare tanq̃ munda animalia verba diuina:et sibiipsis sufficiunt in docendo:quis tam stultus est: vt dicat ꝙ doctrinam quam eos decet facere et docere:debeant a non facientibus mendicare? Condemno igitur tecum in magisterio pompam:sed cõmendo officium. Damno fratrem minorem pomposum:et dico eum magisterio penitus indignum:sed commendo studiosum: credens ꝙ nulli magis q̃ tali competat auctoritas docendi Euangelium Jesu Christi. ¶ Restat igitur vt de philosophantibus aliquid subiungamus. Audi charissime:sicut in ceteris sic et in hoc pariter concordemus. Fateor displicent tibi curiositates:displicent et mihi:et displicent fratribus bonis:et displicẽt deo et angelis suis. Nec defendo circa scripta puerilia musitantes:sed detestor eos pariter tecum. Unde et tibi et mihi consulo vt habeamus zelum secundum scientiam:ne detestemur plus q̃ oportet. Fortasse enim inter peccata minuta et venialia computãdum est. Uix enim grana absq; paleis collegi possunt:et verba diuina sine verbis humanis. Hec autem omnia separantur p zelum compunctionis:et fletum deuotionis:que faciunt triticum veritatis a verborum paleis separari. Et fortasse videntur aliqui curiosi: qui magis sunt studiosi. Si quis enim studeret in dictis hereticorum vt eorum sententias declinando magis intelligeret veritatem:nec curiosus:nec hereticus: sz catholicus est. Cum verba philosophorum aliquando plus valent ad intelligentiam veritatis et errorum confutationes:non deuiat a puritatem: in his aliquando studens:maxime cum multe sint conclusiones fidei que sine his terminari non possunt. Unde si velimus nimis stricte iudicare: fortasse ipsos sanctos:quod impium est: iudicabimus curiosos. Nam nullus melius naturam temporis et materie describit q̃ Augustinus inquirendo et disputando in libro confessionum. Nullus melius exitus formarum:et propaginem rerum:q̃ ipse super gen̄. ad litteram. Nullus melius questiones

de anima & de deo: ꝗ ipse in libro de trinitate. Nullus melius naturam crea-
tionis mundi: ꝗ ipse in libro de ciuitate dei. Et vt breuiter dicam: pauca
aut nulla ponunt magistri in libris suis: quin illa reperias in libris Augusti-
ni. Lege Augustinum de doctrina christiana: vbi ostendit quomodo nō po-
test intelligi sacra scriptura sine aliarum scientiarum peritia. Ostendit etiam:
ꝙ sicut filij israel asportauerunt vasa egypti: sic doctores Theologici doctri-
nam Philosophie. Unde multa que non didicimus per philosophos & de
dictis philosophie: didicimus per sanctos. Ac per hoc non debet tibi esse
mirum: si minus fundati intrantes: fiant in scientia in ordine fundatiores.
Sed esto ꝙ ista sint reprehensibilia & purganda: non propter hoc retraba-
ris. quia nullus ad hoc compellitur: sed ija magis amatur qui magis est ma-
lium aspernator. Nec prelati talia precipiunt sed permittunt. Nec propter
tres vel quattuor vitiosos: debent magister cōtemnere innocentes. Et si al-
qui abundent libris ad tempus: alijs plerisq multo plus indigentibus po-
terint dispensari: cum multo plures egeant ꝗ abundent. Nec te moueat ꝙ
fratres fuerunt in principio simplices & illitterati: immo magis debet hoc in
te fidem ordinis confirmare. Fateor coram deo ꝙ hoc est quod me fecit vi-
tam beati FRANCISCI eligere: quot non fuit per hominum pruden-
tiam inuenta: sed per Christum. Et quia opera christi non deficiunt: osten-
ditur hoc opus fuisse diuinum: dum ad consortium virorum simplicium:
etiam sapientes non sunt dedignati descendere: attendentes illud apostoli.
Si quis est inter vos sapiens: stultus fiat vt sit sapiens. Rogo charissime
vt non nimis abundes in sensu tuo: nec credas te prudentiorem nec melio-
rem omnibus quos deus ad statum istum vocauit: & si vocauerit te: non re-
cuses. Uade in domino.

Explicit epistola. S. Bonauenture ad magistrum innominatum: eliminans errorem contra Regulam beati Francisci domino respondente per seruum suum Sancti Bonauenture.

¶ Decisiones quorundam dubiorum circa statum et modũ viuendi frm̃ minorum: ex cõclusionibus in caplo gñali Burgensi p Reuerendũ patrem doctissimũ ac pbatissimũ fratrẽ Bernardinũ de Areualo ppositis: earumqz pbationibus: subseqnti forma extracte.

¶ Prefatiuncula.

Um iuxta philosophi doctrinam: dubitare de singlis non sit inutile: immo valde vtile: qz dubitãdo et ingrendo: ad veritatis noticiã deuenitur: indeqz ad operationem rectã pcedit: idcirco philosophi ac doctores sacri plurima dubia mouerũt: ingsierũt et diffinierũt: prout in eorũdem libris euidẽter apparet. Quos qdam frater ordinis minorum regularis obseruãtie imitari studẽs: circa regulã: statũ: modumqz viuẽdi frm̃ pdicti ordinis: ea q̃ modernis tpibus nõnullis dubia videbant: aut videri poterãt exqsiuit discussit: ac put melius collatiõe habita cũ multis pbatissimis et doctissimis pr̃ibus p̃fati ordinis visum ẽ: definire conat9 est. Sicut eñi seraphicus doctor sctũs Bonauẽtura q̃stiones circa p̃fatam regulã suo tpe ortas (vt in suis opusculis ptz) decidere curauit: sic et istis nouissimis tpibus illũ eximiũ doctorẽ vtcũqz imitãdo: facere oportuit. Plurima aũt dubiorum hmõi nõ oẽs: sed forte paucissimos p̃fatorum frm̃ tangũt: propter quos dũtaxat pposita: discussa: et decisa sunt. Ideoqz ceteri ex his q̃ ipsos minime cõcernũt: nõ offendant. Neminẽ namqz auctor offendere voluit: sz vel paucissimis: aut saltẽ vni pdesse affectauit: et totis virib9 nisus est. At vo cũ nõ deceat vtilia sub mãni vborum inuolucro occultari: immo palã et nude scribi ac pfiteri: vt ab oib9 capiant: ideo hmõi dubiorum decisiões plane: vbi sqz clariorib9 sunt posite: nõ scolastico mõ: quẽ tm̃ pauciores cape pñt: sz familiari smõe: vt oib9 pateãt qb9 pdesse pñt. Capita vo seu tituli dubiorum: subseqnti serie describuntur.

¶ Dubiũ primũ: vtrũ stat9 oia abdicantiũ tam in cõi q̃z in particulari: quẽadmodũ est frm̃ minorum: sit altissim9: fastigiũ culmenqz paupertatis euangelice attingens?

¶ Dubiũ scðm: vtrũ asserere xp̃m et aplos post aplatũ nihil iuris pprietatis et dñij in speciali vel i cõi in reb9 tpalib9 habuisse sit hereticũ vel catholicũ? nõ obstãtib9 cõstitutionib9 Joan. 22.

¶ Dubiũ tertiũ: vtrũ stat9 frm̃ minorum q̃ztũ alios in tpaliũ abdicatione excedit: tm̃ debeat (salua sustentatiõe nature stricta: et officiorum sui stat9 executione necessaria) alios excedere in parcitate victus: et vsu oim rerum qb9 vti licet?

¶ Dubiũ quartũ: vtrũ status frm̃ minorum expediat paucis: vel multis: aut oibus sumere volentibus?

¶ Dubiũ qntũ. Utrũ qbusdã ex p̃dictis fratrib9 distractiuã solicitudinem hñtib9 meli9 foret hr̃e i cõi cũ minore abdicatiõe: ac minori solicitudie viuẽdo: vt in domib9 suis recollecti qetius dño famularẽtur?

¶ Dubiū sextū: vtrū ꝓhibitio regule de nō recipiēdis denarijs vel pecunia
intelligat̃ de dn̄io seu ꝓprietate: vl' de vsu ⁊ qualibet dispositione?
¶ Dubiū septimū: vtrū ad hoc ꝙ p̄fati frēs vere nō recipiant denarios vel
pecuniā sit necesse seruare modificatiões ordinatas p Nicolaum. 3.
¶ Dubiū octauū: vtrū frēs subditi p̄latoꝝ nō s̄uātiū p̄dictas modificatio-
nes: ⁊ alia in declarationib⁹ regle ꝯtentis: excuset̃ a peccato?
¶ Dubiū nonū: vtrū q̄lib; q̄stus pecuniari⁹ sit fratrib⁹ p̄fatis illicit⁹?
¶ Dubiū decimū: vtrū in p̄fatis alijsq; silib⁹ ignorātia excuset.
¶ Dubiū vndecimū: vtrū in missaꝝ receptiōe: seu ꝯmēdatiōe: ac inhabituā-
datione p mortuis: cōmitti valeat pctm̄ a fratribus?
¶ Dubiū duodecimū: vtrū relictis oīb⁹ licitū sit ex mēdicitate viuere?
¶ Dubiū tertiūdecimū: quare btūs francisc⁹ frēs suos paupes mēdicos insti-
tuit: cū tam picl'osa sit mēdicitas: vt supra ostēsum est?
¶ Dubiū quartūdecimū: vtrū stante mō religiōis a regl'ari tramite mltipli-
citer dilapso p̄laturas acceptātes: excusent̃ a peccato?
¶ Dubiū. xv. vtrū in religiōe reformata p̄lati recipiētes nouicios peccent?
¶ Dubiū sextūdecimū: vtrū regl'a frm̄ minoꝝ sit ad l'ram obs̄uabilis absq;
recursu ad eleemosynas pecuniarias quas certis modis ꝯcedūt summoꝝ
pontificū declarationes?
¶ Dubiū decimūseptimū: vtrū fratri minori liceat trāsire ad locū vbi puri⁹
ad l'ram regl'a obs̄uet̃: petita l; nō obtenta licentia?
¶ Dubiū decimū octauū: vtrū ꝓhibens modū strictiorē reglam obs̄uandi
aut illi detrahens: excusari valeat a peccato? Dubiū primū.

Rimū dubiū: vtruz status oīa
abdicantiū tam in cōi q̄z in particulari: quēadmodū est frm̄
minoꝝ sit altissim⁹: fastigiū culmēq; paupertatis euāgelice at-
tingens? ¶ Pro intellectu ⁊ decisione hui⁹ dubij est p̄mo no-
tandū: ꝙ h̄re in cōi: de p se: nō minuit de rōne pfectionis pro
batur: q2 qđ pōt stare cū maxima pfectione nō diminuit de rōne pfectionis.
Sic aūt est de hoc. Nam nec h̄re i particulari: q̄to magis h̄re in cōi. Hoc ma
nifestū est: cū pfectio ꝯsistat in charitate ⁊ ꝯmutū pfectionē: cui non repugnat
h̄re nec possidere modo p̄fato. Patz in Abraā. Job. Dauid: ⁊ alijs q pfecti
In quo pfe-ctio cōsistat. fuerūt habēdo i particulari. Et in Bn̄dicto. Bernardo: ac silib⁹ q habuerūt
in cōi. Et tn̄ illi hn̄tes in particulari: ⁊ hi in cōi fuerūt pfectissimi. ¶ Notan-
dum etiā: ꝙ aliud ē eē pfectū: ⁊ aliud h̄re statū pfectionis: q2 pfectio est aliđ
q̄z status pfectionis. ¶ Perfectio nāq; est ꝯsumatio v̄tutū: eo modo quo in
ista vita habet̃: q̄ ꝯsistit in renūciatione oīs terreni amoris: ⁊ charitate dei p-
fecta. Ille ergo erit pfect⁹ q pfecte amat deū: q2 finis legis ē dilectio: ⁊ vinculū
pfectiōis ab ap'lo vocat̃. ¶ Stat⁹ aūt pfectiōis ē viuēdi mod⁹ certis legib⁹ ⁊
ꝯsuetudinib⁹: ac ꝯsuetudinib⁹ obnoxi⁹: i qb⁹ pfectio acq̄rit̃ vl' exercet̃. ¶ Vn̄
De duplici statu pfectionis. duplex est stat⁹ pfectiōis. s. exercēde: ac pfectiōis acq̄rēde. Sicut dicerem⁹ ꝙ
duplex ē stat⁹ theologoꝝ: q̄dā doctoꝝ: qb⁹ ꝯuenit docere: ⁊ ali⁹ discipuloꝝ: q
b⁹ expedit addiscere. ¶ Stat⁹ pfectiōis exercēde: ē p̄latoꝝ: qb⁹ docere pfectio

nē: ⁊ regulare alios ꝯuenit. Et ad hoc ꝙ ꝺbite exerceat̄ reqrit ꝑfectionē acq̄si
tā: nā male exercet̄ qđ nōdū habet. ¶ Stat⁹ ꝑfectiōis acq̄rēde ꝯuenit statib⁹
religionū: vbi sunt istrumēta maxīa ad ꝑfectionē acq̄rēdā. s. obediētia pau
ptas. castitas ⁊c. puta vigilie. ieiunia: ⁊ silia q̄ nō sūt i cōi statu hoīz. Nō hec
nō sūt ꝑfectiōes de se: q2 sine his put fuant̄ a religiosis fuerūt multi ꝑfecti: vt
Abrahā ⁊c. tñ ad ꝑfectionē inducūt: nō ꝑ se: sʒ q2 tollūt ipedimēta ꝑfectiōis.
Impedit enī amorē dei. amor vxoris. amor filioꝝ. amor diuitiaꝝ. amor ꝓpe
libertatis. amor delectationū cibi ⁊c. q2 min⁹ te diligit (igt Augustin⁹ deo) q
tecū aliqd diligit. Tria aūt vota ⁊ cetera religiōis statuta: eo magis sunt in-
strumēta perfectiōis q̄to āpli⁹ sūt apta istrumēta ad tollēdū hūc amorem ⁊
solicitudinē terrenoꝝ. Est ergo nō hr̄e ꝓpetatē instrm ad amorē dei: ex quo
disponit ad ꝯtētū diuitiaꝝ. ⁊ tollere vr̄ solicitudinē diuitiaꝝ: q2 facili⁹ ꝯtēni
tur nō hitū q̄ʒ hitū odiat̄. Et sic de alijs. Ac ꝓpter hoc stat⁹ religiōis dr̄ stat⁹
perfectiōis acq̄rēde: nō q2 oēs q sūt i ea sint perfecti: ⁊ q nō sūt i ea sint alieni
a perfectiōe (absit) sʒ q2 ē scola vbi docet̄ ⁊ addiscit̄ perfectio: ⁊ vbi est maxīa
dispositio ad acq̄rēdū ipāz perfectionē. Et hmōi dispositio ꝓuenit ex abre-
nūciatiōe terrēoꝝ: alioꝝq3 exercitioꝝ q̄ disponūt ad perfectionē: put sūt oro
ieiuniū: vigilie ⁊c. Vñ sicut nō seq̄t iste ē scola theologoꝝ ergo ē theolog⁹: sic
nō seq̄t: iste ē i statu perfectiōis: ergo ē perfect⁹. Nō. n. dr̄ religio stat⁹ ꝑfectio
nis q2 i ea sit perfectio: sʒ q2 ē stat⁹ i quo ē dispositio ꝓxima ad perfectionē ac
q̄rēdā. Vñ ꝓpe nō dr̄ stat⁹ ꝑfectiōis ⁊ absolute: sʒ cū addito: acq̄rēde. Ideo-
q3 nō seq̄t: ē stat⁹ perfectiōis acq̄rēde. ergo ē stat⁹ perfectiōis. Quapropt̄ nul
lus glet̄ dicēs: me⁹ stat⁹ ē perfectissim⁹. Nā q d ꝓdest eē i scola altissime sciē
tie si nihil ad istas: ⁊ alius i minori sit te sapiētior: Hic seq̄t: ꝙ multi sūt ꝑfecti
ꝙ nō sūt i statu perfectiōis: ⁊ multi sūt iperfecti: ⁊ tñ i statu maxīe ꝑfectiōis.
Vñ nō ē aliō dicere ista religio ē illa ꝑfectior: nisi ꝙ ista ē aptior ad ꝑfectiōez:
q2 h3 modū viuēdi talē ⁊ normā: qb⁹ cit⁹ ad qrī pōt ꝑfectio: ⁊ maior ꝑfectio.
Sic diceret̄: hec melior scola illa. Nec seq̄t. Ergo sapiētiores sūt studētes ei⁹.

De ipedimē-tis perfectionis.

¶ Notādū isup: ꝙ aliq̄ ipediūt ꝑ se ꝑfectionē. Et sūt illa cū qb⁹ nō stat perfe
ctio. Vt: vbi gr̄a. pctm̄ amor diuitiaꝝ: ⁊ vxoris: nō ꝓpt̄ dn̄. solicitudo tpaliū:
auertēs a deo: ⁊ ꝯsilia q̄ nō stāt cū amore dī ꝑfecto. Et ista tollūt d ꝑ se de rōne
ꝑfectiōis: q2 q̄tū talia crescūt: tñ amor dī decrescit: vel totalr̄ ānullat̄. Alia
diminuūt ꝑ accidēs. i. ꝑ alteꝝ ꝺ rōnē ꝑfectiōis: ac illā ipediūt. Et he sūt diuit
ie. delitie: ⁊ silia. Nō q2 de se a dō auertūt: cū imo de se ad amorē dī sūt nata
iducere: q2 bōa sūt. Et ois creatura ad amorē dī accēdere nata ē. Sʒ ipediūt
ꝓpt̄ solicitudinē quā iducūt: ⁊ amorē ad quē alliciūt. Et hoc magis ex nr̄a
corruptiōe q̄ʒ ex sua natura ⁊ ꝓpetate ꝓuenit. Hic ē ꝙ abrenūciatio diuitia
rū mūdi ⁊c. adiuuat ad perfectionē per accidēs: q2 tollit illa q̄ vt i plurimū:
⁊ fere sp sūt nob obstacla ad amorē dī adq̄rēdū. ¶ His itellectis: claret rñsio

¶ Quot religio frm̄ minoꝝ est stat⁹ perfectissimus.

dubij. s. ꝙ stat⁹ frm̄ minoꝝ sit stat⁹ perfectissim⁹. Q2 cū religiōis stat⁹ sit scola
perfectiōis. ergo ille stat⁹ est perfectior q maxime disponit ad perfectionē ac
q̄rēdā. Sicut illa melior scola theologie vbi melius docet̄ ⁊ addiscit̄ perfe
cta theologie sciētia. Quis ergo erit talis stat⁹ nisi ille q reddit hoīem magis
absolutū a solicitudie noxia terrenoꝝ q̄ nimis dī amori aduersat̄: eo ꝙ terrēa

nutriunt cupiditatẽ q̃ amori dei ꝛ charitati ꝯtrariatur? Quis aũt status sup oẽs reddit hoĩm magis liberũ ab amore terrenoꝝ q̃ꝫ status eoꝝ q nec hñt in particulari nec ĩ cõi: cũ iolla magis amorẽ tpaliũ q̃ amorem dei impedit? Anim⁹ enĩ sine delectatiõe esse nõ põt. Tpalia aũt sunt visi⁹ alaꝝ spũaliũ aĩe ne ad diuina euolet. Et sic magis tollit stat⁹ iste impedimẽta pfectiõis: ꝛ causas solicitudinis q̃ꝫ aliqs alius. Nã si hr̃e in cõi diminuit amorẽ terrenoꝝ: magis diminuet nõ hr̃e ĩ cõi nec ĩ particulari: qꝛ q̃to qs minus terrena possidet: minus illa amat. Qui aũt hꝫ ĩ cõi: lꝫ nõ amet ꝓpꝛium qꝛ nõ hꝫ: manet tñ sibi amor ad cõe. Sed q nihil amat: min⁹ amat: Nam minus amant q̃ non possidẽtur q̃ꝫ possessa: dicẽte Augustino ad Paullinã ꝛ Terasiã: q terrena plus diligũtur adepta q̃ꝫ concupita ꝯstringũt. Ista enĩ velut membra pscinduntur: illa velut extranea repudiant. ¶ Hoc idem ꝓbat etiã aliter. Ille status est pfectior q maxĩme ad dei amorẽ disponit. Quis aũt magis disponit ad dei amorẽ q̃ꝫ ille q magis tollere vi amorẽ terrenoꝝ? Hic est aũt stat⁹ oĩa abdicantiũ tam in cõi q̃ꝫ in particulari. ¶ Quot autẽ hmõi status attingat culmẽ euãgelice pauptatis pꝫ sic. Pauptas euãgelica est oĩa ꝯtemnere ac relinq̃re: vt pꝫ p illd̕ euãgelij. Si vis pfectus esse vade ꝛ vende oĩa q̃ habes ꝛ da paupibus. Et p illd̕. Nisi qs renũciauerit oĩb⁹ q̃ possidet nõ põt me⁹ esse discipulus. Et p illd̕. Ecce nos reliqm⁹ oĩa ꝛc. Quis aũt plus ꝯtemnit q̃ꝫ ille q oĩa reliqt: ꝛ nihil possidet tam in particulari q̃ꝫ in cõi? Hec est certe suprema pauptas: qua nulla maior dari põt. Hoc aũt sensit btũs Frãciscus cum in regula dixit. Hec est illa celsitudo altissime pauptatis. Ergo culmẽ pauptatis euãgelice attingit.

Obiectiones cõtra supradicta: cũ suis responsionibus.

¶ Sed qꝛ vitas impugnata magis intestit: quemadmodũ aurũ igne ꝓbatũ ꝛ purgatũ: ideo ꝯtra p̃dicta ꝛ dicẽda aliq̃ obiectiones cũ eaꝝ solutionib⁹ ponent. Et p̃mo ꝯtra p̃dictum q status oĩa abdicãtium sit pfectissimus. Quid ergo status Cartusiensiũ: ꝛ sanctoꝝ Bñdicti: Bernardi ꝛc. erũt minus pfecti? Respondet: q ꝓbationes sup⁹ adducte ꝓbant hũc esse pfectissimũ ex parte: ꝛ nõ vniuersalr̃. Nam religio d̃r status pfectionis acqrende. Et illa est pfectior vbi meli⁹ ad isti ꝛ adquiri põt. Modo in statu isto ex parte pauptatis pfectior est: qꝛ pauptas eius altissima. Nõ extollit ergo status iñ sup oẽs absolute: sed solũ quo ad pauptatem. Loquendo iñ absolute: oporteret videre: ac põderare nõ solũ pauptatem: verum etiã alia q̃ sunt in relegionib⁹. s. ieiunia. solitudinẽ: ꝛ alias aspitates q̃ sunt in ordine cartusiensiũ: ꝛ alijs: ac videre q preponderat amplius ad pfectionem: an talis abdicatio rerũ: vel alia supradicta. Sed qꝛ oĩs cõparatio est odiosa: non insisto amplius in hoc: nisi solũ dico q q̃ꝫtũ ad pauptatẽ: q̃ est valde essencialis in religionib⁹: hic status excedit oẽs. Dico etiã: q nihil ꝓdest maxima pfectio stat⁹ si vita in eo viuẽtiũ sit ĩfirma: ꝛ deiectior. Nec ꝓpterea seqtur q viuẽtes in tali statu sint pfectiores: vt dictum est.

¶ Dubium secundum.

Secundũ dubiũ est: vtrũ asserere xp̃m ꝛ aplõs post apostolatum nihil iuris ꝓprietatis: ꝛ vsũ in speciali vel in cõi in reb⁹ tpalib⁹ habuisse sit hereticũ: vel catholicũ: nõ obstantib⁹ ꝯstitutionibus Joãnis. xxij. ¶ Rñdetur: q nõ est hereticũ: sed sanũ ꝛ catholicũ: ꝓut satis clare deducitur

et dictis in p̄cedentis dubij declaratione ac decisione. Probatur tñ breuiter sic. Asserere xp̄m ⁊ apl'os seruasse ⁊ habuisse p̄fectissimū statū: ⁊ altissimam paupt̄atē nō est hereticū: immo catholicū ⁊ scītū: cū vita xp̄i ⁊ apl'oꝝ fuerit exēplar oīm vtutū ⁊ p̄fectionū: ac quodā metrū ⁊ mēsura. ergo habuerunt paupt̄atē in summo gradu p̄fectiōis. Quō. n. docuissent paupt̄atē euangelicam ⁊ maximā si nō habuissent eam? Nō. n. dixerūt ⁊ nō fecerūt: vt hypocrite q̄ dicūt ⁊ non faciūt. Sz xp̄i ⁊ apli docuerūt maximā p̄fectionē paupt̄atis. ergo ⁊ habuerūt illā. Nemo est q̄ ambigat de hoc. Sz paupertas altissima est nō hr̄e in particulari nec in cōi: vt supra p̄batū est: ergo dicere xp̄m ⁊ apl'os habuisse hāc: nō est hereticū: immo catholicū. p̄bat̄ tñ q̄ hec sit altissima paupt̄as. Hec est paupt̄as alta: ⁊ nulla abrenūciatio est ea altior ergo ē altissima cū nulla ei adequet̄: nec eā excedat. Itē in regula nr̄a dr̄. Hec est celsitudo altissime paupt̄atis. Et illō est approbatū per ecclīam. ergo hec est altissima paupt̄as. ¶ Dices forsam. Fateor paupt̄atē frm̄ minoꝝ esse altissimā: sed non est talis quā tu fingis. s. non hr̄e in particulari nec in cōi. hoc p̄bat̄ ex p̄fata regula vbi dicit. Fr̄es nihil sibi approprient nec domū ⁊c. Nō dicit: nullus frater approprïet sibi: q2 hoc cōe est oī religioni non hr̄e p̄priū: sed ait. Ita q̄ nec frēs in cōi approprīāt sibi aliqd sicut alij religiosi q̄ approprïant sibi redditus in cōi: s3 nō in particulari. Si aūt nō sic intelligat̄: sequeret̄ nō esse nob̄ p̄hibitū hr̄e aliqd in cōi: ⁊ sic possem⁹ loca ⁊ alia bona nobis approp̄iare: cui⁹ tñ oppositū semper fuit declaratū per sedē aplicā ⁊ mltos summos pontifices a tp̄e bti Frācisci. ¶ Probat̄ etiā aliter optime q̄ hec paupertas sic altissima. s. non hr̄e nec in particulari nec in cōi. Illa est altissima paupertas q̄ nīl vult hr̄e illa sine q̄b⁹ hec vita neqt sustētari: oīa alia reijciēs. Et econtra illa non est altissima paupertas q̄ retinet q̄ non sunt necessaria vite. Modo illa paupertas q̄ nihil h3 tā in p̄prio q̄3 in cōi est hmōi q̄ retinet solum necessaria vite humane. s. vsum reꝝ dūtaxat sine quo viuere nō potest: reijciēdo dn̄ium ⁊ p̄prietatē sine q̄bus viuere potest. Ceteri ꝟo stat⁹ retinēt ad minus dn̄ium in cōi. Modo bn̄ potest sustentari vita sine dn̄io: nō aūt sine vsu. Igit̄ illa est altissima paupt̄as: ⁊ non alia. ¶ Nec aduersus istā veritatē faciūt ꝯstitutiones Ioā. 22. qd̄ p̄bat̄ sic. Qn̄ aliqua ꝟitas est approbata per ꝯciliū gn̄ale legitime ꝯgregatū: qd̄ vniuersalē ecclīam rep̄sentat: q̄ errare non potest maxime in reb⁹ fidei: ⁊ q̄ ad bonos mores expectāt: ac ēt p̄ plures romanos pōtifices: qcqd ali⁹ pontifex roman⁹ asserat: ⁊ in ꝯtrariū desiniat: non est ei assentiēdū: s3 penit⁹ resistendū: reputādo oppositā determinationē eius friuolā ⁊ vanā. Sic aūt est de nr̄a hmōi ꝟitate. Nā oēs romani pontifices a tp̄e bti Frācisci vsq3 ad Ioā. 22. approbauerūt rlam nr̄a3: ⁊ definirēt esse euāgelicā: ⁊ in altissima paupt̄ate fundatā ⁊ ꝯstitutā: ⁊ hāc paupt̄atē declarauerūt esse non hr̄e in particlari nec i cōi: ideoq3 dn̄ium oīm reꝝ oblatarū ordini: cui⁹ dn̄ium dātes non reꝟuauerūt sibi ip̄sis: in sedē aplicā ꝯtulerūt: ⁊ eidē applicauerūt. Inter eos aūt Nicola⁹. 3. (quem aliq̄ inuidi dicunt fuisse Nicolaū. 4. q̄ fuit de ordie nr̄o: ⁊ ñ vt in originali apparet falsissime ac nephariē) exp̄sse tenet ⁊ dicit xp̄m hāc paupertatē ꝟuasse: put pz in decretali Exijt q̄ seminat: q̄ corp̄is iuris est inserta: dicēs eā ꝟbo ⁊ exēplo docuisse xp̄3:

Quot paupertas frm̄ minoꝝ ē altissima.

De inualiditate ꝯstitutionū. Ioā. 22.

⁊ aplos perfectissime obseruasse. Que decretalis fuit plenissime ac solẽniter approbata in ↄcilio Uiennẽsi i decretali q̃ incipit Exiui de paradiso: q̃ etiã est in corpe iuris. Modo vnus papa errare põt: vt homo: put errauerũt Leo: ⁊ Liberius: ac p̃fatus Joã. 22. q plures alios errores tenuit: ⁊ dogmatizauit: vt de aiabus defunctoꝝ q̄ nõ viderẽt gliam dei vsq3 ad diẽ iudicij ⁊c. Totuz aũt ↄciliũ errare nõ põt ergo nõ obstãt p̃fate extrauagãtis. ¶ Item p̃dictus Joan. 22. eandẽ decretalẽ Nicolai. 3. in sua decretali q̃ incipit. Quorundam exigit: approbauit solẽniter ⁊ cõmẽdauit. Si ergo postea excecat⁹ ⁊ indignationẽ motus ↄtrariũ dixit: ac p̃dictã decretalẽ reprobauit: quõ sibi credẽdũ est? Et si heretica ẽ assertio Nicolai: pfecto ⁊ ipse Joãnes hereticus fuit illaz approbãdo. Si ergo hereticus fuit: quo iã modo est sibi adhibenda fides? Igit nõ obstãt ei⁹ extrauagãtes: q̃ merito sic appellant: tanq̃ extra viã veritatis vagantes. ¶ Ultra p̃dicta est etiã sciẽdũ ⁊ notandũ: q̄ i capo gñali Mechinensi: vbi tertio elect⁹ est reuerẽdus p̃r clare memorie frater Oliuerius Maillardi: declaratũ est: p̃fatũ Joannẽ ante mortẽ suã reuocasse qcqd ↄtra decretalẽ Nicolai. 3. ⁊ alias ↄsiles determinatiões dixerat. Sz vñ hoc habuerit caplm gñale: ergo ignoro. ¶ Itẽ p̃fate extrauagãtes reuocate fuerit p Martinũ. 5. i bulla q̃ incipit. Peruigil: vbi approbat ↄstitutiões Martinianas: i quaꝝ p̃mo caplo ponunt seq̃ntia verba. Statuim⁹ ⁊ ordinamus: illd inconcusse tenẽdũ q̄ felicis recordatiõis Nicolaus. 3. declarauit in sua decretali Exijt q seminat li. 6. a paragrapho porro successiue ac seriatim vsq3 ad paragraphũ. Uerũ q: expsse ↄtinet. ⁊c.

¶ Dubium tertium.

Tertiũ dubiũ: vtrũ status frm minoꝝ: si ex vtroq3 latere solicitudinis clandicare nõ debeat: ⁊ sit equa lãce i apice pfectiõis: oporteat vt q̃tũ alios i tpaliũ abdicatiõe excedit: tm̃ debeat (salua sustẽtatione nature strictã: ⁊ officioꝝ sui status executiõe necessaria) alios excedere i parcitate victus ⁊ vsu oim reꝝ vti lz? ¶ Pro declaratiõe ac decisiõe hui⁹ dubij opz p̃rimo notare: q̄ pauptas ⁊ abdicatio ppetatis ideo ad pfectionẽ acq̃rẽdã disponũt: eo q̄ diminuũt solicitudinẽ: q̃ solet dei amorẽ impedire: vt in p̃cedẽtib⁹ dictũ est. Ideoq3 stat⁹ ille pfectior est q magis reddit liberũ cor a solicitudine tpaliũ. Notandũ tñ: q̄ ipossibile ẽ esse aliquẽ statũ sine solicitudine: q: vita p̃sens alimẽto. vestitu: ac multis alijs indiget: de qb⁹ solicitari opz. Unde cũ magister veritatis xp̃s reijciẽdã solicitudinẽ docuit: nõ dixit absolute. Nolite soliciti esse. Opz. n. hr̃e curã reꝝ necessariaꝝ: q: alias viuere nõ possem⁹: Immo tenemur ↄseruare naturã: nõ occidẽdo seu destruẽdo eã. Sed cũ ait. Nolite soliciti esse qd mãducetis ⁊c. docuit reijciẽdã solicitudinẽ circa materiã: nõ oĩno circa comestionẽ: aut vestitũ ⁊c. Sum⁹. n. hoĩes: nõ angeli: vt pulchre in Joãnis abbatis facto ostdit. Nã volẽs esse sine aliqua solicitudine vt ãgelus: reiecto habitu: eremũ petijt nudus: ⁊ sine aliqua puisiõe. Qui postea veniẽs ad cellã fris: ⁊ pulsans ac dicẽs. Aperi mihi: q: ego sum Joãnes frat tuus: alter facete r̃ndit. Nequaq̃ es tu frat me⁹ Joãnes: q: ille fact⁹ est angel⁹. Qui tandẽ corã fr̃e penitẽtiã egit. Opz itaq3 hr̃e aliquã solicitu-

De duplici dinẽ tpaliũ: tã hñtes q̃ nõ hñtes in cõi. ¶ Est tñ duplex solicitudo. Quedã

circa habita ꝛ possessa: quo regant ꝛ custodiant: ꝛ ex illis ꝓuideat necessitati
b⁹ quotidianis. Et hāc tenent diuites in cōi: q2 solicitant circa ea q̄ possident
custodiēdo: ꝛ ad vsum friū refuādo. Alia est solicitudo in acqrēdo vel ꝓ-
curādo tp̄alia ad vsum p̄sentē vł futuꝝ. Et sine hac esse nō pōt status ēt oīa
abdicantiū. Cū. n. nō habeāt possessiōes ex q̄bus necessaria habent: opꝫ q̄re-
re ꝛ acqrere per laboriciū vł elemosynā. Ab vtraqꝫ tn̄ solicitudine opꝫ elō-
gari statū perfectiōis q̄ntū possibile ē: salua debita sustētatiōe nature. Qui sta
tus tāto erit perfectior: q̄nto reddiderit magis liberꝫ a solicitudine superflua
p̄ter necessaria: nō solū distractiōis sꝫ ꝓuidētie. Et q̄nto ex ꝯditiōi h⁹ status ē
maior oportunitas elōgādi se ab vtraqꝫ solicitudine: tāto erit perfectior: q2
tanto ē magis idoneus vt in eo acqrat perfectio q̄nto in eo est minor solicitu
do q̄ suffocet amorē dei: vel eū sopire videat. Et ecōtra tāto erit status imꝑ
fectior: q̄nto ex modo viuendi est in eo maior necessitas implicandi se solici-
tudini supradicte. ¶ Scd̄o notandū: q̄ lꝫ quelibꝫ harꝫ solicitudinum retra-
hat ab amore eternoꝝ. s. solicitudo circa habita ꝛ possessa: ꝛ alia circa acqrē
da: tn̄ magis retrahit p̄ma q̄ scd̄a. Ratio: q2 magis retrahit amor terrenoꝝ
a perfectione q̄ sola solicitudo: lꝫ vtraqꝫ retrahat. Cum. n. terrena nō amā-
tur: solicitudo nō tn̄ impedit. Modo p̄ma solicitudo amorē annexū nata
est hēre magis q̄ scd̄a. Magis nāqꝫ amant habita ꝛ possessa q̄ nō habita: vt
p̄dictū est. Etiā solicitudo scd̄a est magis naturalis: q2 sine ipsa nō pōt dura
re vita: ideoqꝫ de se minus retrahit. Et sic lꝫ carētia duplex solicitudinis sta
tum perfectiōis ꝯstituat: ꝟ̄ plus efficit carētia solicitudinis ex totali renun-
ciatione terrenoꝝ: q2 talis plus elōgat aīam ab amore terrenoꝝ. Qua propť
in regula n̄ra: carētia p̄me solicitudinis: q̄ est per abdicationē oīm: includiť
in p̄cepto artissimo. s. frēs nihil sibi approprient. ꝛc. De solicitudine autem
scd̄a non dať p̄ceptū: sed remittiť ꝯscientie p̄latoꝝ: vt solicitā curam gerāt
ꝑm loca tp̄a ꝛc. q2 sine hac nō pōt subsistere humana infirmitas. Potest tn̄
esse sine omni sollicitudine in possidendo: sicut absqꝫ omni dn̄io ꝛ possessio-
ne rerꝫ. Et isto modo statu s oīa abdicantiū: de se perfectior dr̄: q2 tollit solici-
tudinē maxime retrahentē ab amore terrenoꝝ: ꝛ retinet solūꝫ illam sine qua
viuere nō pōt impēdo ꝯsiliū euangelicum. Nolite solliciti esse de crastino.
Non ait absolute: nolite solliciti esse: sed addit: de crastino: vt non sit cu-
ra nisi p̄o necessitate instantis temporis: vt cuilibet tempori tantum solici-
tudinis exhibeať q̄ntū p̄sens necessitas exposcit. Crastinus. n. dies (ait sal-
uator) sollicitus erit sibi. Idest satis est diei crastino solicitudo sua sine eo q̄
grauet aliū diē cum solicitudine sua. ¶ Tertio notandū: q̄ abdicatio seu re
nunciatio terrene substantie cum solicitudine: quadrupliciť se hr̄e pōt. Aut
maior abdicatio cum minori solicitudine. Aut minor abdicatio cum ma-
iori solicitudine. Aut maior abdicatio cum maiori solicitudine. Aut mi-
nor abdicatio cum minori solicitudine. Si dať aliquis status vbi est ma-
ior abdicatio ꝛ minor solicitudo: talis sine dubio erit perfectissimus: quia
in tali nulla vł minima cura est de rebus mundi: ꝛ summa potest ꝛ debꝫ eē
de rebus diuinis. Et in hoc statu existentes possunt esse perfectissimi: quasi
non indigentes eis que sunt mundi: q̄bus sqꝫ nec sapiunt terrena: neqꝫ mun-

solicitudine circa tp̄alia.

¶ Abdicatio tp̄aliū ꝛ solicitudo ꝑ q̄drupliciť accidere.

dus allicit arridendo in ꝓspis: nec terret ꝯtrariando in aduersis. Stat⁹ aūt vbi eēt minor abdicatio: ⁊ maior solicitudo: infim⁹ est oīm statuū ꝑfectionis. De duob⁹ religs si vis scire qs ꝑfectior est. s. q hʒ maiorē abdicationem cū maiori solicitudine (put cōiter est multoꝝ frm̄) aut q hʒ minorē abdicationē cū minori solicitudine: opʒ librare ⁊ pōderare solicitudinem maioris abdicationis cū minori abdicatione ⁊ solicitudine eau. s. magis auertat a dei amore q̄ȝ alia. Si. n. sit par maior solicitudo eoꝝ q oīa abdicauerūt: nō tollit statꝰ ꝑfectionē: cū illa solicitudo ꝑtinet ad ꝓuisionē necessariaȝ vite: ⁊ sit actus meritorius. Nam si absqȝ detrimēto: immo cū magno ꝓfectu charitatis ⁊ ꝑfectionis pōt qs itermittere ꝯtēplationē eternoꝝ ꝓpter necessitatem ꝓximoꝝ: ⁊ agere ea q̄ sunt vite actiue: ⁊ hoc nō nisi cū maiori solicitudine: multo forti⁹ cū ꝓfectu charitatis ꝓpter necessitatē ꝓpriā pōt qs sustinere solicitudinē maiorē modicū. Talis eñ (vt ait Gregori⁹) trāsitoria cūcta eē conspiciēs: curā carnis ex necessitate tollerat. Ideoqȝ nō semꝑ putādū est: q vbi minor solicitudo: sit semꝑ ꝑfectior stat⁹: sȝ debēt alia ꝯsiderari. Si ꝟo solicitudo maior cū maiori abdicatiōe excedat modū ac tēꝑamētū necessarie ꝓulsionis: curā carnis gerēdo nō solū in necessitatib⁹: sȝ ēt in desiderijs: tunc lȝ stat⁹ ille quo ad abdicationē sit ꝑfectior alio ꝑ ablationē tꝑaliū possessionū: ⁊ nō habeat talē solicitudinē circa possessa: tñ sit imꝑfectior ꝓpt excessuȝ solici

¶ Respōsio ad dubiuȝ. tudinis circa nō necessaria ⁊ supflua. ¶ His ꝑhabitis pȝ rñsio ad dubiū scȝ q statꝰ frm̄ minoꝝ qd hoc vt sit ꝑfectissimus: ⁊ i apice ꝑfectionis ex parte vtriusqȝ solicitudinis. s. circa acqrēda: ⁊ circa possessa: opȝ qd sit equa lance ꝑfectiōis (qd vulgo dr̄n fil.) Ut. s. sicut alios excedit in renūciatiōe ꝓprietatis: scȝ in carētia ꝑme solicitudinis: sic excedat in parcitate vsus oīm qb⁹ licite pōt vti: q̄ nō oīb⁹ vti psūt. Per regulā. n. pecūia iterdicit: ⁊ appropriatio cuiuslibȝ rei. Et sicut ex ꝓpatio est maiori: ita ⁊ vsus debȝ eē strictior. Aliter ꝟo: lȝ sic ꝑfectior quo ad vnū: nō tñ absolute. ¶ Hec determinatio nō ē ex ꝓprio capite: sȝ ē doctoris solēnis Hērici de gādauo in quolibeto. 7. q. 29. q̄uis nō noīet statū frm̄ minoꝝ exp̄sse: sȝ de illis loqt bñ intuēti. ¶ Probatur aūt supradictū statū ꝑfectissimus debȝ eē elongatus a solicitudine seculari: idest nō necessaria vel supflua. Illa. n. grauat cor. Unñ augustinus super ps 63. ait. Tm̄ q̄re q̄ȝtū depellēde necessitati satis est. Cū aūt q supfluū ē q̄ris: cōpedes tuos onerare desideras. hec ille. Si aūt status oīa abdicātiū nō habeat arctissimū vsuȝ: iā hȝ solicitudinē nō necessariam. Qui. n. necessitatem arctissimā excedit: secularē curā ꝓbat hr̄e: vt pȝ in collationibus pm̄: collatione 9. Qr seculares cure etiā in nob q nullis actibus mūdi admiscemur: cadere nōnūq̄ȝ psūt: manifesta rōne ꝓbat. Nam ꝑm regulā senioꝝ: qcqd necessitatē cultus cotidiani: ⁊ ineuitabilē vsum carnis excedit: ad secularē diffinierūt curā ⁊ solicitudinē pertinere. ¶ Itē si non excedūt in vsus parcitate alios status: sȝ eis equāt: aut superāt: opȝ hr̄e maiorē solicitudinē. Regulariter. n. si nihil hn̄tes velint ita viuere seu habūdare sicut hn̄tes in cōi: opȝ solicitari magis. Et nisi velint parcius viuere: opȝ magis distrahi. Et sic iam non ex vtraqȝ solicitudine eēt perfectior: cū qlibȝ eaꝝ impediat perfectionē. Et ita lȝ ex vna parte eēt perfectior: nō tñ ex vtroqȝ latere solicitudinis. Igit

si volumus statũ nr̃m super alios magnificare in perfectione: opꝫ vt quẽ-
admodũ oẽs excedimus in expropriatione: ita ⁊ excedamus in vsu: habita
stricta sustẽtatione nature. Si aũt non talẽ vsum habeamus: taceamus: cuꝫ
iam solicitudo secularis ꝓter necessaria vel sugflua admiscet. ¶ Resoluto-
rie ergo dicim⁹: ꝙ stat⁹ iste de se vel in se est ꝑfectissim⁹: eo ꝙ de se tollit solici-
tudinẽ magis noxiã ꝑ sũpmã abdicationẽ oĩm tpaliũ: vt ꝓbatũ est. Itẽ qꝛ
de se tollit solicitudinẽ de crastino: qḋ ꝑtinet ad sũpmã ꝑfectionẽ: iuxta illḋ
de collatiõib⁹ pr̃m: collatiõe.x. Que maior aut sanctior põt eẽ paupertas q̃ꝫ q̃
nihil ꝑsidij: nihilqꝫ viriũ hñs cognoscẽs: de aliena largitate cotidianũ pos-
cit auxiliũ: ⁊ vitã suã atqꝫ substantiã singulis qbusqꝫ momentis in diuina
ope intelligit sustẽtari. ¶ Sed ꝯtra supradictũ: vcꝫ ꝙ ordo ꝑfatus sit iferior
ceteris ordinib⁹ bñ regulatis: possit sic argumẽtari. Iste ordo lucris aiarum
intendẽs: est sublimat⁹ ⁊ approbatus ꝑ ecclã: ac super oẽs cõmẽdat⁹: ꝑ sertiꝫ
in decretalib⁹ Nicolai.3. ⁊ Clemẽtis.5. ergo nõ est alijs inferior. ¶ Et si dica
tur: put dicẽdũ est: ꝙ hmõi stat⁹ est in se optim⁹: tñ ꝓpter solicitudinẽ exces-
siuam est alijs inferior: ad hoc replicat: ꝙ minus tollit de perfectiõe sollicitu-
do excessiua hmõi frm̃ circa necessaria q̃ꝫ solicitudo circa possessiones: qꝛ ꝑ-
ma ex necessitate ꝓuenit: scḋa ꝟo ex defectu charitatis circa proximos: qꝛ ex
diuisione cordiũ venit diuisio reꝝ: ⁊ dñia ex malicia ꝓcesserũt ergo ⁊c. Item
maior amor habet erga possessa q̃ꝫ circa hñda ergo ⁊c. Itẽ solicitudo posses
sionũ nõ est necessaria: qꝛ homo põt viuere sine possessionib⁹: non põt tñ sine
reꝝ necessariaꝝ vsu viuere ergo ⁊c. ¶ Ad hec breuiter rñdet: veꝝ esse ꝙ stat⁹
nr̃ est sublimatus. laudatus. magnificatus: ⁊ approbatus tanq̃ꝫ aplicus: tñ vi
ta deformatoꝝ nõ est approbata nec laudata: immo a multis dãpnata: vt pꝫ
in Clemẽtina Exiui: vbi reprobat ⁊ dãpnat multa q̃ deformati faciũt. Ad
aliud de solicitudine: dico ꝙ veꝝ est minus impedire solicitudinẽ circa ad-
qrenda q̃ꝫ circa possessa absolute loquẽdo: tñ qñ est nimia ⁊ ꝓter necessaria:
magis impedit illa q̃ est circa adqrenda: vt supius ꝓbatũ ẽ. ¶ Preterea pos-
set sic argui ad idem. Si eẽt inferior hmõi religio: ergo licit⁹ eẽt trãsitus ab
illa ad alias religiões bñ regulatas. Nam doctores tenẽt ꝙ a strictiori ad la
tiorẽ est licitũ trãsire: qñ strictior nõ ſuat. Rñdet: ꝙ esset difficultas qñ in or
dinẽ nõ esset loc⁹ vbi regula pure ſuaret. Sꝫ qñ sunt multa loca vbi ſuat:
nõ est aliqua difficultas: qꝛ a strictiori ad latiorẽ nõ lꝫ trãsire qñ in strictiori
est locus vbi ſuari põt. Tñ lꝫ nõ esset locus in ordine vbi ſuaret regula: ad-
huc nõ vr̃ quõ in voto paupertatis possit fieri relaxatio. Et ideo vr̃ meli⁹ qñ
talia casus accideret (qḋ de⁹ auertat) recurrere ad papã vel ꝓtectorẽ ordinis:
vt darei dispositionẽ vbi regula ꝓmissa ſuari posset. Sic.n. tpe reformatio
nis in ꝯcilio Cõstantiensi factũ est.

Obiectiões ꝯtra supradicta: cuꝫ suis respõsiõib⁹.

¶ Dubium quartum.

Quartũ dubiũ: vtrũ status frm̃ minoꝝ expediat paucioribus vel mul
tis: aut oibus sumere volẽtibus? ¶ Rñdet: ꝙ ex supradictis seqt ꝙ
expedit paucis. Naꝫ pauci sunt ꝑfectissimi: immo nec adhuc ꝑfecti.
Cũ ergo ordo iste sit ꝑfectissim⁹: opꝫ ei⁹ ꝓfessores esse ꝑfectos. Alias.n. status
ꝑfectio nõ ꝓdest illis: imo eos ridiculo exponit. Quid est naqꝫ ꝑfectissimuꝫ

Quot status frm̄ minor: qꝛ perfectissimus: non expedit multis.

statū assumere hn̄do vitā infimam: Ex eo igit̄ ꝙ pfectissimus est: paucioribus psonis expedit. Pauci .n. sunt apti ad capiendū ꝟbū istō. Alij ordines sunt cōiores ac obseruabiliores a cōi hoim cōditione: quo ꝑ pauci volūt oino terrena ꝯtemnere. Vn̄ hūc statū nō nisi hoies aplici: oimqꝫ veri contētores determinati ⁊ qb⁹ oē delectamētū delitiaꝝ. honoꝝ. habūdantiarumqꝫ temporaliū tanq̄ꝫ onus graue esset ac virus: assumere deberent. Unde sctūs pr̄ nr̄ Franciscus optime dicebat. Utinā frēs mei essent a deo pauci vt quando homines viderent illos mirarent̄. Ideo ordo nr̄ multitudine obruit̄: ⁊ infra aquas trāsgressionū: velut nauis onusta nimis submergit̄. Vn̄ indubitabile vr̄: ꝙ stāte multitudie frm̄: impossibile ē iuxta puritatē regule totū ordinem reformare: qꝛ pauci capiūt ꝟbū hoc. Ad aliqualē tn̄ reformationē posset forsan ꝓcedi: non tn̄ durabilē: qꝛ impossibile est bene reformari nisi ad puritatem regule deueniatur. Ideoqꝫ multitudo fratrū cauenda est ratione prefata. Ac etiam ne verificetur illud ps. Multiplicasti gentem: ⁊ non magnificasti leticiam.

Dubium quintum.

Quintū dubiū: vtrū qbusdam ex fratribus p̄dictis q nimiā ⁊ distractiuam solicitudinē hn̄t: aut hr̄e possent: melius foret hr̄e in cōi cum minori abdicatione: ac minori solicitudine viuendo: vt in domibus suis recollecte gcius dn̄o famularentur? ¶ Rn̄det̄: ꝙ lꝫ status hmōi frm̄ de se sit pfectissimus: tn̄ vbi ꝓpter nimiā solicitudinē esset maxime distracti⁹: foret ꝓpterea alijs ordinib⁹ bene regulatis in cōi viuentibus inferior. Nam status ille est impfectior q hꝫ annexam solicitudinem magis distractiuam a diuinis: ⁊ maiorē q̄ꝫ alij status. Sic aūt est in hmōi statu. Nā volētes viuere cū habūdantia reꝝ: ⁊ hr̄e p̄ter necessaria: p̄sertim si sup alios status habūdare velint: nō pn̄t hoc nisi cū maiori solicitudine. distractione: ac vagatiōe habere. Magis aūt nocet pfectioni ꝯtinua vagatio ⁊ distractio q̄ꝫ possessio redituum in cōi. Que nāqꝫ pfectio est nihil hr̄e nec possidere: ⁊ nunq̄ꝫ aut raro vitā claustralē seu recollectā tenere? Ideo .n. nr̄a abijcimus: vt liberiores alijs religiosi simus: nō aūt vt magis solicitemur ceteris. Nā qualis perfectio est oia relinq̄re: si cupiditas terrenoꝝ nō abijciatur? Terrena certe non nocent si nō amant̄: vt inqt Gregorius. Tm̄ nocent tpalia: q̄ꝫtū solicitudo retrahens a diuinis est illis annexa. Quod si nō retraherēt: multū expedirent. Quid est ergo derelinq̄re tpalia: cū eoꝝ solicitudo nō tollatur: sꝫ augeatur? Sacculus facili⁹ ꝯtemnit̄ q̄ꝫ volūtas: vt glosa q̄dam dicit. Et Augustin⁹ sup ps. 71 inqt. Sūt qdā q facilius oia sua pauperibus distribuūt: q̄ꝫ ipsi paupes xp̄i fiant: qꝛ nō sunt humiles sꝫ supbi. ¶ Preterea: status ille est inferior alijs in quo vix aut tardius aliqs pōt pfectionē attingere. Sic aūt est de p̄fato statu cū tanta solicitudine ac distractione seu vagatione. Status ꝟo habentiū in cōi recollecteqꝫ viuentiū: nactus est disponere ad pfectionem: qꝛ possunt esse amplius a mūdo semoti: ⁊ spūalibus exercitijs: qbus pfectio acqrit̄ magis vacare. s. ieiunio. silētio. orōni. ꝯtēplationi: ac ꝟtutū exercitio. Ista. n. sūt instrumēta pfectiōis. Et vbi maior dispositio boꝝ est pfectior mod⁹ viuendi

Quot distractio ⁊ vagatio īpediunt perfectiōem assequi.

die.l. Nolū est aūt maiorē dispositionē in alijs ordinibus hṁ regularis esse q̄ꝫ in hmōi si supradicto modo se haberꝫ. Nā si de reditibus sit ī illis cura trib⁹ vel quattuor: nō tñ oibus alijsq̄ qetius viuūt. In statu tñ p̄dicto: oēs fere solicitarent̄. s. p̄lati mandando: ⁊ subditi exeq̄ndo: ⁊ sic nulla vel parua quies spūi maneret: sine qua regulariter pfectio nō acqrit̄. Ad qđ facit illđ Gregorij. Nequaq̄ꝫ mēs ad supna tollit̄ si ꝯtinue curaꝝ tumultibus in infimis occupat̄. ¶ Itē qd ꝓdest nō hr̄e vineas nec p̄dia: nec reditus: ⁊ tñ q̄rere triticū. vinū. arietes seu agnos ⁊c. in tāta habūdātia vt hn̄tes redit⁹: ⁊ extra vagari ꝯtinue ad hec mēdicāda? Uñ q licitū modū vtendi licitis vult excedere: necesse hꝫ expēsas ampliare: ac solicitudinē acgrēdi augere. Non eniꝫ sunt occupatiōes nisi ꝑpter occupationū p̄cia: dicēte Seneca ad lucillum. Facile est occupatiōes euadere: si occupationū p̄cia ꝯtēpserimus. ¶ Itē abdicatio terrenoꝝ ideo ad pfectionē ꝯducit qꝛ tollere solet amorē tpaliū: ideoq̄ꝫ summa abdicatio laudat̄. Sꝫ vbi nō tollit̄ amor terrenoꝝ: sꝫ committat̄ in amorē viliū ⁊ infimoꝝ: ⁊ vbi q̄nq̄ꝫ retinet̄ ⁊ auget̄: qd prodest talis abdicatio? ¶ Tandē: melius est iferiorē statū assumere ac obsuare: q̄ꝫ altiorē vel altissimū accipere ⁊ ab illo cadere. Altiora te ne q̄sieris: ait sapiens. Et Gregori⁹ in registro: ep̄la. 41. dicit. Sic est aliqd altiora ꝓmouendus: vt dū ipe exteri⁹ pficit: in deterius nō decrescat: ne dū ad altiora perducit̄: minor ille seipso ⁊ compellat̄. Neqꝫ q in planis titubant: in p̄cipitio pedem ponant: inqt ideꝫ Gregorius in pastorali. Illis ergo q non seruant status sui rigorem: nec perfectionem acquirunt: melius foret inferiorem assumere: quem melius obseruarent.

¶ Dubium sextum.

Sextū dubiū: vtrū ꝓhibitio facta in regl'a p sc̄m Frācīscum vt nullo modo frēs denarios vl' pecuniā recipiāt: itelligat̄ de dn̄io seu ꝓprietate: vel de vsu quocūq̄ꝫ seu dispositiōe? ¶ Pro decisiōe hui⁹ dubij sūt aliqua p̄notāda. Primū notandū est: q̄ꝫ sm̄ oēs expositores regl'e: pecunia dr̄ qcqd recipit̄ vt vendat̄: vel per illđ aliqd aliud habeat̄ sub certa taxatione appreciatum. Ut si recipiat̄ triticū: vinū. sal. linum. lana. arietes seu agni: aut consilia vt vendat̄: vel ī aliud commutet̄. Unde talia sit recipiens vt dictuꝫ est: absq̄ꝫ aliqua tergiuersatione pecuniam recipit per se: si per semetipm̄ recipiat: vel per iterpositā personā: si per aliū a se interpositū recipit. ¶ Alterū notādū ē: q̄ꝫ recipe pecuniā p iterpositā personā est alium substituere: vt recipiat pecuniā in ꝓprios vsus ꝯuertendā. Sic. n. dicūt cōiter expositores regule. Hoc aūt verificat̄ q̄ñcūq̄ꝫ interponit̄ famulus: vl' amicus sp̄ualis: aut syndicus frm̄: ⁊ consimiles. Et hoc q̄ñ tales personas ꝯstituunt̄ loco frm̄ ab eisdē fribus: ⁊ ad eorundē frm̄ mutū pecunia deponit̄ ⁊ mutat̄: ac ꝯsumit̄: seu expendit̄ vel dat̄ non habita dn̄i auctoritate nec licentia. ¶ Et notādū: q̄ꝫ nō minus est syndicus iterposita persona ex parte frm̄ (q̄ñ interponit̄ modo supradicto) q̄ꝫ occonomus seu villicus respectu dn̄i sui: excepto dn̄io: qꝛ sicut ille ad nutuꝫ dn̄i facit: ita ⁊ syndicus q̄ñ ad nutū frm̄ facit. Immo ⁊ āplius est syndic⁹ iterposita p̄sona q̄ꝫ p̄fate. Nā oeconom⁹ seu villicus emit ⁊ vendit lꝫ nō hēat dn̄iū in pecunia: syndicus aūt min⁹ facit cōiter: seu aliq̄ñ

Quid noīe pecunie ītelligat̄.

Quid sit recipe pecuniā p interpositā personaꝫ.

De syndico.

q̄ aliqui frēs emunt: ⁊ q̄n̄qʒ vendūt: ⁊ ipse solūmodo soluit: aut recipit pecu
niam. Sicut si aliqs dn̄s emeret aliqd: ⁊ preciperet villico vel famulo suo vt
solueret. Sic aūt facere: est clarissime p interpositā personā recipere seu con-
trectare pecuniā. Nulla nāqʒ apparet differētia inter famulū hn̄tē pecunias
dn̄i sui: ⁊ soluentē debitorib⁹ iuxta p̄ceptū dn̄i sui: ⁊ syndicum frm̄ qn̄ similiter
facit ad nutū ipoꝝ. Qz sicut ille est interposita persona respectu dn̄i sui: sic ⁊
iste respectū frm̄. Et hoc non min⁹ hʒ locū in illis q viuunt fm̄ ꝯstitutiones
martinianas: vbi ꝯtinet̄ q syndicus recipiat oēs elemosynas etiā pecunia-
rias: ⁊ ipse in vsus frm̄ ꝯuertat: ⁊ ipsi nullaten⁹ sc intromittāt: quia dato q
hoc ad litam obseruet̄: sił est syndicus interposita persona sicut oeconom⁹
vel famulus: qui ad libitū emit ⁊ vēdit ad vtilitatē dn̄i sui. ¶ Nec obstat p̄-
fatis dicere: q sit magna differētia: qz frēs non sunt dn̄i pecunie: quēadmo
dum dn̄i respectu pecunie quā tenet vel expēdit famulus seu villicus suus.
Hoc enī ridiculū est. Nam q̄ro: q̄d ꝓhibuit sctūs Frācisc⁹ qn̄ in rła dixit:
q frēs nullo modo denarios vel pecuniā recipiāt per se vel per interpositā
personā? An ꝓhibuit dn̄ium pecunie ⁊ non amplius? Nā si sic possemus
recipere pecunias: ⁊ huare illas: ac expēdere: sicut famul⁹ vł villicus facit re-
spectu pecunie dn̄i sui. qd̄ est absurdū. Tūc etiā hoc p̄ceptū de nihilo serui-
retnā per aliud p̄ceptū: vcʒ: frēs nihil sibi appropriēt ⁊c. ꝓhibet̄ oē dn̄ium
quarumlibet reꝝ. Ergo si dn̄ium tm̄ ꝓhiberet: frustra poneretur: qz sił nec
de aliqua alia re habemus dn̄ium: sʒ solū vsum rerū qbus nob vti licet: vt
cibi. potus. habit⁹. libroꝝ ⁊c. Si igit̄ non aliter ꝓhiberet̄ pecunia q̄ȝ cibus ⁊
habit⁹: ⁊ alia qb⁹ vti necesse est: possem⁹ etiā vti pecunia sicut p̄fatis rebus.
Qd̄ in sanū ⁊ deliramētū manifestū est. Est ergo pecunie vsus interdict⁹ in
illo p̄cepto. Frēs nullo modo recipiāt denarios vel pecuniā ⁊c. Dn̄ium aūt
illi⁹ ⁊ oīm aliaꝝ reꝝ in alio p̄cepto. f. frēs nihil sibi appropriēt ⁊c. Interdi-
cta est itaqʒ oīm reꝝ ꝓpetas: ⁊ interdict⁹ pecūie vsus: ⁊ nō tm̄ ꝓpetas. Usus
tm̄ aliaꝝ reꝝ est nob ꝯcessus: put in rła ꝯtinet̄. Sed pecunie vsus est nob ex-
cōicatus: taliterqʒ interdict⁹ vt nec p nos: nec p alios vti possim⁹ ea. Nō di-
co dn̄ium hr̄e: sʒ nec vti: nec auē illi dicere. Est. n. taliter excōicata cū partici-
pātib⁹: vt nullo mō denarijs vel pecūia vtamur p nos huādo: aut expēden-
do: vel i vsus nr̄os ꝯuertēdo: nec etiā p alios q ꝯhuēt: aut expēdāt: vel i vsus
nr̄os ꝯuertāt. Nec adhuc in alienos p nr̄aʒ volūtatē seu auctoritatē. ¶ Ex p̄-
dictis itaqʒ ptʒ: q ille frater recipit pecuniā: q vtit̄ ea p se vł p aliū: sicut dn̄s
vtit̄ pecūia p villicū vel famulū q eā ꝯuertit i vsuʒ suū. Itē q ille dr̄ recipe
pecuniā q circa pecuniā agit ea q̄ solū dn̄o ꝯueniūt: vł ei⁹ deputato. Hoc pʒ
Clemēs pape. v. in Clemētina Exiui de paradiso. ar. 6 cū dicit. Quapropter p̄cipe q̄uo aut
qualr̄ pecūia expēdat̄. cōpotū exigere de expēsa. eā quocūqʒ mō repetere: siue
deponere: aut deponi facere. capsullā pecunie. vel ei⁹ clauē deferre: hos act⁹
⁊ ꝯsił̄s sibi nouerit frēs illicitos esse ac ꝓhibitos. Predicta. n. facere: ad so-
los dn̄os ptinēt q dederūt: ⁊ ad eos quos deputauerūt ad hoc ipʒ. Sic ergo
liq̄ q ꝓhibitio regule de nō recipiēdis denarijs vel pecunia itelligit̄ nō so-
lū de dn̄io seu ꝓprietate: sʒ etiā de quocūqʒ vsu ⁊ dispositione.

¶ Dubium septimum.

SEptimũ dubiũ: vtrũ ad hoc vt vere nõ recipiant̃ denarij vel pecunia a fratrib⁹ sit necesse ꝯuare modificatiões ordinatas p̃ Nicolaũ tertiũ in decretali Exijt q seminat? ¶ Rñdetur ꝙ sic: ⁊ ꝙ alias pecunia recipit̃. Nam oẽs ille modificatiões sunt ad hoc ordinate ne in pecunia frẽs habeant: nec h̃re videant̃ aliquã auctoritatẽ: nõ solũ quo ad dñium: sed etiam quo ad vsum: ⁊ vt oĩa q̃ circa pecunia siũt ꝓcedãt ex volũtate dãtis: ⁊ eius pecuniã de ei⁹ auctoritate tenet: ⁊ nullo modo ex auctoritate frũ. ¶ Et vt videatur qualiter ꝯuãdo illas modificatiões nõ recipit̃ pecunia ꝑ interpositam ꝑsonã: ⁊ ꝙ si nõ ꝯuant̃ recipit̃: assignabo hic aliqua exẽpla. Primũ exẽplum. Est hic vn⁹ paup̃ egens: venit q̃dã diues ⁊ nõ dat illi pecunias ſꝫ alteri dicẽs illi. Ecce do tibi tot pecunias vt ꝓuideas huic: ⁊ emas q̃cũqꝫ voluerit ipse: ac facias de hac pecunia q̃cquid ipse dixerit. Non tñ dñiuꝫ trãsferat pecunie in pauperẽ: ſꝫ tñ vsum pecunie ipsi paupi det: ꝯferẽdo auctoritateꝫ mandãdi quõ expẽdat̃. Idẽ de p̃re q ꝓ filio nõ adulto daret alteri pecũias: ſꝫ nõ daret dñium filio: ſꝫ solũ vsum: qꝛ ꝯcedit vt auctoritate ei⁹ expẽdatur pecunia. Talis eñ recipit pecuniã: ⁊ vtit̃ illa. Nam q̃d aliud ẽ vti pecunia nisi eã dare: vel mutare: aut mãdare ꝙ fiat de ipsa hoc vel illuꝺ? Ille ergo qui recepit pecunias ẽ depositari⁹ dñi vel p̃ris: ac interposita ꝑsona paupis seu filij: ex quo paup̃ aut fili⁹ h̃nt vsum pecunie: vt dictũ est. ¶ Aliud exemplũ. Sit alius q det alicui pecunias dicẽs. Accipe pecuniã hãc ad necessitateꝫ vel vtilitatẽ hui⁹ paupis. Tñ nollet ꝙ ad volũtatẽ illi⁹ paupis dispõat̃ de pecunia: ſꝫ ad volũtatẽ ipsiusmet dñi dãtis. s. qñ dixerit illi cui dedit pecuniã eme illi ꝓ quo datur habitũ vel librũ: aut victualia ⁊c. Ita ꝙ illi ꝓ quo dat̃ nulla ꝯferat̃ auctoritas nec dominij nec vsus. Talis paup̃ nõ recipit pecuniã vllo mõ: qꝛ nõ eã vtit̃: ſꝫ ꝑ eã sibi ꝓuideat̃. Nam talis ꝓuisio non venit seu fit ꝑ volũtatẽ ipsi⁹: ſꝫ ꝑ volũtatẽ dãtis. Et sic non fit de pecunia q̃d vult paup̃: qꝛ nõ ad nutũ ei⁹: ſꝫ fit q̃d vult dñs. Ad hoc ꝟo tẽdit declaratio Nicolai. 3. vt paupes frẽs ꝓuideant̃ ex pecunia: tñ ipsa pecũia nullo mõ iuxta regulã recipiat̃ a fratrib⁹. Q̃d fit qñ frẽs oĩno nõ se intromittũt de pecũia: ſꝫ solũ stante necessitate ꝑmittũt sibi ꝓuideri taliter de pecunijs sicut p̃fatus papa declarat. Uꝫ ꝙ nullo mõ frẽs se intromittãt: ſꝫ oĩa de dãtis auctoritate ꝓueniãt: ⁊ nõ de frũ auctoritate seu volũtate. Igit̃ modificatiões Nicolai debẽt ꝯuari vt regula ꝯuet̃: ⁊ ne pecunia recipiat̃. Nam nõ sumus capaces vsus pecunie ſꝫ dans velit ꝯcedere auctoritatẽ vt ꝑ nr̃am voluntatem et auctoritatẽ dispẽset̃: seu de ipsa dispõat̃. Qꝛ nõ possum⁹ nisi necessitatem manifestare danti: seu h̃nti pecunias: nõ mãdare: nec mutare: nec silla facere. Hoc ꝓbat̃ Clemẽtinã Exiui. ar. 6. vbi dꝛ. Porro cũ dictus sctũs frẽs suos volens sup̃ oĩa a denarijs seu pecunia esse total̃r alienos p̃cepit firmiter fratrib⁹ vt nullo mõ denarios vel pecuniã recipent ꝑ se vl̃ ꝑ interpositã personam: istumqꝫ articulũ declarãs predecessor nr̃ Nicolaus. 3. casus ⁊ modos posuerit q̃b⁹ ꝯuatis a fratrib⁹ nõ p̃nt dici nec debẽt ꝑ se vel ꝑ aliũ pecũie receptores ꝯtra regulã vel sui ordinis puritatẽ: dicimus teneri cauere summo opere ꝙ ꝓ alijs causis: vel sub modis alijs q̃ꝫ põat dicti p̃decessoris declaratio ad dãtes pecunias: siue deputatos nũcios nõ recurrant: ne si secus ab

De obseruatiõe modificationũ quo ad pecuniã.

Clemens pa pa.v.

ipsis attentatū fuerit:trā sgressiōis pcepti ꝛ regule merito possint dici. Nam
qd alicui gñaliter ꝓhibet:qd expsse nō ɔcedit intelligit denegatum. Ecce q̄z
manifeste textus declaratiōis aplice assert supradicta.s.ꝙ si nō servāt mo-
dificationes a Nicolao assignātē:rā non suāt:immo ɔtra ipsam recipit pe
cunia. Non igit qspiā arbitret ꝙ hmōi modificationes sint vt cerimonie
antiq̄ aut moderne:seu debēt esse:nō aūt necessarie:q immo sunt necessarie
ad obsuātiā regule.ꝑpter causas superius ānotatas. Nec alicui videāt gra-
ues:qz ex quo vult ꝓcurare pecuniā:si non vult recipere illā infringēdo re-
gulā:opz modificationes illas obsuare. ¶ Sz dicet aliqs forsam. Non curo
de illis modificationibus qz dispēsatū est iā ꝙ modus cōis q habet in pui-
sione frm̄ sit licitus ꝛ non ɔtra regulā. ¶ Rñdeo ꝙ forte:immo sine forte:me

Differētia inter dispensationē ꝛ declarationem.

lius diceret.dissipatū est. Pro quo notādū:ꝙ aliō ē dispēsare in voto pau-
pertatis ac pcepto pecunie:ꝛ aliō declarare ꝙ modus viuēdi cōis non ē con
tra regulā. De pmo potuit eē de facto ꝙ dispēsatū sit sicut cū ɔuētualibus:
lz hoc non ɔstet. Idē est aūt non esse vel non apparere. Sed dato casu ꝙ ita
eēt:q tali dispēsatione vterent ꝓe sunt frēs de bulla:vt nō dicā vulgariter:
de burla. Aliō aūt est declarare ꝙ modus viuēdi cōis illoꝝ q non suāt mo
dificationes pdictas non sit ɔtra regulā. Hoc.n.non pōt eē stāte voto pau-
pertatis:ꝛ pcepto non recipiēdi pecuniā ꝛc. Nā sicut aliō est dicere. Dispen
so tecū:vt tpe quadragesimali comedas oua vel carnes:aut ter vel quater in
die:ꝛ aliō dicere:declaro te taliter comedēdo suare ieiuniū pceptū ab eccl̄ia:
qō esse negtrita similit aliō est dicere. Dispēso tecū vt recipias pecuniā per i-
terpositā personā:ꝛ aliō dicere:declaro qō taliter faciēdo nullo mō recipis
pecuniā. Qz hoc stare non pōt cū sit repugnantia in adiecto. Sic enī esset si
talis declaratio seu potius deliratio haberet. Repugnat nāqz hre pfatum
modū viuēdi:ꝛ cū hoc qō non possit dici taliter viuēs recipere pecuniaz:vt
supra satis ꝓbatū est. Quid ꝓdesset me albū vocare si ego eēm niger. Itez q
ɔtrariū pdictis assereret:ɔtradiceret Clemētine Exiui:q est corpori iuris in-
serta:ꝛ in ɔcilio gñali facta:vbi dr:qō non suatis modificationibus a Ni-
colao positis recipit pecunia. Et ibidē ait Clemēs. Curare frēs necesse ē:qō
cum ex causis licitis ad hñtes pecunias recurrere necesse fuerit:in oībus sic

Obiectiones ɔtra supradicta:cum carū rñsionibus.

se gerāt:qō se cūctis oñdāt in dictis pecunijs sicut nihil hñt:penitus nil hre.
¶ Contra superius dicta posset aliqs obijcere dicēdo:qō Martinus.v.insti-
tuit syndicos q tenerēt eleemosynas pecuniarias:ꝛ sic relaxauit illa q̄ Nico-
laus ꝛ Clemēs imponere videbāt. Itē qō si syndici vel alij hñt pecunias:
nō noīe frm̄:sz noīe dātis vel pape hñt. Et sic nō sunt interposite persone:
vt aliq opināt. ¶ Ad hoc dr pmo:qō illō Martini fuit relaxatio:put qlibz
bñ ispiciēdo agnoscere poterit. Et fert qō fuit deceptus sub ptextu ne fieret
chisma vel scisura in ordine. Et ideo reuocatuz fuit in ɔcilio Basiliensi in
q̄ntum fuit ɔtra ɔcilium Constātiēse:vt habet in Monumētis ordinis in
summario pōtificali:sub Martino.v. Dico ēt:qō posito qō talis ɔstitutio
sit valida:eēt dispēsatio regule:put ē dispēsatio frm̄ ɔuentualiū:a qua fuge
re debēt q volūt regulā obsuare. ¶ Et enz dr qō syndicus est nomine pape
Rñdet:qō respectu eoꝝ quoꝝ dñium trāsit in papā:posset aliquo mō susti

neri: sz non respectu eorum q̄ sunt dñorum dantium quousq̄z sint cōsumpta in vsum frm̄. ¶ Ceterum cū p̄fatus Martinus p̄ceperit q̄d vnus tm̄ syndicus omnes elemosynas reciperet: si alicubi haberent plures syndici: iam non seruaret constitutio Martiniana. Et tandē ex quo sic vel sic recipit pecūia: est relaxatio merito respuenda.

¶ Dubium octauum.

Octauū dubiū: vtrū frēs subditi platorum non buātium declarationes aplicas: et modificationes in eis ɔtētas excusent a pctō? ¶ Rn̄det: q̄ si subditi non sint causa q̄ talia fiāt: vl' omittāt: immo dolēt de hoc: et potius vellent sustinere inopiā: et quācūq̄z penā seu defectū tpalium q̄z q̄ hmōi fierēt: vel omitterent: excusari vident: dū tn̄ denuncient superiori vt remediū apponat. Si vo subditi sil'r faciūt aut facere ɔnītūt: vel sunt causa vt plati sic se habeāt: tūc in eadē sunt dānatione. Qui eni causam damni dat: dānum dedisse censet s̄m iura. Et s̄m apl'm non solū q talia agūt: sz et q ɔsentiunt digni sunt morte. Nisi forte non dicat ɔsentire malefaciēti q causam malefaciēdi p̄stat. Tunc aūt subditi darēt hmōi causam: qn̄ nisi ppter ipsos plati sic minime facerēt. s. vt lautius vel habūdātius puideāt eis. Uñ nullus sibi blādiat dicēs. Uolo q̄ platus seruet regulā et declaratiōes. Hoc eni modicū est. Quis nāq̄z regulā seruari nollet? Certe nemo. Uis q̄ plat9 seruet regulā? Serua et tu. Sz si qn̄ tibi deest aliqd q̄ztūcūq̄z minimū: murmuras et dicis: non sequar chorum. non dicā missaz et c. quō tu vis regulā buari? Si vis tu regulā seruari dū tn̄ nihil tibi deficiat: ita etiā vellet meretrix eē sancta: dū tn̄ non sentiret penā vel laborē. Et qlibet sil'r vellet seruare p̄cepta dei si absq̄z labore facere posset. Quilibz etiā vellet esse sctūs sine pena. Qui ergo non vult penuriā pati: nec q̄ sibi aliqd desit: quō est pauper. Et quō nō frāgit regulā cum plato infringēte: q non vult pati penā q̄ sequit ex regule obuatiōe? Igit: q vult esse securi9 in ɔsciētia: sit parat9 penuriā pati ppter regule obuatione. Alias. n. in periculo ē dānatiōis eterne: p̄sertiz si magis eligit satisfacere sibi q̄z regulā obuari. ¶ Itē nunqd ē cast9 solū q̄ non cognoscit feminā carnaliter? Nōne inqt xps. Qui viderit mulierē et c. Uel forte solū est inobediēs q non vult exequi plati p̄ceptū: et non ēt q ppponit intra se non obedire? Ergo vota ista violant interi9 sicut exteri9. Quid ergo est esse pauperē? Est ne paupertas qd mathematicū: aut reale qd? Ubi ē paupertas ad quā dirigit votū paupertatis? Nunqd anhelare ad habundātiā? an hr̄e voluntatē promptā patiendi ac sustinēdi penuriā? Si ɔcupiscēs mulierem mechat: et votū frāgit castitatis: et nollēs obedire facit ɔtra votū obediētie: nonne volens habundātiā: odiensq̄z penuriā et paupertatē pmissam frāgit regulā? Sequit ergo manifeste: q̄ qcunq̄z est in tali pposito firmo: q̄ non vult carere superfluis: nec pati penuriā ppter obseruationez: immo potius vult regulā non seruari q̄z ipm aliquo carere: est in statu damnationis: q: est in ɔtinua trāsgressione voti paupertatis: sicut ille q esset in volūtate mechādi. Et per ɔn̄s sequit: q̄ subditi grauiter peccāt qn̄ sunt causa ne plati buēt regulam et declarationes eius.

¶ Dubium nonum.

Clemēs papa.v.

Octauū dubiū: vtrū glibet q̄stus pecuniarius sit fratrib⁹ minorib⁹ il-
licitus? Ad hoc rñdet Clemēs.v. in sua declaratiōe dicēs. Quo cir-
ca q̄stus oīs pecunie: ac oblationū pecuniarū in eccl'ia: vel alibi: cipi
seu trūci ordinati ad offerētiū pecunias reponēdas: nec nō qcunq3 alius re-
cursus q̄ p̄ dictā declarationē. s. Nicolai.3. nō ꝯcedit: hec inq̄3 oīa: eis sunt
simpliciter interdicta. Et infra. Attendāt frēs p̄fati: q̄ p nullis causis alijs q̄3
p̄dictis vel silib⁹: in via: vel alibi recurrere l3 ad amicos hmōi. Nota quod
dixit: in via. Vñ seq̄t: q̄ bursarij sunt ꝓhibiti: cū nulla subsit legitima cau-
sa: s3 solū velle delitiose seu habūdāter viuere: nullāq3 penuriā pati: vt pau-
peres pati solēt: s3 habūdāter vt diuites. Que an sit legitima: manifestu3 est.
Immo taliter incedētes: viā mie alijs paup̄ib⁹ fratrib⁹ claudunt: q̄ post eos
vadūt: q2 ꝓpter illos nō inueniūt eleemosynā. Credūt eñi sclares q̄ portāt
pecunias sicut ⁊ alij: ideoq3 denegāt eleemosynā dicēdo eis. Ematis cū pe-
cunijs sicut ⁊ alij frēs vr̄i fecerūt. ¶ Nec excusant in hoc ꝓuinciales ⁊ alij su-
periores. Oēs nāq3 viuere tenent vt paupes: ⁊ nō hr̄e apparatū dñorū: aut
p̄latorꝝ ecclisticorꝝ: seu aliorꝝ ordinū: q̄ ad tā strictā paupertatē nō sūt astricti.
Nec deferre debēt post se comitatū copiosu3 vl' sup̄fluū: frm̄ p̄sertim eq̄tan-
tium: ⁊ tūc inuenient necessaria sine pecunijs. Comitat⁹ eñi ꝓuincialis ⁊ gñā-
lis deb3 esse paup̄tas. charitas. deuotio. zel⁹: ⁊ xp̄s crucifixus: sicq3 non indi-
gebūt magno apparatu. Si aūt dñorꝝ apparatū ꝺferre volūt: silr ⁊ eorꝝ pecu-
nias hr̄e necesse est. Xp̄s celorꝝ rex ac vniuersorꝝ dñs: pedester incedebat: ac ip-
se ⁊ apl'i spicarꝝ granis q̄nq3 reficiebāt. Nō est sufficiēs excusatio p̄latorꝝ di-
cere: q̄ debēt magnū iter facere ⁊c. ac secū frēs ducere. Nam l3 ita sit: tñ op3
ꝓuincialē ⁊ gñalē moderari statū suū ɓm reg'lam: deferēdo talē comitatu3:
ac faciēdo expēsas quales reg'la ꝑmittit: ⁊ nō extra moderari reg'lam ɓm sta-
tum quē ad libitū suū assumūt: dilatādo ⁊ ampliādo reg'lam. Subiecti eñi
sunt reg'le sicut ⁊ alij frēs: immo ⁊ magis q̄3 alij frēs: tenētur q3 rigidi⁹ viue-
re: ac min⁹ sibi idulgere q̄3 si subditi eēnt. Nam ipsorꝝ relaxatio ē in scanda-
lum ordinis: qđ nō ita foret si subditi eēnt. Idcirco nō sibi blādiant dicēdo.
Prelati sum⁹. Laboram⁹. necessitatē ampliorē habem⁹. Qūo eñi alijs dene-
gabūt: vl' arguēt: q̄ sibimetipsis ꝯcedūt? Nō nego tñ q̄ in aliquo casu possi-
bili: q̄3uis raro possit subesse causa legitima ducēdi bursariū: vt pote quan-
do iter agēdū forēt p terras penit⁹ inhūanas. S3 nihilominus ɓuari debent
modi req̄siti in eleemosynis pecuniarijs. quos ɓm Clemētē in sua declara-
tiōe op3 necessario ɓuare sub pena trāsgressiōis reg'le. P̄dicti q̄ hmōi bursa-
rij nō sint famuli domestici frm̄: vl' alij pecuniā auctoritate ⁊ mādato frm̄ por-
tantes ac dispēsantes: s3 alij aliq̄ a dñis dātib⁹ deputati: ⁊ iuxta ipsorꝝ dātiū
mādatū deferētes: ac expēdētes. Nec in hoc excusat ꝯsuetudo. Experiantur
nāq3 tales qđ alij m'lti frēs ordinis p mūdū eūtes ad cap'la gñalia ⁊ redeun-
tes sine talib⁹ bursarijs exp̄ti sunt. Nō est eñi abbreuiata man⁹ dñi: s3 abbre-
uiata ē aliquorꝝ volūtas ad paup̄tatē. Op3 igit' expiri penuriā. Nec op3 fu-
gere crucē. Nā a fugiēte crucē: fugiat necesse ē glīa resurrectionis. Nec decet
repudiare legatū p̄ris. s. mēdicitatē: ne ab dicemur ab hereditate sup̄na.

¶ De bursarijs nō ducēdis.

¶ Prelati nō excusant ab obseruantia paupertatis plusq̄ alij frēs.

¶ Dubium decimum.

Decimũ dubiũ est: vtrũ in supradictis et alijs q̃ similibus ignorãtia excusset fr̃es: uec ne? ¶ Respondetur q̃d non: q: quilibz tenetur scire illa q̃ tenetur adimplere. Tenentur aũt oĩs fr̃es regulã suã obſuare. Igitur ⁊ scire obligatoria illi⁹. Sicut qcũqz xpianus nõ excusat ob ignorantiã legis xpiane. s. mãdatoꝝ dei. ⁊c. Quilibz nãqz scire tenet illa q̃ statui suo necessaria sunt. Nam quõ qs seruare põt si ignoret q̃d seruãdũ est? Nemo itaqz ab hoc excusat: psertim si ignorãtia est nõ solũ crassa sz etiã affectata: q: s. nõ vult intelligere vt bñ agat. Sz aliq volũt ignorare putantes sic excusari posse in iudicio diuino: cũ tñ ecõtra magis culpabiles reddant volũtarias incurrẽdo tenebras. Nolũt etiã aliq audire ne postea habeãt ꝯsciẽtie remorsum seu scrupulũ. Quis aũt adimplebit q̃d adhuc audire nõ vult? Hoc ẽ testimoniũ satis efficax ad pbãdũ q̃ regula nõ ꝯseruat: qñ odit sermo. loqla. collatio. collocutio seu cõfabulatio de regula ⁊ attinẽtib⁹ ad ipam. Ac sit qñ zelatores regule vocãtur scrupulosi. Sz hec (vt inqt aplus) ignorãs ignorabit: ⁊ dicetur ei illud euãgelicũ. Nescio vos. ¶ Sz aduersus pdicta posset qs obijcere dicẽdo: nõ esse iudicandũ homini litteratos ac peritissimos esse immemores sue salutis nõ obseruãdo ea ad q̃ tenentur. Sic eñ totus ordo positus eẽt in ruina. ⁊c. ¶ Rñdetur: q̃ multi multa sciunt ⁊ seipos nesciunt. Nec mirũ q̃ statũ suũ ignorẽt: q: sepe multe lr̃e deducũt aliquos ad insaniã. ¶ Dicũt tñ aliq: q̃ lz ita sit de lr̃atis: tñ q̃ ignorãtia vz excusare fr̃es simplices: q: sequũtur doctrinã maioꝝ ac doctioꝝ. Nam Job j. dr̃: q̃ boues arabãt: ⁊ asine pascebãtur iuxta illos: q: s. simplices iuxta doctrinã maioꝝ debent viuere. ¶ Ad hoc rñdetur: q̃ simplices nõ vouerũt vitã sapientum seu doctoꝝ ⁊ pdicatoꝝ: sz minoꝝ: ac btĩ Frãcisci. ¶ Itẽ arguũt aliq dicẽdo sic. Nemo nõ intẽdẽs se obligare: obligatur. Sz multi vel oẽs nõ intendunt se obligare nisi ad vitã cõem alioꝝ: ergo nõ simplr̃ tenẽtur ad regule obseruãtiam q̃ cõiter obſuet. ¶ Ad hoc dr̃: q̃ qlibz nisi aliud exp̃mat intẽdit se obligare ad obseruationẽ regule btĩ Frãcisci: q: talẽ vouet. Et ideo prius istruit de illa: lz forte nõ ita plene vt deberz. q̃d psertim accidit qñ q̃d docet ore nõ complet ope. Igit cũ voueãt regulã minoꝝ: nõ excusant ab ei⁹ obſuãtia sꝫ eã ppter ignorãtiã nõ ſuãt cũ eã scire teneãt. Si tñ eẽt aliqs ita simplex q̃ nõ capet nec itelligeret: talis posset aliquo mõ excusari: q: intellexit quod vouit: posset qz talis trãsire ad laxiorẽ. Aũt tñ si manet in ordine quẽ vouit: tenet obseruare. quod est bene notandum.

Objectiones ꝯtra predicta cũ sua responsione.

¶ Dubium vndecimum.

Vndecimũ dubiũ est: an in missaꝝ receptione seu commendatione ac in habituũ datione p mortuis committi valeat pctm̃ a fr̃ibus? ¶ Respondet: q̃ multiplex pctm̃ põt in his interuenire: psertim simonia: ⁊ receptio pecunie in rl̃a phibita. De simonia p3 sic. Qñ spũale dat p tpali: psertim cũ pacto omissiõis vel cõmissiõis seruicij vel alicuius rei tpalis: ẽ simonia liqda: maxime qñ datur intuitu rei tpalis pncipalr̃. Sed hoc ꝯtingit in missis ⁊ habitib⁹ qñ primo habet ocul⁹ ad lucrum tpale: vt si fiat pactum de precio: ⁊ taxatio missarum ⁊ habituũ: ita q̃ si non daretur tantum non diceretur missa: nec daretur habitus. Igit sic faciendo committeretur

Quid sit simonia.

simonia indubitāter. ℭ Siľr si refraudet intētio commēdātis missas: vel p quo commendāť: qn̄ vult q statim dicanť: ⁊ differunť quousqꝫ soluāť. In quo vltra mēdacium committiť simonia mētalis ad minus. Que lꝫ nō appareat in ꝟbis: apparet tñ in factis. Item qn̄ si non dať tm̄ p̄cium: non dicūť tot misse est simonia clara. ℭ Sꝫ dicet forte aliquis non committi in p̄fatis simoniā: qꝛ in hītibus panus venditꝛ: ⁊ non idulgētia: ⁊ in missis laborꝛ: nō aūt grā. ℭ Rn̄deť: q hoc stare non pōt. Primo: qꝛ dicēs vēdi panū ⁊ laborē: seipm ɔdēnat: qꝛ fratri minori non lꝫ aliquid vēdere. Scd̄o: qꝛ ēt si liceret: falsuꝫ est q panus vendať in p̄fatis habitib⁹: qꝛ null⁹ hmōi habituū tm̄ valet q̄ztum p illo petiť seu dať: nec aliquis sane mētis p illo pano tm̄ darꝫ. Igiť si exigat p̄cium determinatū: iā vendiť indulgentia seu grā: ɔtra illud euāgelij dictum a xp̄o. Qd̄ gratis accepistis: gratis date. Ac per ɔn̄s cōmittiť simoniaca prauitas.

De habitib⁹ qui danť p defunctis.

De receptiōe missarum.

¶ Siľr quo ad missas: si fiat pmissio ⁊ pactum aliqꝫ exactio: ⁊ si frēs celebrēt ppter p̄cium seu prādium: vel ɔsilia p̄ncipaliter. Videtur aūt ppter hmōi p̄ncipaľr fieri si non interueniēte: vel sublato p̄cio seu prādio ⁊c. frať non vult celebrare missaꝫ. Tunc. n. manifeste apparet q nō ppter deū sꝫ ppter ventrē: aut aliā rem tp̄alē p̄ncipaľr celebrať. Qui em̄ ppť deum celebrat: non desinit missaꝫ dicere nisi ppter deuꝫ. Potest tñ expectari recompēsatio beniuola pmissis commēdatis. Sꝫ non debꝫ fieri exactio: nec minus ap̄ciatio tricenarioꝝ: aut nouenarioꝝ: seu alioꝝ officioꝝ funeralium ⁊c. Nec potest dici q dať vel petiť precium p labore qd̄ sustineť in missa: qꝛ certe p labore illo non daret tm̄ cōmendans missas sicut ɔsueuit dari: nec aliquis auderet exigere. Nemo ergo seipꝫ decipiat q̄rendo excusatiōes i pctīs. ℭ Ceteꝝ q in p̄dictis possit ɔtingere pecunie receptio phibita: pꝫ qꝛ circa elecmosynas. q̄ danť pmissis ⁊ habitib⁹ sicut in alijs opꝫ huare modificationes ordinatas per Nicolaū. 3. Que si non seruāť in p̄fatis: absqꝫ dubio recipitur pecunia ɔtra phibitionē regule. Non. n. est putādum q in eleemosyna missaꝝ ⁊ habituū habeāt aliqd̄ āplius frēs q̄ꝫ in ceteris eleemosynis pecuniarijs: aut q de ipsa possint disponere tanq̄ꝫ de re sibi iure debita plusq̄ꝫ de alia eleemosyna: dicēdo qd̄ puenit ex labore suo. Vn̄ qd̄ nonnulli dicūt: vcꝫ satis regulare esse viuere de missis: seu de eleemosynis missarū: tanq̄ꝫ de mercede laboris: qꝛ sctūs pr̄ Frāciscus dixit qd̄ possint viuere de labore honesto: seu qd̄ p mercede sui laboris: corpis necessaria recipiāt: nō p̄t adaptari ad p̄dictas eleemosynas: qꝛ post hmōi ꝟba: corporis necessaria recipiant: subiunxit immediate. preter denarios vel pecuniā. Nec de p̄dicto labore vꝫ sctm̄ prēm intellexisse: qꝛ idē alias dixit. Oēs frēs firmiter volo q laborent. Sꝫ non voluit qd̄ oēs dicerent missam: cū nec ipse vnq̄ꝫ eā dixerit. Nec decens est missaꝫ ⁊ sacramētum diuinissimū: laborē manuū appellare: nec minus venale facere. Est igiť supradictū intētioni scti prīs nr̄i ɔtrariuꝫ: ⁊ oīno ei repugnās: qꝛ locut⁹ est de labore manuali: vt scti p̄res egypti: ⁊ alij āntiqui laborare ɔsueuerāt: ⁊ de tali labore viuere.

De recōmendatione missaꝝ inť frēs.

¶ Sꝫ restat hic videre vtrū liceat p̄fatis fratrib⁹ missas eis commēdatas alijs fratrib⁹ dare. Rn̄deť: qd̄ cum misse non dentur cōiter sine pecunia: ⁊ fratri minori sit interdict⁹ vsus pecunie: nec eā dare possit salua sua pfessione: non p̄t missas alicui dare. Misse

eis non dãtur sꝫ commẽdãtur:pecunie aũt dãtur:qḋ frater minoꝛ facere nequit:qꝛ hoc ad dñ̃os pecuniaꝝ pertinet.Frẽs ꝟo non sunt dñ̃i: nec vti pñ̃t pecunia:aut dare illã. Jmmo multo min⁹ pñ̃t dare missas ꝙ̃ recipere pecuniã. Nã ad daudũ regrit dñ̃iuni:qḋ ipsi nõ hñ̃t. Vñ̃ si ita facerẽt:tripliciter peccarẽt. Primo tanꝙ̃ ꝓprietarij faciẽdo se dñ̃os:exercẽdo act⁹ ꝓpetatis exercendo. Scḋo velut pecunie receptores seu administratores: vtẽdo illa ad libitũ suũ. Tertio cõmitterẽt furtũ:dãdo rẽ alienã inuito dño. Qui si sciret ita esse faciẽdũ:forsam missas nõ cõmendasset.¶ Nec sufficit dicere:ꝙ frẽs nulli⁹ rei dñ̃iũ hñ̃t:si tñ̃ circa res eosdẽ oĩno act⁹ exerceãt quos dñ̃i exercere pñ̃t. Sicut nõ sufficit dicere aliquẽ esse castũ:si carnis act⁹ exeqr̃. ¶ Jtẽ illi⁹ ꝓhibet donatio cui⁹ ⁊ vsus ꝓhibit⁹ est. Sꝫ fratri minoꝛi ꝓhibet vsus pecunie:igit a fortiori donatio ꝓhibita ẽ. Plus.n.ẽ donare.ꝙ̃ vti. Nã frĩ licitũ ẽ vti pano ⁊ alijs reb⁹ necessarijs:sꝫ nõ donare:nisi iuxta voluntatẽ dãtis:aut pape.¶ Jtẽ nulla eleemosyna pecũiaria põt deponi:nec mutari:seu trãsferri nisi ẓm volũtatẽ dãtis:put testat declaratio Nicolai:qꝛ alias recipet pecunia. Sꝫ in ꝑfacta datiõe seu ꝯmẽdatiõe missaꝝ:vix aut nũꝙ̃ pñ̃t ista vitari: ergo ⁊c.¶ Nec valet dicere:ꝙ hmõi datio missaꝝ fit ex charitate:ac ꝑ ꝯñs ẽ licita. Nã talis charitas ẽ indiscreta. Jndiscretũ est.n.ac viciosũ qḋ nõ regulat ẓm legẽ diuinã:⁊ est ꝯtra aĩaz. Nã qd ꝓdest hoĩ si vniuersũ mũdũ lucret:aĩe ꝟo sue detrimẽtũ patiat. Sic aũt est in ꝓposito qꝛ qḋ apparet charitas:ẽ carnalitas. Vt pote si aliqs diceret. Jsti nõ hñ̃t missos:nec vñ̃ emant necessaria vel vtilia.ergo charitas ẽ cõmẽdare illis missas. Ad qḋ rñ̃det:ꝙ talib⁹ nõ deest remediũ sufficiẽs.s.petere eleemosynã:⁊ esse ꝯtenti datis:seu oblatis:patiqꝫ penuriã vt paupes. Nã volẽtes ꝙ nũꝙ̃ eis deficiat ordiari⁹ vict⁹ ⁊ vestit⁹:vt studẽtib⁹ salmãtice:nõ sunt ꝟe paupes. Viuẽtib⁹ aũt ẓm regulã:nũꝙ̃ deficiũt necessaria:qꝛ dñ̃s ꝓuidet eis. Nõ ergo succurrit talib⁹ dãdo eis missas:vt ꝑdictũ ẽ:sꝫ poti⁹ adiumẽtũ ꝑstat eoꝝ dãnationi cũ ꝓpa dãnatiõe. Nã q dat nõ ꝑt dare:nec alter recipe:⁊ sic vterqꝫ in foueã cadit.

ℭ Dubiũ duodecimum.

DUodecimũ dubiũ ẽ:vtrũ relictis oĩb⁹ licitũ sit ex mẽdicitate viuere? ¶ Rñ̃det:licitũ eẽ:imo ⁊ sup erogatoꝛie meritoꝛiũ his qb⁹ i sũt tres ꝯditiões:vcꝫ patiẽtia ad penuriã:⁊ satisfactio seu ꝯtẽtatio cũ necessarijs:⁊ recõpẽsatio in spũalib⁹. Nõ sic aũt dispositis illicitũ est mendicare. Primũ ptꝫ sic. Xp̃i ꝯsilia ꝑficere ⁊ adiplere:ac op⁹ ꝑfectiõis facere:ꝑ̃tim si est penosũ ⁊ difficile:ẽ licitũ:ac sup erogatoꝛie meritoꝛiũ. Dico aũt sup erogatiue meritoꝛiũ:qḋ est meritoꝛiũ ⁊ non obligatoꝛiũ de se:sicut est ꝯsilia xp̃i exequi. Sꝫ relinqre oĩa ⁊ effici mẽdicũ ꝓpter xp̃ꝫ est hmõi:qꝛ ipse dixit. Si vis ꝑfect⁹ esse vade ⁊ vẽde oĩa q̃ habes:⁊ da paupib⁹. Ergo seqr qḋ ẽ licitũ ac valde meritoꝛiũ. ℭ Jtẽ xp̃s fuit mendic⁹ nõ viuẽs ope manuũ:iuxta illḋ ꝑs. Ego aũt mendic⁹ sũ ⁊ paup. qḋ ad lr̃am de xp̃o intelligat:qꝛ dauid:qui hmõi ꝟba ꝓtulit nõ fuit mẽdic⁹:⁊ ideo nõ de se loqbat: Vñ̃ ⁊ i alio ꝑs dixit. Persecut⁹ ẽ hoiẽ mẽdicũ.s.xp̃ꝫ.¶ Preterea:mẽdicitas a xp̃o laudatur. Vbi.n.nos habem⁹ i euãgelio. Bt̃i paupes spũ ⁊c. Lr̃a greca hꝫ. Bt̃i mendici:vt ait Chꝛisostom⁹ doctoꝛ grec⁹.¶ Sꝫ ꝙ regrãt tres ꝯditiones supa-

Tria reqsita ad mẽdicandũ licite.

dicte: ꝓbatur discurrēdo ꝑ singulas. Prima ꝙ sint parati penuriā pati: ꝛ ꝙ
alias sit illicitū mendicare: ꝓbat̃ sic. Pro tāto est bonū relinq̄re sua: pro q̄nto
tollit solicitudinē impediētē a diuinis: ꝛ reddit̃ homo magis apt⁹ ad serui-
tiū dei. Si aūt e cōtra euenit: nō est bonū ea relinq̄re: vcꝫ qñ ad diuina efficit̃
min⁹ idoneus. Sꝫ hoc ꝓuenit qñ nō est q̄s parat⁹ pati penuriā: ꝛ esse ꝯtent⁹
necessarijs: q꞉ min⁹ est idoneus q̄ꝫ cū eaꝝ possessiōe. Igit̃ illicitū est tali reli-
ctis oībus mēdicare. Quod aūt hoc sit verū: liquet: q꞉ relinq̄re sua de q̄bus
viuere posset: ac velle mēdicare ē causa ꝓxima viciorꝫ multorꝫ: ꝛ non adiu-
mentū v̄tutū. Et talis nō relinq̄t impedimēta vite sp̄ualis: īmo accipit one-
ra grauia ꝛ importabilia: dimisso onere leuiori: qḋ satis satū est volenti ad
ardua ꝯcēdere: put̃ ē vita ꝑfecta: ꝛ xp̄i imitatrix. Hoc ꝑꝫ: q꞉ talib⁹ ē causa
impatiētie. murmuratiōis. ꝑturbatiōis ꝯtinue. auaritie: ꝛ distractionis exi-
Scūs gregorius. mie. Ergo talib⁹ nō lꝫ relinq̄re sua. Quod aūt sit causa īpatiētie: innuit Gre-
gori⁹ in pastorali: ꝑte. 3. admonitiōe. 21. dicēs. Qui iā q̄ possidēt misericordi-
ter tribuūt: necesse ē vt solicite ꝑpēdāt ne ꝯmissa īdigne distribuāt. Et ista.
Ne cū pauca opꝫ plurima ꝓbeāt: ꝛ ipsi postmodū inopiā tollerātes ad īpa-
tientiā erūpant: audiātq꞉ qḋ scriptū est. Nō vt alijs sit remissio: vob aūt tri-
bulatio: sꝫ eq̄tate v̄ra abūdātia illoꝝ suppleat inopiā: vt ꝛ illoꝝ abundātia:
v̄re inopie sit supplemētū. Cū. n. dātis mēs nescit ferre inopiā: si multa sibi
subtrahit: occasionē ꝯtra se impatiētie exq̄rit. Pri⁹ nāq꞉ ꝑparand⁹ ē patiē-
tia anim⁹: ꝛ aut multa sunt: aut cūcta largiēda: ne dū min⁹ equanimiter in-
opia irruēs fert̃: ꝛ ꝑmisse largitatis merces pereat: ꝛ adhuc inētem deterius
murmuratio subsequēs ꝑdat. Hec Gregori⁹. ¶ Est etiā causa auaritie oīm de
Scūs gregorius. relictio talib⁹: vt ꝑꝫ ēt ꝑ Gregoriū. 3. pastoralis admonitiōe. 22. cū ait. Ui eñ
ꝓꝑa indiscrete tribuētes: nō solū vt supra dixim⁹ ad impatientie murmur
ꝓrumpūt: sꝫ cogēte se inopia: vsq꞉ ad auariciā deuoluunt̃. ¶ Itē talib⁹ oīm
derelitio ē causa maioris solicitudinis ꝛ distractiōis mētis ꝛ corpis. Faci-
lius nāq꞉ hūs patrimoniū de illo viuere pōt: ac deo vacare: q̄ꝫ nihil oīno ha-
bens volēs laute ac delitiose viuere: ꝛ ꝓter necessaria q̄rēdo: vt supra dictuꝫ
est: ꝛ ē valde clarū: q꞉ maiorē distractionē incurrit q̄ꝫ antea habebat. Modo
ꝓ tāto est bonū dimittere ꝓꝑa: q̄nto ꝑ hoc reddit̃ homo min⁹ solicit⁹. Et sic
manet ꝓbata ꝑma ꝯditio: ac etiā scḋa: scꝫ ꝙ est meritoriū relictis oīb⁹ mēdi-
care his q̄ pati sunt penuriā pati: ꝛ sunt necessarijs ꝯtēti: ꝛ ꝙ alijs q̄ econtra
se hñt: est illicitū ꝛ letale venenū. ¶ Req̄rit̃ etiā alia ꝯditio: vcꝫ ꝙ talis recō-
penset: in sp̄ualib⁹: nā oēs doctores sup illḋ apl̄i. Qui nō laborat nō mandu-
cet: tenent esse illicitā mendicitatē existentib⁹ corꝑe sanis potentib⁹ laborare
nisi in sp̄ualib⁹ recōpensent: vt in orōnib⁹ ꝛc. Alias nāq꞉ est illicitū: quia est
alienū rape. Ideo. n. excusat̃ mendicitas: ꝛ approbat̃: non vt mendicantes
ocio vacent: sꝫ vt meliorib⁹ exercitijs occupent̃. Hec q̄stio tractat̃ a doctori-
b⁹ sub his terminis. Utrū existens corꝑe san⁹ teneat̃ ex labore viuere: vel mē-
dicare possit? Et tenet̃ cōiter ꝙ tali nō lꝫ vllo modo mendicare. ¶ Quod aūt
sic dispositis: vt sup̄ius est exp̄ssum: sit illicitū mendicare: ꝓbat̃ adhuc mul-
tipliciter. Illud nāq꞉ est illicitū qḋ est causa trāsgressiōis. Sꝫ hmōi est eroga-
tis oīb⁹ mendicare his q̄ nō sunt parati penuriā pati ꝛc. ergo. Ubi glo. super

illud.2.q.8. Non qd alijs sit remissio: vob aũt ptatio: dicit. Non hoc ideo
dixit quin meū esset: sꝫ infirmis timet: quos sic dare mouet vt egestatē nō
patiant. Et ideo talib⁹ nō est ↄsulendū ꝑpa dimittere. Nec a talibus est tm̄
accipiendū vt egestatē patiant: etiā si voluntarij essent ad dandū: ⁊ multū obse-
crarent vt acciperent: qꝛ multū peccarent hoc facientes. Ideoqꝫ Gregori⁹ qui-
busdā inopiā ferre nollentib⁹ ait. Tollerabili⁹ est min⁹ tribuere: qꝫ post lar-
gitionē ex inopia murmurare. ¶ Itē illis q maiorē solicitudinē ⁊ distractio
nē incurrūt nō lꝫ sua dimittere. Sicaūt accidit in hisq maiori grauānt cu-
ra qꝫ si mediocriter sua possiderēt ergo. ⁊c. ¶ Itē qꝛ sicut ille q rem pauperi
debitā tollit latro est: sic q vltra necessitatē verā mendicāt. Nam eleemosyne
sunt hereditas pauperꝝ. Ergo sicut inter heredes q plus de hereditate accipe
ret qꝫ sibi deberet raptor esset: sic etiā q vltra necessitatē mendicat furat. Vn̄
Hieronym⁹. Aliena cape(inqt) ↄuincit: q vltra necessaria sibi retinere ꝓba-
tur. Et Ambrosi⁹. Qui accipit ⁊ nō indigit: rapit. Ideoqꝫ btūs pr nr̄ Fran-
ciscus verus paup aiebat. Nunqꝫ fui fur ⁊ latro. Hoc est: de eleemosynis q
sunt hereditas pauperꝝ semp min⁹ accepi qꝫ me ↄtingeret: ne alij paupes sua
sorte defraudarent: qꝛ ↄtrariū facere furtū est. ¶ Item qꝛ hypochrysis est fin
gere sanctitatē vel v̄tutē vbi nō est ꝓsertim vbi fingit ꝓpter aliqd tpale. Sꝫ
mendicitas est signū stricte ac ꝟe paupertatis: ergo vbi est mēdicitas ⁊ nō ꝟa
paupertas est hypochrysis: vt qn̄ nō tm̄ necessaria mendicātur: verꝝ etiā sup-
flua: ⁊ qn̄ fingit egestas nō egendo: ac de noie pauperꝝ gl'iatur: res autē nois
oditur ⁊ fugit: penuriā pati nolendo. Quid.n. est exterius in ore pauperū
mendicare: ⁊ ad instar diuitū intus abūdare: vt sanctus Bonauētura ait?
¶ Item stultū ⁊ irrationale est sua dimittere qbus licite vti poterat: ⁊ aliena
cū auiditate q̄rere: ⁊ cū scrupulo ⁊ cinere peccati panē māducare. Vn̄ Gre-
gorius in pastorali.3.parte.admonitiōe.22.dicit. Quid eorꝝ morte infelici⁹:
qbus de largitate nascit auaricia ⁊ pctōꝝ seges quasi ex v̄tutū semine ꝓcrea
tur? ¶ Item qd risu dignius qꝫ q̄rere cū auiditate maxima: ⁊ infelicitate: ac
mala ↄscientia q̄ liberalr dimissa sunt? Quid etiā ridiculosius qꝫ sarcinam
ꝓpriorꝝ reijcere: ⁊ alienorꝝ tā auide q̄rere? ¶ Sꝫ forte aduersus ꝓdicta
obijciet qspiā dicēdo sic. Fres nō tenent ad arctū vsum ꝓter illū q in regula
ↄtinet. s. de tunicis ⁊ calciamentis ⁊c. ⁊ qꝫtū ad alia nō obligant ad arctum
vsum: vt dr in Clemētina Exiui. Et sicut sctūs Bernardinus vr declarare
in quadā epl'a. Ergo pnt vti supfluis vbi regula nō ponit arctū vsū: vt in
cibo. potu: ⁊ suppellectilib⁹. Modo mēdicare ad vsū licitū nō ē illicitū. Vti
aūt supfluis est licitū cū nō sit ꝓhibitū ergo ꝓfata mēdicitas nō est illicita:
nec ridiculosa: vt dictū est. Rn̄det breuiter: qꝫ lꝫ ex regula non tenerent fres
ad arctū vsū nec parce viuere: tn̄ ex quo viuūt de mēdicitate: cū sani sunt: ⁊
laborare possint: tenent ad arctū vsū ⁊ moderatū: ⁊ aliter cōmittūt furtū: qꝛ
rapiūt alienū: vꝫ qd debitū est alijs necessitatē patiētib⁹. Nō. n. licitum est
mēdicare supflua: vt supra ꝓbatū est. Quāto magis qꝛ rōne voti paupratis
ac regule: lꝫ expsse nō obligent ad aliū arctū vsū ꝓter illū q in regula exꝑmi
tur: tn̄ tenent ad moderatū vsum rerꝝ ex quo tā arctā paupratem vouerunt.
Quid. n. est paupertas in voto si nūqꝫ ponit in vsu cū tn̄ plurimā occasionē

Obiectio aduersus supra dicta: ⁊ eius rñsio.

habeat? Et quo nã nõ est pauptas in voto vbi nulla sustinet penuriã in facto? Ideo Nicola° in declaratiõe sua: ar. 2. ait. Insup vtẽsilia nec alia quorũ vsuz ad necessitatẽ ⁊ officiorũ sui stat° executionẽ (nõ. n. oĩz rerũ vsuz hĩre debent) ad vllã supfluitatẽ. diuitias seu copiã q̃ deroget pauptati. Et infra parũ subdit. Quinimo in oĩb° appareat in eis quo ad dñiũ oĩmoda abdicatio: ⁊ in vsu necessitas. ¶ Itẽ possit obijci: q̄ subditi tenet plãtis obedire. Si ergo plat° p̃cipiat sup pdictã mendicationẽ: subditi saltẽ nõ peccabũt sic mendicãdo. Ad hoc rñdet: q̄ subditi nõ tenẽt obedire si eis iniũgãt mẽdicationes seu q̃ste supflue: aut ɔtra rõnẽ manifeste. Inimo nec qñ eẽnt in notabile dispẽdiũ spũs: vt supius dictũ est. Igit si imponãtur nego secularia: vel q̃ste p edificijs supfluis: nõ tenẽtur fres minores obedire: q2 hec sunt ɔtraria ⁊ regulã: ideoq3 peccaret faciẽdo illa: ⁊ grauissime si ɔgauderet in eis.

Nico. pa. 3.

¶ Dubiũ tertiũdecimum.

Tertiũdecimũ dubiũ est: quare btũs frãcisc° fres suos paupes mendicos istituit cũ tã piculosa sit mẽdicitas: vt in p̃cedẽti dubio dictũ est. ¶ Rñdet: q̄ ex scõ Bonauẽtura ⁊ alijs doctorib° colligit, ppt infra sic ordinauit btũs pr spũ dei afflat°. ¶ Primo vt xpi vestigia pfecti° sequãt. ¶ Scdo vt laqos auaricie facili° euitent. ¶ Tertio vt ab amore mũdi ⁊ rerũ eius solicitudine magis abstracti: melius ac liberi° a dño famulẽt. ¶ Quarto vt psimonia purgẽt a supfluitatũ crimine. ¶ Quinto vt mai° meritũ corã deo habeãt pter ampliorẽ pauptatẽ. ¶ Sexto quaten° p terrenorũ alleuiationẽ lcõni ⁊ oroni magis vacarẽt aptioresq3 ad spũalia eẽnt. Ideo nãq3 in regula dixit. Spm̃ deuotionis nõ extinguãt: cui debẽt cetera tpalia deseruire. ¶ Septimo vt penuria castigẽtur in carne arcti° viuẽdo: p q̃d caro (q̃ de se ẽ siluestris) domesticat. ¶ Octauo vt p hoc p̃dicatio eẽt magis fructuosa illaz venalẽ non faciendo. Nã ⁊ ppterea xpi qñ misit discipulos ad p̃dicãdũ, phibuit ne deferrent aurũ vel argentũ: ne ipsorũ v̄ba venalia viderent. ¶ Nono vt ampli° in deo ɔfiderent: iuxta illõ ps. Iacta cogitatũ tuũ in dño. ⁊c. Nõ in redditib° nec in hoib°. ¶ Decimo vt pauptas esset occasio exẽdi ad aliorũ edificationẽ. ¶ Undecimo vt exẽplo frũ alij ad spũalia erigerẽt: mũdũq3 ɔtẽnerẽt vidẽdo eorũ mũdi ɔtẽptũ. ¶ Duodecimo vt eo magis scãdalũ cauerent q̃ãto ampli° elemosynis idigerent. ¶ Tertiodecimo vt tãto sint humiliores q̃ãto magis aliorũ subsidio egent: oĩb°q3 inferiores se ɔstituãt ex quo ab oĩb° subsidiũ accipiũt. Ideoq3 btũs frãcisc° optime fres suos minores nũcupauit: q2 minores oĩb° hoĩb° nos facim° mẽdicãdo ab eis: q2 minor recipit a maiore. ¶ Ultimo q2 ex pauptate pfecta q̃ ɔsistit in mẽdicitate bñ regulata oriũtur plime v̄tutes. Quapropter non imerito pauptatis vocatur a Guillelmo parisieñ mr̃ religionis. Nã sicut mr̃ nutrit ac fouet filiã: sic pauptas nutrit obedientiã: q2 vbi nõ est iteresse facili° obeditur. Castitatẽ etiam generat p tempantiã seu penuriã: q2 sine cerere ⁊ bacho friget venus. Deuotionem silr nutrit p oblationẽ solicitudinis rerũ tpaliũ. Et insup tollit cupiditatẽ destructricẽ charitatis. Unñ sicut cupiditas est oĩm malorũ radix: sic pauptas ẽ fũdamẽtũ oĩs boĩ. Hoc aũt nemo bñ nouit nisi cui de° cã dõauit.

De multiplici vtilitate puenĩẽte ex mendicitate.

¶ Dubiũ quartũdecimum.

Quartūdecimū dubiū: vtrū stāte mō religionis a regule recto tramite multipliciter dilapso: platuras acceptātes: medū ambiētes: nō intēdētes aliter viuere q̄ȝ a deuiātib⁹ viuat: a peccō cōmissionis vel omissionis: accusent? ¶ Rūdet quo ꝑmo ad acceptationē plationū: ꝙ acceptātes ꝑlaturas nō intēdentes aliter viuere q̄ȝ a deuiātib⁹ seu deformatis viuit: non excusant a peccō. Nā q accipit offiū vbi cōiter peccatur nō intendens mutare modū ei⁹ semp peccat: q̄ tenet nō bre. Quilibȝ.n. tenetur semp vitare pctȝ ꝑsertim mortale. Ergo vbi cōis modus viuēdi est in ꝯtīnua trāsgressiōe reɫe peccat acceptās offiū regiminis. ¶ Itē assumēs statū vbi est ꝓbabile piculū pcti peccat: q̄ q amat piculū peribit in illo: vt dr eccłci. 3. Sȝ i hmōi ꝑlatiōe est tā grāde piculū ꝙ si ab aliquo taliū ꝑlatoꝝ q̄ratur vtrū vellet mori durāte sua ꝑlatiōe rn̄det ꝙ nullo mō. Quō igit tute viuere pōt i statu i quo mori timent? Satis ex hoc clare pȝ ꝙ ꝯsciētia testificatur talib⁹ esse in periclo dānationis. ¶ A tn̄ ꝯtra ꝑdicte forte arguet q̄spiā dicens: ꝙ si hoc verꝝ esset: sic ordo deperiret: q̄ tūc eēnt fr̄es tāq̄ȝ oues absqȝ pastore ergo ₇c. ¶ Rūdetur: ꝙ si alicui ꝑcipitur ₇ imponitur ꝑlatura: ₇ putat se posse regulariter viuere: ac regulā pure obseruare: tenetur acceptare. Si vo nō: tūc peccat: vt dictū est. Et cū dr ꝙ ordo deperiret: rn̄detur ꝙ nō peribit si ꝑlati supiores invigilent ₇ adiuuent vt regula obseruetur. Atqȝ ad hoc isurgāt i manu potenti ₇ brachio extento suū posse totū faciendo. Nec excusantur ꝓpter trāsgressiones subditorū: si ipsi ꝯsentiūt: aut si (qd̄ de⁹ auertat) sunt ꝑncipaliores transgressores. Maiores.n. tenentur totis virib⁹ niti ꝯtra trāsgressiones ₇ transgressores regule. ¶ Aliter etiā posset q̄s arguere dicendo sic. Propter mai⁹ malū euitādū: min⁹ malū est ꝑmittendū. Sȝ mai⁹ malū est ordinē carere ꝑlatis q̄ȝ deformate viuere: ergo ꝑmittēdū est hoc. Ad idem arguitur sic. Si ꝑlati stringere vellent: ac pure regulā obſuare ₇ obſuari facere: multi fr̄es apostatarent: vel saltē multi essent malcōtenti: ac murmurarent: ergo poti⁹ ꝑmittēdū est sic viuere vt ꝑdicta maiora mala euitētur. Sicut Loth q filias suas obtulit stupro ob mai⁹ malū vitādū. Ad hoc rn̄detur: ꝙ: vt apostol⁹ iq̄t: nō sunt faciēda mala vt īde eueniāt bōa. Nec vt euitētur maiora mala sūt minora faciēda. Nunq̄ȝ.n. lȝ malū facere q̄ntūcūqȝ minimū: q̄ nunq̄ȝ licitū est peccare. Vn̄ illa regula de duob⁹ malis min⁹ ē eligēdū: falsa est simpliciter itelligēdo: q̄ nunq̄ȝ maluȝ ē faciēdū seu eligēdū ꝓpt q̄lecūqȝ causaȝ. Ideo aut oīno repudiāda est illa regula: vel intelligēda est de malo tꝑali: seu de ꝑmissione: vez qn̄ e duob⁹ malis nō pōt vitari nisi alterꝝ maloꝝ ꝯtingat: non tn̄ a nob. Nā tūc ꝑmittendū est poti⁹ min⁹ malū: non tn̄ faciendū. Nullus eñ ꝑplexus esse pōt in lege diuina. Ad exemplū aūt de Loth dr excusatū euȝ fuisse ꝓpter anim̄ ꝑturbationē. Vel forte dixit illa vba vt placaret illos sodomitas: seu detineret vt iterim saluaret viros illos in quoꝝ specie āgeli apparebant eis. ¶ Scđo dico: min⁹ malū esse tales apostare q in hmōi statu ita sunt obstinati ꝙ nollēt penuriā pati: nec regularib⁹ astringi disciplinis: nec de sua ꝓfessiōe curāt. Tales.n. sūt i statu dānatiōis: ita ꝙ forte talia nō ꝯuerterēt ad bonū. Et meli⁹ illos solos dānari i seculo: q̄ȝ multos de religiōe secū in baratrū detrudere. Vn̄ ad hoc ē notabile exēplū illi⁹ magne regine hispa

Obiectiones ꝯtra supius dicta: cū eoꝝ responsione.

Exemplum notādum.

niarum Helisabeth: de qua fertur: q̄ q̄n reformari fecit monasteria monialium: aliq̄ illarū q̄ a monasterijs fugerāt: in lupanari existētes canebant hymnos ꝛc. Quib⁹ auditis q̄dā timorate ↄsciētie venerūt ad reginam dicentes. O dn̄a magnā rōnē opʒ vos exibere deo de monialib⁹ q̄ ob vrām reformationē sunt in lupanari. Quib⁹ regina sapiētissima sic rn̄dit. Optime factū est: vt meretrix sit i loco suo. s. lupanari. Illa erat meretrix i loco scō. Melius est vt sit in loco sibi decenti. Sic ꝛ in casu de quo agim⁹. Quanto magis q̄ nō fugerēt nisi perditissimi: alij ꝓ timētes deum agnoscerēt statum suum: ꝛ acessent ↄtenti: lʒ p aliquo tpe sentirēt difficultatem ꝛ penam. ¶ Et cum hoc nō est diffidēdum de mīa ꝛ icordia diuina qum ꝓuideret de necessarijs: nam ipse cognoscit figmētum nr̄m. Sed mlti putāt nō posse ita bene viuere per dei ꝓuidentiam sicuti p ꝓpriam industriam ꝛ diligentiam hūanam. Quos opʒ compellere intrare.

¶ Dubiū quintūdecimum.

Quintumdecimū dubiū est: vtrū in religiōe deformata p̄lati recipientes nouicios peccēt? ¶ Rn̄det q̄ sic: q: inducūt seu admittūt ad statū piculosū vbi ē cōiter trāsgressio rl'e: ac p ↄn̄s peccāt. Dāt. n. occasionē ꝓximā: p̄sertim nō informātes ꝓ eis liq̄de ꝛ nude de suo statu ꝛ obligatiōe ac difficulte obsuādi quā hn̄t. Aliter nāqʒ nō videnṫ posse excusari recipientes frēs ad ordinē deformatū. Nā interrogo ↄtrariū sentiētē. Si q̄s a me peteret cibū quē scio venenatū esse: putās ille p illū sanitatē ↄseq posse: nonne si ego tacerē ꝛ darē essem reus mortis vl' dāni ꝓuenietis? q̄to ergo ampli⁹ tacēs ꝓitatē illi q cibū aīe q̄rit: imo false laudādo: erit re⁹ mortis illi⁹. Nōne etiā si q̄s petat apiri sibi ianuā doni⁹ vbi ē leo seu lis deuorare parat⁹: vl' inimici illi⁹ abscōditi ad occidēdū illū: apiens ei ianuā: nec reuelās picula parata nō erit i culpa mortis vel p̄icli seq̄ntis aut q seq poterat? Nō est dubiū. Silr accidit i religiōe oeformata vbi sunt innūera picula pctōꝝ mortalium ꝓpter cōem ac multiplicē trāsgressionē rl'e. Igiṫ si veniēs ad talē religionē vt q̄rat salutē aīe sue: ignoret de ordinatione ac picula q̄ illic sunt: qualiter excusabiṫ ianitor. s. p̄lat⁹ introducēs illū? Certe ↄcludit ista ratio. Ideoq; xp̄s Math. 23. increpauit iudeoꝝ p̄inates dicens. Ue vob scribe ꝛ pharisei hypocrite q circuitis mare ꝛ aridā vt faciatis vnū ꝓselitū: ꝛ cū fact⁹ fuerit: facitis eū filiū gehēne duplo q̄ vos. Ex hac auctoritate formaṫ tale argumētū. Ille q aliū facit filiū gehēne peccat mortal'r. Regula ē. n. sacroꝝ doctorū q̄ vbi i scriptura sacra poniṫ hec imp̄catio ve: significat ibi esse pctm̄ mortale. Ut illō. Ue hoi illi p quē scād alū venit. Ue etiā significat penā iferni. Sic aūt faciūt recipiētes ad statū piculosū vbi regula nō ꝯuaṫ: q: faciunt filios gehēne ꝓpter trāsgressiōes q̄ ibidē cōmittunṫ. Et q̄d deterius est: q: vt in plimū recepti sunt peiores recipiētib⁹: ꝛ posteriores p̄orib⁹: vt experientia testaṫ: q: p̄uaricatiōib⁹ p̄cedētiū: nouas addūt successores. Et multiplicatis

Obiectiones ↄtra p̄dicta cū sua respōsione.

frīb⁹: multiplicanṫ trāsgressiōes: ac dilatato ordine dilataṫ relaxatio: ꝛ scādala crescūt: veteribusq; noua adduṅṫ semp ꝛc. ¶ Uerūtamē aduersus p̄dicta posset aliq̄s isurgere dicēdo: q̄ si illicitū foret frēs ad talē ordinē recipere: tunc cito deficeret ac piret. Itē facili⁹ q̄s saluaṫ in religiōe q̄ in seculo ergo reci

piens nõ peccat:cũ ad vitã tutiorẽ recipiat. Itẽ etiã stãte tali mõ viuẽdi multi saluãt in religiõe q̃ ↄdẽnarent in sclo. ergo nõ peccat recipiens. ¶ Rñdet ad hec pmo: q̃ initiũ reformatiõis cuiuslibȝ religiõis ↄsistit ĩ receptiõe valde examinata paucoꝝ. Quapropter vbi receptio est indifferẽs:nõ põt esse reformatio:seu religiõis ↄseruatio. Ad singula ꝟo argumẽta ptȝ rñsio ex dictis in decisiõe dubij pcedẽtis:q2.s. nõ sunt faciẽda mala ⁊c. Nec vnq̃ȝ minus malũ est faciẽdũ. Et meli9 est q̃ mali dãnẽt in seculo q̃ȝ in religiõe. Et aliqñ euenit vt difficili9 aliq saluẽt in religiõe q̃ȝ forte saluarẽt in seculo:q2 nõ oĩb9 ↄgruit religio. Immo ex tali receptiõe ↄtingit aliq̃b9 magis claudi viaȝ salutis in religiõe:fm Augustini sentẽtiã dicẽtis. Sicut nullos iueni meliores his q̃ in religiõe pfecerũt:ita nullos deteriores q̃ȝ eos q̃ ex illis defecerũt. ¶ Dico tñ q̃ recipe aptos religioni:ac spũ feruẽtes:eos informãdo de penitẽdis:⁊ de periclis:⁊ qualiter illa cauere ac vitare debent vt saluentur:licitũ ⁊ bonum est. Sed non alias. Et per hoc soluitur omne argumentum qð in contrarium videbatur militare.

¶ Dubium sextumdecimum.

Sextũdecimũ dubiũ est:vtrũ regula frm̃ minoꝝ sit ad lrãm obſuabilis:sine recursu ad elemosynas pecuniarias quas certis modis ↄcedũt summoꝝ põtificũ declaratiões? ¶ Rñdet q̃ sic. Immo q̃ oppositũ sentire sapet heresim:infamãdo xp̃m. pbat. Naȝ ↄsilia xp̃i obſuabilia sunt. Sȝ regula frm̃ minoꝝ pure obſuata iuxta lr̃e tenorẽ est ↄsiliũ xp̃i dicẽtis. Nolite possidere auꝝ vel argẽtũ ⁊c. ⁊ regula hoc manifestat dicẽs in pncipio. Regula ⁊ vita minoꝝ frm̃ hec ẽ scꝫm euãgeliũ obſuare ⁊c. Igit dicere eẽ inobſuabilẽ:ẽ dicere ↄsiliũ xp̃i nõ posse ſuari:⁊ sic doctrinaȝ eius esse infructuosam ac irrationalem. Irrationale nãqȝ est ↄsiliũ inobſuabile. Sȝ hoc assere de xp̃o sapit heresim dãnabilẽ:essetqȝ heretic9 q̃ talia affirmaret ergo ⁊c. ¶ Itẽ supradictũ nõ solũ fuit ↄsiliũ:veꝝ ẽt pceptũ datũ aplis ad pdicãdũ missis:qð ipsi optime ſuauerũt postq̃ȝ p mũdũ missi sunt. Et qð ampli9 est ipsi iter ĩfideles hoc obſuauerũt fideliter. Quõ ergo psati frẽs inter fideles nõ poterũt hoc idẽ obseruare? De9.n. cognoscit figmẽtũ nr̃ȝ ⁊ qd põt fragilitas nr̃a hũana:⁊ q̃ȝtũ ipse vult iuuare. Unũ notãda sunt q̃dã ꝟba scripta ĩ vita bti Frãcisci:vbi dr̃:q̃ postq̃ȝ scripsit regulã venerũt ad eũ ministri:q̃ audierũt vocẽ xp̃i dicẽtis bto pr̃i Frãcisce:nihil de tuo ẽ in hac regula:sȝ totũ est meũ. Ideo volo q̃ ad lrãm sic ſuet:ad lrãm. ad lrãȝ. ad lrãȝ. sine glosa. sine glosa. sine glosa. Ego.n. scio q̃ȝtũ põt hũana fragilitas:⁊ q̃ȝtũ ego volo adiuuare. Et q̃ nolũt sic seruare:exeãt ordineȝ. O ꝟba notãda. Ex q̃b9 ptȝ q̃ intẽtio scti Frãcisci:⁊ xp̃i fuit facere religionẽ paupeꝝ: ad instar statu aplici in paupertate ⁊ humilitate.

¶ Dubiũ decimũseptimũ.

Decimũseptimũ dubiũ est:vtrũ fr̃i minori liceat trãsire ad locum vbi purius:⁊ ad lrãm regula obseruet:petita lȝ nõ obtẽta licẽtia? ¶ Rñdet: licitũ esse:⁊ nõ solũ a loco vbi forte cõiter ẽ trãsgressio regule:q2 hoc claꝝ ẽ:imo ẽt a loco vbi apparet declaratiões obseruari. Probat hoc q2 quibusdã nouũ vr̃. Licitũ est a vita min9 stricta ad strictiorẽ trãsire:licẽtia peti

ra ꝯuis nō obtēta: lꝫ habeat ꝑuilegiū ꝙ talis trāsit⁹ fieri neḡat. Igit̃ eodē modo potest q̄s trāsire ad locū vbi purius ⁊ arctius regula seruet̃. Hoc p̃z clarissime p illā decretalē notabilē de regularib⁹. c. Licꝫ. vbi textus hoc expresse ait. ¶ Sed ꝯtra ꝑdicta obijciūt aliq̄ dicēdo: ꝙ vita arctior nō est in tugurijs seu paruis ꝯuētib⁹: aut heremitorijs sꝫ in magnis ꝯuētib⁹ vbi magis

Que sit arctior vita. laborat̃: q2 sunt cōitates grauiores. ¶ Ad q̄d rñdet̃. Quid ad arctiorē vitaꝫ plus faciat labor exterior: an abstinētia. asp̄itas. solitudo. parcitas victualiū: ⁊ ꝯsilia? Alias si ex labore dūtaxat pēsat̃: fateri opꝫ ꝙ maior labor est in magnis ꝯuētib⁹. Sed siliter agricole plus laborant. Quis tñ vitā agricolarum arctionē reputaret? ¶ Et si dicat̃: ꝙ in mendicādo multū laborat̃: ⁊ ꝯfusiōes plime sustinent̃ ⁊c. Rñdet̃: ꝙ nō ꝓpterea tales ampli⁹ merētur. Nam scḋm hoc stat⁹ miserabiliū ꝑsonaꝝ sclꝫ eēt melior. Dicit̃ etiā: ꝙ in multis ꝟificat̃ illḋ ecclias. x. Labor stultoꝝ affliget eos. Et illḋ eccliaſ. j. Hāc occupationeꝫ pessimā dedit de⁹ filijs hoīꝫ vt occupētur ī ea. Notādū q̄ḋ dicit filijs hoīꝫ: nō filijs dei. ¶ Preterea: si de religiōe vna ad aliā petita lꝫ nō obtēta licētia est ꝯcessus trāsitus: ⁊ si sit alias religio arctior ⁊ strictior pōt q̄libꝫ ad eam scḋꝫ ius cōe trāsire: immo ⁊ ſm ius diuinū: q2 spūs dei nō est alligat⁹: nec aliq̄s ꝓhiberi pōt q̄n trāseat ad strictiorē statū: nec votū in ꝯtrariū factum valet: q2 eēt votū indiscretū: ergo multo magis in eadē religionē de vno loco ad aliū rōne strictioris vite poterit q̄s trāsire. Difficili⁹ nāqꝫ ꝑmittit̃ trāsit⁹ ab vna religiōe ad aliā: ꝙ̄ in eadē ab vno loco ad aliū. Hoc est clarissimū. ¶ Item q̄ vouit aliquā regulā pōt trāsire ad religionē vbi ē alia regula quā nō vouit: nec ꝟuare tenet̃. Igit̃ a fortiori a statu inferiori ad altiorē: ⁊ puriorē regule ꝓmisse obseruationē poterit q̄s licite trāsire. Et sic q̄ḋ dubiū apparebat: manet indubitabile. ¶ Nihilomin⁹ tñ posset aliq̄s obijcere ꝯtra ꝑdicta dicēdo

Obiectio cōtra supradicta: ⁊ eius responsio. minime licere fr̄ib⁹ trāsire de loco ad locū sine licētia obtēta: q2 alias eēt apostare: vt in statutis ḡnalib⁹ ordinis declaratū est: vbi dr̄: ꝙ̄ ōis discedēs quomodolibꝫ sine licētia ordinis ē apostata: ⁊ excōicationē maiorē ibi lataꝫ incurrit. Rñdet̃ nō esse apostasiā si bono zelo ac discrete stat. Nā lꝫ vadat sine licētia ordinis: vadit tñ cū licētia iuris q̄ maior ē. Ac etiā cū licētia euangelij: q2 spūs dei nō est alligat⁹: ⁊ vbi spūs dñi ibi libertas. Quis. n. ꝓhibere pt̄ spūm dñi? Presertim q2 talis nō recedit ab obediētia: nec ab ordine: nec a rl̄a: sꝫ ad ordinē ⁊ regulā maioris ꝑfectiōis seu reformatiōis fugit. Nec excōicatio tales ligat: q2 intētio statuti ḡnalis est ꝯtra illos q̄ recedūt ab ordīe ⁊ obediētia. Et si intētio eē ligare tales: nulla eēt sentētia talis: q2 errorē intollerabilē ꝯtineret. Sicut si ferret̃ sentētia excōicationis ꝯtra eos q̄ de patrimonio suo darēt ꝓpter deū: aut ꝯtra intrātes religionē approbatā: vel ꝯsilia: q̄ tollereut aliq̄ḋ bonū vel meli⁹. Itaqꝫ nō sufficit ad apostasiā recedere absqꝫ licētia ordinis vel iuris positiui: dū tñ nō sine licētia dei: q̄ est tutior sup reliq̄s. ¶ Argui ēt pōt sic. Prelat⁹ pōt ꝑcipe p obediētiā subdito vt maneat vbi declaratiōes rl̄e seruāt̃: lꝫ ad l̄ram nō seruet̃ rl̄a. ergo tenet̃ obedire cū hoc nō sit ꝯtra aīam: nec ꝯtra regulā. Rñdet̃: ꝙ ꝑlat⁹ nō pōt ꝑcipe ꝑter puritatē rl̄e sine rectionabili causa. Nā lꝫ hoc nō fit ꝯtra aīam directe: ē tñ indirecte: q2 tollit ꝑfectionē: q̄ḋ est in detrimētū aīe. Sicut nō pōt ꝑlat⁹ ꝑcipe subdito vt

oretaut ne ieiunet nisi eēt in detrimētū: vel ꝓpter aliā rōnabilē causā: lʒ nō
ↄtra animā ꝑcipet: qꝛ ꝑ hmōi aliquo mō bonū anime tollit. Et multo min⁹
pōt ꝑlat⁹ ꝑcipe subdito ne seruet puritatē sue regule. posset tñ ꝓpt cōem vti-
litatē ⁊ salutē aiaꝝ: vbi charitas cogeret: ꝑcipi vt aliqd dimitteret de rigore
regule: vt alioꝝ saluti ꝓuideret. Tūc. n. charitas suppleret. Ceteꝝ sicut ꝑlat⁹
nō ꝑt adaugere sup regulā: ita nec tollere ꝑt regule puritatē: nec min⁹ ꝑt ꝑci-
pere nisi sicut dictū ē. Ideoqꝫ nō hʒ ptātē ↄtra intētionē scti Frācisci ⁊ xpi
regulā instituētes: cui⁹ volūtas expssa fuit vt ad lrāʒ ꝯuaret sine glosa. ¶ Jn
sup posset ↄtra ꝑdicta argui dicēdo: qꝛ ꝑ hoc apiret ianua dissolutiꝭ: q sub
tali titulo discurrerēt de loco ad locū. Ad qd̄ dr̄: qꝛ nō ↄcludit: qꝛ supradictū
intelligit qñ fit bono zelo rōne melioris vite: ⁊ nō ex temeritate: seu leuitate:
vel odio ꝑlati. Et qñ est dubiū vñ ꝓcedat talis mutatio: debēt ꝑlat⁹ ⁊ subdi
tus ad āboꝝ supiorē ꝑlatū recurrere. Jmmo subdit⁹ posset ac deberʒ appel-
lare: vt dr̄ in ꝑallegato. c. Lʒ: de regularib⁹. ¶ Dubiū. xviij.

Decimū octauū dubiū ē: vtrū ꝓhibēs ꝑdictū modū strictiorē regulā
obſuādi: aut illi detrahēs excusari valeat a pctō. Rñdet qꝛ talē mo-
dū ꝓhibēs: ꝓbtiʒ si ē ꝑlat⁹: grauit peccat: ⁊ adhuc pctō i spm̄ sanctū.
Quot talis peccet: pʒ: qꝛ ꝓhibēs aliquē aptū religiōi ab igressu illi⁹ peccat: ꝑ
ꝑtim si itētiōe sinistra faciat: imo tenet ad satisfaciēdū ꝑ illo. Igit si ꝓhibēs
seu ipediēs ab obſuātia ⁊ igressu religiōis quā qs nōdū vouit peccat: mlto
magis q ꝓhibʒ ꝓfessuʒ iā i religiōe ab obſuātia puriori ei⁹ peccabit: ⁊ adhuc
grauī⁹ grauī⁹ ē. n. ipedire aliquē ab obſuātia puriori rꝭe ꝓmisse: qꝫ nō obli-
gatū alicui rꝭe ab obſuātia vel igressu illi⁹ retrahere: qꝛ iste ipedit ab eo qd̄
nullo mō tenet: ⁊ ille ab eo qꝛ oimodo tenet obſuare: vel ad min⁹ tenet tēdere
ad illd̄ lʒ nō sp ꝑfectissime obſuare teneat. Jmmo talis tenet ad restitutiōeʒ
eo mō quo ꝑt: qꝛ abstulit illi bōa spūalia q̄ hēret nisi ꝑ illū ꝓhibit⁹ eēt. Et sic
de oi bono qd̄ ille potuissʒ facere: tenet satisfacere. Ac ēt de oi trāsgressiōe qꝫ
icurrere ↄtigerit eo qꝛ talē modū nō assūpsit: ⁊ de oi malo qd̄ ex tali ↄsilio. i-
ductiōe: seu retractiōe seqꝫ. Videāt ergo qñs restituēt ꝓhibētes idoneos ac
sufficiētes ad hmōi vitā strictā sectādā. Qui. n. ꝓhibʒ alicui vel impedit ne
habeat diuitias qs honeste acqrere poterat: ⁊ hoc maliciose aut ipꝛudenter:
qꝛ si furtū iputabit ei. ¶ Jtē q tollit diuitias seu res tꝑales pximi fur ē. ⁊ tenet
ad restitutionē: qꝫto ergo magis ꝓhibʒ seu ipedit lucrū diuitiaꝝ spūaliū: qd̄
fitsi ipediēdo ne aliqs sit paupioꝛ. austerioꝛ. humilioꝛ. deuotioꝛ: ac religiosioꝛ:
Hoc: pʒ ꝑ expiētiā de multis q nutriti sunt: ⁊ viuūt cōiter tali mō viuēdi:
qꝫto ampli⁹ religs ꝓfecerūt. Ergo impediētes tales peccāt grauiter: ac resti-
tuere tenet: ipsos vcʒ inducēdo qb⁹ dissuaserūt vt hmōi vitā assumāt. ¶ Jtē
si inferēs dānū tꝑale grauiter peccat: sicut occidēs. mutilās: aut spoliās: qꝫto
magis ledēs in spūalib⁹: Quātū aūt ledat aīa in spūalib⁹ ex tali ꝓhibitione:
narrēt hi q sentiūt. ¶ Jtē q ꝓhibʒ aliquē a via securiori ⁊ regia ꝑ quaʒ plu-
res in celū abierūt: ⁊ facit deuiare ꝑ viā ꝑiculosam vel min⁹ securā: qrendo
diuerticula vbi multi ꝑiclitāt: peccat grauiter. Quilʒ. n. tenet vitare ꝑiculū
in se ⁊ in alijs: qꝫto ergo ampli⁹ tenebitur vitare ne aliū in ꝑiculū inducat:
Nā si nō vitare malū est pctū: qd erit in ꝑiculū īducere faciēdo vt dimissa

De securitate obseruantie regule ad literam. via secura: amplectatur qs viam minus securam? Quam secura sit vita regulam ad literam sine inuolucris glosematum: presertim quo ad pecuniam obseruare: patet: quia tollitur lapis offensionis et petra scandali. s. pecunia. Quam bene esse petram scandali predixit beatus Franciscus: propter quod totiens in regula dixit: quod fratres nullo modo denarios vel pecuniam recipiant. Qui ergo ceciderit super lapidem istum: confringetur. Super quem vero ceciderit: conteret eum. Hec itaque est via secura: et alia periculosa: de qua verificatur illud ps. In via hac qua ambulabam: absconderunt superbi laqueum mihi. Et iuxta iter scandalum posuerunt. O quot scandala iuxta iter declarationum. Non quia male sunt: sed quia oportet in illis cautissime ambulare: ita quod alias citissime cadet improuidus. Securior certe via est nullo modo: nec directe: nec indirecte curare de pecunia. Cito enim a declarationibus labi potest in pecunie receptionem: quia vt dixi: pecunia est sicut lapis in via: vbi si non aperiantur bene oculi: sepe offendi potest. ¶ Item regula dicit: quod vbicumque sunt fratres qui scirent et cognoscerent se non posse regulam spiritualiter obseruare: ad suos ministros possint et debeant recurrere. Secundum autem expositores et veritatem: regula non seruatur spiritualiter: non solum quando est manifesta transgressio: verum etiam quando extinguitur spiritus deuotionis: et spiritus dei: qui est spiritus regule: cui omnia temporalia debent deseruire. Quomodo enim spiritualiter seruatur regula sine spiritu suo? Unde licet fuerit puritas quantum ad pecuniam et paupertatem: esset tamen discursus excessiuus et extinctiuus deuotionis: non seruaretur regula spiritualiter: ac esset legitima causa recurrendi ad ministrum. Et multo magis vbi propter discursus et questas superfluas tam pecuniarias quam alias contra regulam extingueretur spiritus deuotionis. Tunc enim non solum possent: immo deberent. Nam secundum Clementem in declaratione est equipollens precepto: quod quicunque fratres scirent et cognoscerent se non posse regulam spiritualiter obseruare: ad suos ministros debeant recurrere. Igitur cum frater non valens seruare regulam modo predicto teneatur recurrere ad ministrum: et vitam aliam vbi spiritus regule seruetur querere: qui talem prohiberet seu impediret peccaret morta-

De prelatis. liter: quia prohibet ab illo quod facere tenetur. ¶ Sed notandum: quod si prohibentes vel impedientes essent prelati: multi grauius peccarent: iuxta illud Math. 23. quod de ipsis verificatur. Ue vobis scribe et pharisei qui clauditis regnum celorum ante homines. Uos enim non introistis: nec sinitis alios introire. Et illud Luce. Ue vobis legis peritis: qui tulistis clauem scientie etc. Quod presertim verificatur de prelatis et literatis qui habent auctoritatem vt regule veritatem doceant: et puritatem eius admoueant: si ipsi puritatem odirent: nec intrarent: sed potius volentes intrare prohiberent. Sed hec dicendo: videtur signum est peccati mortalis. ergo etc. ¶ Item prelatus tenetur ex iure communi concedere huiusmodi licentiam: vt in. c. Licet. de Regularibus: expresse continetur. Tenetur etiam ex regula que dicit: quod tantam familiaritatem habeant circa ipsos: vt dicere possint eis et facere sicut domini seruis suis. Super quo expositores dicunt et tenent: quod prelatus talibus prouidere tenetur: et non solum quando est transgressio manifesta: sed etiam quando subditus habet magnum scrupulum de regule transgressione. Nam in hoc debet seruire prelatus subdito. Immo si prelatus preciperet subdito exire de loco vbi purius regula seruatur: ac preciperet transire ad locum vbi forte non seruaretur: vel esse periculum transgressionis: non teneretur obedire: quia contra animam preciperet: quod ipse facere nequit: nec subditus in hoc obedire deberet. Nam contra animam est precipere quod est in periculum anime.

Item q: p̄latus ad hoc est p̄latus vt faciat regulā obseruare. Ideoq3 regule puritatē impedire nō pōt:q2 p̄latus est executor regule. Non.n.data est ptās in destructionē: sz in edificationē:vt ait ap̄lus. Vñ si p̄latus p̄cipe(r)et q tantū seruarētur declarationes regule:puideretur q3 frībus p̄ eleemosynas pecuniarias iuxta modos declaratos p̄ Nicolaū z Clemētē:z aliq̄s nullo mō sic puideri vellet:sz tm̄ esse ɔtentus cū libēter oblatis aut mēdicatis:nec puincialis:nec ḡnalia:nec totū cap̄lm posset p̄cipe oppositū:nec per ɔ̄ns tenere⁊ in hoc obedire:q2 p̄latus nō est supra regulā:sz sub regula sicut alij. Regula.n. est sup oēs ēt p̄latos supi̇nos. Immo nec papa posset p̄cipe:nisi qñ aliq̄d mai⁹ commodū:vel vtilitas eccl̄ie:aut p̄sone seq̄retur. Pñt namq3 p̄lati obligare: non q̄dem ſm libitū suum:sz solū ſm leges dei:z qñ ſm illas:aut ɔformiter ad illas p̄cipiūt:tenētur subditi obedire. Scire eñ debēt p̄lati se nō eē deos sz hoīes:z q deputati sunt ad ,ptectionē regl'e:z nō ad destructionē. Immo si destruere vellēt:resistendū esset eis vsq3 ad sanguinis effusionē ac mortem ,veritatem defendēdo z p̄dicādo. Circa q̄d est notandū q deuterō. 17. Vbi p̄cipitur obedire sacerdotū p̄cepto dicit textus facies q̄cūq3 dixerint q p̄sunt loco quē elegerit dñs:z docuerint te iuxta legē eius. Nota. iuxta legem ei⁹. Non q̄cūq3 p̄cepint iuxta capita sua:sz iuxta legē dñi. Q̄d nō p̄tereundū silētio Nicolaus de lira iudicauit:ibi p̄derādo:iuxta legē dñi. Ac p ɔ̄seq̄ns subditi tenētur obedire p̄latis in his q̄ sunt iuxta regulā:z non in his q̄ ɔtra:vel vltra:seu alias deuiāt a regula:z ei⁹ puritate. Nā sicuti pastor hz p̄tātē custodiēdi z pascēdi gregē:sz nō occidēdi aut dissipādi: vel alienādi: sic z p̄lati. Sūt tñ aliq̄ fatui obediētes sicut ouis ad victimā ducta.i.ad occisionē aīe. Nec talis est reputāda obediētia:sz p̄p̄a volūtas:q2 tales iplent sua desideria. ¶ Itē ad p̄ncipale redeūdo:sicut q̄ mai⁹ bonū maliciose ipedit peccat mortalr:volēs resistere sp̄ūi scō:z sicut q̄ vitā euāgelicā ipedit sīr peccat resistēs deo:ita oīs q̄ impediret p̄fatū modū viuendi peccat grauissime. ¶ Et q detrahēs hmōi modo viuēdi grauiter peccaret ptz p illō̄ Esa. 5. Ve q̄ dicitis bonū malū. Ecce ait:ve ergo est pctm̄ mortale:vt supra p̄batū ē: qñ.s.sciēter ac deliberate fieret. Nā iste mod⁹ viuēdi:aut est bon⁹ z scūs:z sic ip̄m damnātes peccarent grauiter. Si aūt malus z stultus:ergo scūs frāciscus p̄r nr̄ q̄ sic seruauit:z adhuc strictius:fuisset malus z stultus. Et similiter socij eius:ac scūs Bernardinus:z alij viri sancti q̄ reformauerūt ordinem ponēdo eū in p̄fato statu. Non est.n.putādum:q in p̄ncipio ordinis: aut reformationis ordo haberz aliū modū:put hñt aliq̄ deformati:sz in pura regula obseruātia ad l̄ram z sine glosa:put z ego ab antiquis z probatis p̄ribus:q̄ sic habuerunt ab antiquoribus accepi. Postea tñ successu temporis crescēte numero frm̄:diminutus est feruor deuotionis z obseruantie puritatis regule. ¶ Pro ɔfirmatione p̄o p̄dictoꝝ facit dictū Bernardi in quodā sermōe:vbi ait. Si q̄d religionis ortū:q̄cūq3 resistit:q̄cūq3 repugnat:plane cū egyptijs z pharaone paruulos israelitici germinis necare conat:immo cū herode nascentē p̄seq̄tur saluatorem. Qui iure timere:ac indubie credere hñt q sicut illos imitātur in culpa:sic z seq̄ūtur in pena. ¶ Dico amplius:q tales videnī peccare i sp̄ūi scūm:q2 hmōi retractio z impeditio sue resistētia

Prelatus dz esse executor regule.

De ptāte p̄latorum.

Nicolaus de lira.

Scūs Bernardus.

Obiectiones ɔtra pͣdicta cum earū solutionibus.

ex inuidentia gr̄e fraterne ꝓcedere vr̄. Opȝ.n. gaudere ⁊ nō dolere de ꝓfectu religiōis: ⁊ adiuuare totis uirib⁹ vt tot⁹ ordo i pura regl'e obſuātia reformetur. Nā sicut nō laudātur im mo vituꝑātur frēs ɔuētuales hn̄tes reddit⁹ ⁊ alias deformatiōes resistētesqȝ fratrib⁹ reformatis vl' obſeruātib⁹: sic ⁊ in ꝓposito: q̄uis nō sit oīno sile. ¶ Sȝ aduersus p̄dicta posset ɔ̄sic argüere. Qui ꝓhibet pacis turbationē: ⁊ scādala: bn̄ facit. Sic aūt est de illo q obstat tali mō viuēdi: qꝛ sclares vidētes diuisionē ⁊ diuersitatē inter frēs eiusdē ꝓfessiōis ꝑturbātur ⁊ scādalizātur ergo ⁊c. ¶ Ad hoc rn̄det: q hmōi scādalū ē passiuū: ⁊ ꝑ ɔ̄ñs nihil īpēdendū. Itē: qꝛ vt ē notū nūq̄ɔ ɔformitas p̄fata reformauit ordinē: sȝ poti⁹ destruxit: ⁊ difformitas seu diuersitas renouauit. Difformitas dico vite: nō aioꝝ. Immo dico q scādala ꝓ̄o oriūtur ex d̄formatiōe ac dissolutiōe ⁊ mala vita frm̄. Ista.n. sunt scādala: ⁊ nō illa ex qb⁹ poti⁹ edificātur bn̄ sentiētes. Dico ēt q pax ꝓ̄a ē in charitate: ⁊ nō q̄ assimilat' illi de qua ꝑ ꝓphetā d̄r. Pax pax: ⁊ nō est pax. Et ɔformitas debȝ eē i lege rei: ⁊ nō in lege carnis. ¶ Itē posset obijci: q indui aliquos pano ⁊ alios sacco: ē facere magnū chisma i ordine: qꝛ ꝑ hoc ⁊ silia antiq̄t⁹ facte sūt magne scisure ⁊c. ¶ Rn̄det: q si ōis separatio seu diuersitas vocet' chisma: ergo lex xp̄i eēt chisma: qꝛ separata ⁊ diuersa ab oi ɔsuetudine gētiū. Et si dicat': q chismatici sūt q ab vnitate ordinis recedūt. Rn̄det' ita eē. Sȝ qd est ordo: maior pars: aut sanior? Si maior: tūc si maior pars eēt hereticoꝝ: illi essent vocādi eccl'a: qd̄ est absurdū. Sic ergo nō maior nūer⁹ frm̄: sȝ melior ⁊ sanior rl'am pure seruās. Iste nūerus: sȝ foret modic⁹: est cōitas ordinis: ⁊ verus ordo minoꝝ. Ubi ⁊ si eēnt pauci: ac paucissimi: nō ꝓpterea eēnt chismatici: sȝ recedētes ab obſeruātia puritatis rl'e sue. Nō.n. scindūt ordinē q seruāt regulā: sȝ q dissipāt. Tales miserabilr̄ scindūt ordinē: ⁊ nō alij. Aliter dicēdū eēt scōs q reformauerūt: ⁊ se separauerūt a corꝑe ordinis fuisse chismaticos. Nunq̄ aliqua religio reformata est ꝑ vniformitatē. Nā si oēs eēnt vniformes: nūq̄ seruaret reformatio. Sȝ sola difformitas vite sufficit facere reformationem. Idcirco si reformatio in eccl'ia vel religione debȝ esse: opȝ incipe a difformitate vel diuersitate. Si eñ null⁹ ab alijs se faciat differentē: qs aut q̄ño reformabit? ¶ Tandē si dicat': q ɔformitas tanq̄ optima sit ceteris p̄ponenda. Rn̄detur: q absqȝ dubio est optima. Sed q̄ro q̄ maior sit ratio vt zelatores sue ꝓfessiones: ⁊ obſeruatores regule ɔformet' cū nō obſeruātib⁹ aut ecōntra. Uel ȝ paupes. penitentes abiecti ⁊c. cū alijs: vel alij cū ipsis. Itaqȝ cōformitas hmōi optima est: contraria vero pessima.

¶ Explicitus tractatus decisionum dubiorum circa statuȝ fratrum minorum.

¶ Statuta generalia fratrum minorũ regularis Obseruantie familie Cismontane: que olim Barchinonensia dicebantur: a prefate familie patrib⁹ in capitulo Parmensi acceptata: correcta vero: et ad amusim emendata in capitulo generali Tolosano: anno domini Millesimo quingentesimo trigesimo secundo celebrato.

¶ Prologus.

Vm per pphetã Job dñs dicat: hoiem nunq̃ in eodez statu subsistere: ꝛ scdm canonicas sanctiones rephensibile non est iudicãdũ si scdm varietatez tem poꝛ: statuta varientur hũana: cũ ꝛ ipse dñs ea q̃ in veteri testamento ꝯstituerat: laudabilr mutauit in nouo: Hinc est q̃ nos cõmissarius gñalis Cismontanus: atq3 vocales capli nri gñalis Tolosane: āño dñi millesimo q̃ngentesimo trigesimo scdo in die pentecostes celebrati: maturo ppensoq3 habito ꝯsilio: ipsa gñalia statuta cismontanaruz partiũ in eã formã redigentes quã infra subijcim⁹: vt ijs frẽs qq3 infirmi: ꝛ q calcarib⁹ indigent: legeq3 coercitiua ducendi sunt: regãtur: atq3 dirigant: resq3 nre ꝯuersationis ad certas quasdaz legis legerent: ne semp sint incerte: ipsa statuta ꝛ patrũ nroꝝ decreta: q̃ Barchinõe sunt edita: rursus in caplo gñali Parmensi approbata: examinauim⁹. discussim⁹. emendauimus: q̃q3 addenda erãt addidimus: q̃ detrahenda submouim⁹: volentes vt se frẽs ad hec statuta instituãt atq3 informẽt: nisi aliq̃ puincie vel custodie certas q̃sdã viuendi (q̃bus ad pfectiorem viã cõmodius ꝑueniãt) normas habeãt qb⁹ nolumus esse derogatũ: alias nris suo robore pmãsuris. ¶ Nolumus tñ p hec q̃cunq3 nra statuta: frẽs ad pcti vinculũ astringere: nisi alias p ius diuinũ vel humanũ fuerint astricti. ¶ Quem q̃dem statutoꝝ tenorem: in nouez tñ capla annotata: inferius duximus distinguendum.

¶ De noviciorum receptione et eorum instructione. Capitulum primum.

Recipiēdorū ↄditiōes.

Tatuimus q̄ qui veniente̅ ad ordinem nr̄m debz in fr̄em recipe: diligenter ingrat et attendat sollicite: q̄ recipiendus (vt docet r̄la) sit fidelis et catholicus. de nullo errore suspectus. matrimonio non ligat⁹. corpe sanus. aīo p̄mptus. legitime natus. debitis expeditus. conditione liber. etatis attingens sexdecim ān̄oꝝ ad minus. nulla vulgari īfamia maculatus. cōpetenter īstatus: vel ad alios labores fr̄ibus honestos et vtiles aptus: aut talis ↄditionis existens: q̄d eius receptio clero et populo non modicā edificationez afferret. Si q̄s aūt aliter receptus fuerit: non admittatur ad p̄fessionem sine gn̄alis vel p̄uincialis ministri licentia speciali cū ↄsilio discretoꝝ.

De laicis.

¶ Porro laici non recipiātur ad ordinem absq̄z licētia gn̄alis ministri. Et nullus p̄ laico recipiatur oīuo citra vegesimū annū: nec vltra quadragesimum: nisi esset persona multum notabilis vel insignis: de cuius receptione esset edificatio magna in populo et in clero. ¶ Nec aliquis de laicis ad clericatum ascendat sine assensu capituli gn̄alis.

De p̄batiōis caputio.

¶ Si autem (iuxta q̄d regula ↄcedit) minister cum aliquibus clericis vel laicis dispensaret vt p̄bationis capucium minime portarent: fiat eis tunc iuridica p̄testatio per illos qui eos recipiunt: q̄d ex tali concessione habitus p̄fessoꝝ nullum ius acquirent in ordine q̄uis annus p̄bationis trāsierit: donec exp̄ssam p̄fessionez fecerint iuxta nr̄i ordinis instituta.

Prohibitio recipiēdi alterī⁹ ordinis p̄fessores.

¶ Inhibemus etiā: q̄d nullus p̄fessus in ordine mendicantium ad nr̄m ordinem recipiatur. Quod si secus factum fuerit: huiusmodi receptio irrita sit et inanis. Nec de non mendicantibus aliquis recipiatur: nisi prius a suo superiori licentia postulata.

Facultas ingrediētes absoluēdi a cēsuris.

Bonifacius papa. viij. Volentes vestro aggregari consortio: q̄ suspensionis aut interdicti vel excommunicationis sententijs a iure vel a iudice gn̄ali sunt ligati: absolutionis beneficium obseruata forma canonica impartiri: ipsosq̄z in fr̄es recipere. Ac eos q̄ post assumptum habitum: vel p̄fessionem emissam recoluerint se talibus in seculo fuisse sententijs innodatos: s̄m formā ipsam vos gn̄alis et p̄uinciales ministri ac custodes vel vices vr̄as gerentes valeatis absoluere: et cum eis in irregularitatibus dispensare: si talibus forsan fuerint innodati sententijs: vel in locis interdicto suppositis diuina p̄sumpsissent officia celebrare: vel ordines recipere. Ita t̄n: q̄d si aliqui ex eisdem huiusmodi sententijs propter debitum sint astricti: eisdem satisfaciant put tenent. ¶ Volumus nihilominus q̄d volentes huiusmodi vr̄o aggregari consortio nisi mox postq̄z fuerint absoluti ordinē vr̄m intrauerint: etiā si ad hoc inducie a p̄latis eiusdē ordis ↄcederēt: eo ip̄o i p̄stinas sentētias a q̄b⁹ eas absolui ↄtigerit: relabāt.

¶ Receptio ad p̄fessionē et recipiēdorū ↄditiōes.

Capitu. gn̄a. Completo vero anno p̄bationis: si nouicij a fr̄ib⁹ cum quibus fuerint conuersati habeant laudabile testimonium: de gn̄alis vel p̄uincialis ministri licentia a suis custodibus

vel guardianus ad ꝓfessionem recipi pōt. Quā glibꝫ nouicius cū ad ꝓfessionem recipit: faciat in hunc modū. Ego frat. N. voueo ⁊ ꝓmitto deo: ⁊ beate Marie ṽgini: ⁊ btō Frācisco: ac oibus sctis: ⁊ tibi pr̄ ꝑ toto tpe vite mee ſuare regulā frū minoꝝ ꝑ dnm Honoriū papā ꝯfirmatā: viuēdo in obediētia: sine ꝓprio: ⁊ in castitate. Et q cum recipit: ꝓmittat ei (si hec obseruauerit) vitā eternā. Et hec receptio fiat i capitulo: vel alibi corā frīb⁹ ꝯgregatis. ¶ Nouicii aūt nouicii āte ꝓfessionem sint ex ꝓpriati oino: ⁊ nihil ꝑ se in testamēto vel alias faciāt reſuari. Si aūt ꝯuersatio alicui⁹ nouicij fuerit dubia apd̄ frēs: eius ad ꝓfessionē receptio ꝓuinciali ministro penitus reſuetur. ¶ Nullus aūt nouicius ꝓ clerico ad ꝓfessionē recipiat̄: nisi totū diuinū offm̄ sciat dicere ꝑ seipm. Illi vo q iā sunt recepti: vel in posteꝝ ꝯtra p̄sentē ordinationē ꝯtigerit recipi: nō ꝓmoueātur ad ordines sacros: nec mittātur ad studia: nec ad aliquā p̄sidentiā assumātur anteq̄ ꝑfecte sciuerit diuinū offm̄: vt ē dictū. ¶ Si qs vo custos vel guardianus aliquē p̄dicta nescientē ad ꝓfessionē recipere: vel ad ordines sacros ꝓmoueri facere p̄sumpserit: puniātur grauiter ꝑ ministrum. ¶ Insup ordinamus q in quolibꝫ ꝯuentu assignet̄ ꝑ tabulā ꝓuincialis ꝯgregationis magister nouicioꝝ: ⁊ alius vl' idē magister iuuenū vigesimū qntū annū nondū attingentiū: vir scꝫ maturus, discretus ⁊ deuotus: q sup ipsoꝝ curā inuigilet diligenter. ¶ Nouicii aūt nouicij sue ꝓbatiōis tpe: studio scholastico nō intendāt: sꝫ diuinū addiscētes offm̄: studio deuotionis ⁊ orōnis vigilāter insistant. ¶ Nec ordines sacros suscipiāt: nec confessiones audiāt si fuerint sacerdotes: nec portā ꝯuēt⁹ exeāt: nisi causa trāslationis: vel gnāl' is ꝓcessionis: vel emergētis necessitatis: vl' alia iusta ⁊ rationabili causa: q̄ ꝑ guardianū cū discretis vel maiori parte eoꝝ dē extiterit iudicata. ¶ Nec lr̄as mittāt vel recipiāt sine sui magistri scitu ⁊ licentia speciali. ¶ Nec loquātur cū aliqua seculari ꝑsona nisi suo p̄sente magrō: aut alio per suū magrm aut guardianū ad hoc special'r deputato. ¶ Caueant aūt Guardiani ⁊ ipsoꝝ nouicioꝝ magri: ac frēs alij: ne quemq̄ ꝯstitutū infra ꝓbationis annū aliquatenus impedire p̄sumāt: quo minus ad aliā religionē quā maluerit trāseat: vel oino ad seculū redeat: sicut de sua ꝓcesserit volūtate.

De magrō: ⁊ legibus a nouicijs obseruandis.

¶ De diuino officio orōne ⁊ silentio. Cap. ij.

Statuimus ⁊ ordinam⁹: q ante horaꝝ ⁊ missaꝝ p̄ncipia frēs omnes quos causa rōnalis nō excusat: ad choꝝ ꝯueniāt p̄paraturi dn̄o corda sua: ibiq̄ꝫ sine discursu, murmure, risu: ⁊ absq̄ꝫ vagis ⁊ vanis aspectib⁹ sub silētio in pace ⁊ cū debita grauitate ꝑmaneāt: cātent ⁊ orent: ⁊ vsq̄ꝫ in finē vnanimiter ꝑseuerent. ¶ Hortamur q̄ꝫ in dn̄o: vt diuinas laudes integre, attēte, honeste: atq̄ꝫ religiose ꝑsoluāt: gestua leues: ⁊ cāt⁹ dissolutos: seu fractos oino declinēt: tractim psallāt: debito more icepta q̄ simul cātāda fuerint: simul ꝯtinuēt: simulq̄ꝫ pausent. Et q in his defectuosi fuerit grauit̄ puniāt̄. ¶ De legēdo aut sine nota in aliqb⁹ ꝯuētib⁹ seu locis: fiat ſm dispositionē p̄latoꝝ. ¶ Monem⁹ quoq̄ꝫ frēs oēs: vt ꝯgruis horis in scīe deuotionis ⁊ priuate ēt orōnis studiose exercere conent̄. Idcirco ne deuotionis seruoꝝ ꝑ inquietudinē multiloquij exiguat̄ statuim⁹: q silētiū a dicto ꝯpletorio vsq̄ꝫ ad p̄mā pulsationē hore p̄me diei seqntis ab oibus obseruet̄: exceptis

Quō frēs ad choꝝ conueniant.

De orōne: ⁊ silentio.

l

hospitibus de nouo venientibꝰ: ⁊ eis ministrantibꝰ vel assistentibꝰ de licentia guardiani. ¶ Sileatur aūt in claustro. in choro. in eccl̄ia a ꝑncipio chori ⁊ supra: ⁊ refectorio tā in ꝓima mēsa q̄ȝ in scd̄a. Et hoc nō solū a residētibꝰ: sȝ etiā a forensibꝰ obseruet. ¶ In locis aūt vbi frēs nō hn̄t officinas distinctas: loca distincta ⁊ cōmoda ab immediatis suꝑioribꝰ eorūdē locoꝝ assignentur: vbi frēs sileāt: ⁊ vbi possint loq alijs dū opꝫ. ¶ Silr̄ hora dormitiōis a festo resurrectiōis dn̄i vsqȝ ad festū exaltatiōis scē crucis: qualibet die post scd̄am mēsam pulset cāpanella refectorij: ⁊ extūc sileat vsqȝ ad nonaȝ. ¶ In diebus ꝟo ieiunioꝝ: silr̄ mō a pulsata cāpanella post mēsam scd̄am silentiuȝ obseruet: donec fiat signū ad surgendū a somno: ꝑm spaciū a guardiano ꝓuidē assignādū. Liceat tn̄ fr̄ibꝰ qđ necesse est loq breuiter ⁊ submisse. ¶ Si q̄s aūt silentiū fregerit: debeat in capl̄o dicere culpā suā: eā ꝓut se in hoc deliq̄sse meminerit exꝑmēdo. Cui a guardiano abstinētia a vino vel alijs: aut alia penitētia scd̄m culpe exigentiā imponat. ¶ Hortamur etiā vt frēs assuescāt etiā vbiqȝ religiose sine clamore loq: ⁊ maxime i dormitorio. ¶ Et vt studio orōnis maior ꝑstet occasio: volumꝰ q̄ singlis diebꝰ a dicto completorio frēs oēs: ꝑter infirmos ⁊ forēses ac ei suiētes: infra spaciū comꝑhendens ecclīam seu oratoriū. claustrū. librariā. dormitoriū: ⁊ secrete necessitatis locum vsqȝ ad ꝓmū signū ꝓme diei seq̄ntis se recolligāt ⁊ icludāt. Ubi tn̄ hoc bono mō obseruari nō posset: fiat sup hoc qđ minister ꝓuicialis duxerit disponēdum. ¶ Silr̄ eiꝰ relinq̄t dispositiōi de clauꝝ dormitorij aptiōibꝰ vl̄ clausuris.

De obseruantia paupertatis.

Capitulo. iij.

De qualitate habitus.

Cum regula dicat q̄ frēs oēs vestimētis vilibꝰ induant: put in statuto scti Bonauēture ꝯtinet: statuimꝰ ⁊ ordinamꝰ: vt vestimentoꝝ vilitas attēdat in ꝑcio pariter ⁊ colore. In oībꝰ aūt q̄ ad habitū frm̄ spectant: ad imitationē ꝑrm̄ nroꝝ: semꝑ in vestimētis reluceat aspitas. vilitas: ⁊ pauꝑtas. ¶ Ad maiorē aūt vniformitatē inter nos ꝯseruādā ordinamꝰ: q̄ latitudo capucij habitꝰ nri nō trāseat a laterib ꝯmunē iūcture humeroꝝ: ⁊ q̄ lōgitudo ipsiꝰ capucij apte posteriori cingulū nō excedat. Lōgitudo ꝟo habitꝰ talis sit: q̄ fr̄is ipꝫ deferētis nullo mō excedat mēsurā. Latitudo aūt vltra sedecim palmos nō ꝓtendat ad plus: nec minꝰ q̄ȝ quattuordecim palmos habeat: nisi notabilis corpulētia alicuiꝰ in latitudinē ampliꝰ reqrat iudicio guardiani. Lōgitudo aūt manicaꝝ cooꝑiat extremā iūcturā manuū: nec vltra ꝓtēdat. Pānus ꝟo habituū sit coloris cineree: vt freq̄nter i nris

De mātellis

capitulis declaratū extitit. ¶ Mātellos ꝟo de pāno vili ⁊ hūili frēs habeāt: nō rugatos circa collū vel crispos: nec vsqȝ ad terrā ꝑ integrū saltē palmuȝ ꝓtēsos.

De excessibꝰ in dormitione: ⁊ alias.

¶ Neqȝ dormiāt vnq̄ȝ frēs sine habitu. femoralibꝰ: ⁊ corda: nisi manifesta necessitate vel ifirmitate cogāt. Et q̄cūqȝ reptꝰ fuerit iacere sine habitu: i terra corā fr̄ibꝰ sine habitu in seq̄nti prādio comedat. ¶ Ministri ⁊ custodes ac guardiani grauiter puniāt illos q inuēti fuerit nō cogēte necessitate portare capitegia: seu sudaria circa collū: ⁊ almucia alba siue rubea: siue de pāno vel de tela. ¶ Itē frēs sani dormitorio culcitris. linteaminibus: ac

De corda cal

puluinaribꝰ de pluma nō vtant. ¶ Cingulū habeat corda cōis ⁊ rudis: et

oĩs curiositas ab ea penit⁹ rescindat. ¶ Habeant quoqꝫ calciamẽta de corio in cõiũ ꝑ missis celebrãdis. Et frẽs occasiõe missaꝝ ⁊ nõ alias sine mini-stri ꝓuincialis. custodis: vel guardiani licẽtia calcient: iuxta rlãm ⁊ declara tionẽ papalẽ. ¶ Tõsurã desuꝑ aures tã clerici q̃ꝫ laici sibi fieri ꝓcurent. Ad qndeiã aũt semꝑ oẽs radãtur. Et sit tõsura clericoꝝ nõ modica vt decet re-ligiosos: scꝫ vt iter tꝑam ⁊ aures nõ sint plus q̃ꝫ tres digiti. ¶ Preterea cũ re-gula dicat: q̃ frẽs nõ recipiãt pecuniã ꝑ se vel iterpositã ꝑsonã: ⁊ qualr̃ hoc intelligi debeat ꝑ duos summos põtifices: scꝫ Nicolaũ. 3. ⁊ Clemẽtẽ. v. ap te fuerit declaratũ: ordinam⁹ vt hoc meli⁹ obſuetur: q̃ declaratiões ꝑdicte quantũ ad istũ articulũ: ⁊ alia q̃ ꝑtinent ad obseruantiã paupꝑtatis: quater in anno: ⁊ ipse declaratiões bis ad min⁹ ꝑ integrũ in ãno legãtur: ne ignorãtia sit ipsis fratrib⁹ occasio delinq̃ndi. ¶ Nullus frater quacũqꝫ ex causa pecu niam apđ aliquẽ deponi sustineat: vel ꝯsuari sine licẽtia speciali: ⁊ semꝑ cuꝫ ꝯsciẽtia guardiani. Et nullo ꝯcedat nisi ꝓ necessitate ꝑsenti: vel de proximo imminẽti. ¶ Quicũqꝫ frater pecuniã suꝑ se portauerit: vel manu ꝓpria con trectauerit: vel in cella retinuerit: pena ꝓprietarij puniatur. Si ꝟo scđa vice repertua fuerit pecuniã suꝑ se portasse: vel manu ꝓpria ꝯtrectasse: pena car-ceris puniatur. ¶ Penactã ꝓprietarij puniãtur frẽs illi q̃ sine sui suꝑioris licẽtia libros sibi cõcessos: vel alia q̃cũqꝫ extra ꝯuẽtum vel locũ fr̃m depo-nunt: ⁊ a secularibus faciũt ꝯseruari. ¶ Caueant guardiani ⁊ frẽs alij: ne se vel locum aliquem in debita onerosa inducãt vel induci ꝑmittãt absqꝫ mi-nistri ꝓuincialis ꝯsilio ⁊ assensu. Et de his debitis in quolibet ꝓuĩciali ca. ꝑgratur. Ceterum ꝓ edificijs ꝯstruẽdis. locis mutãdis. vel ampliandis: aut pro libris scribẽdis: vel emẽdis: debita fieri ꝓhibem⁹: nisi minister ꝓui cialis de discretoꝝ ꝯsilio ex causa rationabili viderit dispẽsandũ. ¶ Insuꝑ frẽs non habeant: nec mutuẽt vasa aurea vel argẽtea: vel vtãtur eisdem: vel alijs iocalibus ꝑciosis. Et q̃cũqꝫ ꝯtrafecerit: habitus expolietur: ⁊ de mutua tis nihilominus puniatur ad arbitriũ ministroꝝ. ¶ Ecclias etiam ⁊ alia edi ficia q̃ excessiua merito debeãt reputari: fieri de cetero firmiter prohibem⁹. ¶ Paramẽta quoqꝫ ⁊ vasa ecclãstica decentia in numero ⁊ magnitudine ⁊ sufficiẽtia competẽti a fratribus habeãtur. Et in his suꝑiores vigilẽt: vt oĩs suꝑfluitas euitetur. ¶ Nullũ etiã sumptuosum vel notabile edificiũ ꝯstrua tur: vel destruat̃ sine licẽtia ⁊ dispẽsatiõe ministri ꝓuicialis. Et q̃ ꝯtrartum fecerit vel ꝯsuluerit: a ministrũ ꝓuincialẽ de loco irreuocabilr̃ expellatur: et alijs penis grauib⁹ puniat̃. Custos ꝟo ꝑdictũ excessum statũ denunciare de beat ꝓuinciali ministro. ¶ Item frẽs nullã lr̃am vel instrumẽtũ cõfici per-mittant in q̃bus ꝓtestent̃ se pecuniã recepisse. Possunt tñ verbo vel scripto dicere certãtam quãtitatem pecunie datã vel legatã pro sua necessitate vel vtili tate ab aliqua persona esse acceptam: ⁊ sibi plenarie satisfactum. ¶ Libri fra trum decedentium: illorum erunt ꝯuẽtuum seu locorum a q̃bus vel in quo cum terminis habiti sunt vel acq̃siti. Et si super ijs dubium in posteꝝ oria-tur illud fiat q̃ minister prouincialis in sua prouinciali congregatiõe iudi cauerit faciẽdum. ¶ Et pro ipsoꝝ libroꝝ ꝯseruatione volumus: q̃ libri ꝯuẽ-tuũ registrẽt̃: ⁊ annis singlis registra de ipsis ꝯfecta corã legãt̃ seu renouent̃.

ciamentis: et tonsura.

Q̃ð legãt̃ declarationes Nico. ⁊ Cle.

Q̃ð nõ ꝯpo nat̃ pecunia ne portetur a fratribus.

¶ De debitis nõ cõtrahen-dis.

De iocalib⁹ ꝑciosis. edifi cijs: ⁊ para-mẽtis ecclesi asticis.

De lr̃a ꝓtesta toria recepti-one pecunie.

De libris de cedẽtiũ frm̃.

De reuerētia ⁊ ꝯformitate cū clericis.

¶ Distribuantur aūt libri hmōi ꝑ guardianū: de assensu ꝯuent⁹ ⁊ licētia ꝓuincialis ministri: ⁊ schedulā semꝑ recipiāt ab eis qbus fuerit distributi. ¶ Caueant frēs ꝑ posse ab oī scādalo clericoꝝ: ⁊ irreuerētia ꝑlatoꝝ. Et tpe gnālis interdicti: ſm formā dñi Clemētis. v. matricib⁹ ecclijs se ꝯformēt. ¶ Ordinat capl'm gñale ꝙ frēs de ijs funeralibus q̄ rōne eoꝝ q apd eos sepeliuntur obuenerint: libere curatis exhibeāt canonicā portionē. Et summo studio caueāt: ne occasiōe canonice portiōis ī romana curia vel alibi lites moueāt cū curatis.

¶ De modo interius ꝯuersandi. Cap. iiij.

De ieiunio.

Cum ſm rl'am teneamur duas quadragesimas ieiunare: ⁊ itermedia suadeat cū bñone dei: ex hui⁹ bñonis amore statuim⁹: ꝙ tali hora comedāt frēs: ꝙ q volūt ieiunare non grauent scz hora. vj. ¶ Obsecrat tñ gñalis cōgregatio: ꝙ oēs frēs in ipsa q̄dragesima itermedia: scz bti Francisci: in ꝯuentu sint vna refectiōe ꝯtenti: ad amouendas multas discordiationes: ⁊ ad obtinendā bñonē paternā: exceptis minutis. debilib⁹: ⁊ infirmis. ¶ Aploꝝ ieiunent vigilie intus ⁊ extra: btoꝝ Philippi ⁊ Jacobi: Joannis euāgeliste: ⁊ Barnabe tñ exceptis. Uigilia Bartholomei ieiunet: ⁊ festum fiat ſm modū ꝓrie. Uigilia bti frācisci ieiunet. ¶ Jeiunia rl'e in cibo q̄dragesimali fuent: nisi aliqñ ministro ꝓuinciali q̄tū ad aliquos ꝯuctus seu loca aliō videat: de ꝯsilio discretoꝝ.

¶ De esu carniū: ⁊ alijs circa cibum necessarijs.

¶ Circa esum carniū frēs tēperate se habeāt: ⁊ de sero in locis suis nullo tpe carnes comedāt: exceptis īfirmis ⁊ hospitibus de nouo veniētibus: ⁊ nisi ex causa rōnabili aliqñ superior viderit dispēsandū. ¶ De nō comedēdo aūt carnes in refectorio: aut in nōnullis festiuitatibus ꝑ annū occurrentib⁹: teneat q̄libz ꝓuincia ⁊ ꝯuentus suā ꝯsuetudinē: vel faciat sup hoc iuxta suoꝝ ꝓsidentiū dispositionē. ¶ Rursus ordinamus: ꝙ ministri. custodes. guardiani: ac eoꝝ vicarij sint cū frīb⁹ in ꝯuentu. in eccl'ia. in mensa. cibis. vestibus: ⁊ lectis q̄ndiu fortes ⁊ sani fuerit: eisdē frībus se ꝯforment. ¶ Ordinamus ēt ꝙ ministri ⁊ custodes sollicitā curam gerant: ꝙ de eleemosynis ⁊ rebus alijs q̄ obuenerint ꝯuentib⁹ ꝑ guardianū ꝓuideat moderate iuxta eleemosynaꝝ ⁊ obuentionū hmōi q̄titatē in cōi: ne frēs ipsi ꝓpter defectū cōis ⁊ sufficientis vict⁹ seorsum comedere: ac particulariter ⁊ inordinate vite necessaria sibi ꝓcurare cogant. ¶ Dicti aūt guardiani diligēter caueāt: ne sine pia ⁊ rōnabili causa dent frīb⁹ extra cōitatē licentiā comedendi. ¶ Uolum⁹ quoqz ꝙ sꝑ in mēsa ꝯuētus lectio habeatur.

Quod nō induant vestes extraneas: nec suas accōmodēt.

¶ Caueāt frēs in festo scti Necolai seu Innocentū: vel qbuscūqz alijs festis vestes extraneas. religiosas seu sclares: aut clericales: seu muliebres: ēt sub specie deuotiōis iduere. Nec habit⁹ aut vestes ordinis sclarib⁹ ꝓ ludis faciendis: aut sibi⁹ vllo mō accōmodent: sub pena amotiōis ꝯfusibilis de ꝯuētu.

De ꝯuictib⁹ infirmis.

¶ Ordinam⁹ insup: ꝙ frīb⁹ ifirmis frēs infirmarij: alij frēs īfirmoꝝ ꝯuicijs deputati studeāt cū diligentia ⁊ sedulitate: iuxta rl'e ⁊ charitatis ꝓceptuz: eis ꝯuire: ac seruiri facere: ⁊ de cūctis necessitatib⁹ ꝓuidere seu ꝓuideri facere debeāt: ⁊ hoc de cōib⁹ eleemosynis: nisi ꝑ necessitate frēs īfirmi ēēt districte aliq̄ eleemosyna deputata. ¶ Uisitatores quoqz in ꝓuincijs q̄s visitāt: de hoc articulo signāter inqrāt. Et si aliq̄s ꝓuincias in hoc viciosas inuenerit: sidelr ꝯitatē significēt capl'o seu ꝯgregatiōi gñali. ¶ Jtē ordinamus: ꝙ guardiani

nō possint indui de quacūqz elemosyna: nec pānū recipe ꝑ vestitu: donec ei bus fratrib⁹ indigētib⁹ sui loci fuerit de vestimētis ꝓuisum. ¶ Fratres oēs De hospitibus.
hospites recipiant in visceribus charitatis: maxime veniētes de extraneis partibus ac remotis. Et si qñqz frēs ꝑdicatores ad loca nr̄a venerint: velut frēs nr̄i ordinis benigne recipiātur: ⁊ charitatiue. Et seminātes inter eos ⁊ nos zizaniā discordie: grauiter puniant. ¶ Ipsi vero hospites in locis vbi vltra De genuflexione.
tres dies morā traxerit: dicāt in cap. culpas suas. Et dicta culpa: acceptaqz pniā: egrediant. ¶ Itē cū illi⁹ summe grē opus quo hō ꝯiunct⁹ est deo in vnitate ꝑsone: legit in missa: genuflectāt fratres ad illud ꝟbū euāgelij. Uerbum caro factū est: ⁊ ad illō ꝟbū apl̄i. In noīe iesu: ⁊ ad illō. Ecce āncilla dn̄i: ⁊ ad illud. Procidētes adorauerūt: ⁊ alias alibi sicut i ordinario positū inuenit. De cōione.
¶ Ad illud aūt altissimū eucharistie sacrm̄ diligent se ꝑparent oēs fratres. Et vt hoc meli⁹ fiat: statuim⁹ vt singuli frēs determinatos de ꝯsciētia guardiani habeant cōfessores: q̄bus bis ad min⁹ cōfiteantur in q̄libet septimana. ¶ Fratres vero nō sacerdotes: d̄ q̄ndena in q̄ndenā semp comunicēt in missa cōuent⁹: nisi rem̄ serint: de licētia ꝑsidentis. Et de hoc sint solliciti Guardiani: vt ꝑ vtriusqz sacramēti frequētiā: scte cōuersationis in vtroqz homine puritas obseruet. ¶ Itē ad ociū euitandū ordinamus: q̄ tam clerici q̄ laici De ocio euitando.
cōpellant ꝑ suos supiores in occupationib⁹ seu laborib⁹ sibi cōpetentibus exerceri. Et si q̄ inuēti fuerint notabilr̄ ociosi vel vitiosi: ꝑ ministrū vel custodē voce actiua ⁊ passiua priuent. Qd̄ si supiores in hoc fuerint negligentes: a visitatorib⁹ puniant: q̄ diligēter inq̄rant q̄liter hec constitutio obseruetur. De studio.
¶ Itē statuim⁹ ⁊ ordinam⁹: ad prestādū in sciētia pie ꝓficere volentib⁹ auxilium ⁊ fauorē: q̄ de cetero studia in vnaquaqz ꝓuintia habeant in locis per ꝓuintiale caplm̄ ad hoc assignandis: ꝑ que studia frēs in ꝑmitiuis scientijs ⁊ in sacra theologia debite instruant: ⁊ sup hoc ministri ꝓuinciales diligent inuigilent: vt ꝑ guardianū ⁊ alios hec ipa cōstitutio debitū sortiat effectum. De ordinib⁹ sacris.
¶ Itē frēs sacros ordines nō recipiāt sine sui ministri ꝓuincialis licētia vel custodis: cui minister ꝓuintial' hanc licētiā dederit. Et quicūqz cōtra fecerit a suscepto ordine suspendat. Nec ꝓmoueat ad sacerdotiū: nisi etatis sue attigerit vigesimum quintum annum.

¶ De modo exterius conuersandi. Capt. 5.

Ordinam⁹: q̄ discursus inutiles cū sūma diligētia a supiorib⁹ (quātū fieri poterit) arceant. Et nullus fr̄ vadat pedes vel eques sine frē socio: aut sine frē socio alicubi cōmoret. ¶ Tollat quoqz abusus asinandi: ꝑterq̄ in casu necessitatis vt regl'a cōcedit: attētis tn̄ verbis scti Bonauēture in sua ꝺclaratione sup hoc passu dicētis: frēs nō debere equitare nec bigare nec quadrigare: nisi manifesta necessitate p' ministrū vel custodē: vel in eoꝝ absentia ꝑ guardianū vl' ei⁹ vicariū: d̄ cōsilio discretorum iudicanda. De discursib⁹ frm: ⁊ nō equitādo.
¶ Ministri ꝓuinciales vl' custodes curā hn̄tes monialiū scte clare: in suo ꝓuideāt caplis q̄ frēs: ⁊ qn̄ ad eaꝝ loca intrari hēant: vel eis ad s'uitiū deputati: ita q̄ alij frēs ad ipaꝝ monialiū loca absqz ipsi⁹ capl'i dispēsatione seu licētia accedere nō p̄sumāt. ¶ Itē ordinam⁹: q̄ frēs sue ꝓuincie excēptē: guardianis seu vicarijs ꝯuentuū ꝑ quos trāseūt suas lrās vl' lr̄as ostēdāt: ⁊ ipi guar Prouisio circa monasteria monialium. De lr̄is testimonialib⁹.

diani seu vicarij eas exigāt: si in osidēdo frēs fuerint negligētes. ¶ Frib⁹ aūt
ad alia loca friū nr̄e familie itra ꝓuīciā ituris. lfe testioniales dēt vl' nō dēt:

De eūtib⁹ ad loca vbi frēs morāt.

ƀz distātiā viaꝝ: ꝛ dispōsitiōez in ītētiū. ¶ Caueāt quoqȝ frēs ciuitatē oppi-
dū vl' castrū vbi morāt frēs igressuri: ne vltra ꝑfirā sibi horā morā ꝓtrahāt:
nec ad loca alia: sine necessitate supueniēte postmodū supiori exponēda: dcli
nēt. ¶ Frēs nō comedāt vel bibāt i vill. castris. ciuitatib⁹ vel oppidis i qb⁹
morāt frēs: nisi cū dn̄is terraꝝ: ꝛ platis: ꝛ viris religiosis in domib⁹ eoꝝdē.
Nec iterꝑtatiue glibȝ cēseāt plat⁹ aūt dn̄s terraꝝ. Et si qs ꝯtrafecerit: īfra. 8.

De assumendis ad cōfessiones: ꝛ ꝑdicatiōes seculariū.

dies abstineat a vino i vna ꝯpleta refectiōe. ¶ Itē statuim⁹: ꝙ miīster ꝓuīcia
les nō possint extra sua capl'a frēs: sicut nec ad ꝑdicationū ita nec ad ꝯfessio
nū audiēdaꝝ officia assumere seu ꝓmouere. Et ꝑusqȝ ad hmōi officia assu-
māt: testioniū d' eoꝝ vita ꝛ sufficiētia a frib⁹ fidedignis ꝛ noticiā eoꝝ hn̄ti-
b⁹: d' ipoꝝ ac discretoꝝ ad ꝓuīciale ca. trāsmissoꝝ ꝯsilio dputēt. ¶ Et sint i-
structi ad hmōi ꝯfessiōes audiēdas assumēdi de casib⁹ reſuatis. Nec idiffe-

De ꝯfessionibus.

rēter pn̄ias peculiarias iponāt. Et vbi iponēde rōnabil'r eēnt: nō sibi aut su-
is frib⁹ eas dari faciāt. ¶ Cōfessiōes quoqȝ mlieꝝ audiāt in aliquo loco pa
tēti eccle: vel alio loco hōesto ēt patēti. ¶ Null⁹ fr̄ ꝓ ꝯfessiōe audiēda: seu alia
qcūqȝ d' causa: iuxta mlierē stet vel sedeat: nisi ipe ꝛ soci⁹ libere se possint in
tuo videre. ¶ Et caueāt frēs oēs a suspectis ꝯsortijs ꝛ ꝓlixis collogijs mlieꝝ.
Et qcūqȝ ꝯtrafecerit: a socijs accusent. ¶ Itē null⁹ fr̄ a mliere votū ꝯtinētie
regrat: seu oblatū recipiat: seu ad faciēdū sibi oblaȝ iducat. Et qcūqȝ ꝯtrafe-

Qd frēs nō sint iudices: nec negocijs se ingerant.

cerit: a miīstro ꝓuinciali ꝑ sex mēses ꝑbatiōis capucio: vel alia pena equalēti
puniat. ¶ Itē frēs nō sint iudices nec arbitri quoꝝcūqȝ: nec d' alijs officijs
ordinē nrȝ dedecētib⁹ se aliql'r intromittāt. Et qcūqȝ ꝯtrafecerit: oīb⁹ actib⁹
legitimis ꝑuet. ¶ Null⁹ fr̄ ꝓcuret ꝑ se vel ꝑ aliū quomīnō cōmitti sibi vel
alteri fri aliq̄ negocia ꝓcurāda ꝑ reges. ꝑncipes. prelatos seu cōitates: aut ꝙ
maneat vel eqtet cū eisdē. Nec aliqs nimis se ingerat curis platoꝝ: vel quo-
rūlibȝ dn̄oꝝ vel dn̄aꝝ. Si qs aūt contrafecerit ꝓcurādo cōmitti sibi nego-
cia: vel suā cū ꝑsonis extra ordinē māsionē: oīb⁹ officijs ordinis hēat indig

De apostatis.

nus: ꝛ si sacerdos fit: suspēdat a cōfessiōib⁹ audiēdis. ¶ Itē statuim⁹ ꝛ ordi-
namus: ꝙ frēs q de ꝓuincia ad ꝓuinciā absqȝ lr̄ia fugerint: ꝑ ministrū ill⁹
ꝓuincie carcerib⁹ mācipēt: vel aliq̄ pēa: ꝑm qd sibi visuȝ fuerint puniāt: ac
ēt ad ꝓuinciā de qua fugerint remittāt. ¶ Null⁹ insuꝑ guardianus recipere
possit frēs alteri⁹ cōuēt⁹ sine lr̄ia remanēdi venītes: sȝ ad suū ministrū ꝓ-
uincialē eos remittāt. ¶ Si aūt cū lr̄ia ad tp̄s cōcessa venerint: expletis ijs q̄
expedire habebūt: remanere non possint.

¶ De correctione delinqntium. Cap. vi.

Facultas puniendi delinqntes.

Bonifacius papa. 8. Ad augmētū cōtinuū religionū ꝛ ordinū (quos
romana suscepit ꝛ approbauit eccl'ia) ꝑfr̄is studijs intēdētes: ꝛ ꝯside-
rātes attēti⁹ ꝙ nō intermissa sedulitas discipl'e ꝛ rigoris ordines sui
pradictos statusqȝ regulares salubriter dirigit ꝛ conseruat: ꝙqȝ si eā perire
vel remitti contigerit: ordo qlibȝ collabi necessario cogeret. Pēsantesqȝ ꝙ si
regulariū ꝑsonaꝝ correctio rimas iuris ꝛ apices seqret: hmōi rigor lentesce-
ret: ac multiplici laxatione torperet: nos vr̄is pijs supplicationibus inclinati:

vobis auctoritate aplica indulgemus: vt ad correctiones z punitiones frm̃ eiusdẽ ordinis delinquẽtiũ infligẽdas plati ordinis supradicti (ad quos eadẽ spectare noscũt) rimulis iuris z apicibus eius postpositis libere pcedere valeant fm̃ consuetudines approbatas z gñalia facta vel ẽt fienda ipsius ordinis instituta. Nec volum⁹ eisdẽ licere frib⁹ ab eisdẽ correctionib⁹ z punitiõib⁹ aliquaten⁹ appellare: p̃uia deliberatiõe ac maturitate debita obseruatis.

Casus mini stro puinciali reseruati.

Capitu. genera.

¶ Ordinam⁹ q̃ null⁹ frater puincialis ministro inferior nisi ex speciali gñalis vel puincialis ministri lĩa possit aliquẽ frẽm absoluere a pctõ in obie ↄtumacis. p̃prietarie rez detẽtiõis. lapsus carnis. furti rei notabilis: seu freq̃nter iterati. iniectiõis manuũ violẽte: falsi testimonij in iudicio facti. ↄpositiõis vel p̃iectiõis aut publicatiõis libelli famosi. falsificatiõis sigilli cuiuscũq; psone notabilis: z false criminatiõis in īfamiã cuiuscũq;. Dictum⁹ aũt inobiam cõtumacẽ: qñ q̃s trina mõitiõe p̃missa: factis cõgruis interuallis p diẽ naturalẽ inobediẽs p̃seuerat. Quare p̃nti ordĩatiõe statuim⁹: q̃ si q̃ frm̃ diuina puitẽte iustitia: z ãtiq hostis fallacia pcurãte (q̃d absit) p̃memoratis criminibus: aut aliquo ipoz fuerint irretiti: p absolutiõis bñficio ad p̃fatos ministros vel eoz cõmissarios recurrere d̃beãt sine mora. ¶ Null⁹ cõfessor possit absoluere d̃ tactib⁹ ĩpudicis z enormib⁹: nisi q̃ d̃ lapsu carnis h̃z lĩaz absoluẽdi. Et d̃ sollicitãtib⁹ ex certa sciẽtia ad pctm̃ carnis: idẽ iudiciũ h̃eãt. ¶ Itẽ custodes nõ possint absoluere a p̃dictis: et in puãio cõmissis: nisi p ministrũ specialr cõmittat̃ eisdẽ. ¶ Itẽ si aliq̃s ministrio puincialis cõmittat alicui subditoz suoz auctoritatẽ suã sup illis casib⁹ q̃ ministris puincialib⁹ reƀuãt̃: si ↄtingat ministrũ mori vl' ab officio ministerat⁹ amoueri: tal' cõmissio penes illum cui facta fuerit remaneat: donec minister in puincia h̃eãt. Et q̃cũq; confessor ex certa sciẽtia p̃sumpserit absoluere a p̃dictis: suspẽs⁹ sit ipo facto a ↄfessiõib⁹ audiẽdis: nec restitui possit nisi p puincialẽ ministrũ. Et q̃cũq; in hoc vitios⁹ legitĩe fuerit d̃p̃hẽs⁹: pẽa carceris puiat̃. Si q̃s ãt aus⁹ fuerit affirmare: q̃ quilib; sacerdos possit absoluere a pctõ: sup q̃ nõ h̃z ↄmissã auctẽ: z maxie p̃dictis: z correct⁹ reuocare noluerit: tãq̃ erras z subuersor carceri mãcipet̃.

Facultas absoluẽdi fres: z a sclo fugientes ab irregularitate.

Bonifa. papa. viij.

¶ Gñalis z singli puinciales ministri: z eoz vicarij: ac ẽt custodes in prouincijs z custodijs sibi cõmissis fratrib⁹ ↄstitutis ibidẽ: necnõ z fratrib⁹ alijs eiusdẽ ordinis interdũ ad eos declinãtib⁹ vndecũq;: absolutione z dispensatione indigẽtib⁹: siue p̃usq̃ intrauerint ordinẽ siue post in casib⁹ excesserint p q̃b⁹ excõicationis. interdicti: vel suspẽsionis incurrerint sentẽtias a iure vel a iudice gñalr p̃mulgatas: z huiõi sentẽtijs innodati: aut in locis interdicto ecclastico suppositis diuina officia celebrãtes: vel suscipiẽtes ordines sic ligati: notã irreglaritatis incurrerint: absolutiõis z dispẽsationis bñficiũ valeãt impartiri: nisi a d̃o grauis z enormis excessus fuerint q̃ sint ad eãdẽ sedẽ merito destinãdi. ¶ Frẽs ẽt quos p tpe vos gñalis z puincialis ministri: necnõ z vices vr̃as gerentes: ac ẽt vos custodes in p̃pos confessores habueritis: absolutionis z dispensationis beneficium vob (cum expedierit) valeant impartiri: iuxta formam concessionis super absolutione et dispensa-

Quod plati pñt absolui p p̃pos confessores.

tione frm eiuſdē ordinis vſi ſupius facte. Et infra. ¶ Inſup ſubibem⁹ vniuerſis fribus vri ordis: ne aliquis eorum niſi in neceſſitatis articulo aliꝗ̃ prelatis ſuis peccata ſua confiteri preſumant: vel alijs ſacerdotibus eiuſdem ordinis: ſecundum regulam ꝛ ipſius ordinis inſtitutam.

Interdicitꝰ ꝯfitēdi ptās niſi cū ſacerdotib⁹ noſtri ordinis.

Capi ge.

¶ Ab excōicatiōe p iniectiōe manuū violēta poſſit cuſtos abſoluere: vel guardian⁹ ſi cuſtodis pſentia infra diē naturalē nō poſſit hri: aut vicarius guardiani: ſi cuſtodis vel guardiani pñtia infra triduū minime poſſit hri. Hoc aūt tā puilegiū ꝗ̃ ſtatutū nō intelligitꝰ de iniectione atroci: vel ſubditi in platū. ¶ Nullus incarcereꝶ niſi p manifeſto ꝛ enormi exceſſu. Enormē aūt dicim⁹ exceſſū vel rōne gñis pcti: vt eſt lapſus carnis: in obia cōtumax: ꝛ pfidia hereſis: vel rōne circūſtātie: ſicut ē furtū rei notabilis: vel notorie factū: ſeu qꝛ frequēter iteratū. Et de ſilibus idē iudiciū habeaꝶ. ¶ Declaram⁹ ꝙ oēs q pena carceris puniunꝶ: eo ipſo legitimis actib⁹ ſint puati. Uñ ꝗ̃uis libereꝶ a carcere: nō ꝓpter hoc reſtituūꝶ ad act⁹ pdictos: niſi hoc eis bñficiū explicite impēdaꝶ. ¶ Ois etiā carceri mācipād⁹ hitu ordinis expolieꝶ. ¶ Si fr fecerit aligd ꝓpter gd penā carceris debeat ſuſtinere: guardian⁹ vel cuſtos vel eorū vicarij: de cōſilio diſcretorum: poſſint eū detinere: ſiue ſit eorū ſubditus ſiue non: donec p miniſtruz ꝓuincialē qd ſit agendū de tali fuerit diffinitū. Hoc aūt intelligim⁹ debere fieri: qñ cōmiſſus exceſſus ē rei euidētia māifeſtus. Habeanꝶ aūt boni carceres ꝛ fortes: ſꝫ humani. ¶ Quicūqꝫ frater p ſe vel p aliū ſigillum vel lras platorꝝ generalis miniſtri vel cōmiſſarij: vel prouincialium miniſtrorum vel aliarū notabilium pſonarū falſificare pſumpſerit: ſi legitime fuerit ꝯprehēſus: carceri mācipeꝶ. Quod ſi falſificauerit ſigillū vel lras ge. mi. ſeu ei⁹ cōmiſſarij: nō libereꝶ a carcere ſine ſpāli ge. mi. vel cōmiſſarij mādato. Quicunqꝫ fr lras eorundē malicioſe p ſe vel p aliū deſtruxerit: aut ipedierit ne mittanꝶ eiſdē ſed retinuerit eas: vel apceruerit: ſuſpēdaꝶ ab oi actu legitio. Et cui hoc pena nō cōpetit: pbationis cōputio vel alias debite puniaꝶ. Et hoc intelligimus tā de lris quas ipi alijs mittūt: ꝗ̃ de illꝰ q ſibi ab alijs tranſmittūꝶ. Nec releuenꝶ niſi p ſuū miniſtrū ꝓuincialē. Si aūt fuerit gñalis miniſter: vel cōmiſſari⁹: p ipm tñmō gñalē miniſtrū: vel cōmiſſariū releueꝶ. Predicte aūt pene ſubiaceāt: q ſupiorū lras ſibiipſis miſſas legere: vel apire diſtulerint malicioſe.

Pena falſificantiū lras platorū: vl' et ipedictiū ne mittanꝶ: vel nō legētiū ſibi miſſas.

¶ Nullus fr p ſe vel p interpoſitā pſonā ꝗ̃cūqꝫ ſuadeat vel ſuaderi faciat alicui plato. regi: vel pricipi. cōitati. caſtro vel ville ſeu alicui pſone extra ordinē nrm exiſtenti: vt aliqd imuteꝶ de ſtatu ordis nri ſeu nre obſuātie regularis: vel de ordinatione alicui⁹ ꝓuincie ſeu cuſtodie: vl' de quocūqꝫ fratre ſeu fribus de loco aliquo amouēdis vel nō amouēdis. Et quicūqꝫ cōtrafecerit: penis grauiſſimis: ēt vſqꝫ ad carceres ſm delicti exigentiā puniaꝶ.

De ꝓcurantibus ꝯ immutationē ſtatut⁹ noſtri.

Et mō cōſili puniaꝶ frat ille cuiuſcūqꝫ ꝯditiōis exiſtat: q ꝑ ſe vel ꝑ alio quouis mō ꝓmotionē ꝓcurauerit p pſonā aliquā extra nrm ordinē exiſtētē: vel ꝙ in aliquo loco ponaꝶ: vel remoueaꝶ: vel ꝙ remoueri nō poſſit. ¶ Inhibemus inſup: ne qs caſū depoſitionis ꝓuincialis: cuſtodis vel guardiani: vel eorū exceſſū: ſeu correctionē: aut capli cuiuſcūqꝫ ſecretū: ſeu diſſēſionē diffinitorum vel fratrū: vel ſi quid aliud vñ ordo nr poſſit turbari ſeu diffama

De publicātib⁹ extra ordinē aliquid vñ diffamari poſſit.

ri sciēter audeat extra nostrū ordinē publicare. Et si quis taliū fuerit defē-
sus: omni actu legitimo ⁊ officijs ordinis priuet: aut alia pena equalēti p mi-
nistrū puniat. ¶ Item frēs nō teneant ad officia ordinis: nisi per prouincia-
lem ministrum de consensu ꝓuincialis capli vel maioris partis eiusdem.
¶ Fratres euidēter notati de suspectis cōsortijs vel collogijs mulierū q̄ in re-
gula ꝓhibent: si admoniti ⁊ correcti sufficiēter: se non correxerint: si in offi-
cijs fuerint: ab omnib⁹ absoluant vel suspēdant per ministrū. ¶ Si vero in
officijs nō fuerint: priuent libris ⁊ omni actu legitimo. Et cui hoc pena nō
cōpetit: probationis caputio: vel alijs pēnis grauib⁹ puniatur ad arbitrium
ministroꝝ. Et intelligunt suspecta cōsortia: nō solū de mulierib⁹: sed etiam
d̄ suspectis familiaritatib⁹ quibuscūqꝫ. ¶ Quicūqꝫ frat consuetus fuerit a
suo fr̄e socio cū mulieribus seq̄strari: de q̄bus iudicio ꝑlati sui merito pos-
sit oriri suspicio: si canonice admonit⁹ ⁊ correctus se nō emēdauerit: tanq̄
suspect⁹ de mulierib⁹ oibus officijs ordinis: ⁊ oī actu legitimo priuet. Et si
taliter punit⁹ iterato duobus fide dignis testib⁹ conuincat de seq̄stratione p
dicta: vel si seq̄strationes hmōi suspictionē multū violentā fecerit sui ꝑlati
iudicio de cōsilio discretoꝝ: ⁊ ꝓbent legitime: absqꝫ monitione ⁊ punitione
ꝑmissa arceat ad veritatē dicēdā. Si vero vn⁹ testis fide dign⁹ de seq̄stratio-
ne ꝑdicta appeat cōtra eum: ⁊ ali⁹ de lapsu carnis: arceat grauī⁹ in domo dis
ciplīne. ¶ Quicūqꝫ frater inuent⁹ fuerit proprietarius: libris ⁊ omni actu legi
timo priuet. Laici vero q̄ libros ⁊ officia nō habēt probatiōis caputio: vel ali
as debite puniant. Et si q̄s talis in morte inuent⁹ fuerit: careat ecclesiastica se
pultura. ¶ Fratres incorregibiles cū suis excessibus cōscriptis examinatis si
delit p ministrū vel custodē seu visitatorē ad prouīciale capitulū trāsmittāt.
Q̄ð si a deo incorregibiles fuerit: q̄ nec culpā humiliter recognoscere: nec pe
nitētiā ꝯdignā subire voluerint: carceri mācipent. Si vero pniāz accipiaut:
⁊ correctionē promittāt: cū mīa eis pniāz imponat. Quā si portare contēpse
rint: ad ꝯsueta vita reuertentes: in sequēti capitulo carceri mācipent. ¶ De-
beāt aūt frēs exeuntes in reditu suo secrete guardiano suo excessus sui socij
notabiles intimare. Q̄ð si nō fecerint: q̄ superiorē cui de hoc ꝯstiterit in ieiu-
nio panis ⁊ aque: vel alias grauiter puniāt. Et si vnus frater excessum alte-
ri⁹ sciuerit p duas vias: vt pote p ꝯfessionē ⁊ p aliū modū: nihilominus suo
guardiano dicere teneat: vt predictū est. ¶ Quicūqꝫ frater deposuerit coraz
quocūqꝫ ꝑlato vel visitatore false ⁊ sciēter de aliquo crimine ꝯtra fratrē: vel
ad hoc faciendū aliā ꝑsonā induxerit: vel reuocauerit falso vel ad reuocan-
dū induxerit q̄ð vere deposuit: a solo mi̅stro prouīciali vel eius cōmissario
possit absolui. Ita dūtaxat: q̄ ꝑꝰus satisfaciat prout sibi possibile fuerit i for-
ma fm̄ quā deposuit vel reuocauit .s. publice vel occulte. Et si de ꝑdicto cri
mine cōuictus fuerit: pena carceris puniat. ¶ Districte inhibemus: ne ꝑso-
ne accusantes accusatis: vel alijs nesciētibus aliq̄no mō sciēter reuelēt. Q̄ð
de omnib⁹ ⁊ maxime de noībus accusantiū ministrū prohibem⁹: nisi d̄ cri-
mine accusati in excusatione sua petierint a suo superiori sibi accusantiū ⁊ te-
stiū nomina reuelari. ¶ Inhibemus etiā accusatis: ne sciēter de nominibus
accusantiū se ingrant: nisi cum q̄s de crimine accusatur ⁊ petit accusantium

De hn̄tibus suspecta consortia.

De seq̄strantibus a socio cū mulierib⁹.

De proprietarijs.

De incorrigibilibus.

Q̄ð exeūtes manifesten. i reditu excessus socioꝝ.

De deponētib⁹ falso cōtra alio.

De reuelātibus vel inq̄rētibus noīa accusantiuz.

sibi noīa reuelari. Et quicūqz cōtrariū fecerit: reuelādo. s. vel inquirēdo: nō possit nisi p ministrū puīncialē absolui: vel p illū cui ipse dixerit cōmittendum. Supiores vero. s. ministri custodes vel guardiani si ingrēdo vel reuelando ɔtrafecerint: necnō ⁊ subditi accusatores eoꝝ reuelātes eisdē: infra sex mēses quīdecī dieb⁹ in pane tm̄ ⁊ aqua p totā diem sine dispēsatione ieiunare debeāt: ⁊ ad hoc p supiorē cogant. ¶ Ordinam⁹ q̄ nullus minister a penitētia quā imposuit visitatorꝝ nullus custos a penitētia quā imposuit minister: nec guardian⁹ a penitētia quā iposuit custos: nec aliqs inferior a penitētia guardiani absoluat aliquē: nec mutet sine licentia imponētis. Et si cōtrariū factū fuerit: ipsa absolutio sit inanis. ¶ Declaramus etiā q̄ vbicūqz i cōstitutionibus cōtinet aliqua cēsura suspēsionis vel hmōi vbi nō sit lata sententia sed tm̄ cōminatio de futuro: nec ibi exprimit a quo imponi debeat vl infligi: intelligit ab eo infligi debere: corā quo legitime pbatur excessus: dū tn̄ hmōi excessus correctio ptineat ad eundē. ¶ In priuatione vero officioꝝ ordinis: intelligit priuatio non solū plationis: sed ɔfessionis. pdicationis. lectionis. diffinitionis visitationis: ⁊ electionis ad caplm p discreto. ¶ In priuatione vo actuū legitimoꝝ: nollum⁹ q̄ intelligat priuari executio ordinis vel testificatio in iudicio: nisi specialit exprimant. ¶ Et ne labor capituli generalis sit inanis: ⁊ in contēptū veniat ordinis disciplinę ministri. custodes ⁊ guardiani cōstitutiones p̄sentes faciāt diligēter obseruari. Quas quilibz guardian⁹ in loco suo studeāt diligēter hr̄e: ⁊ in sua custodia reseruare: cauendo ne extraneis publicent. Ipsas etiā ter in āno ad min⁹ faciāt fratrib⁹ suis legi. Si quos vero inuenerit discholos: cogāt eos ad plenā obseruātiā: ⁊ penarū: q̄ in ipsis ɔstitutionibus sunt taxate. Et si eorū ɔtumacia exegerit: et grauiores iponāt. ¶ Cōcedit quoqz gn̄ali ⁊ puincialibus ministris in casu tamē in spāli atqz ex causa rōnabili: cōmutare penas hmōi: atqz etiā mitigare. Qd̄ si ex eoꝝ remissione soluat ordis disciplina: accusent in cap. gn̄ali. ¶ Caueāt aūt ministri puinciales a multiplicatiōe statutoꝝ puinciarum ⁊ quorūlibz p̄ceptoꝝ pp̄ter obliuionis ⁊ trāsgressionis periculū euitandum.

Qd̄ inferiores si absoluāt a penitētia supiorū. Ab eo infligit cēsura corā quo pbat excessus. Quid p p̄uatione officiorū ⁊ actuū legitimorū intelligat. De obseruātia istarū cōstitutionū et multiplicatione aliarū.

Bonifa. papa. 8. ¶ Ut apostatas ⁊ insolētes vr̄i ordinis nisi vīi salubrib⁹ mōitis acqescāt. excōicare. cape. ligare: ⁊ carceri tradere: si videbit expedire possitis: auctoritate p̄sentiū vobis cōcedim⁹ facultatē.

Facultas absoluēdi apostatas.

Capi. gen̄. ¶ Uolētes apostatis viā precludere: nos gn̄alis ⁊ puincialis ministri ⁊ diffinitores gn̄alis ɔgregationis seu capli: excōicam⁹ in his scriptis oēm frēm ab ordine nr̄o apostatātē: ⁊ ex decreto p̄sentis statui anathematis vinculo inodam⁹. ¶ Intelligim⁹ aūt apostatātē: oēm frēm q sine licētia vel ɔtra obiam suoꝝ supiorū p terras. loca: seu p̄rias cū hitu vel sine hitu: cū socio vel sine socio iuerit: vel vagabund⁹ fuerit: ac gn̄aliter absqz eiusdē ordinis licētia quomodolibz discendentē. ¶ Ordinamus etiā: q̄ ois apostatas ab ordine nr̄o: carceri mācipet. Postq̄ vero frater aliqs de aliquo cōuentu vel loco apostatauerit: ⁊ guardiano cōstiterit: ipsum ad alioꝝ terrorē ⁊ p̄seruationē: denūciet seu denunciari faciat publice corā fratrib⁹ in caplo excōmunicatū: qualibz. s. feria. vj. p̄mi mēsis sue apostasie. Et dū huiusmodi apostate reuertunt: in publico corā fratrib⁹ cum

De apostantibus.

ps. Miſerere mei deus. ℣. Saluum fac ſeruum tuum. ℟. Deus me⁹. Domine exaudi orationẽ meã. Dominus vobiſcum. ⁊ oratione. Deus cui ꝓprium: acetiam cum virgis: ſeu flagellis ab excõmunicatione abſoluantur. ¶ Quilibet miniſter ꝓuincialis habeat ordinariam iuriſdictionẽ auctoritate miniſtri generalis excõmunicandi. capiendi ⁊ incarcerandi: ac pena alia puniendi ſuper omnes apoſtatas: etiã aliarum ꝓuinciarum in prouincijs ſuis. Et idem poſſint cuſtodes ⁊ guardiani: ⁊ in caſu neceſſitatis: frẽs alij auctoritatem habeant apoſtatas noſtri ordinis capiendi. ¶ Caueant autem miniſtri ⁊ cuſtodes: ꝙ non ꝑmittant apoſtatas ſiue ſue ſeu alterius prouincie in ſcandalũ ordinis euagari.

¶ De electionibus ⁊ inſtitutionibus officiariorũ. Capitulo. 7.

Electio guardiani: ⁊ cuſtodis.

Statuim⁹: ꝙ deinceps guardiani in ſingulis locis eligãt ꝑ cõuentus eorundẽ locoꝝ: die ac celebrandã electionẽ hmõi ꝑ eorundẽ ↄuentuũ ꝓſidẽtes aſſignãda. In quorũ electione nullus vocẽ hẽat: niſi q ſaltẽ vigeſimũquintũ ſue etatis annũ attigerit: ⁊ in ſacris fuerit ordinib⁹ cõſtitutus. Ubi aũt cuſtodes habent: ſeruet in eorũ electione ↄſuetudo hacten⁹ obſuata. Dictorũ vero electionis cuſtodum ⁊ guardianorũ cõfirmatio pertinet ad generalẽ vel ꝓuincialẽ miniſtrũ. Et ſi ad electionem hmõi facienda ꝑ viam ſcrutinij ꝓcedat: ⁊ votis in diuerſa diuiſis electiones plures in diſcordia celebrari cõtingat: illaque a maiori parte numero omniũ in dicta electione vocem habentium: nulla zeli vel meriti collatione habita fuerit celebrata: exceptione ſeu contradictione quacũqz partis alterius non obſtante per dictum miniſtrum de conſilio diſcretorum de ordine (prius tamen ex officio prout ſpectat ad ipſum diligenti examinatione premiſſa) cõfirmetur vel infirmetur: prout ei ſecundũ deuz videbit expedire. Et ſi fuerit infirmata: ad dictos electores electio reuertatur: niſi ſcienter elegerint indignũ quo caſu ad dictum miniſtrum illa vice ipſo facto prouiſio huiuſmodi deuoluatur. Et eadem fiat deuolutio ſi dicti electores die ad eligendum guardianum vel cuſtodem aſſignata eligere pretermittãt. In electionibus quoqz predictis ⁊ cõfirmationibus eorundem: declaramus electores ſeu confirmatores formis aut ſolẽnitatibus quibuſcũqz a iure ſtatutis non arctari. ¶ Item loca noſtra auctoritate apoſtolica fundata in quibus duodecim fratres ad minus cõmode viuere poſſunt: appellentur conuentus: ⁊ habeant Guardianos. Alia vero loca que non ſic ſunt accepta: ſuperiores habeant: qui duntaxat vicarij appellentur. ¶ Ordinamus ꝙ capitulum culparum (ſicut conſuetũ eſt) ⁊ in ebdomada ad minus celebretur: in quo quotidiane culpe ⁊ negligẽtie plene ⁊ ſigillatim rocognoſcantur: ⁊ recognite debite puniantur. ¶ Ceterum ordinamus vt ſingulis annis in ſingulis prouincijs prouincialis congregatio ſeu capitulum celebretur: niſi quo ad aliquas prouincias miniſtro prouinciali cum ſuo capitulo videretur potius differendum. In quo capitulo locus ⁊ dies ſequentis capituli aſſignetur: ita quod redeuntes de capitulo generali proximo precedenti valeant intereſſe. Ad illud autez caiptulo conueniant cuſtodes ⁊ diſcreti: ſecũdũ ꝙ in capitulo prouinciali fuerit ordinatum: ꝓuiſo ꝙ multitudo venientiũ euitetur. In hoc autem capl'o ⁊ alijs

De capitulo culparũ.

De capitulo ꝓuinciali.

electionibus: vocē p se nō habeāt frēs in monasterijs monialiū cōmorātes. Admittant tñ ad electionē discreti ad capm trāsmittēdi in locis iuxta que morant: sicut frēs ceteri de ꝯuētu. ¶ Nullus frater p̄sens vel absens possit i elcōne aliqua facta p scrutiniū vocē suā cōmittere alteri: nisi iuxta formā q̄ in p̄uilegio dñi Nicolai de custodibus ꝯtinet. ¶ Ad p̄fixā aūt diem elcōnis discreti: oēs frēs ꝯuentus eiusdē ꝯuenire bona fide habeant. Et guardiani oibus denūciēt qbus poterūt bona fide.

Quot voces hēant electores discretorū: q hēant vocē in elcōne.

¶ Ut aliquoꝝ ambitio euitetur: ꝛ insolētia nō crescat: ordinamus vt nullus frat eodē anno in elcōne discreti ad prouinciale seu custodiale capm vocē habeat nisi vnā. Et si secus factū fuerit: scda vox nulla sit: ꝛ inter voces eligētiū minime cōputetur. ¶ Ordinamus insup: ꝙ frēs iuuenes non habeāt voces in elcōne discreti: neqꝫ in approbatione mittendoꝝ ad ipm capm: p̄usqꝫ etatis sue. xx. ānū cōplcuerint: ꝺm custodes vel guardiani iudiciū: de ꝯsilio discretoꝝ: nisi de ipsa etate aliud testimoniū certius habeatur. ¶ Hāc aūt elcōnē discreti ad capm prouinciale mittēdi: frēs faciāt p̄ma die: alioqn minister vel custos eis prouideat de discreto. Quē si ꝯtingat mori: vl' legitime impediri: alterius prouisio ad ministrū ptineat vl' custodē.

De inq̄sitione p̄latoꝝ excessuum.

¶ Guardianus aūt teneat capm qñ de excessib⁹ ministri vl' custodis ꝛ eoꝝ insufficiētia: ꝛ de alijs trāsmittēdis ad capm prouinciale pergritur. ¶ Cū v̄o de excessibus guardiani inqritur: aliqs eoꝝ institutus a guardiano: de ꝯsilio aliquoꝝ discretoꝝ: teneat capm. Predicti v̄o de excessibus p̄latoꝝ ꝛ insufficiētia eoꝝ diligēter perqrant: ꝛ alij frēs inqrenti *bona fide veritatem* de omnibus debeāt rūdere. In p̄dictis aūt inq̄sitionibus: tam reuelantes accusantium nomina: ꝙ inqrentes: ad penam q̄ supius ponitur. vj. capo astringantur. Custodes autem huiōi scrutinio non intersint. Illud autem scrutinium vltra vnius diei naturalis spacium nolumus prolongari. ¶ Excessus autem guardiani qñ mittuntur ad cap. prouinciale: recitentur ei in publico corā suo ꝯuētu: p̄sertim si ad dictū ca. non fuerit profecturus. Et si aliqd graue accidisset in prouincia: vel ꝯtigisset i via: *talr ꝙ ad capm missu i non eēt*: debeant frēs qbus notum est: coram diffinitoribus accusare.

Prosecutio capli.

Elcō diffinitorum.

¶ Isti in loco capli congregati: ipsa die qescant: ꝛ deliberent inter se vsqꝫ in mane diei seqntis. Et tūc audita missa: ingrediantur capm: ꝛ inuocata sancti spūs grā: fiat sermo frībus in cōi. ¶ Deinde ex seipsis tm̄ quartū diffinitores eligant p disq̄sitionē triū: quos minister ꝛ guardianus loci duxerint eligēdos. Si aūt in elcōnib⁹ diffinitoꝝ plures ꝙ quattuor maiorem partem vocum mediate omnium hēc contigerit: illi q plures voces hūt: pro diffinitoribus habeantur. Si vero q pauciores habēt voces: fuerint inequali numero: iteretur scrutiniū quo ad illos: quo ad vsqꝫ p pluralitatem vocū electio vnius alteri p̄feratur. In huius aūt capli prouincialis p̄ncipio: custodes ꝛ guardiani p se si p̄sentes fuerint: vel per līas si absentes: suis officijs renūciare debeant. Quoꝝ renunciatio ad ministro vel ab eo q tenet capm loco eius cū diffinitoribus in fine capli si videbit admittatur. Si v̄o minister prouincialis interesse non poterit: ꝛ ei⁹ cōmissari⁹ defuerit: custos in cui⁹ custodia capl'm celebratur: vel guardian⁹ (vbi custodes non habentur) in cuius conuentu capm celebratur: teneat capm loco eius.

De auctē diffinitoꝝ: et expediendis in capitulo.

¶ Predicti ꝓo diffinitores possint corrigere ministrum ꝓuincialem: diffinire et expedire cum ipso oīa q̄ ad ꝓuinciale ca. ptinebunt: q̄ sunt hec. ¶ Collatio super transmissis ad capl'm correctio eoꝝ q̄ in ꝓuinciali ca. corrigēda notificātur. ordinatio eoꝝ q̄ ad necessitatem moꝝ: vel honestatem prouincie videbitur pertinere: cum diuerse ꝓuincie diuersis cōsuetudinibus varientur. Nullas tm̄ constitutiones vel ordinationes ibidē faciāt: absq3 maioris partis capli consilio et assensu. ¶ Subditi autem q fuerint diffinitores in ꝓuinciali caplo ꝑcedenti: non sint diffinitores in caplo ꝓuinciali proximo sequenti. Et dicimus hic subditos: oēs sub ministris ꝓuincialibus constitutos. Predicti aūt electores: q̄ntum sex seipsis eligant: q in hoc tm̄ possit articulo: vcz si quattuor diffinitores in correctiōe ministri ꝓuincialis in partes equales se diuiserint: eoꝝq3 sententia ꝑualeat: quā ipse duxerit approbādā. Idem tm̄ q̄ntus q sic eligit̄ in caplo ꝓuinciali: non tenet̄ ꝓ diffinitore: vnde potest sequenti anno eligi diffinitor. ¶ Electis igit̄ diffinitoribus: lr̄e que super facto ꝓuincialis ministri a fr̄ibus locoꝝ sunt trāsmisse: eisdem diffinitoribꝰ ꝑsentent̄. Ante quaꝝ ꝑsentationem ministri ꝓuinciales suo semꝑ officio renuncient. Que renūciatio (si videbitur) acceptet̄. Tamē de triennio in triennium: de alijs fiat noua electio.

De electione ministroꝝ ꝓuincialium.

¶ Circa ꝓo electiōem ministroꝝ ꝓuincialium: siliter ꝓcedat̄ sicut in electione gn̄alis ministri vel commissarij gn̄alis: excepto ꝙ electores nō opʒ includi: nec in fine cantare Te deum laudamus. ¶ Ordinamus quoq3: ꝙ ipsi ministri ꝓuinciales cōuocata ꝓuinciali congregatione a subditis: idest a fr̄ibus de corpe ꝓuincialis capli eligātur. Electi aūt ministri ꝓuinciales a fr̄ibus de corpe capli: debeāt cōfirmari auctoritate gn̄alis capli a ꝑdecessoribus suis ꝓuincialibus ministris: vel ab eis q tenēt caplm: vna cū diffinitoribus capli ꝓuincialis. Et hoc in ꝑ̄ncipio vel in fine capli: scd̄m morem prouinciaꝝ. ¶ Si aūt ꝑ mortem ministri prouincialis: vel alia de causa alius minister in prouincia sit eligendus in ꝯgregatiōe prouinciali in qua nō eligūtur diffinitores: tūc ꝓ nutrita electione canonice facta: cōfirmet̄ per ꝑ̄sidentē dicte congregationis. Et si ipse ꝑ̄sidens electus fuerit: pnūciata electiōe est canonice facta: auctoritate gn̄alis ministri: et gn̄alis capli censeat̄ confirmatus. ¶ Debeāt aūt fr̄es in prouinciali caplo immediate ꝑcedente cap. geñ. visitare ministrū gn̄alem et cōmissariū gn̄alem de notabilibus excessibus certis et in terminis explicatis: et tales excessus ꝑ discretuz discretoꝝ eūtem ad ge. ca. transmittant̄ sub sigillis vicarij et guardiani loci in quo caplm prouinciale celebrabit̄. ¶ Item debeāt capla prouincialia significare ca. ge. de excessibus et insufficientia ministri prouincialis: et de receptione inutiliū per eūdem et de statu et cōi pace prouincie sub eodem. ¶ Diffinimus: ꝙ custodes et guardiani habeant̄ pro ꝑlatis: qm̄ ex ꝑuilegio dn̄i Clementis pape qd̄ dr̄ mare magnū eis cura committit̄ animaꝝ. Et guardiani in omnibus obediāt suis custodibus: caueāt tm̄ ne in suis officijs ad inuicē ꝯturbent.

De cōmissario ministri ꝓuicialis.

¶ Ministri prouincialis qn̄ vadit ad caplm gn̄ale vl' alias exit prouinciam: vl' sic infirmat̄ ꝙ non possit caplo ꝓuinciali interesse: dimittat commissariū de consilio discretoꝝ. Qd̄ si vicarius absens absolutus fuerit in capitulo gn̄ali: offiñ exerceat ipse cōmissarius donec sibi ꝯstiterit ꝙ vica-

rius fuerit absolutus. Et idem de custodibus ⁊ guardianis quousq; de alio rum ꝯfirmatione legitime eis ꝯstiterit. ¶ Item fr̄es nō transferant de loco in locū ꝯfertim infra tp̄s prouincialis capl̄i ad morandū: nisi eidē necessi tas vel cōis vtilitas hoc req̄rat. Et breuiter: de loco ad locū nō mittāt fr̄es: nisi ex necessaria causa fuerit faciendū. ¶ Item ꝑpter vitāda picula volum⁹: q̄ nō passim guardiani qn̄ de domo egrediunt vicarios instituant: nisi cer-

De patienti-
b⁹ defectum
natalium.

tos fr̄es discretos ⁊ securos: ⁊ hoc de discretoꝝ suoꝝ ꝯsilio. ¶ Fr̄es patiētes defectū nataliū nō fiāt p̄lati in ordine nr̄o nec vicarij ordinarij: ita q̄ opor- teat eos tenere capl̄m: nec etiā fiant visitatores ordinis nr̄i nec diffinitores aut soroꝝ sancte Clare visitatores: nisi cū eis fuerit dispensatū. Nec ista dispen- satio in p̄dictis sortiat effectū: donec sub sigillo auctentico prouinciali capi-

Cōditiōes p̄
mouendoꝝ
ad aliq̄d or-
dinis offm̄:
⁊ p̄mouētiū

tulo fuerit certitudinaliter declarata. ¶ Nullus frater p̄ficiat in officio frm̄. nisi possit ducere vitam cōem: q̄ tam a p̄latis q̄ a subditis obseruet: maxi- me in vestibus, cibis ⁊ lectis. ¶ Executionē aūt confessionū quarūcūq; ꝑso- naꝝ extra nr̄m ordinem existentiū: aut p̄lationis offm̄ nullus de cetero ha- beat: nisi triginta annos cōpletos habeat in etate. ¶ Item inhibem⁹: vt nul- lus frater in aliqua electione: seu visitatione: vel promotione alicuius ad ali- quod offm̄ ordinis faciat colligationes vel inductiones comminando, pro- mittendo, laudādo, vel mendaciter detrahendo. Et q̄ scienter ꝯtra fecerit: ab omni actu legitimo suspendatur.

¶ De capl̄o gn̄ali: ⁊ ministro gn̄ali. Cap. viij.

Cum gn̄alis minister ꝑ regulā sit a ministris ꝑuincialib⁹ ⁊ custodib⁹ eligendus in capitulo pentecostes: statuim⁹ ⁊ ordinam⁹: q̄ ad hm̄oi capl̄m conueniāt ministri ⁊ custodes prouinciaꝝ. Qui custodes lr̄as testimoniales sub sigillis ministri: ⁊ loci capl̄i ꝑuincialis vbi eligūtur secum portent. Et si custodē sic electū quoquo modo impediri ꝯtigerit: sic q̄ ad ca- pitulū gn̄ale nō possit venire: ꝑ ministrū ⁊ vocales: si adhuc in capitulo fue- rint: vl̄ si post capitulū: cū aliq̄b⁹ discretis frib⁹ alius eligi seu deputari pos-

De custodi-
b⁹ nō cūtib⁹
ad capitulū
gn̄ale.

sit. ¶ Et declarat gn̄ale capitulū ministris ⁊ custodib⁹: q̄ nō legitime excu- sati scd̄m iudiciū gn̄alis ministri: vel gn̄alis cōmissarij: ⁊ vocaliū capl̄i gn̄a- lis: nō ꝯuenientes ad gn̄ale capitulū: ipso facto sint suis officijs ꝑuati: ⁊ voce actiua ⁊ passiua. Et sup hoc fiat diligēs inq̄sitio in cap. gn̄ali. ¶ Cū aūt cōti- gerit ex p̄dictis aliquē: seu aliquos ad capitulū gn̄ale nō venire: nihil eoꝝ q̄ expediēda sunt ꝑ capl̄m omittat. Quinimo decernit gn̄ale capl̄m ⁊ ordinat: q̄ q̄uis minister gn̄alis vel cōmissari⁹ gn̄alis possit de ꝯsilio aliquoꝝ p̄m discretoꝝ mutare locū capl̄i gn̄alis assignatū supueniēte aliqua euidenti ne- cessitate: nō tn̄ possit differre capitulū vltra vigiliā pētecostes: in qua inuio- labiliter fiat electio gn̄alis ministri qn̄ erit faciēda: vel cōmissarij gn̄alis: siue minister gn̄alis vel cōmissarius gn̄alis venerit: siue nō: etiā si plures vocales

De p̄sidente
capl̄i gn̄alis.

defuerint. ¶ Quod si minister gn̄alis nō venerit: commissarius gn̄alis p̄esi- deat in ipso: nisi ipse gn̄alis minister aliū specialē commissariū ad id miserit. Et si vterq; ipsoꝝ defuerit: minister ꝑuincialis in cui⁹ ꝑuincia celebrat capi- tulum: ⁊ in eius absentia ille quem cōgregatio generalis ad hoc elegerit p̄si-

Forma pce-

deat vsq; ad electionē noui ministri gn̄alis. ¶ Congregatis igitur ad locum

capituli p̄dictis ministris ꝛ custodib⁹: feria sexta ante festū pētecostes q̄ escāt ꝛ deliberēt vsq₃ mane diei seq̄ntis. Et tūc cātata missa de sctō spū: ingressi capitulū: cātent hymnū. Ueni creator spūs. ℣. Emitte spm̄. Oro. Deus q̄ corda fideliū. Deinde fiat s̄mo fratrib⁹ in cōi. Deinde lr̄e testimoniales custodum ministro gn̄ali: vel p̄sidēti p̄sentent̄ corā oib⁹ legēde. Et voces oim vocaliū legitime integrent̄: ac vota absentiū: ꝛ eoꝝ q̄ sunt voce p̄uati (vt moris est) suppleātur. ¶ Deinde tractet̄ de statu ꝛ correctione ministri gn̄alis. Ipse ℣o minister gn̄alis coram oibus se accuset: ꝛ egrediatur. Ministri autem ꝛ custodes in conclaui recludātur: nec illis aliqua alimēta ministrētur donec p̄uiderint (vt op₃) de ministro gn̄ali. Processus ℣o inclusoꝝ sit talis. Presidens a vocalib⁹ req̄rat in publico: siq̄d hn̄t dicere de excessib⁹ ꝛ insufficientia gn̄alis ministri. Et singuli teneātur bona fide manifestare siq̄d habuerit visitare p testimoniū lr̄aꝝ autenticarū a prouincijs trāsmissaꝝ. Que lr̄e legantur publice. Quibus summatim collectis in vnu₃: ꝛ cōscriptis: ꝛ in medium recitatis: ac eidem ministro gn̄ali reuocato expositis q̄ exponenda videbatur audiētia ei ꝯcedatur. Quo audito: ꝛ iterū egresso: sup accusatiōib⁹ ꝛ excusationib⁹ eius cōis collatio habeatur: ꝛ p̄sidens singuloꝝ vota publice req̄rat: vtrum eis appareat dictū ministrū debere corrigi tantū: vel penit⁹ amoueri. Cōscriptis itaq₃ votis: ꝛ mox in mediū recitatis: iuxta sentētiam maioris partis oim ad correctionē vel amotionē eius ꝓcedatur hoc modo. Si tantū corrigēdus fuerit: p p̄dictū presidentem vice oim ministrorum ꝛ custodū ibidem continuo cū reuerentia corrigatur. Si ℣o fuerit penitus amouēdus: eidem reuocato seorsum ac secreto prius suadeatur voluntaria cessio. Et si incontinēti nō cesserit: habeatur nihilominus p amoto. Ac eo statim emisso foras: ꝛ ostio firmiter obserato ad electionē alterius ꝓcedat̄: ita q̄ in mane diei seq̄ntis habeat ordo aliū gn̄alem ministrū p̄sentē vel absentez. In fine aūt sui sexenij minister gn̄alis officio suo renūciare teneatur: ꝛ premissa ipsius visitatione: ad electionē alteri⁹ ꝓcedatur. ¶ In electiōe aūt ministri gn̄alis: p̄sidens capl̄i gn̄alis disq̄sitores instituat: de ꝯsilio duoꝝ vel triū discretoꝝ: cū vocaliū assensu. Qui disq̄sitores singuloꝝ vota seorsum aliq̄tulum: corā oibus ꝓquirāt fidelr̄: ꝛ ꝯscribāt. Ita q̄ singli anteq̄ recedāt ab eis audiāt qualiter ꝯscripserint vota sua. Electores ℣o in explicando vota sua his ℣bis vtātur. Ego minister: vel custos talis p̄uincie: noio talē fratrē in gn̄alem ministrū. Quib⁹ p ordinē ꝯscriptis: statim in eodē loco publicentur in mediū q̄ conscripserūt: tacito noie eligentiū. ¶ Et si in p̄mo scrutinio nō fiat electio: iteret̄ modo p̄dicto quousq₃ electio fuerit canonice celebrata. Quot si diuina grā inspirāte: oēs vocales in vnū aliquē ꝯcordauerint: illius electio firma est absq₃ aliqua q̄stione. Si ℣o in partes inequales se diuiserint: ille in quē maior pars oim eligentiū ꝯsenserit: p ro ℣o electo habeatur postq̄ electio fuerit p̄nūciata. Surgat ergo vn⁹ de disq̄sitorib⁹: ꝛ dicat. In noie p̄ris ꝛ filij ꝛ spūssancti amē. Hec est electio reuerēdissimi p̄ris ministri gn̄alis toti⁹ ordinis minoꝝ scti Frācisci canonice celebrata per dicti ordinis p̄res reuerēdos vocales ministros vez ꝛ custodes: iuxta regulā capitulariter ꝯgregatos in p̄senti ꝯuētu. N. ciuitatis seu loci. N. āno dn̄i. N. die ℣o. N.

dēdi in cap. gn̄ali.

De correctione Ministri gn̄alis.

Forma electōnis ministri gn̄alis.

In qua electione reuerēdus pr̄. N. hꝫ tot voces. Et reuerēdus pr̄. N. hꝫ tot. Et ego frat. N. eiusdem ordinis ꝓfessor ac prouincie. N. custos vel Minister: vnus ex disq̄sitoribus: nomine meo ⁊ nomine alioꝝ omniū q̄ in dictā electionem ꝯuenerūt ⁊ ꝯsenserūt: nomino ⁊ eligo in eūdē totius ordinis ministrū ḡnalem ꝑfatū reuerendissimū prēm frm̄. N. in quem maior pars vocum cōsensit: sicq̄ꝫ electum denuntio: in nomine pr̄is ⁊ filij ⁊ sp̄ussancti. Quo facto auctoritate aplica: ac ex vi talis electiōis: ⁊ p̄sentis constitutiōis p ꝯfirmato habeat̄. Et statim cātor incipiat. Te deū laudamus. ¶ Et in omi ꝓnunciatiōe electiōis: forma ꝑdicta: vel alia canonica obseruet̄.

De cōmissario ḡnali.

¶ Siliter ꝓcedat̄ in visitatiōe: ⁊ electiōe commissarij ḡnalis: sicut de ḡnali ministro dictum est. Hoc excepto: q̄ officiū ḡnalis cōmissarij nō ꝓtendit̄ vltra trieniūꝫ.

De occupatiōe frm̄ nō vocalium.

¶ Porro fr̄es q̄ venerint ad capm̄ ḡnale: ⁊ nō occupātur in diffinitiōe negocioꝝ capl̄i: quolibꝫ die (excepta vigilia: ⁊ triduo pentecostes) solēniter celebrent vnā missam ad honorem v̄ginis gl̄iose. Q̄d ēt volumus in capl̄is ꝓuincialibus obseruari: vbi fieri poterit bono modo.

De renūciationibus ministrorum.

¶ In hoc aūt cap. ministri ꝓuinciales semp̄ ꝑ se si p̄sentes fuerint: vel ꝑ suas l̄ras si absentes: suis officijs renūciare debent. Quoꝝ renūciatio a ministro ḡnali: vel a p̄sidenti capl̄i: cū assensu ḡnalis capl̄i (si videbit̄) admittat̄.

De diffinitoribus.

¶ Ordinamus insup̄ q̄ in nr̄i ḡnalis capl̄i diffinitores sint oēs ministri ꝓuinciales: ⁊ custodes ꝑsonalit̄ p̄sentes: ⁊ cōmissarij a ministris ꝓuincialibus missi cū ꝯsilio discretorum. Suppleti vero nō sint diffinitores: nisi alias fuissent diffinitores capl̄i ḡnalis. In oībus aūt memorati capl̄i diffinitiōibus: sententia plurīū indissilicter ꝑualeat: ⁊ inuiolabiliter obseruet̄. ¶ Deinde fiat collatio sup̄ ijs q̄ ad capm̄ de ꝓuincijs sunt trāsmissa: ⁊ ordine suo visitent̄ in diffinitorio. Et prouideat̄ ꝑ ḡnalem ministrū vel p̄sidentem capl̄i ⁊ diffinitores de singlis: vt opꝫ. Uiꝫ: de correctiōe corrigendoꝝ: ⁊ ordinatiōe ordinandoꝝ. Perq̄rat̄ etiā diligenter qualiter regula ⁊ statuta in singlis prouincijs fuerit̄. ¶ Nullus alterius religiōis aut ꝓfessionis: nullusq̄ꝫ secularis (cuiuscūq̄ꝫ status aut conditionis existat) tractatib⁹ capl̄i admittat̄.

¶ De expeditione capl̄i.

¶ Et in fine assignet̄ locus capl̄i ḡnal̄ sequtis. ¶ Recitet̄ etiā nūer⁹ defunctoꝝ frm̄ ⁊ soroꝝ a tp̄e ḡnalis capl̄i proxime p̄cedētis. Pro q̄bus dicat̄. ps. De profundis. In fine. Requiē eternā ⁊c. Pr̄ nr̄. ℣. Et ne nos ⁊c. ℣. A porta inferi ⁊c. Requiescāt in pa. Dñe exau. Dñs vobiscū. Oro. Absolue q̄s ⁊c. ¶ Numerus aūt defunctoꝝ ibi recitatus: ad singulas prouicias: vna cū tabula capl̄i ḡnalis: sub sigillo ḡnalis ministri: vl̄ ḡnalis cōmissarij deportet̄. ¶ Tandē fiat ꝯfessio ⁊ absolutio in cōi. Perseuerantibus bn̄dio detur: ⁊ apostate anathematizent̄. Deinde cantet̄. Te deū laudamus. ℣. Confirma hoc deus ⁊c. Oro. Actiones nr̄as ⁊c. Et in fine. Per xp̄m ⁊c. ¶ Silis solēnitas in fine capl̄i ꝓuincialibus obs̄uetur.

De visitatoribus ꝓuinciarum.

¶ Quoad visitatores: seu prouinciaꝝ visitatiōes: id tm̄ ⁊ eo modo fiat de cetero ꝓut ḡnalis ꝯgregatio duxerit disponendū. Ipsi aūt visitatores q̄ mittunt̄ ad ꝓuincias: nō p̄nt statuta aliqua condere extra capl̄m prouinciale. Nec aliqd̄ imutare in prouincia: totā prouinciam cōcernēs: absq̄ꝫ prouincialis ministri: ⁊ p̄rm consilio ⁊ assensu. Nec p̄nt eligi in ministros ibidem. ¶ Et tam ipsi visitatores q̄ꝫ alij p̄lati in promotionib⁹ ad officia ordinis: atq̄ꝫ in correctiōib⁹

crimiñu: ꝛ in alijs grauib⁹ negocijs: ꝯsiliū semꝑ regrant ꝛ fuent pꝛm discretoꝝ: vel maioris partis eoꝝundē. Nec in ꝯsilijs aliqs ꝑsidēs suā ꝑ se vel per aliū apiat volūtatē. Et caueāt oēs a ꝟbis supfluis ꝛ ꝓuocatorijs in cōsilijs tribuēdis. ¶ Ceteꝝ ordinatur: ꝙ supueniēte morte ministri gñalis: si moriatur i partib⁹ familie nr̃e de qb⁹ assumpt⁹ ē: minister in cui⁹ ꝓuincia moriť: teneať ꝯuocare sex ꝓuiciales ministros ꝓpinqoꝝ sue ꝓuincie ꝓuinciaꝝ ꝙ ꝑmū fieri pt: ad locū cōmodiorē ꝓ elcōne vicarij ordinis. In qua elcōne: minister ꝓuincie ꝑsideat. Et tā ipse ꝙ alij sex habeāt vocē actiuā ꝛ passiuā. Et ille in quē maior pars illoꝝ ꝯsenȓit: sit vicari⁹ toti⁹ ordinis. ¶ Si autem moriť in partib⁹ vltra mōtanis: tūc cōmissari⁹ gñalis ab eo īstitut⁹ ꝭ3 bullā vniōis (quē semꝑ deb3 īstituere de ꝯsilio pꝛm si mōtes trāsierit) sic vicarius ordinis. Si aūt ꝓuicia in qua gñalis minister moriť eēt ministro ꝓuinciali orbata: cōmissari⁹ illi⁹ ꝓuincie in ꝑdictis suppleat vocē ministri ꝓuincialis eiusdē. Qđ si minister gñalis moriť in familie partib⁹ in terminis duab⁹ ꝓuincijs cōib⁹: minister ꝓuincialis ꝓuicie prioris in ordine ꝓuinciaꝝ teneať (vt supra dictū ē) ꝓuidere. Et si in terminis aliqb⁹ ꝓuicijs in differētib⁹ moriať: hmōi ꝓuisio ad ꝓpinqorē ꝓuinciaꝝ ꝑtinebit. ¶ Predict⁹ aūt in vicariū ordinis electus: teneať capꝫm gñale celebrare in primo festo pētecostes sequēti: in quo fiat electio gñalis ministri: si ē intra sexeniū. Qđ si propter tpis breuitatē in die primo pētecostes celebrari nō pōt capꝫm: teneať ꝙ primū cōmode fieri poterit post diē pētecostes celebrare illđ. ¶ Silis ꝓuisio fiat qñ cōtigerit gñalē cōmissariū mori infra suū trieniū. ¶ Qñ ꝟo ministrū ꝓuicialē mori ꝯtigerit: guardianus ꝯuentus in cuius termino moriť: ꝓuinciā regat vsq3 ad capꝫm prouinciale: qđ teneť ꝙ citius poterit celebrare Si aūt minister in terminis cōibus duob⁹ ꝯuētibus moriať: guardianus ꝑoris ꝯuētus in ordine ꝯuentuū. Si aūt in terminis indifferentibus: propinquoris ꝯuentus guardianus vice prouincialis ministri fungatur vsq3 ad capitulum: vt dictum est.

De vicario toti⁹ ordis: mortuo ministro gñali.

De vicario ꝓuicie mortuo ministro ꝓuinciali.

¶ De suffragijs defunctoꝝ. Cap. ix.

Statuim⁹: vt ꝓ oīb⁹ frīb⁹ ī nr̃o ordine decedētib⁹ qlib3 sacerdos (nisi ꝯtingat cū lāgore vl' itinere ipediri) qualib3 hebdomada de mortuis celebret vnā missā: vel approbatā collectā mortuoꝝ. Ceteri frēs clerici dicāt vnā vigiliā .ix. lcōnū. Laici ꝟo cētū Pr nr̃ cū totidē Aue maria. Et hec si omittať in vna hebdōa: ꝑsit suppleri ī alia. ¶ Ordinam⁹ ēt: ꝙ ꝓ frīb⁹ nr̃is ꝛ familiarib⁹ defunctis: (quoꝝ recōmēdatio facta fuerit ī capꝫo gñali) qlibet sacerdos āñuatim celebret vnā missā ꝺ mortuis: qlib3 clīcus dicat gnquagita ps. ꝛ qlib3 fr̄ laicus cētū Pr nr̄ cū totidē Aue maria. Et ꝓ viuis ꝛ familiaribus: misse. ps. ꝛ Pr nr̄. ꝛ Aue maria totidē ꝑsoluāť. ¶ Ordinam⁹: vt ꝓ cardinali q in ordinis regimine decesserit: a quolib3 sacerdote ordīs tres misse celebrēť: ꝛ a quolib3 clerico vnū psalteriū. ꝛ a quolib3 laico tercēta Pr nr̄. ¶ Et idē fiat pro gñali ministro ꝛ ꝓ ꝯmissario gñali in officio decedēte. Et pro illis q vadunt ad capitulum generale si contingat eos mori in via: vna missa dicatur a quolibet sacerdote. ¶ Officium pro defunctis fratrib⁹ ꝛ benefactoribus ꝛ pro illis qui in nostris cimiterijs sunt sepulti ter in ãno solenniter celebretur: sc3 proxima die ante festum beate Marie magdalene: ꝛ

Pro fribus nr̃e ꝓfessiōis

Pro frib⁹ ꝛ familiarib⁹

Pro cardinali ꝓtectore.

Pro frib⁹: ꝛ q i nr̃is cimiterijs sepeliūtur.

m

prima die ante festū btī Michaelis: ⁊ feria .iij. post dominicā septuagesime.

Pro parentibus frm̄.

¶ Sile offim̄ fiat ꝑ pr̄ibus ⁊ mr̄ibus oim̄ frm̄ vltimo die feriali ante aduentum. Clerici vigilias nouē lcōnū: ⁊ missam cātent. Laici dicāt cētū Pr̄ nr̄.

Pro recommissis ordini i qualibꝫ regione.

¶ Ordinamus: ꝙ in quolibꝫ ꝯuētu assignet̄ hebdomadarius q̄ missam alternatim ꝑ viuis ⁊ mortuis celebret vel recōmendet ꝑ illis q̄ recōmendant̄ ordini in qualibꝫ regione.

Pro hospitibꝰ in itinere frēs recipiētibus.

¶ Itē singlis annis ꝑ hospitibus q̄ in itinere frēs recipiūt: infra octauā btī Frācisci in honore ipsius scti approprieť missa ꝯuētualis vnius diei: ⁊ vna priuata a quolibꝫ sacerdote: ⁊ a quolibꝫ clerico quinquaginta ps̄ ⁊ a quolibꝫ laico centū Pr̄ nr̄.

De fribus vicinis morti.

¶ Itē ordinat̄ ꝙ totus ꝯuentꝰ voceť ⁊ assistat fr̄i in ozcti: eiꝰ exitū suis orōnibꝰ ⁊ suffragijs ꝓtecturus. Et hoc qn̄ bono modo fieri poterit iudicio guardiani. Et si totus ꝯuentꝰ adesse nō possit: maior vel saltē magna pars ipsius voceť ꝑm dispositionē ꝑsidentis.

Pro decedētibꝰ i officio prelationis: ⁊ alias.

¶ Itē ordinamus: ꝙ ꝑ quolibꝫ fr̄e in officio ꝑlationis. guardiani: custodis: vel ministri ꝓuincialis: vel gn̄alis cōmissarij decedēte: a quolibꝫ fr̄e sacerdote cui in morte ꝑerat: dicāť tres misse: ⁊ a quolibꝫ clerico semel vigilie nouē lcōnū: ⁊ a quolibꝫ laico centū Pr̄ nr̄: cū totidē Aue maria. ¶ Pro alijs autē fribus: a quolibꝫ sacerdote cōuentus vbi moriť vna missa dicať: ⁊ vigilie a clericis: ⁊ Pr̄ nr̄ a laicis (vt prius) ꝑsoluanť.

Pro specialibus bn̄factoribus.

¶ Item liber defunctoꝝ frm̄: seu specialiū bn̄factoꝝ (sicut ꝯsuetū est) habeať: ⁊ legatur. In quo libro scribātur noīa ⁊ cognoīa illoꝝ q̄ loca frm̄ in toto vel in parte fundauerūt: aut fribus edificia ꝯstruxerūt: seu ꝯstrui fecerūt: vel eis notabilia donaria fuerunt elargiti. Ipsaqꝫ bn̄ficia eorundē: anno quolibꝫ in caplo̅ reciteń: ⁊ ꝑ eorū aīabꝰ in speciali a fribus oretur. ¶ Item qꝛ in sacris vnionis ⁊ ꝯcordie dn̄i Leōis pape decimi Bullis ꝯtinenť plurima q̄ per sancte regule ⁊ statutoꝝ ꝑdictorum ac sacre vnionis manu tenentia non mediocriter facta dignoscuntur: idcirco dicte bulle post ista statuta quoties ea legi ꝯtigerit: ex integro fribus etiam legantur: ne ignorantia sit fribus occasio delinquendi.

¶ Expliciunt statuta generalia fratrum minorum Cismōtanorum Regularis obseruantie.

¶ Sequitur bulla vnionis Fratrum ordinis Minorum.

Leo ep̄us seruus seruorū dei: Ad perpetuā rei memoriam. Ite vos in vineā meā ait homo ille paterfamilias q plantauerat vineam mundi saluator atq̄ redemptor dn̄s noster Jesus xp̄s. Qui & si curam gerat de oībus: cunctaq̄ dirigat q̄ ipse fecit: attamen inter ceteras plantationes quas per ip̄m pr̄ celestis in solo plantauit militantis eccl'ie: vineam quandam tam ardenti ꝓsecutus est amore: vt suam velut ꝓpriam vbiuis illam appellet. Hanc siquidem vineam sic assiduis & solertibus: ac fidelibus excoluit agricolis: vt alios p̄mo mane. alios hora tertia. sexta. nona. decima vero: & vndecima: quasi incessanter cultores transmiserit. Hec est sacra illa minorum frm̄ religio: que virētibus cerimoniarum folijs: per viros aplicos: tanq̄ per palmites extensos a mari vsq̄ ad mare: & a flumine vsq̄ ad terminos orbis terrarum: vino sapientie & sciētie irrigauit montes & impleuit terram. Hec ē religio terram sancta & immaculata: in qua per speculū sine macula redēptoris ꝯtemplatr̄ presentia: vite xp̄i & apostolor̄ inspicit̄ forma: per quam primorum eccl'ie fundatorum ātē oculos xp̄iane plebis reducit̄ norma: que demum nihil nisi diuinum. angelicū. omni perfectione refertum: Christoq̄ nil nisi conforme: vt non immerito sua dicat̄ rep̄sentat. Ad hanc vineā excolendā primo mane oriente iaz sole: misit ipse paterfamilias angelum illum ascendentē ab ortu solis: habētem signum dei viui: btm̄ Frācisců q comitantib⁹ mire sctitatis viris: p̄mia vitis huius iecere fundamenta. Jis successerūt viri religiosi: q duce bt̄o Bonauentura: muros huius vinee iam vtrinq̄ ruinā minantes: hora tertia trinitatis sancte v̄tute & adiutorio reparauerūt. Post hos veluti hora sexta ꝓdierunt sp̄u feruentes frēs nonnulli: q a sacro Viennen̄ concilio tanq̄ a deo missi & ꝯfortati: eneruā tam pene disciplie censurā: ad sua p̄ncipia reuocauerunt. Hora vero nona moriente dn̄o: surgentibus in dies malis & scandalosis hui⁹ vinee agricolis: suscitauit dn̄s sp̄m adolescētis paucorum vc̄ frm̄: q signifero nois Jesu beato Bernardino ductore & preside: sacri cōcilij Constantien̄. freti p̄sidijs languentem immo pene mortuum per orbē vniuersum: ordinem viuificarunt. Nouissime ṽo diebus istis: quasi hora vltima apparuerūt viri alij: qui zelantes ꝓ domo israel succiderunt lucos: & demoliti sunt delubra: ac vbi abundabat peccatum: adiuuante dn̄o curauerūt per introductam reformationis normam: vt superabundaret & gr̄a. Sz veluti inter parabolicos & euangelicos illos viticolas q̄ nouissimi equabant̄ prioribus: murmur surrexit nō paruum: sic acclamātibus regibus. p̄ncipibus. cōmunitatibus: & pp̄lis: graues lites & iurgia: ac dissensiones: occasione superioritatum & perfectionis graduum inter aliquos huius religionis professores per totum mundum magis ac magis augeri dietim accepim⁹. Quare nos cuius animus ab etate tenera ardenti deuotione efferbuit ad huius

Prohemium pontificale.

ordinis professores: ordinem ipm totum: nunc vero ex communi cura pro-
curationis ⁊ pastoralis regiminis: quā immeriti sustinemus ad componen-
das hmōi agricolarū lites: ⁊ sedādas murmurationes: illi⁹ euāgelici procura
toris more tāto prouocamur ardētius: quāto freqntius intēta mente recoli-
mus fructus vberes: quos ex eorū exemplari vita ⁊ salubri doctrina vniuer-
sali ecclesie ptinue cernimus prouenire. Nec minus continuis pncipū xpia-
norū: psertim charissimorū in xpo filiorū nostrorū Maximiliani in Imperato-
rem electi: ⁊ Francisci xpianissimi Francorū: ac Caroli catholici Hispania-
rum: Henrici octaui Anglie: ⁊ Emanualis Portugalie ⁊ Algarbiorū: ⁊ Lo-
douici Ungarie ⁊ Bohemie: ac Sigismūdi Polonie: necnō Cristierni Da-
cie Regū illustriū: necnon nonnullorū pncipū aliorū ducū: comitū: populorū
⁊ communitatū: pijs prouocamur supplicationibus ⁊ pcibus qbus propa
candis hmōi diuisionibus in ordine diui Frācisci exortis non cessant vsqz
hodie apd nos postulare. Deputatis ig. ẜa nob in secreto nostro consistorio
aliqbus ex venerabilibus fribus nostris sancte Romane ecclie cardinalib⁹:
causas ⁊ seminaria hmōi iurgiorū ⁊ diuisionū diligēter pergrere: ac de reme
dijs oportunis pro sedandis pfatis litibus ptractare cōmisimus: ⁊ iniunxi-
mus. Qui longo mature discussionis examine: diligētissime ac fidelissime
iussa complētes: relatione p ipsos nob facta: necnon pēsatis p nos acutius: q
p ipsos pro hmōi concordia tractata: ⁊ examinata fuerūt: habita etiam sup
hijs in dicto consistorio nostro cū eisdem ac reliqs eiusdem Romane ecclie
cardinalibus matura deliberatione: ⁊ de eorū vnanimi consilio: prefato ordi-
ni modo infrascripto iudicamus prouidendum. ¶ Cu in pmis compertū
habemus prelatorū diuersitatem: quorundam perpetuitatem: ceterorum ve
ro frm vitam non reformatam hmōi litibus ⁊ diuisionibus plurimū cause
prebuisse: ea propter volumus ⁊ ordinamus: prout in dicta regula bti Fran
cisci continetur: vnum ministrum generalem totius ordinis de cetero om-
nibus ⁊ singlis fratribus eiusdem ordinis cum plenaria potestate que ex re-

De auctoritate Gñalis ministri.

gula sibi competit preſici. Cui omnes ⁊ singli predicti frēs in omnibus que
non sunt contra deum: animam suam: ⁊ regulam firmiter teneantur obedi-
re. Qui qdem minister generalis: per sex annos ad plus generalatus funge-

De duratione gñalis ministri.

tur officio. Infra quem terminum: si aliquo tempore appareret vniuersita-
ti ministrorum prouincialium ⁊ custodum predictum ministrum genera-
lem non esse sufficientem ad seruicium ⁊ communem vtilitatem frm: teneā
tur predicti fratres: qbus electio dicti ministri generalis data est: in nomie
dñi alium sibi eligere. Quibusqdem sex annis (vt prefertur) expletis: ipso fa-
cto sit absolutus a generalatus officio: ⁊ pro tali ab omnibus habeatur.

De elcōne generalis ministri.

¶ Electio vero successoris fieri debeat a solis ministris prouincialibus ⁊ cu-
stodibus reformatis: tam Cismontanis q̄ʒ Ultramontanis: in capitulo ge-
nerali dicti ordinis: in festo penthecostes: in loco quem minister gñalis cum
caplo generali proxime precedenti duxerint assignandum. Ad quod capl'm
omnes ministri ⁊ custodes siue vocales: tam cismontani: q̄ʒ vltramontani:
accedere teneantur. Et ne caput suis membris difforme appareat: volumus
⁊ etiam ordinamus: q nullus frater possit eligi in ministrū gñalē: nisi vitaz

ducat reformatam:⁊ ꝓ reformato a cōmunitate reformatorū habeať. In ꝑfata vero electione ministri generalis:nullus penitus vocem habeat nisi reformatus:⁊ ꝓ reformato a cōgregatione reformatorū habeatur: si in futuro qdꝗ̄ in cōtrarium attēptatū fuerit:irritū penitꝰ ⁊ inane habeatur. ⸿Quo vero ad electionē futuri ministri generalis:in ꝓximo festo pentecostes in cōuentu de Araceli de vrbe:iuxta aliā nostram ordinationem: in litteris in forma breuis contētā celebrandā:statuimus omēs ministros ⁊ custodes reformatos:ac vicarios ⁊ discretos fratrū de obseruācia seu familia: dictam electionē debere celebrare. Et vt prefata electio ministri gñralis:que ſm predictam regulā a ministris ꝓuincialibꝰ ⁊ custodibus fieri debꝫ libere secundū intentionē eiusdē regule:⁊ absqꝫ quouis scrupulo celebreť: declaramꝰ oēsqꝫ ꝓuinciales vicarios fratrū de familia:seu obseruantia veros ministros esse: ipsosqꝫ ad effectū electionis huiusmodi:in ministros ordinamꝰ ⁊ instituimus. Discretos etiā ipsorū:similr declaramꝰ esse custodes. Quo vero ad alios fratres reformatos:volumus ꝙ in ꝓuincijs in qbus ministri pro nunc nō sunt reformati:nec ꝓ reformatis habiti:sub qbus sunt aliq conuentus reformati:duo frēs electi a prefatis cōuentibꝰ reformatis:ſcđm aliarū litterarū nostrarū tenorē sub forma breuis:voces ministrorū nō reformatoꝝ: quantū ad prefatas ꝓuincias pro hac vice dūtaxat suppleāt fratribus vero de ꝯgregatione fratris Amadei de Clarenis de scō euāgelio seu capucio : pro singulis ꝓuincijs:in quibꝰ habēt cōuentus:vltra suorū vicariorū voces: duas voces pro hac solū vice concedimꝰ. Quā quidē electionē a ꝑfatis fratribus de huiusmodi generali ministro faciendā:canonicā ſcđm minorū fratrum regulam ac formā a beato Frācisco in regula traditā esse diffinimus: ⁊ etiaꝫ declaramꝰ. ¶Et vt in ordine ipso ꝗ̄tum cū deo fieri pōt pax ꝯserueť: ⁊ charitas peramplius inter cismōtanos ⁊ vltramontanos fratres eiusdem ordinis nutriať:ordinamꝰ:ꝙ si minister generalis.vt prefert:per sex annos ꝺ cismontanis fratribꝰ electus fuerit:sequētibꝰ sex annis de vltramōtanis fratribus elegi debeat. Quē modū alternatis vicibus in ꝑpetuū volumus ab ipsis fratribus obseruari. ¶Uerum qꝛ conspicimus ipsum ordinē per vniuersā christianitatē mirū in modū dilatatū esse:ne ob huiusmodi amplitudinē debito pastoralis regiminis careat beneficio:decernimus:ꝙ si minister generalis de cismōtanis electus fuerit:instituet in partibꝰ vltramōtanis vnū generalē cōmissariū ab eisdem vltramōtanis fratribꝰ eligendū. Cui minister generalis sup prefatos fratres vltramontanos vices suas cōmittat:ꝓut capitulo generali expedire videbiť. Ita tamē ꝙ cōmissarius prefato ministro gñali oīmode subijciatur:vt ceteri dicti ordinis prelati subijciunť:ac illi per omnia secundū regulā obedire teneať. Dum vero minister gñralis fuerit ex vltramontanis fratribꝰ electus:tūc pariter cōmissariū generalē cismontanuꝫ instituere debeat pari modo quo ꝺ vltramōtano cōmissario supius dictū ⁊ statutū est. Qui qdē gñalis cōmissariꝰ ꝑ trienniū solū generalis cōmissionis fungeť officio. Quo triennio elapso:nouus cōmissarius per ministrū gñalē in capitulo gñali:vt supra eligendus:ſcđm qꝺ vltramōtanis vel cismōtanis de cōmissario fuerit ꝓuidendū institui debeat. ¶Minister vero gene-

De prima electiōe ꝑmi generalis ministri obseruantie.

De alternatione gñalatꝰ inter cismōtāos: ⁊ vltramontanos.

De cōmissario gñali instituendo.

De duratiōe gñalis commissarij.

talis in partibus in qbus suis sex annis fuerit: ꝛ ad alias partes se ꝯferre vo
luerit: p eo tpe quo absens fuerit: cōmissariū loco sui: de ꝯsilio ꝛ assensu dif-

De caplis generalibus celebrandis.

finitoꝝ capli gn̄alis hmōi dūtaxat: relinq̄re possit. ¶ Et in partib⁹ qb⁹ dictis
sex ānis nō erit cōmissari⁹ gn̄alis: tenebit̄ mi̅ster gn̄alis pmo trienio dictoꝝ
sex ānoꝝ, celebrare vnū cap. gn̄ale. (ad qd̄ ꝯuenient vocales illaꝝ partiū a qb⁹
assumpt⁹ fuerit.) Et sit aliud caplm̄ in partib⁹ a qb⁹ assumpt⁹ nō fuerit ip̄ se
vel suū cōmissariū (ad qd̄ oēs vocales dictaꝝ partiū accedere teneāt̄) celebra
re hēbit. Aut sup hoc fiat qd̄ gn̄alis mi̅ster cū cap. gn̄ali iudicauerit facien-

De puīcialibus mi̅stris.

dū. ¶ Porro q̄tū ad ministros puīciales in puīcijs in qb⁹ mi̅stri p nūc
nō sunt reformati: seu p fr̄e reformatis nō hn̄t: declaram⁹ ordinam⁹ ꝛ dcer-
nimus vicarios frū de obſuātia seu familia illaꝝ prouinciaꝝ respectiue ex
nūc ꝛ in ppetuū fr̄os ꝛ indubitatos earūdē puīciaꝝ eē mi̅stros: illosq̄ʒ de
cetero noīe ministroꝝ debere appellari. qb⁹ oēs ꝛ singulos frēs necnon do-
mos ꝛ loca eorūdē in dictis puīcijs: vt p̄fert̄: ꝯsistētea plēarie submittim⁹.
Ac gn̄ali ꝛ alijs puīcialib⁹ ministris auctem ꝛ ptātē antea gn̄alis ꝛ alijs p
uincialib⁹ vicarijs de familia nūcupatis attributā ꝛ ꝯcessam: ppetuo ꝯcedi
mus ac ꝯcessam ꝛ attributā eē decernim⁹. Mandam̄. p̄fatis frib⁹: et regulaꝫ
bti Frācisci pure ꝛ simplr̄ obſuātib⁹: vt dictis ministris sic p nos dclaratis
ꝛ ordinatis: vt veris illaꝝ puīciaꝝ mi̅stris bm rlam ꝛ oīa obediāt. ¶ De-

De duratiōe puīcialiuꝫ mi̅strorum.

niq̄ʒ ne ex ministroꝝ puīcialiū ppetuitate ordinē ip̄m in ruinā iteꝝ collabi
ꝯtingat: volum⁹ ꝛ ordinam⁹: p̄fatos puīciales mi̅stros vltra trieniū i suis
nō posse ꝯtinuari officijs. Quo triēnio elapso: p absolutis ab officio a cun-
ctis fribus hēant̄. Poterūt tn̄ infra dictū trienniū a suis caplis puīcialib⁹:
q̄ bm rlam ꝛ ꝯsuetudinē celebrabūt̄: si min⁹ vtiles inuēti fuerint ab officijs
puīcialib⁹ absolui. Et idē iudiciū de custodib⁹ p oīa hēat̄. ¶ Nullus fr̄o in
ministrū puīcialē aut custodē eligi: aut in ipoꝝ elcōnē vocē hr̄e poterit: ni-
si vitā ducat: reformatā ꝛ a cōitate reformatoꝝ illi⁹ puīcie cui p̄fitiēdus ē
p tali hēat̄. Quicq̄d aūt in cōtrariū attēratū fuerit: ip̄o facto irritū sit ꝛ ina-
ne. ¶ Preterea q2 de reformatis ac pure ꝛ simplr̄ rlam bti frācisci hmōi ob
ſuātibus sepe sepius in p̄cedētibus ꝛ seq̄ntibus mētio hēt̄: volumua ꝛ dcla
ramus: sub noīe reformatoꝝ ac pure ꝛ simplr̄ regulā bti Frācisci, hm̄ ōi ob-
ſuātiū ꝯphēdi oēs ꝛ singulos infrascriptos: vcʒ: obſuātes tā de familia q̄
reformatos sub ministris: ac fr̄is Amadei. d Coletanis. Clarenis: d scō euā-
gelio seu d caputio: ac discalciatos nūcupatas: aut alios sīles: quocūq̄ʒ alio
noīe nūcupāt̄: ꝛ regulā ip̄aʒ bti Frācisci pure ꝛ simplr̄ obſuāt. Ex qb⁹ oīb⁹
supradictis vnū corpus insimul faciētes eosdē ad inuicē ppetuo vnimus.
Ita q̄ d cetero omissa diuersitate noīʒ p̄dictoꝝ: frēs minores scti frācisci re
gularis obſuātie: vel simul vel disiūctiue nūcupēt̄ ꝛ nūcupari possint ꝛ de-
beāt. Oēsq̄ʒ ꝛ singulos vt p̄fert̄ vnitos gn̄ali mi̅stro p̄dicto: ac puīcialib⁹
mi̅stris ꝛ custodibus: in quoꝝ prouincijs ꝛ custodijs respectiue morāt̄: i oi-

De fribus ꝯuētualibus.

bus ꝛ p oīa bʒ rlaʒ subijci dbeāt. ¶ Cōuētuales fr̄o bʒ p̄uilegia viuētes: q̄uo
eisdē mi̅stris gn̄ali ꝛ prouincialibus subijci ꝛ obedire dbeāt: p alias nr̄as de
sup edēdas lr̄as dclarabimus. ¶ Ceteꝝ vt dissensionū scādaloꝝ ꝛ parcialita

Excōicatio.

tū fomes penitus ab ip̄o ordine tollat̄: p̄cipimus firmit̄ ꝛ mādam⁹ sub pēa
excōis late sn̄ie ipso facto incurrēda: a qua nullus p̄terq̄ʒ in mortis articulo

nisi a nob aut a sede aplica possit absolui: ne aliqs fr ordinis scti fracisci ap pellet aliu frez eiusde ordinis maliciose irrisorie seu improprie puilegiatu. Coletanu. Bullista. Amadeita. Clarenu. d euagelio: seu d capucio. Bigo tu: aut alio quouis noie et d nouo repto: seu forte in futuꝝ occasione poꝝ d missionu ipsius ordinis: vel huius nre scte institutiois z vnionis spu scti gra ꝑposite: a qcuqz imponendo: seu alio quouis irrisorio. iniurioso seu impro prioso nomine: aut qd pro improprioso a patietibus heat. Necnon oibus ta clericis q Laicis: ne fres hmoi aut eoꝝ fautores ꝑfatis nominibus irrisorie seu maliciose appellent: sz oes fres ipsius ordinis: fres minores: vt pfert: seu scti fra. a seipsis: z oibus alijs noient. ¶ Ite statuim q deceto nullus fr re formatus possit p quecuqz platu ordis et mistru gnale mitti ad morandu ad aliquẽ ꝯuetu no reformatu aut p reformato no hitu: excepto qn caplis pui cialib videret min malu aliqué frez licetiare ad nodu reformatas q ipm cu reformatis retinere: tali casu possint plati mittere frez seu fres reformatos ad nodu reformatos. ¶ Inhiben. sub excoicatiois late sn̄ie pea oib z singlis ꝯuen tualib sz puilegia viuetiu platis ac frib ne aliqué ex pfatis reformatis mis mo pdicto recipe audeat. Silr z dictis reformatis frib sub eade pena ne ab obia suoꝝ mistroꝝ vltaten q mo pdicto recedat. ¶ Et ne ex nouaꝝ sectaꝝ i dicto ordie forsa iroductioe sieda: ordine iteꝝ in rixas ꝯuenire oporteat: vo lum z i vtute scte obie firmit pcipim z mãdam: q d cetero nulle noue se cte vel reformatioes i dicto ordie itroducat aut fiat: absqz mistri gnal aut pui cialiu mistroꝝ reformatoꝝ i suis puicijs respectiue expsso assensu. Ita tn q dicte reformatiois ipsi mistro gnali z puicialib reformatis p oia iuxta rlam subijciat: vt expssu e d alijs reformatis. Quapropter oes domos: loca: z her mitoria q fres d obsuatia seu familia seu alij reformati sub mistris: qcunqz noie appellati fuerit hacten tenuert z possederit: ipi mistro gnali ac puiciali b in stris reformatis z p nos sic istitutis z dclaratis: i suis puicijs z respecti ue ppetuo subijciam z icoipam. Volen. loca ipa p ipos mistros ac eoꝝ suc cessores reformatos ppetuo teneri z possideri regi z gubnari. ¶ Quascuqz li tes dsup exortas cora qbcuqz iudicib ordiarijs vl delegatis: et scte ro. eccle cardialib z dicti ordis ptectoꝝ: aut sacri palacij nri auditorib: siue ꝯmissa rijs aplicis: ta i romana curia q extra eade: z ta int platos q et int subditos: qbuscuqz statu vl stãtia: ta sup possessorio q petitorio: seu et spolio: si quoli bz pedi possit dsup peden. et si hmoi loca d obia z d caplis frm ꝯuetualiu dicti ordis pus fuisset: ad nos aduocam: peit z extigim: silentiu ppetuu pti b iponen. Sñias qz z pcess p qscuqz iudices i eis hitos z latas: ac ide secu ta qcuqz et si lites ipe rone locoꝝ frm z bonoꝝ hic idem recepto ꝝ: au cuicuqz alterr rei occoe vl causa mote fuisset: cassam z anullamus. Et nihilominus dictis frib ꝯuetualib: necno qbuslis iudicibus: ac alijs qbuscunqz: ne qcq ꝯtra hmoi nraz declaratioez. renouatione. institutioem. vnione: z in corpatione in iudicio vel extra attetare. pcurare. iudicare vel pnunciare: et si cis p nos ꝯmissum existat: seu in futurum ꝯmittat psumat: sub pea excoi catois late snie: ac puatiois bnficioꝝ q obtinent: ac et ihabilitationis ad alia imposteꝝ obtineda eo ipo incurreda: inhibem vs pcipimus z mãdamus.

Ne fres refor mati icipiat a no reforma tis: z ecotra. Q d noue se cte vel refor matioes non fiant.

De extinctio ne litium.

De ꝯstitutio nib⁹ seu sta- tutis gñalib⁹ faciendis.

¶ Deniq̃ vt fm exigentiã locoꝝ ꝑsonaꝝ ⁊ moꝝ cuncta q̃ ꝯducere videbũt
ꝓ manutenẽtia reformationis ꝑ totã xpianitatẽ in dicto ordine iam diuina
grã introducte:iuste ꝓuide ⁊ discrete valeãt statui ⁊ ordinari:volum⁹ capl̃z
gñalissimũ ꝓxime celebrãdũ teneri deputare ex probatioꝛib⁹. doctoꝛib⁹:ac
magis exptis fribus:nonnullos ex diuersis regionib⁹ assumptos:q oĩa ⁊ sin
gula q̃ ꝓ manutenẽtia refoꝛmationis ⁊ ꝑa regule obſuãtia:ac hui⁹ nr̃e ꝯsti
tutionis debita executione accõmoda iudicauerint in vnũ recolligãt:appro
bãda ꝑ totũ capl̃m vel maioꝛẽ partẽ eiusdẽ:ac tandẽ ꝑ nos aplice ꝯfirmatio
nis patrocinio muniẽda. ¶ Et nihilomin⁹ moderno ⁊ ꝓ tpe existẽti camere
aplice gñali auditoꝛi. Necnon vniuersis archiepis ⁊ ecclia ꝝ ꝑlatis:ac qbus-
cũqz in dignitate ecclia stica ꝯstitutis ꝑsonis:ꝑ aplica scripta mãdam⁹: qtũs
ipsi ⁊ eoꝝ singli ꝑñtes nr̃as lr̃as ⁊ in eis contẽta q̃cũqz:vbi ⁊ qñ op⁹ fuerit:
ac quotiẽs ꝓ parte dicti gñalis ac ꝓuincialiũ ministroꝝ reformatoꝝ:seu ali-
cuius eoꝝ sup hoc reqsiti fuerint:solẽniter publicãtes:eisqz in ꝑmissis effica
cis defensionis ꝑsidio assisteñ. faciãt eos oĩbus ⁊ singulis predictis pacifice
frui ⁊ gaudere:non ꝑmitteñ. eos desup ꝑ quoscunqz:quauis auc͞te fungentes
qũolibz indebite molestari. Contradictores ꝑ cẽsuras ecclesiasticas ⁊ alia iu-
ris remedia:inuocato ad hoc ẽt si opus fuerit auxilio brachij secularis: ap-
pellatione postposita compesceñ. Non obstañ. qbuscũqz lr̃is aplicis:⁊ idul-
tis ẽt sacri concilij Constantieñ. dicte religionis fratribus. familijs. ꝯgrega-
tionibus. denoĩationibus:aut alicui eoꝝ:siue illaꝝ auctoꝛibus ⁊ institutoꝛi-
bus:conuẽtualibus siue reformatis:aut de familia fratribus sub qbus vis
ꝟboꝝ formis. solẽnitatibus ⁊ clausulis foꝛtioꝛibus ⁊ insolitis cõcessis: seu
foꝛsan in futuꝝ concedẽdis:ẽt si tales forẽt ꝙ de illis eoꝝũqz totis tenoꝛibus
specialis. expssa. indiuidua:ac de ꝟbo ad ꝟbũ mẽtio eẽt hñda. Quib⁹ quo
ad ꝑmissa expsse derogamus:ceterisqz cõtrarijs qbuscũqz. ¶ Ceteꝝ q2 diffici
le foret has nr̃as ꝑñtes lr̃as ad q̃libz loca vbi opus fuerit deferre:volumus ⁊
auctoꝛitate aplica decernim⁹:ꝙ trãsumptis earũdẽ manu notarij publici si-
gnatis:⁊ alicui⁹ ꝑlati ecclesiastici sigillo munitis:ea ꝓsus fides in iudicio ⁊ ex
tra adhibeat:q̃ adhiberet si ꝑñtes originales lr̃e exhibite vel ostense forent.
¶ Nulli ergo oĩno hoĩm liceat hãc paginã nr̃e institutiõis. diffinitiõis:sub-
missionis. ꝯcessiõis. ordinatiõis. declarationis. vnionis. statuti. subiectiõis.
incoꝛꝑationis. aduocatioñ. impositioñ. cassatioñ. extinctioñ. inhibitioñ. ꝑ-
cepti:mãdati:derogatioñ. volũtatis ⁊ decreti infringere:vel ei ausu temerario
contraire. Si qs aũt hoc attẽptare ꝑsumpserit:indignationẽ oĩpotẽtis dei:
ac btõꝝ Petri ⁊ Pauli aploꝝ eius se nouerit incursuꝝ. Datis Rome apd̃
scm̃ Petrũ:Anno Incarnationis dñice. M. D. xvij. Quarto Kal's Iuni.
Pontificatus nostri anno qnto.

¶ Explicit bulla vnionis fratrũ minoꝛum.

¶ Sequitur bulla concordie fratrum minorum obseruantium ꝛ conuentualium.

Eo epūs seruus seruorū dei: ad ꝑpetuā rei memoriā. Oīps deus cui⁹ ꝑfecta sunt opa:q cūcta sapiētissime ꝯdidit in nūero.pōdere:ꝛ mēsura:ꝛ cuius nutu oia regunt: Romanū pontificū sic catholice ꝑfecit ecclie:vt q̄ diuino honori:salutiqꝫ fideliuꝫ cognouerit accōmoda non solū faciat:sꝫ q̄tū in ipso fuerit aspirante celesti grā ad debitē ꝑfecti ōis ꝑducat effectū. ¶ Sane diebꝰ elapsis cū gñalissimū capm totius ordis bti Frācisci ꝯuocari fecissem⁹:illōqꝫ in domo d̄ ara celi de vrbe dicti ordis celebrari debere ordinauissem⁹: ꝓ vniōe vniuersalis friū ꝑdictoꝝ sub vno capite reformato:inter alia facienda ꝓ votiua huiōi vnione:de venerabiliū friū nostroꝝ scē Romāe ecclie cardinaliū ꝯsilio ꝛ assensu:necnō ad regū ꝛ ꝑncipū xpianoꝝ huiles ꝛ instātissimas ꝑces auctate aplica statuim⁹ ꝛ ordinam⁹:q de cetero ꝑpetuis futuris tpibꝰ minister gñalis toti⁹ ordis scti Frācisci a solis:ꝛ de solis reformatis fribꝰ dicti ordinis: viuētibus absqꝫ ꝑuilegijs bona tpalia ꝯcernētibꝰ eligi debere:cui oēs ꝛ singuli frēs ꝑm rlām eiusdē bti Frācisci subijci ꝛ obedire tenerent. Et deinde frēs ꝯuētuales cū ꝑuilegijs eis a sede aplica ꝯcessis viuētes:ac reddit⁹ ꝛ possessiones:alia ve bona tpalia ꝑm huiōi ꝑuilegia retinere volētes:ꝑ alias nr̄as lrās ēt statuimus ꝛ ordinauim⁹:q vnū ex eisdē fribꝰ ꝯuētualibꝰ vita ꝛ moribus idoneū sibi eligere possent:q eoꝝ magister gñalis appellaret:ꝛ eorūdem friū ꝯuētualiū sub dictis ꝑuilegijs viuētiū curā gerere:ꝛ elcōnis de se facte ꝯfirmationē a dicto ministro gñali totius ordis petere deberꝫ:put in nr̄is lrīs ꝑdictis plenius ꝯtinet. Cūqꝫ in capo gñalissimo in dicta domo de ara celi huiōi nuꝑ frēs reformatos celebrato:ibidē ꝑsidētibus auctate nr̄a ꝓtecto ꝛ ipsius ordis ꝛ alijs duobus ex scte Romāe ecclie cardinalibus ad id a nob specialr deputatis:die ad hoc ꝑ nos assignata frēs ipsi vocē in elcōne ministri gñalis huiōi hñtes:dilectū filiū Xpofoꝝ de Forliuio:q vicarius gñalis friū minoꝝ de familia tūc fuerat in ministrū gñalē totius ordis scti Frācisci rite ꝛ recte:frēs ꝯo ꝯuētuales cū ꝑuilegijs(vt ꝑfert)viuētes:in domo sctōꝝ aplōꝝ ēt de vrbe dicti ordis:ad id ēt legitime ꝯgregati:dilectū filiū Antoniū marcellū vita ꝛ moribus idoneū in magrm gñalē friū ꝯuētualiū huiō:ēt elegissent:nos cū audiuissemus elcōnes de ministro ꝛ magro ꝑfatis ꝑ eosdē fratres iuxta ordinationes nr̄as ꝑdictas:spū scto id opante summa cū charitate ac pace ꝛ vniōe factas fuisse:dictū Antoniū in magrm friū ꝯuētualiū electum coꝛā nob ꝑsentē in dño bñdiximus:ac bñonē nr̄aꝫ huiōi ꝓ ꝯfirmatiōe quā a ꝑfato ministro gñali petere tenebat:ꝓ hac vice dūtaxat sufficere voluimus. Ac desiderātes ꝑ eosdē Xpofoꝝ ministrū ꝛ Antoniū magrm sic electos ꝛ eorū successores frēs sibi cōmissos sub ꝓspo ꝛ felici regimine gubernari:ac in pacifico ꝛ trāqllo statu conseruari posse:cogitauimus tali modo ꝓuidere:q de cetero odoꝛ bone fame eorūdē friū apd oēs xpi fideles:ēt reges ꝛ ꝑncipes re-

ligionis xpiana pperuis futuris teporib⁹ redoleat: pax z vnio plurimu ab oib⁹ residerata pseruet: omnisq dissidij occasio (q humani generis pcul a te inimico exoriri posit) extinguat z penit⁹ tollat: aliqua p eodē ministru z magrm aliosqz ipius ordis pfessores firmit z inuiolabilit obseruāda: motu pprio: z ex certa nra sciētia: ac matura cū eisdē cardinalib⁹ psidentib⁹ deliberatione phabita: duximus statuenda.

De cōfirmatione magistri gnalis a ministro generali.

¶ Videlz q pfati anteni magri gnalis frm conuentualiū successores: ab eisdē fratrib⁹ ꝯuentualib⁹ p tpe eccti: cōfirmationē ab eodē ministro gnali z successorib⁹ suis ministris gnalib⁹ totius ordinis: quēadmodū vicarij gnales tūc de familia nūcupati petere tenebant: petere teneant. Ac q magr tūc z p tpe electus ad regimē frm ꝯuentualiū sctī Frācisci: iuxta dictā nrām ordinationē: magistri gnalis fratrū ꝯuentualiū in ppetuū appellari debeat.

De cōfirmatione magistrorum puincialium a ministris prouincialibus.

¶ Quodqz in singulis puincijs deputati ad regimē frm conuentualiū: de cetero magistri puinciales fratrū ꝯuentualiū (cū suis sigillis) vocari: z a ministris puincialib⁹ regularis obseruatie in puincijs (iuxta morē dicti ordinis) respectiue p tpe existētib⁹: cōfirmationem electionū de eis p tpe factarū: eo modo quo vicarij puinciales olim de familia nuncupati a tunc ministris puincialiū frm ꝯuentualiū petere tenebant: eam petere teneant.

De modo subiectiōis fratrum conuentualium ministris obseruantie.

¶ Quodqz tā gnales q puinciales ministri pfati: tā antequā post gnalis z alior magistror cōfirmationē hmōi: tā de generali z puincialibus q alijs fratrib⁹ conuentualib⁹ hmōi: z eor ac aliorū tertij ordinis frm z sororū nūcupator: q hactenus sub ministro gnali cōuentualiū fuerāt regimine: nullaten⁹ se intromittere: aut eos p se vel suos cōmissarios visitare seu corrigere possint: nec aliquā iurisdictionē seu supioritatez in ipsos exercere valeāt: pterq cū ipsum ministrū generalē p tēpore existētē ad ipsor fratruz conuentualiū domos z loca declinare cōtigerit. Quo casu: ipe minister eosdē frēs cōuentuales paterne visitare: ipsiqz frēs cōuētuales eūdē ministrū gnalē (tanq totius dicti ordinis supiorē) oī cū charitate z dilectione recipe debeant: eo modo idē minister gnalis: tūc z p tpe existēs nihil iudicialiter circa ipsos frēs cōuentuales: z domos eor z loca: ac etiā monasteria monialium sub eor cura degētiū exerceat: nisi eo modo quo minister gnalis tūc fratrū cōuentualiū: sup frēs de familia: z eor domos z loca: z monasteria monialiū tpe cōuocationis dicti capli gnalissimi exercebat exercere posit.

Ne ministri obseruantie pcurent reformatiōes domorum conuentualium.

¶ Et insup gnali z puincialib⁹ ministris p tpe existētibus: sub excōicationis late sētētie pena pcipim⁹ z mādamus: ne directe vel indirecte: etiā fauore dnorum tpaliū. ciuitatū z vniuersitatū. oppidor terrar: z villarū: ac psonar ecclesiasticarū: etiā platorum quorūcūqz: seu eorūdē cardinaliuz: seu alio qsito colore vel ingenio maliciose: q domus z loca fratrū ꝯuentualiū: seu mōasteria monialiū cure magistri gnalis cōuētualiū hmōi subiecta: z q hacten⁹ sub dicto ministro gnali fratrū cōuentualiū fuerāt: eis quoquo modo auferant: pcurare psumāt. Et nihilominus qdqd in cōtrariū attēptatū fuerit sit eo ipso irritū z inane.

¶ Domus aūt z loca: ac monasteria monialiū magistro gnali fratrū ꝯuentualiū: ea subiecta intelligi volum⁹: q aplica vel alia auctoritate ministro gnali ante celebrationē dicti capli gnalissimi pxime in dicta domo de Ara celi celebrati: subiecta erāt. z in quorū possessione ipe tunc minister gnalis

lis cōuentualiū existebat. presertim domꝰ seu cōuētus Assisij: τ sancti salua toris ꝺ vrbe: alieqꝫ ꝙ plures domus: ac multa monasteria monialiū: q̄ eidē ministro gn̄ali tūc immediate subiecta erāt. Que oīa τ nūc magistro gn̄ali cōuentualiū immediate subiecta ꝑpetuo sint τ esse cēseant: exceptis domibus τ locis: ac monasterijs monialiū dictoꝝ fratrū reformatoꝝ ꝑ priores lras nr̄as hm̄oi nuꝑ vnitis: q̄ gn̄ali τ ꝓuincialibꝰ ministris in suis prouincijs respectiue in omnibus subiecta remanere volumus. ¶ Statuimus etiā ꝙ si frēs ꝯuētuales qn̄qꝫ se reformare voluerint: reformatio ipa iuxta ꝓuilegia aplica eis ꝯcessaꝝ suos gn̄alē τ ꝓuinciales magistros dūtaxat fieri debeat. Nisi vbi frēs alicuius domus seu cōuētus ad verā τ regularē obseruātiā: τ omnimodā gn̄alis τ ꝓuincialiū ministroꝝ obedientiā venire: τ gn̄ali ac alijs ministris p̄fatis se subijcere vellent. Quo casu: si frēs illaꝝ domoꝝ in qbus a decē vsqꝫ ad viginti tres in alijs vero domibus in qbus numerus a viginti vsqꝫ ad quencūqꝫ numeꝝ frūꝫ eorūdē ꝯuentualiū fuerit: due tātū ptes: subiectioni τ submissioni hm̄oi ꝯsenserint: tūc gn̄alis τ alij ꝓuinciales ministri ꝓ tpe exn̄tes: domos frm̄ subiectioni τ submissioni hm̄oi: modo ꝑmisso ꝯsentientiū: q̄cūqꝫ ꝯtradictione nō obstāte: domos frm̄ ꝯuentualiuꝫ: τ illarū frēs hm̄oi: libere τ licite recipe possint. Domus vero fratrū cōuentualiū in qbus minor numerꝰ ꝙ denarius fuerit: ēt ꝺ omniū fratrū ꝯuētualiū eatūdē domoꝝ cōsensu: nullatenꝰ recipe valeāt. Sꝫ ille gn̄alis τ alioꝝ ꝓuincialiū magistroꝝ reformatōi libere dimittant. ¶ Singulis ꝟo frībꝰ cōuētualibus ad gn̄alē τ ꝓuinciales ministros trāsire volētibus: ab eoꝝ supioribus ꝑus petita lꝫ nō obtenta licētia: libaꝫ trāseūdi licētiā τ facltatē ꝯcedimus. ¶ Preterea volumus: ꝙ illi ex frībus cōuentualibus q ꝺ cetero vitā reformatā sub gn̄alis seu ꝓuincialiū mgr̄oꝝ cura ducere voluerint: sub eoꝝ regimine ꝑmanere possint: dū mō aliquo signo notabili distinctiuo distinguātur τ discernant ab illis q vitā regularē sub gn̄ali seu ꝓuincialibus ministris ducūt: put gn̄alis minister τ magr̄ ītēr se puenerint. ¶ Bonis p̄factaꝝ domoꝝ reformādarū immobilibus: τ oībus quoꝝ frēs reformati nō sūt: nec capaces eē volūt: gn̄ali τ alijs ꝓuincialibꝰ magr̄is ad eoꝝ liberā dispositionē libere remanētibus. ¶ Et ne inter reformatos τ cōuentuales frēs p̄fatos sup precedentia dissensio τ contentio oriri possit: volumus τ etiā statuimus ꝙ inter eos talis ordo seruetur: videlicet ꝙ in processionibus: τ funeralibus: ac exequijs: necnon in oībus alijs actibus publicis: frēs ꝯuentuales fratribus regularis obſuātie locū digniorē relinq̄re teneant. Si tn̄ aliq graduati: seu antiq p̄res: aut guardiani domoꝝ cōuentualiū remanere velint cuꝫ quibusdam fratribus antiquioribus sub generali τ ꝓuincialibus ministris viuentibus: tūc τ in hoc casu vt euitet dissensio huiusmodi: τ ꝑfecta vnio cōseruetur: simul incedere: ipseqꝫ cōuentuales semꝑ eorum crucē τ vexillum ꝑ eos deferri cōsuetum: deferre libere τ licite valeāt. ¶ Postremo omnia τ singula priuilegia τ indulta dicto ordini tā par nos ꝙ alios quoscūqꝫ romanos ꝑōtifices: hactenus cōcessa: eisdē fratribus regularis obſuātie: ac cōuentualibus inq̄tuꝫ ꝑmissis nō sunt ꝯtraria: auctoritate τ tenore presentiuꝫ īuicē ꝯpe. uo cōmunicamꝰ τ suffragarij volumus: eaqꝫ oīa illꝰ ꝺ nouo ꝯcedimus.

Qualr̄ possint reformari domꝰ fratrū cōuētualium.

Qualr̄ possint frēs conuētuales reformari.

Qō in actibus publicis ꝑcedant obseruātes conuentuales.

Cōicatio priuilegioꝝ reciproca.

¶ Quo circa camere aplice gn̄ali auditori: necnō vniuersis p̄triarchis. archi-
epis. epis: ⁊ eccliaꝝ p̄latis: ac q̄buscūq; in dignitate ecclesiastica cōstitutis p̄so-
nis p̱ aplica scripta mādamus: quatenus ipsi ⁊ eoꝝ singli: p̄sentes l͞ras l. ac
⁊ in eis contēta q̄cūq;: vbi ⁊ q̄n opus fuerit: ac quoties p̱ parte ministroꝝ ⁊
magroꝝ aut alicuius ip̄oꝝ sup̱ hoc req̄siti fuerint: solēniter publicātes: eisq;
in p̄missis efficacis defensionis p̄sidio assistētes: faciāt eos p̄sentibus l͞ris: ac
oibus ⁊ singlis in eis contētis pacifice frui ⁊ gaudere: nō p̄mittētes eos de-
sup̱ inter se: ac ēt p̱ quoscūq; alios: quauis auc͞tate p̄fulgētes quōlibet
indebite molestari aut p̱turbari. Contradictores p̱ cēsuras ecclesiasticas ⁊ alia
iuris remedia: appellatione postposita cōpescēdo: inuocato ēt ad hoc si op⁹
fuerit auxilio brachij sclaris. Non obstātibus q̄buscūq; l͞ris aplicis ⁊ indul-
tis: ēt sacri concilij Constātiēsis dicte religionis ⁊ s͞ttibus. familijs: ꝯgregatiōi-
bus. denoiationibus: aut alicui eoꝝ: siue illaꝝ auctorib⁹ ⁊ institutorib⁹ sub
q̄busuis v͞boꝝ formis. solēnitatibus: ⁊ clausulis fortioribus ⁊ in solitis cō-
cessis: seu forsan in futuꝝ concedēdis. Quibus ēt si ad illoꝝ derogatiōem
de illis eoꝝūq; totis tenoribus: specialis. specifica. exp̄ssa. indiuidua: ac de v͞-
bo ad v͞bū: non aūt p̱ clausulas gn̄ales id importātes mētio: seu q̄uis alia ex-
p̄ssio hn̄da: aut aliqua alia exq̄sita forma s͞uāda eēt: illoꝝ oim tenores p̄senti-
bus p̱ sufficiēter exp̄ssis ⁊ insertis hn̄tes: illis alias in suo robore p̄māsuris:
hac vice dūtaxat specialr̄ ⁊ exp̄sse derogamus contrarijs q̄buscūq;. Aut si
ministris: ⁊ magr̄is: ac fratribus p̄fatis: vel q̄busuis alijs cōiter vel diuisim ab
aplica sit sede indultū q̱ interdici: suspendi: vel excōicari non possint p̱ l͞ras
aplicas non faciētes plenā. exp̄ssam: ac de v͞bo ad v͞bum de indulto hmōi
mētionē. ¶ Ceterꝝ q̱ difficile foret p̄sentes l͞ras ad q̄libz loca vbi opus fue-
rit deferre: volumus ⁊ auc͞tate aplica decernimus: q̱ trāsumptis presentiu͞
manu notarij publici signatia: ⁊ alicuius p̄lati ecclesiastici sigillo munitis: ea
p̱sus fides in iudicio ⁊ extra adhibeat: q̄ ad hiberet̄ si presentes originales
l͞re ēēnt exhibite vel ostense. ¶ Nulli ergo oino hoim liceat: hāc paginā n͞roꝝ
precepti. statuti. cōicationis. concessionis. mādati. derogationis. volūtatis
⁊ decreti infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si q̄s aūt hoc attēpta-
re presūpserit: indignationē oipotentis dei: ⁊ btōꝝ Petri ⁊ Pauli apl̄oꝝ
eius se nouerit incursuꝝ. Datis Rome apd̄ sctm̄ Petrū: anno incarnatiōis
dn̄ice Millesimo q̄ngentesimo decimo septimo: p̄die Idus Junij: pontifi-
catus nostri anno q̄nto.

¶ Explicit Bulla concordie inter fratres minores obseruātes et conuentuales.

¶ Sequuntur diffinitiones seu statuta tabularū caplorū gñalium frm minorum.

¶ Prefatiuncula.

¶ Sciēdū: q in caplo gñali frm minorum anno dñi.1532. in festo Penthecostes Tholose celebrato: in tabula diffinitionis factum est sequens statutum.

¶ Statuta Barchinonensia: iuxta ordinationem capli gñalis Parmensis: mutatis mutandis obseruentur: oibus alijs statutis reuocatis et annullatis: demptis tabulis diffinitionū: in q̄tum p̄fatis statutis nō ɔtrariantur.

¶ Igitur qr vix aliqs scire possz statuta in tabulis diffinitionū caplorū gñaliū ɔtenta nisi i vnū redigerent: ac iuxta p̄fata statuta gñalia ponerent: visuz est ope p̄ciū in fine statutorū hmōi diffinitiōes seu statuta capitulorū gñaliuz apponere: assignatis caplis et paragraphis p̄fatorū statutorū gñaliū: qbus ptinere videntur: put series inferius annotata ostendit.

¶ Quo ad primum capitulū de nouiciorum receptione.

¶ Pro fine. §. Inhibemus. &c.

¶ Ex tabula. C. G. Barchinonēsis 1451. celebrati.

Rdinatur: q recipiēdi ad ordinē: sm euāgeliū: et rlaz: et sm bñsimi pfisnri visuz et praticā: āte iduitionez se ex ppare debeāt de oibus bonis suis: si iā id facere possint bono mō. Moueāt tñ: q p hāc ex ppationem nō erit ordo eis obligatus: nec ipsi se p istirmū ppositū āte expsam pfessionē obligare intēdāt. Immo de hoc ppt p̄iculū pfessiōis tacite: cautius informētur: vt. s. tm̄ pbare: et nullatenus se ordini i gñe vel i specie obligare pponāt. Et si āte iduitionē ex causis necessarijs vel rōnabilibus hoc facere nō possent: saltē ante suā pfessionē sint ex ppati oino. ¶ Nec iformentur p frēs hmōi induēdi vel iā nouicij de breuiarijs et alijs p se: vel ēi p ɔuentu dādis: vel emēdis: sz dicatur eis ab his q auctoritatē hñt eos recipiēdi: q vadant et vēdant oia sua: et ea studeāt paupibus erogare sm regulā: ita q de bonis suis: vel de ɔsilio eis dādo: frēs nullatenus se itromittāt. Et nisi sua ppa volūtate: et sp̄ōte: nō frm in formatiōe: panū p iua pma induitiōe portauerint: ɔcedātur eis pani pbationis a fratribus.

De ex ppriatione certo mō faciēda.

Pro fine. §. Insup ordiamus. ¶ Ex tabula. c. g. palecuele 1470.

Utz sm declarationē dñi Clemētis pape. 5. oia specialia ad formā habitus iā nouitiorū q̄z pfessorū eq pollēāt p̄ceptio: statuit vt i oibus pūictis habitus nouitiorū patēter sit distictus ab abitu pfessorū: ita q distinctura capucij nō sufficiat: sz vel portēt caparonē iuxta rlaz: vel aliā petiā p̄āni āte pectus: nisi quo ad aliq̄s psonas notabiles recipiētibus aliō sz dñū aliqū videat.

De habitu nouiciorū.

ℭ Profine.§.Necloquantur.⁊c.

ℭ Ex tabula.C.g.Castri randulfi.1478.

Quot nõ in differéter recipiant nouicij.

Statuitur: q̃ prouincialis nõ indifferẽter oibus guardianis committant auctoritatẽ recipiendi ad ordinẽ: sed talibus q idoneos ⁊ vtiles fm̃ r̃lam ⁊ aplicas declarationes: ⁊ ordinis instituta recipiãt. ¶ Et nõ pmittant nouicij aliqd vsui suo reseruare. Quot si fecerit: suis imme diate p̃latis realiter resignare teneant studeant.

ℭ Ex tabula.C.g.Salmãtini.1461.celebrati.

ℭ Quo ad recipiẽdos ad ordinẽ: ⁊ ad sacros ordines pmouendos: seruent stricte statuta nr̃a. Et caueãt diligẽter puinciales ⁊ custodes ne indistincte seu indiscrete auctoritatem suam quo ad hoc guardianis committant. Super quo eorum conscientias oneramus.

¶ Ex tabula.C.g.Lauatis.1505.celebrati.

Qd nõdũ institut⁹ cõfessor sclariũ pot absolue re nouicios. De reputatio ne tpis pbationis.

¶ Cum aliqs vult indui nobiscũ: seu religionẽ ingredi: ⁊ cupit cõfiteri alicui idoneo p ↄsolatione sue cõsciẽtie: q tñ nõdũ institutus ẽ ↄfessor secula riũ: siue sit magister iuuenũ vel alius: ab eodẽ põt in ↄfessiõe audiri: absolui ⁊ dispẽsari: qr ex quo mutuus iteruenit ↄsensus.s. recipientium ⁊ recepti: vr quasi vnus ex nr̃is gaudere indultis.

¶ Item ex tabula p̃fati.C.g.Lauatis.1505.celebrati.

¶ Summus pontifex Julius.2. per bullã sub plumbo declarauit: q̃ siquis apud nos induat: ⁊ habitu relicto ad seculũ redeat: ⁊ postmodũ iter reuer tat: tempus p̃cedentis receptionis cum tpe posterioris p anno pbationis (si videat prelatis) valeat computari.

¶ Ex tabula.C.g.Florenciaci.1493.celebrati.

De reforma tiõe frm̃ quẽ tualium.

ℭ Statuit: q̃ frẽs nr̃i de claustra venientes ad obseruantiã cum superiorũ suor licẽtia reformande vite grã: infra annũ pbationis possint expelli: si nõ fuerint bone conuersationis: vel ipsi ad claustrã regredi si de obseruãtia nõ contentent: sicut faciũt alij nouicij seculares: nisi denouo se obligauerit p mittendo obedientiam in ingressu.

¶ Ex tabula.C.g.Lauatis.1505.celebrati.

De claustralib⁹ occultãtib⁹ ĩfirmitates contagiosas qñ reformant.

¶ Declarat: q̃ cũ receptus fuerit aliqs claustralis vel collectaneus aliqua cõ tagiosa ĩfirmitate pcussus: quã ipse reuelare renuit in ei⁹ receptiõe: licz ab eo p grat de sua sanitate: cognita ei⁹ infirmitate: bñ põt expelli ne alios inficiat: cũ nr̃a obsuãtia nõ intẽdat talẽ recipe: ⁊ fraus ⁊ dolus nulli patrocinari de bet. Cõsultius tñ eẽt: q̃ dũ tales recipient: fieret eis ptestatio: q̃ si talib⁹ ĩfir mitatib⁹ teneat: recipiẽtes nullo pacto eũ recipe intẽdũt. ¶ Si aũt aliqs taliũ claustraliũ apd̾ nos recipiat: ⁊ postea aspiciẽs retro aut fugeret: nõ eẽ regrẽ dus: sed relinquat eius aĩa in manib⁹ suis.

¶ Ex tabula.C.g.Burdegalensis.1520.celebrati.

De receptione ⁊ incorpatiõe ↄuẽtualium.

ℭ Nullus ↄuentualis recipiat ad obseruãtiã: nisi ad minus ↄuersatio eius ⁊ vita p annũ videat. Et tũc si caplo placuerit: possit incorpari. Quot si mi nus remittat ad ppa. Et incorporãs: careat voce actiua p vnũ annum post dictã incorpatiõnẽ: ⁊ passiua p duos ãnos ad min⁹. Nisi eẽt aliqs ↄuentua

lis cuius receptio esset in edificationē: ꝛ singulare exemplū. Et hoc ad iudicium ministri: custodum: ꝛ diffinitorum.

¶ Ex tabula. C.g. Rothomagensis. 1516. celebrati.

¶ Frēs grauati seu percussi secretis: aut publicis infirmitatibus: ꝛ ante pfessionē (vt moris est) sup hoc interrogati veritatē negātes: p statutoꝝ nroꝝ ꝛ sctissimi pape sup hoc facta declaratione: possunt expelli.

De occultātibus infirmitātis dolose.

¶ Quo ad secundum capitulū de diuino officio ꝛ orone.

¶ Pro fine. §. de legendo autem. ꝛc.

¶ Ex tabula. C.g. Basiliensis. 1454.

Cum pncipalis ꝛ quasi totalis causa multaꝝ exorbitationū ꝛ relaxationū sit defectus scte oronis priuate: ꝛ recollectiōis interne: hortamur ꝛ obsecramus in dño: vt frēs oēs i singlis puicijs p eoꝝ supiores ab exterioribus euagatōibus: ꝛ inutilibus occupationibus cū summo studio retrahātur: ꝛ ad interiora quātum erit possibile: vt de deo: ꝛ de spūalibus: ac de sui status sublissima pfectiōe: cū oi bonitate sentiāt: verbis ꝛ exēplis diligētissime reducant: vt diuio officio deuote: ꝛ cū multa diligētia psoluto: tps ēt aliqd capiensi quo spūm dñi: ꝛ mentē btissimi pris nri Frācisci imbibere valeant: xpi vnctione ꝛ gra se eis dulcius infundente.

Qd frēs retrahāt ab iterioribus ad interiora.

¶ Quo ad tertiū capitulū: de obseruātia paupertatis.

¶ Pro principio capituli.

¶ Ex tabula. C.g. Burdegalensis. 1520.

Guardiani teneant vestire frēs suos de sili pāno de quo ipsi induūt: ꝛ q̄ de his fiat puisio frībus sicut sue psone: si cōmode fieri possit: iudicio frūm loci. Et sup oia inuigilēt curei firmoꝝ. Et cū humanitate (vt decet) tractēt frēs suos: specialr forenses. Quot si ɔtra fecerint: teneant ministri eos a suis officijs deponere.

Qd guardiant induant frēs suos sicut seipsos.

¶ Pro. §. preterea cum regula dicat. Et nullus frater quacunqz ex causa.

¶ Ex tabula. C.g. Basilee. 1454. celebrati.

Omnes frēs nostri: ꝛ pſertim supiores diligēter attendāt differētiam scdm iura: ꝛ quattuor magistros iter denarios ꝛ pecuniā. Que duo in nostra regula expsse phibent: vt. s. nihil recipiant cōtra declaratione dñi Nicolai pape. 3. causa distrahendi vl vendendi. Et a cōmutatiōibus ꝛ alijs distractionibus piclosis ꝛ illicitis caueant diligēter. Jccirco nihil recipiāt nisi cuius vsus est eis necessarius: cū sicut nulla curiositas in edificijs ꝛ alijs: ita nec vlla supfluitas in quocūqz: etiā paruis possit fm declaratiōez dñi Clemētis pape. 5. nro statui ɔuenire. Quo circa nō debēt frēs pcurare ea q̄ apd eos interdū magis abūdant: vt pisces: ꝛ silia ad dandū alijs ɔcuti-

Qd nihil pcurēt vel recipiāt vt alienetur.

bus ꝛ locis: aut etiā ꝑsonis extra ordinē: a q̄bus alia: vt olū ꝛ hmōi in recō pensam: ꝛ. q. in solutionē recipiāt vllo modo.

¶ Ex tabula. C. g. Paleucuele. 1469. celebrati.

¶ Frēs nō ꝑmittāt secū ire aliquē sclarem eleemosynas pecuniarias ꝓcurā tem: nec vllo mō frēs ei assistant.

¶ Ex tabula. C. g. scte̅ Magdalene. 1490. celebrati.

De deposito pecunie: ac ꝺ bursario.

¶ Caueant oēs ꝛ singli frēs: ne eleemosynas pecuniarias sine ꝟa necessitate deponi ꝓcurēt: sub ꝑiclo salutis ꝓprie. Et ne q̄s si cū bursariū seu depositariū ducat: sub pena priuatiōis officioꝝ ordinis: ꝛ actuū legitimoꝝ.

¶ Ex tabula. C. g. Carpensis. 1521. celebrati.

De mō ꝺponendi pecuniam.

¶ Nullus frater deponat seu deponi faciat: aut detineri aliquā eleemosynā vel pecuniā in manu ꝓcuratoris sine licētia sui guardiani: et ꝑ necessitate imminēti. Cōtra faciētes: puniant̃ tanq̄ ꝓprietarij.

¶ Ex eadem tabula. C. g. Carpēsis. 1521. celebrati.

Qualr̃ sit deponenda pecunia.

¶ Ad suandā puritatē regule: ꝛ ad euitanda scandala: ꝛ admiratiōes q̄ ꝑīt dari sclaribus ordinat̃: q̄ nullus ꝯfessor vel alius frater deponi faciat vel ꝑmittat aliquam eleemosynam pecuniariam in cōfessorijs: vel cellis: aut alijs locis. Sed hmōi cōtribuentes: vel eleemosynam facere volentes mittantur ad ꝓcuratores. Cōtrarium autem faciētes: sint priuati voce actiua ꝛ passiua per tres annos.

¶ Ex tabula C. g. Meclinensis. 1499. celebrati.

De petitione eleemosyne.

¶ Declarat̃: q̄ eleemosyna circa spūalem frēm deposita: ꝑino debꝫ expendi anteq̄ alia petat̃ vel recipiat̃. Et q̄ nullo mōlꝫ fribus exigere eleemosynas annales ꝛ perpetuas.

¶ Ex tabula ꝑdicti. C. g. Meclinensis. 1499. celebrati.

De cōmutatione reruꝫ.

¶ Declarat̃: q̄ prelati nr̄i ꝑ amicos spūales ꝑñt cōmutare rem ꝓ re: vt puta dare duo coria bouina pilosa: vel caprina ꝓ vno raso ꝛ parato ꝑ calciamētis. Et sic de silibus.

¶ Ex ꝑfata tabula. C. g. Meclinēsis. 1599. celebrati.

Qualr̃ vēdi seu alienari debēt res ordinis.

¶ Itē res vendēde: cōmutāde: aut extra ordinē alienāde: de ꝯsensu ꝓuincialiū tradant̃ amicis spūalibꝰ: q̄ auctoritate aplica. s. Martini. 4. ꝛ. 5. ꝺm bonam ꝯscientiā cōmutent: vendāt seu alienent: ita q̄ ꝑ frēs taliū preciū pecunie nullatenus estimetur.

¶ Ex tabula eiusdē. C. g. Meclinēsis. 1499. celebrati.

De hospitio frīn.

¶ Declarat̃: q̄ licitum est fribus hospitari ĩ domo relicta ab aliquo defuncto alicui viuenti: hac cōditione vt ibidem hospitentur frēs: ꝛ sibi ꝓuideatur de vtensilibus.

Ne rōne rerū tp̄aliū vexent sclares a fribus.

¶ Ex tabula. C. g. Laualis. 1505. celebrati.

¶ Deponant̃ guardiani: ꝛ pena ꝓprietarij puniātur: q̄ rōne debiti cuiuscunq̄: seu alioꝝ bonoꝝ tp̄aliū fecerint excōicari: seu detineri: vl' vexari quoscūq̄ seculares. Subditi ꝟo q̄ talia ꝓcurauerint: pena ꝓprietarij puniantur: ꝛ de conuentu cōsu sibilr̃ expellantur.

Nō q̄stꝰ pecunie nullatenꝰ fiat.

¶ Ex tabula. C. g. Barchinonensis. 1508. celebrati.

¶ Si aliq̄s guardianus ꝑcepit: aut ꝑmiserit fieri publice questū pecunie ch

disco: aut alio vasculo: quēadmodū p aliquos frēs cōuētuū pcuratores in quibusdā locis factū est: prefatus guardianus sit ipsofacto ab officio guardianatus suspēsus p tres mēses. Et tūc vicarius domus pñsideat. Non tamē p hoc excludit viatoribus via possibilis ꝛ licita pro victu quotidiano.

¶ Ex tabula. C. ge. rapistanij. 1511. celebrati.

¶ Declarat: q p̄res puinciales: custodes: ꝛ guardiani possint dare intra ꝛ extra ordinē aliquas paruas res viles: seu parū valētes intuitu pietatis ꝛ charitatis. Nō aūt subditi: nisi de licētia suoꝝ prelatoruꝫ: videlicet puincialis: custodis: ꝛ guardiani expressa vel pbabiliter ꝛ iuste p̄sumpta.

De largitiōe rerū vilium

¶ Ex tabula prefati. C. g. rapistanij. 1511. celebrati.

¶ Declaratur: q vestes nouicioꝝ de qbus ipsi ante pfessionē nō disposuerūt debent restitui suis heredibus. Et q frēs aliter de illis se intromittere nō psit.

De vestibus nouiciorum.

¶ Ex tabula. C. g. rothomagēsis. 1516. celebrati.

¶ Inhibet caplm generale: ne frēs a suis puincialibus: aut quolibet aliter prelatis: seu presidētibus vllo modo mittant ad pcurādū eleemosynas ad alias puincias a suis: nisi amici singlares: aut dñi tēporales suoꝝ terminoꝝ in alias puincias pro tēpore se trāsferāt. Ad quos: ꝛ nō ad alios mittere: et eleemosynas petere possint. Et si quis secus attēptare presumpserit: omnium eleemosynarum pcuratarum priuetur.

Ne petāt eleemosyne extra pprias puincias nisi in certo casu

¶ Ex tabula. C. g. burdegalensis. 1520. celebrati.

¶ Mandat omnibus fratribus p sctā obediētiā: ꝛ sub pena carceris: ne hēant recursum ad pecuniā: nec eandē apud quācūqꝫ psonā retineāt absqꝫ licentia speciali sui plati. Quā nulli ↄcedat nisi in casu manifeste necessitatis p̄sentis vel imminētis: ꝛ in re particulari. Nec possint p̄fati frēs nisi a suis ministris puincialibus absolui: aut restitui: aut ab illis quibus duxerint cōmittēdū

Quādo ꝛ q̄liter sit recurrendū ad pecuniam.

¶ Ex prefata tabula. C. g. burdegalensis. 1520. celebrati.

¶ Declarat: q frēs emit faciētes curiosa: seu supflua ad dandū quibusuis psonis: nō excusantur a trāsgressione voti paupertatis.

De curiosis ꝛ superfluis nō emendis

¶ Ex tabula prefati. C. g. burdegalensis. 1510. celebrati.

¶ Declarat etiā: q in solutionibus faciēdis ex vino aut blado: alijsqꝫ rebus questuatis p fratrū necessitatibus: oīa p pcuratores sedis aplice: ꝛ non p frēs exeq debeāt. Et guardiani abūdantes aliqbus rebus: debeāt cōmunicare alijs cōuentibus penuriā patiētibus. Et ad hoc cōpellant p ministros: nisi de opposita volūtate dantiū cōstaret. Et guardiani absceondētes res tales: aut ad cōmunicandū in volūtarios se reddētes: ab officijs absoluant.

Qd solutiones ex q̄stuatis rebus fiant p sindicum. Qd ex ↄuentibus habundātibus puideat alijs indigētibus.

¶ Ex tabula. C. g. burgensis. 1513. celebrati.

¶ Omnes vinee ex quibus alicubi colligunt fratres vinum pro sua puisione ad viuendum: tolantur ꝛ destruantur: vel erradicentur.

Qd frēs nō hēant vineā

¶ Ex tabula. C. g. burgensis. 1523. celebrati.

¶ Declarat: q ad ppetua legata petēda nō possunt fratres recurrere: nisi per modum eleemosyne: absqꝫ alicuius debiti alligatione: immo cū declaratione scripta ꝛ sigillata heredibus vel cōmissarijs facienda: q videlicet fratribus non liceat talia petere nisi humiliter per modum eleemosyne.

Qd ppetua legata nō petant nisi vt hic ponitur.

¶ Ex tabula. C. assisij. 1526. celebrati.

Qȝ nullatenus pmittāt trūci vel capse p pecūia recipiēda.

¶ Nō pmittant in ecclesijs nrīs trūci sub quouis paliato colore: nec p edificādis ecclesijs: seu claustris: nec p indulgētijs lucrandis: seu p fratrib⁹ sustētandis: nec p cōfraternitatū manutenētia: nec p quolibet alias capsas q̄ in sacristijs ponuntur occasione satisfactiōis missarum omnino interdicim⁹, prout interdictas fore agi decernimus.

¶ Ex tabula prefati. C.g. assisij. 1526. celebrati.

Ne vēdant aliquaten⁹ q̄ nascūtur in hortis frūm.

¶ Ordinat: q nullus guardianus vel vicari⁹: aut alius quicūqȝ presidens vēdere psumat p se: vel p sindicū aut pcuratorē domus: ligna seu fenuȝ: vel alia que nascunt in hortis: z huiusmodi. Nec pasturam aut hortos ipsos quouis modo locare.

¶ Ex prefata. tabula. C.g. assisij. 1526. celebrati.

Qȝ legata ppetua vel cū qȝ facta non recipiant nisi facta ptestatione iuridica.

¶ Decernit ac precipit: q frēs nullo modo recipiāt aliqua legata ppetuo relicta aliquibus psonis: vel hospitalib⁹: vel alijs domib⁹ vt dent fratrib⁹ certam eleemosynā simpliciter vt ipsi dicant certa officia vel missas. Immo q guardianus vel presidēs facias ptestationē iuridicā z autenticā ei q implere testatoris voluntatē tenetur: q nollunt illas eleemosynas ex vi legati: nec volūt obligari nec teneri ad illa officia vel missas: z q si voluerint legatarij transferāt ad alium locū. Si tamē facta ista ptestatione: legatari⁹ prelat⁹ voluerit ex sua mera voluntate dare eleemosynas illas: z cōmittere fratrib⁹ dicta officia z missas: possint fratres bona cōscientia recipere.

¶ Pro. §. distribuātur autem libri.

¶ Ex tabula. C.g. basiliensis. 1454. celebrati.

De distributiōe supfluorū locis indigentibus facienda.

Eclarat: q puinciales psit libros: calices: seu alia quecunqȝ superflua in suis cōuentibus seu locis inuēta: alijs ɔuentib⁹ z locis suarū puinciarū indigētib⁹: d discretorū ɔsilio: sub schedula distribuere seu commodare. Ita videlicet q sine puinciali congregatione nō possint ipsi conuētus seu loca quibus talia cōcessa fuerint: ad ea restituenda cōpelli.

¶ Ex tabula. C.g. montis lucij. 1467. celebrati.

Ne recipiat aliqd remanente propetate apud datem.

¶ Inhibetur ne aliquis procuret alicuius libri vsum: aut alterius rei remanente apud parentes vel amicos proprietate: sub pena priuationis illius cū punitione condigna.

¶ Pro. §. ordinat capitulum generale.

¶ Ex tabula. C.g. barchinonensis. 1508. celebrati.

Qȝ canonica portio libera soluat.

Ecernit: q canonica portio libere curatis soluat: presertī si ab ipsis exigat: ne hac occasione lites corā quibuscūqȝ iudicib⁹ moueant. Nō obstātib⁹ priuilegijs Sixti. 4. z alexādri. 6. Et firmiter pacta seruentur.

¶ Ex tabula. C.g. lugdunēsis. 1518. celebrati.

Qȝ occasione canonice portiōis nō moueat lis.

¶ Ordinatur: q in quarta seu canonica portione curatis seu alijs prelatis exibenda: fratres sint seduli obseruare bullā moderatiuam priuilegiorū mēdicantium editā sup hoc in concilio generali nouissime rome celebrato: vi dicitur: q stetur cōsuetudini. Caueantqȝ diligenter fratres ne ob id litē moueant in quacūqȝ curia cum prelatis.

¶ Quoad capitulũ quartũ: de modo interius conuersandi. &c.

¶ Pro. §. Item statuimus & ordinam⁹ scz de studio litterarum.

¶ Ex tabula. C.g. Carpensis. 1521. celebrati.

Nullus promoueatur ad studium logice vel philosophie nisi steterit per trienium in religione. Et in illo trienio studeant & addiscant regulã & declarationes eius: presertim Nicolai. 3. & Clemẽtis. 5. vt intelligãt quantum importet pfessio sua. Et q noluerint hmõi studere: intelligere: vel addiscere: nõ pmoueãtur ad pfata studia. Prelati aũt contrafacientes: incurrant penã arbitrariã iudicio ministri generalis.

Qȝ ãte triẽniũ nõ pmoueãtur frẽs ad studium.

¶ Pro. §. Item fratres sacros ordines.

¶ Ex tabula. C.g. Florenciaci. 1593.

Cum ad ordinẽ sacerdotij nõ debeat qs ascẽdere faciliter: nisi cui suffragetur etas & morum grauitas: deinceps cum aliquo non dispensetur vt sacerdos efficiatur q vigesimum quintum etatis sue annũ nondum attigerit. Aut si casus necessitatis emerserit ppter sacerdotum paucitatem: saltem qui dispensabit: consilium quattuor guardianorum simul aggregatorum requirat. Qui super dispensandi necessitatem debeant arbitrari. Quorum conscientie sine onerate vt quid erit necessariũ (pensatis vndiqȝ pensandis) ipsi consulant.

Qȝ ante. 25. ãnum nõ pmoueãt qs ad sacerdotiũ: nisi ex cã iudicata per 4. guardianos.

¶ Ex tabula. C.g. Carpensis. 1521. celebrati.

¶ Nullus pmoueatur ad sacerdotiũ ante vigesimũ quintũ annũ etatis sue: vt disponũt sacri canones. Et non vtantur puilegio nisi in magna necessitate: & habeat quintũ annũ completũ in religione.

Qȝ nõ vtãt puilegio ad dispẽsationẽ sacerdotij.

¶ Ex tabula. C.g. Carpensis. 1521. celebrati.

¶ Fratres clerici non promoueantur ad sacros ordines nisi prius steterint per duos annos in religione: & sint competenter litterati. Nisi esset aliquis prouecte etatis: doctus & deuotus: iuxta iudicium ministri prouincialis.

Qȝ ãte bienniũ ordĩs nõ ascendat qs ad sacros ordinis.

¶ Ex tabula. C.g. Lauallis. 1505. celebrati.

¶ Ordinatur: q nullus infectus seu percussus morbo caduco permittatur celebrare: aut predicare: aut confessiones secularium audire: sed sit in humilitate sua infirmitatem patienter sustinendo. Et hoc propter maxima pericula que inde possunt euenire.

Qȝ infecti morbo caduco nõ celebrẽt &c.

¶ Ex tabula. C.g. Montis lucij. 1481. celebrati.

¶ Ut fratres laici in sua vocatione absqȝ ambitionis ingetudine altissimo in humilitatis spũ studeant reddere famulatũ: hortatur generalis congregatio oẽs & singulos pres pulnciales: custodes & guardianos vt oẽm occasionẽ ambiendi clericatũ: seu ad sacros ordines ascendendi: cũ omni solicitudine ab eis pscindere conentur. ¶ Si pro instigãte sathana (qȝ absit) aliqui ad

Qȝ repmãt frẽs laici ne ambiãt ordines sacros.

clicatū seu ad sacros ordines ꝯtra gñale statutū ꝓmoti fuerint: seu imposterū ꝓmotionē ꝓcurare directe vel indirecte ꝑsumpserint: ad vlteriores gradus vel ordines nulla rōne ꝓmoueant. Et si in officijs ꝑlationis: ꝑsidentie: vl' cōfessionis extiterint: sint ipso facto ꝓuati. Nisi quo ad aliquos iam ꝓmotos: maiori parti omniū vocaliū ꝯgregationis ꝓuincialis ꝓ causa rōnabili visum fuerit aliter scd'm deum prouidendum.

¶Ex tabula. C. g. Rapistani. 1511. celebrati.

¶Qd' nullo pacto ascendāt Laici ad clicatum.

¶Statuit: ꝙ ꝗtū ad promotiones laicoꝝ ad clericatū: strictissime fuet statutum gñale: vcz ꝙ nullo pacto ascēdāt ad clericatū: absqꝫ ꝯsensu capli gñalis. Qd' si qs ꝯtra fecerit: aut aliūde aucte aplica: seu ministroꝝ suā ꝓmotionē procurauerit: qñ ad nos redierit: recipiat cū onere ꝛ sine honore: sic ꝙ teneat ad horas canonicas: si sciuerit eas dicere. Nullo tñ mō ꝑmittatur celebrare: aut alios ordines exercere: sꝫ ꝑ suos supiores cogat sicut ceteri laici ad seruitiū frm̄: ꝛ ad op⁹ manuale: sub penis ꝯtētis in statutis gñalib⁹. Et nulli laico ꝯcedant libri in Latino: demptis illis q sciuerint horas btē ꝟginis: offm̄ mortuoꝝ: ꝛ septem ꝑs. qbus hmōi horę: seu septem ꝑs. si videat poterunt ꝯcedi. Et nullus eoꝝ studeat: nullusqꝫ eos docere audeat lr̄as. Contra facientes: tam studentes ꝙ̃ docentes: grauiter puniant ad arbitriū prelatoꝝ: seu guardianorum.

¶Ex tabula. C. g. Lugdunensis. 1518. celebrati.

Qd' frēs Laici ꝓmoti: reducāt ad merū statuꝫ laicalem.

¶Quādocūqꝫ aliqs frater Laicus ad clicatū ascēderit: etsi vsqꝫ ad sacerdotiū: postꝙ̃ reuersus fuerit: oīni honore clicali ꝑuetur: nec ꝑmittat canonicuꝫ ꝑsoluere offm̄: sꝫ Laicoꝝ offm̄ ꝑsoluens: ad merū statū suū laicalē reducatur. Et hoc vigore certi indulti ad sanctissimo dn̄o papa nouissime ordini concesso. Et renouatur statutū ne frēs laici ad clicatuꝫ ascendant sine consensu generalis ministri: seu capli generalis.

¶Ex tabula. C. g. Carpensis. 1521.

Qd' offm̄ honore ꝑuctur frēs laici ꝓmoti.

¶Quandocunqꝫ aliqs frater Laicus ad clicatū ascenderit: etiā si vsqꝫ ad sacerdotium: postꝙ̃ reuersus fuerit: omni honore clicali priuet. Nec ꝑmittatur canonicū ꝑsoluere offm̄: sꝫ laicoꝝ offm̄ ꝑsoluēs: ad merū statū suū laicalem reducat. Et hoc vigore certi indulti a sanctissimo dn̄o Leone papa. x. nouissime ordini ꝯcesso. ¶Et renouat statutū ne frēs laici ad clicatū ascēdant sine ꝯsensu gñalis ministri: seu capli gñalis.

¶Profine ꝑfati capituli.

¶Ex tabula. C. g. Montis lucij. 1467.

Ne aliq̄ noua doctrina publicet ātequā̄ approbet.

PRohibet: ne vllus frater ꝗtecūqꝫ auctoritatis vel gradus extiterit: audeat doctrinam ab eo vel alio de nouo confectam: publicare seu cōicare quibuscunqꝫ siue intra siue extra ordinē quousqꝫ fuerit per caplm gñale vel ꝓuinciale examinata: ꝛ approbata.

¶Ex tabula. C. g. Castri randulphi. 1478. celebrati.

Qd' mulieres nō ingrediātur interiora ꝯuentuum.

¶Ut castitas decori illibate seruetur: mulieres ad interiores fratrum officinas non admittantur: nisi vbi absqꝫ scandalo (iudicio discretorum) ingressus negari non posset.

¶ Ex tabula. C.g. Carpensis.1521.celebrati.

¶ Nullus frater audeat recipe ab aliqua ꝑsona seculari: vel extranee religionis depositũ aliq̃d: siue sint pecunie: siue aliq̃d aliud ad custodiẽdũ: nisi ex assensu ministri ꝓuincialis: aut guardiani cũ consilio discretoꝝ: sub pena ꝓuationis oim actuum legitimoꝝ.

Q̃d nullũ d̃positũ recipiat sine licẽtia ꝑlati.

¶ Quo ad capitulum quintum: de modo exterius conuersandi.

¶ Pro.§. Tollatur quoq̃ abusus asinandi.ꝛc.

¶ Ex tabula. C.g. Burdegalẽ.1520.celebrati.

Nullus ꝓuinciali ministro inferior: sub pẽa ꝓuatiõis actuũ legitimoꝝ audeat eq̃tare: nisi ꝓus manifestet necessitatem suam vel ministro: vł guardiano vna cum discretis. Quot si fuerit guardianus: eam ministro: vel discretis manifestet. Cui nullatenus licentiam concedant nisi manifestam viderint necessitatẽ: sub pena prefata: aqua relevari non possint nisi ꝑ ministrũ gñalẽ: vel a capl'o ꝓuinciali. Et ꝑfata licentia ꝓ non concessa habeatur: nisi in scriptis ostendatur.

Q̃d nullꝰ eq̃tet nisi examinata sua necessitate.

¶ Ex tabula. C.g. Carpensis.1521.celebrati.

¶ Nullus frater possit eq̃tare sine licentia ꝛ assensu guardiani ꝛ discretorũ loci: q̃ habeant iudicare de necessitate equitandi: sub pena priuationis vocis actiue ꝛ passiue. Siliter guardiani sub eadem pena non possint eq̃tare nisi cum consensu discretorum.

De pena eq̃tantiũ sine licẽtia debita.

¶ Pro.§. ministri ꝓuinciales vel custodes curam habentes monialium.ꝛc.

¶ Ex tabula. C.g. Castri radulphi.1488.celebrati.

Sorores tria vota religionis publice emittentes: ꝛ in cõi more religiosoꝝ viuentes: talr̃ includant: q̃ viris q̃buscunq̃ ad officinas interiores eaꝝ accedendi facultas nõ pateat absq̃ canonica ꝛ rõnabili causa per ꝓuincialem iudicanda. Fr̃es vero quouis quesito colore ad dictas sorores contra prescriptam formam scienter non accedant: sub pena priuationis actuum legitimorum.

Ne ꝑmittant q̃s igredi officinas q̃rũcũq̃ monialiũ vel soroꝝ

¶ Ex tabula. C.g. Meclinensis.1599.celebrati.

¶ Pro pace seruãda: ac scãdalis ꝑcauendis: suspectionibusq̃ tollendis inter sorores ordinis sancte clare: caueatur ne ipse sorores: ẽt ꝓuincialibus lr̃as trãsmittãt: aut scribãt nisi prius hmõi lr̃e ꝑ abbatissam vise ac lecte fuerint: iuxta tenorem regl'e earundem.

Q̃d moniales nulli scribãt nisi ꝓus lr̃as viderit abbatissa.

¶ Ex tabula: C.g. Lauallis.1505.celebrati.

¶ Declaratur: q̃ fr̃es nr̃i nõ ꝑñt nec debent intrare interiores officinas quarumlibz monialium: r̃la prohibente: nisi in extreme necessitatis articl'o: vcz si aliqua monialis moreretur: ꝛ alius confessor pro ea audienda faciliter non posset inueniri.

Q̃d nisi ĩ extrema necẽitate ꝑñt fr̃es ingredi monasteria mo.

Quod semel aut bis ĩ mõ nialibus cõfessor extraordinarius.

¶Ex tabula. C.g. Rapistanij.1511.celebrati.

¶Ordinatur: q̄ pͣuinciales ⁊ custodes tenčātur monialibus in suis pͣuincijs ⁊ custodijs degentibus semel vel bis in anno aliũ confessorē virũ prouidum ⁊ honestum ex subditis suis assignare: cui ipse moniales possint ⁊ teneantur vnam confessionē ordinariam facere: ⁊ confiteri ⁊ absolui.

Q̄ tertiarie in particulari viuētes recipiant nisi ĩ cap. pͣuinciali

¶Ex tabula. C.g. antuerpie.1514. celebrati.

¶Declarat ⁊ vult capl'm generale: q̄ nec guardiani nec pͣuinciales possint recipere aliquas mulieres habitũ mutātes: aut tria vota emittētes: ⁊ in communi non viuentes: ad tertium ordinem beatissime patris nostri Francisci: sine consilio ⁊ assensu capituli prouincialis.

Q̄ guardiani nõ habēt auctoritatem sup̄ moniales.

¶Ex tabula prefati. C.g. antuerpie.1514.celebrati.

¶Declarat etiā idē capi. gñale q̄ null⁹ guardian⁹ hēt auctoritatē aliquā aut iurisdictionē sup̄ quascũq; tertiarias: nisi cõtuz sibi dāt gñales ⁊ pͣuinciales.

Q̄ guardiani nõ se itromittāt d̄ monialibus.

¶Ex tabula. C.g. Rothomagensis.1516. celebrati.

¶Ordinat denuo totũ capitu. gñale: q̄ guardiani quētuũ cuiuscũq; pͣuitie: nullo mõ se intromittāt in regimine monialiũ seu tertiariaꝝ sine spāli cõmissiõe. Sz pͣuinciales q̄ ad illas ⁊ earũ ꝯfessores diligēter ⁊ in pace sua exerceant officia.

Q̄ cõfessores nõ intrēt clausuraz nisi p̄ administratione sacramentorũ.

¶Ex tabula prefati. C.g. rothomagensis.1516.celebrati.

¶Confessores etiā hm̃õi monialiũ ⁊ tertiariarũ inclusarũ: nullo mõ illaruz clausurā de cetero intrare p̄sumāt: nisi solũ p̄ sacramētoꝝ administratiõe: oĩ etiā alia seclusa occasiõe. Et ijdē cõfessores nullo tp̄e in huiuscemodi clausura intrare attētet sine suis socijs vel socio illoꝝ a pͣuincialibus assignatis.

Q̄ taxetur numer⁹ monialiũ in q̄libet cõuentu.

¶Ex tabula C.g. lugdunensis.1518.celebrati.

¶In omnib⁹ monasterijs monialiũ seu soroꝝ cure gñalis seu pͣuincialium cõmissarum taxetur certus numerus monialium: vltra quē nullā recipere possint. Fiat autē taxa iuxta abbatissā ⁊ discretarũ ꝯsiliũ p̄ gñalem ministrũ. Et hoc intelligatur de habentibus redditus nisi in casu multum necessario arbitrio ministri ⁊ abbatisse.

Q̄ moniales nõ habeāt visitatores ab eis electos

¶Ex tabula predicti. C.g. Lugdunensis.1518.celebrati.

¶Moniales scē Clare tā de p̄ma q̄ de secũda regula: q̄ vrbaniste appellant: q̄ queciiq; alie religiose q̄ p̄ frēs nri ordinis reguntur nullus habeāt visitatores ab ipsis electos: s; a ministris pͣuincialib⁹ in suis pͣuincijs respectiue cuz suis capitulis pͣuincialibus visitatores ⁊ confessores dictis monialibus assignētur. Qui quidē visitatores ⁊ confessores: suis ministris pͣuincialibus subijciantur. Et causis legitimis exigētibus: a pͣuinciali ⁊ aliquibus discretis: etiā extra tēpus capituli iudicari possint ⁊ ab officijs predictis absolui. Debeantq; ipsi visitatores ⁊ ꝯfessores ac alij fratres dictis monialibus seruiētes: prelatis ordinis sicut ceteri fratres per omnia subijci.

Q̄ ministri ⁊ confessores nõ itrēt clausurā nisi in manifesta necessitate.

¶Ex tabula. C.g. Burdegalēsis.1520.celebrati.

¶Ad euitādas aplicas cēsuras: inhibet tā mĩstris pͣuincialib⁹ q̄ ꝯfessorib⁹ ne ingrediant clausurā monialiũ: nisi in articulo manifeste necessitatis p̄ abbatissam ⁊ discretas iudicāde. Q̄ si p̄fate abbatissa ⁊ moniales absq; p̄fata necessitate sic iudicata: aliquā p̄sonā introduxerint: p̄fatis subiaceāt aplicis censuris. ¶Oib⁹ vero fr̃ib⁹ cuiuscũq; ꝯditionis existāt sub legitimoꝝ actuũ

puarōis pena:firmit inhibef:ne cū aliqua nec cū moniali colloquiū hēant nisi pro qu libet vice spālem licentiā a ministro pūinciali:z in scriptis hēant.

¶Ex tabula . fac. C.g. burdegalensis.1520.celebrati.

¶In electione abbatisse sēp intersit minister pūincialis cū vno pfe q vide at z audiat quali er moniales vota aliarū recipiētes fideliter scribeāt. Qui quidē pūincialis nullā secularē recipiendam in capitulo pponāt: nisi hito prius placito abbatisse:ac maioris partis discretarū monasterij. ¶Nec pūincialis aut aliquis alius monasteriū ingrediat:nisi duobus aut trib⁹ pbatis patribus sit associatus. Quoꝝ tertius posset esse socius pūincialis.

Qō minister sterū electio ni abbatisse cum alio pfe

¶Ex tabula. C.g. carpensis.1521.celebrati.

¶Quia vero sororū religiosarū p̄ā cōsolatioē quam quietem pcurare cupim⁹ idcirco circa earū regimē visitationē seu electionē p̄sertim eaꝝ que regulari obseruantia fulgēt nihil inouare decreuim⁹ sed in suis antiquis laudabilib⁹ cōsuetudinib⁹ z istitutis manuteneanf nisi specialis prouisio pro aliqb⁹ prouincijs particulariter ordinetur.

Qō moniales i suis antiquis cōsuetudinib⁹ manuteneantur

¶Ex tabula. C.g. Burgensis 1523.celebrati.

¶Omnes abbatisse hispaniarū elapso earū officij triēnio teneanf officia sua resignare in manibus sui prelati z visitatoris. Quo facto:libere detur electio abbatisse cōmunitati. Poterunt tamen reeligi. In illis tamen monasterijs in quibus infra triēnium non fuit facta noua electio:seruetur:et in vigore psistat illa ordinatio.

Qō abbatisse finito triēnio renūciēt officium.

¶Ex tabula p̄fati. C.g. Burgēsis.1523. celebrati.

¶Declaratur:q cōfessores moīaliū nō habēt aliquā auctoritatē erga moniales in foro exteriori:sed solū in foro conscientie z interiori:

De auctoritate cōfessoꝝ monialium.

¶Ex tabula. C.g. Assisij. 1526.celebrati.

¶Statuif q minister pūincialis posit compellere moniales z sorores tertij ordinis ad cōpromissionē faciendā quotiēscūqz fuerit aliquis inf menasteria ipsarū adinuicē: vel inter ipsas z alias moniales:aut cū fratrib⁹. Qō si aliqua predictarū appellauerit:vel non consenserit:siquidē prelaturam habuerit:priuetur officio. Qō si fuerit subdita monialis:priuetur vo.o. Similiter .ij ordinis:scapulario priuetur quousqz consentiat.

Qō pūincialis posit cōpellere mōniales ad cōpromittendū lites.

¶Ex tabula prefati. C.g. Assisij.1526.celebrati.

¶Ordinatur z mādaf auctoritate apostolica in hoc cap. publicata: q nō sit de cetero aliqs cōmissari⁹ vel visitator moniaꝝ:sed omnes moniales sint immediate sub obedientia pūincialiū aut custodū : vbi custodes habent.

Qō puīnciales lo.uz sint visitatores monia.

¶Ex tabula. C.g. Tholosani.1532 celebrati.

¶Cū ordo nr̄ multa sustineat grauamina:magnasqz hēat occupatiōes in p iudiciū spūalis pfec.⁹ ppf regimē monialiū z soroꝝ:statuit vniuersū capi. q huiōi moniales z sorores sub nr̄a cura existētes diligēter regant z dirigantur in via dei z in sanctis suaꝝ pfessionū. Sz de cetero nullo mō aliqd monasteriū quarūcūqz monialiū z soroꝝ acceptef nisi d ꝯsensu cap. gnālis:sub pena carceris. Nec puīciūs nri ordis quouis mō illis tradaf. Et si aliq abbatissa. mat monialis:aut soror p noui monasterij acceptatione sine gnālis capi. consensu laborare iuuēta fuerit:carceri māciper:nō liberanda nisi p capi. gnāle.

¶ Ex tabula pfati. C. g. tholosani. 1532. celebrati.

C Arceant strictissime fratrum accessus ad monialium et sororum loca. Et nullo modo cum eisdem loqui possint: nisi a ministro provinciali licentiam in scriptis habeant. Et tamen hospitij et celebrationis gratia ad huiusmodi loca accedere: vbi fratrum conuentus non sunt. ¶ Etiam districtissime confessoribus quarumcumque monialium et sororum precipitur sub pena priuationis officij et actuum legitimorum ipso facto incurrenda: ne aliquo modo de temporalibus bonis earundem: et causis secularibus et litigiosis se intromittant. Sed talia cum necesse fuerint per seculares: et non per fratres fiant. ¶ In predicatione verbi dei: et sacrorum administratione: ac alijs que spiritualem profectum concernunt: omnem adhibeant curam et diligentiam. ¶ Et nullo modo sub eadem pena predicta ipsa monasteria ingredi possint quacumque ex causa confessores prefati: nisi pro sacramentis administrandis. Si vero aliqua in ipsis monasterijs fuerint agenda: per seculares fiant: et nullo modo per confessores: aut socios eorundem.

C Pro. 8. Item ordinamus quod fratres suas prouincias exeuntes, etc.

¶ Ex tabula. C. g. Montis lucij. 1467. celebrati.

Quod ministri non licentient fratres ad alias prouincias.

Nullus prouincialis etiam si fuerit commissarius generalis: nisi in sua commissione fuerit ei expresse et specialiter commissum: possit licentiare fratres suos ad eundum extra prouinciam suam ad manendum. Nec recipere aliquem venientem de aliena prouincia absque licentia generalis.

¶ Ex eadem tabula. C. g. Montis lucij. 1467. celebrati.

Ne fratres mittantur soli.

C Fratres non mittantur soli contra regulam et constitutiones. Caueant que super hoc a nimia sequestratione. Et guardiani mittentes eos: puniantur ab officio per prouincialem.

¶ Ex prefata tabula. C. g. montis lucij. 1467. celebrati

Quod fratres non vadant extra suas prouincias nisi in casu.

C Ad discursus fratrum euitandos: et ad pacem mutuo conseruandam ordinatur: quod prouincias concernendis nullus vadat extra prouinciam suam: nisi in casu in quo aliquis conuentus loci constitutus in confinio alterius prouincie. Tunc enim fratres illius conuentus possunt facere questam in terminis assuetis prefati conuentus. ¶ Nec aliquis predicet in aliena prouincia vel custodia contra voluntatem illius prouincie vel custodie: nisi contigerit ipsum ibidem transitum facere ad peragendum viam suam.

¶ Ex tabula. C. g. castri radulphi. 1478. celebrati.

Qualiter fratres diuertentes se debeant habere vbi sunt conuentus ordinis.

C Fratres ratione nundinarum: vel alia causa ad loca vbi nostri ordinis monasteria habent declinantes: antequam aliqua procurent vel exequantur: prelatis huiusmodi se representent. A quibus recipiantur et procurentur: vnumque ex fratribus dicti loci associent: si secundum deum iudicauerint opus esse. Et in illo loco extra conuentum absque licentia prelati non comedant: vel bibant: aut dormiant. Et caueant a questibus inhonestis: curiosis et superfluis: et nimis preciosis: et ab indecenti procuratione.

¶ Ex tabula. C. g. Burgensis. 1484. celebrati.

Quod non licencient fratres ad peregrinationes.

C Ordinatur quod ad euitandum discursus: et tollendam materiam euagationis: nullus prouincialis possit licentiare fratres commissos sue cure ad visitandum terram sanctam: beatam mariam de angelis: beatum Jacobum in compostella: absque capituli prouincialis assensu.

¶Ex tabula. C.g. meclinensis: 1499. celebrati.

¶Ordinat: ꝙ ꝓuinciales: custodes: ⁊ guardiani nõ dent fratribus licentiam eundi extra ꝓuintiã suam. Sed si qui tales extiterint ꝙ nõ possit ꝓternitas eorum reprimi: in domo discipline grauiter constringantur.

Qð reꝑmãt volentes ire extra suã ꝓuinciam.

¶Ex tabula prefati. C.g. meclinensis. 1499. celebrati.

¶Declarat: ꝙ fratres obseruãtie nõ pñt salua conscientia: etiã ꝗtũcunqȝ discoli fuerint licentiari vt cõuentualibꝰ se subijciant: etiã si in obseruãtia stare noluerint. Sed a suis insolẽtijs coherceant penis debitis: etiã vsqȝ ad carceris. ¶Professi aũt sub cõuẽtualibꝰ: ⁊ postea nobis adiũcti: cũ a suis insolentijs resipiscere noluerint: ⁊ licentiã postulauerint: licentiari possunt: dũmodo in obseruantia sub conuẽtualibus stare voluerint. Alias non.

Qð frẽs obseruantie nequẽt licentiari ad conuẽtuales.

¶Ex prefata tabula. C.g. burdegalensis. 1520. celebrati.

¶Nullus minister nec cõmissarius gñalis mittat frẽz aliquẽ ad ptes hierosolimitanas: nisi sup hoc habuerit a reuerẽdissimo pr̃e ministro gñali licentiã specialẽ. Simili͛ nõ mittãt: frẽs ad curiã romanã: nisi ex manifesta necessitate. Et hoc de cõsilio patrũ: cũ locus ille sit valde grauatus.

Qð solꝰ minister generalis possit mittere hierlm.

¶Ex predicta tabula. C.g. burdegalensis. 1520. celebrati.

¶Ordinatur: ꝙ nullus frẽm curia cuiuscunqȝ regis: ꝑ quocũqȝ negotio cõpareat: nisi prius guardiani loci propinquioris bitationi regis se suaqȝ negocia ostẽdat. Cui guardianꝰ p̃fatus sociũ assignare debet: nec cũ ꝓprio socio mittat. Siqs aũt appellationẽ fecerit: actibus legitimis sit priuatꝰ. Et depbensus: disciplinet a guardiano: ⁊ oibus rebus in dicta curia ꝗsitis spoliet.

De eũtibus ad curias regnũ qualiter se hr̃e debent.

¶Ex tabula. C.g. burgẽsis. 1523. celebrati.

¶Fratres pro suis excessibus aut demeritis: aut alias per superiorũ suorũ sententias de suis ꝓuincijs expulsi ⁊ relegati: durante hmõi relegationis ⁊ sententie tẽpore: neqȝ tanq̃ habitatores: neqȝ tanq̃ hospites: aut alio modo ad ꝓuinciam reuertant vnde relegati ⁊ dimissi fuerint.

Qð relegati nequeũt ingredi suã ꝓuinciã etiaz vt hospitis.

¶Ex tabula prefata. C.g. burgensis. 1523. celebrati.

¶Reuocat statutũ capi. gñalis carpẽsis: ꝙ frẽs ibant ad libitũ suũ ad gñalez ministrũ: vel ad eius cõmissariũ. Et declarat: ꝙ recursus ad mĩstros ƀz regulã intelligit: qñ frat declarabit pr̃i guardiano ⁊ discretis conuentus necessitatẽ suã: ⁊ guardianꝰ ⁊ discreti p̃dicti iudicent fratres petitionez eẽ rõnabilẽ.

Qð recursꝰ ad ministros debz esse qñ guardianus ⁊ discreti iudicauerit.

¶Ex tabula. C.g. assisij. 1526. celebrati.

¶Ordinat: ꝙ nullus frater possit exire extra suum cõuentũ vel prouinciam: etiam pretextu recursus ad prelatum supiorẽ sine licentia guardiani qñ exit locum: vel prouincialis ministris quando exit prouinciam.

De mõ excũdi prouitiaz vel ꝯuentui.

¶Ex tabula. C.g. assisij. 1526. ccelebrati.

¶Prohibet capitulum generale omnibus fratribus cuiuscunqȝ cõditionis existant: ne estiualia: vel calceos integros portent. Calceos tamen huiusmodi iuxta regulam fratres necessitati ⁊ infirmi poterunt calceare: necessitate tamẽ huiusmodi prius a superiore examinata.

De calceis ⁊ stiualibus nõ portandis.

¶Ex prefata tabula. C.g. assisij. 1526. celebrati.

¶Declaratur ex auctoritate apostolica ꝙ ministri prouinciales de consensu aliquorum patrum prouincie possint licentiare fratres vt transeant ad con-

Qualr possint licẽtiari

frēs obs. ad ɔuētuales.

uentuales. Licentiati aūt ad obseruantiā amplius nō admittant. Et idem iudicium censeatur de illis q auctoritate aplica dimiserunt habitum: vel transierunt ad conuentuales.

¶ Ex tabula. C. g. Parmensis. 1529. celebrati.

Ad idē qd̄ s

¶ Nullus frater licentiet ad frēs ɔuētuales sine lrīs capli ꝓuincialis. Ei ꝓuo doceat de lrīs q̄ magr ɔuētualiū sit paratus illum recipere

¶ Pro. 5 Item statuimus 7 ordinam⁹

et. s. de apostatis.

¶ Ex tabula. C. g. Salmantini. 1461. celebrati.

Qualr fugitiui pūniāt: 7 eos ōtineāt.

Ordinatum: q̄ q̄cunq̄z ꝓuincialis: custos vl' guardianus aliquē frēm fugitiuū alterius ꝓuincie recepit: absoluat cū ꝓuo cū vna disciplina solēni: 7 remittat eū ad suū p̄latū a quo fugerat. ¶ Si ꝟo aliqs talem *fugitiuū recepit (qd̄ absit) ipso facto sit ꝓuatus officio: nec restituat sine gñalis licentia speciali.*

¶ Ex tabula. C. g. Montislucij. 1467. celebrati.

Pene istī cte apostatis et postq̄ reddiderunt.

¶ Ad p̄cludendū viā apostans ordinat: q̄ q̄cunq̄z frater clericus a familia apostatauerit: si ɔtigat eū reddere: 7 recipi: maneat suspēsus ab officio p̄latōis: p̄dicatiōis: 7 ɔfessiōis sclariū vsq̄z ad bienniū. Si ꝟo laic⁹ apostatauerit: 7 extra familiā ordines suscepit: si ɔtingat ipm denuo in familia nrā recipi: maneat suspēsus ab executiōe ordinū: 7 ab oī ꝓmotione ad officia oī modo quousq̄z p caplm gñale fuerit determinatum.

¶ Ex tabula. C. g. Barchinonensis. 1508. celebrati.

Qd̄ nō retineāt apostatā aliarū ꝓuinciarū nisi in casu 7c.

¶ Prouincialis p̄textu cuiuscūq̄z cōmissionis a gñali sibi date: nō posset recipere aut retinere frēs apostatas aliar ꝓuinciar in sua sine lrīa: nisi hoc ei specialr ɔcedat: sub pena ꝓuatiōis officij ipso facto. Ad qd̄ non nisi p gñalem possit restitui. Si tñ aliqs foret adeo derelict⁹ 7 ꝓteruus: q̄ obedientie iugo colū submittere: 7 ad suā ꝓuinciā reddere nollet: possit p p̄rem ꝓuincialē sine fraude in domo disciplinе: seu alias p mēsem detineri: donec suo ꝓuinciali restituat: aut eius discessio fideli significari possit.

¶ Ex tabula. C. g. Rapistani. 1511. celebrati.

De penis istigēdis apostatis post reditum.

¶ Ordinat: q̄ q̄cūq̄z frater apostatauerit: in suo reditu puniat pena carceris. Et si sacerdos sit: teneat vltimū locū sacerdotū: si cleric⁹ clericorū: si laic⁹ laicorū. Et nihilominꝰ (vt penis statuta) sit ꝓuatus oib⁹ actib⁹ legitimis nec possit restitui nisi p caplm ꝓuinciale. Qd̄ si ɔtra factū fuerit: ipsa dispēsatio nulla sit. Et sic dispēsantes seu dispēsare p̄sumētes: si fuerint ꝓuinciales: per caplm ꝓuincialē: si custos p ꝓuincialē: si guardian⁹ p ꝓuincialē vel custodē p duos vel tres mēses ab officio suspendat. Et si id cū ca tunc officij acceptauerit: alijs penis grauiorib⁹ puniantur.

¶ Ex tabula. C. g. Antuerpie. 1514. celebrati.

Qd̄ quilib3 gardian⁹ possit capere quoscūq̄z apostatas itra suos terminos.

¶ Concedit gñalis 7 totum caplm gñale guardianis auctoritatē capiēdi: detinēdi: ac puniēdi frēs p terminos suor ɔuētuū trāseūtes: si aliqd̄ scādalū cōmiserint: nō obstante q̄ mittant ad aliā ꝓuinciam vel ad alia loca p obedientiam generalis.

¶Ex tabula. C.g. Burdegaleñ. 1520. celebrati.

¶Statuitur: ꝙ nec cōmissarius gñalis: nec ꝓuinciales ministri possint aliquē apostatā retinere: sʒ ad suas ꝓuincias qb⁹ incorpati fuerint remittere hēant: sub pena ꝓuationis actuū legitimoꝝ. Et priusq̄ aliqs frater de ꝓuincia ad ꝓuinciā trāseat: ꝓus habeat ꝯsensum in scriptis ministri ꝓuincie ad quam vult trāsire. In qua eius ꝯuersatio videat̄ p annū anteq̄ incorporet̄ ꝓfate ꝓuincie. Post quē annū: capl'm ꝓuinciale possit dictū frēm incorpare si visum fuerit. Sin aūt: remittat ad suā ꝓuinciā: in qua in penā sue leuitatis: p vnū mēsem caputium nouicioꝝ portet.

Ad idē qd̄ s

¶Ex tabula. C.g. Burdegalensis 1520. celebrati.

¶Ordinatur: ꝙ qñcunq̄ aliqs apostata reuertit̄: aut a Reuerendissimo p̄re gñali: aut ab alio loco: p annū vnū integrū oī feria sexta in cōitate dicat culpā suā: ⁊ disciplinet̄ publice: ac in pane ⁊ aqua ieiunet p dictū ānū integruʒ p̄fatis ferijs sextis.

De trāseuntib⁹ cū licētia ad aliquas ꝓuincias.

¶Ex tabula. C.g. Carpensis. 1521. celebrati.

¶Apostate mittāt̄ ad suas ꝓuincias: ⁊ nō retineāt̄ in alienis. Ministri ꝓo ⁊ alij p̄lati eos retinētes: priuētur suis officijs: ⁊ nō possint releuari: nisi a gñali ministro: vel a capl'o ꝓuinciali.

De penis infligēdis apostatis.

¶Ex tabula. C.g. Assisij. 1526. celebrati.

¶Ordinatur: ꝙ apostate reddeūtes ad suas ꝓuīcias: postq̄ fuerint absoluti a statutis: icarcerēt̄ p tp̄s ad arbitriū p̄lati deputandū. Qd̄ si eoꝝ apostasie vltra tres mēses ꝑseuerauerit: teneāt p sexenniū vltimū locū supra nouicios. Qñ aūt in sua apostasia habitū ordīs dimiserit: p decenniū teneant p̄dictū locū: ⁊ voce actiua ⁊ passiua priuētur p idem tempus.

Qd̄ apostate remittāt̄ ad suas ꝓuīcias

De penis infligēdis apostatis post reddituum.

¶Ex tabula. C.g. Parmensis. 1529. celebrati.

¶Qñ apostate nři ordis alit̄ capi nō pñt: debēt p̄lati recurrere ad brachiū secularē: nullo mō ꝑmittētes eos in dedecus ordinis euagari.

Qd̄ ēt p brachiū seculare capiāt̄ apostate.

¶Ex prefata tabula. C.g. Parmensis. 1529. celebrati.

¶Frēs apostate reuersi cū infirmitate ꝯtagiosa tp̄e apostasie acquisita: nullo mō recipiant̄: ne frēs sanos inficiant.

¶Pro fine totius prefati capituli.

¶Ex tabula. C.g. Meclinensis. 1499. celebrati.

Declaratur: ꝙ frater sacerdos in extrema necessitate pōt dare paruulo sacr̄m baptismatis: dum modo non adsit alius sacerdos: etiam in p̄sentia virorum secularium laicorum. ¶Et quod in regula prohibetur ne fiant compatres ⁊c. intelligendum est quo ad eleuationem de fonte baptismatis: non quo ad baptizationem: quia (vt dictum est) in casu necessitatis absente sacerdote seculari: vel alterius professiōis bene possunt fratres nostri sacerdotes baptizare.

Qd̄ apostate infecti nō recipiantur.

¶Ex tabula, C.g. Salmantini. 1461. celebrati.

¶Ordinatur: ꝙ de medicinis extra ordinem: nullo modo fratres se intromittant.

Qd̄ in extrema necītate pñt frēs sacerdotes baptizare.

¶Ex tabula. C.g. Rothomegensis. 1515. celebrati.

Quod non debeant plures syndici quam duo.

¶Declaratur syndicos non posse preter vnum vel duos audire diuina tempore interdicti. Quapropter vltra vnum vel duos si plures fuerint inuenti: suo syndicatu a prouinciali priuentur.

Quo ad capitulum sextum de correctione delinquentium.

¶Pro. §. Nec volumus eisdem licere fratribus ꝛc. f. appellare.

¶Ex tabula. C. g. Lugdunensis. 1518. celebrati.

De penis appellatium a sententia capituli generalis.

Declaratur quod quicumque frater cuiuscumque conditionis existat: qui ex forma diffinitionis capituli generalis appellare presumpserit: priuetur iure quod prius in eo appellatione seque intendebat. Et nihilominus grauiter puniatur arbitrio ministri generalis cum consilio quattuor patrum qui aliquando fuerint diffinitores.

¶Pro. §. Item si aliquis minister prouincialis. ꝛc.

¶Ex tabula. C. g. Palencuele. 1480. celebrati.

Quod non indifferenter detur auctas pro casibus reseruatis.

Statuitur quod prelati non leuiter sed aliquibus fratribus maturis discretis committant casus sibi reseruatos: eodem quibus commiserit fulciendo fidelibus consiliis: put secundum deum saluti animarum viderint expedire.

¶Ex tabula. C. g. meclinensis. 1499. celebrati.

Qui casus reseruant semper generali.

¶Declaratur quod casus sequentes semper generalibus reseruantur: scilicet mutare fratres de vna puincia in aliam: promouere fratres ad officia predicationis et confessionis extra capitulum prouinciale: et sigilli falsificatio generalis: ac ne prouinciales confraternitatis litteras dent nomine generalis: quantumcumque est plenaria auctoritate commissio illis detur: nisi specialiter huiusmodi exprimatur.

¶Ex tabula. C. g. Burdegalensis. 1520. celebrati.

De absoluentibus a casibus reseruatis.

¶Qui ausus fuerit absoluere: vel affirmare quod possit absolui a casibus ministris reseruatis: et occultis secretis super quibus non habet specialis auctoritas: pena vi ce priuetur actibus legitimis. pro secunda carceri mancipetur.

¶Ex tabula prefati. C. g. Burdegalensis. 1520.

Quod virtute nullius indulti apostolici possit quis absolui a casibus reseruatis ministris si ne licentia eorum.

¶Ut fratribus iuxta regule puritatem maior recipiendi sacrum penitentie tribuatur occasio: reuerendissimus pater noster minister generalis: et quoad fratres quam quo ad moniales reuocat omnes gratias. facultates. confessionalia: et indulgentias: et quaslibet litteras: sub quocumque verborum forma: et a sede apostolica concessas: siue vigore bulle cruciate: vel fabrice sancti petri de vrbe: aut quarumlibet confraternitatum: pro quanto sunt in preiudicium casuum ministris reseruatorum: declarat omne contra sententiam sanctissimi domini pape voluntatem: et fratres quam sorores vel prelatis gratiis: quo ad confessiones faciendas de casibus predictis: aut contra instituta ordinis: absque licentia generalis aut prouincialium ministrorum: quo nisi modo fit etiam irritum et inane quod alias fuerit attentatum. Et hoc vigore cuiusdam breuis pinissorum declaratorii ab Alexandro papa olim concessi: et breuis specialis Leonis. x. R. p. m. g. missi: et in hoc capitulo publicati.

¶Ex tabula. C.g. Carpensis. 1521. celebrati.

¶Asserētis ꝙ qlibꝫ ꝯfessoꝛ pōt absoluere a qbuscūqꝫ casibus ēt reſuatis ꝛ secretis: siliterqꝫ absoluētes: pro pͥma vice actibus legitimis sint ꝑuati. Et si fuerint recidui: carceri mancipentur.

De pena asserentiū q̄ḻ qlibꝫ posse absolue a reseruatis.

¶Ex tabula. C.g. Assisij. 1526. celebrati.

¶Declarat iuxta determinatiōes summoꝝ pontificū ꝙ frēs ꝯfitētes pctā reseruata eis q̄ absoluendi non hn̄t auctatem: ꝛ si formaꝫ absolutionis recipiant: nullo tn̄ pacto remanent absoluti.

Qꝺ nō valꝫ absolutio a reſuatis nisi ab hn̄te auctoritatē fiat.

¶Ex tabula ꝑfati. C.g. Assisij. 15.26. celebrati.

¶Ordinat ꝛ mādat auctate aplica: ꝛ totius capli gn̄alis: ꝙ nullus guardianus possit sibi reseruare casum aliquē: sꝫ solus minister prouincialis id poterit.

Qꝺ guardiani neqūt reſuare casus.

¶Pro.ſ. Nullus incarceretur.

¶Ex tabula. C.g. Carpensis. 1521.

Iuxta ꝯstitutioni Martini .5. ꝛ Farinerij .c. 7. vꝫ ꝙ nullus in carcerem nisi pro manifesto ꝛ enormi excessu addat. Et q̄ contrafecerit: ipso facto legitimis actibus sit pꝛiuatus.

De cā incarcerationis.

¶Pro.ſ. habeātur aūt boni carceres.

¶Ex tabula. C.g. Assisij. 1526.

Ut legi charitatis ꝛ pietatis satisfiat: ꝛ statutū gn̄ale fuerit: in quo ordinat: ꝙ carceres fortes q̄dē: sꝫ hūani hēant: ꝑcipit capꝑm gn̄ale ne carceres sint omnino sine luce: vt in carcerati diuino officio: ꝛ spiritalis lcōnis socio aliqn̄ possint intēdere. Incarceratis quoqꝫ ꝯfessionē sacramētalē petentibus: ꝑsidens negare non possit. Et ppetuo nihilominus carceri dāpnatis: pro die sacro paschatis redat: ꝛ ad sanctā cōionem in infirmaria vel alio secreto ꝛ honesto loco: ipso die admittantur.

¶De q̄litate carceꝝ: ꝛ de mō tractādi icarceratos.

¶P.o.ſ. Nullus frater per se vel interpositam personam q̄cunqꝫ ꝛc.

¶Ex tabula. C.g. Burdegalensis. 1520. celebrati.

Qui ausus fuerit reuelare secreta ordinis alicui psone extra ordinem: vnꝫ in ipsius ordinis scādalū: carceri p duos mēses ad minus mācipet. ¶Et q̄ māifestauerit pctm̄ secretū alicuiꝰ alijs ꝑterq̄ꝫ suo ꝑlato: ex cuiꝰ māifestatiōe sit fr̄ ille infamatꝰ: ꝑuatus sit actibꝰ legitimis.

De penis reuelātiū secreta ordis: aut pctm̄ alteriꝰ.

¶Ex tabula. C.g. Assisij. 1526. celebrati.

¶Decernit gn̄alis ꝯgregatio: ꝙ qcūqꝫ frater obtinuerit breue aplicū tāgēs statū ordinis: sine licentia capli gn̄alis: vel ministri gn̄alis: seu cōmissarij gn̄alis: aut ꝓcuratoris sine commissarij curie: sit ꝑuatus perpetuo actibus legitimis: ꝛ expellatur a sua prouincia.

Pene cōtra obtinentes lr̄as aplicas ad inmutādū statū ordis.

¶Pro.ſ. Quicunqꝫ frater consuetus fuerit a suo fratre socio. ꝛc.

¶Ex tabula. C.g. Palencie 1470. celebrati.

Ne frēs ab inuicem se sequestrent.

Seruetur statutū de nō seqstrando se ab inuicem. Et quicunqz in hoc defectuosus fuerit: p qualibet vice panē z aquā i terra comedat corā fratribus in vna refectione.

¶Pro fine pfati. §. ibi. Arctetur grauius in domo discipline.

¶Ex tabula. C.g. Assisij. 1526. celebrati.

Declaratio arctatiōis incarceratorum.

Declaratur: q quando in statutis generalibus: vel alias fit mentio ad arctatione alicuius fratris: arctatio huiusmōi sic intelligatur: q p triduū in qualibet septimana frater talis disciplinetur: cum pa[...] dicere mei [...] recitato: z comedat panem z aquam duntaxat. Et hec pena durabit per tempus quod discreti loci disposuerint. Ita tamen q temporis huius taxatio arctatis ipsi non reueletur.

¶Ex tabula pfati. C.g. Assisij. 15.26. celebrati.

Propter qd possit qs arctari.

¶Nulli plato vel psidenti liceat arctare incarceratū ad pfitendū in foro exteriori oia crimina qcunqz fecit: s3 solū ad illa de qbus accusatur: z pter q fuit incarceratus: nisi violenta suspitio: z indicia manifesta sup alijs criminibus arctandum merito suaderent.

¶Pro. §. Quicunqz frater inuētus fuerit proprietarius. zc.

¶Ex tabula C.g. Burgensis. 1484. celebrati.

Quid importet pena pprietarij.

Declarat: q pena pprietarij q aliqū in pstitutionib° ponitur: est pena priuationis actuū legitimor: z canonice sepulture. Et p laicis: priuatio vocis actiue z passiue: z visitationum in iudicio.

¶Pro. §. Inhibemus etiaz accusatis.

¶Ex tabula. C.g. Carpensis. 1521. celebrati.

Ne qs reuelet pctm alterius nisi plato.

Quicūqz frēs reuelauerint alicui fratri pterqz plato suo pctm alicui° fratris: in infamiā vel scādalū ipsius: ipso facto actib° legitimis sint priuati. Et cui hec pena nō competit: pbationis caputio puniatur p vnum mensem.

¶Ex tabula. C.g. Salmantini. 1461. celebrati.

Pene infligēde turbatoribus pacis: z iniuriantibus alios.

¶Quicūqz frater rept° fuerit publice vl secrete turbator pacis fraterne z monopolior pfecutor: vbis pumeliosis seu iniuriosis improperiū quouis mō fratri inferēdo: dicēdo. Tu es spuri° vel ignobilis: rusticus: aut de gnē paganor: vel sarracenor: seu iudeor: seu alia vba eqpollētia exprimēdo seu falso criminādo: p pma vice: corā fratrib° publice pmedat panē z aquā. p scda vo: retineat in domo discipline p diē naturalē. Et p tercia vice: icarceret. Et in hac penitētia: null° puincialis iferior possit dispēsare. Et qcūqz alius sup hoc psumpserit dispēsare: ipso facto suo sit priuatus officio.

¶Ex tabula. C.g. Burdegalensis. 1520. celebrati.

De pēa pturbātiū puincias.

¶Ordinat: q frēs q sunt pturbatores puinciar: iudicio mgri gnalis cū pui:

ciali ministro ⁊ maiori parte vocaliū: mittant in exiliū ad alienā prouinciam. Ita φ nullo mō reuocent ad prouinciā suā absq3 gñalis capli assensu.

¶ Ex tabula. C. g. Burgensis. 1513. celebrati.

¶ Frēs p suis excessibus: aut demeritis: aut alios p suoꝝ supioꝝ sententias de suis prouincijs expulsi ⁊ relegati: durāti hmōi relegatiōis ⁊ sentētie tpe: nec tanq̄ habitatores: nec tanq̄ hospites: aut alio modo ad prouiciā reuertātur vnde relegati ⁊ expulsi fuerunt. — Qd relegati a suis puīcijs nō itrēt illas durāte relegatione.

¶ Ex tabula. C. g. Assisij. 1526. celebrati.

¶ Decernitur: φ de cetero frēs nō presumāt attētare diuisiōes prouīciaꝝ per facultates aplicas: seu p manus seculari nisi ne licentia capli gñalis: sub pena φ de eoꝝ prouīcia nō possint bfe p triginta annos ministrū prouīcialē. Et tales solicitatores a prouīcia ppetuo expellantur. — De attētanti bꝰ diuisiōes puīciaꝝ sine licentia capli gñalis.

¶ Pro. §. Declaramus etiā φ vbicūq3 in constitutionibus: ⁊c.

¶ Ex tabula. C. g. Burdegalensis. 1520. celebrati.

Ordinatur p ɔscientiaꝝ friū quiete: φ multe pene q̄ ipso facto infliguntur in statutis gñalibus: de cetero intelligant sic: vz q̄ cū primū ministro aut plato de perpetratione pp̄ter qd̄ pena inflig̃r ɔstiterit: tenetur indispensabilr penā taxatā fratri delinq̄nti inffligere. — Qualr itelligāt pene isti cte ipso facto.

¶ Ex tabula. C. g. Assisij. 1526. celebrati.

¶ Declaratur: φ vbicūq3 in statutis gñalibus: vel particularibus taxatur pena incurrēda ipso facto: in talē penā nō incurritur: nisi post declaratonē factam a prelato. Prelatus autem non declaret delinq̄ntem commisisse factum pro quo pena erat imposita ipso facto: nisi per rei euidentiam: vel legitime de crimine ɔstiterit. Post declaratonē tñ hmōi: ipso facto reus in penā venit impositam sine noua impositione. — Qñ icurrit pena ipso facto iposita.

¶ Ante. §. Et ne labor capituli. ⁊c.

¶ Ex tabula. C. g. Burdegalensis. 1510.

Inhibetur oībus platis ⁊ cōmissarijs qbuscūq3: sub pena priuatōis officij: ne sciēter ⁊ deliberate crimina punita p suos pdecessores iterū punire: aut ea renouare: aut in dubiū adducere: nec sup eisdē punitis: in suis visitationibus audeant inquirere. — Ne puniant aut renouēt iā punita.

¶ Ex tabula. C. g. Carpensis. 1251. celebrati.

¶ Ordinatur: φ semel visitata: ⁊ p antecessores platos punita: per successores non debeant amplius renouari. — Qd visitata nō visitētur iterum.

¶ Pro fine potest addi quid sequitur.

¶ Ex tabula. C. g. Burdegalensis. 1520. celebrati.

Si aliqs ausus fuerit respondere suo prelato: aut prelati vicario i choro: capło: vel refectorio: aut alia communitate post inhibitionem sibi factam: nisi prius petierit licentiam: (quā si nō habeat: patientiaꝫ habeat) actibus legitimis priuetur. — Pēa rñdētiſ plato i cōita te sine lnia.

❡ Quo ad capitulū septimū de electionibus ꝛ institutionibus officiariorum.

❡ Pro. §. pmo. §. de electiōe guardiani.

Pena asserētis cōitatē eē supra Guardiani.

❡ Ex tabula. C. g. Basilee. 1472.

Declaratur: q asserere communitatem alicuius ꝯuentus congregatā fore super guardianum: est presumptuosum ꝛ temerariuz. Et q hoc pertinaciter sustinere vellet: tanq̄ errans ꝛ subuersor obediētie sancte: carceri mancipetur.

De mō instituendi plātū ordinariuz.

❡ Ex tabula prefati. C. g. Basilee. 1472.

❡ Declaratur: q gñalis vel prouincialis non pōt instituere prelatū ordinarium in aliquo conuentu vel loco: sine consensu conuentualiū: vel maioris partis eoꝝ: nisi in casu quem ponūt statuta.

De electione guardiani.

Ex tabula. C. g. Mechlinensis. 1499. celebrati.

❡ Ordinat: q statutū gñale Barchinonense quo ad electionē guardianoꝝ ad vnguē obfuet. Nec tñ propter hoc auctoritas prouincialis capli restringitur: quin pres diffinitores cū venerando pre prouinciali aliqbus rōnabilibus causis moti possint alium dare. Dum tamen valde raro: ꝛ nō passim hoc fiat.

❡ Pro. §. Ceterum ordinamus. ibi. In hoc autem capitulo ꝛ alijs electionibus.

Quō frēs habitātes cum monialibus admittāt ad elcōnē discreti: nisi distēt ꝛc.

❡ Ex tabula. C. g. Rapistani. 1511. celebrati.

❡ Frēs morātes in monasterijs monialiū q huc vsq3 habuerūt vocem in elcōne discreti ad capm prouinciale mittēdi in ꝯuentibus iuxta quos morātur: faciant vt consuetū est. Non intelligunt tñ hre vocez passiuā pter illos q sunt sub obedientia guardiani: q2 tunc hūt actiuā ꝛ passiuam. Frēs autē distantes a conuentibus sriñ p spacium duaꝝ aut trium leucaꝝ: nō habeāt actiuam nec passiuam.

❡ Pro fine. §. Cum vero de excessibus guardiani. ꝛc.

Quō visitatio guardianoꝝ fiat p scrutiniū.

❡ Ex tabula. C. g. Lauallis. 1505.

Ordinat: q tam visitatio q̄ retentio: seu depositio guardianoꝝ de cetero fiat p scrutiniū: vcz p dispositionē vnius scribe ꝛ duoꝝ testiū p guardianū cū discretis (vt moris est) ordinandoꝝ. Qui seorsum singuloꝝ vota ingrāt ꝛ ꝯscribāt. Que qdē scripta: seu articli corā cōitate legātur: ꝛ vt moris est examinent anteq̄ eisdē guardianis dicant: seu ad eoꝝ retentionē vel depositionē procedatur.

Quō nō valētes seq vitā cōmunē nō fiant prelati.

❡ Ex tabula Burdegalensis. 1520. celebrati.

❡ Mandatur per sanctam obedientiam: vt non instituantur Guardiani nec abbatisse nisi possint stare ad vitam communem: tam quo ad chorum [illegible] ad mensam.

¶Ex tabula. C.g. Burdegalensis.1520.celebrati.

¶Ordinat̃: q̃ de cetero in caplis localib⁹ frẽs nec guardianos aut alios officiales deponũt: nec guardianoꝝ: aut alioꝝ officialiũ electionẽ faciant: sed tñ discretũ q guardiani visitationẽ ad caplm portet: ⁊ alias ꝯuentus cõmoditates ꝓcuret eligãt. Sed oẽs officiales ꝑdicti p ꝓuincialẽ ministrũ: ⁊ diffinitores in caplo ꝓuinciali instituãtur. Qð si alicui ꝯuentui de guardiano ãte ꝓuinciale caplm sit ꝓuidendũ: minister cũ consilio aliquoꝝ pr̃ui de Guardiano aut alio officiali prouideat.

Qð p capl̃a localia nõ deponãt̃ guardiãi nec alij officiales. Et q̃lit̃ pñt dupliciter instit̃ui.

¶Ex tabula. C.g. Assisij.1526.celebrati.

¶Circa visitationes prelatorum ad capitulum transmittendas ordinatur: q̃ huiusmodi visitationes fiant secrete per scrutinium cum trium patrum disq̃sitione: tali forma q̃ ipsi disq̃sitores audiant frẽs deponẽtes. Et si q̃d depositum fuerit in infamiã ꝑlati: exigant a deponente ꝓbationẽ. Qð si in ꝓbatione defecerit: nõ curent de eo. Si aũt intentũ ꝓbauerit: ꝓbatio hm̃oi nõ ꝑsentetur fratribus: sꝫ clausa ⁊ sigillata ad caplm per discretũ transmittat̃: in diffinitorio discutienda. Qñ aũt leues culpe: vel saltẽ non infamatorie deponũtur: si vnus solus deponit: s̃lr de eo nõ curetur. Si aũt plures: depositio ipsa fratribus cõitatis sine expressione nominis deponẽtis intimetur: ⁊ s̃lr ad capitulum deportetur.

De visitationib⁹ ꝑlatoꝝ ad capꝫ trãsmittendis.

¶Pro. §. Subditi qui fuerint diffinitores.

¶Ex tabula. C.g. Carpensis.1521.celebrati.

In capitulis ꝓuincialibus qñ in caplo ꝓponit̃ aliq̃d faciẽdũ alicui⁹ importãtie: seu obtinẽdũ: ꝑmo ⁊ ante oẽs rñdeant pr̃es q pro tp̃e fuerunt diffinitores: deinde ceteri ordinate.

De ꝑeminẽtia eoꝝ q fuerũt diffinitores.

¶Pro eodem. §. Tamen de trienio in trienium de alijs fiat noua electio.

¶Ex tabula. C.g. Lugdunensis.1518.celebrati.

Declarat capm gñale illð qð habet̃ in bulla vnionis. §. ꝯmissariũ gñalẽ: ⁊ ꝓuinciales ministros elapso trienio a suis officijs ipso facto esse absolutos: intelligi debere: q̃ elapso trienio q̃ꝫ ꝑmũ cõmode poterũt (oĩ fraude exclusa) debeãt caplm celebrare ꝓ suoꝝ successoꝝ elcõne.

Declaratio trienij elapsi.

¶Ex tabula. C.g. Assisij.1526.celebrati.

¶Declarat̃: q̃ q̃uis p bullã vniõis ministri prouinciales finito trienio suo sint absoluti ab officio: ⁊ p absolutis hr̃i debeãt: si tñ ex bonis respectib⁹ vltra trieniũ cũ ꝯsensu gñalis ministri: aut cõmissarij gñalis capm ꝓuinciale differret̃: in hoc casu ministri hmõi: ⁊ trãsacto trienio pñt auctoritate gñalis capli tanq̃ꝫ cõmissarij regere ꝓuinciã vsqꝫ ad capm celebrandum.

De ꝓlõgatione trienij q̃ ad ꝓuĩciales

¶Ex tabula. C.g. Lanalis.1505.celebrati.

¶Statuit̃: q̃ omnia ⁊ singula officia regiminis trium ordinum beatissimi pr̃is nostri Francisci sint trienalia: queadmodũ gñaliũ ⁊ ꝓuincialiũ officia. Si aũt aliq̃s guardian⁹: abbatissa: seu magistra postq̃ꝫ suũ trienniũ in aliquo

Qð oĩa officia triũ ordinũ sint trienalia.

connentu finierit: in altero eligatur: vel postuletur: ibidem poterit preficiet confirmari. Sed non poterit vltra trienium in eodem conuentu in officio continuari. Non intelligitur autem ita precise huiusmodi trienium: quin possit per mensem et per menses prolongari: vel abbreuiari secundum quod capitula prouincialia accelerantur vel protrahuntur.

¶ Ex tabula prefati. C.g. Lauallis. 1505. celebrati.

Quod confessores monialium sint triennales.

¶ Determinatur quod confessores monialium sancte Clare sint triennales: sicut ceteri prelati seu guardiani: et alij in regimine constituti. Et nullus in hoc possit dispensare.

¶ Ex tabula. C.g. rapistani. 1511. celebrati.

Modificatio statuti triennarum.

¶ Circa trienium guardianorum declaratur: quod prouincie que huc usque seruauerunt et seruare voluerint: cum benedictione dei seruare possint: iuxta confirmationem apostolicam desuper breuetis ad capitulum relatum datam. Que autem noluerint: non cogantur. Ordinatur tamen: quod in prouincia de santoyo: et sancti Lodouici: stricte seruetur: et officium guardianorum finiatur per trienium: ex quo illud breue acceptauerunt. Alie *autem prouincie faciant vt voluerint.*

¶ Ex tabula. C.g. rothomagensis. 1516. celebrati.

Ad idem quod supra.

¶ Declarat capitulum generale: quod trienium guardianorum vbi non receperunt breue: *non seruetur si voluerint.* Tamen qui receperunt illud trienium: seruent post hac.

¶ Pro. §. diffinimus. &c.

¶ Ex tabula. C.g. florenciaci. 1493. celebrati.

Nomine prelati qui intelligantur.

Declaratur: quod nomine prelati intelligitur generalis: prouincialis: custos et guardianus. Ita quod quicunque in regula: et declarationibus summorum pontificum: statutis et ordinationibus aliquid continetur fiendum vel prohibendum per prelatum seu prelatos: aut de eorum licencia seu concessione: intelligitur de aliquo predictorum: qui sunt viri prelati ordinarij: si non exprimitur alter eorum per quem sit tale aliquid faciendum: prohibendum: vel corrigendum. &c.

¶ Ex tabula. C.g. albiensis. 1502. celebrati.

De auctoritate confessorum monialium.

De auctoritate vicariorum guardianorum.

¶ Statuitur: quod vniuersi confessores monialium familie nostre habeant presenti decreto semper actiue auctoritatem prelatorum super moniales in foro conscientie quoad casus et sententias. ¶ Habeant similiter guardiani: ac vicarij guardianorum in absentia eorum.

¶ Ex tabula. C.g. lauallis. 1505. celebrati.

Declaratio auctoritatis vicariorum guardianorum seu presidentium.

¶ Declaratur: quod illa clausula in tabula capituli generalis albiensis in serta: videlicet quod guardiani: et eorum vicarij habeant auctoritatem prelatorum in foro conscientie. &c. sic debet intelligi: videlicet: quod auctoritas per patrem prouincialem concessa guardianis: remaneat semper penes eorum vicarios: seu vicariorum vicarios ipsis guardianis suum conuentum pro suis negocijs exeuntibus.

¶ Ex tabula. C.g. basilee. 1472. celebrati.

De pena pertinaciter renuentis acceptare prelationem.

¶ Declaratur: quod canonice electus: et officium prelationis pertinaciter renuens: nisi causam legitimam reddiderit suo prelato: licet occultam: censetur simpliciter et absolute inobediens. Et idcirco puniendus ad arbitrium sui prelati cum consilio discretorum.

¶ Pro. §. fratres patientes deffectum natalium.

¶ Ex tabula. C.g. Lavalis. 1505. celebrati.

De dispensatione patientiū defectum nataliuꝫ.

Ordinatur: q nullus patiēs defectū nataliuꝫ possit de cetero pmoueri ad offiū plationis: seu regiminis: sine speciali dispēsatiōe capli gnalis: vel pris gnalis cum ꝯsilio aliquoꝝ discretoꝝ.

¶ Ex tabula. C.g. Basilee. 1472. celebrati.

Qd irregularis pt eē guardianus.

¶ Declarat: q irregularis q cōsiliū vel auxiliū dedit: et manu ppria ad homicidiū: non impedit a susceptione regiminis frm: maxime guardianatus: q̄uis impediatur a susceptione ordinum.

¶ Pro fine pfati capituli.

¶ Ex tabula. C.g. Florenciaci. 1493. celebrati.

De prorogatione cōmissionū gnal' erga puinciales.

Declarat: q vsqꝫ ad revocationē cōmissionū dari solitaꝝ puincialib⁹ a gnali: servire poterūt ille quas illi receperūt a pdecessore electi: quousqꝫ de alijs puideat. Ita q si interim cōtingat electionem celebrari: alicuius puincialis absente gnali: ipsa cōmissio transeat ad electū talem post eius confirmationem.

¶ Ex tabula. C.g. Carpensis. 1521. celebrati.

Qd dꝫ fieri electio custodis custodū.

¶ Ordinatur: q in vltimo caplo puinciali ante capitulū gnale ministris puinciales teneātur electionē sui custodis mittere ad caplm gnale eodē anno: ꝛ nō ante. Quo cōtra factū: electio sit nulla.

¶ Ex tabula. C.g. Meclinensis. 1499. celebrati.

De pmotione pdicatoꝝ ꝛ confessoꝝ.

¶ Declarat: q frēs multū notabiles in moribus graues: p puincialē in capitulis cōuentualibus examinati: ꝛ laudabile sue sufficientie patrū sui cōuentus testimoniū hntes: possint p eosdē puinciales vna cū diffinitorib⁹ i caplo puinciali: et in eoꝝ absentia ad offiū pdicatiōis: ꝛ cōfessionū audiendarum pmoueri. Alij vo examinādi: aut pmouēdi: capitulo puinciali itersint.

¶ Ex tabula pfati. C.g. Meclinensi. 1499. celebrati.

Ad idem q supra.

¶ Declaratur: q puinciale capłm nō pōt puinciali cōcedere vt aliquē: vel alìquos: etiam vnicū ad libitū promouere possit.

¶ Ex tabula. C.g. Burgensis. 1523. celebrati.

De pmotione cōfessoꝝ.

¶ Ordinat: q de cetero nō pmoueant cōfessores frēs ad confessiōes audiēdas extra capitula puincialia: siue a ministris puincialibus: siue a cōmissarijs missis a generalibus.

¶ Ex tabula. C.g. Assisij. 1526. celebrati.

Ad qd extendant cōmissiones ministroꝝ.

¶ Declarat: q p cōmissiōes ministris puincialib⁹ a ministro gnali dari solitas: nō soluūt quoniā nō pdicti ministri a subiectiōe cōmissarioꝝ gnaliū: sꝫ ministri ipsi pfatis cōmissarijs subijciēt: ac si eisdē ministris nulla data fuisset cōmissio.

¶ Quo ad capitulū. viij. de capitulo generali: ꝛ ministro generali.

¶ Pro. 5. Et declarat generale caplm ministris ꝛ custodibus.

¶ Ex tabula. C.g. Basilee. 1471. celebrati.

¶ De excusatione nō euntiū ad capm̄ gn̄ale.

Ordinatur ꝙ ꝓuinciales: ⁊ custodes: ac discreti discretorꝝ q ad gn̄alem ꝯgregationē venire nō pñt: de cetero sue impossibilitatis testimoniū ꝑ lr̄as autēticas triū vel quattuor pſm guardianorꝝ sigillis munitas trāsmittāt. Et nō de facili excusent: iuxta ꝓceptū regule: ⁊ nr̄i ordinis instituta. Et nihilominus cōmissarios loco sui mittant.

¶ Ex tabula. C.g. Laualis. 1505. celebrati.

De renūciatione ꝓuincialiū absentiū a capl̄o gn̄ali

¶ Monent ꝓuinciales: ꝙ qñ gn̄ali capl̄o interesse nō pñt: suis ꝑ lr̄as renuncient officijs: ⁊ suas excusationes rōnabiliter allegent: ⁊ de ꝯsensu duorꝝ vel trium guardianorum suos commissarios instituant: ac per lr̄as testimoniū de ipsis perhibeant.

¶ Ex tabula. C.g. Lugdunensi. 1518. celebrati.

De penis vocaliū nō euntiū ad capm̄ gn̄ale sine cā.

¶ Notificat capm̄ gn̄ale oīb⁹ ministris ꝓuincialib⁹ ⁊ custodib⁹: q nō legitime excusati arbitrio diffinitorꝝ capl̄i gn̄alis: nō ꝯueniūt ad capm̄ gn̄ale: ꝙ sanctissim⁹ dn̄s nr̄ papa vult vt ipso facto quo iudicati fuerint non legitime impediti: officio ministeriat⁹: ⁊ voce actiua ⁊ passiua sint ꝑ sex ānos ꝓuati: nec admittant cōmissarij quos ꝑ se miserit. Inhibem⁹ nihilomin⁹ dictis ministris absentib⁹: ne capm̄: aut aliqd aliud notabile tp̄e quo celebrat capꝫ gn̄ale: vllo mō celebrent aut faciant.

¶ Ex tabula. C.g. Carpensis. 1521. celebrati.

De pena ministrorꝝ celebrātiū capl̄a ꝓuincialia interim ꝙ alij vadūt ad capitulū gn̄ale

¶ Ad cohibendū nōnullorꝝ mistrorꝝ ꝑiudicātē audaciā: ⁊ obuiādū eorꝝ inobediētie: q̄ quasi absqꝫ ꝯsciētie scrupulo fā cōmitti in ordine solet: ordinat capm̄ gn̄ale: vt qcūqꝫ ministrorꝝ de capl̄o gn̄ali remāserit: ēt interueniēte īpedimēto legitimo: ⁊ durāte tp̄e ipsi⁹ capl̄i gn̄alis: capm̄ celebrare ꝓsumpserit: ꝑ tres mēses suo officio sit suspēsus: nec illd quauis occasione exequi presumat. Sꝫ tūc auctoritate capl̄i gn̄alis ꝓuīcia ipsa ꝑ cōmissariū de capitulo gn̄ali redeūtē regat: visitet: ⁊ gubernet. Qui qdē tres mēses: ab igressu dicti cōmissarij de capl̄o gn̄ali redeūtis cōputabunt. Intelligit aūt capm̄ ꝓuinciale celebrari intra tp̄s capl̄i gn̄alis: qñ a die egressus pr̄m eiusdem ꝓuincie ad capm̄ gn̄ale euntiū vsqꝫ ad diē igressus eorꝝ in eādem (dū modo mora inutilis nō interueniat) celebratur.

¶ Pro. 5: Congregatis igitur.

¶ Ex tabula. C.g. Lugdunensis. 1518. celebrati.

De supplendis in capl̄o gn̄ali.

Ordinat ꝓpter ꝯbū rꝫ: ꝙ ministri ꝓuinciales ⁊ custodes eligere habeāt ministrū gn̄alē: ꝙ de cetero nec cōmissarius gn̄alis: nec ꝓcurator ordinis: nec cōmissarius curie Romane habeāt vocē in elcōne gn̄alis ministri. Sꝫ si vnū votū fuerit supplēdū: ꝑ cōmissariū gn̄alē: si duo: ꝑ ꝓcuratorē: si tria: ꝑ cōmissariū curie: si plura: ꝑ capl̄m supplebūt. In oīb⁹ autem alijs: tā cōmissari⁹ gn̄alis: ⁊ ꝓcurator: ꝙ cōmissari⁹ curie erūt de corpe capl̄i. Qui qdē cōmissari⁹ gn̄alis ꝓcedet in loco oēs diffinitores ⁊ ministros. Procurator curie: oēs mistros in vno latere sessionis: ⁊ cōmissari⁹ curie etiaꝫ oēs ministros ꝑ alio latere sessionis precedent.

¶ Ex tabula. C.g. Tholosani. 1532. celebrati.

¶ Qñ minister gñalis in loco capitli gñalis: nec cõmissari⁹ gñalis pñtes sũt: nihilominus tñ in vigilia pẽthecostes semp inchoet capl'z generale: nec aliquo modo differat. Et in absentia vtriusqz gñalis ministri ⁊ cõmissarij: minister puincie in qua tenet capl'm generale: presideat. Et si ille quoqz mortuus vel impeditus fuerit ita vt psidere nõ possit: eligat cõgregatio gñalis presidentẽ. ¶ Qñ aũt a cismõtanis ministri generalis fieri debz electio: electione facta sta ti psidebit cap. gñali: q: ipso facto est ꝯfirmatus. Secus aũt est de cõmissario gñali: q soluto capitulo: ⁊ nõ prius familiã regere incipiet cismontanã.

Qd nõ differat capl'm gñale vltra vigiliã pentecostes.

¶ Ex tabula psati. C.g. tholosani. 1532. celebrati.

¶ Ordinat ⁊ decernit: q electio ministri gñalis: ⁊ cõmissarij cismõtani (qñ a patrib⁹ cismõtanis fieri debz) fiat a maiori parte vocaliũ in hmõi electione vocẽ habẽtiũ. Ita q non sit necessariũ duas partes vocum hre.

Qd electio fiat a maiori pte vocaliũ.

¶ Pro. §. Similiter procedatur.

¶ Ex tabula. C.g. carpensis. 1521. celebrati.

¶ Cũ aũt plerũqz vbi culpa nõ est eam timere soleant cõsciẽtie timorate cupiatqz reuerẽdissimi⁹ pr totis affectib⁹ suoꝝ frũz cõsciẽtias paterna pietate serenare suspẽdit. cassat ⁊ irritat vna cũ suo capitulo oẽs et singulas priuationes ⁊ sensuras a suis pdecessoribus forte psita statuta vel capl'a gñalia latas q preiudicium possent fratrum aut sororũ animabus inferre.

Generale capitulũ cassat ⁊ irritat oẽs puationes p sensuras per statuta latas.

¶ Ex tabula. C.g. Burgensis. 1523. celebrati.

¶ Limitationes cõmissarij gñalis in cap. carpẽsi facte reuocant: duabus dũtaxat dẽptis: q sunt: q gñalem cõgregationẽ facere nõ poterit: nec cõmissari⁹ a particulares p ministrũ generalẽ missos poterit impedire.

¶ Pro. §. Ordinamus insuper.

¶ Ex tabula. C.g. tholosani. 1532. celebrati.

Ordinat ac decernitur: q de cetero nõ eligant sex diffinitores tm̃ capli gñalis: sed oẽs ministri: ⁊ custodes in cap. gñali pñtes: ⁊ cõmissari⁹ gñalis (q ordinariã hẽat vocẽ) ⁊ cõmissari⁹: ac pcurator roman⁹: nec non ⁊ pres missi p alijs: ipsius gñalis capituli sint diffinitores. Suppleti vo nisi aliqñ fuerit vocales alicui⁹ cap. gñalis: p diffinitorib⁹ non habeant sed vocales tantum.

Qd oẽs ministri ⁊ custodes hẽantur p diffinitoribus.

¶ Ex tabula prefati. C.g. tholosani. 1532. celebrati.

¶ Ut meli⁹ patres vocales cap. generalis ad pponẽda respõdere possint ⁊ valeant prius de pponẽdis auisent: q̃tum fieri potest bono modo: vt plenius ⁊ maturius dliberati ad singula respõdeãt: put oportet ¶ Et nullo modo aliquid negociũ arduum pponatur ⁊ decidatur simul ⁊ vno tpe: sed semp deliberatio intermedia fiat.

De deliberatione pponẽdorũ in capitulo gñali.

¶ Pro. §. Quo ad visitatores.

¶ Ex tabula. C.g. Basilee. 1472. celebrati.

Declarat: q cõmissari⁹ ad visitandã aliquã puinciã missus: nõ pôt pdicatores vel ꝯfessores instituere: aut trẽs extra puinciã sibi cõmissã trãs

Qd visitatores nõ puincẽ ꝯfessores ⁊ pdicatores.

mittere ad manendum: nisi specialiter fuerit commissum: et in sua commissione specialiter expressum.

¶ Ex tabula. C. g. Burdegalensis. 1520. celebrati.

Quod commissarij negant eligi in ministros.

¶ Ordinatur: quod commissarij extra suas provincias missi ad aliqua negocia sive a R. p. m. g. sive a commissario generali: eligi non possint in ministros. Nec mutare aliquos possint in provincia absque provincialis: et patrum consilio et assensu.

¶ Ex tabula prefati. C. g. Burdegalensis. 1520. celebrati.

De intellectu commissionum que dantur provinciis a generali.

¶ Declaratur: quod commissiones. R. p. m. g. que communiter provincialibus dantur in suis provinciis cum plenitudine potestatis intelliguntur in casibus in quibus tota provincia etiam simul congregata disponere non posset. Non autem intelligitur extendi ad casus qui provinciis aut diffinitoribus competunt. Sic quod ad illos casus ministri virtute commissionis nihil disponere possint.

¶ Ex tabula. C. g. Parmensis. 1529. celebrati.

¶ Declaratur: quod visitatores provinciarum excedentes facultatem sue commissionis: vel non servantes limitationes: et ordinationes generales: pena talionis puniantur. Et cui hec pena non competit: pena privationis actuum legitimorum.

¶ Ex tabula. C. g. Tholosani. 1532. celebrati.

Qui mitti debent commissarij ad provincias.

¶ Renovatur statutum capituli generalis Assisij: de commissarijs: ita quod nullo modo mittantur: nisi a provincia aut a ministro provinciali fuerint petiti: vel urgens et magna necessitas id requirat. Et huiusmodi commissarij suarum commissionum limites excedentes: in sequenti capitulo generali rigide puniantur. ¶ Inhibeturque omnibus fratribus singularibus et privatis sub pena carceris: ne commissarios provinciarum petere aut procurare presumant. Poterit tamen quilibet necessitates suas et aliorum commissario generali significare. Cuius iudicio relinquitur in tali casu an commissarius mitti debeat: an non.

¶ Ex tabula prefati. C. g. tholosani. 1532. celebrati.

De commissarijs assignandis aliquibus provincijs.

¶ Ut aliquarum provinciarum visitationes quas generalis commissarius in sua propria persona visitare non potest: nonnunquam negliguntur: assignentur in capitulo generali huiusmodi provinciarum visitatores per ipsum commissarium generalem: qui ad sequens generale capitulum venire teneantur: reddituri rationem de visitationibus factis. Qui per absentibus suppleri possunt.

¶ Pro conclusione: de auctoritate Commissarij Romani.

¶ Ex tabula. C. g. Antuerpie. 1514. celebrati.

De auctoritate commissarij Romani citra et ultra montes.

Declarat capitulum generale quo ad potestatem commissarij Romani: quod illam exerceat in tota familia ultra montana tantum. In cismontana autem: si ad eam declinaverit: exerceat modo quo guardiani exercere habent circa delinquentes. Tenebuntur autem provinciales recipere fratres quos ad ipsos remiserit idem commissarius. Non tamen per hoc prohibentur provinciales quin possint punire dictos fratres remissos: in casibus in quibus per dictum commissarium non fuerint specialiter puniti.

¶ Finis definitionum tabularum capitulorum generalium Fratrum minorum.

¶ Sequitur forma tenēda in visitatione quā prelati nostri ordinis ex decimo capitulo Regule facere tenentur.

Primo ꝑlati debēt inquirere in speciali de guardianis ista q̄ immediate sequunt. deinde in gn̄ali illa q̄ de ipsis ⁊ eoꝝ subditis infertus subiūgunt. ¶ Et ꝑmo si in receptiōe alicuius ad ordinē obseruauit om̄ino illa q̄ in ꝑmo capl'o gn̄aliū statutoꝝ ꝯtinent. Et in alijs caplis generalibus postea ordinata sunt.

Item si recepit aliquē ad ꝓfessionē: q ꝑ seipm nesciret dicere totum diuinū offm̄. ꝯin statutis gn̄alibus capo ꝑmo.

Item si nō fecit obſuare silētium: ⁊ nō inclusit ⁊ recollegit frēs suos a dicto completorio. ibidem. ca. 2.

Item si nō correxit frēs q sine necessitate portauerint capitergia seu sudaria circa collū. vel si ꝑmisit ꝙ frēs in dormitorio: culcitris: linteaminib⁹: ac puluinaribus de pluma vterent. ibidem ca. 3.

Itē si nō fecit legere quater in āno in cōitate articulū de pauptate: put in declarationibus papalibus ꝯtinet. ibidem ca. 3.

Itē si nō fecit legere ipas ꝺclaratiōes: bis ad min⁹ ꝑ integrū in āno. ibi. ca. 3.

Itē si nō fecit legere statuta gn̄alia ter in āno. ibidem ca. 6.

Itē si fecit legere in cōitate alias declaratiōes nisi ꝑter ꝺclaratiōes dn̄oꝝ Ni. ⁊ Clemētis. in cap. gn̄a. palācuele anno. 1470.

Itē si induxit aliqua debita onerosa in ꝯuētu: absq3 vicarij ꝓuincialis ꝯsilio ⁊ assensu. ibidem. ca. 3.

Item si mutuauit vasa aurea vel argētea. vel vsus est eisdē vel alijs iocalib⁹ ꝑciosis. ibidem ca. 3.

Item si ꝯstruxit vel destruxit aliqḋ sumptuosū vel notabile edificiū: sine licentia vicarij ꝓuincialis. ibidem ca. 3. (pisse. ibi. ca. 3.

Item si ꝑmisit ꝯfici litterā aliq̄3 vel instrm̄: in qbus ꝓtestaret se pecuniā rece

Itē si habit⁹ vel vestes ordis secl'arib⁹ ꝑ ludis faciēdis accōmodauit. ibi. c. 4

Item si nō fuit diligēs circa ꝓuitiū infirmoꝝ. ibi. ca. 4.

Itē si indutus ē donec om̄ibus fribus indigētibus fuit ꝯuētus fuerit de vestimētis ꝓuisum. ibidem ca. 4.

Item qualiter se hēat in recipiendis hospitibus: maxime de extraneis partibus venientibus. ibidem. ca. 4.

Item si non ꝓcurauit ꝙ frēs nō sacerdotes de qndena in qndenā cōicarēt in missa conuentuali. ibidem ca. 4.

Item si nō ꝯpulit tā clericos q̄3 laicos: in occupationibus seu laboribus sibi competentibus exerceri. ibidem ca. 4.

Item si non arctauit discursus inutiles cū diligentia. ibi. ca. 5.

Itē si mlieres ad officinas interiores ꝯuēt⁹ admisit sine ꝯsilio discretoꝝ. in capo gn̄a. castri radulphi. anno. 1478.

Item si fuit iudex aut arbiter quorūcunqȝ. ibidem ca. 5.
Item si nō tenuit caplm̄ frībus suis ter ad minus in hebd̄a. ibidē ca. 8.
Item si nō duxit vitā cōem maxime in vestib⁹ cibis ꝛ lecto. ibidē ca. 8.
Item si nō fecit orare pro frībus ꝛ bn̄factoribus nr̄is: sicut in eisdem statutis cauet̄ caplo vltimo.
Item si nō ꝓuidit cōitati ḃm morē laudabilē ꝓuincie ita vt frēs cogerēt̄ inordinate vite necessaria q̄rere. ibidem cap̄. 4.
Item si absqȝ pia ꝛ rōnabili causa dedit frībus extra cōitatem licētia comedendi. ibidem cap̄. 4.
Itē si mulieres ad interiora ꝯuēt⁹ admisit. in gn̄a. ca. castri radulphi. 1478.

Consequenter inquirenda sunt in generali tam de guardiano q̄ȝ de alijs ista q̄ ꝑ ordinē sequūtur.

De voto obedientie.

PRimo si nō obediuit p̄lato sibi p̄cipienti aliq̄d ḃm deū ꝛ r̄lam nr̄m. in p̄mo ca. r̄le ꝛ. 10. ꝛ. 8. caplis statutoꝝ gn̄alium.
Item qualr̄ se habeat in seq̄la chori p̄cipue ꝛ aliaꝝ cōitatum. in statutis gn̄alibus cap̄. 2.
Item si intrando ciuitatē vel oppidū vltra p̄fixā sibi horā ꝓtraxit morā: vel ad alia loca sine scitu guardiani declinauit. ibidem ca. 5.
Item si a muliere votū ꝯtinentie req̄siuit seu oblatū recepit: vl' ad faciēdū sibi obedientiā induxit. ibidem ca. 5.
Itē si ꝓcurauit ꝯmitti sibi vel alteri fr̄i aliq̄ negocia ꝓcurāda ꝑ reges: p̄ncipes: p̄latos seu cōitates. aut q̄ manere vel equitaret. cū eisdē. ibi. ca. 5.
Item si absoluit aliquē frēm a casib⁹ reseruatis vel asseruit indifferēter q̄ illa pcta reseruata absoluere posset. ibidem cap̄. 6.
Item si falsificauit sigillū vel lr̄as p̄latoꝝ vel p̄ncipū gn̄alis vel ꝓuincialium ministroꝝ: seu eorundē vicarioꝝ. ibidem ca. 6.
Item si lr̄as p̄latoꝝ maliciose ꝑ se vel ꝑ aliū destruxit: vl' impediuit mitterēt̄ eisdē. sȝ retinuit eas vel aperuit: vel si lr̄as supioꝝ sibi missas legere vel apire distulit maliciose. ibidem ca. 6.
Itē si suasit alicui ꝑsone extra nr̄ȝ ordinē existēti: vt aliq̄d mutaret̄ de statu ordis nr̄i seu nr̄i vicariat⁹: vel ꝺ ordiatiōe ꝓuīcie seu custodie: vel de quocūqȝ frē seu fr̄ib⁹ de loco aliquo amouēdis vel nō amouēdis. ibi. ca. 6.
Itē si causaȝ depositiōis quorūcūqȝ p̄latoꝝ ordis: vel eoꝝ excessuȝ seu correctionē: aut capli cuiuscūqȝ secretū. vel aliq̄d aliꝺ vn̄ ordo nr̄ posset turbari seu diffamari sciēter ausus ē extra eūdē ordinē publicare. ibi. ca. 6.
Item si exiens extra ꝯuentū in reditu suo secrete guardiano suo excessus sui socij notabiles non intimauit. ibidem ca. 6.
Item si falso ꝛ sciēter deposuit corā p̄lato de aliquo crimine cōtra frēm aliquē vel ad hoc faciendū aliquem induxit: vel reuocauit false qꝺ vere deposuit. ibidem cap̄. 6.
Item si reuelauit accusatis nōia accusantium. ibidem ca. 6.

Item si in aliqua electione seu visitatione fecit colligationes vel inductiones: cōminādo. pmittēdo. laudādo. vel mēdaciter detrahēdo. ibi. ca. 8.
Itē si accepit bullā cruciate sine plator suor licētia phibitū p breue aplicū innocētij pape. 8. Curasti nob exponere. Et in ca. g. basilee āno. 1454.
Item si iuit solus extra cōuentū p terras. ibidem ca. 5. Et in ca. gñā. Salamātino. anno. 1461. celebrato.
Item si didiscit artē pulsandi organa sine licētia capli gñā. vel si habuit monocordium. in eodem cap. Salamantino.
Item si dixit aliqd verbum iniurie. ibidem.
Item si in die sabbati comedit inestina seu aialiū viscera. ibidē.
Item si de medicinis extra ordinem nrm se intromisit. ibidem.
Item si est Laicus et acceptauit aliquā cōmissionē: q cōmissarij esse nō pnt Laici: nec tonsuras deferre. ibidem.
Item si publice aut puate se iactauit aliqs sibi singlariter a deo fuisse aliqd reuelatū. in cap. j. gñā. meclinie. 1464.
Item si scripsit vel cōfecit aliquā nouā doctrinā: q hmōi friuolas reuelationes redoleat: absq examinatiōe et approbatiōe cap. gñā. ibidē.
Item si aliqua singlaritate in mēsa vestimētis et calciamētis vsus ē sine licētia. ibidem.
Item si fecit qstā vel pdicauit in aliqua puincia sine licentia plator illius puinciens nisi in trāsitū ad pagendū viā suā. In ca. ge. mōtis lucij. 1467.
Item si pcurauit sibi alicuius rei vsum remanēte apd parētes vel amicos pprietate. ibidem.
Item si cōfessus est alicui extra ordinē nrm: vl alicui cōuentuali sine supiorū licentia. ibidem.
Item si asseruit cōitatē alicu9 cōuent9 cōgregatā supra guardianū fore. in. j. ca. gñā. basilee. anno. 1472.
Item si canonice electus offm plationis ptinaciter renuit acceptare sine causa legitima plato manifesta. ibidem.
Item si misit lrās aut portauit regib9 pncipib9 seu cuicūq particlari psone in piudiciū alicui9. in ca. gñā. andomarij anno. 1475.
Item si scripsit lrās intra vl extra ordinē aut recipit sine licētia suor platorum. in ca. Tolosano anno. 1496.
Item si rōne debiti cuiuscūq seu alior bonor tpaliū fecit aliquē excōicari: seu detineri. vl vexari. in ca. Lauallis. anno. 1505.

De equilentibus pceptis scdm Clementem.

Si habuit plures tunicas q vnā cū caputio et aliā sine caputio sine licētia prelatorum.
Item si portauit calciamēta sine supior lnia. Et si eqtauit extra casum necessitatis. Et si indutus fuit vestibus pciosis.
Itē si nō ieiunauit a festo oiū scōr vsq ad natiuitatē dñi: et i sextis ferijs.
Itē si est clicus et nō fecit offm fm ordinē scte romane eccle.
Item si nō seruiuit fratribus suis infirmis.
Item si pdicauit in epatu alicuius epi illo contradicente.

Item si ausus ē pplo penit⁹ pdicare sine examinatiōe ⁊ approbatiōe ⁊ institutione a platis facta: ad quos eadē expectare dignoscūt. (curauit.
Item si cognouit se rl'az spūal'r nō posse obseruare: ⁊ ad platos recurrere non

De voto castitatis.

PRimo an fuerit notat⁹ de suspectis ↄsortijs ⁊ colloquijs mulier. cap. xi. rle. Et in statutis gnālibus ca. 6.
Itē si fuit sibi interdictū a plato ne loqret cū aliq̄ psona: ⁊ nihilominus reiterauit loq cū ea. hugo sup rlaz. ca. xj. Bartolome⁹ de pisis ibidē.
Itē si assueuit se a suo socio cū mulierib⁹ seqstrari. in statutis gnālib⁹ ca. 6.
Itē si locut⁹ ē cū aliqua muliere in loco obscuro. S. bōa. in expositiōe rle ca. xj
Itē si locutus ē de nocte tpe importuno. idē. S. bona. vbi. supra.
Itē si gest⁹ ei⁹ fuit dissolut⁹ ex nimia mlieris aproximatiōe. vel faciei ad eas. ↄuersiōe fixis oclis ⁊ māib⁹ iūctis. qr oē rle ↄsortiū ē suspectū idē vbi ȝ.
Itē si assuenit loq cū aliq̄ (excluso alio𝔷 auditu: lȝ nō visu) sine cā pia marie si colloqa fuerit notabilr plōgata: ⁊ cū eadē freqntata: ⁊ hoc maxime si iuuenis: vel talis ↄuersatiōis vū sinister ocls hri possit. idē vbi ȝ.
Itē si accessit ad aliqđ monasteriū sctimonialiū sine licētia plati: ⁊ pcipue ordinis scte clare. Ex regula ca. xj. ⁊ Barto. de pisis.
Item si sustinuit fieri cōpater extra casum necessitatis. vbi ȝ.
Itē si ingress⁹ ē mōasteriū aliqđ mōialiū sine lība sedis aplice. ex. s. bōa. ibi.
Itē si ē suspectus de ↄsortio cū dissamatis. vt notat in statutis gnālib⁹ ca. 6.
Itē si assuetus ē mlieribus dulces lras mittere: vel munuscula. sudariola: ⁊ faciolas. cibos ⁊ silia recipe. hec oīa suspectū faciūt ↄsortiū: vt ingt Petr⁹ Iohānis: qr sm hieronymū crebra munuscula sctūs amor nō hȝ.

De voto paupertatis.

PRimo an hēat aliq̄ ad vsū sine lība𝔷 plato𝔷. Nico. pa. 3. in expōe rle.
Itē si hȝ aliq̄ sibi nō necessaria: qr talib⁹ vti nō pt. idē Nicola⁹
Itē si hȝ aliqua supflua. S. bona. in lra missa p totū ordinem
Itē si dat vel recipit aliq̄ intra vel extra ordinē sine lība supio𝔷. idē nico. pa.
Itē si hȝ aliqđ sumptuosuȝ vl' speciosuȝ: aut multū: aut duplicatū. in tractatu de Serena ↄsciētia: ⁊ sm hugonē: ⁊ Clemētē. 5.
Item si reposuit libros aut aliqđ aliđ apđ seculares sine scitu plato𝔷. in statutis gnālibus cap. 6.
Item si habuit recursum ad aliquē amicū spūalē sine licētia: vel nō obsuādo ordinē ⁊ modū: quē summi pōtifices in suis declaratiōib⁹ posuerūt. idē Nicolaus. 3. ⁊ Clemens. 5.
Itē si accepit eleemosynā de pecūia petita p ecclia vel p lūinarib⁹ vel quacūqȝ alia occasiōe: qr ē ↄtra clemētē: vt declarauit Quiesdeber gnālis vicarius in ca. ȝamorēsi puincie scti iacobi anno. 1456.
Itē si pcurauit edificia paramēta ecclastica calices ⁊ silia curiosa. in statutis gnālibus ca. 3. Et in Clemente papa. 5.
Item si sustinuit depoui. vel conseruari pecuniam apđ aliquē sine licentia.

speciali ꝛ cõscientia guardiani. idem. capi. 3.
Itẽ si portauit sup se pecuniã: vel manu ppa ꝯtrectauit. i statu. gñalib⁹. ca. 3.
Item si vẽdidit aliqua: quia quomodocũqꝫ sumatur dicũt quattuor magistri esse turpe lucrum ꝛ in honestum. capitu. 6.
Itẽ si recepit aliqd vt daret vł vẽderet. i expositio. 4. magroꝝ sup rlaꝫ. ca. 4.
Itẽ si p labore accepit aliquã materiã opabilẽ que vlteri⁹ venderetur vt uiẽ brana ad scribendũ libros: p secularibus. ꝛc. quattuor magistri. capi. 5.
Itẽ si fecit deponere pecuniã etiã cũ licẽtia platoꝝ p necessitatib⁹ futuris nõ iminẽtib⁹. Nicho. pa. 3. ꝛ tractatu. 3. de necessarioꝝ solutione.
Itẽ si dedit aliqd amore dei sine licẽtia dñi illi⁹ pecunie ad aliquẽ certũ vsuꝫ deputate hugo ꝺ digna. ꝛ in tracta. 3. de necessarioꝝ solutiõe arti. 3. in pun⁹.
Item si sustinuit se vel cõuentum fieri heredem. Clemens pa. 5.
Itẽ si ꝺ pecunia apud aliquẽ frẽꝫ apostatã inuẽta se intromisit: vel eã aliquo mõ expẽdere fecit: qꝛ nõ mĩn⁹ a talib⁹ ꝺbẽt frẽs abstinere: q̃ꝫ si eẽnt nouitioꝝ pecñie. cũ aqlis sit pbibitio. intra ꝺ necessarioꝝ solutiõe. ar. 3. §. ꝛ ne p ignorã.
Item si pmisit oblationes pecuniarias in ecclesie vel alibi fieri. Cle. pa. 5.
Item si posuit cippum ad reponendã pecuniã in ecclesia. cle. 5.
Item si sustinuit aliquam pecuniam deponi apud aliquẽ sine necessitati presenti vel iminenti. Nicholaus papa. §. Ceterum.
Itẽ si deposita pecunia indeterminate oblata recurrit ad amicos spũales pro aliqua necessitate. in. ca. 2. gñali mechlinie. anno. 1498. celebrati.
Item si habuit recursum ad amicos spiritnales pro illis rebus quas bono modo habere poterat per mendicitatem. Nichola⁹ papa.
Itẽ si nõ explicauit necessitates suas amicis spũalib⁹. idem Nichola⁹.
Itẽ si nominauit eis aliquẽ apꝺ quẽ repõerẽt suas pecunias añq̃ꝫ ipi se excusarẽt p seipos vel p alios nõ posse talẽ solutionẽꝫ facere. idẽ nicholaus pa. 3.
Itẽ si petiuit ãpli⁹ p solutiõe pecũiaꝝ fiẽda q̃ꝫ necitas exigebat. ni. pa. 3. §. Pro
Itẽ si de residuo dispẽsauit sine assensu dantis. idẽ nicholaus. 3.
Item si mutauit intẽtionẽ dãtis. quattuor magistri. capi. 3. ꝛ clemẽs. 5.
Itẽ si ordinauit quomodo ꝛ qualiter pecunia deberet expendi. vel si cõpotũ petijt ꝺe expensa. aut si clauẽ pecunie habuit. Clemens. 5.
Itẽ si iuit in itinere cũ bursario. qui sibi pecuniã deferret. in cap. gñali beate Marie magdalene ppe Rupellã anno. 1480. celebrati.
Item si vsus est re sibi necessaria empta de pecunia a secularibus in die veneris sancta coram cruce oblata. qꝛ est expresse contra Clementem.
Itẽ si custodiuit pecu. cũ obligatiõe reddẽdi rõnẽ ꝺ ea. hugo i expo. rłe. ca. 4
Item si acceptauit executionem alicuius testamenti. ita vt opporteret illũ pecuniam dispensare. Clemẽ. 5.
Item si prouidit futuris necessitatibus habendo granaria ꝛ cellaria sine assensu prelatorum. clemen. pa. 5.
Itẽ si ꝯuenit cũ aliq̃ ꝺ mercede. 4. magri sup regulã. ca. 6. q nõ lꝫ cũ pactõ.
Item si commutauit vnam rem in aliam sine licentia prelatorum vel auctoritate domini qui dedit rem illam. quattuor magistri. capitu. 6.
Item si impignorauit aliqua sine auctoritate dantis. quattuor magri. ca. 6.

Forma visitationis fratrum minorum.

¶ Ex aluaro de planctu ecclesie.

Item si murmurauit et turbatus est cū plat° ab eo abstulit vsū alicui° rei: q̄ re ē ꝓprietarius: cū platus vsum hēat tollere et dare fribus sicut voluerit.
Item si nō assignauit librū vel aliā rem fribus petētibus: cui° frēs cōez vsū hre debent: cū tali re nō vteret nec ea vti necesse fuerit in breui.
Item si hz libros duplicatos eiusdem tenoris.
Item si ꝑmisit alicui aliqd facere sine licentia prelati: q̄ agere non potest cū non sit sui iuris.
Item si coram prelato suo de re aliqua cum aliquo fre contendit: quasi ꝑtendens esse suam.
Item si propria voluntate et importunitate multis annis in aliquo loco vel cella permansit. in statutis antiquis cap. 3.
Item si salmas libroꝝ congsiuit: ita vt qn̄ mutatur de loco ad locum post se afferat. Ubertinus.

De interna fratrum conuersatione.

Primo an aliqs sit pacis turbator inter fratres.
Item si non est bene morigeratus et religiosus in ꝟbis: gestis et factis.
Item si nescit redimere tp̄s: sed ociose illud expendere consueuit.
Item si est negligens in sequela chori et aliarum communitatum: vel qn̄ pulsatur ad aliq̄ obedientiam.
Item si est irreuerens prelatis sacerdotibus et antiqs in religione.
Item si multum frequentat ciuitatem sine pia et ronabili causa.
Item si est laicus et curauit lras discere sine licentia prelati. q̄ est contra decimum capitulum regule.
Item si est indeuotus.
Item si fugit humilitatis officia.
Item si cantauit cantus fractos et dissolutos in choro.

De exteriori fratrum conuersatione.

Primo an sit exemplaris inter seclarea: vt regula admonet. ca. 3.
Item si alicui ꝯtumeliam intulit litigando: ex eadem regula. ibi non litigent: vt exponit sanctus Bonauen.
Item si contendit verbis cum aliquo seclari pertinaciter affirmādo suā sententiam. ibidem Neq3 contendant verbis: vt dicit sanctus Bona.
Item si assuetus est proximos iudicare. s. dubia in peiorem partem interpretando. ibi. Nec alios iudicent sanct. Bona.
Item si est indisciplinatus in sensibus: oclis: verbis: et operib°. Sanct bona: super. 3. caplo regule.
Item si inhoneste locutus est inter seclares. S. bona. ibidem.
Item si litigauit cum aliquo in iudicio. S. bona. ibidem.
Item si in predicationibus suis fuit scandalosus contra clerum seu principes aut alios quoscunq3. in primo capitulo generali Basilee: anno. 1454. celebrato.

¶ Qualiter generalis seu eius cōmissarius debet visitare prouincialem.

Primo si recepit aliquem inutilē ad ordinē. in statutis gñalibꝰ. ca.8.

Itē si obſuat pacē in ꝓuicia: ⁊ de sufficientia illiꝰ in regimine. ibidē.

Itē si nō iuit ad capm gñale sine rōnabili causa. i .2. ca. gñali basilee. anno. 1471.

Itē si extra ca. ꝓuiciale seu custodiale aliquē guardianū istituit aliquo cōuētu sine assensu ipsiꝰ ꝯuētꝰ: nisi sciētur indignū elegissent. ibidem.

Itē si extra cap. ꝓuouit aliquē ad offīm ꝑdicatiōis vel ꝯfessiōis ēt si ꝓuicia le capm hāc sibi facultatē finxerit ꝯtulisse cū talē auctoritatē ei dare nequiuerit. in .2. gñali ca. mediolanensi. anno. 1498.

Itē si recepit aliquē frēz alteriꝰ ꝓuicie ad morādū: vel extra ꝓꝑā ꝓuinciam misit sine speciali licētia vicarij gñalis. in ca. g. salamātino. 1461.

Item si dedit licētiā alicui fratri sub aliquo colore palliato vt vagabūdus iret per mundum.

Itē si fuit negligēs i visitādo ꝓuinciā. in ca. ge. castri radulphi. āno. 1478.

Item si secreta peccata publice puniuit. ibidem.

Item si petiuit ab aliquo frē sibi iuridice secreta pctā reuelari: q2 ꝯtra illud mathei. 18. Si peccauerit ⁊c.

Itē si in ca. ꝓuinciali ꝓmouit aliquē patiētē defectū natalīū ad offīm ꝑlationis sine licētia capli gña. in capo gñali Lauália.

Itē si in ca. ꝓuinciali ꝓmouit aliquē ad officia ꝑdicationis vel ꝯfessiōis sine examinatione precedente. in statutis gñalibus ca. 5.

Itē si in dicto capo instituit aliquē prelatū: q vitā cōem ducere non poterat in vestibula cibis ⁊ lecto. ibidem ca. 8.

Itē si nō ꝓcurauit necessitatē fribꝰ infirmis: vel ꝓcurare ꝑ aliū fecit: ⁊ de vestimētia fribꝰ indigētibꝰ non prouidit. Ex. 4. ca regule. ⁊ Cle. 5.

Itē si ddit licētiā fribꝰ suia visitādi terrā sctāz: ⁊ btāz mariā de āgelis: ⁊ sctū iacobū in ꝯpostella. in ca. ge. burgēsi. anno. 1484.

Item si reuelauit noīa acusantiū acusatis. in statutis gñalibꝰ. c. 6.

Item si absoluat aliquē a pñia quā imposuit gñalis: aut eiusdem visitator ibidem ca. 6.

Itē si ꝓmouit aliquē in ca. ꝓuinciali ad officia ꝑdicatiōis ⁊ ꝯfessiōis: q nō erat in ca. ꝑsens ⁊ ibidē examinatus. In ꝑmo ca. mōtis lucij. 1467.

Fratres tñ multū notabiles ⁊ in moribꝰ graues in caplis ꝯuētualibꝰ examinati: ꝑsit ꝑ ꝓuinciales vna cū diffinitoribꝰ in eoꝝ absentia addicta officia ꝓmoueri. In .2. gñali ca. Mediolanensi. anno. 1498.

¶ Explicit forma visitationis fratrum minorum.

calices:tapeta ꝛc. vł libros duplicatos de eadē materia: vł alias non necessarios: aut edificia siue officinas nō necessarias: vł statui paupi nr̄o nō ꝯuenientia. ¶ Itē ꝯtra supradicta facerēt ꝓcurātes res nimiū ꝑciosas. vt calices. cruces ꝛ alia (qbus vti pñt frēs) non mediocria vł mediocris ꝑcij: siue ꝓcurantes vasa argētea: quando alterius metalli sufficeret. vt ampullas. cādelabra. turibulum. ꝛ nauiclam argentea. ¶ Item procurantes curiosa. vt q elaborata edificia: aut ornamenta expolita seu pulchriora ꝛ silia. Nam nimia preciositas: superfluitas aut curiositas: statui nostro non potest conuenire: vt dicit Clemens.

Scda conditio. Secūdū ꝙ supra dicta necessitas sit ꝑsens vel imminēs vt supra declaratū est. ¶ Cōtra istud facerēt: q diffidētes de diuina ꝓuidētia: facerent magnas ꝛ excessiuas ꝯgregatiōes grani vel vini: olei aut pisciū vel similiū ꝓ ꝓuisiōe future necessitatis possibilis: cū adhuc et si pecūia nō interueniat nō possit fieri: vt dicit Nico. in. §. Insup nec vtēsilia. versi. ne sub colore ꝓuidētie in futuꝝ. ¶ Cōtra hoc etiā facerēt: ꝯsentiētes vł ꝑmittē tes deponi pecuniā: etiā si def ꝓ missis: legatis: vł alias liberalr offeraf. Nā in hoc nulla differētia fieri deb; qualr obueniat pecūia: q̄r nō pl᷒ habef in illa q̄ daf: ex eo ꝙ dñr misse vł alia suffragia: vł q̄ liberalr donat: vł in testamēto legaf aut a suis parētib᷒ largif: q̄z in alia q̄ est in ꝑtāte imꝑatoris. Ita ꝙ in nullo casu deponi pōt ꝓ necessitate futura: possibili.

Tertia cōditio. Tertiū ꝙ ꝑdicta necessitas sit ꝓcurātis: vel frm̄ sibi cōmissoꝝ. Ita ꝙ nō sit aliena. ¶ Cōtra hāc facerēt q̄ sub specie charitatis: peterēt elemosynas tales ꝓ alijs qbuscūq; ꝑsonis: etiā religiosis vel ꝯuētibus alijs. Et mlto graui᷒ peccarēt q ꝓ sclarib᷒: paupib᷒ aut amicis: tales elemosynas ꝓcurarēt: vł eas illis darēt. cū nec minister gñalis cū toto caplo gñali imo cū toto ordine: nō possit vnū denariū: etiā amore dei dare. Qr minister gñalis: nec min᷒ ali᷒ frater nō est dñs nec administrator pecunie siue dispēsator: sicut clare colligif ex declaratiōib᷒. Et si dicas ꝙ Nicolaus ꝯcessit posse dare vilia. ꝛc. Dico ꝙ verū est res viles: sed nō denarios.

Quarta ꝯditio. Quartū ē ꝙ talis res nō possit mēdicando hr̄i ostiatī. ¶ Cōtra istō facerent: q sine aliqua ꝯsideratiōe: solutionē rei ꝓcurarēt: q̄ mēdicando potest commode haberi.

Quinta ꝯditio. Quintū ꝙ tpe ꝓcuratiōis vł depositiōis pecunie: nō sint aliq elemosyne indifferētes: q̄r tūc frēs vel nō hn̄t verā necessitatē. ¶ Et sic facerent ꝯtra hoc: in tali casu q̄rēdo vel ꝓcurādo ꝑ plateas: vel mercat᷒: vel curias: aut apō dños seu alias quascunq; ꝑsonas: elemosynas pecuniarias: vel ꝑmittendo oblatas deponi.

Sexta cōditio. Sextū ꝙ frēs mutuū nō ꝯtrahāt: vł alij suo noie: sed ꝓut dicit Nicolaus: existēte vera necessitate pn̄t aliquē rogare ꝙ sibi subueniat: ꝛ certū facere illū: ꝙ frēs fidelr laborabūt vt sibi fiat satisfactio. ꝛc. Non tn̄ pn̄t se obligare: nec pignora dare. ¶ Cōtra illō facerēt se obligātes: vł suo noie alium submittentes ad hoc.

Septima cōditio. Septimū ꝙ frēs nō nominēt vel ꝑsentēt ꝑsonā q̄ recipiat elemosynam pecuniariā: s; dans ꝑ se vel ꝑ suū nunciū ꝛc. vt supra dictū est. ¶ Con-

tra hoc faceret q̄ statim sine p̄dicta diligẽtia:p̄sentarẽt aliquẽ vel noiarent ad hoc ꝙ teneat pecuniã. ꝛc. Autẽ exẽpti sunt p̄res italici ab ista ꝯditiõe. Nã ista tñ pñt noiare sindicũ papealiũ tñ nõ possent noiare nisi sicut nos. Oẽs ẽm alie ꝯditiões ita comp̄hendũt illos ꝛ tenent illas seruare sicut ꝛ nos: nisi tñ quo ad istã noiationẽ ꝛ subrogationes ꝛc. q2 iste sindic⁹ in illis se habz quo ad subrogationes: sicut quo ad nos ꝓcurator primi dãtis. ¶ Contra hoc faciẽt aliter se hñtes. Et nota ꝙ vult Nicolau s: ꝙ si aliqua eleemosyna fratribus p nũciũ alicui⁹ mittat sine aliqua exp̄ssione: intelligat venire cũ oĩbus ꝯditionib⁹ conuenientibus ꝛ necessarijs: ad hoc ꝙ frm̃ necessitatibus de illa prouideatur.

Octauã. Ut qñ ꝓcurat solutio necessitatũ frm̃: exp̄mat necessitas. vt p pane: vino: piscib⁹ ꝛc. Nam petere gñalr: est q̄stua pecuniari⁹: p clemẽtinã ꝓhibit⁹. ¶ Cõtra hoc facerẽt ꝓcurãtes p curias: nũdinas: vl alia q̄cũq3 loca: eleemosynaz p suis necessitatib⁹: nullã particularit assignãdo. ¶ Jtẽ faceret ꝯtra p̄dicta: q̄ i suis ecclijs vel domib⁹ p suis necessitatib⁹: ꝯsentirẽt aut pmitterẽt ꝓijci pecuniã: p osculãdis reliquijs vel cruce in die veneris scã. vel lucrãdis indulgẽtijs: et si secularis talẽ pecuniã assumat ad distribuẽdũ ad libitũ frm̃. Nã est q̄stus pecuniari⁹: ꝓhibit⁹ p Clementẽ. Et ita plerũq3 in multis capitulis gñalibus sunt declaratum. Octaua ꝯditio.

Nonũ ꝙ caueãt frẽs: vt qñ ꝯtingit eos solutionẽ alicui⁹ necessitatis p curare: nõ pmittãt plus sciẽter dare seu deponi: q̄ credit res ipsa valitura: cui⁹ solutio ꝓcurat. Et si plus datũ fuerit: de illo nõ pñt se intromittere: sine exp̄ssa licentia dantis. Nona conditio.

Decimũ ꝙ eleemosyna pecuniaria: certe necessitati assignata: nõ commutet in aliã. s. absq3 exp̄ssa licentia dãtis vel sui substituti si ad hoc recepit potestatem. Decima ꝯditio.

Undecimũ ꝙ ꝙuis fm eũdẽ Nicolaũ: plurib⁹ possit cõmitti dispẽsatio alicui⁹ eleemosyne: siue ꝓpter locoꝝ distãtiã: ꝛ ꝯditiões seu alias circũstãtias: siue alias: nulla tñ depositio pecũie seu mutatio fieri põt a frib⁹ absq3 auctoritate: ꝯsensu ꝛ volũtate dñi p̄ncipalis. Et ideo debẽt frẽs rogare dñs dãtẽ: vt qcqd talis pecũie ꝯtractatiõis seu cõmutatiõis fieri oportuerit: de suo semp ꝯsensu ꝛ auctoritate ꝓcedat: et si p mille man⁹ trãseat: ex quo semp ẽ sua: donec ꝯuersa fuerit i res licitas frm̃ vsib⁹. Ac ꝙ sit etiaz ꝯtent ꝙ frẽs noie ipsi⁹ dãtis: nominẽt tot ꝑsonas q̄b⁹ pecũia det ad habendũ rem necessariã: quot op⁹ fuerit. Et lz Nicola⁹ videat dicere: ꝙ si p̄mus deputat⁹ nõ posset vel nollet ducere pecuniã ad locũ vbi hñda ẽ res necessaria p illã: possent frẽs cũ isto facere: sicut cũ dño p̄ncipali: quo ad subrogãdã aliã ꝑsonã: ꝛ i alijs. Et lz sic intellexerit actor ꝯformitatũ: tñ cõiter alij expositores intellexerũt: si habit⁹ eẽt assensus dñi p̄ncipalis: ꝓut declaratio dicitbis ꝟbis. Ac ipsi⁹. s. dñi habeat assens⁹ sup subrogatiõib⁹ ĩfra scriptis. post qd̄ seq̄t. Qd si ad p̄mũ dantẽ frẽs nollẽt ire: pñt cũ noiato facere: sicut cũ p̄mo. Et sic vnũ ius supplet p aliud. Nã (vt p̄dict⁹ Nicola⁹ dicit in ista declaratiõe) q̄ in p̄ncipio ad mediũ ꝛ ad finẽ: illa ꝟo q̄ in medio ad finẽ ꝛc. referũtur. Si aũt ꝯtigerit dñm principalẽ moriante q̄ pecunia expẽdat: Undecima cõditio.

¶ Sequitur scd̃a pars huius Enchiri

dij: seu Manualis: ꝯtinẽs ꝑtinentia monialibus sancte Clare: alijsqꝫ ꝑsonis religiosis sub regimine ꝑlatoꝝ frm̃ minoꝝ cõsistentium.

¶ Incipit prologus ꝑme regule sancte

Clare. Anno domini. M.cc.xlvj.

Innocentius ep̃us seruus seruoꝝ dei: dilectis in xp̃o filiabꝰ Clare abbatisse: alijsqꝫ sororibꝰ monasterij scti Damiani Assisinatis: salutẽ ꝛ aplicã bñonẽ. Solet ãnuere sedes aplica pijs votis ꝛ honestis petentiũ ꝑcibꝰ fauorẽ beniuolũ impartiri. Ex parte siqdẽ vr̃a nobis extitit humilr̃ supplicatũ: vt ꝛ vite formulã iuxta quam cõiter in spũ vnitate: ac voto altissime pauꝑtatis viuere deberetis: vob̃ a bt̃o Frãcisco traditã: ꝛ a vob̃ spõte susceptã: venerabilis frat̃ nr̃ Ostiẽß ꝛ Velletrẽsis ep̃s duxerit approbandã: sm̃ ꝙ in ipsiꝰ ep̃i lr̃is ꝯfectis exinde plenꝰ cõtinet̃: nos curaremꝰ aplico munimine roborare. Deuotiõis igit̃ vr̃e ꝑcibus ĩclinati: qꝺ ab eodẽ ep̃o sup hoc factũ est: ꝛ ratũ hñtes ꝛ gratũ: illꝺ auctoritate aplica confirmamus ꝛ ꝑsentis scripti patrocinio cõmunimus. Tenorẽ lr̃aꝝ ipsaꝝ de verbo ad ꝟbum ꝑsentibus inferi facientes: qui talis est.

Raynaldus mĩsatiõe diuina Ostienß ꝛ Velletrenß ep̃s: charissime sibi in xp̃o mr̃i ꝛ fille dñe Clare abbatisse scti Damiãi Assisinatis: eiusqꝫ sororibꝰ tã ꝑsentibus ꝙ̃ futuris: salutẽ ꝛ bñonẽ paternã. Qr vos dilecte in xp̃o filie mũdi põpas ꝛ delitias ꝯtẽpsistis: ꝛ ipsius xp̃i eiusqꝫ sctissime mr̃is seqntes vestigia elegistis habitare incluse corpe: ꝛ in pauꝑtate sũma deßuire: vt mẽte libera possitis dño famulari: nos vr̃m sctũ ꝓpositũ in dño cõmendãtes: votis vr̃is ꝛ sctis desiderijs libẽter volumus affectu paterno fauorẽ beniuolũ impartiri. Ea ꝓpter vr̃is pijs ꝑcibus inclinati: formã viuẽdi. ac modũ sctẽ vnitatis: ac altissime pauꝑtatis quã vob̃ btũs pr̃ Frãciscus ꝟbo ꝛ scripto tradidit obßuandã: ꝑsentibus annotatã: auctoritate dñi pape ꝛ mea vob̃ ꝛ oĩbus in vr̃o monasterio succedẽtibꝰ in ꝑpetuũ cõfirmanꝰ: ꝛ ꝑsentis scripti patrocinio cõmunimus. Que talis est.

¶ Primum capitulum.

Incipit rl̃a ꝛ formã vite ordis soroꝝ pauꝑꝝ quã btũs Frãciscꝰ instituit. Que qdẽ ẽ sctũ euãgeliũ dñi nr̃i Jesu xp̃i obßuare: viuendo in obiã: sine ꝓprio: ꝛ ĩ castitate. ¶ Clara ĩdigna ãcilla xp̃i: ꝛ plãtula btĩssimi p̃ris Frãcisci: ꝓmittit obiẽꝫ ꝛ reuerẽtiã dño pape Innocẽtio: ac successoribꝰ eiꝰ canonice ĩrrãtibꝰ: ꝛ ecclie Romãe. Et sicut in ꝑncipio ꝯuersiõis sue vna cũ sororibꝰ suis ꝓmisit obediẽtiã btõ Frãcisco: ita eãdẽ ꝓmittit inuiolabilr̃ obßuare successoribꝰ suis. Et alie sorores teneãt̃ sẽp successoribus btĩ frãcisci: ꝛ sorori clare: ꝛ alijs abbatissis canõice electis ei succedẽtibꝰ obedire.

Prohemium summi pontificis.

Eminẽtia ꝓfessionis monialium sancte Clare.

¶ Capl'm .2. Qualiter recipi debeant.

Si qua diuina inspiratione venerit ad vos volēs vitā istā accipere: ab-
batissa sororꝝ oīm ꝯsensum reqrere teneat. Et si maior pars ꝯsenserit:
De ꝯditioni habita licētia dñi cardinalis ꝓtectoris vr̄i: possit eā recipe. Et si reci-
bꝰ reqsitis in piendā viderit: diligēter examinet eā: vel examinari faciat de fide catholica: et
nouicijs reci ecclesiasticis sacramētis. Et si hec oīa credat: et velit ea fidel'r ꝯfiteri: et vsqꝫ i fi-
piendis. né firmiter obseruare: et virꝫ nō habeat: vel si hꝫ: et iā religionē intrauit auctate
diocesani epi voto ꝯtinētie iā emisso: etate ēt lōgeua vl' ifirmitate aliqua: seu
fatuitate ab hmōi vite obseruātia nō impediēte: diligēter exponat ei tenor vi-
te vr̄e. Et si idonea fuerit: dicat ei ꝟbū scti euāgelij: qꝫ vadat et vēdat oīa sua
et ea studeat paupibꝰ erogare. Qđ si facere nō potuerit: sufficit ei bona volū-
tas. ¶ Et caueāt abbatissa: et eiꝰ sorores: ne solicite sint de rebꝰ suis tpalibꝰ: vt
libere faciat de rebꝰ suis qcqd dñs īspirauerit ei. Si tñ ꝯsiliū reqrat: mittat
eā ad aliquos discretos et deū timētes: quoꝝ ꝯsilio bona sua paupibꝰ erogēt.
Postea capillis tōsis in rotūdū: et deposito habitu sclari: ꝯcedāt ei tres tuni-
cas et mātellū. ¶ Deinceps extra monasteriū sine vtili. manifesta: et ꝓbabili
De ꝓfessiōe causa eidē exire nō liceat. ¶ Finito ꝟo āno ꝓbatiōis: recipiat ad obediētiā:
facienda. ꝓmittēs vitā et formā paupertatis vr̄e in ꝑpetuū obseruare. Nulla infra tps ꝓ-
batiōis velet. Mātellos ēt possint sorores hr̄e ꝓ alleuiatiōe et honestate seruitij
et laboris. Abbatissa ꝟo de vestimētis discrete eis ꝓuideat sm̄ qualitatē ꝑ-
sonaꝝ: et loca et tpa: et frigidas regiōes: sicut necessitati viderit expedire. ¶ Ju-
De iuuēclis uencule in monasterio recepte: infra tps etatis legitime tōdeāt in rotundū: et
in monaste- deposito habitu sclari: induāt pāno religioso: sicut visum fuerit abbatisse.
rio receptis. Cū ꝟo ad etatē legitimā venerint: indute iuxta formā aliaꝝ: faciāt ꝓfessionē
De magistra suā. ¶ Et tā ipsis qꝫ alijs nouicijs: abbatissa solicite magistrā ꝓuideat de dis-
nouiciaꝝ. cretioribꝰ totiꝰ monasterij: q in scta ꝯuersatiōe et honestis moribus: iuxta for-
De seruitri- mā ꝓfessiōis vr̄e eas diligēter informet. ¶ In examinatiōe et receptiōe soroꝝ
cibus. seruiētiū extra monasteriū: seruet forma ꝑdicta. Que pñt portare calciamen-
ta. Nulla vobiscū residētiā faciat in monasterio: nisi recepta fuerit scđꝫ for-
De vilitate mā vr̄e ꝓfessiōis. ¶ Et amore sctissimi et dilectissimi pueri: paupculis pānicl'is
habitus. inuoluti in ꝑsepio reclinati: et sanctissime mris eiꝰ an ōneo: depcor et exhortor
sorores meas: vt vestimētis semꝑ vilibus induantur.

¶ Cap. 3. de diuino officio: et ieiunio quotiēs cōmunicent.

Sorores litterate faciant diuinū offīm sm̄ ꝯsuetudinē frm̄ minoꝝ: ex
quo potuerint hr̄e breuiaria: legēdo sine cātu. Et q occasiōe rōnabili
nō possint aliqñ legēdo dicere horas suas: liceat eis sicut alie sorores
dicere pr̄ nr̄. ¶ Que ꝟo lr̄as nesciūt: dicant viginti quattuor pr̄ nr̄ ꝓ matu-
tino: ꝓ laudibꝰ qnqꝫ. ꝓ pma ꝟo. tertia. sexta. nona: ꝓ qualibꝫ istaꝝ septē: ꝓ
vespis aūt duodecim: ꝓ completorio septē. Pro defunctis dicant ēt in vespe-
ris septē pr̄ nr̄: et regem eternaꝫ. ꝓ matutino duodecim. Sorores lr̄ate teneāt
dicere offīm mortuoꝝ. Qñ ꝟo soror monasterij vr̄i migrauerit: dicāt ꝙqua-
De ieiunio ginta pr̄ nr̄. ¶ Omni tempore sorores ieiunent. In natiuitate dñi quacūqꝫ
seruando. die venerit: bis refici possint. Cum adolescentibus. debilibus: et seruientibꝰ
extra monasterium: sicut videbitur abbatisse: misericorditer dispensetur.

Tempore vero manifeste necessitatis:non teneant sorores ieiunio corporali.
¶ Duodecim vicibus ad minus de abbatisse licētia ↄfiteant in āno. Et ca- De ↄfessiōe.
uere debent ne alia verba tunc inserāt:nisi q̄ ad cōfessionē et salutē ꝑtinēt
animaꝝ. ¶ Septē vicibus cōicent:videlicet in natiuitate dn̄i. in quīta feria De cōmūio-
maioris ebdomade. in resurrectione dn̄i. in pētecoste. in assumptione beate ne corporis
virginis. in festo sancti Frācisci:et in festo oīm sanctoꝝ. ¶ Pro cōmunican- christi.
dis infirmis sororibus:capellanis intus liceat celebrare.

¶ Capitulum. 4. De electione abbatisse.

In electiōe abbatisse:teneant formā canonicā obseruare. Procurēt ipse
habere gn̄alē ministrū vel ꝓuincialē ordinis frūz minoꝝ:q̄ verbo dei eas
informet ad omnimodā ↄcordiā:⁊ cōmunē vtilitatē in electiōe faciē
da. Et nulla eligat nisi ꝓfessa. Et si nō ꝓfessa eligeret:vel alit daret:ei nō obe-
diat:nisi primo ꝓfiteat formā pauptatis vre. Qua decedēte: electio alterius
fiat abbatisse. ¶ Et si aliquo tpe appareret vniuersitati soroꝝ: ꝑdictā nō eē
sufficientē ad seruitiū ⁊ cōmunē vtilitatē ipsarū:teneant ꝑdicte sorores:iux-
ta formā ꝑdictā:quā citius poterūt aliā sibi in abbatissam ⁊ matrē eligere.
¶ Electa vero cogitet quale onus in se suscepit:⁊ cui redditura ē rōne d gre- Qualis de-
ge sibi cōmisso. Studeat etiā magis alijs ꝑesse virtutib⁹ ⁊ sctis morib⁹: q̄ beat eē abba
ex officio:vt ei⁹ exēplo ꝓuocate sorores poti⁹ ex amore obediant q̄ timore. tissa.
Priuatis a morib⁹ careat:ne dū in pte plus diligit:in totū scandalū generet.
Cōsolet afflictas. Sit etiā vltimū refugiū tribulatis. Ne si apd eā remedia d-
fuerint sanitatū:desꝑatiōis morbus ꝑualeat infirmis. Cōmunitatē seruet
in oīb⁹ precipue autē in eccl'ia. dormitorio. refectorio. infirmaria:⁊ vestimē-
tis. Qd̄ simili modo seruare eius vicaria teneat. ¶ Semel in ebdā ad minus ab De capitulo
batissa:sorores suas teneat ad capl'm cōuocare. Ubi tā ipsa: q̄ sorores de oī- tenendo.
bus ⁊ publicis offensis ⁊ negligētijs debeāt humilit cōsiteri. Et q̄ tractāda
sunt ꝓ vtilitate ⁊ honestate monasterij:ibidē cōferat cū oībus sororib⁹. Se-
pe eni dn̄s quod meli⁹ est:minori reuelat. ¶ Nullū debitū graue fiat: nisi de De debitis:
cōmuni cōsensu soroꝝ:⁊ manifesta necessitate:⁊ hoc p ꝓcuratorem. Caueat ac depositis
aūt abbatissa cū sororibus suis:ne depositū aliquod recipiat in monasterio. vitandis.
Sepe enim de ijs turbationes ⁊ scādala oriunt. ¶ Ad cōseruandā autē vni- De eligēdis
tatem mutue dilectionis ⁊ pacis de cōmuni cōsensu omniuz soroꝝ: omnes officialib⁹.
officiales monasterij eligant. Et eodē modo:octo ad minus sorores de dis-
cretioribus eligant:quarū in ijs q̄ forma vite vestre requirit:abbatissa semp
vti consilio teneat. Possint etiā sorores ⁊ debeant:si eis vtile ⁊ expediens vi-
deatur:officiales ⁊ discretas aliquando remouere:⁊ alias loco ipsarū eligere.

¶ Caplo. 5. de silentio: ⁊ modo loquēdi ad locutoriū ⁊ ad cratē.

Ab hora cōpletorij vsq; ad tertiā sorores silentiū teneāt:exceptis seruiē-
tibus extra monasteriū. Sileant etiā ↄtinue in eccl'ia. dormitorio:⁊ in
refectorio tm̄ dū comedūt:preterq̄ in infirmaria: in qua ꝓ recreatio
ne ⁊ seruicio infirmarū loq discrete semp sororib⁹ liceat. Possint etiā semp
⁊ vbiq; breuiter sub missa voce qd̄ necesse fuerit insinuare. ¶ Non liceat so-
rorib⁹ loq ad locutoriū vel ad cratē sine licētia abbatisse vl' eius vicarie. Et De locuto-
licētiate ad locutoriū:loqui nō audeāt nisi presentibus ⁊ audiētibus duab⁹ rio ⁊ crate.

sororibus. Ad cratē vero nō presumāt accedere: nisi p̄sentib⁹ ad minus tribus per abbatissam vel ei⁹ vicariā assignatis: de illis discretis q̄ sunt electe ab omnib⁹ sororib⁹ pro cōsilio abbatisse. Hāc formā loquēdi teneant ꝑ posse abbatissa ⁊ ei⁹ vicaria obseruare. Et hoc ꝺ crate rarissime. Ad portaȝ vero nullaten⁹ fiat.

De qualitate cratis. ¶ Ad cratē vero: pānus interi⁹ apponatur: qui nō remoueat nisi cū ꝓponit verbū dei: vel aliqua alicui loq̄ret. Habeāt etiā ostiū ligneū diuersis vel duab⁹ seris ferreis: valuis ⁊ vectibus optime cōmunitū: vt nocte maxime duabus clauib⁹ obseret: quarū vnā habeat abbatissa: aliā vero sacrista. Et maneat semꝑ obseratū: nisi cū auditur diuinū officiū: ⁊ ꝑ causis superi⁹ memoratis.

De tpe locutionis cū exteris. ¶ Nulla ante solis ortū: vel post solis occasum loq̄ ad cratem alicui vllaten⁹ debeat. Ad locutoriū vero semꝑ pannus: q̄ nō remoueat: interius maneat. ¶ In quadragesima sancti martini: ⁊ quadragesima maiori: nulla loquat ad locutoriū: nisi sacerdoti causa cōfessionis: vel alteri⁹ manifeste necessitatis: quod reseruetur in prudētia abbatisse vel eius vicarie.

¶ Capitulo. 6. Qualiter sorores non recipiant possessionē aliquā: vel proprietatem: per se vel ꝑ interpositā personam.

Postq̄ altissim⁹ pr̄ celestis ꝑ grām suā cor meū dignatus est illustrare: vt exemplo ⁊ doctrina beatissimi patris nr̄i Francisci penitētiam facerē: paulo post cōuersionē ipsius: vna cū sororibus meis obedientiā sibi volūtarie ꝓmisi. Attendēs beatus pauꝑ q̄ nullā pauꝑtatem. laborem. tribulationē ⁊ contemptū seculi timeremus: imino q̄ pro magnis delicijs haberemus: pietate motus scripsit nobis formam viuendi in hūc modum.

Littera beati Francisci. ¶ Quia domini inspiratione fecistis vos: filias ⁊ ancillas altissimi sūmi regis pr̄is celestis: ⁊ spiritui sancto vos desponsastis viuere secundū ꝑfectionē sancti euāgelij: volo ⁊ ꝓmitto per me ⁊ frēs meos semꝑ hr̄e de vobis tanq̄ de ipsis curam diligētē ⁊ sollicitudinē specialē. Quod dum vixit diligēter impleuit: ⁊ a fratribus voluit semꝑ impleri. Et vt nusq̄ declinarem⁹ a sanctissima paupertate quam cepimus: nec etiam que post venerūt latceret: paulo ante obitū suum iterū scripsit nobis vltimā voluntatē suam dicēs.

Littera beati Francisci. ¶ Ego frater Franciscus paruulus volo sequi vitā ⁊ pauꝑtatem altissimi dn̄i nr̄i Jesu xp̄i: ⁊ eius sanctissime matris: ⁊ perseuerare in ea vsq̄ in finem. Et rogo vos omnes dominas meas: ⁊ consilium do vobis: vt in ista sanctissima vita ⁊ pauꝑtate semꝑ viuatis. Et custodite vos multum: ne doctrina vel cōsilio alicuius ab ipsa in perpetuū vllatenus recedatis. ¶ Et sicut semꝑ sollicita fui vna cum sororibus meis sanctā paupertatē quā domino deo ⁊ beato Francisco promisimus custodire: sic teneant abbatisse que in officio mihi succedent: ⁊ omnes sorores vsq̄ in finem inuiolabilr̄ obseruare: videlicet in non recipiendo seu habēdo possessionē vel ꝓprietatem per se nec ꝑ interpositam ꝑsonam: seu etiam aliquid quod rationabiliter ꝓprietas dici pōt nisi quātū terre ꝓ honestate ⁊ renouatione monasterij necessitas requirit. Et illa terra non laboretur: nisi pro horto ad necessitatem ipsarum.

¶ Capitulum. 7. De modo laborandi.

Sorores q̄b⁹ dedit dn̄s grāz laborādi: post horā tertiā laborēt ꝺ laboricio qđ ꝑtinēt ad honestatē ⁊ cōēȝ vtilitatē: fidelr̄ ⁊ deuote. Ita q̄ ex

celi socio anime inimico: sancte orõnis ac devotionis spiritũ nõ extinguãt: cui debent cetera temporalia deservire. Et id qđ manibus suis operantur: assignare in capitulo abbatisse vel eius vicarie corã omnibus teneant. Idem fiat de elemosyna aliqua missa pro sororum necessitatibus ab aliquibus: vt in cõmuni pro eisdem recõmendatio fiat. Et hec omnia pro cõmuni vtilitate distribuantur per abbatissam vel eius vicariã: de consilio discretarum.

¶ Capitulũ. 8. Qualiter sorores nihil sibi appropriẽt: et de infirmis sororibus

Sorores nihil approprient sibi: nec domũ. nec locũ. nec aliquã rem: sed tanq̃ peregrine et advene in hoc seculo: in paupertate et humilitate dño famulantes: mittãt pro elemosyna cõfidenter. Nec oportet eas verecundari: q2 dñs se fecit pro nobis pauperẽ in hoc mũdo. Hec est illa celsitudo altissime paupertatis: q̃ vos charissimas sorores meas: heredes et reginas regni celorum instituit: pauperes rebus fecit: virtutibus sublimavit. Hec sit portio vestra: q̃ pducit in terrã viventiũ. Cui dilectissime sorores totaliter inherẽtes: nihil aliud pro nomine dñi nostri Jesu xpi: in ppetuũ sub celo hĩc velitis. ¶ Nõ liceat alicui sorori lr̃as mittere: vel aliquid recipere: aut extra monasteriũ dare sine licẽtia abbatisse. ¶ Nec quicq̃ liceat hĩc: quod abbatissa nõ dederit aut pmiserit. Et si a parentibus suis: vel ab alijs aliqđ mittere: abbatissa faciat illi dare. Ipsa autẽ si indigeat vti possit. Sin autẽ: sorori indigenti charitatiue cõmunicet. Si vero aliqua pecunia transmissa fuerit: abbatissa de cõsilio discretarũ in illis quorũ indiget illi faciat pvideri. ¶ De infirmis sororibus tã in cõsilijs q̃ in cibarijs et alijs necessarijs: q̃ carũ reqrit infirmitas: teneatur firmiter abbatissa sollicite p se vel alias inquirere: et iuxta possibilitatem loci charitatiue et misericorditer pvidere: q2 oẽs tenentur pvidere et servire sororibus suis infirmis: sicut vellẽt sibi serviri: si ab aliq̃ infirmitate tenerentur. Et secure manifestet vna alteri necessitatẽ suã. Et si vera mater diligit et nutrit filiã suã carnalẽ: quãto diligẽtius debet sibi soror diligere et nutrire sororẽ suã spũalem. Que infirme in saccis et paleis iaceãt: et habeãt ad caput capitalia cum pluma. Et que indigẽt pedeolis laneis et culcitris: vti possint. ¶ Infirme vero predicte cũ ab introeuntibus in mõasteriũ visitantur: possint singule aliq̃ bona verba sibi loquentibus breviter respondere. ¶ Alie vero sorores licentiatẽ monasteriũ intrãtibus loq nõ audeãt: nisi presentibus et audientibus duabus discretis sororibus per abbatissam et eius vicariam assignatis. Hãc formã loquendi teneantur per se abbatissa et eius vicaria observare.

De litteris nõ mittẽdis

De sororibus infirmis.

De nõ loq̃ndi cũ intrãtibus clausurã.

¶ Capitulo. 9. De penitentia sororibus imponenda.

Si qua sororũ contra formã professionis nostre mortaliter: inimico instigãte peccaverit: p abbatissam vel alias sorores bis vel ter admonita: si nõ se emẽdaverit: quot diebus cõtumax fuerit: in terra panẽ et aquã corã sororibus omnibus in refectorio comedat. Et graviori pene subiaceat si visum fuerit abbatisse. Interim dum cõtumax fuerit: oretur vt dominus ad penitẽtiã cor illius illuminet. ¶ Abbatissa vero et eius sorores cavere debent ne irascantur vel cõturbentur ppter pctm̃ alicuius: q2 ira et cõturbatio in se et in alijs impediũt charitatẽ. ¶ Si cõtigerit (quod absit) inter sororem et sororẽ verbo

De recõcilia tiõe ac venia petenda.

vel signo occasione turbationis vel scãdali aliquã suborriri q̃ turbatiõis cã dederit:stati añq̃ offerat mun⁹ orõnis sue corã deo:nõ solũ humilr p̃sternet se ad pedes alteri⁹ veniã petẽs:verũ etiã supplicit rogetur vt p̄ se intercedat ad dñm q̄ sibi indulgeat. Jlla vero memor illi⁹ verbi dñi:nisi ex corde dimise ritis:nec pr̃ vester celestis dimittet vobis:liberaliter sorori sue oẽm iniuriã sibi illatã dimittat.

De seruitri cib⁹ exeunti b⁹ clausurã.

¶ Sorores seruiẽtes:extra mõasteriũ lõgã morã nõ faciãt nisi cã manifeste necessitatis reqrat. Et honeste debeãt ambulare: ⁊ paz logi vt edificari valeãt semp intuẽtes. Et firmiter caueãt:ne habeãt suspecta cõ sortia vel cõsilia aliquorũ:nec fiãt cõmatres virorũ vel mulierũ:ne hac occa sione murmuratio vel turbatio oriat. Nec p̄sumãt rumores d̄ seculo referre in monasterio. Et firmiter teneant de ijs q̃ intus dicunt vel agunt: extra monasteriũ aliqd nõ referre:qd̄ possit aliquod scãdalum generare. Et si aliqua simpliciter in ijs quobus offenderit:sit in p̄uidentia abbatisse misericordit sibi penitẽtiã iniungere. Si aũt ex cõsuetudine vitiosa habuerit: iuxta qualitatem culpe abbatissa de consilio discretarũ illi penitentiã iniungat.

¶ Caplo.10. de visitatione sororum ab abbatissa.

Abbatissa moneat ⁊ visitet sorores suas: ⁊ hũiliter ⁊ charitatiue corrigat:eas nõ p̄cipiẽs eis aliqd qd̄ sit cõtra aiam suam ⁊ vr̃e p̄fessionis formã. Sorores vero subdite recordent:q̄ p̄pter deũ abnegauerunt p̄prias volũtates.

Preceptum.

¶ Unde firmiter suis abbatissis obedire teneant in oĩbus ijs q̃ obseruare p̄miserũt: ⁊ nõ sunt anime cõtraria ⁊ nostre p̄fessioni. Abbatisse vero tantã familiaritatẽ habeãt circa ipsas: vt dicere possint eis ⁊ facere sicut dñe ancillis suis. Nã ita debet esse:q̄ abbatissa sit oĩm sororũ ancilla.

Admonitio

¶ Moneo vero ⁊ exhortor in dño Jesu xp̄o: vt caueãt sorores ab oĩ sup̄bia. vanagla. inuidia. auaricia. cura ⁊ sollicitudine hui⁹ seculi: d̄tractione ⁊ murmuratione:dissensione ⁊ diuisione. Sint vero sollicite semp adinuicẽ seruare mutue dilectionis vnitatẽ:q̃ est vinculũ p̄fectionis. ¶ Et nesciẽtes lr̃as nõ curẽt lr̃as addiscere:s; attendãt q̄ sup oĩa desiderare debent hr̃e spũz dñi ⁊ sctãm ei⁹ operationẽ:orare semp ad deũ puro corde: ⁊ hr̃e hũilitatẽ ⁊ patientiam in tribulatione ⁊ in infirmitate: ⁊ diligere eos q nos rep̄hẽdũt ⁊ arguũt:qr dicit dñs. Beati q p̄secutionem patiũtur p̄pter iustitiã: qm̃ ipsorũ est regnũ celorũ. Qui aũt perseuerauerit vsq; in finẽ: hic saluus erit.

¶ Capitulo.11. de ostiaria.

Ostiaria sit matura morib⁹ ⁊ discreta:sitq; cõuenientis etatis:q̃ ibidẽ in cella apta sine ostio in die resideat. Sit ei ⁊ aliq̃ socia idonea assignata:q̃ cũ necesse fuerit vicẽ ei⁹ in oĩb⁹ exequat.

De clausura mõasterij.

¶ Sit aũt ostiũ duabus seris ⁊ diuersis ferreis valuis ⁊ vectib⁹ optime coniũctũ: ⁊ in nocte maxime duab⁹ clauib⁹ obseret. Quarũ vnã habeat portaria:aliãq; abbatissa. Jn die sine custodia minime dimittat: ⁊ vna claue firmiter obseretur. Caueant aũt studiosissime ⁊ p̄curẽt:ne vnq̃ ostium stet apertũ: vbi min⁹ fieri poterit cõgruẽter. Nec oĩno apiatur alicui intrare volẽti:nisi concessum fuerit a summo pontifice vel a dño cardinali.

De ingressu clausure mo nasterij.

¶ Nec ante solis ortũ mõasteriũ ingredi liceat post solis occasũ sorores int⁹ aliquẽ remanere p̄mittãt:nisi exigẽte manifesta. rationabili: ⁊ ineuitabili causa. ¶ Si pro b̃ndictione abbatisse

vel pro aliqua in monialē cōsecrādā: vel alio etiā mō concessum fuerit epo alicui missam interi⁹ celebrare: q̄z paucioribus ⁊ honestioribus poterit sit cōtē tus socijs ⁊ ministris. ¶ Cū aūt intra monasteriū ad op⁹ faciēdū necesse fuerit aliquos introire: statuat tūc abbatissa sollicite psonā cōueniētē ad portā: quaten⁹ illis ⁊ nō alijs ad opus deputatis apiat. ¶ Caueāt studiose oēs sorores ne tunc ab ingredientibus videantur.

¶ Capitulū .12. de visitatione.

Visitator vester semp sit de ordine frāz minoꝝ: sm volūtatē ⁊ mandatū nři cardinalis. Et si talis de cui⁹ honestate ⁊ morib⁹ plena noticia habeat. Cuius officiū erit tam in capite q̄z in mēbris corrigere excessus cōmissos cōtra formā professionis vestre. Qui stās in publico loco vt videri ab alijs possit: cū plurib⁹ ⁊ singulis loqui liceat q̄ ad officiū visitationis pertinēt: sm q̄ melius videbit expedire. ¶ Capellanū etiā cū vno socio clerico bone fame: discretionis puide: ⁊ duos frēs laicos scte cōuersationis ⁊ honestatis amatores: in subsidiū paupertatis vře: sicut misericorditer a pdicto ordine fratrū minoꝝ semp habuim⁹: ⁊ intuitu pietatis dei: ⁊ beati Frācisci: ab eodē ordine de gratia postulam⁹. Nec liceat capellano sine socio monasteriū ingredi. Et intrātes i loco sint publico: vt se possint alterutrū ⁊ ab alijs intueri. ¶ Pro cōfessione infirmarū q̄ ad locutoriū ire nō pňt: ac p cōmunicādis eisdem: ⁊ p extrema vnctione: ⁊ p anime recōmēdatione liceat eisdē introire. ¶ Pro exequijs vero: ⁊ missarū solēnijs defunctarū: vel ad fodiēdā vel aperiēdā sepulturā: seu etiā coaptandā: possint sufficiētes idonee psone de abbatisse puidentia introire. ¶ Ad hec sorores teneant semp habere illū de sancte Romane ecclesie cardinalib⁹ p vestro gubernatore. ptectore ⁊ correctore: q̄ fuerit a dño papa frib⁹ minorib⁹ deputatus: vt semp subdite ⁊ subiecte pedib⁹ eiusdē scte ecclie: stabiles in fide catholica: paupertatē ⁊ hūilitatē dñi nři Jesu xpi: ⁊ ei⁹ sctissime matris in ppetuū obſuemus. ¶ Datū Perusij. 16. Kalendas Octobris: pontificat⁹ vero dñi Innocētij. 3. āno. 10. ¶ Nulli ergo oino hoim liceat hāc paginā nře cōfirmationis infringere: vel ei ausu temerario cōtraire. Si q̄s aūt hoc attētare psumpserit: indignationē omnipotētis dei: ⁊ btōꝝ Petri ⁊ Pauli apostolorū eius se nouerit incursurū. Datū Assisij: quinto idus Augusti. Pontificatus nostri. Anno vndecimo.

¶ Explicitur prima regula beate Clare.

Qualis debeat esse visitator.

De capellano ⁊ socijs eius

De ingressu clausure.

De exequijs

De protectore ordinis.

¶ Incipit prologus regule secunde sororum ordinis sancte Clare.

Prohemium pōtificale.

Rbanus eps seruus seruorum dei: dilectis in xpo filiabus vniuersis abbatissis ⁊ sororibus inclusis ordis sctē Clare: salutē ⁊ aplicā bñdictionē. Beata Clara ꝑtute clarēs ⁊ noie: gře diuine inspiratione preuenta: ⁊ almi xpi cōfessoris bti Frācisci exēplis laudabilibus informata: ac salutaribus instituta doctrinis: vt se mūdā dño cōseruaret: mūdi huius cōtēptis opib⁹: opibusq̄z vitatis: religiose viuere sapiēter elegit: ⁊ hitu sa-

ere religionis assumpto: arctā viaz in audatorꝝ dn̄i: que gradiētes in ipsa du-
cit ad vitā dilatato corde cucurrit. Hanc petra xp̄s: lapidem esse voluit i vr̄i
ordinis structura pⁱmariū. In ipsa euidēter ostēdit: ꝙ in hui⁹ structura si
bi cōplacuit. Eam siquidē sanctitatis erexit in titulū: vt q̄ mundicia vite cla
ruit: celebritate clareret: ac eundē vestrū ordinē qui sanctū ꝛ laudabile sum-
psit in eis p̄sona principiū: ipsius quasi instituētis sic sapienter approbale pa
trone merita: venerabilē venerandūqz ꝓbarēt. In hoc aūt ordine vos ꝛ ali-
as ip̄m ꝓfitentes: sub nominationū varietate interdū sorores: quandoqz do
minas: plerūqz mōiales: nōnunq̄ȝ pauperes inclusas ordinis sancti Damia
ni cōtigit hactenus nominari. Vobisqz sub horū ꝛ aliorū diuersitate nomi-
num: diuersa priuilegia indulgētie: ac littere a sede ap̄lica sunt cōcessa: ꝛ tam
a felicis recordationis Gregorio papa predecessore nostro: tūc Ostiensi episco
po ꝛ vestri ordinis curā gerente: q̄ȝ alijs varie date sunt regule ꝛ forme viuē
di: quarū obseruantijs se vestrū alique solēniter obligauere. Propter quod
dilecte in domino filie: fuit nobis humiliter supplicatū: vt eundē vestrū or-
dinē curaremus certi nominis titulo isignire: vosqz ad hmōi obseruantiaꝝ
diuersitatibus ꝛ votis sup̄ eis emissis misericorditer absoluentes: certaz vo
bis viuēdi formā ad tollendū omnē de vestris consciētijs scrupulum largi-
remur. ¶ Nos itaqz decēs arbitrantes ꝛ cōgruū: vt idem ordo vester: q̄ vt
premittitur in beata Clara felicia sue institutiōis sumpsit auspicia: cuiusqz
(vt firmiter credim⁹) apud deū meritis ꝛ intercessione ꝓtegit̄: ꝛ apud hoīes
laudibus attollitur ꝛ fauoribus amplia̅t: eius insigni̅t ꝛ nomine: ipsum de
fratrū nostrorꝝ cōsilio de cetero decreuimus ordinē sancte Clare vniformit̄
nominādū. Statuētes ꝙ immunitates, libertates, priuilegia, indulgentie: ac
littere quecūqz vobis seu eidē ordini a prefata sede sub quacūqz nominatio-
ne ꝯcessa: id robur obtineant firmitatis: ꝛ ita p̄ omnia ipsis vti possitis: ac si
de p̄ncipio sub hui⁹ noīs titulo: ꝛ sub hac nominatione fuissent. Ut autē be
ne ꝛ iocūde habitetis in vnū: nec sub predictarū obſuātiaꝝ diſſerētia ac mo
do viuēdi videamini differētes: sed ambuletis in domo dn̄i cū cōsensu: nos
igitur inspectis omnib⁹ regulis p̄dictis: ꝛ formis: ac specialiter illā qua p̄fat⁹
predecessor tūc Ostiensis ep̄s vobis dedisse cognoscitur diligenti⁹ attendētes:
regulam siue formam viuēdi presentibus annotatā: vobis ꝛ ijs q̄ vobis suc
cesserint: de coiūn dē fratrū cōsilio: presentiū tenore cōcedimus ꝛ etiā confir-
mamus in singulis monasterijs vestri ordinis ꝑpetuis tēporib⁹ obseruādā:
illas ex vobis q̄ ipsam regulā siue formā per nos vobis cōcessam ꝛ cōfirma
tam ꝓfesse fuerint: ab oībus alijs regulis, formis ꝛ votis p̄missis de aposto-
lice potestatis plenitudine absoluentes. Que regula talis est.

¶ In nomine domini: incipit regula sororum sancte Clare. Rubrica. j.

Omnes que seculi vanitate relicta: religionem vestrā assumere volue-
rint ꝛ tenere: hāc eas legē vite ꝛ discipline oportet ꝛ cōuenit obſuare:
viuēdo in obediētia: sine ꝓprio: ꝛ in castitate: ꝛ etiaz sub clausura.

¶ Q̄ꝺ sorores in monasterio incluse cōtinue cōmorent̄. Rubrica. 2.

OMni nāqꝫ tpe vite sue hanc vitā ꝓfitētes:clause manere firmiter te
neātur īfra muroꝝ ābitū ad intrīsecā clausurā monasterij deputa
tū:nisi forsan (qđ absit) supueniret ineuitabilis ⁊ periculosa necessi-
tas:sicut cꝯbustionis ignis:vel incursus hostilis:seu alicuiꝰ hmōi:q̄ dilationē
nullo capet modo ad egrediēdi licentiā postulādū. In qbus casibꝰ trāsferāt
se sorores ad locū aliū cōpetentē:in quo quātum cōmode fieri poterit clause
moreāt:quousqꝫ eis de monasterio sit ꝓuisum. Et ꝓpter hmōi necessitatis
euidentiā:nulla eis ꝯcedit licētia vel facultas extra p̄dictā clausurā vlterius
exeūdi:nisi forte ꝺ mādato aut actoritate cardinalis romane eccle cui a sede
aplica gñalr fuerit iste ordo ꝯmissus ad aliquē locū aliq̄ mitterent causa plā
tādi vel edificādi eandē religionē:vel reformādi aliqđ mōasteriū eiusdē or-
dinis:seu causa regiminis:aut correctionis:aut alicuius valde euidentis ⁊
grauis dispendij euitādi:vel nisi de eiusdē cardinalis mādato aut auctorita-
te monasterio prīmo rōnabili causa relicto:totus cōuentus ad monasterium
aliud se trāsferret. ¶ Possint aūt in singulis monasterijs recipi aliq̄ licet pau
ce sub seruitialiū noīe vel sororū:ad huiꝰ obseruātiā ꝓfessionis astringēde:
p̄terq̄ ad articulū ꝺ clausura:q̄ de mādato vel licētia abbatisse interdū pote
runt egredi ad negocia monasterij procuranda. ¶ Morientes vero:tam soro
res q̄ seruitiales hmōi:infra claustrū prout conuenit tumulentur.

Cause ꝓpter quas moniales pūt egredi clausurā.

Cause ꝓpter quas moniales pūt alibi transferri.

De seruitricibꝰ recipiēdis.

¶ De sororibus recipiendis:⁊ earum professione. Rubrica. 3.

OMnibꝰ hāc religionē assumere cupiētibꝰ:⁊ q̄ fuerit admittēde:ꝑiusq̄
hitū mutēt ⁊ religionē assumāt:dura eis ⁊ aspa ꝓponant:ꝑ q̄ itur ad
deū:⁊ q̄ ꝫ hāc religionē necesse habuerit firmiť obſuare:ne ꝺ ignorā
tia postea se excusent. ¶ Nō recipiať aliq̄ q̄ vł lōgiori etate:vł īfirmitate aliq̄
seu fatua simplicitate ad hmōi vite obſuantiā īsufficiēs ⁊ nō idonea cēseať:
nisi forte cū aliqua īterdū cā rōnabili exigēte: ꝺ mādato vel auctoritate dñi
cardinalis alicubi fuerit dispēsādū. Per tales eñi statꝰ ⁊ vigor religiōis sepꝰ
dissoluiť ⁊ turbať. Uñ in ꝑsonis recipiēdis:diligenti studio ⁊ cautela debet
hmōi occasio deuitari. Abbatissa nullā ꝓpa auctoritate recipiat sine ꝯsensu
oīꝫ soroꝝ suaꝝ:vel ad minꝰ duaꝝ partiū earūdē. Oēs vero ex more ītra clau
strū recepte:tōsis crinibꝰ citiꝰ deponant hitū secularē. Quibꝰ deputeť magi
stra q̄ eas informet regularibꝰ disciplinis. Ad tractatꝰ quoqꝫ capli:infra an
nū nullatenꝰ admittanť. ¶ Cōpleto vero viniꝰ anni spacio:si etatis legitime
fuerit:ꝓfessionē in manibꝰ abbatisse corā ꝯuentu faciant ī hūc modū. Ego
soror. N. ꝓmitto deo:⁊ btīssime marie semꝑ ꝟgini: ⁊ btō Francisco:⁊ beate
Clare:⁊ omnibus sanctis:⁊ tibi dñe abbatisse:viuere sub regula a dño Ur-
bano papa. 4. ordini nostro cōcessa:toto tempore vite mee:in obediētia. sine
ꝓprio:⁊ in castitate:⁊ etiā sm̄ q̄ ꝑ eandē regulā ordinať:sub clausura. ¶ Itē
similiter profitendi modus in seruitialibus vel sororibus q̄ de licentia abba
tisse egredi pūt exterius:p̄ter articulū de clausura:ꝑ omnia obseruetur.

De qualitate recipiēdarū ad ordinē.

De magistra nouiciarum.

De forma ꝓfessionis.

De seruitricibus.

¶ De habitu sororum, Rubrica. 4.

OMnes sorores cōmuniť capillos suos vsqꝫ ad aures certis tpibꝰ ton
deant in rotūdū. Et vna q̄qꝫ soror:p̄ter ciliciū si voluerit vel stamine
tū:duas tunicas vel etiā plures:sm̄ q̄ visū fuerit abbatisse:hře valeat:

De tonsione capilloꝝ.

ac mantellũ post collũ hincinde cõnexũ. Et hec indumẽta sint de pãno religioso ꝛ vili tã ꝑcio q̃ colore iuxta diuersaꝝ ꝯsuetudinẽ regionũ nimia breuitate vel lõgitudine nõ notãda: vt ꝛ in opiẽdis peccatib⁹ debita fuerit hõestas: ꝛ curiose lõgitudinis supfluitas penit⁹ caueatur. Tunica quoq3 superior sit tam in manicis q̃3 in busto: altitudinis ꝛ ãplitudinis ꝯgruẽtis: vt habit⁹ exterioris honestas intrinsece attestetur.

De scapulario.

¶ Habeãt ꝛ scapularia sine capucio de vili et religioso pãno vel stamineã ãplitudinis ꝛ lõgitudinis ꝯdecẽtis: sicut vniuscuiusq3 qualitas exigit vl' mẽsura: qb⁹ induãt qñ laborãt vl' iã aliqd agut: cũ mãtellos ꝯgrue gestare nõ psũt. Psũt etiã sine ipsis ẽẽ aliqñ: si visum fuerit abbatisse: cũ forte ꝑ calorẽ nimiũ vel aliqd aliõ eis grauia multũ fuerint ad portãdũ. Corã extraneis tñ: huiõi vtãt scapularib⁹ cũ mãtellis. Tũice quoq3 superiores. scapularia: ꝛ mãtella coloris oĩno albi vel nigri: aliquaten⁹ non ferãt. ¶ Pro cingulo aũt chordã: postq̃3 pfesse fuerint habeãt minime curiosam.

De tegumento capitum.

¶ Vittis aut velis de pãno cõi oĩno albis nõ tñ ꝑciosis aut curiosis: capita sua cooptãt vniformit ꝛ honeste: ita q̃ frõs. gene: ꝛ collũ: ꝛ gula sint (vt eaꝝ hõestati ꝛ religiõi ꝯuenit) cooptã: nec aliter corã extraneis ꝑsonis audeãt apparere.

De velo professarum.

¶ Habeãt ꝛ velũ nigrũ: nec ꝑciosũ: nec curiosũ extẽsũ sup capita: ita amplũ ꝛ lõgũ: q̃ ex vtraq3 parte descẽdat vsq3 ad scapulas: ꝛ retro parũ vltra tunice capiũ ptẽdat.

De velo nouiciarum.

¶ Sorores vero nouicie: albũ velũ eiusdẽ mensure ꝛ q̃litatis debeãt deportare.

De seruitricibus.

¶ Seruiciales aũt sorores: pãnũ albũ nõ ꝑciosum aut curiosũ: ad modũ veli sup capita sua deferãt tãle lõgitudinis ꝛ amplitudinis: q̃ scapulas ꝛ pect⁹: ꝑcipue cũ exeunt: valeant operire.

¶ Qualiter sorores iacere debeant. Rubrica. 5.

Omnes sorores tam sanctã abbatissa q̃3 alie: vestite ꝛ cincte iaceant in cõi dormitorio: ꝛ q̃lib3 ꝑ se lectũ habeat ab inuicẽ separatũ. Lect⁹ tñ abbatisse in tali loco dormitorij disponatur: q̃ inde ceteros dormitorij lectos sine obstaculo (si cõmode fieri poterit) valeat intueri.

De dormitione meridiana.

¶ A festo resurrectionis dñice vsq3 ad festũ natiuitatis bte ṽginis: sorores dormiãt post prandium vsq3 ad nonã: si voluerint. Que vero noluerint: orõne seu meditatiõe diuina: seu alijs pijs ꝗ̃ honestis laboribus occupentur.

De lectis.

¶ Liceat aũt vnicuiq3 hr̃e saccone de feno vel de palea ꝛ ceruical de palea aut lana: si culcitras religiosas cũ lana hr̃e nequierint ꝯgruẽter.

De lãpade.

¶ Lãpas insup de nocte accensa semp in medio dormitorio habeatur.

¶ Qualiter sorores diuinũ celebrẽt officiũ. Rubrica. 6.

De diuino officio tam in die q̃3 in nocte dño ꝑsoluẽdo: taliter obseruetur: q̃ que q̃ legere ꝛ cantare nouerint: sm ꝯsuetudinẽ ordinis frm minoꝝ (cũ grauitate tñ ꝛ modestia) diuinũ officiũ debeãt celebrare. ¶ Illiterate vero dicãt viginti quatuor pr̃ nr̃ ꝑ matutino: ꝑ laudib⁹ q̃nq3: ꝑ prima. tertia. sexta. ꝛ nona: ꝑ qualibet istaꝝ horaꝝ septẽ: ꝑ vespis aũt duodecim: pro completorio septem. Qui modus in officio beate ṽginis ꝑ oĩa obseruetur. ¶ Pro defunctis dicant in vesperis septem pr̃ nr̃ cum requiem eternam: pro matutino duodecim: tpe quo sorores lr̃ate faciunt officiũ mortuoꝝ. ¶ Que vero occasione rõnabili nõ possent aliqñ legendo dicere horas suas: liceat eis sicut illiteratis dicere pater noster.

¶ A quibus sorores ecclesiastica sacramenta recicipiaut. Rubrica. 7.

De capellano

Ubi pprius fuerit capellan⁹ p missar solēnijs et diuinis officijs celebrādis: habitu et vita religiosus sit: ac bone fame: nec iuuenilis sz matur et idonee sit etatis. Ubi aūt nō fuerit ppri⁹ capellan⁹: a quolibet bone fame et honeste vite pbro: sorores missam audire pnt. ¶ Penitentiā vo et alia sacramēta ecclesiastica: ab eis recipiāt q de mādata seu auctoritate cardinalis cui gnal'r fuerit iste ordo cōmissus: et ea exibendi ptātē habuerint: nisi forte in necessitatis articulo fuerit aliqua pstituta. ¶ Cū aliqua sacerdoti de pfessione loq voluerit: p locutoriū sola soli pfessionē faciat sacerdoti: et p illud eidē de ijs q ad pfessionē ptinēt tūc loquat. ¶ Confessionē aūt regule oēs faciant ad minus singlis mēsib⁹. Et sic pfessiōe pmissa: in sequētib⁹ solennitatibus: vez in natiuitate dn̄i. purificatiōe btē marie. in initio quadragesime. resurrectiōe dn̄i. pētecoste. in festis scōr Petri et Pauli. scē Clare. scti Francisci: et oim scōr recipiāt dn̄ici corpis sacrm. ¶ Si tn̄ aliqua soror tāta fuerit corpis infirmitate detēta: q ad locutoriū cōmode venire non possit: et necessitatē habuerit pfiteri: vel dn̄ici corpis seu alia recipere sacra: exhibiturus hmōi: alba et stola et manipulo: cū duob⁹ idoneis et religiosis socijs: vel vno ad min⁹ alba: vel saltē suppellicio vestitis: ingrediāt. et morēt indutus: audita pfessiōe: vel alio tradito sacro: sicut ingressi fuerint sic egrediāt induti: nec morā ibi faciāt logiorē. Caueāt ēt: vt qdiu intra monasteriū fuerint: a nulla tēn⁹ ab inuicē separētur: q n semp mutuo possint libere se videre. Sic quoq; se habeāt in aie cōmēdatiōe. ¶ Porro ad exeqas circa sepulturā agēdas: sacerdos nō ingrediat claustrū. sz exteri⁹ in capella qd ad oꝛm̄ ptinet exequatur. ¶ Cū si abbatisse et pūētui visū fuerit: q ad exeqas debeat introire: mō supradicto cū socijs intret indut⁹: et sepulta mortua: cū eis exeat sine mora. Si aūt necesse fuerit vt ingrediāt aliq ad fodiēdā vl' ad apiendā sepulturā: seu postmodū coaptandā: et abbatisse et pūentui visū fuerit hoc expediens pp ter imbecillitatem soroꝝ: sit sacerdoti vl' alicui alij ad hoc idoneo et hōesto: cum vno socio vl' duobus licitum introire.

De confessione et cōione corporis xpi.

De forma seruanda in ingressu p ad ministratione sacroꝝ.

De ingressu pro exequijs agendis.

¶ De soroꝝ exercitio. Rubrica. 8.

Si aliq iuuentiles vl' grādiores capacis ingenij fuerint: eas instrui faciat (si sibi videbit) abbatissa magistrā ei⁹ deputās doncā et discretā: q quātā in cātu q̄z in diuinis officijs instruāt. ¶ Sorores vero et suitiales: bonis et locis statutis: put ordinatū fuerit: vtilib⁹ et honestis labori b⁹ occupent: sub illa puidētia q exclusio ocio aie inimico: scte orōnis et deuotionis spūs nō extinguāt: cui debēt cetera tpalia deseruire. ¶ Ucz q mil'titudini sub huius religionis obseruantia congrue omnia debent esse cōia: nec cuiqz lz dicere aliqd esse suum: caueat sollicite ne occasione laboꝝ hmōi seu mercedis recepte p ipsis: cupiditatis vl' proprietatis cuiuspiā: seu notabilis specialitatis subrepat morbus.

De pprietate vitanda.

¶ De soroꝝ silentio. Rubrica. 9.

Silentiū continuū sic continue ab oibus teneat: vt nec sibi inuicē nec alicui alij sine licētia eis loq liceat: exceptis ijs qbus magisteriū aliqd vl' opus iniunctū fuerit qd nō possit cū silentio exerceri. Ijs quidez

simul loqui liceat de ijs q̄ ad officiū vel opus suū pertinent: vbi ⁊ qñ ⁊ quali-
De infirmis. ter visum fuerit abbatisse. ¶ Sorores tñ debiles ⁊ infirme ac seruiētes eisdē:
pro recreatione ac ipsaꝝ seruitio in infirmitoria loq possint. ℭ In dupplici-
bus quoqȝ festis: ac apostolorum solennitatibus: ⁊ alijs quibusdam diebus
De festis pci quibus visum fuerit abbatisse: in certo loco ad hoc signato: ab hora nona
puis. vsqȝ ad vesperam: vel aliqua alia hora competenti: loq possunt de dño Je-
su xpo: ac solennitate: ac pijs sanctorum exemplis: ⁊ de alijs licitis ⁊ honestis.
ℭ Ab hora quoqȝ completorij vsqȝ ad tertiam: exceptis seruicialibus extra
monasterium: abbatissa absqȝ causa rationabili loquendi licentiam non cō
cedat. ℭ In alijs vero temporibus atqȝ locis: sic attendat solicite abbatissa
qua de causa: vbi ⁊ quando ⁊ qualiter sorores licentiet ad loquendum: vt re
gularis obseruantia (que non mediocriter a silentio: quod esse cultus justi-
cie dignoscitur) nullatenus relaxetur.

ℭ De modo loquendi. Rubrica. 10.

Omnes aūt studeant vti signis religiosis pariter ⁊ honestis. Sane qñ
aliqua psona religiosa: seu secularis: vel cuiuslibȝ dignitatis alicui de so
roribꝰ loq petierit: nunciet primitus abbatisse. Et si ipsa concesserit: acce-
dens ad locutorium: duas alias ad minꝰ habeat secum semp qbꝰ iusserit ab
De locutiōe batissa: q̄ loquentem videāt: ⁊ audire valeāt q̄ dr. ¶ Ad cratem vero loq aliqua
ad cratem. tenus non presumāt: nisi presentibꝰ duabꝰ ad minus p abbatissam ad hoc
specialiter deputatis. Caueāt tamē sibi sorores que cum aliquo loq habent:
ne p verba inutilia inaniter se diffundant: nec etiam trahāt in locutiōibꝰ mo-
De cōfessiōe ram longam. ¶ Hoc namqȝ ab omnibus firmiter obseruet: vt qñ de confessio
infirmaꝝ. ne sacerdoti interius infirma fuerit aliqua locutura: ad minus non loquat
nisi cum duabus non longe sedētibus: q̄ confitentem ⁊ confessorem videre pos-
sint: ab eisdem pariter ⁊ videri. ¶ Hāc aūt loquēdi legem: ⁊ ipsa abbatissa di
ligenter custodiat: vt oīno materia detractionibus omnibus auferat. Excep
to q̄ cum sororibꝰ suis horis ⁊ locis cōpetētibus: loq potest sicut ei secundū
deum visum fuerit expedire.

¶ De ieiunio ⁊ abstinentia soroꝝ. Rubrica. 11.

Sorores aūt oēs ⁊ seruitiales: infirmis exceptis: a festo natiuitatis gliose
vginis Marie: vsqȝ ad festum resurrectionis dñice: nisi diebus dñi-
cis: ⁊ die natiuitatis dñi: continuum habeāt ieiunium. A resurrectiōe ve
ro dñica vsqȝ ad festum natiuitatis btē vginis: teneant sexta feria ieiunare.
¶ Omni quoqȝ tpe (pter infirmas in infirmitatis sue tpe) ab esu carnium absti-
neant. ¶ Cum debilibꝰ aūt dispēsare valeat abbatissa: put eaꝝ debilitati vi
derit expedire. ¶ Ouis vero: ⁊ caseo: ⁊ lacticinijs licite possint vti: preterq̄ ab
aduētu vsqȝ ad natiuitatē dñi: ⁊ a dñica quinquagesime vsqȝ ad pascha: nec-
De seruicia- non ⁊ sexta feria: ⁊ ieiunijs ab ecclia gnalr institutis. ¶ Cum seruitialibus tñ
libus. sororibus: circa pdictū ieiuniū (pterq̄ in aduentu ⁊ sexta feria) possit abba-
De iuuēcli- tissa misericorditer dispēsare. ¶ Dispēsare ēt possit circa predictū ieiuniū cū
ac debilibꝰ. adolescētibus ac debilibus: ⁊ senili etate confectis: put eaꝝ debilitati aut imbe
cillitati viderit expedire. ¶ Sane quoqȝ sorores ieiunare non teneant minu
tionis sue tempore: qd in triduo terminet: extra maiorem quadragesimā ⁊

sextam feriā. aduentum dn̄i: ⁊ ieiunia ab ecclesia gn̄alr̄ instituta. ¶ Caueat autem abbatissa: ne vltra q̄ ter in anno minutionem p̄mittat cōiter celebrari: nisi certa necessitas plus reqrat: nec a p̄sona extranea maxime minutionem recipiat: vbi commode poterit euitari. De tpe minutionis.

De sororibus infirmis. Rubrica. 12.

De infirmis sororibus cura diligētia maxima habeat̄ ⁊ s̄m q̄d possibile fuerit ⁊ decuerit: tā in cibarijs q̄ eaȝ reqrit īfirmitas: q̄ in alijs necessarijs: in feruore charitatis benigne ac solicite eis p̄ oia s̄uiat̄. ¶ Que infirme p̄priū habeāt lectū: si vnq̄ fieri potest: vbi a sanis maneant separate: ne illarum ordinem confundere valeant vel turbare.

¶ De ostio interiori monasterij: ⁊ eius custodia. Rubrica. 13.

In quolibȝ monasterio vnū tm̄ ostiū habeāt ad intrādū claustrū ⁊ exeundū cū oportunū fuerit: iuxta legē de ingressu ⁊ egressu positaȝ in hac forma. In quo ostio: nullū sit ostiolū vel fenestra. Et istud ostium fiat in sublimi: q̄to magis fieri poterit ɔgruēter: ita q̄ ad ip̄m p̄ scalā leuatoriā exteri⁹ ascēdat̄. Que scala p̄ catenā ferreā ex parte soroȝ studiose ligata: a ɔpletorio dicto vsq̄ȝ ad p̄mā seq̄ntis diei: ɔtinue sit suspēsa: ⁊ tpe diurne dormitionis: ⁊ visitationis: nisi aliud interdum euidens reqrat necessitas: vl' vtilitas manifesta. ¶ Ad predictum aūt ostium custodiēdum: aliqua talis ex sororibus deputet̄: q̄ deum timeat: sit matura moribus: sit diligēs ac discreta: sitq̄ȝ ɔueni̅etis etatis: q̄ vnā ipsius ostij clauē sic diligēter custodiat: vt nūq̄ ea: vel eius socia ignorāte: ostiū aliq̄s valeat apire. Reliquā vero clauez diuersam ab illa: custodiat abbatissa. Sit ⁊ alia eq̄ idonea ei socia deputata: q̄ ei⁹ vicē in oib⁹ exequat̄: cū ipsa aliqua rōnabili causa vel occupatiōe necessaria occupata fuerit vel detēta. ¶ Caueāt aūt studiosissime ⁊ p̄curēt: ne vnq̄ ostiū stet aptū: nisi q̄tū min⁹ fieri poterit ɔgruēt̄. Sit aūt ostiū seris ferreis: ⁊ vectibus optime cōmunitū: ⁊ sine custodia aptū vel clausum minime dimittat̄: nec ēt ad momētū: nisi vna claue in die: ⁊ in nocte duabus sit firmiter obseratum. ¶ Nec oīn̄ pulsanti aperiat̄ statim: nisi indubitāter ɔgruerit q̄ talis sit q̄ sine dubitatione aliqua: s̄m mādatū q̄d de ingressuris in hac r̄la ɔtinet̄: debeat aperiri. ¶ Et nulli liceat ibi loq̄: nisi soli ostiarie de ijs que ad suum offm̄ pertinebūt. ¶ Q̄d si aliq̄n intra monasteriū opus aliq̄d fuerit faciendū ad q̄d agendū sclares aliquos vel qualcūq̄ȝ personas alias oporteat introire: prouideat abbatissa solicite: vt tūc dū opus scȝ exercet̄ alia persona conueniēs ad custodiendū ostium statuat̄: q̄ sic personis ad opus deputatis aperiat: q̄ alias intrare penitus non p̄mittat. Nam sorores ipse: ⁊ tūc ⁊ semp̄ quantumcunq̄ȝ rōnabilr̄ preualent: studiosissime caueant ne a sclaribus vel extraneis personis videantur. De custodia ostij superioris seu scale.

¶ De rota ⁊ eius custodia. Rubrica. 14.

Ceterum cū prefatū ostiū p̄ alijs apiri nolim⁹ nisi p̄ illis tm̄ q̄ per totā vel aliunde decenter nequeant expediri: mādamus q̄ in singlis monasterijs in exteriori muro clausure intrinsece: in loco siq̄dem cōpetēti ⁊ manifesto aperte exteriori ⁊ omnino patenti: rota vna fortis fieri debeat De forma rote.

latitudinis ⁊ altitudinis cõgruẽtie: ita ꝙ ꝑ eam nulla ꝑsona ingredi valeat vel exire: ꝑ quã necessaria tã intus ꝗ̃ exteriꝰ ministrent. Et taliter disponat: ꝙ ꝑ eam nec intus nec extra valeat aliqs intueri. Ex vtraqꝫ etiã parte ostiolũ fiat validũ: qḋ de nocte: ⁊ in estate tpe dormitionis: seris ferreis ⁊ clauibus clausum ⁊ firmatũ debeat ꝑmanere.

De custodia rote.

¶ Ad cuius custodiã ꝓ expedientijs necessarijs ꝑ eandẽ: vnã sororẽ discretã ⁊ maturã tã moribꝰ ꝗ̃ etate: q̃ monasterij diligat honestatẽ cõstituat abbatissa: cui soli tm̃ vel deputate sibi socie: cũ cõgrue nõ poterit interesse: loq ibidẽ ⁊ respõdere liceat sup ijs q̃ ad suũ officium ꝑtinebũt. ¶ Ibi aũt nulli loq liceat: nisi esset locutoriũ occupatũ: vel ex alia rationabili causa ⁊ necessaria aliqñ: semꝑ tamẽ de licẽtia abbatisse. Qḋ tamen rarissime fiat: s̃m loquẽdi modum superius prelaxatum.

¶ De ostio inferiori monasterij. Rubrica. 15.

Propter necessitates quoqꝫ aliqñ imminẽtes q̃ nõ ꝓ sit per supradiciũ ostiũ vel rotã cõmode expediri ꝓuidimus: ꝙ aliud ostiũ in loco decẽti in monasterio fieri possit ꝑ qḋ ceteris tẽporibꝰ intromittant: ⁊ emittant q̃ fuerit oportuna. ¶ Qḋ quidẽ ostiũ cõtinuo sit claui. seris ferreis ⁊ repagulis cõitũ: sitqꝫ muro a parte exteriori muratũ: ita ꝙ nõ possit aliquatenꝰ apiri: vel ꝑsona aliqua inde leq. Possit tñ necessitatiꝫ dictarũ tpe: ipsiꝰ ostij murus dirui: ⁊ ostiũ apiri. Nec tunc aptũ nisi quantũ minus fieri poterit: sub tñ fida custodia dimittat. Expeditis itaqꝫ necessitatibꝰ ipsis: s̃m ꝑdictũ modum: reinunitum claui. seris ⁊ repagulis extrinsecus remuretur.

¶ De locutorio. Rubrica. 16.

Locutoriũ aũt cõmune in capella: vel potiꝰ in claustro: vbi cõmodius ⁊ honestiꝰ fieri poterit disponat: ne si forte fieret in capella pacẽ oratiũ inquietet. Ipsm locutoriũ sit cõgrue quãtitatis ꝺ lamina ferrea subtiliter ꝑforata: ⁊ taliter clauis ferreis coaptata: ꝙ nunꝗ̃ valeat apiri. Sit queqꝫ ipsa lamina clauis ferreis in longũ ꝓtẽsis exteriꝰ fortiter cõmunita. Cui pannus niger lineꝰ interiꝰ talr̃ apponat: ꝙ nec sorores videre extra valeãt: nec videri.

De tpibꝰ loquendi.

¶ Ad istḋ aũt locutoriũ: a cõpletorio (qḋ dici debet tpe competẽti) vsqꝫ post ꝑmã diei sequẽtis: seu tpe cõmestionis: vl' dormitiõis in estate: aut qñ officiũ celebrat (nisi ꝓ causa a deo rõnabili ⁊ necessaria: q̃ cõmode differri nõ possit) nulli licitũ erit loq. Quicũqꝫ vero in ꝯcessis tpibus aliqua vel aliquid habuerit ibi loq: cũ modestia ⁊ maturitate loquẽtes: breuiter se expediãt: put decet. ¶ Ubi vero ꝓpter sororũ multitudinẽ videbit oportunũ: aliud cõsimile locutoriũ eẽ possit.

¶ De crate: ⁊ eius custodia. Rubrica. 17.

Uolumꝰ etiã vt i muro q sorores diuidit a capella: cõgruẽtis forme cratis ferrea collocet: q̃ sit ex crebris ⁊ spissis cõtortis lineis ferreis diligẽti ⁊ forti ope fabricata: ⁊ clauis ferreis in lõgũ ꝓtẽsis exterius fortiter cõmunita: vl' ex lamina ferrea paruis ⁊ minutis foraminibꝰ ꝑforata cũ ꝓtẽsis clauis ferreis: vt ẽ dictũ. In cuiꝰ mediũ: fiat vnũ ostiolũ ꝺ lamina ferrea: ꝑ qḋ cõiõis tpe possit itromitti calix: ⁊ sacerdos mittẽs manũ: possit dñici corpis tradere sacramẽtũ.

Casus i qbꝰ crates põt aperire.

Qḋ qdẽ claui ferrea sit seꝑ firmatũ. ¶ Nec aptatur nisi qñ ꝓponi sororibꝰ cõtigerit verbũ dei: vel sacramentuꝫ dñici corpis exhibeat: aut cũ quis aliquã ex sororibus suã ꝓpiquã cõsanguineã videre pe-

fuerit:vel alia causa necessaria id exposcat. Qd rarissime fiat: & semp de licen
tia abbatisse. Que tñ in nullo casu (p̄missis duob⁹ dũtaxat exceptis) licētia3 lar
giat: nisi p⁹us singlis vicib⁹ de hoc ɔsiliũ petierit a ɔuētu. Cui crati pãn⁹ li
neus niger interi⁹ talr apponat: vt nulla valeat inde aliqd intueri. Habeat
etiā ostia lignea ex parte soroꝝ cũ seris ferreis atq3 claue: vt maneāt sp clausa
parit & firmata. ¶ Et nō apiat nisi cũ diuinũ celebrat offiũ: nisi qñ ex dictis
causis pfato mō: dictũ ostiolũ ɔtigerit apiri. ¶ Et nemo ali⁹ p p̄dictā cratez
loquat: nisi aliqñ rōnabili causa vl' necessaria exigēte: alicui de abbatisse licē
tia: raro fuerit ɔcedēdũ. Et tũc p̄dicta ostia lignea poterũt apire. ¶ Et qñcũq3 De nō loqn
aliquā psonā extraneā ad eas ingredi: vel alias p crates eis loq ɔtigerit: tegāt di ad craté.
faciē cũ modestia: & inclinēt: put religionis ɔuenit honestati.

Quibus & qualr liceat ingredi monastertum. Rubrica. 18.

De ingressu psonaꝝ in mōasteriũ: firmiter ac districte p̄cipim⁹: vt nul
la vnq3 abbatissa: vel ei⁹ sorores aliquā psonā religiosā seu scłarem:
aut cuiuslibz dignitatis in monasterij clausurā intrinsecā intrare p
mittat. Nec oino alicui liceat: nisi qb⁹ ɔcessum a sede aplica fuerit: vel a car
dinali cui fuerit soroꝝ ordo cōmissus. ¶ Excipiũt aũt a dicta ingrediendi le De medice.
ge: medicus causa multũ grauis infirmitatis: & minutor cũ necessitas exege
rit. Qui nō absq3 duob⁹ socijs de familia monasterij introducat: nec ab iui
cē infra monasteriũ separēt. ¶ Necnō & illi quos occasiōe incēdij: vl' ruine: De casibus
seu alteri⁹ picli vel dispēdij: seu p tuēdis a violētia quoꝝlibz monasteriũ vl' fortuitis.
psonis: aut p aliquo ope exercēdo: qd cōmode extra monasteriũ fieri nō po
test: necessitas exegerit introire. Qui oēs expedito suo ministerio: vl' immine
ti necessitati satisfacto p ipos: exeāt sine mora. ¶ Nulli aũt psone extranee: in
tra monasterij clausurā liceat comedere vl' dormire. ¶ S3 & siqs de scē eccle De cardina
cardialib⁹: ad aliqd mōasteriũ hmōi religiōis aliqñ venerit: & itra claustrũ libus.
voluerit igredi: cũ reuerētia qdē & deuotiōe suscipiat: s3 regat vt cũ paucis
socijs dbeat itroire. ¶ Liceat quoq3 gñali mistro ordis friũ minoꝝ qñ ibidē De generali
celebrare voluerit: vel pponere sororib⁹ vbũ dei: cũ qttuor vel qnq3 fr̃ibus ministro.
ipsi⁹ ordis intra clausurā ingredi monasterij: s qñ ei videbitur expedire.
Alius aũt p̄lat⁹ cui aliqñ forte de licētia sedis aplice vel dicti cardinalis
intrare licuerit: duob⁹ vel trib⁹ ad mi religiosis & honestis socijs sit contentus.
Qd si forte p bñone vel ɔsecratiōe soroꝝ vel i alio mō ɔcessum fuerit epo De epis.
alicui missa3 interi⁹ celebrare aliqñ: q̃ paucioib⁹ & honestioib⁹ potuerit so
cijs sit ɔtent⁹ & mistris. Et hoc quoq3 ipm alicui rarius ɔcedatur. Nulla tñ
oino loquat cũ aliqua psona de ingressis: nisi mō p̄dicto: siue infirma fuerit
siue sana. ¶ Illud sane p̄cipue caueat: vt ij qb⁹ aliqñ cōcessum fuerit solũmō De lnia ab
vel data licētia in monasteriũ ingredi: nō alter admittat: nisi abbatisse & soro batisse & ɔuē
ribus visum fuerit expedire: cũ ex huiōi ɔcessioib⁹ vel licētijs: abbatissa vel tus ad ingre
sorores eos admittere nō cogāt: & vt sint tales de quoꝝ vbis & morib⁹: nec diendum.
nō vita & habitu edificari valeāt intuētes: & materia iusti scādali exinde ne
queat gñari. ¶ Sup ɔcessione vo vel licētia ingressus huiōi ad oē ambiguũ
remouendũ: aplici apicis: vel cardinalis patentes lr̃e ostendantur.

Qualiter seruiciales emittantur. Rubrica. 19.

De seruitialibus ꝛ sororib⁹ q̄ semꝑ manere clause sicut alie nō tenent: districtius volum⁹ obseruari: vt sine lnia nulla claustrū egrediat. Et q̄ emittūt: honeste sint ꝛ ꝯuenīētis etatis: ac religiosi ꝛ maturi aspect⁹. ¶ Et calciamētis honestis: tā ipse q̄ sorores ille quas aliq̄n emitti ꝯtigerit ꝑ casib⁹ supradictis: calciate incedāt. Ceteris ꝟo int⁹ manētib⁹ liceat istō idē. ¶ Egrediētib⁹ ꝟo assignet cert⁹ termin⁹ redeūdi. Nec alicui ipsaꝝ ꝯcedat extra monasteriū sine licētia speciali comedere: bibere vel dormire: nec ab suis cē separari: vel alicui in secreto: seu capellani monasterij: vel ꝯuersoꝝ domicilij introire. ¶ Et si aliq̄ ꝯtrariū fecerit: grauiter puniat. ¶ Et solicite caueāt: ne ad loca suspecta diuertāt: vel cū ꝑsonis male fame familiaritatē habeāt. Nec in suo reditu secularia vel inutilia sororib⁹ referāt: ꝑ q̄ dissolui valeāt vel turbari. Et q̄diu extra fuerint: talr studeāt se hr̄e: q̄ de conuersatiōe honesta ipsaꝝ edificari valeant intuentes.

¶ Qualiter capellanus ꝛ conuersi soroꝝ viuere debeant. Rubrica. 20.

De hitu capellāi: ꝛ ꝯuersoꝝ monasterij.

Capellan⁹ si voluerit se monasterio obligare: ꝛ aliq̄ q̄ monasterij ꝯuersi eē voluerit: ꝛ abbatisse ꝛ ꝯuētui visuꝫ fuerit eos recipe: āno ꝓbationis elapso: ꝓmittāt obediētiā abbatisse: vouētes loci stabilitatē ꝛ ꝑpetuo viuere sine ꝓprio ꝛ i castitate. ¶ Tunicas de religioso ꝛ vili pāno: tā ꝑcio q̄ colore iuxta eoꝝ indigētiā hr̄e valeāt sine caputio. Quaꝝ manice breues sint ꝛ stricte tm̄mō circa man⁹. Lōgitudo aūt tunicaꝝ sit talis: q̄ a cānilla pedū distet spacio q̄ttuor digitoꝝ. Capellan⁹ tn̄ hr̄e poterit lōgiorē. ¶ Pro cingulo ꝟo: corrigiā honestā hēat cū cultello. Caparonē etiā cū caputio sup tunicas portēt: cui⁹ lōgitudo genu aliquātulū trāseat: ꝛ latitudo vsq̄ꝫ ad caputiū ꝓtēdat. Minoris tn̄ latitudinis caparonē si hr̄e voluerit: poterit capellan⁹. ¶ Qui ēt cappa hōesta vti poterit: vel mātello post collū: vl' āte pect⁹ hinc inde cōnexo. Supiora aūt tunice: ꝛ lōgū caputiū: necnō ꝛ capellāi cappa ꝛ mātell⁹: nō sint de albo vel penit⁹ nigro pāno. ¶ Vestiti ēt iaceāt: ꝛ camisiis lineis nō vtāt. Calciamēta alta ꝛ āpla ꝛ ante fixa cū caligis hēant: ꝛ femoralia portēt. Capillos suos vsq̄ꝫ ad aures certis tpib⁹ tōdeāt i rotūdū. Offm̄ diuinū faciant vt sorores: excepto q̄ ꝯuersi ad offm̄ btē v̄gis ꝛ mortuoꝝ minime teneant. ¶ Ieiuniū suare debeāt vt sorores. Liceat tn̄ abbatisse sup ieiunio regule cū eis esu⁹: vel itineris aut laboris alterius: seu alia quauis rōnabili ꝛ honesta causa: mi̅sicorditer dispensare. ¶ In formatiōi ꝟo ꝛ correctiōi visitatoris: capellan⁹ ꝛ ꝯuersi ꝑ oīa sint subiecti. Cui in iis q̄ ad visitatiōis offm̄ ꝑtinent: teneantur firmiter obedire.

De dormitione.

De ieiunio.

De subiectione.

¶ De ꝓcuratore monasterij ꝛ ei⁹ officio. Rubrica. 21.

Pro possessiōib⁹ ꝛ redditib⁹ monasterij mō debito ꝓtractādis: ꝓcurator vn⁹ prudens pariter ꝛ fidelis i singlis monasterijs vbi ordinia habeat: q̄ ꝑ abbatissam ꝛ ꝯuētū ꝯstitui ꝛ amoueri debeat: sicut videbit expedire. ¶ Hic ꝟo taliter institutus: de oībus sibi cōmissis. receptis pariter ꝛ expēsis abbatisse ꝛ trib⁹ sororib⁹ ad hoc ꝑ ꝯuentū specialr assignatis: ꝛ visitatori cū voluerit: rōnem reddere teneat. ¶ Et nihil oīno de rebus monasterij vendere. cōmutare. obligare: vel alienare quoquomodo valeat: nisi

De rōne reddenda

Prohibitio alienandi.

de licentia abbatisse pariter ꝛ ꝯuẽtus. Et qcqd ꝯtra hoc attentatũ fuerit: ir-
ritũ decernim⁹ ꝛ inane. ¶ Possit tñ de mobilib⁹ parũ valẽtib⁹ aliqua parua
ex causa licita: de abbatisse licentia interdũ alijs elargiri. ¶ Possit etiã ꝑ visi-
tatorem: cum expedire videbitur: amoueri.

¶ De abbatissa ꝛ eius officio. Rubrica. 22.

Electio abbatisse libere ꝑtinerat ad ꝯuentũ. Cõfirmatio ꝟo fiat ꝑ car-
dinalẽ cui fuerit iste ordo cõmissus: vel auctoritate ipsius. ¶ Studeãt — Qualis debeat eẽ abbatissa.
aũt sorores talẽ eligere: q̃ v̾tutib⁹ polleat: ꝛ sctis morib⁹ alijs ꝑsit poti⁹
q̃ꝫ officio: ꝛ q̃ cõitatem ꝟuet in omnib⁹: vel in morib⁹: vt ei⁹ exemplo ꝓuoca
te sorores: ex amore magis ei obediãt q̃ꝫ timore. Que singularibus amorib⁹
careat: ne dum in parte plus diligit: in toto scãdalum generet. Consolet af-
flictas: sit refugiũ tribulatis: ne si apud eam remedia defuerint sanitatum:
desꝑationis morbus ꝑualeat in infirmis. Que humilr̃ ꝛ charitatiue visitet ꝛ
corrigat sorores suas: nõ p̃cipiendo eis aliqd qḋ sit ꝯtra animã suam: ꝛ v̾re
ꝓfessionis formam. Non sit p̃ceps in p̃cipiendo: ne ex indiscretione p̃cepti:
ponat peccati laqum animabus. ¶ Cui post q̃ꝫ ꝯfirmationem recepit: q̃ꝫdiu — De obia exibẽda abbe.
in officio ꝑmanserit: sorores vniuerse: necnon ꝛ familia exterior monasterij
pareant ꝛ obediãt diligenter. ¶ Semel in hebdomada: ad minus: abbatissa — De caplo culparum.
sorores suas ꝑ ipsarum monitiõe. ordinatione: ꝛ reformatione teneat ad ca-
pitulum ꝯuocare. Ubi scḋm expssionem publicarum ꝛ communiũ negli-
gentiarum atqꝫ culparum: pene misericorditer imponant. Conferat etiam
cum omnib⁹ sororib⁹ suis de ijs q̃ occurrũt ꝓ sui monasterij vtilitate ac ho
nestate tractanda. Sepe enĩ dña qḋ melius est: iuniori reuelat. Nullũ onero-
sum vel graue debitum ꝯtrahat: nisi per ꝓcuratorem de cõmuni ꝯsensu so-
rorum: cum manifesta necessitas hoc reqrat. ¶ Reddat etiam de receptis ꝛ — De rõne reddẽda cõuentui.
expẽsis semel ad min⁹ singulis trib⁹ mẽsib⁹ corã ꝯuẽtu: vel saltẽ quattuor so-
rorib⁹ ab eodẽ ad hoc specialr̃ deputatis: debitã rõnẽ. ¶ Officiales monaste — De officialibus ꝯuẽtus.
rij instituat de ꝯsilio ꝛ assensu ꝯuentus: vel maioris partis ipsius. ¶ Sigillũ
ꝟo ꝯuentus: custodiri faciat ꝛ ꝟuari s̃m ordinatiõem ꝯuentus. Et omnem
lrãm dirigẽdam ex parte eiusdem ꝯuẽtus: ꝑus coram ꝯuentu in caplo lectã
ꝛ approbatã a maiori parte sororꝫ: ibidẽ coram oĩbus faciat sigillari. ¶ Nul- — De lr̃is mittendis.
la etiã soror aliquas lrãs dirigat seu recipiat: nisi ꝑmo eas abbatissa legat: vl̃
ab alia ad hec ꝯstituta legant. ¶ Studeat insup abbatissa sorores reconcilia-
re: si aliquas ad inuicẽ ex aliqua causa vel occasiõe ꝯtigerit cõturbari. So-
ror ꝟo illa q̃ ꝟbo vel signo occasiõem turbatiõis vel scãdali alteri dederit:
statim anteq̃ꝫ offerat mun⁹ orõnis sue deo: veniã petẽs a sorore quam offen-
dit: corã ea humilr̃ se ꝓsternat: rogãs vt itercedat ꝓ se ad dñm: quatenus sibi
culpã indulgeat quã cõmisit. Illa ꝟo memor ꝟbi dñi. Nisi dimiseritis ex
cordibus v̾ris: nec pr̃ vester celestis dimittet vob: liberalr̃ iniuriã remittat so
rori veniam postulãti. ¶ Monem⁹ sorores oẽs ꝛ hortamur i dño Jesu xpo: — Admonitio
vt caueãt ab omĩ supbia. vanaglia. inuidia. auaricia. cura ꝛ sollicitudine hu
ius scli. detractione ꝛ murmuratione. dissensione ꝛ diuisione: ac omni vitio
ꝑ quo possit displicere in oculis veri sponsi. Sed magis sollicite coram deo
ꝟuare interiorẽ ꝛ exteriorẽ in oĩbus puritatẽ: ac semꝑ inuicem hr̃e mutue di-

lectionis vnitatē: q̄ est vinculū pfectionis: vt in ea radicate ꝛ fundate: possint
agni dñi nři Jesu xpi nuptias cū prudentibus v̄ginibus introire.

¶ Quod nulla ex sororibus accedat ad romanam curiam personaliter. Rubrica. 23.

Excōicatio. Ad hoc vt discursib⁹ dispēdiosis materia subtrahat: in v̄tute obedien
tie: sub pena excōicatiōis (quā ipso facto trāsgrediētes vel nō paren
tes incurrāt) districte p̄cipimus: vt exceptis dūtaxat puincialibus mo
nasterioꝝ: illoꝝ locoꝝ in qb⁹ romana fuerit ecclia ɔstituta: q̄diu ibi residen
tiā fecerit nulla abbatissa. soror: vel puincialis p vlla necessitatis causa ad se
dē aplicā psonalr veniat vel accedat: nisi sup hoc p aplicos apices: vel dicti
cardinalis patētes lrās alicui specialis licentia ɔcedatur.

¶ De visitatore ꝛ eius officio. Rubrica. 24.

Monasteria hui⁹ religiōis p visitatorē: q̄ auctoritatē. formā: ꝛ modū a
cardinali cui fuerit a sede aplica vr̄ ordo cōmissus recipiāt: semel ad
min⁹ annis singlis visitent. ¶ Sane circa visitatiōes hm̄ōi illō ē solli
cite puidēdū: vt q̄cūq3 vel gn̄alis: vel ēt alicubi aliqñ specialr ɔstituēd⁹ fue
rit visitator: talis d̄beat ɔstitui: de cui⁹ religiosa vita ꝛ morib⁹ noticia plēa ꝛ
Qualis d̄be securitas habeat. Qui cū ad monasteriū aliqd veniēs fuerit itrogressus: sic
at esse visita se p oia exhibeat ꝛ osidat: vt oēs de bono ad meli⁹ puocet: ꝛ ad dei amorē: ꝛ
tor. intra se mutuā charitatē semp inflāmet pariter ꝛ accēdat. Et qñ monasterij
clausurā ad visitā dū intrauerit: duos religiosos ꝛ idoneos socios secū du
cat q̄ vē3 socij simul maneāt: ꝛ dū fuerint intra claustrū: ab inuicē nullaten⁹
De forma vi separent. ¶ Visitator aūt rła p⁹us ꝛ lecta ꝛ exposita: ab abbatissa sigillum reci
sitationis. piat: qd̄ ipsa sub assignare ꝛ absolutionē ac ɔcessionē ab abbatisse ministe
rio petere absolute ac libere teneat. Que si cōem vitā nō potuerit ducere: vel
noluerit: p eūdē visitatorē a suo regimine absoluat: nisi sua mora in officio:
monasterio dispēdiosa nō eēt s3 necessaria: vel euidēter vtilis appareret. Ab
soluatur ēt p eundē si alias nō idonea: vel insufficiēs ad monasterij regimē
videatur. Et hoc fiat s3 formā ꝛ modū quos a cardinali supradicta recepit
visitator. Qui tā de ipsi⁹ abbatisse q̄3 soroꝝ statu: ꝛ obsuātia sue religionis:
ab oib⁹ gn̄alr: ꝛ specialr a singlis inqrat studiosius v̄itatē. Et vbi aliqd re
formādū vel corrigēdū inuenerit: zelo charitatis ꝛ amore iusticie: cū discre
tione corrigat ꝛ reformet tā in capite q̄3 in mēbris: sicut meli⁹ viderit expe
dire. Excessus aūt q fuerit sufficiēter correct⁹ a visitatore: nullaten⁹ iteꝝ cor
rigatur. Qd̄ si aliqd tale sibi occurrerit: qd̄ p se neqat emēdare: ad supiorem
Cauenda in referat vt corrigatur (sicut expedit) ei⁹ ɔsilio ac p̄cepto. ¶ Caueat aūt abba
visitatione. tissa: ne a se vel ab alijs sororibus status sui z Monasterij visitatori aliquate
nus abscōdat: q2 malū eēt indiciū: ꝛ offensa grauiter puniēda. Immo volu
mus ꝛ mādamus: vt ea q̄ fm vite sue formā ꝛ regularē obsuātiā instituen
da vel emēdāda fuerint: publice ac puatim (sicut meli⁹ viderit faciēdū) visi
tatori suggerāt ꝛ pponāt: cui teneāt in oib⁹ q̄ ad offm̄ sue visitatiōis ptinēt
firmiter obedire. Que aūt aliter fecerint: a visitatore: tā abbatissa q̄3 alie d̄bi
te puł ɔuenit puniāt. ¶ Oēs aūt tā abbatissa q̄3 sorores ɔsiderēt ꝛ caueāt di
ligēter: vt nihil aliō q̄3 amor diuin⁹: ꝛ suaꝝ sororum correctio: ac monasterij

reformatio eas moueat ad loqndum. ¶ Modum aũt loqndi visitator custodiat suprадictũ: vt vcz aut cũ oibus: aut cũ pluribꝰ simul loquat: vel secrete cũ vna: aliꝭ tñ ad minꝰ duabꝰ in aspectu eiꝰ nõ longe sedentibꝰ: vt ꝑ oĩa bonꝭ fame integritas ꝯseruet: nisi ad locutoriũ cũ vna vel pluribus loq voluerit de ijs q̃ ad offĩm suũ ꝑtinere noscãtur. ¶ Idem ẽt visitator: tã capellanũ ꝙ ꝯuersos: ⁊ ceteros de familia extrinseca monasterij visitet: ⁊ in eis corrigat ⁊ reformet q̃ correctiõis ⁊ reformationis officio nouerit indigere. Penas tã amotionis ꝑpetue a monasterio: licentiã do ꝓfessos ad alia monasteria vl ordines: sicut viderit expedire: ꝙ alias: ꝓut culpe grauitas ⁊ q̃litas exegerit iponẽdo. ¶ Ut aũt nõ grauẽt monasteria in expẽsis: ⁊ visitator oẽm notã cuiuspiã suspitiõis euitet: volumꝰ oino ꝙ visitator de visitatiõis officio ꝙ citius cõmode poterit se studeat expedire: q̃to rarius: absq3 sui officij dispẽdio poterit: monasterij clausurã intrinsecus ingressurus.

¶ De mõ audiẽdi visitationes.

De visitatione capellani: ⁊ cõuersoꝝ.

De abbreuiatione tp̃is visitationis.

¶ De cardinali huius religionis. Rubrica. 25.

Uerum ne obseruãtie ꝓsentis tr̃e siue formule supra scripte (quã vniformiter vbiq3 ab oibꝰ volumꝰ ⁊ mãdamꝰ diligẽtiꝰ obseruari) ꝑ defectu certi regiminis in posterꝝ recedere vos ꝯtigat: aut sub diuersoꝝ magisterio viuẽdi modos incurrere differentes: dilecto filio nr̃o. J. scti Nicolai in carcere Tulliano diacono cardinali gubernatori. ꝓtectori: ⁊ correctori ordinis frm̃ minoꝝ: curã ⁊ regimẽ vr̃i ordinis: necnõ ⁊ ꝑsonaꝝ in eis degẽtiũ. s. capellanoꝝ ⁊ ꝯuersoꝝ ⁊ familiariũ: plene duximꝰ cõmittẽda. ¶ Statuẽtes: vt sub eiꝰ ⁊ alioꝝ cardinaliũ q fuerint ꝓ tp̃e gubernatiõi. ꝓtectioni: atq3 correctioni eoꝝdẽ frm̃ ordinis a sede aplica deputati obediẽtia ⁊ cura ⁊ regimine: debeatis de cetero ꝑmanere: qbus teneamini firmiter obedire. Et ipsi aiarum vr̃aꝝ solicitudinẽ gerẽtes ⁊ curã: eisdẽ monasterijs ⁊ ꝑsonis degẽtibꝰ in eis: capellanis: ꝯuersis: ⁊ familie: tã ꝑ se ꝙ ꝑ viros idoneos quoties expedire viderit: visitationis offĩm impendere studeãt: corrigẽdo ⁊ reformando ibidẽ: tã in capite ꝙ in mẽbris: q̃ correctionis ⁊ reformationis officio nouerint indigere. ¶ Instituant nihilominus ⁊ destituãt. ordinẽt. statuãt ⁊ disponant: ꝓut sm deum viderint expedire.

De ꝓtectore huiꝰ ordis.

¶ Qd regula non negligat a sororibus. Rubrica vltima.

Ut aũt vos in hoc tr̃a siue formula tãꝙ in speculo possitis ĩspicere: ne ꝑ obliuionẽ aliqd negligatis: semel vob̃ in qualib3 qndena legat. Et vbi vos inueneritis ea q̃ scripta sunt facere: agite grãs deo bonoꝝ oim largitori. Ubi aũt sibi q̃cũq3 videt aliqd deesse: doleat de ꝓterito ⁊ caueat de futuro: orãs vt ei debitũ dimittat: ⁊ in tentationẽ ne deinceps iducat. ¶ Nulli ergo oino hoim liceat hãc paginã nr̃e ꝯstitutionis. ꝯcessionis. ꝯfirmatiõis: ⁊ absolutiõis infringere: vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si qs aũt hoc attentare ꝓsumpserit: indignationẽ oipotẽtis dei: ⁊ btõꝝ Petri ⁊ Pauli aploꝝ eiꝰ: se nouerit incursuꝝ. Datũ apd vrbẽ veterẽ qnto decimo kl̃as Nouẽbris: Pontificatus nostri anno tertio.

¶ Explicit regula secũda soroꝝ ordinis sancte Clare.

¶ Incipit Ordo ad induendum nouiciam.

Rimo ante missaꝫ tunicis po sitis ⁊ chorda āte altare dū celebraſ missa: nouicia ⁊ ꝯsanguinee eius sibi astātes: stent corā altari tenentes candelas accensas: quas offerent post offertoꝛiū sacerdoti. ¶ Finita ꝟo missa: sacerdos accedēs illuc: absolute incipiēs dicat. ℣. Adiutoꝛiū nſm. ℟. Qui fecit. ℣. Sit nomen dñi. ℟. Ex hoc. ℣. Dñe exau. ℟. Et cla. ℣. Dñs vo. ℟. Et. Oro.

Deus pr̄ omīps q̄ ꝑ legiſlē moyſem famulū tuū ministria ecclie ſubtypo passionis: priſce legis ꝓcepta dediſti: hāc laneā veſtē quā ſctūs pr̄ nr̄ Frāciſcus miniſter ecclie diuino amoꝛe ferre ꝯſueuit: ſcti✠ficare atqꝫ bñ✠dicere ⁊ ꝯſecrare tuo ꝓpō oꝛe digneris: vt hec ācilla tua q̄ eam cupit induere: exuta ab omi ſoꝛde vicioꝝ: cū indumēto ſctāꝝ ꝟtutū: ea induaſ: quatenus ab omi ꝑturbatione callidi inſidiatoꝛis deinceps ꝓtecta: in ecclia tua ſancta de die in diem renouetur. Per xp̄m dñm nſm.

¶ Poſtea ſuper eā q̄ induenda eſt dicaſ hec Oro.

Deus q̄ ab vīac famli tui opꝫ: hūano generi obedientie exēplar tribuiſti concēde huic ancille tue: ⁊ ſue volūtatis prauitatē frāgere: ⁊ tuoꝝ p̄ceptoꝝ rectitudinē in omib⁹ adimplere. Per xp̄m. Alia oro.

Omīps ſempiterne deus ꝓpitius reſpice ad p̄ces ecclie tue: ⁊ huic ācille tue quā ad nouā grām vocare dignatus es: fidē rectā. charitatē ꝑſectā. hūilitatem verā: ꝯcede dñe vt ſit in ea ſimplex affectus ⁊ fortis. obedientia ꝑſeuerās. pax ꝑpetua. mēs pura. rectū ⁊ mūdū coꝛ. volūtas bōa. ꝯſciētia ſctā. ꝯpūctio ſpūalis. ꝟt⁹ anime. vita immaculata. ꝯſummatio irrep̄henſibilis: vt viriliter currens: in tuū introire regnuꝫ feliciter mereatur. Qui cum pře. ⁊c. Amen.

¶ His expletis aſꝑgat ſacerdos nouiciā ⁊ tūicas aqua bñdicta. Poſtea ducāt eā ꝯſanguinee eius vſqꝫ ad poꝛtā rote: ⁊ cū incepit ingredi poꝛtā: ſi nouicia fuerit ꝟgo: incipit cātoꝛ antiphonā. Ueni ſponſa xp̄i ⁊c. Quā cātādo ducāt nouiciā ſoꝛoꝛes ad altare intrinſecū qd̄ eſt in choꝛo. Finita aīa: dicaſ ps Bt̄i immaculati. cū Glia pr̄i. in octauo tono. ¶ Si ꝟo nouicia nō fuerit ꝟgo: non canteſ aīa Ueni ſponſa xp̄i. nec ps. Bt̄i immacu. ſꝫ cantetur aña. Ueni electa mea ⁊ ponā in te thꝛonū meū all'a. Qua finita cātaſ ps. Beati q̄ habitant in domo tua dñe: in ſecula ſeculoꝝ laudabūt te. in p̄mo tono: cū Glia pr̄i. ⁊c. Et ſi neceſſe fuerit: ps. ⁊ antiphona reiterenſ quouſqꝫ nouicia ſit induta. ¶ Perueniens aūt nouicia ad altare: genuflectat ⁊ iaceat ꝓſtrata. Interim autē aliq̄ ſoꝛoꝛes quandā pallā extendentes: nouiciā pannis ſuis exuant. Quā abbatiſſa: vel alia loca eius: ſtatim induat tunicis bñdictis dicēdo. ¶ Exuat te dñs veterem hominem cū actib⁹ ſuis: ⁊ induat te nouū q̄ ſm deū creatus eſt in iuſticia ⁊ ſanctitate ꝟitatis. ¶ Qua induta: dicat ſacerdos ℣. Dñs vobiſcum. ℟. Et cum ſpū tuo. Oro.

Omine iesu xpe pastor bone: q animā tuā p ouibus tuis posuisti: fac hāc ancillā tuā sacro habitu indutā ante tuū ꝯspectū cū iusticia viuere: z ad misericordiā tuā cū fructu bonoꝝ opeꝝ puenire. Concede tribueꝫ ei in fide obediētiā. in labore ⱱtutē. in affectu deuotionē. in actu ꝓspitatē. in victu abūdātiā. in pace leticiā. in ꝯuersatiōe grāꝫ. in tribulatiōe patientiam. in languoribus sanitatis tue medicinā: quatenus in hoc pn̄ti tpe p semitā iusticie cū felicitate pcurrat: vt te venturū iudicem in nouissimo die cū magna hilaritate suscipiat. Qui cum pre. zc.

¶ Post hec incipiat cātor hymnū. Ueni creator. Quo finito dicat sacerdos ℣. Emitte spm̄. zc. ℣. Post partum ⱱgo. ℣. Ora p nob bte Frācisce. ℣. Ora p nob btā Clara. ℣. Orate pro nob omnes scti dei. ℣. Dn̄e exaudi oronē meam. ℣. Dn̄s vobiscum. Oro.

Eus q corda fideliū scti spūs illustratione docuisti: da nob in eodem spū recta sapere: z de eius semper consolatione gaudere. Per christuꝫ dn̄m nostrum. zc. Alia oro.

Oncede nos famlos tuos qs dn̄e deus: ppetua mentis z corpis sanitate gaudere: z gliosa bte marie semp ⱱginis intercessione a pn̄ti liberari tristitia z futura perfrui leticia. Alia oro.

Eus q ecclam tuā bti Francisci meritis fetu noue plis amplificas tribue nobis ex eius imitatione terrena despicere: z celestiū donoꝝ semp participatione gaudere. Alia oro.

Famulos tuos qs dn̄e beate ⱱgis tue clare votiuā cōmemorationē recensentes celestiū gaudioꝝ sua facias interuētiōe participes: z tui vnigeniti coheredes. Alia oro.

Omnipotens sempiterne deus q nos oim scōꝝ tuoꝝ merita sub vna tribuisti celebritate venerari: qs vt desiderata nob tue ppiciatiōis abūdātiaꝫ: multiplicatis intercessorib⁹ largiaris. Per dn̄m. ℣. Dn̄s vob. Bn̄dicamus dn̄o. ¶ Post hec erigat se nouicia: z det pacē abbatisse z sororibus astantib⁹. Postea due sorores ducant eam p choꝝ: z det pacem p ordinē sicut stat in choro sororibus vniuersis.

¶ Alius ordo ad idem.

Uādo aliq̄ monialis scē clare monasteriū igressura ē: pmo cātet vl legat missa. Qua cōpleta sacerdos bn̄dicit vestes seu hītū: z velamia cātādo siue legēdo. ℣. Ostende no. ℟. Et sa. ℣. Dn̄e exau. ℣. Dn̄s vobis. Oro.

Eus q sola tua ineffabili pietate qua nō min⁹ suauiter q̄ꝫ sapiēter vniuersa disponis: lanā haꝝ vestiū ad vsuꝫ hoiꝫ de velleribus ouiū pduxisti: vt trino bn̄ficio simł ornarēt. fouerēt: z ab itēperie aeris corpa tuerēt: iuēse mie tue largitatē suppliciter exoram⁹: vt hoc idumētū qd pn̄s famła tua. N. p forma habit⁹ scē Clare ad tibi in ipso ordine laudabilr fuiēdū intēdit assumere: ista bn̄✠dicere z sancti✠ficare digneris: vt sit ei ornatus ad opermentū pctōꝝ suoꝝ: fomētū ad pfectū ⱱtutū: z fortis armatura: ac tota defensio ꝯtra aereas ptātes: z ignea hostis neqssimi tela ad victorie triūphalis obtentū: qbus perseuerando vsq3 in finem: tandem immar

cessibilis glie brabiū dono gr̄e tue valeat adipisci: necnō ad celeste ꝯuiuium suauissimū sp̄si sui: filij tui dn̄i nr̄i Jesu xp̄i ꝑenniter regnatura: cū nuptiali veste delectabilr̄ introduci. Qui tecū viuit. ꝛc. Oro.

Domine iesu xp̄e filij dei viui: cui⁹ aplus muliebrē sexū in signū subie-ctiōis. hūilitatis: ꝛ honestatis velamē sup caput suū ꝓpter āgelos hic ꝑcepit: cuius ꝗ oculos ipe acerbissime passiōis tue ad opprobriū ve-lauerūt: q̄s ꝓpter gliam honorādi nois tui: copiosam bn̄dc✠ōis tue his vela-minib⁹ infunde v̄tutē: ꝙ famulā tuā illa gerentē tibi subiectā in oib⁹: ꝛ cui-cūqꝫ tenet ex ordine quē assumit efficiat: ne ꝓpas v̄tutes ꝛ bona ꝯcernēdā gliam data depdat: ꝫ in ꝟa hūilitate ꝯsuet: ꝛ obūbret: ab oīm ēt oculos eius varietate cōpescāt: demū turpissime mortis tue dulcis sp̄si sui memoriam hoc viduitatis indiciū sepe mētis ei⁹ oclis repsentet: ac radicit⁹ cordi i ꝯtinue recolēdā tenacit⁹ astringat: vt cū hac galea salutis tāꝗ socia passiōis: ꝯsola-tionē tecū: ꝛ cū ol curia celesti semꝑ expiri mereat. Qui viuis. ꝛc.

¶ Finita aūt bn̄one: asꝑgātur aqua bn̄dicta ꝛ incēsen-tur. Postea soror genuflectat corā sacerdote ꝛ altari: cū accēso cereo in mani-bus. Tuncqꝫ sacerdos cantet siue legat. ℣. Sit nomē dn̄i. ℟. Ex hoc. ℣. Ad-iutorium nostrum. ℟. Qui fecit. Oro.

Congrega nos dn̄e de natiōib⁹: vt ꝯfiteamur noi scō tuo: ꝛ gliemur i laude tua. Per xp̄ꝫ. ℟. Amē. ℣. Dn̄s custodiat introitū tuū ꝛ exitum tuū. ℟. Ex hoc nūc. ℣. Saluā fac. ℟. De⁹ meus. ℣. Mitte ei dn̄e. ℟. Et de sγō. ℣. Esto ei dn̄e tur. ℟. A fa. ℣. Nihil ꝑficiat. ℟. Et filius iniq. ℣. Dn̄e exau. ℟. Et cla. ℣. Dn̄s vob. ℟. Et cum. Oro.

Domine iesu xp̄e rex regū ꝛ dn̄s dn̄antiū: q a p̄re egrediens ꝛ in hunc mūdū ingrediēs carnē mūdissimā de immaculata v̄gine suscepisti: vt nos liberares de manib⁹ inimici ꝛ ad paradisi p̄riam reuocares: respice sup hāc famulā tuā q̄ mūdū cū pōpis suis relinq̄re disposuit: ꝛ i hoc sacro mōasterio tibi dn̄o deo suo vero scāꝝ animaꝝ sposo facias ꝑpetuo de-seruire: ac infunde cordi ei⁹ benignissimā grām sp̄ussci: q eā illuminet ad te deū creatorē suū cognoscēdū: ac ꝑfecte diligēdū: vt cū dies extrema finisqꝫ eius vite aduenerit: emūdata ab omnib⁹ pcc̄is suis: ad regna valeat celestia peruenire. Qui viuis. ꝛc.

¶ Deinde sacerdos asꝑgat eā aq̄ bn̄dicta in modū cru-cis dicēdo. Bn̄dicat te dn̄s ex syō: vt videas bōa ierlꝫ oīb⁹ dieb⁹ vite tue.

¶ Deinde incenset eam dicens. Dirigatur dn̄e oratio mea sicut incē-sum in conspectu tuo: eleuatio manuum mearum sacrificiū vespertinum.

¶ Deinde ducat ad introitū mōasterij cātādo siue legēdo. Te deū laud. ꝛc.

¶ Et ingressa mōasteriū vel ecclia a sororib⁹ corā altari interiori tōdeat: ꝛ de-posito habitu seculari: habitu religiōis induat. Et tūc dr̄ hy⁹. Ueni creator. Quo ꝯpleto. dr̄. ℣. Emitte. ℟. Et re. ℣. Sit glia dn̄i in seculū scl̄i. ℟. Letabit dn̄s in opib⁹ suis. ℣. Ora ꝑ nob scā dei geni. ℟. Ut dig. ℣. Ora ꝑ nob bt̄e Frācisce. ℟. Ut dig. ℣. Ora ꝑ nob btā Clara. ℟. Ut dig. ℣. Saluā fac. ℟. De⁹ me⁹. ℣. Dn̄e exau. ℟. Et cla. ℣. Dn̄s vo. ℟. Et cum. Oro.

Deus cui omne cor patz: et omis voluntas loquitur: et quem nullum latet secretum: purifica per infusionem sancti spiritus cogitationes cordis nostri: ut te perfecte diligere et digne laudare mereamur. Concedo nos famulos tuos. Deus qui ecclesiam tuam beati Francisci etc. Famulos tuos quesumus domine beate virginis tue clare. etc. Et oratio.

Vlelum⁹ domine pie miar et de⁹ toti⁹ consolationis: qui per omnipotentiam. sapientiam et clementiam tua potes. scies: et vis hominem saluare quem creasti: nec letaris in peccatorum perditione morentium: sed magis quam conuertant et viuant: ob amorem: merita: et intercessionem gloriosissime matris tue intemerate virginis marie: et beatissime virginis tue clare respice illo pietatis oculo quo beatum Petrum in atrio pontificis aspexisti: presentem famulam tuam. N. hodie penit⁹ de mundo te eligentem: conuersam et in ordine sancte clare famule tue deuotissime mancipatam: quo tuo benigno respectu humilitas subijciat eam. penitentia reducat. iusticia inducat. obedientia conducat. perseuerantia perducat. deuotio introducat. puritas iungat: et tibi charitas vniat: in quo simul omnia bona sine vllo malo possit reperire: quibus te hec tua pia dignatione concesseris possidere. Qui viuis. etc.

¶ Ordo ad benedicendum velum.

Rimo ponitur velum super altare dum celebratur missa. Qua finita missa: recceptura velum astantibus sibi aliquibus sororibus genuflectat ante gradum. Alie vero sorores tenentes candelas accensas: per ordinem stent in choro. Sacerdos autem accedens illuc absolute incipiat dicens. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oratio.

Domine iesu christe qui tegimen nostre mortalitatis induere dignat⁹ es: obsecramus immensam tue largitatis abundantiam: ut hoc genus velaminis quod sanctus pater noster Franciscus ad innocentie vel humilitatis indicium abrenunciantibus seculo sanxit: tu ita ben✠dicere digneris: ut hec famula tua que hoc vsa fuerit: te induere mereatur. Qui cum patre. etc.

¶ Postea super eam dicat. Oremus.

Deus qui per coeternum filium tuum cuncta creasti: quique mundum peccatis inueteratum per mysterium sacrosancte incarnationis ei⁹ renouare dignat⁹ es: te suppliciter exoramus: ut eiusdem domini nostri iesu christi gratiam super hanc ✠ famulam tuam abrenunciationem seculi profitentem clementer infundere digneris: per quam in spiritu sue mentis renouata: veterem hominem cum suis actibus exuat: et nouum qui secundum deum creat⁹ est induere mereatur. Per eundem christum.

¶ Post hec incipit sacerdos (si voluerit) vel due sorores in medio chori sequentem Letaniam. et sorores in choro residentes respondeant vniuerse.

Kyrie eleyson. Christe eleyson. ¶ Christe audi nos. ¶ Christe exaudi nos. ¶ Pater de celis de⁹: Miserere ei. ¶ Fili redemptor mundi de⁹: Miserere ei. ¶ Spiritus sancte de⁹: Miserere ei. ¶ Sancta maria. Ora pro ea. ¶ Omnes sancti beatorum spirituum ordines Orate pro ea. ¶ Omnes sancti apostoli et euangeliste: Orate pro ea. ¶ Sancte Francisce. ora pro ea. ¶ Omnes sancti confessores: Orate. ¶ Sancta Clara: Ora pro ea. ¶ Omnes sancte virgines et vidue. Orate pro ea. ¶ Propiti⁹ esto. ℟. Parce ei domine. ¶ Ab omni malo. ℟. Libera

eam dñe. ¶ Per mysteriū scte incarnationis. passionis. resurrectionis: ⁊ ascēsionis tue. ℟. Libera eam dñe. Peccores. ℟. Te rogamus audi nos. Ut hanc famulā tuā ab oī tentatiōe eripe digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Agnꝰ dei q tollis pctā mūdi. ℟. Exaudi nos dñe. Kyrie eleyson. Xpe eleyson. Kyrie el. Pr nr. ℣. Et ne nos. ℟. Sz libera. ℣. Saluā fac ancillā tuaz. ℟. Deus meus spantē in te. ℣. Mitte ei dñe auxiliū de sctō. ℟. Et de syō tuere eaz. ℣. Esto ei dñe turris fortitudinis. ℟. A facie. ℣. Nihil pficiat inimicus in ea. ℟. Et filius iniqtatis nō apponat nocere ei. ℣. Dñe exau. ℟. Et clamor. ℣. Dñs vobiscum. ℟. Et cum spū tuo. Oro.

Adesto dñe ops supplicatiōibus nris: ⁊ hanc famulā tuā cui i tuo scō noīe velū sacre religiōis imponimus: bn ✠ dicere digneris: ⁊ p intercessionē btīssime ⁊ gloriosissime vginis marie: ⁊ btōꝝ apłoꝝ petri ⁊ pauli: atqz beati Francisci: ⁊ btē Clare: ⁊ alioꝝ omniū sctōꝝ: fac eam ad obseruantiam sancti huius pposito puenire: vt tribulatiōibus ⁊ angustijs indeficiētē ppetua ꝯsolatione valeat respirare: ⁊ iuste ac pie ⁊ caste p verā hūilitatē i fraterna charitate fundata: qđ te donante pmittit: felici pseuerātia cōpleat: ⁊ ad vitam pficere mereat eternam. Qui cum pre ⁊c.

¶ Statim cantor incipiat hymnū. Ueni creator. Interim sacerdos dū cantat hyꝰ: imponat sibi velū dicens. ¶ Exuat te dñs veterē hoiez cū actibꝰ suis: ⁊ induat te nouū q ɓm deū creatꝰ ē in iusticia ⁊ sctitate ṽitatis. Accipe ancilla xpi sctū velū pfessiōis tue: sacrū signaculū in ppetuū: cū quo fideliter valeas peruenire ad regnū celoꝝ. Per xpm ⁊c.

¶ Ad abbatissam aūt conuertendo sermonem dicit.

Hanc spōsaz tibi trado: vt vsqz in diē iudicij ꝯserues eā sine macula: ⁊ in ꝯspectu regis altissimi reddas ꝯpotū Jesu xpo. Qui cū pre. ⁊c. ¶ Finito hymno: dicat sacerdos. ℣. Emitte spm̄. ⁊c. ℣. Post partū. ℣. Signasti dñe ɓuū tuū Frācīscū. ℣. Ora p nob btā clara. ℣. Orate p nob oēs scti. ℣. Dñe exau. ℣. Dñs vobis. Oro. Deus q corda fide. Oro. Cōcede nos famłos. Oro. Deus q ecclīam. Oro. Famłos tuos q̄s dñe btē vgīs tue clare. Oro. Ops sempiterne deꝰ q nos oīz sctōꝝ. vtꝰ. ℣. Dñs vobiscum. ℣. Benedicamus dño.

¶ His pactis: erigat se ⁊ det pacē abbatisse ⁊ sororibꝰ astātibus. Postea due sorores deducāt eam p choꝝ ⁊ det pacem per ordinem sicut stant in choro sororibus vniuersis.

¶ Ordo ad bn̄dicendum abbatissam.

Primo electiōe facta: ⁊ a visitatore approbata: cātor incipiat. Te deū laudamꝰ. Cū quo pcessionalr deducāt electā ad ecclīam: ⁊ quousqz finiat Te deū laudamꝰ: corā altari iaceat pstrata. ¶ Quo finito dicat visitator. ℣. Confirma hoc deus qđ opatus es in nob. ℟. A templo sctō tuo qđ est i hierusalem. ℣. Dñs vobiscum. Oro.

Actiōes nras q̄s dñe aspirādo pueni: ⁊ adiuuādo pseqre: vt cuncta nra oro ⁊ opatio a te semp incipiat: ⁊ p te cepta finiat. Per xpm.

¶ Postea reuertatur ad capl'm: et det ibi sigillū visitator corā oībus abbatisse: et mādet sibi p obiam q exequat ex tūc mūnctū sibi offm: et sororib' vniuersis q obediāt ei in oīb' q suū offm ptinebunt. Finis.

Incipit plogus pme regule seu forme viuendi fratrum de penitentia: seu tertij ordinis sancti Francisci.

Prohemium pontificale.

Nicolaus eps seruus seruorum dei: dilectis filijs frib' et dilectis in xpo filiab' sororib' ordinis frm de penitētia tā psentib' q̄ futuris: salutē et aplicā bñdictionē. ¶ Sup mōtē catholice fidei: quā ppls gētiū q ambulabāt in tenebris: discipli xpi syncera deuotio igne charitatis ex eluās abo solicite pdicatiōis edocuit: quā q̄ Romana tenet et huat ecclia solidū xpiane religiōis positū noscit fundamētū: nullis vnq̄ concutiendū turbinib': nullis quassandū fluctib' tēpestatū. Nec est etenī recta veraq̄ fides absq̄ cui' cōsortio nemo in cōspectu altissimi acceptus redditur: nemo gratiosus occurrit. Nec est q̄ salutis semitā pparat: et felicitatis eterne pmia gaudia q̄ pollicet. ¶ Jdcoq̄ gliosus xpi cōfessor btūs Fracisc' b' ordinis institutor: vie ascēdendi ad dnm abo pariter et exēplo demōstrās: ipsi' syncerItate fidei suos filios erudiuit: colq̄ illā pliter: cōstāter tenere: sil' ac opere voluit adimplere: vt p ei' semitā salubriter incedētes: mereāt post vite p̄sentis ergastuliū eterne beatitudinis effici cōfessores.

¶ De modo examinandi volentes intrare ordinem. Cap. i.

Nos igit ordinē ipm oportunis fauorib' cōsequentes: ad ei' augmētū benignus intēdētes statuim': vt oēs quos ad huādū hmōi vite formaz assumi cōtigerit: ante assumptionē seu receptionē ipsoz de fide catholica: et obedīētia erga pfata ecclesiam diligēti examinatiōi subdāt. Et si eas p̄o fessi firmiter fuerint: veracq̄ crediderint: tutu admitti seu recipi tutē potest ad eadē. ¶ Precaueādū ē tñ solicite: ne quis hereticus ne qs vel suspectus i ō heresi: aut ēt in famatus ad vite obfuationem ipsius quomodolibz admittatur. Et si talez inueniri contigerit: et titulē receptum: assignetur ille q̄ totius inquisitoribus prauitatis heretice puniendus.

¶ De forma recipiendi volentes intrare ordinem. Ca. ii.

De receptiō ad pbatiōez

Cum aūt fraternitatē hmōi qs intrare voluerit: ministri ad receptionē talū deputati: ei' offm: statū: et cōditionē soleter explorēt: sibi fraternitatis eiusdē onerat: pcipue alinoz restitutionē aptius exponentes. Quib' pmissis: si eidē placuerit: iuxta in odū hmōi induat: et dealienis (si qua fuerit apō cū) satisfacere studeat in pecunia nūerata: vel fm exhibitaz pignoris cautionē. Seq̄ nihilominus pximis recōciliare pcuret. ¶ Quibus oīb' ad effectū pductis: post vnī' āni spaciū: cū aliquoz discretoz frm cōsilio: si is videbit ipis idone' recipiat hoc mō: vez vt pmittat se diuina pcepta oīa seruatu: ac etiam satisfacturum (vt conuenit) de transgressionibus

De receptione ad pfessionem.

quas cōtra hūc viuēdi modū cōmiserit: cū interpellat° ad visitatoris extite-
rit volūtatē. Et hmōi ab eo facta ꝓmissio: p manū publicā in scriptis inibi
redigat. Alio aūt mō nullus a ministris recipiat eisdē: nisi visum eis aliter
De stabilitate in ordine. fuerit: cōditione ꝑsone: ac ipsi° instātia solicita cōsideratione discussis. ¶ Or-
dinam° preterea statuētes: vt nullus post ipsius fraternitatis ingressum: ex eadē
egredi valeat ad seculum reuersurus. Possit tamē transitū habere liberū ad
De mulieribus. religionē aliā approbatam. ¶ Mulieribus vero viros habētib° (nisi de ipso-
rū licētia et cōsensu) nō pateat ad ꝯsortiū dicte fraternitatis ingressus.

¶ De forma habit° et qualitate indumentoꝝ. Capi. 3.

Fratres insup ipsi° fraternitatis: de humili pāno in ꝑcio et colore: nō
prorsus albo vel nigro cōiter vestiant: nisi fuerit ad tēpus in ꝑcio per
visitatores d ꝯsilio ministri ob causam legitimā et aptā: cū aliquo dis-
pēsatū: Clamydes qq; ac pelles absq; scolaturis scissas vel integras: affibu-
De habitu sororum. latas tn̄ vel patulas vt ꝯgruit honestati. Clausasq; manicas frēs habeāt su-
pradicti. ¶ Sorores etiā chlamyde induant: et tunica de hmōi humili panno
factis: vl' saltē cū chlamyde habeāt guarnellū seu placētinū coloris albi vl' ni-
gri: aut paludellū amplū d canabo siue lino: absq; vlla crispatura consutū.
Dispēsatio. ¶ Circa humilitatē ꝓo pāni et pellitones soroꝝ ipsarū: iuxta ꝯditionē cuiusli-
bet eorūdē: ac loci ꝯsuetudinē poterit dispēsari. ¶ Bindis et ligaturis sericis
nō vtant: pelles dūtaxat agninas: bursas d corio: et corrigias simplicit absq;
serico vllo factas: et nō alias: tā frēs habeāt q̄ sorores: depositis ceteris: iuxta
beati Petri aplōrū principis salubre ꝯsiliū: vanis hui° seculi ornamentis.

¶ Qd non vadāt ad inhonesta conuiuia et specta-
cula: et q̄ hystrionibus non dēt. Capitulū. 4.

Sit eis ad inhonesta cōuiuia vel spectacula: siue curias: seu choreas ac-
cessus penit° interdict°. Hystrionib°: seu vanitatis intuitu nihil do-
nēt. Et ne quicq̄ illis donet a ꝓpria familia: prohibere procurent.

¶ De abstinentia: et ieiunio. Capitulum. 5.

Ab esu carniū secūda: q̄rta: et sexta feria: dieq; sabbati abstineāt vniuersi:
nisi aliud infirmitatis: vel debilitatis instātia suaderet. Minutis ꝓo-
p triduū carnes dent: nec subtrahant i itinere ꝯstitutis. Sit qq; ipsarū
cōmestio licita singulis cū solēnitatē ꝑcipuā interuenire ꝯtigerit: in qua cete-
ri xp̄iani ab antiq̄ epulis carneis vesci solēt. Alijs aūt dieb° in q̄bus ieiuniū
nō fuat: oua et case° nō negent. Sz et cū religiosis ceteris in eoꝝ ꝯuentualib°
domib°: licite sūmere valeāt de appositis ab eisdē. Sintq; prādio: cenaq; re-
fectiōe ꝯtenti: exceptis lāguidis: et viatorib°: et infirmis. ¶ Sit sanis cib° mo-
derat° et pot°: cū text° euāgelic° hēat. Attēdite ne corda vr̄a crapula et ebrietate
grauēt. ¶ Prādiū aūt vel cena nisi ꝑmissa semel dn̄ica ōone sumat: post sū-
ptionē cuilibet cū deo gr̄as iterāda. Qd si omitti ꝯtigerit: dicat trib° vicib°
De ieiunijs seruandis. pr nr. ¶ Qualibet vero sexta feria toti° āni ieiuniū celebret: nisi forte infirmi-
tatis: vel alia causa legitima excusent: vel nisi festū natalis dn̄i feria ipa occur-
reret obfuandū. Sed a festo oim sctōꝝ vsq; ad pascha: quarta et sexta feria ie-
iunabūt. Alia q̄ ab ecclia sunt statuta vel ordinarijs ex cā cōiter in dicta ieiu-
nia nihilomin° seruatur. In quadragesima vero bti Martini: vsq; ad diē

natiuitatis dñi:ꝛ a dñica qnquagesime vsq3 ad pascha:dieb⁹ singlis(exceptis dñicis)ieiunare ꝓcurẽt:nisi aliq̃ forassis infirmitas vł necessitas alia suaderet.¶Sorores grauide:vsq3 ad sue purificatiõis diẽ ab exercitatiõe q̃libz corporali(orõnib⁹ dũtaxat exceptis)poterũt si voluerint abstinere. Dispensatio p sororib⁹:ꝛ ¶Laborãtes aũt(ppter fatigatiõis afficiẽtis instãtiã)a dñice resurrectionis festo vsq3 ad festiuitatẽ btĩ Frãcisci ꝑdictũ:ter in die qua exercitio laboris incũbẽt:licite sumere cibũ pñt. laboratorib⁹ Cũ vero illos ꝯtigerit alioꝝ imminere laborib⁹:de cũctis appositis:die quolibz sumere licebit eisdẽ:nisi sexta feria:vel dies sit alia ĩ qua gñalr ab ecclia ieiuniũ noscit institutum.

¶Quoties debẽt ꝯfiteri ꝑ annũ:ꝛ sumere corpus xpĩ. Cap.6.

Singuli aũt frm̃ ꝛ soroꝝ ĩpoꝛter in ãno:vz in natli dñi:in resurrectionis ipsi⁹:ꝛ pẽtecostes festiuitatib⁹ pcta ꝓpa ꝯfiteri:ꝛ eucharistiã deuote suscipe nõ postponãt:recõciliãdo se ꝓximis:ꝛ restituẽdo ẽt aliena.

¶Qd nõ ferant arma impugnationis. Cap.7.

Impugnatiõis arma secũ frẽs nõ ꝯferãt:nisi ꝑ ꝯfensiõe romãe eccłe. xpiane fidei:vel ẽt terre ipoꝝ:aut de suoꝝ lĩia ministroꝝ.

¶De dicendis horis canonicis. Cap.8.

Dicãt vniuersi cotidie septẽ horas canõicas.vcz.matutinũ.ꝑimã.terciã.sextã.nonã.vespas ꝛ ꝯpletoriũ. Clerici vcz sciẽtes psalteriũ:ꝑ ꝑma.De⁹ in noie tuo.Btĩ immacu.vsq3 ad Legẽ po.ac alios horaꝝ ꝑs iuxta clericoꝝ ordinẽ:cũ Glia pri dicãt.¶Cũ ꝓo ad eccliaz nõ accedẽt:ꝑ matutio ꝑs dicere studeãt quos dicũt clici:vł ecclia cathedralis:vel saltẽ vt illiterati alij:ꝑ matutino.xij.ꝛ ꝑ alia q̃libz hora septẽ vicibus pr nr:cũ glia pri dicere nõ omittãt.In qb⁹ vcz ꝑme ac ꝯpletorij horis minorẽ symbolũ:ꝛ misere mei.adijciãt q nouerũt.Sz si horis:nõ dixerit ꝯstitutis:dicãt trib⁹ vicib⁹ pr nr.¶Infirmi aũt:horas hmõi nõ teneãt dicere:nisi velit.¶In q̃dragesima ꝓo scĩ Martini:ꝛ ẽt in maiori:ecclias in quaꝝ parrochijs habitãt: De infirmis matutinalib⁹ horis:ꝑsonalr adire ꝓcurent:nisi causa rõnabili excusentur. De tpe q̃dragesime.

¶Qd oẽs q de iure pñt faciãt testamẽtũ. Cap.9.

Omnes ꝑterea qbus de iure facultas affuerit:ꝯdãt seu faciãt testamẽtũ:ꝛ de bonis suis infra tres mẽses post eoꝝ igressũ imediate seqntes ordinẽt ꝛ disponãt:ne quẽq3 illoꝝ ꝯtingat decedere intestatum.

¶De pace reformanda inter frẽs ꝛ alios extraneos. Cap.10.

De pace ꝓo inter frẽs ꝛ sorores:aut ẽt exteros in discordia positos faciẽda:sicut ministris videbit ita fiat:abbibito(si facultas affuerit)epi diocesani consilio in hac parte.

¶Qñ molestant ꝯtra ius aut eoꝝ ꝑuilegia. Ca.11.

Si ꝓo frẽs vel sorores ꝯtra ius vel eoꝝ ꝑuilegia ꝑ ptãtes seu rectores locoꝝ vbi domiciliũ obtinẽt:vexatiõib⁹ impetant: ministri loci ad epos ꝛ alios locoꝝ ordinarios studeant hr̃e recursum:iuxta ꝯsiliuz ꝛ ordinationem ipoꝝ in talibus ꝓcessuri.

¶Qd caueant inq̃ztũ pñt a iuramentis solẽnibus. Ca.12.

A iuramẽtis aũt solẽnib⁹ oẽs abstineãt:nisi necessitate cogẽte:in casib⁹ ꝑ indulgẽtiã aplice sedis exceptis:vcz ꝓ pace.fide.calũnia:ꝛ testiũonio

De penitētia iurantium.

perhibēdo: ac etiā in cōtractu ēptiōis: vēditionis: et donationis: vbi videbit expedire. ¶ In cōi quoqz loq̄la vitēt ꝓut poterūt iuramēta. ¶ Et q̄ die aliq̄ iniu° cute iurauerit lapsu līgue (ꝓut ꝯtīgere i multiloq̄o ꝯsueuit) die ipō in sero cū dz recogitare q̄d fecerit: dicat trib° vicib° orōnez dñica z ppt incautū facta huiōi iuramēta. Memor aūt sit q̄lz vt ad diuia obseq̄a familiā ꝓpriam exhortet.

¶ De audiēda missa: et ꝯgregatione faciēda. Capi. 13.

De collecta facienda.

Uniuersi fani frēs et sorores cuiuscūqz ciuitatis: aut loci: dleb° singul (si cōmode poterūt) missi officiū audiāt. Et mēse q̄lz ad ecclīam siue loca: ad quā vel ad quē ministri curauerit intimare: ꝯueniāt: missarū solēnia inibi audituri. ¶ Unusq̄sqz aūt visualis monete denariū ministro tribuat: q̄ pecuniā huiōi colligat: et eā d̄ ꝯsilio ministroꝝ inter frēs et sorores paupertate grauatos: et p̄cipue infirmātes: ac eos q̄ funeris carere dignoscunt exeq̄js: et deinde inter paupes alios diuidāt ꝯgruēter. ¶ Offerāt insup de ipa pecunia ecclīe memorate. Tūcqz (si cōmode poterūt) virū religiosuz et in verbo dei cōpetēter istructū hēre ꝓcurēt: q̄ eos ad pniaz: et miē opa exercēda hortet: solicite moneat et inducat. ¶ Studeat q̄lz dū misse celebrat offiū: et p̄dicatiōis ꝓbū ꝓponit: suare silētiū: orōni et officio sit intēt°: nisi cū cōis vtilitas fraternitatis ipediat.

¶ De fratrib° infirmis: et defunctis. Capitu. 14.

Cum aūt quēcūqz ex fratrib° infirmari ꝯtigerit: ministri p se vel p alium seu alios (si hoc eis infirm° fecerit intimari) semel in hebdomada visitare teneant egrotū: ipm solicite ad recipiēdū pniaz (ꝓut meli° et efficatius expedire putauerint) inducētes: necessaria illi d̄ bonis cōib° ministrādo. ¶ Et si p̄fat° infirmus d̄ p̄nti luce migrauerit: fratrib° et sororib° tūc in ciuitate vel loco vbi eū ꝯtigerit mori p̄sentib° nūciet: vt defuncti exeq̄js ꝓcurent ꝑsonalr interesse. A q̄bus dōec missa ꝑ fuerit celebrata solēnia: et corp° tumulo ꝯditū: nō recedāt. ¶ Hoc quoqz circa sorores infirmas et decedētes volumus obſuari. ¶ Preterea infra octo dies post ipsi° sepulti obitū immediate sequētes: quilz frm et soroꝝ ipaꝝ dicat ꝓ aīa ei°: sacerdos vz missam vnam. Sciēs psalteriū. 50. psalmos: et illiterati totidē Pr nr: et in fine cuiuslibz Requiē eternā adijciat. Et post hec: infra ānuz p fratrū et soroꝝ tā viuoꝝ q̄ defūctoꝝ salute: tres missas faciāt celebrari. Qui vero psalteriū sciuerint: illud dicāt: et ceteri orōnē dñicā cēties dicere nō omittāt: et requiē eternā in fine cuiuslibet addituri.

De exeq̄js faciendis.

De recitādis ꝓ defuncta.

¶ De ministris. Capitu. 15.

Ministeria quoqz ac alia officia q̄ p̄sentis formule series exprimit: ꝑposita sibi quisqz deuote suscipiat: curetqz fideliter exercere. ¶ Officiū aūt cuiuslibet: certi tēporis spacio limitetur. Nullus minister instituatur ad vitam: sed eius ministerium certum tempus comprehendat.

¶ De visitatione: et correctione delinquentium. Capi. 16.

Qd visitator sit ordis minoꝝ.

Ad hec ministri: et frēs: ac sorores ciuitatis et loci cuiuslibz ad visitatiōnē cōem in aliq̄ loco religioso vel ecclīa vbi locū huiōi cōtigerit deesse ꝯueniāt: et visitatorē hēant sacerdotē: q̄ alicui° approbate religiōis existat: q̄qz illis de cōmissis excessib° iniūgat pniaz salutarē. Nec quis ali° possit eis huiōi visitationis offiū exhibere. ¶ Qr ṽo p̄sens viuēdi forma institutionē a btō Frācisco ꝓlibato suscepit: ꝯsulim° vt visitatores et informatores d̄

frm minoꝝ ordine assumant: quos custodes vł guardiani eiusdẽ ordinis cũ sup hoc reqsiti fuerint: duxerint assignãdos. Volum⁹ tñ ꝯgregationẽ hmõi a laico visitari. Hmõi aũt visitatiõis offm̃: semel exerceat in ãno: nisi necessitate aliqua suadẽte fuerit pluries faciẽda. ¶ Incorregibiles ꝟo ac inobedientes: monitio t trina ꝑueniat. Qui si se corrigere nõ curauerit: de ipsi⁹ ꝯgregationis ꝯsortio expellant oĩno: de ꝯsilio discretoꝝ. — De incorregibilibus.

¶ De vitandis litigijs inter se: ⁊ cũ alijs. Ca.17.

Vitent insup frẽs ⁊ sorores (iuxta posse) litigia ĩter se: illa (si suscitari cõtigerit) solicite dirimẽdo. Alioqñ de iure corã illo rñdeãt: apd quem potestas residet iudicandi.

Qualr ꝑ quos in abstinẽtijs possit dispẽsari. Ca.18.

Ordinarij aũt locoꝝ: vel visitator cũ frib⁹ ⁊ sororib⁹ vniuersis: ĩ abstinẽtijs. ieiunijs: ⁊ austeritatib⁹ alijs: ex causa legitima (cũ expedire viderint) poterunt dispensare.

Q ꝺ ministri eoꝝ manifestas culpas denũciẽt visitatori. Ca.19.

Ministri ꝟo mãifestas frm̃ ⁊ soroꝝ clpas visitatori dnũciẽt puniẽdas. ¶ Et si q̃s qz icorrigibilis fuerit: post trine admonitionis instãtiam: a ministris (de discretoꝝ frm̃ aliquoꝝ ꝯsilio) visitatori nunciet eidẽ: de fraternitatis ꝯsortio abijciẽd⁹ ab ipo: ⁊ in ꝯgregatiõe post modũ publicãd⁹. — De incorregibilibus.

Qualr in ꝑdictis nemo obligat ad culpã mortalẽ. Ca.20.

Ceteꝝ in pmissis oib⁹: ad q̃ frẽs vł ĩ ordinia nõ ex diuinis ꝑceptis: vel statutis tenent ecclie: nullũ ipsoꝝ ad mortalẽ culpã volum⁹ obligari: sz impositã sibi pniam ꝑ trãsgressiõis excessu prompta hũilitate recipiat: ⁊ efficaciter studeat adimplere.

¶ Nulli ergo oĩno hoim liceat: hãc paginã nr̃i statuti: ⁊ ordinatiõis infringere: vel ei ausu temerario ꝯtraire. Si qs aũt hoc attẽtare ꝑsumpserit: indignationis oipotẽtis dei: ⁊ btõꝝ Petri ⁊ Pauli aplõꝝ ei⁹ se nouerit incursuꝝ. Datũ Reate. 16. Klñ Septẽbris: põtificatus nr̃i: anno. 2.

¶ Incipit ꝓlogus scđe regule: seu forme viuendi fratrum ⁊ sororuz: de penitentia seu tertij ordinis sancti Francisci.

Sciendũ: q̃ leo. x. ordinauit denuo rłaz ꝑ frib⁹ ⁊ sororib⁹ tertie rłe btĩ Frãcisci: q̃ tria vota eẽntialia emittũt: ⁊ ĩ ꝯgregatiõe viuũt. Et qꝛ hmõi noua rła nũq̃z fuit impssa in aliquo libro ordis: ideo opę ꝑciũ visuz ẽ illã hic inserere. ¶ Sz aduertẽdũ: q̃ ꝑdicta ordinatio rłe: facta ẽ bis vel ter ab eode Leone. x. ⁊ nõ vniformiter. Quaꝝ vltima videt melior: ⁊ q̃ in partib⁹ Hispaniaꝝ ꝑ Reuerẽdũ pr̃em ministrũ gñalẽ triũ ordinũ btĩ Frãcisci recepta ⁊ diuulgata: necnõ ⁊ oib⁹ ꝑdictis tertiarijs tradita est. Id circo ꝑfatã vltimã rłam (reliqs omissis) imprimere curaui de ꝟbo ad verbũ: ꝓut seqt. ¶ Dilectis filijs frib⁹ ⁊ sororib⁹ tertij ordinis beati frãcisci: sub tribus votis essentialibus in ꝯgregatione viuentibus. — Collector.

Prohemium pontificale.

Eo papa .x. Dilecti filij ac filie:

salutē & aplicā bñ[dicti]onem. Inter cetera nr̄o regimini credita: ea nos potissime sollicitos reddunt: vt q̄ frenatis mūdi: carnisq3 ꝯcupiscētijs: innocētie p̄ineq3 pacis celit⁹ collate terrā q̄l[ib]⁹ stat⁹ ad suā primeuā reduci cognoscit originē. ¶ Dudū siqdē huius gr̄a Nicolaus papa. 4. p̄decessor nr̄ tertiā regulā btī Frācisci quā de penitētia appellauit: q̄ quā alm⁹ ꝯfessor hoīes virtusq3 sex⁹ fideles: spū dei plenus saluare ꝯtēdebat: ꝯfirmauit & approbauit. ¶ Uez q2 tp̄is decursu spirāte illo spū scō: nō solū viri ꝯiugati: mūdiq3 hui⁹ incole: p q̄b⁹ a btō Frācisco p̄fata tertia regula edita fuerat: vez ēt innumeraꝝ v̄ginū chori: a rio⁹ cētialib⁹: & a q̄busdā ēt clausure: nr̄a auctoritate assumptis votis: cōstructisq3 monasterijs q̄plurimis: nō sine multiplici ecclie fructu multiplici: & edificatione p̄fati tertij ordinis iugo sua colla subdiderūt. ¶ Et q̄m in dicta tertia regula q̄dā maritatis accōmoda: celebi ꝟo: v̄gineoq3 statui sub hm̄oi tertia r̄la dn̄o famulātib⁹: nullaten⁹ decētia innectūt: ob qd̄ castoꝝ aioꝝ nitidi affectus ab ingressu dicti ordinis nōnunq̄ auertunt: nos iuxta dn̄i volūtatē: p̄ciosum a vili separantes: eandē tertiā regulā in modū q̄ seqt̄ distinctā: de nouo ꝯfirmamus & approbamus: ac vob ac successoribus v̄ris seruandam transmittimus: cuius tenor legtur & est talis.

¶ De nouicioꝝ: seu nouiciaꝝ ingressu. Cap. 1.

Cōditiones recipiēdoꝝ.

Frēs seu sorores ad hūc tertiū ordinē recipiēdi: debent esse fideles catholici. de heresi nō suspecti. in obediētia romane ecclie firmi. matrimonio nō ligati. debitis expediti. corpe sani. aio p̄ompti. nulla vulgari infamia maculati. cū p̄ximis recōciliati. Et de ijs oīb⁹ anteq̄ recipiāt: ab eo q̄ recipiendi h3 facultatem: sunt diligenter examinandi.

¶ De his q̄ hn̄t p̄mittere frēs & sorores in p̄fessione huius tertie regule. Cap. 2.

¶ De habitu frm̄ & soroꝝ.

Frēs & sorores postq̄ p vnū integrū annū habitū p̄batiōis detulerint (q̄ de vili p̄ano: arbitrio visitatoris eē debz) si conuersatio laudabilis fuerit apd̄ ꝯuētū in quo q̄s vel q̄ habitū p̄bationis portauerit: de cōsilio discretoꝝ dicti ꝯuent⁹ ad p̄fessionē dicti ordinis recipiat. ¶ In qua p̄fessione p̄mittat seruare mandata dei: ac satisfactuꝝ de trāsgressioīb⁹ quas facere posset in futuꝝ ꝯtra hanc tertiā regulā: vbi a p̄latis reqsitus fuerit: viuendo in obedientia: sine p̄prio: & in castitate.

De forma p̄fessionis.

¶ De ieiunio. Cap. 3.

Frēs & sorores p̄petuis tp̄ibus feria scd̄a quarta. sexta. & sabbato. (excepto dn̄ice natiuitatis festo) carnes nō comedāt. Et a festo oīm scōꝝ vsq3 ad resurrectionē dn̄i: oīni feria quarta & sexta ieiunare teneant. Ac sil'r qualib3 sexta feria toti⁹ anni. ¶ Itē a festo btī Martini vsq3 ad natiuitatē dn̄i ieiunēt cotidie: iūcta quadragesima vniuersalis ecclie vsq3 ad resurrectionē dn̄i: quā tn̄ a q̄nquagesima incipe debēt. ¶ Diebus vero q̄bus nō ieiunat: bis in die dūtaxat comedāt. ¶ Excepto q a festo pasche vsq3 ad mēsem octobris: laborātes penoso: seu graui labore: ter in die refici poterit: ue.

De laboratoribus.

iuniorum semper diebus exceptis. Poterunt autem itinerantes. infirmi. debiles: tempore necessitatis ieiunium soluere.

¶ De diuino officio: et oratione. Capitulo. 4.

Fratres ꝛ sorores in ecclia seruet silētiū: ꝑ sertī qñ missa celebraꝛ: vl' sermo dei ꝓponiꝛ. De alijs vero locis: seruēt qḋ ꝑ suos supiores circa silētiū illis fuerit ordinatū. ¶ Debēt etiā quolibet die in sero: intra se ꝯ deū cogitare qd fecerit: ꝛ dixerit: vel cogitauerit. ¶ Quolꝫ aūt die (si potuerit cōmode) debeāt audire missā. Et ꝓcurare debēt ꝙ hēant virū religiosum: q illis verbū dei certis dieb' ꝓponat: ꝛ eos ad pniāz ꝛ virtutes inducat. ¶ Illi aūt vel illeꝗ vel q̄ horas canonicas sciūt ꝑ se dicere: debent horas canonicas ꝺm vsū scte romane ecclie ꝑsoluere. ¶ Qui, ꝟo horas canonicas nesciūt dicere: dicāt duodeci pr̄ nr̄ ꝓ matutino: ꝛ ꝓ qualꝫ aliaꝝ horaꝝ septē: addito glia prī: in fine cuiuslibꝫ pr̄ nr̄: addito etiā Credo: ꝛ Miserere mei de': in pncipio Prime: ꝛ cōpletorij. Et q p̄missa nescierit: ter pr̄ noster: ꝓ pnia dicere debeat. ¶ Quoties aūt prādiū: vel cibū sumūt: gr̄as deo reddere debēt. ¶ De ꝯfessione ꝟo sacramētali: ꝛ sacra cōione sumēda: huabūt ordinationē Nicolai pape. 4. ꝙ ter i āno ꝯfiteanꝛ atqꝫ cōicēt: vl' etiā statuta a suis supiorib' sup hoc ordinata.

De silentio.

De missa audienda.

Pro clericis

Pro laicis.

De ꝯfessiōe ꝛ cōione.

¶ De platoꝝ: ꝛ officioꝝ ordinatione. Cap. 5.

Uelibꝫ dom': si monasteriū viroꝝ fuerit habebit supiorē isti' fraternitatis: q' minister localis appellabiꝛ. Si ꝟo mulierū: mat' diceꝛ. Et eligenꝛ ꝑ suos ꝯuent': vel istituenꝛ ꝑ suos ꝓuinciales supiores: seu visitatorē gñalē. Ita tñ: ꝙ nullus sit ꝑpetu': sed certi tpis. ¶ Qui ministri: ꝛ matres obediēt ꝑ oia q̄ ad p̄sentē regulā spectāt: ꝓuincialib' ministris ordinis minoꝝ beati Frācisci: ꝛ visitatorib' deputatis ab ipsis ministris: ꝙdiu in dictis officijs fuerit. ¶ Quo vero ad alia officia intra domū seruabunt statuta sua.

De subiectione ordini fratrū minorū.

¶ De modo interius exteriusqꝫ cōuersandi. Cap. 6.

Cum frēs ꝛ sorores hui' fraternitatis dicanꝛ de pnia: oportet eos ab oi curiositate tā in vestib' q̄ꝫ ab alijs qbuscūqꝫ abstiere. Et iuxta aplicū ꝛ pncipis btī Petri salubre ꝯsiliū: depositis ceteris vanis hui' seculi ornamētis: nullū ornamētū corꝑale portare dbēt: nisi solū humile: ꝛ necessariū tegumētū corꝑis sui. ¶ Debēt etiā ab accessu curiarū pncipū: dñoꝝ: seu dñaꝝ vbi mollia hui' mūdi (dño testante) habēꝛ oino cauere. ¶ Nec vllo vnq̄ꝫ tpe choreis. ludis. iocis: ꝛ alijs histrionū vanitatib' interesse. ¶ Debēt queqꝫ ꝯparci in verbis ꝛ locutionib': q̄ raro sine pctō multiplicanꝛ. Et sup oia ab oi mēdatio: ꝛ iuramēto q̄cūqꝫ: iuxta mādatū: nisi ꝓ pace. fide. calūnia: ꝛ testimonio ꝑhibēdo: cauere debēt. Et oi die in sero: inter cetera debēt examinare se: si vel mēdatiū: vel iuramētū aliqḋ fecerit: ꝛ ꝓ quolꝫ: ter pr̄ nr̄ dicere debēt.

De qualitate vestium.

De ꝑcitate sermonis.

¶ De visitatione: ꝛ cura infirmoꝝ. Cap. 7.

Si qs frater vel soror hui' fraternitatis in īfirmitate ceciderit: minister dom' vel mr̄ semel quotidie ꝑ se vel ꝑ aliā ꝑsonā visitare teneaꝛ. Et d bonis cōib': oīa necessaria diligēter faciat illi ministrari. ¶ Teneatqꝫ īfirmū: vel īfirmā monere ad pniāz acceptādā: veráqꝫ ꝯuersionē ad deū faciēdā: mortis ꝓpinqtatē: ꝛ iudicij diuini districtionē: simulqꝫ diuinā miam ꝓponēdo. ¶ De visitatiōe quā plati dbēt facere circa frēs ꝛ sorores. Ca. 8.

MInister prouincialis frm minoꝝ: vel visitator eiusdē ordinis cui ipe cō miserit: visitabit quolꝫ āno: semel vnā qualꝫ domū: cū p̄sentia senioꝝ. Et facta visitatiōe: nō debet intrare officinas: nec alia interiora soroꝝ. Ipse aūt visitator nūq̄ solus maneat ꝛ separat⁹ cū aliqua sorore. ¶ Debēt aūt ministri ꝛ mres dicere visitatori defect⁹ q correctione indigēt. Similr̄ ꝛ alij fratres ꝛ sorores. Et si aliqui fuerint incorregibiles iudicio discretorum: vel discretarum domus tanq̄ morbida pecora eijciant de cōgregatione.

De ingressu clausure. De incorregibilibus.

¶ De officijs mortuorum. Cap. 9.

POstq̄ aliquis frater: vel soror ab hac luce migrauerit: curabit minister seu mr̄ q ei⁹ exeq̄e solēnit celebrēt. Quib⁹ exequijs oēs fratres: vel sorores alicuius domus: vbi ipꝫ mori cōtigerit: personaliter interesse debent: nec recedere donec corpus traditū sit sepulture. ¶ Et ꝓ anima cuiuslibꝫ defuncti: vel defuncte: infra octo dies quilibet sacerdos vnā missam: sciētes autē psalterium: quinquaginta. p̄s. nesciētes vero. p̄s. quinquaginta Pr̄ nr̄: ꝛ in fine cuiuslibet Requiē eternā dicere teneant. In fine aūt cuiuslibet anni: seu infra quēlibet annū quilibet sacerdos tres missas ꝓ defunctis: scientes psalteriū: vnum psalteriū: nesciētes vero psalteriū: centum Pr̄ noster: cū Requiē eternam in fine cuiuslibet dicere debeāt. Et circa ista officia pro defunctis: ꝛ alia officia diuina in presenti ferie ānexa: cura impōitur ministris ꝛ matribus vt fideliter persoluantur.

De exequijs faciendis.

De recitandis ꝓ defunctis.

¶ De obligatione contentoꝝ in regula. Cap. 10.

OMnia ꝛ singula in p̄senti regula contēta: sunt cōsilia ad facili⁹ saluādas aīas viatoꝝ. Et nulla sunt obligatoria ad peccatū mortale vel veniale: nisi humano: vel diuino iure aliqs alias eēt obligat⁹. ¶ Obligant tñ fratres ꝛ sorores facere penitētias sibi a supiorib⁹ impositas: quādo sup hoc requirunt. ¶ Obligant etiam ad tria vota essentialia: paupertatem: nihil habendo in speciali. Castitatē: quia post votum nō possunt matrimonium cōtrahere: nec sine transgressione vicijs carnis se immiscere. Et obedientiam: quantū ad illa sine quib⁹ non pōt cōmode ista fraternitas manu teneri. ¶ Tenent etiā ad clausurā seruandā illi q̄ ipam expresse seruare vouerint. Qd omnib⁹ ꝛ singulis cōuentib⁹ concedim⁹: dūmodo hospitalitas et charitas quā exercere solēt apud infirmos: nullū cū honestate patiatur detrimentū. ¶ Datū Rome apud sanctū Petrū: sub annullo piscatoris: die vigesima Januarij. 1521. Pontificatus nostri anno octauo.

De tribus votis.

De clausura

¶ Ordo ad induenduꝫ fratres ꝛ sorores tertij ordinis sancti patris francisci.

PRimo benedicantur vestes in hunc moduꝫ. ℣. Adiutorium nrm̄. ℟. Qui fecit. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum. Oratio.

DOmine iesu xp̄e seminator ꝛ inspirator religiosi propositi: quiqꝫ indumentū nr̄e carnis ꝓ salute generis humani misericorditer suscipe voluisti: ꝛ in presepio vilib⁹ pānis inuolui nō horruisti: respice ꝓpicius ad preces humilitatis nr̄e: ꝛ has religiosas vestes: quas hic famulus tu⁹. N. vel hec famula tua. N. ꝓpter amorem tuū abiecto habitu seculari ꝓponit in

duere:bene ✠ dicere tua pietate digneris:ꝛ cõcede propicius:vt sicut exteri⁹
bis religiosis induit vestimẽtis:intus renouet affectib⁹: ꝛ per intercessionẽ
beati pris nri Francisci:induere eum:vel eam digneris. Qui viuis.ꝛc.

¶ Postea sup chordã dicatur. Oratio,

Deus q vt seruũ absolueres:filiũ ligari funib⁹ voluisti:bñdic q̃s funẽ
istũ:ꝛ presta:vt famulus tu⁹. N. vel famula. N. q vel q̃:eo velut liga-
mine penitẽtiali cinget:vinculoꝝ eiusdẽ filij tui dñi nri iesu xpi me-
mor existat:ꝛ in ordine quẽ assumit salubriter pseueret:ꝛ tuis cũ effectu sem-
per obseqjs se alligatũ esse cognoscat. Per eundem xpm.ꝛc.

¶ Hic habit⁹ ꝛ chorda aspgunt aqua bñdicta:ꝛ induit frater vel soror habi
tu bñdicto a plato. Et dicat sup eũ:vel eã. ℣. Dñs vobiscũ. ℟. Et cũ. Oro.

Maiestatẽ tuam domine suppliciter exoramus:vt famulũ tuũ. N. vl' fa
mulã tuam. N. cui de tua gratia presumentes nostre religionis vestem
imponimus:digneris inter discipulos tuos virtute ex alto induere:iu
sticie lorica munire:ꝛ salutis protegere vestimento:vt intercedẽte beatissimo
patre nostro seraphico confessore tuo Francisco:sub humilitatis veste tibi p-
seueranter deseruiens:ad stolam immortalitatis ꝛ glorie mereatur peruenire.
Qui viuis ꝛ regnas in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Hic cingitur a prelato cingulum. Deinde. Oratio:

Deus q beato Petro apostolo tuo significãs qua morte clarificatur⁹
esset deũ:predixisti p aliũ in senectute ipm fore cingendũ:famulũ tuũ
N. vel famulã tuã. N. quẽ:vel quã cingulo nre fraternitatis pcingi-
mus:tua q̃s charitate pcinge:tui nois metu ɔstringe:ꝛ chorda salutari cor ei⁹
reglari alliga disciplia:vt tua ei opitulãte grã:solut⁹ ꝛ liberat⁹ a mũdo:tuoqꝫ
vict⁹ fultio:vel soluta ꝛ libata a mũdo:tuoqꝫ victa fulcio in ordinis quem
assumit obfuãtia vsqꝫ in finẽ iugit pseueret. Qui viuis ꝛ regnas in se.ꝛc.

¶ Tandem sup fratrem indutum:ꝛ precinctum:vel sororem indutam ꝛ p-
cinctam dicatur. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum. Oratio.

Deus q mira crucis mysteria:i tuo deuotissimo cõfessore btõ Frãcisco
multiformit demõstrasti:da famulo tuo. N. vel famule tue. N. ipius
sẽp exẽpla sectari:ꝛ assidua eiusdẽ crucis meditatiõe muniri. p xpz ꝛc.

¶ Incipit prologus regule cõceptiõis imaculate sempqꝫ virginis genitricis dei Marie.

ulius eps seruus seuoruz dei:

ad ppetuam rei memoriã. Ad statum psperũ ꝛ felicẽ ecclesia- Prohemiũ
rum ꝛ monasterioꝝ omniũ:ac psonarum:presertim feminei põtificale.
sexus in illis sub suaui religionis iugo:ꝛ ppetua clausura al
tissimo famulatũ salubriter dirigendũ:put ex aplice seruitu-
tis officio nobis incumbit:solicite intendẽtes:presertim illa q̃ per nos ꝛ pre-
decessores nostros Romanos põtifices concessa:ꝛ nõnulla q̃ ppterea lauda
biliter facta ꝛ ordinata fore noscuntur:vt firma perpetuo ꝛ inconcussa persi
stant:libenter cum a nobis petitur apostolico munimine roboramus:ac alia

de nouo cōcedimus: prout in domino cōspicimꝰ salubriter expedire. Sane pro parte dilectarū in xp̄o filiarū moderne abbatisse ⁊ cōuentus mōasterij monialiū: sub inuocatione Cōceptionis beate Marie virginis Toletanc: ordinis sancte Clare nobis nup exhibita petitio cōtinebat: q licet olim in eodem monasterio ab illius primeua institutione: certis modus viuēdi sub regula ⁊ institutionibus Cisterciēsis ordinis: ac nomine cōceptionis eiusdē beate Marie institutus ⁊ datꝰ: ac p abbatissam ⁊ conuentū prefatos obseruatꝰ: ⁊ p felicis recordationis Innocentiū papā octauū predecessorē nostrū approbatus fuerit: tū pie memorie Alexander papa etiā p̄decessor noster: illū ex certis tunc exp̄ssis causis: ordinē Cisterciensē cassauit ⁊ ānullauit: an eodēq monasterio ordinē p̄fate scte Clare p quasdā suas erigi ⁊ instituī mādauit. Que omnia p alias nr̄as litteras cōfirmata ⁊ approbata fuerūt: put in singulis litteris p̄dictis desup cōfectis plenꝰ cōtinet. cū aūt sicut eadē petitio subiūgebat: abbatissa ⁊ conuētus p̄fate: p conscientiaꝝ earū puritate ⁊ animoꝝ qete cupiāt: ⁊ ad p̄sens desiderēt a Cisterciēsis ⁊ sancte Clare regulis p̄dictaꝝ mō viuendi penitꝰ absolui: ac formā ⁊ modū in cōmuni viuēdi iuxta cōtinentiā. formā: ⁊ tenorē in duodecim caplis siue articulis: sacris canonibꝰ nō cōtrarijs: ⁊ q in lrarū aplicarū q p camerā aplicaꝫ expediunt: diligēter inspici ⁊ examinari: ac eis fidē adhibēdo: illoꝝ tenorē de verbo ad verbū p̄sentibus inseri fecimꝰ contētā ⁊ exp̄ssam: ad vnguē obsuare: ⁊ sub illoꝝ modo viuēdi in eodē monasterio degere: ⁊ altissimo ppetuo famulari: dictaqꝫ duodeci capla: ac oīa ⁊ singula alia p̄uilegia eis cōcessa approbari ⁊ cōfirmari: p parte abbatisse ⁊ cōuentꝰ p̄dictaruꝫ nobis fuit humiliter supplicatū: vt ipas a p̄dictis Cisterciēsis: ⁊ scte Clare regulis ⁊ illarū institutionibꝰ ⁊ obsuātia absoluere ⁊ liberare: ac modū viuēdi in p̄fatis duodeci caplis cōtentū: in earū ab oibus ⁊ singulis alijs monasteria. prioratibꝰ: ⁊ locis dicti ordinis: sub inuocatione cōceptionis ppetuo obsuari debere: ac duodeciꝫ capitula: ⁊ alia p̄uilegia hmōi: eisdē monasterio ⁊ ordini cōcessa approbare ⁊ cōfirmare: aliasqꝫ in p̄missis oportune p̄uidere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur q monasterioꝝ oīm: ⁊ religiosaꝝ p̄sonaꝝ statū ⁊ piū desideriū cū aiaꝝ salute syncerꝭ d̄siderijs exoptamꝰ: abbatissā ⁊ cōuētū p̄fatas ac earꝫ: singulas ex monialibꝰ p̄dictis: a qbuscūqꝫ excōicatiōis. suspēsionis: ⁊ iterdicti: alijsqꝫ ecclīasticis sentētijs ⁊ penis: a iure vel ab hoie q̄uis occasiōe vel cā latis: si quibꝰ q̄modolꝫ inodate existāt: ad effectū p̄sentiū dūtaxat cōsequēdū: harū serie absoluētes: ⁊ absolutas fore cēsētes: necnō singularū lraꝝ p̄dictaꝝ formas ⁊ tenores: p̄sentibꝰ p exp̄ssis hn̄tes: hmōi supplicationibꝰ inclinati: abbatissā ⁊ cōuētuꝫ: ac singulas moniales p̄dictas: ⁊ eis in posterū succedētes: ab eisdē Cisterciēsis ⁊ scte Clare regulis ⁊ institutionibꝰ: ac illaꝝ obsuatiōe: ita q deīceps vlteriꝰ ad earū obsuationē ⁊ modū viuēdi minime teneant: nec ad id inuite cōpelli possint auctoritate apostolica tenore presentiuꝫ penitus absoluimꝰ ⁊ totaliter liberamus. Ipsasqꝫ ⁊ succedentes p̄fatas extūc in antea: ad regulā ⁊ formā viuēdi p alias nr̄as lr̄as eis datem ⁊ cōcessam alias: iuxta tenorem dictorum duodecim capituloꝝ: tam in dicto q̄ in omnibus ⁊ singulis alijs monasterijs. prioratibꝰ ⁊ locis sui ordinis sub dicte inuocatione cōceptionis

vbiq3 ꝯsistētib⁹ ad ꝑsens ⁊ in futuꝝ ꝑpetuo obſuādā fore: ac ad vnguē obseruari debere: decernim⁹ ⁊ declaram⁹: ac oib⁹ ⁊ ꝑ oia ac si eis ⁊ mōasterijs: ac locis ꝑdictis a ꝑncipio ꝯcessa fuissent. Necnō rlāz ⁊ viuēdi formā i nīs istis. ⁊ duodecim capl'is ꝑdictis datā ⁊ expssā: ac oia ⁊ singla: imunitates. libertates. idulgētias. ꝑuilegia. indulta: ⁊ lrās aplicas sub quocunq3 titulo ⁊ noie mōasterijs ⁊ ordini ꝑdictis hacten⁹ ꝯcessa: ⁊ forsan ꝯfirmata: cū oportuna defectuū suppletiōe: auctoritate ⁊ tenore ꝑdictis: approbam⁹ ⁊ ꝯfirmam⁹: ac presentis scripti patrocinio communimus. ¶ Et insuper: q' liceat eisdem abbatisse ⁊ ꝯuētui: ac succedētib⁹ ꝑpetuo tpe iterdicti ordinaria auctoritate suppositi: i eodē mōasterio missas ⁊ alia diuina officia: ēt aptis ianuis ⁊ patefactis: i festo ꝯceptiōis eiusdē btē Marie ṽgis dūtaxat: ꝑsonis excōicatis exclusis: missas ⁊ alia diuina officia ēt alta voce: ꝑ eaꝝ ꝓpꝛiū vel aliū sacerdotem idoneū: sine alicui⁹ iuris ꝑiudicio: in quarūcūq3 ꝑsonaꝝ ꝑsentia: celebrari facere. Ac eucharistiā ⁊ alia sacra ecclesiastica ab eodē vel altero sacerdote: quocūq3 tpe recipe posse: eisdē auctoritate ⁊ tenore ꝯcedim⁹ ⁊ indulgemus. Nō obstātibus ꝑmissis: ac ꝯstitutionib⁹ ⁊ ordinationib⁹ aplicis: necnō monasterij ⁊ ordinis ꝑdictoꝝ: iuramēto: ꝯfirmatiōe aplica: vel quauis firmitate alia roboratis: statutis ⁊ ꝯsuetudinibus: ac oibus illis q̄ in singlis lrīs ⁊ indultis ꝑdictis ꝯcessum fuit nō obstare: ceterisq3 ꝯtrarijs qbuscūq3. Tenor vo capitulor ⁊ articuloꝝ predictoꝝ talis est.

De suspēsione interdicti in festo ꝯceptionis.

¶ In noie dn̄i: incipit regula Monialium conceptionis beate Marie virginis.

¶ De his q̄ debēt ꝓmittere volētes hūc ordinē intrare. Cap. j.

Decunq3 a deo illustrate ⁊ vocate: scli vanitatē deserere voluerint: ⁊ huius regule habitum assumētes: Jesu xp̄o redēptori nr̄o despōsari voluerint: eiusdē genitricis immaculatā ꝯceptiōis venerātes: voueāt semper viuere in obediētia: sine ꝓprio: ⁊ castitate: cum perpetua clausura.

¶ De modo recipiendi venientes hūc ordinē assumere de modo ꝓfessionis. Cap. 2.

Et cū ingressus in hūc ordinē sit q̄dā singularis oblatio: q̄ redemptori nr̄o: eiusdēq3 gl'iose genitrici offert: exhibēdo se ei hostiā viuā mēte ⁊ corpe: idcirco expedit vt hūc ordinē assumere volētes: diligēter examinent si sint catholice ⁊ fideles xp̄iane. nulli⁹ erroris suspecte. corpe ⁊ itellectu incolumes. volūtate prōpte. q̄ doceāt ⁊ informēt in oib⁹ q̄ obſuare tenētur: vt matura deliberatiōe ꝓbēt si hāc vitā ⁊ rl'āz sibi expediat assumere: ne post modū ꝯq̄rant ꝓpter asꝑitates ⁊ difficultates quas in hoc diuino itinere aliq̄n repererint. ¶ Nec vlla q̄ infra duodecim etatis ānos fuerit recipiat. Nec ēt tā antiq̄oris etatis q' nō possit absq3 grauedine ⁊ difficultate asꝑitatē huius rl'e sustinere: nisi aliō ob arduā: ⁊ rōnabilēq3 causam a ꝑlatis aliq̄n fuerit dispēsatū. ¶ Nō recipiat abbatissa auctoritate ꝓpria aliq̄ sororē absq3 cō-

Cōditiones reqsite i recipiēdis ad ꝓbationem.

sensu oim mōialiū: vel saltē maioris partis ex illis: ⁊ cū licētia sui visitatoris.

De forma p̄fessionis.

¶ Finito ꝟo anno pbatiōis: si maiori parti soroꝝ visum fuerit ꝯuersationē eiꝰ eē laudabilē: ⁊ eā aptā eē religiōi: recipiat ad pfessionē pmittēdo ī māibꝰ abbatisse vitā istā sp̄ ⁊ rēam obs̄uare: dicēdo hoc mō. Ego soror. N. ob amorē ⁊ s̄uitiū dñi nr̄i: ⁊ immaculate ꝯceptiōis eiusdē genitricis: voueo ⁊ pmitto deo: ⁊ btē Marie v̄gini: ⁊ btō Frācisco: ⁊ oibꝰ scis: ⁊ tibi mr̄: toto tp̄e vite mee viuere in obia: sine pp̄o: ⁊ in castitate: ⁊ in clausura ppetua: sub rēa per sanctissimū papā Juliū. 2. nr̄o ordini ꝯcessam ⁊ ꝯfirmatā. Et mr̄ abbatissa: si hec seruauerit: pmittat sibi vitam eternam.

¶ De forma habitus huius religionis. Cap. 3.

De pallio.

Habitus monialiū huiꝰ ordis sit huiōi. ¶ Tūica. i. habitꝰ cū scapulari sint albi coloris: quatenus cādor huiꝰ indumēti exterioris v̄ginee puritatis mētis ⁊ corpis testimoniū p̄tēdat. ¶ Palliū sit grossi pāni. seu staminee hiacintini coloris: ppter mysticā significationē: vcz qꝺ gliose v̄ginis aīa a creatiōe sua tota facta fuit celestis ⁊ singlaris regis eterni thalamꝰ.

De scapulari.

Portent in pallio ⁊ in scapulari imaginē dn̄e nr̄e: solaribꝰ radijs circūdatā: ⁊ stellis in capite coronatā. ¶ In scapulari aūt portabūt dictā imaginē pectori appēsam: vt dormiētes vel laborātes: in loco eā hōesto possint collocare: ⁊ assumere qn̄ vadūt ad choꝝ: locutoriū: ⁊ capl'm. Et in pallio: dextro humero assata hec imago portat a pfitētibus hāc sctā3 religiōnē: quatenus sciāt ꝙ dei genitricē tāq̄ vite imaginē in cordibꝰ suis debēt hr̄e insertā: innocētissimā ꝯuersationē suā imitātes: ⁊ hūilitatē mūdiq3 ꝯtēptū quē in hoc sc'o secuta est ēt sectātes.

De chorda.

¶ Chorda ꝟo siue funiculꝰ sit canabis: quēadmodū portant frēs minores.

De amictu capitis.

¶ Capitis aūt amictus: sit vitta alba de subtus: q̄ hōeste genas ⁊ collū coopiat. ¶ Portēt ēt p̄esse velū nigrū: nō p̄ciosum nec curiosum: supra caput oī loco ⁊ tp̄e. ¶ Capillos aūt sp̄ habebūt attōsos.

De calciamentis.

¶ Calciamēta vero sint sculponee solee: vel calcei: vel simplicis corticis sandalia. ¶ Mr̄ vero abbatissa poterit dispēsare in necessitatibꝰ: vt lineis tunicis induāt: vl' vt plura habeāt indumēta: vel vt possint portare calciamēta (cū discretaꝝ ꝯsilio) s3 necessitates locoꝝ ⁊ psonaꝝ.

Admonitio

¶ Hūilitatē ⁊ pauptatē dn̄i nr̄i Jesu xp̄i: eiusdēq3 bn̄dicte genitricis studeāt imitari: amātes sanctā pauptatē: tā in vilitate vestimentoꝝ: q̄3 in calciamentis ⁊ in ceteris oibus: vt mereant illuminate a p̄re luminis: ⁊ vsq3 in finem perseuerare.

¶ De protectore ordinis istius. Cap. 4.

Ut aūt diuinū s̄uitiū sp̄ crescat: ⁊ fit stabile ob ꝓuidā religiosamq3 gubernationē bonoꝝ pastoꝝ: ⁊ gliose v̄gis pijs in cordibꝰ purissime conceptiōis augeat deuotio: volumꝰ ꝙ dn̄s Cardinalis q̄ ē vel fuerit in̄ noꝝ frm̄ de obs̄uātia ptector huiꝰ: religiōis sit gubernator ⁊ defensor: sicut ⁊ minoꝝ frm̄ de obseruātia.

De subiectione p̄fatis ordinis minoꝝ.

¶ Volumꝰ ēt: q2 ex quo frēs minores tā in ꝯfesso studio ⁊ vigilātia: puritas ⁊ innocētie dei genitricis defensores existūt: qꝺ vl carij ḡnales in suis vicarijs: ⁊ ꝓuinciales ⁊ custodes in suis ꝓuincijs ⁊ custodijs: sint visitatores huiꝰ sctē religiōis: qbꝰ firmiter teneāt obedire in oibus q̄ ꝓmiserūt dn̄o obseruare: ⁊ q̄ nō sunt ꝯtraria aīe ⁊ huic rēe.

De visitatione.

¶ Uisitatores curā habeāt: saltē semel in āno: visitādi sorores. Et cū ad hoc monasteriū in-

gressi fuerint: honesta societate associati: in p̄mis p̄cipiant regulā legi coram conuentu. Qua p̄ visitatores exposita: abbatissa teneat̄ absolutionē ab officio postulare: & visitatori sigillū exhibere. Uisitator vero studiose tenetur inquirere circa statū abbatisse & subditarū: interrogādo gn̄alr̄ & specialiter de conuersatio ne monialiū: & de huius regule obseruātia. Et si aliqd correctiōe dignū fuerit: castiget & reformet charitatis zelo: & amore iusticie: & pia discretiōe: tā in capite q̄ in mēbris qcqd contra deū sit. ¶ Et si abbatissa defectuosa vel nō idonea officio fuerit inuēta: ab eodē visitatore ab officio absoluat̄. ¶ Uisitet etiā eos q̄ sunt de monasterij familia: vt interius exteriusq̄z: ad gl'iam dei & eius sanctissime genitricis sacer hic status ordinet̄.

¶ De elcōne abbatisse: ac de subiectiōe hn̄da. Ca. 5.

Abbatisse electio libere cōuētui cōcedat̄: quatenus volūtarie illā eligāt: cui cū amore post modū obediāt. Si electio canōica facta fuerit a toto cōuētu vel a maiori parte illius: a visitatore cōfirmet̄. ¶ Studeāt aūt moniales oī diligētia talē eligere abbatissam: q̄ v'tutibus & honestate resplendeat. Sit maior nō tā officio q̄ bonis moribus. Sit itaq̄z talis: q̄ suo exemplo suas ad obediēdū cū amore excitet subditas. Sitq̄z sua cōuersatio mōialibus viua p̄dicatio. Diligat ēt oēs absq̄z parcialitate in xp̄o Jesu: nā p̄sonarū acceptio in religiōe: nūq̄ sit sine scandalo & maximo cōitatis dispendio. Nunq̄ inaniter hilarescat p̄pter p̄matū: sz aio potius lugeat cōsiderans q̄ sit difficile de aīabus alioꝝ rōnē reddere: cū de p̄prijs tā pauci inueniant̄ q̄ bonā rōnē exhibeāt. Recordet̄ ēt q̄ dn̄s nr̄ non ministrari sz ministrare venit: & sic abbatissa non in dn̄am sz in subditarū ancillā eligit̄. ¶ Teneant̄ ēt subdite obedire suis visitatoribus & abbatisse: in oībus q̄ p̄mi serūt dn̄o obseruare: & recordent̄ q̄ p̄pter deū abnegauerūt p̄prias volūtates. Considerent itaq̄z q̄ potius obediūt xp̄o sponso suo q̄ presidentibus: & q̄ sic inobediencia & contemptu superioꝝ: dn̄s noster Jesus contemnit̄: & eidem non obtemperatur: scd̄m qd̄ idem dn̄s ait in euangelio. Qui vos audit: me audit: & qui vos spernit: me spernit.

De qualitate abbatissa.

De subiectione debita.

¶ De obseruantia paupertatis. Cap. 6.

Cum muliebris fragilitas p̄cipue p̄ xp̄o inclusarū: multis subdat̄ necessitatibus: idcirco quatenus sit illis facultas subsidioꝝ ad tales necessitates: possessiōes & reditus in cōi hr̄e possint. Que vēdere seu alienare nō valeāt: nisi ob maiorē vtilitatē & cōmodū domus. Et hoc cū assensu visitatoris & abbatisse: & maioris partis cōuētus. Poterit tn̄ abbatissa de rebus mobilibus: exiguiq̄z p̄cij dare seu alienare: put oportunū fuerit. ¶ Cū moniales in particulari pauptatē obseruare teneant̄: nil possint sibi appropriare. Poterūt tn̄ cū abbatisse licentia: eoꝝ q̄ sibi cōcedunt̄ simplicē vsum hr̄e: & conformari pauptati quā redēptor nr̄: eiusdemq̄z mr̄ scīssima sibi elegerūt: maximas diuitias reputare debēt. ¶ Nō cōtēnant pauperculas vestes & repeciatas: qbus p̄pter xp̄z libēter spōse eius indute: sp̄uales i celo diuitias inueniēt. Et illa spōso suo xp̄o charior erit: q̄ viliori habitu fuerit contenta: & ēt rebus corpori necessarijs parcioris precij.

De nō alienandis bona monasteria.

De vilitate vestium.

¶ De clausura obseruanda in generali. Cap. 7.

Nullus religiõis moniales ꝓfesse: firmiter teneãt viuere i ꝑpetua clausura intra monasterij claustrũ intrinsecũ. Sꝫ si aliquo tpe (q̄ dominus auertat) ineuitabilis ꝯtigerit necessitas: vt pote ignis: vel armatoꝝ viroꝝ violẽtus ingressus: q̄ q̄dẽ dilationẽ nõ sustinent: in his vel silib⁹ casib⁹: ad locũ poterũt trãsire decẽtẽ: vbi in honesta clausura cõmorẽt: quo ad vsq3 de monasterio sibi ꝓuideat.

Casus ꝑpter quos possũt mõiales mutari.

¶ Habeãt aũt visitatores auctoritatẽ mittendi aliquã vel aliquas monialiũ ad ꝯstruẽdũ vel reformãdũ: siue regẽdũ aliq̄d monasteriũ sui ordis: vel gr̃a correctiõis: vel ob aliã manifestã necessitatẽ. ¶ Moniales istius ordinis: quatenus clausurã quã dño ꝓmiserũt meli⁹ ꝑfectiusq3 custodiãt: habeãt portã in sublimi collocatã: ad quã ꝑ leuatoriã scalã possint ascẽdere. Que semꝑ suspẽsa maneat: ꝓterq̄ cũ aliqs ob ineuitabilẽ ⁊ necessariã causaz ingressurus fuerit: put in seq̄nti capl'o dicet.

De rota.

¶ Habeãt ẽt in patẽti ⁊ manifesto loco vnã rotã bonã ⁊ fortẽ: cuius altitudo talis sit ⁊ lõgitudo: q̄ nulla ꝑsona ꝑ eã ingredi valeat vl' exire: ꝑ quã ea q̄ intromitti poterũt inferant. Habeãt ẽt circa ꝑfatã rotã interi⁹ exteriusq3 ostiola q̄ nocturno tpe ẽt ⁊ diurno: vel estiuo qñ sorores dormiũt: clausa sꝑ maneãt. ¶ Habeãt ẽt in sublimi portã quasi fenestrã inter duo ostia: latitudinis ⁊ altitudinis cõgruẽtis: ꝑ quã inferãt ea q̄ ꝑ rotã intromitti nõ pñt.

De locutorio.

¶ Habeãt ẽt locutoriũ i loco hõesto: cratib⁹ ferreis interi⁹ exteriusq3 munitũ: in quo nigrũ linteuz suspẽdat: ne religiose alios possint videre: nec ab eis videri.

De tpe loq̄ndi.

¶ Nec liceat loq sororib⁹ aliquo tpe in ꝑfato locutorio: a ꝯpletorio vsq3 ad ꝑmã seq̄ntis diei: nec tpe prãdij: nec cũ dormiũt sorores estatis tpe: nisi manifesta necessitate cogantur.

De clausura in particulari. Cap. 8.

In monasterio aũt vbi multe sorores habitauerint: duo locutoria hr̃e possint. In muro ṽo q sorores diuidit a capella: due magne fenestre: vel vna ꝓm dispositionẽ chori ꝯstruãt: q̄ ferreis cratib⁹ interius ⁊ exteriusq3 muniãt: qbus linthea nigra apponãt: ne existẽtes i eccl'ia: sorores possint videre. In qbus ẽt fenestris: lignee porte erũt ab intra cũ seris ⁊ clauib⁹: q̄ q̄dẽ nõ apiant nisi cũ offm̃ diuinũ recitat. Linthea ṽo solũmõ deponent ad eleuationẽ corꝑis ⁊ sanguinis dñi nr̃i Jesu xp̃i.

De fenestra ad cõicãdũ.

¶ Sit ẽt in eccl'ia in cõpetẽti loco fenestra cũ ianua lignea paruula: ad ꝑcipiẽdũ dñici corꝑis sacr̃m: q̄ tante sit q̄ntitatis q̄ calix ꝑ eã possit inferi. Que sꝑ manebit clausa: nec apiet nisi cũ sorores eucharistiã ꝑcipiunt. Hoc aũt sic fiet: q̄ qñ sorores dñicũ corpus recipient: a secularibus videri non possint.

De ingressu monasterioꝝ huius ordinis. Ca. 9

Precipimus firmiter vt nullus claustrũ mõasterij igrediat: ꝓter visitatores cũ necesse eis fuerit ad exercẽdũ offm̃ suũ: ⁊ ꝯfessores administrãdũ ecclesiastica sacra: ⁊ medici ad visitãdũ ifirmitas: ⁊ artifices cũ opus fuerit ad reparationẽ domus.

Excõicatio.

¶ Si ṽo aliq aliter ingrediant: tam ingredientes q̄z admittentes in excõicationis s̃niam icurrant. ¶ Et qñ aliq ex supradictis ingrediũtur: vadant cũ abbatissa vel vicaria ⁊ ostiarijs, scale: q̄z vna ꝑcedat pulsans paruulũ tintinabulũ: quatenus sorores audiẽtes recolligant. Et dũ ij fuerit in claustro: coopiant sorores facies suas velis nigris: q̄z nõ debẽt desiderare ab aliquo videri nisi a sponso earꝝ dño Jesu xp̃o.

¶De diuino officio z oratione. Capitu. 10.

Sorores attēte ɔsiderētq̧ꝙ sup oia debēt ɔ̄siderare hr̄e spūz dñi z sctāz eius opationē: cū puritate cordis z deuota oīone a terrenis ɔ̄siderijs z seculi vanitatibus mūdare ɔsciētiā: z vnus spūs effici cū xp̄o spōso suo p amorē: p quē internū ɔ̄tutū ɔ̄siderū: z ppetua erga vitia (q̄ nos a deo separāt) inimicitia īueniūt. Orō eteni ē illa: q̄ nos inimicos diligere facit: z orare (vt dicit dn̄s) p psequētibus z calūniātibus nos. Hec .n. ē q̄ clausurā z ceteros religiōis labores in dulcedinē cōuertit. ¶Ut ergo hoc opus tā necessariū salutis in hoc sacro ordine melius exerceat: sorores q̄ recipiant ad chorū: teneāt dicere diuinū offīm: q̄ ad solēnes festiuitates: z in qbus nō laborāt: z octauas earū: z dn̄icas pmo ponēdas z necessario recitādas: z ferias fz breuiariū romanū: put frēs minores recitāt. Octaua seraphici scti prīs Frācisci celebret: z nulla alia ordis eiusdē. Omnibus aūt festis simplicibus z dn̄icis nō pmo ponēdis dicēt offīm cōceptionis cū ɔ̄missione dn̄icę: fm formā breuiarij ad hoc illis ɔ̄putati. Minus aūt offīm cōceptionis dicāt fm ꝙ sibi moris est. ¶Moniales ꝓ laice: dicāt viginti quattuor pr̄ nr̄: z aue maria: p matutinis: p laudibus qnqz: p pma. tertia. sexta. nona. z cōpletorio: p quali bz istarū septē: p vespis autez duodeci: z orēt p defunctis. ¶Et vt hic sacer status in ɔ̄tute z religiōe mediātibus sacramētis cōtinue crescat: studeāt diligēter sorores cōfiteri z eucharistiā suscipe in festis cōceptionis dn̄e nr̄e. Natiuitatis dn̄i: z Purificationis dn̄e nr̄e. In pma etiā hebdomada q̄dragesime: z in Annūciatione dn̄e nr̄e: seu in maiori hebdomada. In festis etiā resurrectiōis dn̄i. Pētecostes: visitatiōis: Assūptiōis: Natiuitatis dn̄e nr̄e: z in festo seraphici Frācisci: z oim sctōrūz.

Pro monialibus literatis.

Pro monialibus laicis.

De cōfessione z cōione.

¶De ieiunio: z pia dispēsatione cū infirmis habēda. Capi. 11.

Ieiunēt sorores in maiori q̄dragesima: z oibus diebus in qbus ab ecclia est indictū ieiuniū: z a festo presentatiōis dn̄e nr̄e vsqz ad natiuitatē dn̄i: z ferijs sextis totius ānī. Sab bo ꝓ ob reuerētiā dn̄e nr̄e volūtarie ieiunare volētes: ɔ̄dicte sint a dn̄o: z q̄ noluerit nō sint astricte. Cū infirmis ꝓ z debilibus poterit abbatissa dispēsare cū discretarū ɔ̄silio: fz ꝙ necessitati viderit expedire. ¶Habeat abbatissa curā de infirmis sororibus: sicut de seipa. Nā si mater diligit z ɔsolat filiā suā carnalē: quāto diligētius dz abbatissa (q̄ est mater spūalis) nutrire. subuenire: z ɔsolari filias suas spūales tpe necessitatis z infirmitatis? ¶Habeat ergo egritudinariū i saniori loco totius domus vbi infirme curent: z puideat p abbatissā. vicariā: z infirmariā: sicut vellēt sibi seruiri: cū humilitate. benignitate: z charitate. Uisitent etiā a medico: p visitatores vel abbatissā ad hoc deputato. Abbatissa curā habeat visitādi semel in die egritudinariū: nisi legitime fuerit ipedita: vel vicaria loco eius vt videāt necessitatis īfirmaz. Nā charitatis opaz sup oia dn̄s nr̄ cōmēdauit nobis.

De infirmis.

¶De modo laborādi: ac dormiēdi: z silētio seruādo. Capi. 12.

Sorores oñes: pter infirmas. laborēt fidelr̄ z deuote tpibus ad hoc assignatis: expellēdo ociū aīe inimicū: qd via: z porta est p quaz vitia et pctā ingrediunt: z ducūt aīaz in pditionē. Nec labor ꝑciūz aliq̄ sibi appropriet. fz sint oīa cōmunia: put expedit famulabus dei: z imitatricibus sctē paupertatis genitricis eius. ¶Diligāt etiā silentiū: nā in multilogo nō deest

De silētio seruando.

peccatum: ⁊ q̃ lingua nõ offendit: magne pfectionis est: ⁊ religiose nõ refrenã tis linguã suã: vana religio est. Proinde seruet papale silentiũ in choro. claustro. dormitorio: ⁊ refectorio: ⁊ tota domo post cõpletoriũ vsq̃z ad pmã pulsationẽ pme sequẽtis diei: ⁊ tpe quo post prãdiũ dormit: scz a festo resurrectionis dñi vsq̃z ad exaltatiõis sctẽ crucis. Poterũt tñ in his tpib⁹ necessaria loq̃ sum̃missa voce ⁊ honeste. Nõ loquãtur cũ aliqb⁹ q nõ sunt de monasterio: absq̃z abbatisse licẽtia: ⁊ cũ auscultatricib⁹. Ostẽdãt se imitatrices veras hũilitatis ⁊ mãsuetudinis redẽptoris nři eiusq̃z dulcissime matris: vbo. gestu: ⁊ incessu. ¶ Dormiãt sorores habitib⁹ indute: ⁊ cordis pcincte: in vnico

Demõ dormiendi.

dormitorio: vbi tota nocte lãpas erit accẽsa. Et dormiãt singl'e in lectis suis: pter infirmas q̃ dormiãt in egritudinario. Poterit tñ abbatissa dispensare cũ infirmis sororib⁹: vt habitũ deponãt ad dormiẽdũ. ¶ Et moriẽtes sepeliãtur in habitu sue pfessionis absq̃z pallio. ¶ Sint ẽt lecti sororũ paupculi: ⁊

De lectulis.

pauptati quã dñio deo vouerũt cõformes. Lectus vo abbatisse tali loco sit: q facilter sororũ lectos possit videre. Studeãt abbatissa ⁊ moniales hãc regulã: viuẽdiq̃z formã pfecte obseruare: vt semp humiles ⁊ subdite: ⁊ in fide catholica stabiles: vota q̃ dñio pmiserũt vsq̃z in finẽ obseruẽt. ¶ Nulli ergo oĩno hoĩm liceat hãc paginã nře absolutiõis. liberatiõis. decreti. declarationis. approbatiõis. cõfirmatiõis. cõcatiõis. cõcessiõis: ⁊ indulti infringere: vel ei ausu temerario cõtraire. Si qs aũt hoc attẽptare psumpserit: indignatiõez oĩpotẽtis dei: ac btõrũ Petri ⁊ Pauli aplõrũ ei⁹: se nouerit incursurum. Data Rome apd sctũ Petrũ: anno incarnationis dñice. M. D. xi. quinto decimo kl'as octobris: pontificatus nostri anno octauo.

¶ Explicit regula monialium conceptionis beate Marie.

¶ Notandum: q statutum generale sup̃a positum in fine regule sctẽ

Collector. [illegible]

Clare erat hic apponendum: q: vniuersis moniales earũq̃z monasteria tangit.

¶ Ad deiparam virginem in honorem sue immaculate conceptionis.

Tetrastichum.

¶ Occidit (hei) mulier rapiendo primeua sub hoste.
Tuq̃z vt eam superes: mitteris alma parens
Nunq̃ ergo decuit: aliqua te labe subesse
Hosti: quem oppressum decet semper habere.

¶ Aliud tetrastichum.

¶ Quam sibi quisq̃z suo maculã contraxit ab ortu:
Non animam tetigit virgo maria tuam
Tu sola ex tota primorum stirpe parentum
Concepta es genitrix immaculata dei.

¶ Incipit tractatus Clipeus sacrarum monialium nuncupatus per Reuerendũ patrem bone memorie fratrem Joannem de Arguinanas ordinis fratrum minorum regularis obseruantie editus.

Determinatio quorundã dubiorũ circa ingressuz monasteriorũ monialiũ: ⁊ accessuz ad locutoriũ ⁊ alia loca silia.

¶ Primũ dubiũ vtrũ igredie͂tes clausurã dictorũ monasteriorũ absq3 licẽtia requisita: incurrãt aliquã censuram seu penam ecclesiasticam?

¶ Scdm dubium: vtrũ accedentes ad loca exteriora dũtaxat: incurrãt siliter aliquam censuram vel penam?

¶ Tertium dubiũ: vtrũ moniales q̃ nõ viuũt in ꝯtinua clausura: incurrant ꝑpter hoc aliquam censuram aut penam?

In declaratione huiõi dubiorũ ꝑmo dicet in gñali de monasterijs religiosarũ cuiuscũq3 ordinis vl' regule sint cui⁹ determinatio resultabit ex decretis: ⁊ decretalib⁹ q̃ hic ponent seu allegabunt. Non. n. dimittet aliqd in iura cõi de hac materia loquens: quin hic adducatur.

Ro huius intelligẽtia est sciẽdũ: ꝙ antiquitus nõ fuit aliqd ius precipiẽs monachas manere sub perpetua clausura. Et sic nec ipse moniales habebant prohibitionem exeundi cum licentia suorum superiorum: nec alie persone habebant prohibitionem ingrediendi: nec multo minus accedendi ad locutorium ⁊ alia consilia loca ad loquendum cum illis. Immo intra vnum monasterium habitabant Monachi ⁊ monache: secundum institutionem sancti Basilij. Et talia monasteria dicebantur dupla. Credendum est autem ꝙ sanctitas aliquorum illorum temporum dabat locum vt ita sine periculo fieri possent. Sed succedentib⁹ postea nonnullis inconuenientibus: fuit per ecclesiam in suis decretis prohibitum: vt patz in. c. diffinimus. 18. q. 2. per hec verba. Que autem hacten⁹ fuerunt dupla secundum regulam sancti pr̃is Basilij: ita formentur. Non habitent in vno monasterio monachi ⁊ monache adulterium. n. intercipit cohabitatio: si. ⁊c. habeat aditum monachus ad monacham: vel monacha ad monachum secreto singulariter quod collocutionem. Nec monachus cuz monacha singulariter conuiuetur. Et si monachus voluerit videre aliquaz monachã ꝓpinquã: in ꝑsentia abbatisse huic confabuletur ꝑ modica ⁊ compendiosa verba: ⁊ in breui ab ea discedat. Item in. c. In nullo. eadez causa ⁊. q. 22. ꝙ ep̃us non ꝑmittat monachos ⁊ monachas in simul habitare. Et in. c. sequn dr ꝙ monasteria monacharũ longi⁹ a monasterijs monachorũ: aut ꝑpter insidias diaboli: aut ꝑpter oblocutionem hominum collocetur. Et in. c. In decima. causa ⁊. q̃. vt ĩ dr. Eatũ circa monachos cautelas fu-

Prohibitio ꝯuersationis monachorũ ⁊ monacharum.

ta: vt remoti ab eaꝝ familiaritate nec vsq3 ad vestibulū hēant accedēdi famī
liare pmissum. Sz nec abbatē: vel eū q pficit: extra eā q̄ preest (glosa) .i. pter
ꝯscientiā abbatisse loq̄ ṽginib⁹ aliqd qd ad institutionē vel administratio-
nē eaꝝ ptinet licebit: nec cū ea sola q̄ preest freq̄nter eos loq̄ opꝫ: sz sub testimo
nio duaꝝ vel triū sororꝫ: ita vt rara sit accessio: ꝛ breuis oīno locutio. Et in.
c. pnicīola. 3. causa. 2. q̄. vt's. reprobant̄ habitacla vel receptacula particula-
ria. Et ibi addit̄. Sīli mō phibem⁹: ne sanctimonialis simul cū canonicis ꝛ
monachis in vno choro in ecclia ꝯueniāt ad psallendū. ¶ Vñ apparet euidē
ter q̄ꝫ separatā voluerūt decreta aplica eē ꝯuersationē religiosoꝝ ac religiosa
rum: cū nō solū familiaritates ipsoꝝ phibuerint: sz adhuc ordinauerint q̄
monasteria ipsoꝝ ab inuicē eēnt separata: ꝛ q̄ religiosi nō accederēt ad vesti
bulū .i. sacrariū vel sacristiā: ꝛ ad alia loca silia: ꝛ q̄ adhuc platus nō loq̄ret̄
cū aliqua moniali sine ntu abbatisse: nec cū abbatissa absq3 auscultatrici-
bus: ꝛ q̄ si alicui religioso dare⁊ licētia visitādi seu v dēdi aliquā monialē
cognatā: q̄ collocutio foret corā abbatissa: ꝛ cū breuitate smōis. ¶ Veruntñ
q2 sup hoc nulla erat apposita pena: nec puisum fuerat nisi quo ad religio-
sos ꝛ religiosas: op⁹ fuit puisiōe ampliori: ꝛ cū appositiōe pene. Qua propter
Aleāder. 3. in ꝯcilio Lateranēsi: vt hētur in .c. Monasteria. de vita ꝛ hōesta-
Alexāder pa pa. 3. te clicoꝝ ordinauit: q̄ q̄cūq3 psona freq̄ntaret monasteria monialiū: si clicus
eēt: deponeret̄: si vo laicus foret: excōicaret̄. Sic. n. dicit sūmariū dicti capli.
Pena freq̄ntātiū monasteria monialium. Freq̄ntās monasteria monialiū: ꝛ monit⁹ nō desistens: si clicus ē deponit̄: ꝛ si
laicus excōicat̄. Et dicit ibi glosa q̄ freq̄ntare ē bis actū cōmittere: ꝛ q̄ ad fre
q̄ntandū nō sufficit rōnabilis causa nisi sit manifesta. ¶ Sed nec ppter hoc
fuit imposita clausura monialib⁹: nec pena intrātib⁹ seu freq̄ntantib⁹ earum
monasteria: nisi solū facta ē cominatio. Et q2 q̄si hmōi decretū p gregoriū. 9
insertū est in volumine decretaliū: q b⁹ nūc vtimur: iā ordo scīē clare instut⁹
erat: q2 pdecessor suus Innocēti⁹. 4. illū ꝯfirmauerat: ptꝫ q̄ adhuc ātea mo
niales scīē clare habuerūt clausurā: ꝛ illā vouerūt: put inferi⁹ declarabit̄: ꝛ
q̄ ipse in hoc fuerūt pme. ¶ Post hec succedēs Bonifaci⁹. 8. q fuit multo
Bonifaci⁹ papa. 8 tpe post institutionē ordis scīē clare: ꝛ informat⁹ de dissolutiōe q̄ cōiter erat ī
monasterijs monialiū: attēdēsq3 q̄ puisio decretoꝝ ꝛ ꝯcilij Lateranēsis pre
dictoꝝ nihil pderāt: sz videbāt̄ obliuioni data: ꝛ forte ꝯsiderās phemīnctiā
ꝛ obseruātiā q̄ in monasterijs scīē clare rōne clausure quā seruabāt elucebat:
fecit decretalē .s. caplm piculoso. 22. statu regulariū. li. 6. statuēs: q̄ oīes reli-
giose vel moniales cuiuscūq3 ordinis vel regule forēt: sub ppetua clausura
viuerēt: nullaq3 psona intraret hmōi monasteria: ponēdo subseq̄ntia vba.
¶ Presenti ꝯstitutiōe ppetuo irrefragabilr valitura statuim⁹ vniuersas ꝛ sin
Qd oēs moniales sueñt clausuram. gulas moniales psentes ꝛ futuras cuiuscūq3 religiōis sint vel ordinis in q-
buslibet mūdi partibus existentes: sub ppetua in suis monasterijs debere de
cetero pmanere clausura: ita q̄ nulli eaꝝ religionē tacite vel expsse professe sit
vel esse valeat quacūq3 rōne vel causa monasteria ipsa deinceps egrediēdi fa
Prohibitio ingress⁹ monasteriorum cultas. ¶ Nulli quoq3 aliquatenus inhoneste psone nec ēt honeste nisi rōna-
bilis ꝛ manifesta causa existat: ac de illius ad quē ptinuerit speciali licentia:
ingressus vel accessus pateat ad easdem. Excipit hic psatus Bonifac⁹ duos

casus vez ꝑ faciendo homagio sup aliquo feudo: ꝑpter aliquã ↄtagiosam infirmitatẽ. quos plenius ibi videre poteris. Precipit et idẽ pontifex prelatis monialiũ: vt ꝓuideãt circa ꝑdictoꝝ obseruationẽ dicẽs. Patriarchis. ꝑmatibus. archiepis: ꝛ epis vniuersis districte in virtute scẽ obedientie: sub obtestatione diuini iudicij: ꝛ interminatiõe maledictiõis eterne ꝑcipiẽdo mandamus: quatenus eoꝝ quilibet in ciuitate aut diocesi ꝓpria in monasterijs monialium sibi ordinario iure subiectis sua: in his vo q̃ ad romanã spectãt immediate ecclesiam: sedis aplice auctoritate: abbates vo: ꝛ alij tã exẽpti q̃ nõ exẽpti ꝑlati ecclesiaꝝ. monasterioꝝ: ꝛ ordinũ quorumcũq3 in monasterijs hmõi sibi subiectis: de clausura ↄueniẽti: ꝛ de ipsis monialibus includendis q̃ primum comode poterũt ꝓ videre ꝓcurẽt: si diuine ac nr̃e indignatiõis acrimoniã voluerint euitare: ↄtradictores per censurã ecclesiasticam: ꝛ inuocationem brachij secularis. ꝛc. (monialium quarũcũq3.)

¶ Restat ergo ex supradictis respõsum in gñali: ac satisfactũ tribus dubijs in ꝑncipio ꝓpositis. Hoc est q̃ in nullo casu ꝑdictoꝝ ꝑ ius cõe incurrit excõicatio vel alia cẽsura ecclesiastica: sz solũ posita ẽ cominatio: vt dictũ ẽ. Sz ꝓ ꝓuisionẽ particularẽ est imposita excõicatio ↄtra ingrediẽtes mõasteria scẽ clare: aut scti dñici ꝓut inferius dicetur. (Resolutio)

¶ Sed forte quereret aliqs dicens. Licet ita sit q̃ intrantes monasteria monialium: q̃ non sunt scẽ Clare vel scti Dñici: nec ipse moniales non seruantes clausuram: nec eaꝝ prelati non facientes seruare: ꝓut dictus Bonifacius in ꝑfatis tribus ordinauit: non incurrũt aliquã censurã: manet conclusum: iñ oporteret scire an peccent vel non? (Questio.)

¶ Ad hoc rñderent canoniste: clarũ esse q̃ peccãt: q2 trãsgrediũtur ius: vt habet in. c. 2. de maioritate ꝛ obediẽtia. Presertim ꝑlati qbus iã rigida obedientia ẽ imposita: sicuti in casu minus stricte ꝑcepto dicũt q̃ peccãt: scz si nõ visitant monialiũ iuxta formã Clemẽtine Attendẽtes: de statu regularium: que disponit q̃ debeãt visitari. Vñ ꝑpter istõ vbũ debeãt: dicũt ibi canoniste q̃ peccãt nõ sic faciẽtes: q2 hoc vbũ debz importat necessitatẽ: ꝛ sic est canõ ꝑcepti. Et multo amplius dicẽt sitr in casu nr̃o clausure monialiũ: vbi iã stricte ꝛ expsse ꝑceptũ est ꝑlatis a Bonifacio. Alijs videbit nullũ cõmitti pc̃m in tribus casibus ꝑdictis: dicendo: q̃ decretalis hmõi Bonifacij nõ est vsibus vtẽtiũ approbata: ꝛ q̃ papa scit ꝛ tolerat. Ad hoc aũt facit q̃ð Dñicus referens Joãnẽ andreã sup dictũ capłm dicit: q̃ in Frãcia pauce moniales ꝑuãt clausurã: ꝛ q̃ ipse vidit et Venetijs nõ ꝑuari ꝑfatã decretalẽ in hoc casu: ꝛ q̃ð si dixerimus tales peccare: ect ↄdẽnare maiorẽ partẽ monialiũ: ꝛ suoꝝ ꝑlatoꝝ: q̃ cõter hoc nõ obseruãt: ꝓut expiẽtia testat in monasterijs diuersarũ religionũ monialiũ. Atñ iste videnť ẽe euasiões ad excusandas excusatiões ĩ pctis. Sz in hoc ex me nolo aliõ dicere nisi q̃ iuxta sentẽtiã Augustini: q voluerit esse securus: accipiat certũ ꝛ dimittat dubium. Sz nihilominus audeo dicere ꝛ affirmare: q̃ saltẽ rõne scãdali: aut corrupte intẽtiõis: seu noue obediẽtie superioris: incurrit pc̃m mortale absq3 dubio qcunq3 aliqd supra dictorum transgressus fuerit. Et cum hoc concluditur totum quod secundum ius cõmune tangit in generali moniales ꝛ ipsarum monasteria. (Responsio.)

Additio. Caietanus.

Additio. ¶Quoad supius dicta: p parte negatiua qstionis ē notādū: qd Caietan⁹ in summula pctoꝝ: dictione monachi ꝛ monache ait. Circa clausurā monialib⁹ indictā a iure: si nūq̄ fuit acceptata: ꝛ epi sic semp gubernaret dādo eis liciam exeūdi: excusant qm iura nō recepta tāto tpe infirma sunt. Nec sufficit eē scripta: ꝛ iserta in corpe iuris: s eē rōnabilia. Hec Caietan⁹. Qd verū sit būdictū: alioꝝ sit iudicium. ✠.

De breuia turis infra positis.

Antea q̄ȝ ad vlteriora pcedamus est notandū: q liber pcipuus in quo ptinent puilegia ꝛ statuta nři ordinis minoꝝ appellat Monuméta ordis: q Salmātice bis impssus est. Et qz scdo impssus ptinet plura: habetqz aliū ordinē q̄ȝ pmus: idcirco diuersimo de allegant. Sciēdū est ét: q supradictas duas impssiōes: nōnulla alia puilegia recollecta ꝛ impssa sunt: liberqz i quo hmōi puilegia existūt Supplemētū appellat. Igit cū illd qd inferi⁹ allegabit ptētū fuerit i libro Monuméta pme impssiois: q tres ptinet tract⁹: ponet sequti mō. fo. 1. vl. 2. tract. 1. aut. 2. vel. 3. Sz cū qd allegatū fuerit ptinebit in libro Monuméta scde impssionis: q duos tm̄ hz tractat⁹ pncipales: ponet solū hec dictio tractat⁹: de ptentis in scdo tractatu. Et vbi nō apposita fuerit talis dictio: sub intelliget eē in pmo tractatu. fo. 1. aut. 2. ꝛc. Verū tm̄ qū id qd allegabit ptētū fuerit i Supplemento: ponetur dūtaxat. fffo. 1. vl. 2. aut. 3. ꝛc.

AD specialia itaq̄ȝ de veniēdo q̄ frēs minores ꝛ moniales scté clare ac tertiarias: circa tria supradicta dubia: addent sequtia: q in septem cōclusionibus psistunt.

¶ **Prima conclusio est: quot fratres minores ingredien**do monasteria monialiū cuiuscūqz ordinis absqz sufficiēti licētia: transgrediunt suam regulam ꝛ pfessionem.

¶ Scda pclusio: q frēs minores erga monasteria monialiū vel soroꝝ tertie rle: eodē mō se hre debēt: sicut de monasterijs scté clare dictū est.

¶ Tertia pclusio: ad ingrediēdū pfata mōasteria: null⁹ summo pōtifice iferior licētiā dare pōt: nisi ei⁹ quo ad hoc vices habeat.

¶ Quarta pclusio: q frēs minores absqz supradicta lnia igrediēdo clausurā mōasterioꝝ scte clare aut scti dñici: vltra trāsgressionē sue rle: ipo facto incurrūt excōicationē papalē. Que excōicatio extēdit vniuersalr ad quascūqz psonas cuiuscūqz status vel pditionis existant.

¶ Quita pclusio: q frēs minores nō solū neqūt igredi clausurā mōasterioꝝ qrūcūqz monialiū: sz nec accedere ad locutoriū: vl intrare eccliaz seu alia loca exteriora absqz sufficiēti lnia: ét vbi psone alteri⁹ stat⁹ licite accedūt.

¶ Sexta pclusio: q plati sub quoꝝ gubernatione moniales scté clare existūt nō pñt dare lniam vt psone sclares: ecclastice: aut religiose: tā viri q̄ȝ femine ingredi valeāt clausurā monasterioꝝ hmōi monialiū absqz sedis aplice auctoritate speciali.

¶ Septima pclusio: q mōiales scte clare hūt āplioꝛē obligationē ad clausurā: q illa q a iure cōi gnalr oib⁹ monialib⁹ posita est.

Rima cõclusio ponitur ad litte
rã in regla dicẽte. ii. cap. ꝑcipio firmit fratrib⁹ vniuersis: ne
ingrediatur monasteria monialiũ: ꝑter illos qbus a sede apli
ca ꝯcessa est licẽtia specialis. Hoc aũt cadit sub voto ꝓfessiõis
sꝫ dclarationẽ ecclie. ¶ Dubitatũ est aũt ipe Gregorij. 9. vtrũ Dubitatio.
hmõi ꝓhibitio intelligeret solũ de monasterijs monialiũ pauperũ inclusaꝝ
s. scte Clare: q̃ tũc appellabant sãcti damiani: q2 earũ ꝑma habitatio seu pri-
mũ monasteriũ fuit iuxta eccliaꝫ sic denominatã: apud assisiũ. ¶ Respõdit Responsio.
ꝓfat⁹ põtifex in declaratione quã fecit sup regulã fratrũ minoꝝ: ꝑmittendo
hec ꝟba. Cũ ex lõga familiaritate quã isdẽ cõfessor. s. sctũs frãcisc⁹: nobis-
cũ habuit: plen⁹ nouerimus intẽtionẽ ipsius: ⁊ in condendo predictam re-
gulam: ⁊ obtinendo confirmationem ipsius ꝑ sedẽ aplicã sibi astiterim⁹: dũ
adhuc essemus in minori officio cõstituti. ⁊c. nos vtiqꝫ gñaliter: cum regula
nullũ excipiat: dicim⁹ esse ꝓhibitũ de quarũlibꝫ cenobijs monialiũ habetur Gregorius
fo. ii. tracta. 3. ⁊ ffo. 1. tra. 2. Ecce qualit Gregori⁹. 9. veluti optime sciẽs intẽ papa. 9.
tionẽ pris nri frãcisci: vt ipe ait: ex quo cũ illo oĩa in regula cõtenta cõmu-
nicauit: auctoritate sua aplica declarauit ꝓhibitionẽ esse gñalẽ monasterioꝝ
monialiũ cuiuscũqꝫ religionis: vt dictũ est. ¶ Et notandũ q̃ vt ãmoueret oc
casionẽ alterius glose vel interpretationis: vꝫ ne aliquis diceret ista non sunt
monasteria ⁊ ista sunt monasteria: nõ posuit: dicim⁹ ꝓhibitũ de quarũlibet
monasterijs: sed ꝺ quarũlibꝫ cenobijs. Cenobiũ aũt est cõmũis habitatio ad Quattuor
simul habitandũ ⁊ ꝯuiuẽdũ vel cõmanẽdũ. ¶ Vñ etiã quattuor magri qui magistri.
fuerũt expositores eiusdẽ regule nr̃e nõ potuerũt amplius nec aliter dicere: ni
si q̃ generalr erat obseruandũ: sicut ꝑdicta declaratio pape dicebat: vt habet
fo. 22. tracta. 3. ⁊ ffo 24. tracta. 2. ¶ Et sctũs bonauẽtura sup dictũ caplm. ii. Sãct⁹ bona
regule ait. Hec inhibitio de omnib⁹ monialiũ domib⁹ intelligitur. Vbi. n. uentura.
est maius ꝑiculũ colloquij: ibi prudentius obuietur. Ipse aũt moniales sãcti
Damiani: pre ceteris mulieribus ad humanis cõsortijs excludunt. Licet er-
go in frequentatione earũ posset oriri periculũ: ꝓpter quãdã familiaritatẽ fra
trũ minoꝝ: ⁊ ꝓpter hoc sit licẽtia adeũdi talia loca sedi apostolice reꝟuata: tñ
q2 alie moniales se amplius exponũt humanis collogijs q̃ ille: necesse est vt il
lud mandatum ad omnes monachas referatur: sꝫ expositionẽ dñi gregorij.
Et sicut monachi sunt nõ solũ colligiati: verũ etiã solitarij: sic ⁊ monache et
moniales intelligende sunt nõ solũ collegiate verũ etiaꝫ incluse dñr: ⁊ q̃ soli-
tariam vitam agũt. Et hec etiam sunt vitande sicut collegiate propter maius
periculũ solitudinis: ex tenore precepti vt extimo precedentis habetur fo. 43. Hugo.
tracta. 3. et ffo. 44. tracta. 2. Et hugo de digna in sua declaratione dicit. Nul
lum monacharũ cenobium prohibitio excipit generalis. Omnes autẽ mulie
res cõmuniter viuentes: ⁊ regularem obseruantiam canonice profitentes: mo
nache dici possunt. Et monasteriũ est vbi regularium congregatio residet ꝑ-
sonarum. Congregationẽ due vel tres: vt volũt: persone ꝯstituũt. Monaste
riũ aũt nõ facit domoꝝ ambitio: sꝫ cõtinua regularium habitatio ꝑsonarũ:
ecclesiasticis maxime seu diuinis officijs deditarum. Ob hoc frẽs discreti:
oẽꝫ libẽter monialiũ locuꝫ vitant. Qui cauet laqueos: securus est. Sepe vbi

ꝯgregatio minoꝝ: ibi suspictio maioꝝ ꝯsistit: ⁊ maioris peccati oportunitatẽ ipa solitudo ministrat habet fo. 73. tracta. 3. ⁊ ffo. 75. tracta. 2. ¶ Et qꝛ post dictã ꝺclarationẽ gregorii. 9. Innocẽtiꝰ. 4. ⁊ Alexãder. 4. in suis declarationibus: vt habet fo. 3. tracta. 2. ⁊ ffo. 3. ⁊. 4. tracta. 2. deuiarũt aliquid ꝑdicta de-
Nicholaus papa. 3. claratione gregorii: Nicholaus. 3. in sua solẽni declaratione sup̃ regulã nr̃aꝝ edita: quã nũc ꝑncipaliter hẽmus: ⁊ qua vtimur: ⁊ in qua qcqd boni erat in alijs declaratõibꝰ continet: ⁊ minus bonũ seu malũ in ꝑcedentibꝰ contẽtuz reuocat: inseruit ⁊ ad lr̃am posuit illud idẽ qḋ gregoriꝰ. 9. in sua declaratiõe circa hoc dixerat. Itẽ bartolomeꝰ de pisa in sua declaratione q̃ habet fo. 93. tracta. 3. ⁊ ffo. 95. trac. 2. sequẽs vestigia ꝑdecessoꝝ tenet: ꝙ huiõi ꝓhibitione gñaliter ꝺ omnibꝰ monasterijs ⁊ cenobijs monialiũ dz intelligi. ¶ Sed ad-
Obiectio. uertẽdũ: ꝙ aliq in isto passu faciebãt quandã ridiculosam obiectionẽ dicẽdo: ꝙ regula solũ ꝓhibet fratribꝰ minoribꝰ ne ingrediant monasteria monacharũ: ⁊ ꝙ monache seu moniales dicũtur ille q̃ instiute sũt ꝑ ordinẽ monachorũ: seu ꝑ institutores ordinũ monachaliũ: put sunt ille q̃ dicũtur sancti basilij: benedicti aut bernardi. ⁊c. sicut appet ꝑ ãtiqua decreta q̃ ꝺ hac materia loquũtur. Uñ inferebant: ꝙ in monasterijs taliũ monachaꝝ solũ erat ꝓhibitꝰ ingressus fratribꝰ minoribꝰ: ⁊ ꝙ in monasterijs religiosaꝝ alioꝝ ordinũ non monachaliũ erat licitus. Ita ꝙ sm istã vanã argumẽtationẽ nõ erat ꝓhibitꝰ ꝑ regulã nr̃am ingressus monasterioꝝ sancte Clare: nec aliaꝝ religiosarũ q̃ nõ sunt ordinũ monachaliũ: qꝛ sm strictã nominũ significationẽ: prime dicũtur
Responsio. monache: reliq̃ vero appellant sorores: vt pꝫ in regula sctẽ Clare: ⁊ alijs regulis mendicantiũ. ¶ Sꝫ cũ iã ecclia declarauerit debere intelligi de quarũlibet cenobijs: nõ meret ꝑdicta obiectio respõsionẽ aliã: nisi q̃rere a faciẽte illam: sed credit ꝙ papa habuit potestatẽ ad declarandũ istud modo supradicto? Et cũ qlibet rõne vtens nequeat hoc negare: manet cõclusum nr̃m ꝓpositũ absqꝫ vlteriori altercatione. ¶ Uerũtamẽ ad maiorẽ habundantiã: omissis ꝑfatis declarationibus: ostendimꝰ qualiter adhuc ꝑ nr̃am regulã intellectam sm ius cõmune: ꝓhibitio ne fratres minores ingrediant monasteria monacharũ intelligit de qbuslibet monialibus seu feminis religiosis generaliter. Nam licet certũ sit ꝙ ista nomina monacha: seu monialis a principio imposita sint solis feminis religiosis monachalibus: qꝛ tũc nõ exeãt alie religiones ꝑter monachales: q̃ sub sua gubernatione haberẽt feminas religiosas: sꝫ postq̃ alij ordines: presertim mendicantes instituti sunt: q̃uis femine religiose que sub eorum gubernatione existũt acceperũt ꝓ peculiari seu ꝓprio nomine vocari sorores: nõ tñ ꝓpter hoc renunciauerũt nomini antiquo. s. monache: immo fuerunt ⁊ sunt hoc nomine vtre que nũcupate absqꝫ vlla differẽtia. Nã vt in plurimũ: seu pro maiori pte sic eas nominat ius cõmune: ⁊ bulle sũmoꝝ pontificũ: ac iurisperiti. Uñ abbas in. cap̃. Causãqꝫ de electione dicit: ꝙ ista
Nota. nomina sorores ⁊ moniales sunt sinonima: hoc est idẽ importãtia vel significantia. Alijsqꝫ varijs in locis canoniste concorditer hoc idẽ tenẽt. Cũ ergo dicit nr̃a regula frẽs nõ ingrediant monasteria monacharũ: noluit aliud dicere nisi ꝙ frẽs nõ ingrediantur habitationes ꝯgregationũ feminaꝝ religiosarũ. Pr̃ nãqꝫ nr̃ sctũs frãciscus nõ curabat de ꝓprietate: seu rigori grãmati

coli verborum:sicuti nec est curandū in similib⁹:quia esset dare legē verbis
z nō reb⁹:qđ non patiť ius aliqđ:nec naturalis ratio. Sic ergo cū intētio le-
gislatoris leg debeat qñ de illa cōstat modo curādo de verbis seu tenore lit-
terali:licet aliud de rigore significare videať:vt in cap. vltimo de regulis iu-
ris li.6. q2 rō legis est qđ dat illi verū esse:vt in cap. Ratio. đ ꝓbendis:z cuz
cōstet ꝙ intētio z finis pris nri ac legislatoris nře regule in hmōi ꝓhibitio-
ne fuit ad amouendū periculū z scandalū q̄ sequi poterāt ex tali cōuersatio-
ne:ista nō minuunť ꝓpter differentiā istoꝝ vel illoꝝ nominū: siue dicantur
monache.mōiales.sorores.dñe paupes:vel sancti damiani: aut tertiarie:seu
quocūqz alio nomine nūcupenť femine existētes in congregatione religiosa:
notum est ꝙ in omnib⁹ illis habet locū ꝓhibitio supradicta regule q̄tum ad
fratres minores:q̄zuis:vt dictū est:ecclesia istud met nō declarasset. Sed q2 đ
sororib⁹ q̄ dicunť tertij ordinis visum est aliquib⁹ aliter dicēdū:tractabiť đ
hoc specialr inferius cōclusionē sequēti. Et hec de prima dixisse sit satis.

Ecunda cōclusio est qđ fratres

minores erga monasteria seu loca monialiū vel sororum ter-
tij ordinis:eodē modo se habere debēt sicut de monasterijs sā-
cte Clare dictū est:q̄uis sufficiēter:ꝑ supius in prima cōclu-
sione adducta ꝓbata sit:tñ ad obstruēdū ora loquentiū inlq̄:
specialiter seu in particulari ꝓbabiť. ¶ Pro cuius declaratione z ꝓbatione De primeua
supponitur:ꝙ modus viuēdi tertiarioꝝ a pře nřo Francisco institutus nō institutione
fuit ꝑ viris aut feminis religiosis:que deberēt viuere collegialiter:seu in cō- tertiarioꝝ.
gregatione:vel in cōmuni. ꝑ talib⁹ eni eam ipse ordinauerat duas regulas. s.
minoꝝ ꝑ viris:z sancte Clare ꝑ feminis. Sed tertiā regulā:seu modū viuē-
di ordinauit ꝑ existētibus in suis ꝓprijs domibus:etiā si essent z manerent
cōiugati:put dicit glosa in clemēti. Cū ex eo de sentētia excōis. Et tales ꝓpe
non erāt nec dicebanť religiosi aut frēs:vel sorores sed solū ꝯtinentes:aut pe-
nitētes:seu tertiarij z tertiarie:vel bizoque:vt in italia: vel beate: vt in hispa-
nia. Et ideo de talib⁹ dicūt doctores:presertim glosa in clemētina ꝑma de reli-
giosis domib⁹:z in supradicta clemētina. Cū ex eo. ꝙ sorores minoꝝ q̄ dñr
tertij ordinis:l3 ꝑmittāt obedientiā:nō habēt regulā ꝓprie dictā quo ad tria
substātialia:sed quedā modū viuēdi ꝑ sedē aplicam approbatū. Et iste ter-
tius ordo etiā ꝑ viuentib⁹ in cōiugio maribus z feminis adinuētus ē. Im-
mo principalr ꝑ talib⁹. Et habēt ꝓfessi ꝓpriū in singulari. Et potius est mod⁹
viuendi q̄ ꝓprie dicatur regula. Est tñ approbat⁹ ꝑ Nicholaū. 4. Et q2 nō Nichola⁹
vouēt tria substātialia q̄ sunt in religione:nō est ꝓprie ordo. Et abbas in cap. papa.4.
Causam. đ iudicijs:dicit:ꝙ isti de tertio ordine scti Frācisci appellanť frēs
z sorores in clemētina. Cū ex eo đ sentētia excōis: sed nō simplr:sed đ penitē-
tia. Et in cōcilio lateranēsi celebrato āno dñi.1516. in quadā determinatiōe
facta est circa hmōi tertiarios q collegialr nō viuunt:nominātur frēs z so-
rores tertij ordis vt habeť ssso.26. Ideoqz ingredi dom⁹ tertiarioꝝ hmōi:q̄
in cōmuni nō viuū vel in ꝯgregatione:s3 in ꝓprijs z pticularib⁹ domib⁹ su-
is:nō est ingredi monasteria. Nec ꝑ ꝯñs sic intrans transgreditur regulam:

fm declarationes gregorij.9.ꝛ nicholai.3. ¶Sꝫ qꝛ postea sedes aplica dedit
De secunda institutiõe tertiariorũ. tertiarijs facultatẽ collegialit viuẽdi illis q sic i cõi viuere vellẽt: multiqꝫ ex
ipis posuerũt se in ꝯgregatiõe: Sixt⁹.4. informat⁹ ꝙ tales faciebãt tria vota
essentialia religionis solẽniter in mãib⁹ suoꝝ supioꝝ ꝛ corã suo collegio vel
ꝯgregatiõe: declarauit: ꝙ hmõi votũ in oib⁹ ꝛ p oĩa hẽret eundẽ effectũ ꝛ
Sixt⁹ papa. vigorẽ quẽ hñt in quacũqꝫ aliaꝝ religionũ p ecclãꝫ approbataꝝ: vt hẽtur fo.
33.tracta.2.ꝛ ffo.117. ¶Cũ ergo post pfatã declaratiõẽ Sixti: femine pfitẽ
tes solẽniter tertiã regulã sancti Frãcisci: ꝛ collegialit seu in cõi viuẽtes: sint
vere ac ppe religiose: sequit: ꝛ est clarũ ꝙ eandẽ ꝓhibitiõẽ hñt frẽs minores
circa ingressũ suaꝝ habitationũ: ꝛ accessũ ad loca exteriora: vbi seculares cõi
ter accedũt: sicut hñt erga alia monasteria quarũcũqꝫ religiosaꝝ seu mõacha
rũ. Et in hoc nõ est q dubitet: nisi qui vult claudere oculos intellect⁹: nolẽs
Eugenius. intelligere. ꝛc. ¶Sed ad ãpliorẽ abũdantiã ꝛ sup abundantiã: volẽs Euge
ni⁹.4. aliqbus ꝓteruis: ac excessiue deuotis erga tertiarias hmõi: penit⁹ am
mouere cãm altercãdi ampli⁹ in hoc: ordinauit in bulla q hẽtur. fo.46. tra
ctatu pmo. ꝛ ffo.42. ꝙ in omnib⁹ tertij ordinis soroꝝ ꝛ monialiũ collegijs:
frẽs minores: de accessu ꝛ ingressu sic se habeant sicut seruat in monasterijs
sancte clare. Quid clarius queri aut inuenire potest?

Additio. **Additio.** ¶Sed adhuc forte ꝯtra pdicta insurget aliqs dicẽdo
nõ eẽ ꝓhibitum ingressum monasterioꝝ hmõi tertia
riarũ: qꝛ in quodã breui Leonis decimi sic cõtinet. Et pariter ad tertiarias i
ffo.17. cõgregatione viuẽtes: ad quas accedere: eis ꝓhibitũ nõ sit. ꝛc. Uerũ tñ sic di
cẽtes: grauit errãt: ꝛ ad pauca respiciẽtes: de facili p alogizant. Prefata nãqꝫ
verba posita sunt in relatione aut supplicatione pdicti breuis a supplicãte: q
hoc psupponebat veluti certũ ꝛ indubitatũ. Falsitas tñ hui⁹ psuppositi pate
tã ex regula nr̃a bene põderata: vt supra in declarationibus eius: ꝛ psertim
ex ꝺterminatione Eugenij.4. supius posite. Ac p ꝯñs illud breue est subreti
ciũ ꝛ nullius valoris quoad cõcessionẽ fundatã sup prefatã relationeꝫ. Id
circo indubie tenẽdũ est: ꝙ nulli frẽs minores: etiã si sint prelati: queunt ma
gis ingredi monasteria tertiariaꝝ collegialiter viuẽtiũ: ꝗuis nõ seruẽt clausu
rã: ꝙ monasteria sancte Clare. Ad qꝺ facit ordinatio eiusdẽ Leonis contẽta
in regula noua quã ipse edidit p tertiarijs: vbi capi.8. dicit: ꝙ visitator visi
tet quolibꝫ ãno semel tm̃ q̃libet domũ: cũ presentia senioꝝ: ꝛ ꝙ facta visita
tione nõ debet intrare officinas nec alia interiora soroꝝ. ¶Nec similiter pñt
prelati seu visitatores ꝓ talib⁹ monasterijs: alijs psonis licẽtiam ad ingrediẽ
dum cõcedere. Ac ppterea: illud qꝺ in pfato breui Leonis dr. s. ꝙ in capitul
gñalibus ꝛ ꝓuincialib⁹ ꝓuideat de modo intrãdi ad tertiarias. ꝛc. nihil pe
nitus opatur: qꝛ fundat super prefata relatione falsa. s. ꝙ non sit ꝓhibit⁹ in
Capitulum generale. gressus monasterioꝝ tertiariarũ. ¶Protraxi tñ sermonẽ in hoc: qꝛ experiẽtia
didici op⁹ esse oibus fundamẽtis supius aductis pserti in hoc qꝺ tãgit reli
giosas tertiarias: qꝛ in qdã capi. gñali celebrato in oppido antuerpie: vidi al
tercatiõeꝫ ptinacẽ circa hoc: vbi qdã noluit huic ꝟitati manifeste assẽtire quo
usqꝫ in pleno cap. gñali fuit ꝓpositũ ꝛ declaratũ: vt supradictũ ẽ: hñdo hoc

ꝑ tā manifesto ⁊ euidēti: ꝙ noluerūt aducere aliā ꝓbationē ad hoc nisi regu-
le ⁊ dclarationes ei⁹. Et sic ē vere: ꝙ totū reliquū hic adductū ad ꝓbationē cō
clusiōis pōt dici supfluū intelligēti suā ꝓfessionē: ⁊ nolēti ꝓteruire. ¶ Sz ad-
huc ꝑ hmōi ꝯclusiōe ē notādū ⁊ pōderādū: ꝙ Eugeni⁹ in ordinatiōe supi⁹
adducta: tertiarias in cōi viuētes appellauit mōiales. Ex quo appet: ꝙ non
sūt tales ille q̄ in vulgari hispano dīr btās: sz btās sunt: vel pūt dici q̄: vt vul
gariter dr: accipiūt toca .i. velamē seu velamētū capitis lineū: quo nō vtūt cōit
cōiugate: nec domicelle: aut solute femine seculares: ⁊ remanent in suis domi-
bus ⁊ facultatib⁹ ꝓpriis: siue sint coniugate: aut vidue: siue non. Defectu
aūt huius intelligētie: ac distinctionis prefate: habuit originē error illius qui
pertinaciter asserebat nō esse ꝓhibitum ingressum ad clausuram tertiariarū
collegialiter viuentiū: dicendo ꝙ tales nō erant religiose: nec monache: sz bea
tas: equiparando viuētes collegialiter: his q̄ manēt in suis ꝓprijs domibus ⁊
facultatibus: sicut alie persone seculares. Et hec de secunda conclusione.

Tertia cōclusio: vz ꝙ nullus ife-
rior sūmo pōtifice: nisi ei⁹ vices q̄ ad hoc gerat pōt dare licē-
tiā fratri minori ad ingrediendū clausurā quorūcunqz mo-
nasteriorū monialiū: expsse hētur .xi. ca. regule cū ait. Fr̄es nō
ingrediant monasteria monacharū: nisi illi qbus a sede aplica Nota.
ꝯcessa ē licētia spālis. Et notādū: ꝙ dicit spālis: qr licētia gnālis nō sufficeret:
put ē illa q̄ gnāliter dat in ꝯfessionalib⁹ aut bullis cruciate: seu alijs silib⁹ cō
cessionib⁹: q̄ nō faciūt spālez mētionē d fratrib⁹ minorib⁹. ¶ Et qr vrban⁹. 4 Urban⁹ pa-
vt ps in. 8. regula quā edidit ꝓ monialib⁹ sctē clare q̄ hēt fo. 288. tracta. 3. et pa. 4.
ffo. 297. tracta. 2. ꝯcessit cardinali ꝓtectori ordinis facultatē dādi licētiā ad
ingrediēdū mōasteria sctē clare: ⁊ forte dict⁹ ꝓtector laxabat circa hoc babe-
nas plusqȝ oportebat: ⁊ gnālis: ac ꝓuinciales ministri: alijqz hñtes gubernatio
nē hmōi monialiū credebāt posse silr vt ꝓtector facere: ꝓptim qr gregori⁹. 10
dedit quādā facultatē ministro gnāli sup hoc: vt hēt fo. xi. tra. 3. ⁊ ffo. 5. tra. 2
vñ seqbant aliq̄ incōueniētia: Martin⁹. 5. restrixit: ⁊ ānouit dictā facultatez Marti. pa-
ꝓ regulā monialiū ab Urbano ꝓtectori datā: sic appet ꝑ bullā q̄ hētur fo. 38. pa. 5.
tra. pmo. ⁊ ffo. 36. dicēs. Preterea dcernim⁹: ꝙ exceptis his d qb⁹ in ꝯstitu-
tionib⁹ felicis recordatiōis Bñdicti. 12. ꝓdecessoris nr̄i: nulli oino hoim: tā
regulariū ꝙȝ sclariū: cuiuscūqz grad⁹. ⁊ ꝓheminētie. dignitatis. excellētie. no
bilitatis. ⁊ ꝯditionis fuerit: ꝓtextu sibi dsup q̄uis auctate ꝯcesse: cuiuscūqz li-
cētie: qua silr cassam⁹. irritam⁹: ⁊ ānullam⁹: monasteria seu loca sororū ⁊ mo
nialiū sctē clare: seu aliqđ ex eis ingredi: nec etiā ꝓtectori aut gnāli mīstro or
dinis minorū: ꝓ tpe exñtib⁹: seu ꝓuincialibus mīstris: ⁊ qbuscūqz visitato
rib⁹ licētiā sup ingressū hmōi alijs ab exceptis antedictis: incōsulto romano
pōtifice ꝯcedere liceat q̄quo mō. Hec martin⁹. 5. vbi s. ¶ Et quia ꝓfat⁹ papa
martin⁹. 5. i bulla d q̄ supi⁹ mētionē fecim⁹ dixit ꝙ exceptis his d qb⁹ i ꝯstitu
tionib⁹ bñdicti. 12. nulli hoiz liceat intrare: nec posse licētiari nisi ꝑ papā. ⁊c.
⁊ dubitaret aliqs qui essēt illi casus excepti ꝑ hmōi cōstitutiones: ponent hic Bñs pa-
ꝓba dictarū cōstitutionū q̄tum faciūt ad hūc casuz: ⁊ sunt sequentia. Nulli pa. 12.

regulari vel laice persone cuiuscunqz preheminentie. dignitatis. status vel conditionis extiterit: ingressus pateant ad eadem scilicet monasteria sancte Clare: siue apostolice sedis licentia speciali: exceptis solu modo psonis illis quib9 p pdictoz pdecessoz nroz ordinationes .i. pcessiones: z p pdictaruz monialium regulas noscitur esse pmissum. Hec benedictus .12. vbi supra.

Casus qb9 licet ingredi monasteria monialiu. Primus casus.

Asus aut in quibus p regulam z cocessiones aplicas data est licetia ingrediedi prefata monasteria: sut sequetea. ¶ In primo casu dat licetia illi cui comissa fuerit administratio sacrametoz monialib9: q si aliqua soror seu monialis tata fuerit corporis infirmitate detenta: q ad locutorium comode venire no possit: z necessitate habuerit cofiteri: vel dnici corporis: seu alia recipe sacrameta: exhibibiturus hmoi sacrameta: alba z stola z manipulo: cu duobus idoneis z religiosis socijs: vel vno ad min9 alba: vel saltem superpellicio vestitis ingrediantur: ac morentur induti: z audita confessione: vel alio tradito sacramento: sicut ingressi fuerint: sic egrediantur induti. Nec moram faciant ibi longiorem. Caueant etiam: vt qdiu intra monasterium fuerit: nullatenus ab inuicem separentur: quin semper mutuo possint libere se videre. Hec Urbanus in regula capitulum septimum.

Additio.

¶ Quo ad istu primu casum est aduertendu: q soci9 debet esse clericus: z no laic9: vt expsse habet in bulla gregorij .9. que habet fo. 48. z fo. 131. Et ide innitit in bulla Urbani suprapositá: cu dicit: q socius intret indutus alba ad minus. Tali aut indumentu: solum copetit clericis: z adhuc in sacris constitutis. Cosuetudo tn videt ee in contrariu: que vtrum sit bona z valida aliorum sit iudicium.

Secudus casus.

¶ Secudus casus est: qn monialis vult exalare spiritu de quo dicit Urban9 vbi supra immediate. Sic quoqz se habeat in anime comendatione .s. confessor z socius vel socij: prout in precedenti casu dictum est.

Tertius casus.

¶ Tertius casus est cum abbatisse z couentui visum fuerit: z petierint q confessor ad exeqas celebrandas debeat introire. Et tunc modo supradicto cu duobus socijs intret indutus: z sepulta mortua: cum eis exeat sine mora. Sed si abbatissa z couentus hmoi ingressum no petierint: dicit papa vbi supra: q no ingrediatur claustru sacerdos: sed exterius in capella quod ad officiu pertinet exequatur. Hec vrbanus. ¶ Circa hoc igitur notet fratres z aduertant: si ingrediendo aliter: aut in maiori numero: euadet excoicatione papale: z simul trasgressione sue regule si sint fratres minores. Nec sufficit ad excusandum consuetudo in contrariu que in aliqbus partibus forte viget: q est abusus carens conditionib9 requisitis ad hoc vt consuetudo habeant vim legis: z deroget legi ronabili: z p maiori parte obseruate presertim a religiosis doctis z probis.

Quartus casus.

¶ Quartus casus est: si necesse fuerit vt igrediant aliqd ad fodiendam vel aptanda sepulturá: seu postmodum coaptanda: z abbatisse z couentui visum fuerit hoc ex

pediens propter imbecillitatem sororum. quo casu dicit Urbanus papa vbi supra: sit sacerdoti vel alicui alio ad hoc idoneo ⁊ honesto cum vno socio vel duobus: licitum introire. Et hoc peracto: exeant sine mora. prefati quattuor casus habentur. 7. capi. regule. fo. 285. tractatu. 3. ⁊ fo. 295. tractatu. 2.

Quintus casus est: ꝙ medicus causam multū grauis infirmitatis: ⁊ minutor cū necessitas exegerit possit ingredi. Qui nō absqꝫ duobus socijs de familia monasterij introducant: nec ab inuicem intra monasteriū separentur. Hec Urbanus presat⁹. Nūc tñ circa hoc ꝯcessum est ꝑ Sixtū q̄rtū ꝙ loco duorū familiariū predictorum sufficiat ꝙ medicus ⁊ minutor associent a duabus vel tribus monialibus antiquis. vt habet fo. 63. tracta. ꝑmo. ⁊ fo. 67. Et. fo. 96.

Quintus casus.

Additio. Quo ad hunc casum dicitur in quodam libello sup hac materia edito: ꝙ cū papa dicat ꝙ medicus possit ingredi causa multū grauis infirmitatis: ꝙ pro leuibus infirmitatibus: aut quartana: vel alijs malis dispositionibus: siue causa visitationis: nec medic⁹ nec ꝓfessor ꝑnt ingredi. Et ꝙ qñ medicus causa multuꝫ grauis infirmitatis ingredit: nō pōt ingredi cū illo famulus ei⁹: aut alia ꝑsona: nisi ꝑut in regula ⁊ cōcessione Sixti cōtinet. Dicit amplius: ꝙ ad hoc vt minutor possit ingredi: opꝫ ꝙ ꝑus ꝑ medicū determinet fore necessariū. Uel si aliq̄ monialis hēret in ꝯsuetudine se minuēdi aliquoties: ꝑ abbatissam cū ꝯsilio discretarū fiat.

Additio.

Sextus casus est: occasionē incēdij vel ruine: seu alteri⁹ periculi vel dispendij: seu protuendisa violentia quorumlibet monasterium vel personas.

Sext⁹ casus.

Additio. Circa istū casum dr̄ in prefato libello: ꝙ cū regula nō declaret seu specificet q̄ntum ⁊ q̄le debeat esse ꝑiculum aut dispendiū rōne cui⁹ liceat ingredi clausurā: ꝙ debet ꝺterminari arbitrio abbatisse ⁊ discretarū. Et exēplificat sic. Aliqs malefactor fugit ad monasteriū monialiū. Moniales ꝑpter suā honestatē volūt illū expellere foras: ⁊ nō sufficiūt earū vires: tūc poterūt intromittere tot seculares quot sufficiant vel opus sint ad illius expulsionē: qui poterūt impune ac licite ingredi. ¶Item aliud exemplū. Quedā vidua intrat religionē monialiū: ⁊ post ingressum reperitur ꝙ remāsit ꝑgnās de viro suo. Uenit dies partus. Talis poterit parere intra clausurā monasterij sicut possit curari ab alia infirmitate: ac ꝑ consequens posset ingredi obstetrix sicut ingreditur medicus. ¶Itē ⁊ aliud exēplum. Si forte tā grādis ꝯtentio ⁊ discordia foret inter aliquas ex religiosis: ꝙ alie moniales nō possent eas pacificare: ⁊ timeret mors: aut aliqđ magnuꝫ dānum: vel si forte aliqua inuaderet ⁊ vexaret a spiritib⁹ malignis: ⁊ alie moniales nō possent illā recolligere nec impedire a nocumētis inferēdis: possēt tunc ingredi illi q̄ necessarij essent ad apponēdū remediū in his ⁊ ꝯsimilib⁹. ¶Quātū vero ad aliū casuꝫ pꝛicipalē regule. s. tueri illas ab aliqua violētia: exēplificat in supradicto libello: ꝙ posset esse: vt si aliqua despōsata ante cōsumationē matrimonij: ingrederet religionē: ⁊ spōsus tñ ꝓfessionē attentaret ꝑ vim illā extrahere: ⁊ moniales non possent resistere: tūc licitū foret ingredi omnes illi q̄ ad resistēdū hmōi violētie essēt necessarij. Non tñ ad obuiādū

Additio.

reformationi: seu correctioni ipsaꝝ monialiũ. ¶ Quo ad incẽdiũ aũt: nec nõ quo ad alia in p̃fato casu ↄtenta ẽ aduertẽdũ: ꝙ hmõi ↄcessio non extẽdit ad frẽs minores: q₂ est gñalis ⁊ ipi iuxta suã regulã indiget ↄcessioni spãli: q̃ respectu frũ₃ hmõi obseqis monialiũ deputatoꝝ dũtaxat facta ẽ p̃ gregoriũ. 9. quaꝓpt reliq frẽs minores nõ poterũt in p̃dicto casu igredi clausurã nisi in casu extreme necessitatis. vt pote qñ nõ ẽ sufficiẽs copia aliarũ ꝑsonaꝝ q̃ in tali casu succurrere possint ⁊ vellit: put ꝓpe finẽ hui⁹ cõclusiõis ponit lati⁹.

Septimus casus. ¶ **Septimus** casus est: cũ ꝑ aliquo ope exercẽdo qđ comode extra monasteriũ fieri nõ põt: necessitas exegerit introire. Hoc est cũ necesse ẽ facere aliqđ opus interi⁹: ⁊ ad faciẽdũ nõ sufficiũt moniales: nec potest fieri exterius.

Additio. ¶ **Additio.** Quo ad hmõi casũ dr in libello supi⁹ allegato: hr̃e locũ qñ aliqua res nimiũ põderosa deferret ad monasteriũ nec posset introduci a monialib⁹ dãdo illã a foris: nec posset diuidi i ptes vt in ꝑuos introducerẽt: tũc posset ingredi q ad hoc esset necessari⁹. Sʒ q₂ regula nõ dicit ꝙ ingrediẽti ꝑ ope exercẽdo adiũgat soci⁹: dʒ igredi sol⁹ nisi forte socius ad idẽ op⁹ foret necessari⁹. Addit ampli⁹: ꝙ sicut secularis põt ingredi ꝑ ope exercẽdo: similr̃ frẽs deputati ad seruiciũ mõialiũ ingredi poterũt ad dandũ industriaʒ in ope faciẽdo. Et ꝙ si ijdẽ frẽs deputati ad seruiciũ monialiũ fuerũt artificia idonei: poterũt ingredi ad laborandum in tali opere: etiã si iueniret artifex secularis. Frẽs tũ nõ deputati ad seruiciũ monialiũ: ↄ₃ uis sint artifices: nequibũt ingredi. Et qñ artifex fuerit secularis: debet ingredi absq₃ socio: vt supradictũ est: quia regula illũ non ↄcedit. Ita ꝙ nec confessor: nec aliqs sociorum ei⁹ põt ingredi cũ hmõi seculari nisi opus esset: vt dictũ est ad dandũ ordinẽ ⁊ industriam in opere faciẽdo. Dicit insuper: ꝙ licet de rigore littere regule possit frater minor si fuerit artif. ꝑ illi⁹ operis ingredi: tamẽ hoc non videt conforme intentioni eiusdem littere.

Octauus casus ¶ **Octauus** casus est: si quis ď scẽ ecclesie cardinalibus ad aliqđ monasteriũ hmõi religionis aliquãdo venerit ⁊ intra claustrum voluerit ingredi. Qui cum reuerentia quidem ⁊ deuotione suscipiatur: sed rogetur vt cum paucis socijs debeat introire.

Additio. ¶ **Additio.** In libello p̃allegato dr: intelligendũ esse supradictũ de cardinalib⁹ ꝓtectorib⁹ solũ. Sed nihilominu⁹ videt certũ ꝙ absolute intelligi debeat de qbuslibet cardinalib⁹ q̃uis ꝓtectores nõ sint.

Nonus cas⁹ ¶ **Nonus** casus est: de quo dr in regula p̃dicta. Liceat q̃q₃ gñali ministro ordinis frũ₃ minoꝝ qñ ibidẽ celebrare voluerit: vl ꝓponere sororibus ꝟbũ dei: cũ quattuor vel quinq₃ fribus ipsius ordinis intra clausurã ingredi monasterij: si qñ ei videbit expedire. Hec vrban⁹. Nullus aũt alius p̃lat⁹ ecclĩasticus vel religiosus: etiã si sit nr̃i ordinis: põt igredi: nisi vt inferi⁹ subdit in regula. ¶ Alius aũt p̃lat⁹ (cui aliqñ forte de licẽtia sedis aplice: vel dicti cardinalis intrare licuerit) duob⁹ vl̃ tribus tm̃ religiosis: ⁊ honestis socijs sit contentus.

Decim⁹ cas⁹ ¶ **Decim⁹** casus est: ꝙ si forte ꝑ cõsecratiõe vel bñdictione sororũ: vel in alio mõ ↄcessum fuerit ep̃o alicui missã interius

celebrare aliqñ: q̃ pautiorib⁹ ⁊ honestioribus socijs sit contẽtus ⁊ ministris.

Additio.

Additio. Circa hm. i casũ di in libello sepius allegato: q̄ ep̄is nõ põt dari p̄fata licẽtia nisi p̄ sũmũ põtificẽ: ⁊ nõ p̄ aliũ inferiorẽ: etiã si vocati essent ad cõferẽdũ sacrm̃ ꝯfirmationis aliquib⁹ monialibus. Ob quã causam nec ip̄e moniales egredi p̄nt clausurã: cũ nõ sit sacramentũ necessitatis. ✠. Prefatis sex casus vltimi ꝯtinent̃ in regula p̄ Urbanũ edicta. cap. 7. ⁊ habet̃. fo. 288. tracta. 3. ⁊ fo. 297. tractatu. 2.

Undecim⁹ casus.

Undecim⁹ casus ponit̃ i eadẽ regula capi. 24. ⁊ habet̃ fo. 290 tracta. 3. ⁊ fo. 298. tra. 2. dicẽdo: q̄ visitatores monialiũ possint igredi ad visitãdũ. Et tũc cũ duob⁹ religiosis ⁊ idõeis. i. exẽplarib⁹ socijs: ⁊ nõ cũ pluribus debẽt ingredi. Qui vez socij simul maneãt: ⁊ dũ fuerint intra clausura: ab inuicẽ nullatenus separẽtur. ¶ Uirtute autez hui⁹ facultatis: ⁊ hoc titulo solũ ingrediunt̃ his tp̄ib⁹ nisi p̄uĩciales ministri in monasterijs scẽ Clare suarũ p̄uinciarũ: sup̄ quẽ habet gubernationẽ cõmissam a papa. Et similr̃ illi quos ip̄i ministri p̄uinciales: aut gñalis mittũt suo noĩe ad visitãdũ moniales. ¶ Et notãdũ q̄ hic nõ facimus mẽtionẽ licẽtie quã Nicholaus. 5. dedit fratribus monialiũ ad ĩgrediẽdũ clausurã qñ req̄site seu vocate essẽt ab abbatissa cũ ꝯsilio discretarũ: ⁊ ad comedẽdũ interi⁹ in aliqbus festis p̄ncipalibus de licẽtia p̄uincialis: q̄ȝ hoc non reperit̃ fuisse in vsu: nec p̄ ꝯñs credit̃ fuisse acceptatũ. Que ꝯcessio hetur fo. 49. tra. p̄mo ⁊ fo. 43. Et dato casu q̄ fuisset acceptata ⁊ in vsu habita: reuocata ẽ p̄ p̄uisio nẽ Leonis. 10. q̄ inferius ponet̃.

Qua auctoritate: ⁊ q̄lit̃ ministri p̄uinciales possint ingredi clausurã monasteriorũ.

¶ In supradictis ergo casib⁹ ꝯcessũ ẽ p̄ Urbanũ. 4. p̄o⁊ te ingredi clausurã monasterioꝝ monialiũ scẽ clare. ¶ Uerũtamẽ cũ ista sit ꝯcessio gñalis: q̄ nõ sufficit p̄ fratribus minorib⁹: p̄ qb⁹ req̄rit̃ sp̄ãlis: vt p̄z ex textu regule ip̄soꝝ: nõ p̄nt v̄tute illius ingredi p̄fatã clausurã. Idcirco dubiũ est qua facultate visitatores ⁊ frẽs deputati ad seruitiũ monialium p̄nt ingredi clausurã.

Dubitatio.

¶ Ad hoc rũdetur: q̄ vrban⁹ sciẽs q̄ alia via erat circa hoc p̄uisũ: non se specificauit amplius in particulari: sȝ solũ ꝯcessit: q̄ cõmissio facta p̄ monasterijs p̄me regule scẽ clare: extenderetur seu cõmunicaretur monasterijs secũde regule: put in p̄logo dicte regule Urbani cõtinet̃ fo. 283. tracta. 3. ⁊ fo. 293. tracta. 2. Concesserat autem Gregori⁹. 9. ⁊ voluit: q̄ visitatores ⁊ capellani seu ꝯfessores monialiũ scẽ Clare essent frẽs minores: ⁊ p̄ ꝯñs visus est cõcedere omne qd̄ necessariũ erat ad excõmunicationẽ suoꝝ officioꝝ. Uisitatoribus. s. ad visitandũ. Alijs aũt posuit casus determinatos in qbus ingredi possent clausurã: loquẽdo cũ monialibus ⁊ dicendo.

Responsio.

Gregorius papa. 9.

Uestris pijs supplicationib⁹ inclinati: fratrib⁹ minorib⁹ q̄ monasteriorũ vestroꝝ obseqijs deputant̃: vt p̄ exercẽdo monasterioꝝ ip̄soꝝ ope: vel illis cõseruandis ab incẽdio: seu latronibus defendẽdis: aut frat̃ p̄sbyter cũ fratrum ip̄oꝝ clerico maturo morib⁹ ⁊ etate p̄ audiẽdis ꝯfessionibus vestris: ⁊ extrema vnctione: ⁊ alijs sacramentis ecclesiasticis exibẽdis vobis infirmitate cogente: ac sepeliendis corporibus decedentium sororum: monasteria ip̄a: sm̃ formam que in regula vestra noscitur contineri: ingredi valeant: liberam cõcedimus auctoritate p̄sentium facultatem fo. 48. tractatu. 2. et fo. 131. Et in vltimo capitulo primo regule scẽ Clare dicit̃: q̄ pro confessione infirmaruz

q̄ ad locutoriū ire nō pōsit: p cōfessādis eisdē: ꝛ p extrema vnctiōe: ꝛ p aīe recō
mēdatiōe liceat ꝯfessori cū socio itroire fo. 283. trac. 3. ꝛ. ffo. 293. ¶ Sed circa

De ꝓtectori-
b⁹: ꝛ coꝝ cō-
missionibus.

supradicta ē notādū: q̄ ꝓtectores cū eēnt ꝑncipales ꝑlati monialiū: disposue
rūt de visitatiōe illaꝝ ꝛ aliis reb⁹ gubernatiōnē ipsaꝝ ꝯcurrentib⁹ illa q̄ suo
tpe visa sunt expedire: extēdēdo aut restringēdo auctoritatē suoꝝ cōmissa-
rioꝝ ad libitū suū: ꝛ forte nō curādo de his q̄ Gregori⁹. 9. statuerat: vt supra
positū est. Inter quos ꝓtectores successit vn⁹ dn̄s Mathe⁹ appellat⁹ q̄ volēs
se exonerare a cura monialiū: subdelegauit gubernatiōez ipsaꝝ gn̄ali ꝛ ꝓuin
cialib⁹ ministris dādo illis ꝑmo quādā cōmissionē. Et q2 visuz ē ei cōmis-
sionē illā esse diminutā in aliqb⁹: dedit aliā in supplemētū illi⁹ vt habetur
fo. 33. ꝛ. 34. ꝛ. 35. trac. 1. in qb⁹ ꝯcessit ea q̄ in hmōi cōmissiōib⁹ ꝯtinent. De
functo hoc ꝓtectore expirauerūt ille cōmissiōes. Et ob hāc causaz. s. q2 iam
nulli⁹ erāt valoris: nō fuerūt posite in scd̄a impssione libri Monumēta ordi
nis nūcupati: lz ꝑ errorē posite sunt in ꝑma impssiōe eiusdē libri. Ex quo se-
cutū est: q̄ aliq decepti sunt volēdo se adiuuare ꝑfatis cōmissiōib⁹: ꝛ addu-
cendo illas ad suū ꝓpositū: ꝑsertim qdā in quodā libello seu tractatu quē cir
ca hmōi materiā edidit. Et q̄ ꝑ mortē ꝓtectoris ꝑfati expirauerint sue com
missiōes: ptz q2 ꝑm iura ꝑ mortē delegātis expirat delegatio. Itē q2 lz ille ꝓ-
tector adhuc viueret: Martin⁹ papa reuocauit illas: auferēdo auctoritatez ꝛ
ptātē a ꝓtectore i hoc casu vt hētur fo. 38. trac. 1. ꝛ ffo. 36. Idcirco ab hmōi

Nota.

cōmissiōib⁹ cauēdū est. ¶ Protectores aūt q ꝑfato dn̄o Matheo successerūt:
noluerūt facere ꝑlatis ordis ꝯfilis: aut ꝑlati noluerūt eas accipe de manu il-
loꝝ: quapropter forte vidētes summi pōtificis q̄ ꝓuisione ꝓtectoꝝ suaꝝ cō
missionū nō gubernabāt recte moniales: volētes apponere remediū i hoc: cō
miserūt on⁹ gubernationis eaꝝ ordini nr̄o minoꝝ: seu ꝑlatis eius in gn̄ali: ꝛ
aliquorum monasteriorum, per commissiones seu ꝓuisiones speciales. Talit
q̄ auctoritas quā ordo nr̄e hz sup hmōi mōiales: nō depēdet a ꝓtectore: sed
immediate a papa. Et sic cum ordo habeat hāc specialē commissionem a se
de aplica: hn̄t visitatores ꝛ frēs ꝺputati ad ꝑuiciū monialiū lniam specialez
ꝯformiter ad rl̄az nr̄az: q̄z vis ꝑfata lnia Gregorij. 9. nō ꝑcessisset. Ita q̄ per
vnā viā ꝛ ꝑ aliā: visitatores: ꝛ frēs ꝺputati obseqis hmōi monialium: absq3
scrupulo pōsit ingredi clausurā suoꝝ monasterioꝝ in casibus ꝑ Gregoriū. 9.
specificatis: vt ꝫ patuit. ¶ Circa supradicta tamen ꝛ inferi⁹ dicendā oportet
aduertere: q̄ post prefatam concessionem Gregorij noni: et sufficientem spe-
cificationem casuum in quibus frēs minores licite possunt igredi clausurā
monasterioꝝ hmōi: aliq sūmi pōtifices āpliauerūt ꝑdicta. Nā bonifaci⁹. 8.
ꝯcessit: q̄ frēs mī. inuitati a ꝑlatis ecclesiasticis: possint vna cū ipsis i suis dio-
cesib⁹ mōasteria monialiū igredi ad visitatiōis offiū impēdēdū ꝛc. Et Ni-
colaus. 5. ꝯcessit ꝑuitricib⁹ monialiū: vt sub certo mō ꝛ certis dieb⁹ possent
ingredi clausurā ipsaꝝ: vt supi⁹ late dictū est. Et Alexāder. 6. ꝯcessit gn̄ali ꝛ
ꝓuicialib⁹: ꝛ ꝯfessorib⁹ ꝑ eos deputatis: vt ꝑ rōnabilib⁹ causis iterdū occur

Nota hīc in
frascripta.

rētibus: put ꝑm deū expedire viderēt: possent sibi igredi clausuꝝ ꝛc. Nouis
sime tn̄ Leo. x. iformatus q̄ occasiōe ꝑfataꝝ ꝯcessionū: ꝛ ꝯsiliū: sēqbāt nō-
nulla incōueniētia: reuocauit oēs hmōi ꝯcessiōes ꝑ quodā breue vbi sic di

cit. Lȝ ꝑ regłaria scte clare: ⁊ ordis minoꝝ instituta: optime ꝓuisuz sit qño ⁊ qñ: ⁊ qua solēnitate ad ipas moniales: ⁊ intra clausurā monasterioꝝ ipsarū ingrediēdū sit: nihilominus in nonnullis locis cōfessores ⁊ rectores q ꝑ tpe ad regimē ipsaꝝ ⁊ gubernationē deputāẗ: laxius forte q̄ȝ debeāt licētijs a pli. minus timorate impetratas: ⁊ formā illaꝝ ꝑtermittētes: ad easdē moniales non subsistēte illo necessitatis casu limitato: sȝ ꝑ quauis leui causa ingredi pmittūẗ: in ipsoꝝ frm̄ aiaꝝ ꝑiculū ⁊c. Auctoritate aplica: sub eterne maledictionis interminatione: in ṽtute scte obie ꝓhibem⁹: ne qs fr confessor ipa rū monialiū: aut aliqs alius frater: cuiuscūqȝ ꝓheminentie aut officij inter vos sit: ad ipsas moniales: aut in ipsaꝝ monasterioꝝ ingredi vł intrare: nisi in casibus in eaꝝ rła: ⁊ istitutionibus ipsius ordinis vři contētis: ⁊ quo ad ipsoꝝ monasterioꝝ ingressuz editis liceat. Nec ēt alie vtriusqȝ sexus ꝑsone sclarcs: ēt ꝑtextu cuiusuis indulti: ēt confessionaliū: ꝑdicta monasteria igredi valeāt datis āno dñi. 1514. hētur. ffo. 17. ¶ Itaqȝ ṽtute hui⁹ breuis aplici reuocate sūt oēs ⁊ singlē ꝯcessiones impetrate ad ingrediēdū clausurā ꝑfatoꝝ monasterioꝝ: put sūt supra posite Bonifatij. 8. Nicolai. 5. ⁊ Alexādri. 6. manētibus solū in suo vigore concessionibus Gregorij. 9. ⁊ Urbani. 4. ⁊ ille q̄ post datā ꝑfati breuis repiūẗ facte: put sūt tres quas idē Leo āno dñi 1517. oraclo viue vocis fecit: ⁊ sūt seq̄ntes. ¶ Primo nāqȝ cōcessit: q ꝑlati ordinis mi. possint dare liām suis subditis intrādi clausurā monasterioruz scte Clare ad faciēdū ꝰmonē d eł kalēda: dū mō intrātes sint senes ⁊ vite exēplaris. Aliter. n. noluit ꝯcedere papa. ffo. 62. ¶ Scdo ꝯcessit idē Leo: q q̄ñ moniales scte Clare grauiter infirmāẗ: taliter q non pñt ad cratē venire ad audiendū missaȝ: possit illo tpe sacerdos ꝯfessor eaꝝ: vel ꝑlatus supior introire clausurā. infirmariā: ⁊ monasteriū ad celebrādū: ne tales moniales remaneāt sine missa. dū mō sacerdos ad nulla alia loca q̄ȝ ad altare diuertat: nec moreẗ nisi tāto tpe q̄to īdiget ad celebrādū: nec loquaẗ nisi q̄tū ē op⁹ i missa. ffo. 93. ¶ Tertio idē Leo ꝯcessit: q frēs mi. vocati. rogati aut inuitati a ꝑlatis eccliaꝝ seu a ꝑlatis religiosis vel visitatorib⁹ hñtib⁹ curā aliquoꝝ monasterioꝝ monialiū: ad hoc vt visitēt ꝑdicta monasteria: vel exerceāt oīa alia q̄ in mōasterijs sibi subiectis exercēt: aut ad hoc vt intrēt cū ipsis ꝑlatis siue visitatorib⁹ ad vidēdū officinas ⁊ totū monasteriū interi⁹, possint sicut pñt in monasterijs sibi subiectis: siue intra vel extra clausurā visitādo: ⁊ alia faciēdo: vel cū ipsis ꝑlatis intrādo: nō obstāte ꝓhibitione sue rłe: vel d̄clarationū eiusdē rłe. dū tñ ꝑdicti frēs si fuerint subditi: hoc faciāt d̄ liā suoꝝ ꝑlatoꝝ. ffo. 61. ¶ Notādū ē tñ circa oēs casus supradictos i qb⁹ ꝯcediẗ posse ingredi clausurā q̄ sūt erga monasteria scte clare: vltimo dūtaxat excepto quapropter si monasterioꝝ aliaꝝ religiosaꝝ habuerint gubnationē: attēdāt ad auctoritatē q̄ ipsis ꝯcediẗ in rła ⁊ ꝑuilegijs ipsaꝝ. Nā lȝ sit minister gñalis nō ꝑt ingredi in aliquo monasterio religiosaꝝ alteri⁹ ordis absqȝ spāli liā pape. Idcirco opȝ bñ aspicere rłaȝ ⁊ ꝑuilegia taliū monialiū: ne limites excedēdo quos scti pres posuerūt trāsgressores sui voti efficiāẗ. ¶ Eādē resolutio supradictaꝝ triū ꝯclusionū ē: q̄ lꝫ null⁹ fr minor ꝑt igredi (absqȝ trāsgressiōe sue rłe) in monasterijs monialiū cuiuscūqȝ religiōis: excepto mīstro gñali ac vi-

Cas⁹ ꝯcessi ꝑ Leonē ad ingrediēdū ad monasterioꝝ clausuram.

¶ Resolutio triū ꝯclusionū supra positaꝝ.

sitatorib⁹: ⁊ fratribus deputatis suitio mōialiū sctē clare i casibus supradictis:
Nota bene. qualificatis put i ipsis cōtinet: ⁊ i tribus pfatis p Leonē cōcessis. Ideo igredi ad dādū velamē: seu ad vidēdū darent: aut ad pfessionē monialiū: seu ad visitandū ɔsolatas vel infirmas: aut ɔfessor accipiendo occasionē intrandi ob renouationē sacri: vt aliquē frēm introducat secū: cū tñ tūc non sit tps in quo sm ɔitatē deberet hoc fieri: vel sub colore edificioꝝ seu alicui⁹ opis exercēdi: nō hñdo illd p fine pncipali: aut carēdo arte ⁊ idustria ad dādū ordinē in hoc: seu qñ nō ē necesse q frēs dent talē industriā ⁊ ordinē: qꝛ sufficiūt artifices sclares: aut moniales: vel cū absqꝫ timore defectus pt a foris sufficiēter dari forma ⁊ industria: aut sub qbuscūqꝫ alijs inuētionibus. fictiōib⁹. fraudib⁹. colorib⁹ seu excusatiōib⁹: quis foret i casib⁹ ɔcessis. Oīa .n. hmōi sūt clare phibita p rlaz nraz: qꝛ vt dr i clemētina Exiui d paradiso: de ɔboꝝ signi. vbi aliqd alicui gñalr phibet: qd expsse nō ɔcedit: intelligit d ligatū.

Additio. **Additio.** In libello supi⁹ allegato ponūt aliq notabilia circa hmōi nraz: ⁊ sūt q sequūt. ¶ Primū ē: q lꝫ intrās clausurā pfatā cū licētia sufficiēti: put i casib⁹ ɔcessis p rlaz: seu alias debeat exire statī finito
Pro scrupulosis. negocio p quo igressus ē: quis tñ aliquātulū demoret: vel se ɔtineat: dū tñ nō sit corrupta intētiōe: ⁊ quadā curiositate circūeunt officinas: aut loquat cum aliqb⁹ monialib⁹: nō ppterea incurrit aliquā cēsurā. Verū tñ si corrupta intētione supradicta faceret: nō excusaret ab incursu cēsuraꝝ. ¶ Alterꝝ notādū est: q exceptis visitatorib⁹: ⁊ frib⁹ dputatis ad obsequū monialiū: null⁹ fr ppt aliquā causaꝫ pt ingredi clausurā hmōi nisi in casu extreme necessitatis. Verbi exēpli causa: sic aliqua monialis eēt ppinqua morti: ⁊ nō adesset ɔfessor q illā audiret in ɔfessiōe: aut in defectū socij. Tūc .n. possit ali⁹ sacerdos itroire: vel ɔfessor accipe aliū sociū: cessante fraude. ✠. ¶ Et qꝛ vltra transgressionē rle: frēs minores itrādo clausurā religiosaꝝ sctē clare: ⁊ scti dnici incurrunt excōicationē papalē: ⁊ nō solū ipi sꝫ et qcūqꝫ alie psone religiose aut ecclīastice vel sclares: apponet declaratio huius seqnti conclusione.

uarta ɔclusio ē: q frēs mi. intrādo clausurā monasterioꝝ sctē clare aut scti dnici: absqꝫ supradicta licētia pape: vltra trāsgressionē sue rle: incurrūt ipo facto excōicationē papalē. Que excōicatio extendit vniuersalr ad quascūqꝫ psonas cuiuscūqꝫ stat⁹: aut ɔditionis existant.

¶ Circa hūc ɔclusionē est sciēdū: q lꝫ pfata excōicatio iposita eēt p papā: tñ qꝛ in particularib⁹ extrauagātib⁹ ɔtinebat: noticia illi⁹ nō hēbat nisi ab ali-
Florentinus qb⁹ religiosis: quousqꝫ vn⁹ eoꝝ .s. btūs ātonin⁹ archiepus florētinus inter alias excōicatiōes papales eā posuit in .3. pte sue sūme .ti. 25. c. 7. dicēs sic. Intrātes monasteria monialiū ordis pdicatoꝝ: in casu nō ɔcesso: ipo facto sūt excōicati: nō absoluēdi nisi p papā. Idē de itrātib⁹ monasteria monialium
Angelus. sctē clare ⁊c. postq̄ pdict⁹ doctor posuit ista i libro cōi: ⁊ sitr Angel⁹ d clausio: ⁊ alij sūmiste: data est amplior noticia hmōi excōicationis: lꝫ tñ adhuc a multis ignoret: qꝛ nō publicat i ecclījs ⁊ alijs locis publicis. Ideoqꝫ q ignorāter igrederet: dū tñ nō eēt eoꝝ ignorātia crassa: nō icurreret hmōi excōica

tione: put dicit pfat⁹ florētin⁹ p hec vba. In locis vbi tales ſnie nūq̄ vl. q̄
nūq̄ ſūt pmulgate: ſi q̄s itraret talia monaſteria neſciēs talē ſniaȝ eē ipoſitā:
⁊ nō cā maleſaciēdi: puto q̄ non icideret in ſniaȝ. Lȝ aūt vt inq̄t iſte doctor:
nulla ignorātia excuſet itrātē cā maleſaciēdi: tn̄ alij aſſerūt q̄ adhuc in iſto
caſu ſi ignorātia nō ſit craſſa: vt dictū ē: nō icurreret cēſura pdicta. Nā ppf Nota.
exceſſū itētiōis corrupte maleſaciēdi: ſufficiēs ē pena legis diuine. ſ. peccare
mortalr: obligariq̄ȝ ad penā eternā: abſq̄ȝ hoc q̄ addat pēa legis poſitiue: q̄
trāſgrediēs ignorabat. Qui vo lati⁹ hoc videre voluerit legat Angelū i di-
ctiōe excōica. 7. caſu. 47. ⁊ Roſellā i dictiōe ignorātia. q. p totū: ⁊ ibi remiſ-
ſionē inueniet ad loca vbi origialr tractat hec materia. Igit nō curādo āpli⁹
dicere d his q̄ tāgūt mōiales ordis pdicatoꝝ: dimittēdo frib⁹ eiuſdē ordis vt
ſua dubia examinēt: recolligēdo nos ad ea q̄ tāgūt nr̄a mōaſteria ſcē clare:
notabim⁹ q̄ pfata excōicatio d q̄ florētin⁹ ⁊ alij locuti ſūt: poſita ē p eugeniū
4. vt hēt fo. 2. tra. 1. ⁊. ffo. 49. ſub tenore ſeq̄nti. Eugeni⁹ ēps ſu⁹ ſuoꝝ dei: Eugenius
ad ppetuā rei mēoriā. Ad ea q̄ ſcilicē ⁊c. Nihilomin⁹ phibētes oīb⁹ ⁊ ſinglis: pa. 4.
tā clericis q̄ religioſis: ⁊ ſclarib⁹ pſonis: cuiuſcūq̄ȝ ꝯditiōis. grad⁹. pheminē-
tie: vel dignitatis exiſtāt: ſub pena excōis: quā trāſgrediētes ipo facto icurrāt:
⁊ aq̄ nō niſi a romāo pōtifice poſſint abſolui: pterq̄ȝ i mortis articlo ꝯſtitutī:
q̄cū i pfata mōaſteria ſcē clare: nec aliq̄d ipoꝝ igredi pſumāt: pter formā
ſteꝝ puiſionū aplicaꝝ ſup hoc editaꝝ. hec eugeni⁹. Sȝ notādū: q̄ ſixt⁹ 4. ꝯceſ Sixt⁹ pa. 4:
ſit: q̄ ꝯfeſſores nr̄i ordis poſſint abſoluere mlieres igrediētes mōaſteria hmōi:
ēt ſi malicioſe: ⁊ ex malo aīo itraſſent. fo. 46. tra. 1. ⁊. ffo. 68. Et idē ſixt⁹ con
ceſſit: q̄ viri itrātes mōaſteria ſcē clare: ⁊ ſcēi dn̄ici: ignorāter: ⁊ ſine dolo poſ
ſint abſolui a ꝯfeſſorib⁹ mōialiū. ¶ Itē ē notādū: q̄ Grego. 9. q̄ āte eugeniū Gregorius
4. multis ānis pceſſit: pmulit excōis ſniaȝ ꝯtra quoſcūq̄ȝ xp̄i fideles pſumē pa. 9.
tes igredi mōaſteria ſcē clare extra caſus i rla ipaꝝ ꝯtētos: vt pȝ fo. 48. tra.
2. ⁊. ffo. 131. ¶ Poſſȝ ergo dicere aliq̄s cū iā poſita foret excōicatio ꝯtra ingre- Obiectio.
diētes mōaſteria ſcē clare: ſupfluū fuit pmulgare iteꝝ aliā ſimilē excōicatio-
nē i eodē caſu? Ad hoc rſidet: nō fuiſſe ſupfluū: imo neceſſariū q̄d eugeni⁹
fecit: q̄ excōicatio p gregoriū pmulgata: nō extēdebat niſi ad mōaſteria vbi Reſponſio.
obſuabat regula quā tunc moniales hēbant. ſ. pmam regulā quā ipſe con-
firmauerat: q̄ tunc non erat adhuc alia. Et ſic monaſteria aliaꝝ religioſaꝝ
ſcȝ ſcde regule: quam edidit Urbanus poſt multos annos: non includeban
tur ſub conſtitutione ſeu puiſione Gregorij. 9. Item q̄ excommunicatio
pfata Gregorij ſuſpendebatur: q̄ non erat vſu comprobata: nec acceptata: a
paucisq̄ȝ cognita. Nondū. n. erat poſita in publico: cū in nullo libro cōi: con
tineretur: put ſupra dixim⁹ factū de impoſita per Eugenium. Ad ſupplen-
dum igitur defectum q̄ in prouiſione Gregorij erat: fecit Eugenius ſuā pui
ſionem gnalem: reſeruando ſibi ⁊ ſedi aplice abſolutionem ingredientium
monaſteria ſancte Clare: cuiuſcunq̄ȝ regule forent ſcȝ iam pme q̄ ſecunde.
Et iſtam poſuerunt doctores in ſuis libris: vt ad noticiam vniuerſoꝝ perue
niret. ¶ Utrum autem fratres minores incurrant ſimiliter excommunica- De ingreſſu
tionem intrando monaſteria tertij ordinis: ſicut intrātes monaſteria ſancte clauſure ter-
Clare: dubium eſt. Aliq̄bus vr̄ q̄ ſic: q̄ vt habetur. fo. 46. trac. 1. ⁊. ffo. 42. tiariaꝝ.

Eugeni⁹. 4. statuit: q̄ in om̄ibus tertij or̄dis soror̄ꝝ ⁊ monialiū collegijs: frēs minores de accessu ⁊ ingressu sic se habeāt sicut seruatur in monasterijs sācte Clare. Alijs videtur q̄ non: q̄ illud decretū Eugenij quo ad excõicationē potest intelligi de tertiarijs seruantibus clausurā. Tu videris.

Dubium.

Ceterū quo ad excõicationē supradictā resultat sequēs dubiū. s. an in casu quo intrās clausurā monasterioꝝ incurrit excõicationē: incurrāt similiter eam

Responsio. abbatissa ⁊ moniales apientes portā. ¶ Respōdetur: q̄ licet grauissime peccēt moniales apiendo in tali casu: q̄ p regulā suā est ipsis ꝓhibitū: ⁊ p̄ceptū q̄ nō admittāt aliquā ꝑsonā absq; sufficiēti līa: ꝓ serti si mala intētione apiant: nō tñ incurrūt excõicationē: cū non sit imposita tali casu. ꝓbatur hec: q̄ nō repitur aliqđ ius cõmune: aut ꝑticulare hoc dicēs. Quicūq; aūt dicit in aliquo casu incurri excõmunicationē a iure cõmuni vel particulari: dz ostēdere tale ius: vel vñ dicitur: cū non possit esse nisi ꝟtute statuti ecclīastici. Aliter aūt eadē facilitate ꝯtēnitur qua ꝓbatur. Et facit ad hūc ꝓpositū qđ dicit Scot⁹ in. 4. dis. 17. cōtra glosatorē de penitē. dis. 5. q dixit in sua glosa: q̄ ꝯfessio erat imposita p statutū ecclie. Sup quo ait Scot⁹. Salua sua grā: irrationabiliter loquitur. Turpe esse eni theologo dicere aliqđ esse in biblia: ⁊ nescire vbi illud inueniret. Et ita debet esse canoniste dicēti aliqđ eē ex traditione ecclie: ⁊ nō inuenire in canone. Et q̄ nō inueniatur tale canō ḡnale aut particulare cōtra apientes. ⁊c. Patet ex hoc: q̄ nullus doctoꝝ antiquorū aut modernoꝝ facit mentionē de tali excõicatione: q̄uis ꝑuigilauerūt ⁊ laborauerūt cū grādi diligētia recolligere in suis sūmis ⁊ tractatib⁹ oēs excõicationes q̄ p ius cõmune: ac p extrauagātes habentur: vt instruerēt seu auisarēt ꝯfessores ⁊ ꝯfitentes. Nec pōt dici q̄ si nō posuerūt hm̄ōi excõicationē: fuit q̄ nesciebāt statuta ⁊ ꝑuilegia ordinis scte Clare: q̄ multi ex illis fuerunt reformatores seu visitatores monasterioꝝ dicti ordis: ꝑut fuerūt auctores sum marū angelice: ac roselle: aliq; q post illos scripserūt: q̄bus nō licebat ignorare: ꝓserti scribēdo in casu ⁊ dicēdo. Excõicati sunt intrātes monasteria monialiū. ⁊c. clarū est q̄ ꝯsciētia ipsoꝝ nō ꝑmisisset eis qui dicerēt. Et etiā excõicat⁹ sunt moniales apientes portā: ⁊ aliq̄s itroducētes in casib⁹ nō concessis.

¶ Restat nūc rñdere quattuor motiuis: q̄ dederūt vel dare pñt alicui occasio-

Obiectio cõ tra p̄dicta. nē scrupulādi ⁊ dicēdi ꝯtrariū. s. q̄ apientes incurrāt. ¶ Primū motiuū est dicere q̄ gregori⁹. 9. in bulla supius allegata dixit: q̄ faciētes ꝯtra cōtenta in regulā monialiū circa ingressū clausure incurrerēt excõicationē. Sed q̄uis aliq sic istud allegāt: nō cū sub tali forma hētur in ꝑfata bulla: imo subsequē-

Responsio. tib⁹ ꝟbis. Qđ a nob oli in minori officio cōstituti circa igressū eiusdē ordinis: vcz q quomō ⁊ q̄ñ ingredi valeāt in regula dictaꝝ monialiū institutū esse dignoscitur: ab vniuersis ⁊ singulis inuiolabiliter obseruetur. Qui aūt cōtrai re ꝑsumpserit: eos excõis sentētie decerni⁹ subiacere. fo. 48. tra. 2. ⁊ fo. 132. Itaq; pontifex iste p hm̄ōi bullā nō excõicat nisi itrātes: dūtaxat: vt supradictū est. Et dato casu q̄ exꝑsse dixisset in illa bulla: q̄ apientes portā: ⁊ ingredi ꝑmittētes in casib⁹ nō ꝯcessis: incurrerēt excõicationē: adhuc intelligēdū fo-

tet ꝺ monialibꝰ p̄me regule: quā ip̄e approbauerat: ⁊ q̄ tūc solūmō erat. p̄bat
vnū ⁊ alterū p̄dictoꝝ p lr̄az bulle supiꝰ inserte: q̄ dicit. Circa ingressū: vꝫ q. s.
intrātes. q̄mō. s. associati. q̄n̄. s. ante ortū solis: aut cū alijs circūstātijs: seu q̄li
tatibꝰ similibꝰ ꝯtētis in p̄fata p̄ma regula. Itaqꝫ solū intrātes: aut nō s̄uātes
tēpꝰ: ⁊ modū i dicta regla p̄ma posita: icurrūt excōicationē gregorij: ⁊ nō apiē
Et licet exp̄sse posita essꝫ etiā ꝯtra apientes: possēt excusari p ignorātiaꝫ le
gitimā: cū esset amplior cā ignorādi: eo q̄ nō foret publicata sicut excōicatio
iposita p Eugeniū. Et adhuc nō defuit q diceret: q̄ p̄fata excōicatio gregorij
nō est ꝯtra intrātes clausurā: sꝫ ꝯtra intrātes ordinē nō seruata forma ibi tra
dita. Nā dr̄ in bulla. Circa ingressū eiusdē ordis. ⁊c. Dato tn̄ q̄ incurrāt in
trātes clausurā: ſi apiētes portā nō incurrūt in excōicationē: vt p̄batū ē: nul
lomīꝰ incurreret pticipātes: ꝯsiliū: auxiliū vel fauorē dādo: aut p̄suadendo
ingressū. Nā q̄n̄ imponit̄ excōicatio simplr̄ ꝯtra faciētes aliquā rē: nō habꝫ
locū in ꝯsulentibꝰ: put clicit̄ ex ca. Felicis ⁊ a Clauētina si q̄s suadēte. ꝺ sen.
excōis. Et ponit exp̄sse Angelꝰ in dictione excōicatio. 7. §. 7. p hec v̄ba. Utrū
ꝯsulētes vel fauorē dātes: ⁊ inducētes alios ad aliqd p̄dictoꝝ faciendū. s. p̄ Angelus.
pter qꝺ infligunt̄ excōicationes: sil̄r sint excōicati? Rn̄det̄: q̄ nō. nisi exp̄sse ex
p̄mant̄ etiā ꝯtra dātes ꝯsiliū. auxiliū. ⁊c. Idē pōit siluestrina. Excōicatio. 10.
q. 4. §. 3. p̄bat hoc idē magis fundamētalr̄ Caietanꝰ in sūma de pctis. Ex
cōicatio in p̄ncipio. Et ꝺ multis q̄ circa hūc casū illic scribit: ponemꝰ hic qꝺ Caietanus.
magis facit ad p̄positū. Dicit itaqꝫ. Cōsulens aūt aut mandās solū: dr̄ interp̄
tatiue facere. In cuiꝰ signū: q̄n̄ canonū ꝯditor vult ꝯp̄rehēdere nō solū faciē
tes: sꝫ coopantes: extēdit apponendo. Quicūqꝫ: ⁊ quomōcūqꝫ dederit ꝯsiliū.
auxiliū vel fauorē. Aliq̄n etiaꝫ dicit. Et q̄cūqꝫ mandauerit. q̄n̄qꝫ. Quicunqꝫ
fuerit mediator. Ex his. n. ⁊ similibꝰ appositionibꝰ significat̄: q̄ nisi apposi
tiones hmōi fierent: soli faciētes essent excōicati. Et p̄pterea opꝫ lectorē: vel cō
fessorē esse cautū: ne si preceps ad iudicandū coopatores excōicatos. Legat di
ligent̄ igit̄ v̄ba textꝰ: seu sn̄ie: ⁊ videat quas actiones excōicat: ⁊ solus faciētes
illas actiones indicet excōicatos: nisi sint etiā excōicati dantes ꝯsiliū. auxiliū:
vel fauorē. ⁊c. Et lꝫ q̄ntū ad pctūꝫ agentes ⁊ coopantes peccēt: ac deū offendāt
plus minusue: s̄m qꝺ fuerūt cā pcti. Iuxta illud ap̄li ad Ro. p̄mo. digni sūt
morte non solū q agūt: sꝫ etiaꝫ q consentiūt: tn̄ quo ad excōicationē ecclesie: il
li solū ꝯp̄rehendunt̄ q ab imponēte exp̄ssi sūt. ¶ Non curamꝰ nūc dicere q̄lit̄
apperiens posset incurrere excōicationē: aperiendo scꝺo illi q p̄mo intrasset in
casu non ꝯcesso: anteq̄ꝫ talis essꝫ absolutꝰ a p̄ma excōicatione: nā hoc non essꝫ
directe ratione aptionis: sꝫ participationis in crimine cū criminoso: p̄pterqꝺ
iam erat excōicatꝰ. Hoc. n. gn̄ale est in quocūqꝫ participante in crimine cum
illo q taliter est excōicatꝰ. ¶ Alterūꝫ motiuū scrupuli supradicti potuit̄ nasci
de v̄bis q̄ dixit illi dn̄s Matthꝰ p̄ctor: de quo supius fecimꝰ mentionē.
Dixit. n. in scꝺa cōmissione q̄ habet̄. fo. 35. tra. p̄mo. ꝯcedimꝰ etiā potestatem
absoluēdi modo p̄misso: abbatissas. sorores: ⁊ seruiciales monasterioꝝ ordi
nis dicte sancte: q̄ alias admiserunt p̄sonas extrinsecas p modū non licituꝫ:
vel in casibus non ꝯcessis. ¶ Ad hoc r̄ndetur: q̄ dato casu q̄ ex p̄fatis ver Responsio.
bis inferi etur esse excōicatas abbatissaꝫ ⁊ moniales apientes: qꝺ tn̄ nō ē veꝝ.

q2 non sequit᷑. Prelatus dat auctoritatē ad absoluendū ab excōicatione illos
q non interfuerūt matutinis: ergo nō interesse matutinis incurrerūt excōica
tionem. Itaqȝ dato casu ꝙ sic intelligeret᷑: solū cōprehendebat moniales pri
me regule scte Clare: q2 vt dictū est grego. 9. nō posuit excōicationē ꝑ mona
sterijs alterius regule. Nā excōicatio Eugenij post multa tēpora ꝑdicti Mat
thei ꝓtectoris imposita est. ¶ Concludim⁹ igit᷑: ꝙ dicta excōicatio imposita
ꝑ Gregoriū: ⁊ multo minus alia imposita ꝑ Eugeniū: nō ligat moniales ape
riētes extra casus cōcessos: nec dict⁹ ꝓtector tale qd dixit. Et licet expresse di
xisset: cum nō haberēt fundamētū: erat nullius valoris suū dictū: ex quo nul
Alia obie lus scribentiū de tali excōicatione fecit mentionem: ꝓut in primo motiuo di
ctio. ctū est. ¶ Tertiū motiuū predicti scrupuli potuit hēre ortum ex quodaȝ dicto
Florentini. 2. pte. ti. 5. cap. 8. §. 3. vbi ait. In omnib⁹ pene diocesibus est sentē
tia excōis lata ꝯtra ingrediētes monasteria monialiū sine causa necessitatis:
cōtra laicos, clericos ⁊ religiosos: in quā incurrunt ⁊ ipse moniales: si extra
Respōsio. casum nō cōcessum ꝑmittūt intrare. ¶ Sed istud nihil facit ꝓ casu ad quem
allegatur: q2 Florentin⁹ nō dicit ꝙ habet᷑ talis excōicatio: sed premonēdo vel
auisando vult dicere: ꝙ fere in oīb⁹ diocesib⁹ solet poni ꝑ diocesanos epos.
Et dato ꝙ ita esset verū: quot in hoc epatu. n. esset posita: quid facit ad casum
monialium que nequeūt excōmunicari nisi auctoritate apostolica: vel a suis
prelatis? Presertim: ꝙ adhuc moniales monasteriorū subiectorū diocesanis
non cōprehenderet excōicatio posita ꝑ epos: dicendo solum quot ingredien
tes monasteria. ⁊c. vt supra sint excōicati: nisi expresse adderetur in statuto: ⁊
moniales ipsis aperiētes: ꝓut in supradicto primo motiuo de cooperantib⁹:
Ultima ob plene declaratū est. ¶ Quartū motiuū ad idē est: quedā cōstitutio in capitulo
iectio. generali Burdegalēsi āno dñi. 1520. facta tenere sequēti. Si abbatissa ⁊ soro
res aliquam ꝑsonaȝ introduxerint: preterq̄ȝ in casibus cōcessis in regula apo
Responsio. stolicis subiaceāt censuris. ¶ Istud eni facit min⁹ ad ꝓpositū q̄ȝ reliqua su
pradicta: q2 hic capitulū generale nō ponit excōicationem: sed. q. premonēdo
dicit. Scitote ꝙ incurretis excōicationes aplicas impositas cōtra intromit
tentes aliquas personas clausurā monasteriorū: subintelligendo: si forte aliq̄
talis excōmunicationis inueniant᷑. Fuit nāqȝ istud potius ad incutiendum
timorē q̄ȝ ad augendū penā aliquā: cū secundū veritatem tales excōmunica
tiones nō sunt imposite: sicut plene in primo motiuo supradictū est. Et dato
casu ꝙ expresse in dicto caplo generali ꝑ cōstitutionē imposita esset excōmu
nicatio: nullius vigoris iam esset postq̄ȝ bis facte sunt cōstitutiōes generales
ꝓ toto ordine. s. in caplo Burgensi: ⁊ in caplo Assisij. Nō tamen ꝓpter hoc
negamus nō esse possibile ꝙ in aliquo monasterio particulari: aut in aliqua
religione monialiū sit imposita excōmunicatio cōtra moniales aperiētes por
tam: ꝓut expresse cōtinetur in regula monialium cōceptionis beate virginis
cōtra intrātes: ⁊ aperientes in casibus nō licitis. Et similiter in monasterijs q̄
talem excōmunicationē non habent: possunt eam imponere prelati moniali
bus sibi subditis: si necessitas adsit: vel aliqua causa rationabilis. ¶ Rema
Resolutio. net igitur cōclusum: ꝙ solum intrātes clausurā monasteriorum sancte Cla
re: ⁊ scti dñici: ac sororꝝ tertij ordinis: ꝫ opinioneȝ securiorē: aut vbi de nouo

posita fuerit: sine licentia sufficienti: sunt excõmunicati a papa ipso facto. Id
circo recte dictum est in premonitionibus seu auisamẽtia que Reuerendissi
m⁹ pater frater Frãciscus angeloꝝ minister generalis fecit: ꝙ quotienscũqꝫ
aliqui intrãt clausurã monasterioꝝ sancte Clare: nisi in casibus cõcessis: sunt
excõmunicati: ꝛ manẽt suspensi a suis officijs: taliter ꝙ nequeunt audire cõ-
fessiones monialiũ: nec celebrare illis missam, vltra transgressionẽ sue regu-
le: quousqꝫ absoluantur ꝑ habentẽ auctoritatẽ. Et licet actus ꝑ ipsos facti sint
validi tantea ꝙ̃ denũciẽtur: ꝛ nõ sit ꝓhibitum a iure cõmunicare cum illis i
omnibus ac si nõ incurrissent: iuxta determinationem extrauagantis q̃ inci-
pit. Ad euitãda: ꝛ ponit a sũmistis: presertim ab Angelo in dictione excom-
municatio §. nõ tamẽ ꝓpter hoc talis minus peccant nõ se abstinendo: ꝙ̃ si
essent denunciati. Sic eni dicitur in prefata extrauaganti facta in cõcilio cõ-
stantiensi. Per hoc. l. decretum: hmõi excõmunicatos. suspẽsos: vel interdi- Nota cõtra excõicatos.
ctos: nõ intendit sancta synodus in aliquo releuare: vel eis q̃modolibet suf-
fragari. Hinc est: ꝙ tales excõmunicati si celebrant: incurrũt irrigularitates:
ꝛ alias penas quas incurrerẽt denunciati: ꝛ sic pronũciabit iudex quando
eos declarauerit. Nec obstat qđ ponit Rosella in dictione Afsolutio ꝑmo. §.
18. dicens. Nota predicta q̄ valde singularia: ꝛ faciũt ad multa: vt ad statu-
ta q̃ dicũt. Si quis tale quid fecerit: incurret talem penã ipso facto. Et ad cõ-
stitutiones ordinis in quib⁹ pluries dicit: ꝙ si prelati vel fratres fecerint hoc
vel hoc: sint priuati ipo facto suis officijs. Et hmõi. Expedit. n. ꝙ declaretur
ꝑ iudicem anteq̃ꝫ fiat executio. Hec ille bene dicit anteq̃ꝫ fiat executio. Vult
eni dicere: ꝙ debet declarari in forma iuridica aliquod cõmisisse crimẽ ꝓpt
qđ incidit in penaꝫ ipo facto: anteq̃ꝫ in iudicio: seu in foro exteriori ãmouea-
tur ab officio: in cuius priuationẽ incurrit: aut denũciet suspensus. interdi-
ctus. excõmunicat⁹: vel irregularis. ꝛc. Sed licet nõ sit declaratus: si aliquid
de sibi ꝓhibitis exercuerit: peccabit: ꝛ incidet in penas: ac si fuisset denuncia
tus. ¶ Et si adhuc forte in cõtrariũ huius adducat statutũ capituli generalis Obiectio.
celebrati apud portiunculã: ãno dñi. 1526. dicens. Declarat generale capitu- Statutũ generale,
lum: ꝙ vbicunqꝫ in statutis generalibus vel ꝓuincialibus taxatur incurren
dum ipsofacto in talẽ penam: nõ incurritur nisi post denunciationẽ factam
a prelato: dico: ꝙ hic vr esse implicatio contradictionis: dicendo ꝙ incurrit
ipo facto in talẽ penam: ꝛ postea ꝙ non incurratur nisi post denunciationeꝫ Responsio.
factam a prelato. Idcirco intelligendum est voluisse dicere capitulum gene-
rale ad euitandũ periculum cõscientie: ꝙ nullũ statutum haberet in hoc casu
vigorem incurrendi in penam ipo facto. Et potuit hoc facere in his que tan
gunt suas ꝯstitutiones: cum possit illas ponere: ꝛ ãmouere quãdo ꝛ quomo-
do sibi videbitur. Sed hoc non põt facere respectu penarũ eclesiasticarum:
quia in ipsis quando sunt ipo facto: statim incurritur. Postq̃ꝫ ergo visuꝫ est
qualiter frẽs minores nequeunt ingredi monasteria supradicta: nisi illi qui
bus a sede aplica concessa est licentia specialis: ꝛ ꝙ aliter facientes incurrunt
excommunicationum: videre oportet: vtrum licet non posset intrare clausu-
ram: possint accedere ad locutorium: ꝛ alia loca ꝯmunia exteriora? Pro cu-
ius euidẽtia ponitur sequens ꝯclusio.

Quinta cóclusio:frés minores: non solũ nequnt ingredi clausurã monasterioꝝ monialiũ: vt dictũ est:sꝫ nec accedere ad locutoriũ:nec intrare ecclia: vel alia loca exteriora vbi persone alterius status licite accedunt:absqꝫ sufficienti causa ꝛ licentia. ¶ Ueritas hui⁹ con-

Gregorius pa.9.

clusiõis pꝫ ꝑ Gregoriũ.9.in ꝺclaratione nr̃e regule sic dicenté. fo.11.trac.3. ꝛ.ffo.2.tracta.2. Ad alia loca vbi hoies seculares ꝯueniũt:pñt frés illi causa ꝑdicatiõis:vel elemosyne petẽde accedere:qb⁹ id a supiorib⁹ suis:p sua fuerit maturitate ꝯcessũ. Exceptis sp ꝑdictaꝝ monasterioꝝ iclusaꝝ locis.s. scẽ clare:ad q̃ nulli daꝛ accedẽdi facultas:sine licẽtia sedis aplice spãli. Et qꝛ sicut i ꝑma ꝯclusiõe dictũ é:post ꝑfatã declarationẽ Innocẽ.4.fo.3.trac.2.ꝛ.ffo.4. trac.2.ꝛ Alexã.4.ffo.5.trac.2.i suis declaratiõib⁹ aliq̃ntulũ deuiauerãt a ꝺclaratiõe Gregorij supradicta: Nico.3.vt hẽꝛ fo.4.tra.2.ꝛ.ffo.11.tra.2.i sua so-

Nico. pa.3.

lẽni ꝺclaratiõe:q̃ nũc ꝑcipue vtimur:ꝛ vbi q̃dq̃d boni é in religs includiꝛ: ꝯfirmauit iteꝝ:ac ꝺ nouo statuit ꝺclaratũ in hoc casu ꝑ Grego.9.reuocãdo ordinatũ in ꝯtrariũ ꝑ supradictos Innocẽtiũ ꝛ Alexã.vt pꝫ ꝑꝑꝛ finẽ sue declarationis:cũ post replicationẽ ꝟboꝝ supradictoꝝ ꝯtentoꝝ in ꝺclaratione Grego.9.inferi⁹ dicit. In oib⁹ ꝛ singlis illis articlis q̃s ꝯstitutio ista ꝯtinet: q̃cq̃ ipsi vel eoꝝ aliq ꝯtineãꝛ in alijs lrĩs aplicis supradictis:hãc nr̃aꝫ ꝯstitutionẽ.ꝺclarationẽ.seu ordinationẽ tm̃ a frĩb⁹ ipsis ꝑcise:ac inuiolabiliꝛ ꝺcernim⁹ ꝑpetuis tpib⁹ obseruãdã. ¶ Notãdũ é aũt circa ꝑdicta:q̃ supior q̃ debꝫ

Quis possit licentiare ad monasteria monialium:

dare ꝑfatã licẽtiaꝫ:dꝫ eẽ plat⁹ ꝑꝑus frĩs cui daꝛ:qꝛ dꝫ examinare si é illi⁹ maturitatis quã ꝺclaratio dicit. Et ad hoc é op⁹ q̃ agnoscat illũ. Ita q̃ frĩ q̃ se reperit vbi nõ hꝫ supiorẽ ꝑꝑiũ:nõ ꝑt licẽtiari ꝑ ꝑlatũ monasterij:vbi tũc é:et si minister ꝑuincialis sit:cũ nõ sit su⁹ ꝑlat⁹. Uerũ tñ si frĩ hꝫ licẽtiaꝫ sui ꝑꝑij supioris ad hoc:nõ eẽt necẽ petere illã a ꝑlato monasterij:vel ꝑuinciali vbi ꝑ tũc é: qꝛ sicut non ꝑt illã ꝯcedere:ita nec amouere:cũ nõ sit ꝑlat⁹ su⁹:q̃uis de facto possit illã impedire. Idcirco ꝺr in declarationib⁹:illi qb⁹ a suis supiorib⁹ ꝛc. ꝛ nõ dixerit absolute a supiorib⁹. ¶ Sꝫ notãdũ:q̃ post ꝑfatas ꝺclaratiões:facte sũt aliq̃ ꝯcessiones aplice qb⁹ daꝛ maior auctas ꝑlatis vt possint licentiare frẽs suos subditos ad loca exteriora ꝯcessa ꝑ ꝺclaratiões.q̃ ꝯcessiões sequñꝛ.

Eugenius pa.4.

¶ Primo:ferꝛ q̃ Eugeni⁹.4.ꝯcessit:q̃ frẽs mi.possint itrare i locis q̃rũcũqꝫ monialiũ:vbi seculares cõiter intrãt:ꝺ licẽtia suoꝝ ꝑlatoꝝ:qñ mittunꝛ:vt hẽꝛ ffo.261.Sꝫ aduertendũ:q̃ hmõi ꝯcessio non reputaꝛ certa:immo crediꝛ:q̃ fuit ꝺfect⁹ in impssore:ita q̃ vbi positũ é:possint intrare:ꝺbebat addere:ꝛ ꝑdicare. Hoc é:possint intrare ad ꝑdicandũ. ꝑbaꝛ hoc:qꝛ Nico.5.q̃ successit Eugenio:i hoc casu:ꝯcessit frĩb⁹ mi.q̃ possint itrare ꝛ ꝑdicare i ecclijs ꝛ locis monialiũ scẽ Clare:ꝛ aliaꝝ q̃rũcũqꝫ:vbi seculares cõiter intrãt:ꝺ licẽtia suoꝝ ꝑlatoꝝ qñ mittũꝛ ffo.65.ꝛ.ffo.99. Pius ẽt:q̃ successit ꝑfato Nicolao concessit frẽs posse predicare:ꝛ intrare in locis quarũcunqꝫ monialium:vbi seculares cõiter intrant:de licẽtia suorum prelatorũ quando mittuntur.ffo.66. Idem ꝺr concessisse Calixtum.3.Si ergo concessio Eugenij supra posita eẽt certa:cum sit gñalis:non se restringens put alie dicendo:possint predicare:

non fuisset opus petere a Nicolao. Pio: et Calixto p̄latas ↄcessiões tā limi-
tatas.s.q̄ possint intrare: et p̄dicare. Nisi forte postulate ac impetrate sunt ad
restringēdū ḡnalitatē quā videbat̄ ↄcedere p̄fata ↄcessio Eugenij. ¶ Post
hec Sixt⁹.4. addidit: q̄ frēs nr̄i causa visitādi religas: sicut caput scti ioā- Sixt⁹ pa.4.
nis baptiste Rome apd̄ sctm̄ Siluestrū: et sanguinē scti Frācisci apd̄ Assisiū:
vbi sunt monasteria sctē clare: et p stationū: et ↄcessionū ḡnaliū possint licē
tiari p aliqua hmōi causarū: aut filium p quēcūq̄ p̄latū ordis. Intelligēdo
sp̄ de locis exteriorib⁹ ffo.68. et ffo.96. ¶ Idē Sixt⁹ postea ↄcessit: qd̄ frēs
minores possint ire de lnia suo p̄ p̄lato p̄ ad ecclias et loca vbi hitāt frēs ↄpu
tati ad regimē monialiū. fo.63. trac.1. et ffo.67. et ffo.96. ¶ Supradictū et
accessu ad loca vbi frēs ↄputati huitijs mōialiū hitāt: qd̄ neq̄ant fieri absq̄
lnia p̄lato p̄: vt̄ intelligi debere q̄n hitatio frm̄ hmōi ē ↄtigua seu ↄtinua mo
nasterio monialiū. Et sil'r vt̄ dicēdū de hitationib⁹ huito p̄ seculariū: vt eco-
nomi etc. ac huitricū: et capellano p̄ monialiū: q̄ tales hitationes: sūt officine
exteriores ptinētes ad huitiū interiorē: quapropter q̄n sunt ↄtigue vl' ↄtinue
req̄rit lnia ad accedēdū ad illas. ¶ Eādē Sixt⁹ met ↄcessit: qd̄ de lnia suo p̄
p̄lato p̄ possint frēs minores accedere ad loca mōialiū sctē clare: et scti dn̄ici:
ad q̄ sclares accedūt: p elemosyna petēda: et causa celebrādi: et p alijs licitis et
honestis. ffo.69. et ffo.100. ¶ Itē Alexāder.6. ↄcessit: qd̄ p̄uinciales possint Alexander
licētiare frēs ad alia monasteria q̄z sctē clare: nō solū causa elemosyne petē- papa.6.
de: et p̄dicationis faciēde: sʒ ēt p spūali visitatione cōsanguineā p̄: vel alia ne
cessitate. Intelligēdo sp̄ de locis ad q̄ sclares cōiter accedūt. ffo.99. ¶ Itaq̄
oēs ↄcessiones vsq̄ ad Sixtū exclusiue: solū addebāt ad ↄclarationes Gre-
gorij et Nicolai qd̄ frēs possint licētiari ad p̄dicādū in monasterijs sctē cla-
re. Sʒ in concessiōib⁹ postea factis p Sixtū et Alexādrū: q̄libʒ ipsa p̄ addidit
aliqd alteri: vt pʒ conferēti illas inuicē. ¶ Est aūt hic notādū. qd̄ ḡnalis sup
oīa monasteria cōmissa gubnationi p̄uincialiū: seu alio p̄ inferio p̄ suo p̄: hʒ
eādē auctoritatē q̄z illi: put Alexāder.6. ↄclarauit dicēs. ḡnalis auctoritatē
hēat in monasterijs monialiū suo p̄ subdito p̄ quam ipsi subditi hnt̄. fo.55.
trac.1. et ffo.59. ¶ Ex oīb⁹ supradictis elicit̄ qd̄ seq̄t̄. ¶ Primū: qd̄ ḡnalis et Resolutio
p̄uincialis hita causa rōnabili p̄t dare lniam suis subditis vt accedāt ad p̄dicto p̄.
loca exteriora monasterio p̄ quarūcūq̄ monialiū. ¶ Scd̄z: q̄ p̄lati inferiores
p̄uincialib⁹: put sunt guardiani: et custodes etc. p monasterijs sctē clare et scti
dn̄ici hnt̄ eādē auctoritatē et facltatē. In casib⁹ aūt seq̄ntib⁹: p q̄bus libʒ mo
nasterijs.s. p visitādis religiosis: et p stationū ac ↄcessionū ḡnaliū: et ad ecclīā
monialiū: et hitationē frm̄ deputato p̄ huitio monialiū: et p p̄dicatiōe facien
da: et elemosyna petēda: put supi⁹ dictū est. Itaq̄ inferiores hnt̄ minus q̄z
p̄uinciales: q̄ nequnt licētiare suos subditos p visitatiōib⁹: nec alijs causis
vltra supi⁹ exp̄ssas: nisi ad monasteria sctē clare: et scti dn̄ici: vt dictū ē. Qui
igit̄ quo ad oīa voluerint hr̄e facultatē: opʒ q̄ a p̄uincialibus eis comitat̄.
¶ Licʒ aūt supradicta cōcessa sint p p̄uisiōes aplicas: nihilomin⁹ q̄nq̄ com-
mittit̄ maior auctoritas p̄latis iferiorib⁹: vel minuit̄: aut in totū auferī p cō-
stitutiones ḡnales: seu p̄uinciales: seu p̄cepto supio p̄. quo casu: illd̄ debʒ ser-
uari: nō curādo de ↄcessiōib⁹ p̄fatis. ¶ De his p̄o q̄ ↄcessa vel limitata sunt

circa hec in capłis gñalibus florenciaci. meclinensi. burdegalie: ac burgis: nõ curamus hic dicere: q illa tráſierũt ſicut ⁊ ↄſtitutiões vbi ↄtinebãt. Solũ dico: q̃ ſtante aliquo ſtatuto ſuſpẽſiuo auctatis in hoc caſu cõceſſe p̃latis inferiorib⁹ ꝓuincialib⁹ nõ eſt opus ingrere qualiter vel q̃n: ſeu qua auctoritate poſſint licẽtiare ſuos ſubditos ꝑ acceſſu ad loca exteriora monaſterioꝝ monialiũ: cũ totalr ſit eis ablata ptãs: niſi ꝓuinciales aut gñalis ſup hoc fecerint eis nouã cõmiſſionẽ. Soli. n. gñales ⁊ ꝓuinciales hñt auctoritatẽ aplicã ad ſupradicta: vt dictũ ẽ. ¶ Quo ad p̃dicta ſolet q̃ri an p̃latus hñs auctoritatẽ licẽciãdi ſuos ſubditos in caſu ſupradicto: poſſit ẽt licẽtiare ſuã pſonã ad idẽ. Determinatio aũt huius ponet in fine huius tractatus.

Erta cõcluſio: q̃ p̃lati ſub quorũ gubernatiõe moniales ſctẽ clare exiſtũt: nõ pñt dare lĩiaz pſonis ſclarib⁹. eccliaſticis: vel religioſis: tã viris q̃ feminis vt ingrediãt clauſurã monaſterioꝝ hm̃oi monialiũ abſq̃ ſedis aplice auctoritate ſpeciali. ¶ Ueritas hui⁹ ↄcluſiõis ſic ꝓbat. Si p̃lati hñtes gubernationẽ monialiũ ſcte clare poſſent dare lĩiam pſonis ſecularibus ingrediẽdi monaſteria hm̃oi: hoc eẽt q: Julius. 2. ↄceſſit q̃ ꝓuinciales frm̃ minoꝝ hẽant eãdẽ ptãtẽ ⁊ facultatẽ circa moniales ſcte clare illoꝝ cure cõmiſſas: quã Urbanus. 4. in rła p̃dictaꝝ monialiũ cõmiſit ꝓtectori dicti ordis: vt hẽtur ffo. 72. in rła aũt p̃fata. c. 18. ſic hẽtur. De ĩgreſſu pſonaꝝ ĩn monaſteriũ: firmiter ac diſtricte p̃cipimus: vt nulla vnq̃ abbatiſſa: vel ei⁹ ſorores aliquã pſonã religioſaz: ſeu ſclarẽ: aut cuiuſlibz dignitatis in monaſterij clauſurã intrinſecã intrare pmittãt. Nec oĩno alicui liceat: niſi q̃bus ↄceſſum a ſede aplica fuerit: vel a cardinali cui fuerit ſoroꝝ ordo cõmiſſus. Sz v̄tute hui⁹ ↄceſſiõis nõ pñt p̃fatã lĩiam dare: vt ꝓbabit: igit ⁊c. Hoc pz p̃mo: q: auctas ſupradicta ↄceſſa ꝓtectori quo ad caſuz hũc: reuocata ẽ p Martinũ. 5. fo. 38. trac. 1. ⁊ fo. 36. ſubſeq̃ntib⁹ v̄bis. Preterea decer-
Martinus. pa. 5. nimus: q̃ exceptis his de q̃b⁹ in ↄſtitutiõib⁹ fe. re. Bñdicti. 12. p̃de. nĩ. nulli oĩno hoĩm tã regulariũ q̃ ſclariũ: cuiuſcũq̃z grad⁹. p̃heminentie. dignitatis. excellẽtie. nobilitatis ⁊ ↄditiõis fuerit: p̃textu ſibi deſup quauis auctate ↄceſſu cuiuſcũq̃z lĩie: quã ſilr taſſam⁹. irritam⁹: ⁊ ãnullam⁹. monaſteria ſeu loca ſoroꝝ ⁊ monialiũ ſcte clare: ſeu aliq̃d ex eis ingredi: (ſeqt ⁊ facit) nec etiã ꝓtectori: aut gñali miniſtro ordis minoꝝ ꝓ tpe exiſtẽtib⁹: ſeu ꝓuincialib⁹ miniſtris: ⁊ q̃buſcũq̃z viſitatorib⁹ lĩiam ſup ingreſſum hm̃õi alijs ab exceptis ãtedictis: in ↄſulto romano põtifice: ↄcedere liceat quoquo mõ. Hec Martinus. 5. De exceptis aũt in ↄſtitutiõib⁹ Bñdicti. 12. dr. c. 30. earũdẽ ↄſtitutio-
Bñdictus pa. 12. nũ. Nulli regulari: vel laice pſone: cuiuſcũq̃z p̃heminẽtie. dignitatis. ſtatus: vel ↄditiõis extiterit: igreſſus pateat ad eadẽ. ſ. mõaſteria ſcte clare: ſine aplice ſedis lĩia ſpãli: exceptis ſolũ mõ pſonis illis q̃b⁹ ꝑ p̃dictoꝝ p̃deceſſoꝝ nroꝝ ordinatiões. ſ. ↄceſſiões: ⁊ ꝑ p̃dictaꝝ monialiũ regulas noſcit eẽ pmiſſuz: vt hẽtur in li. ordis Italico. 3. pte. fo. 210. Uoluit itaq̃z dicere Martinus. 5. q̃ lz in rła ſcte clare ꝑ Urbanũ editã ↄceſſuz eẽt ꝓtectori ordis poſſe dare licentiã intrãdi monaſteria p̃dicta: tñ q̃ de cetero: nec ꝓtector: nec gñalis mi-

nisteri:z multo min⁹ puinciales ministri:z visitatores possint dare lĩiam intrandi pdicta mõasteria alicui psone cuiuscũqz status fuerit:absqz sedis apli cc lĩia spãli. ¶ Sz adhuc his nõ ɔtent⁹ dicit forte aliqs tenẽdo oppositũ q̄ cũ ɔcessio Julij.2.facta sit post supradictã reuocationẽ Martini:viuificat a p hmõi ɔcessionẽ Julij ɔcessio Urbani facta pcectori.quo ad hoc vt puinciales possint illa vti. ¶ Ad hoc rñdet:q̄ ɔcessio Julij fuit subreptitia quo ad istũ casuz:z p ɔñs nulli⁹ valoris:q2 in supplicatiõe nõ fuerũt expssa oĩa q̄ si expmerent nõ fuisset forte ɔcessa. f.q̄ pdicta ptãs z facultas pcectoris ab Urbano ɔcessa:erat reuocata p Martinũ.5.Si.n.hoc fuisset expssũz:nõ est vo simile q̄ille ɔcessisset gñalr z absolute:put ɔcessit.Et facit ad hoc:qd idẽ Julius in quadã bulla:fo.43.trac.2.z.ffo.126.declarauit dicẽs:q̄ p ɔfirmationẽ puilegiorũ p Sixtũ.4.factã:ac eorũdẽ puilegiorũ nouã ɔcessionẽ:p hec vba(de nouo ɔced:m⁹)solũ mõ eẽ ɔfirmata:z de nouo ɔcessa puilegia ordini ɔcessa:z alias nõ reuocata. Igit cũ ɔcessio Urbani eẽt reuocata p Martinũ:nõ intẽderet Juli⁹ viuificare illã:si ɔstaret sibi de reuocatiõe hmõi.Et q̄ nõ ɔstiterit pfato Julio de tali reuocatiõe:pz ex hoc:q2 interrogationib⁹:seu nõ obstãtijs in fine positis:nullã fecit mẽtionẽ pdicti reuocatiõis: put i stilibus fm stilũ curie romane fieri solet dicẽdo. Non obstãtib⁹ talib⁹ z talibus lrĩs aplicis z c. ¶ Itẽ dato casu q̄ pfate lre Julij nõ eẽnt subreptitie:put supra pbatũ est eẽ:adhuc dixit.nõ sufficere ad licẽtiãdũ psonas seculares nec aliqs alias p ingrediẽdo pfata monasteria:si bñ ponderent vba in ɔcessiõe posita:q talia sunt. Ut circa pdictas sorores.f.scte clare illa ptãs seu facultas pdictis Vicarijs puincialib⁹ p pfatas lrãs aplicas cẽseat eẽ cõmissa:q̄ p pfatum Urbanũ pdecessorẽ:q pdictã regulã ɔfirmauit z approbauit:in eadẽ regula pceptorib⁹ eiusdẽ ordis cõmissa fuit:auctoritate aplica:tenore pñtiũz declaram⁹.Põderãdũ.ẽ qd dicit in pncipio hmõi vboz. Ut circa pdictas sorores illa ptãs z c.:Nõ dixit absolute z gñalr circa sorores:z eaz monasteria. z c. Nec specificauit aliqd de igressu clausure:nec min⁹ de ptãte dãdi lĩiam aliqb⁹ psonis p ingressu hmõi:sicut fieri solet. ¶ Tandẽ notãdum est circa hoc:q̄ cũ pbatiores ac doctiores pres religiõis hẽrent p certissima:z dubitatione indignã pfatã conclusionẽ. R.pr frater Frãcisc⁹ angeloz dũ eẽt minister gñalis obtinuit a sctissimo dño Clemente.7.anno dñi.1526.p gr̃a spãli facultatẽ:vt posset dare lĩiam mulieribus viduis.z honestis ad ingrediẽdũ monasteria scte clare.Que facultas illi ɔcessa:z lĩie vtute illius date:solum mõ durauerunt q̃zdiu tps sui officij durauit. Et sic pz veritas cõclusionis.

Eptima ɔclusio:q̄ moniales

scte clare hñt ãpliorẽ obligationẽ ad clausurã illa q̄ a iure cõi oĩb⁹ monialib⁹ posita ẽ. Hec ɔclusio pz:q2 moniales scte Clare vltra obligationẽ clausure ipe sitã p in cõe gñaliter oĩb⁹ monialib⁹:vt in pncipio hui⁹ tractat⁹ positũ est:hñt aliã maiorẽ obligationẽ impositaz eis p regulam sue pfessionis:q.c.2.sic dicit. Omni namqz tempore vite sue hanc regulam profitentes:clause manere firmiter teneantur.

Casus in quibus moniales possunt egredi clausuram.

Et sic vouent: vt patz. c. 3. dicte regule. Ita q clausura e vnu quattuor votoru principaliu: puta e seruare obediam. pauptate et castitate. Sup quo no e aliq dispensatio: nisi in sequentibus casibus: q hn. 2. c. rlk. fo. 224. tracta. 3. z. fo. 294.

Primus casus.

Primus casus est: si superuenerit seu itabilis et piculosa necessitas: sicut exustionis ignis: vel icursus hostilis: seu alicuius hmoi: q dilatione nullo capet modo ad egrediendi licentiaz postulandam. In quibus casibus: transferant se sorores ad locu aliu competente: in quo (quam sint comode fieri poterit) clause morentur: quousqz eis de monasterio sit prouisum.

Additio.

Additio. Circa huc casuz dr i libello supius allegato: q adhuc i hoc casu: si possz absqz picto fieri: deberz ps bri supioris licentia: vt patz ex supradicta lra regule. Sz qn subitu piculu ad hoc no daret locu: tuc absqz lisia psit egredi: no tn qlibz p se: aut sepatim: sz oes simul. Et statim vt exierint: debet se recolligere in aliqua domo honesta: et dare ordine vt heant debita clausura: quousqz puideat eis de monasterio. Et isto no est declaratio: q regula expsse dicit. Et addit. q si ignis intus ardes pot extingui ipsis monialibus intra monasteriu manetibus: no psit egredi et cu licentia platorum.

Scds casus

Scds casus est: qn ab hnte ptate mitterent ad aliquem locum causa plantandi: vel edificandi eandem religione: vel reformandi aliquod monasterium eiusdem ordinis.

Tertius casus

Tertius casus est: causa regiminis. scz vt sit pciata alicuius Monasterij.

Additio.

Additio. Que ad huc casum dr in pfato libello: q no solu pot aliq monialis egredi clausura et duci vt sit abbatissa: sed et vt sit magistra nouiciaru: vel ad docendu alias moniales cantare. vel alia similia: seu vt ponat in aliquo officio in quo multu consistit honestas religionis: puta ee ianitrice etc. Dicit et: qd pacto officio p quo aliqua monialis ducta e ad aliud monasteriu: si vult regredi ad suu monasteriu: pot reuerti sola: si socia vellet *remanere*. Aut socia posset reuerti sola si pncipalis nollet regredi: de consensu tamen vtriusqz monasterij.

Quartus casus. Additio.

Quartus casus est: causa correctionis. ¶ ADDITIO. Huc casuz declarat auctor pfati libelli: vt si accideret qd aliq monialis non posset corrigi in monasterio vbi habitat timore suorum cognatorum: quia tunc posset duci ad aliud monasterium. etc.

Quintus casus.

Quintus casus est: causa alicuius valde euidetis: et grauis dispendij euitandi.

Additio.

Additio. In pfato libello dr: qd dispediu de quo i casu isto fit mentio declarat in. c. 1. de statu regu. li. 6. vt pote si aliq monialis eet ifecta aliqua ifirmitate et contagiosa q timeret inde puenire magnu dannu monialibus: vl no posse ibi viuere sine gradi piculo: aut scadalo coitatis. Et dicit aplius iste auctor: q si ide incoueniens qd het i monasterio vbi habitat monialis hmoi: erit i quocuqz alio monasterio: q forte possz poni in aliq

Nota.

domo particulari. Sz iz quacuqz alia ifirmitate monialis ifirmet: et adhuc tam q medici dicerent no posse euadere ibi manedo: et q posita i aliquo alio monasterio sui ordis posset curari: no ppterea possz exire clausura: vel ide educi.

Nec ad hoc sufficit licētia ꝓtectoris: vel alteri⁹ p̄lati: sȝ quot ibi curet put meliꝰ fieri potuerit: ⁊ habeat paciētiā. Sic. n. fuit determinatū p plures doctores insignes vniuersitatis salmantine: vt habetur late in compendio priuilegiorum dictione clausura. ✠.

¶ Sext⁹ casus ē de si mādato hn̄tis auctoritatē monasterio p̄morōnabili causa relicto: tot⁹ ꝯuentus ad monasteriū aliud se trāsferret. ¶ In oibus istis p̄fatis casibus dicit Urban⁹: ꝙ nō debēt egredi nisi d̄ lnia ꝓtectoris. Et qꝛ ꝓuincialibus ꝯcessum est ꝙ in monasterijs sctē Clare sibi subditis possint circa sorores oia q̄ ꝓtectori p regulam ipsaꝝ monialiū ꝯcessa sunt: put in p̄cedēti sexta cōclusione declaratuȝ est: et habet ffo. 213. ⁊ ffo. 72. psit ijdē ꝓuinciales in casibus supradictis dare licentiā monialib⁹ egrediendi clausurā. ¶ Nec tn̄ hic tradat oblivioni ꝙ ptās data ꝓtectori in regula ad dandū licētiaȝ ingrediēdi clausurā est āmota ab illo ⁊ reuocata: ⁊ p ꝯn̄s carēt illa p̄lati ordinis: sicut in scd̄a ⁊ sexta ꝯclusionibus supra declaratū est. ¶ Igit moniales sctē Clare egrediēdo clausurā extra casus supradictos: trāsgrediunt regulā suā: licet nō incurrāt excōicationē: nisi in vno tm̄ casu posito in sua regula. s. si irēt ad curiā romanā. Et ponit sequētibus verbis. In ꝟtute obediētie: ⁊ sub pena excōis quā ipso facto transgredietes vel nō parētes incurrāt: districte p̄cipim⁹: vt nulla abbatissa vel sororū p vlla necessitatis causa: ad sedē aplicam ꝑsonalr veniat vel accedat: nisi alicui lnia sp̄alis a sede aplica concedatur. cap. 13. regle fo. 290. tra. 3. ⁊. ffo. 298. tra. 2. ¶ Non est op⁹ hic dicere qualr dimisso hitu exeundo clausurā incurrerent excōicationē: licet non irēt ad curiā romanā: cū hoc sit d̄ iure cōi quoad oēs ꝑsonas religiosas: vt in cap. 2. Ne clerici vel monachi li. 6. ¶ Et nō solū non psit extre clausurā: vt dictū est: sȝ nec introducere aliquā ꝑsonā: put regula ipsaꝝ ꝓhibet dicēdo: firmit ac districte p̄cipim⁹: vt nulla vnq̄ȝ abbatissa vel eius sorores aliquā ꝑsonā religiosam seu secularē: aut cuiuslibȝ dignitatis in monasterii clausurā intrīsecā intrare pmittāt. Nec omnino alicui licetnisi qbus ꝯcessū a sede aplica fuerit. Nā vt dictū est: etiā ꝓtector non pōt hoc ꝯcedere. ¶ Ita ꝙ in p̄fatis duobus cōsistit clausura religiosaꝝ. Et si facerent cōtra p̄imū: infrīgerēt suū votū. Si aūt cōtra scd̄ȝ: trāsgrederent p̄ceptū sue regule. In neutro tn̄ eoꝝ incurrerē excōicationē: nisi eundo ad curiaȝ romanā: aut dimittēdo suū hituȝ: vt dictū est: licet irent alias quocūqȝ vellent: vel intromitterēt quēcunqȝ intra clausurā monasterij. Peccarēt tn̄ grauissime in q̄libȝ istoꝝ casum. ¶ Un̄ quo ad hūc casuȝ. s. ire absqȝ lnia seu apostatare cū hitu: magis rigurosuȝ est statutū fratrū nr̄i ordinis: cū eundo vbicunqȝ absqȝ lnia: etiā si nō dimittāt habitū: sunt excōicati. Et vt sciat qd̄ circa hoc statuta antiqua ordinauerūt: apponet statutū Bn̄dicti. 12. qd̄ sequit. Districte p̄cipim⁹ ministris vel visitatorib⁹. abbatissis: ⁊ qbuscūqȝ alijs ad qs vel ad quas hoc ptinuerit: vt clausurā hmōi diligent teneri faciāt: ita ꝙ nulli earū tacite vel expresse ꝓfesse sit vel esse valeat: quacūqȝ rōne vel causa clausurā hmōi dcicepe egrediēdi facultas: nisi causa plātādi vel edificādi eandē religionē ad aliquē locū aliqua trāsmittant: vel tāto forte ⁊ tali morbo euidēter aliquas caꝝ laborare cōstaret: ꝙ nō possent cū alijs absqȝ graui ꝑiculo: seu

Sext⁹ casus.

Bn̄dictus papa. 12.

scandalo cõmorari. Ad hoc q̃ nulli regulari vel laice psone cuiuscũqz pheminẽ-
tie, dignitatis: stat⁹ vel ɔditiõis extiterit: ingressus pateat ad easdẽ sine aplice
sedis licẽtia spãli: exceptis solũ mõ psonis illis qb⁹ i certis casib⁹ p pdictoꝝ p-
decessoꝝ ordiatiões. i. ɔcessiões: ꝛ p pdictaꝝ mõialiũ reglas noscit ee͂ pmis-
sum. Eisdẽ quoqz ministris, custodib⁹: ꝛ guardianis: tenore p̃sentiũ duxim⁹ in-
iũgẽdũ: vt f̃res sui ordis sibi subditos: arcere studeãt ab accessu ad monaste
ria monialiũ quarũcũqz: iuxta bti Frãcisci r̃laz: ꝛ aplica ipsoꝝ ordis istitu-
ta: penas in dictis statutis puide ordiatas: eoꝝ trãsgressorib⁹ infligẽdas. Et
infra. ¶ Porro si abbatissa ɔtra p̃missa clausurã ipaꝝ exire p̃sumpserit: vel ad
exeundũ aliquã licẽtiauerit monialẽ: p ministrũ suũ: de discretoꝝ f̃rm̃ ɔsilio
remoueat a regimine abbatisse. Moniales ꝟo dictã exeũtes clausurã: i cas-
b⁹ nõ p̃missis: ipso facto sint inhabiles ad q̃cũqz officia i eaꝝ ordine obtinẽ
da. Et nihilomin⁹ subdãt penis q̃ p grauioribus culpis in ipso ordine con
sueuerũt poni. hec Bñdictus. 12. ¶ Et notãdũ: q̃ lz iste ɔstitutiones bñdicti
nõ obligẽt p seipsas: q2 faciũt relationẽ eoꝝ ad q̃ obligamur p r̃lam nr̃am ꝛ
monialiũ: posuim⁹ tñ hic ad ostẽdẽdũ penas q̃ p statuta ãtiqua iniponebãt
abbatisse ac monialibus p trãsgressiõe clausure: in casibus iã dictis: ꝛ vt ex
hoc inferat nõ inueniri p aliqua statuta vel regulã excõicationẽ eis ipositaz
in casu aliquo ppter trãsgressionẽ clausure: nisi vt dictũ est: irent ad curiaz
romanã: aut apostatando dimitterent habitum.

Equitur quodã dubiuz: qd in

fine gnte ɔclusiõis tetigimus: ꝛ p isto loco dimisimus: ꝛ ẽ ta
le. Si ea q̃ platus põt facere erga subditos suos: possit siliter
facere erga seipm: Verbi gra. Põt dispẽsare cũ eis: põt illos
absoluere: põt illos licẽtiare vt accedãt ad loca exteriora mo-
nasterioꝝ monialiũ ꝛc. si poterit his vti erga seipz absqz auctoritate seu licẽtia
Responsio. alteri⁹ supioris: Ad hoc r̃ndẽt Abbas i. c. de simonia. ꝛ Joãnes de imola:
ꝛ Joãnes de ligna i Clementina Attẽdẽtes: de statu regulariũ: q̃ si puisio est
fiẽda p abbatẽ: vt q2 mãdat vel cõmittit ipsi abbati vt possit absoluere mo-
nachos suos: tũc ipe nõ cõphẽdit. Si aũt puisio ẽ p aliũ fiẽda: tunc appella
Abbas tiõe monachoꝝ ɔphẽdit abbas. Et i. c. Magne. de voto: dicit idẽ abbas: q̃
epus ꝛ siles nõ pñt dispẽsare i votis a se emissis: sicut pñt dispẽsare i subdi-
Petrus de toꝝ votis. Et petr⁹ de palude i. 4. di. 38. dicit. Sciẽdũ ẽ: qd null⁹ ẽ iudex in
palude. sua cã: nec supior sibi ipsi. ppter qd nemo secũ dispẽsare pt: nisi ppter ɔsensũ
supioris: q2 vbi mora ẽ piculũ allatura: dilatio spernẽda ẽ. Vñ nec eps secũ:
sz ɔfessor eius i oi casu quo ipe eps cũ suo iferiori pt dispẽsare. Et hoc q2 ɔce
dit sibi p capz finale. de peni. ꝛ re. Sz papa p̃t secũ dispẽsare: sicut cũ alijs:
q2 supiorẽ nõ hz cuius auctate vti posset. Sz melius ẽ qd suo ɔfessori cõmit
tat: q̃ auctoritate dei ipz absoluit: eo ipo qd i cõfessorẽ ab eo electus ẽ ꝛc. Nul
lus aũt iferior secũ dispẽsare p̃t: nisi ius sibi cõcedat: sicut cõstitutiões aliq̃ꝝ
religiosoꝝ dãt platis qd vtãt dispẽsatiõibus sicut ceteri f̃res. Et ille magr̃ q
Vẽdelinus. vocat Vẽdelinus: ꝛ pfecit opus Gabrielis sup quartũ sniaꝝ: refert p̃fatum
dictũ paludẽsis. Et cõcludit dicẽs. Vñ nec papa: nec epus secum dispẽsare.

poteſt: ſʒ per ſuū ↄfeſſorem. In his vero q̄ ſūt iuris poſitiui: ex quo ſolut⁹ eſt legibus: nō eget papa diſpēſatione. ℭ Probat idē a ſimili. Notuʒ eſt ꝙ ipſi et ſuperiores p̄lati pn̄t dare liciā ſubditis ſuis vt cōfiteant cui maluerint: ſʒ quia ipſi non poterāt hoc facere erga ſeipo: contulit eis p̄uilegiū ſus: vt ipſi ⁊ alij prelato imediate ſubiecti pape: put ſunt gn̄ales ordinū: poſſint eligere confeſſorē quē maluerit. vt hētur in cap. finali de peni. ⁊ remi. ¶ Itē nr̄is miniſtris p̄uincialib⁹ ⁊ cuſtodib⁹: ac eoꝝ vices gerētib⁹ ↄceſſum eſt p quodā p̄uilegiū vt poſſint abſoluere frēs ſuos excōicatos: ⁊ diſpenſare in certis irregularitatib⁹. Et q2 viſum eſt nō ſufficere iſtud ꝑ pſonis ipſoꝝ p̄latoꝝ: obtenta eſt alia conceſſio: q̄ ↄceſſum ē ꝙ ſimil'r facere poſſint cū eis ↄfeſſores p ipſos electi: p ut habet in mari magno. fo. 56. tra. 2. ⁊ fo. 140. ¶ Itē Oſtiēſis loquēs de p̄latis religioſis: ⁊ hn̄tibus curā animaꝝ: ſicut refert Abbas in cap. Cōq̄rēte. de officio ordi. ponit ſequētia. Caueāt ſibi abbates: ⁊ canonici eccliaꝝ cathedralium: q imediate ſubſunt epo vel alij ſupiori: vt ad eū recurrāt in cōfeſſionib⁹. Nā ab alio non pn̄t abſolui. Cū a iudice non ſuo: abſolutio facta non teneat. cap. Ois. de peni. ⁊ remi. Dicit tn̄ dict⁹ Oſtiēſis: ꝙ nō vult dānare eos qui hoc hactenus non ſuauerūt: ſi mortui ſūt: ſʒ relinquit eos diuino iudicio. Et dicit Florētin⁹ ꝙ q̄uis idem Oſtiēſis: ⁊ Guillelm⁹ dicāt ꝙ, cū eſt de more alicuius ecclie vt vnus ſacerdos audiat aliū ſacerdotē ⁊ abſoluat: ⁊ eps hoc ſciens fieri cōiter: tollerat: pōt fieri. Et eo ipſo preſumit tacite approbare: ⁊ licentiā dare: nō vr̄: dicit p̄factus Florētin⁹: iſta opinio multū tuta: q2 poſt Oſtiēſem ⁊ Guillelmū d̄claratū eſt p ius nouū in cap. Si eps. de peni. ⁊ remi. li. 6. ꝙ nulla ↄſuetudine pōt introduci vt aliqs preter ſui ſupioris licentiā poſſit confiteri ⁊ abſolui. ¶ Itē: ſicut nemo pōt generare ſeipſū: ita nec regenerare. ca. debitū. de baptiſmo. ℭ Itē inter dātē ⁊ recipientē debet eſſe diſtinctio. ¶ Et loquēdo in particulari in nr̄o ꝑpoſito: qd eſt dare licentiā ꝑeūdo ad loca exteriora monaſterioꝝ monialiuʒ: apparet clari⁹ ꝙ prelatus neq̄at accedere ad hmōi loca ſine licentia ſui ſuperioris: q2 cū in hoc requirat examinatio legitime cauſe: ac maturitatis religionis perſone: ⁊ nullus d̄beat eſſe iudex in his que ſuam pſonā tangūt: requirit determinatio ſupioris q hoc iudicet: ⁊ in eo diſpenſet. ¶ Et ſi dicatur: ꝙ conſuetudo eſt in contrariū. Poteſt reſpoderi: ꝙ in alijs multis illicitis ⁊ iuri contrarijs accidit idem: ſed nō ꝑpter hoc excuſantur in cōſciētia. Circa qd dicit Uēdelin⁹ in. 4. diſ. 38. Ex quo p̄lati ſepenumero diſſimulāt in poſitiuis ↄſtitutionib⁹: ergo vbi non eſt data certa forma ⁊ modus diſpēſandi d̄ iure ſcripto: ſufficit eū ſciunt ſuis legib⁹ paſſim ↄtrairꝙ non contradicāt: nec reclamāt verbo aut facto: cum tamē libere contradicere poſſent: ſm Gerſonē in regulis moralibus. Sed licet hoc ꝑcedat d̄ abſolutione legū ſuaꝝ poſitiuarū: nō tn̄ hmōi nō correctio trāſgreſſionis vel aut diſſimulatio nuda ſufficit in foro ↄſciētie ad relaxādū votū: ſi eſt adhuc obligatoriū. Hic. n. opus ē p̄latuʒ vti iure ſuo: ⁊ ex auctoritate diſpenſare: et d̄ hoc certiorē reddi diſpenſatuʒ: ſi vult eſſe tutus. Secus de ſuis ↄſtitutionibus: que pn̄t non obſuāte abrogari: ⁊ pōt fieri preſcriptio. Hec ille. ℭ Ex p̄dictis patet clare: nō ſeq: ꝙ aliquis poſſit diſpēſare ſecū: aut facere erga ſeipſū: qd pōt erga ſubditos ſuos. Immo remāet optime ꝓbatū oppoſitū. ¶ Quid

Ostienſis. Florētin⁹. Obiectio. Uendelin⁹.

Rñsio vlti-mata. ergo dicẽdũ? Rñdet: q̃ õberz puideri ĩ hoc p ɔcessionẽ aplicã: q̃ cõcederet: q̃ q̃libz platus posset dispẽsari ⁊ puideri seu licẽtiari ĩ his ⁊ siliib⁹ p ɔfessorẽ electũ ab ipso: in oĩb⁹ q̃ ipse possz dispẽsare: ac puidere circa subditos suos. Interim aũt q̃ talis ɔcessio nõ hẽt: oporteret q̃ capĩm gñale p suã ɔstitutionẽ istḋ declararet: ac ɔcederet. Sz adhuc tũc remãeret gñalis absqz puisiões

Questio in-cidens. p quo nõ pt excusari lñia aplica. ¶ Si aũt q̃rat: cũ nũc nõ hẽat ĩ hoc casu puisio aplica: nec capli gñalis: quali ĩ hoc sehñt plati? Rñdet q̃ iferiores pui-

Responsio. ciali: vt custodes ⁊ guardiani: debẽt puideri in hoc auctoritate eiusdẽ sui puicialis. Et opz: q̃ in hoc sint auisati: vt sine scrupulo pcedãt ĩ reb⁹ suis puinciales attẽdãt suã cõmissionẽ: quã gñales dãt eis: ⁊ videãt vtrũ p̃fata facĩtas ɔtineat ibi: seu cõphẽdat in cõtẽtis ibidẽ. gñales forte possent iuuari de. c. finali de pe. ⁊ remi. qḋ capm lz solũ loquat in ɔfessiõe: vt posse itelligi ĩ dispẽsatiõe: put aliq doctores dicũt. Et idẽ in alijs q̃ sũt anexa istis. Et hoc q̃ sunt exẽpti: ⁊ plati ac imediati pape. Iste. n. tres cõditiões debẽt cõcurrere in iferiorib⁹ epis p̃uilegio dicti. c. finalis vti possint: put cõiter canoniste intelligũt. Et q̃ in alijs platis: vt sũt puinciales ⁊ guardiani deficit vna p̃dictaꝝ cõditionũ. s. eẽ imediatos pape: nõ cõcedit eis aliqd p supradictũ capz finale: lz aliter senSit cõpositor Margarite. Uez ẽ tñ: q̃ q̃tũ ad accedẽdũ ad loca exteriora mõasterioꝝ monialiũ: gñalis ⁊ puinciales: sine aliquo supradictoꝝ: vel nõ obstãtib⁹ supradictis: poterunt accedere in monasterijs monialiũ sibi subiectis: q̃ ipsi sũt visitatores illoꝝ: hita tñ necessitate: seu aliq̃ rõnabili causa suũ offiñ tãgẽs. At tñ p monasterijs q̃ sibi nõ subijciũt: erit necessaria lñia: put supra dictũ ẽ. ¶ Si vo alicui visũ fuerit: q̃ ista sit scrupulosa nouitas: attribuat culpã fũdamẽtis supi⁹ aductis: q̃ clarissime hoc dicũt. Uel si inuenerit solutionẽ supradictoꝝ fũdamẽtoꝝ: seu vñ diluat vel dissoluat qḋ hmõi fũdamẽta pbãt: potueritqz fũdare cõtrariũ: sequat illḋ. ¶ Et sic ẽ finis dicti tractatus: ad laudẽ ⁊ gliam dñi nři Jesu xpi: eiusdẽqz gliose ṽginis mřis: ac btõꝝ Frãcisci ⁊ Clare: ceteroꝝqz sctõꝝ oim: cõpositus p quẽdã frẽm minorẽ in conuentu scti Frãcisci: ppe oppidũ de Belalcaʃar: anno dñi. 1528. vigesima sexta Maij. Et potest vocari Clipeus sacraꝝ monialium.

¶ Additio auctoris p̃cedentis tractatus.

Post cõclusionẽ p̃fati tractat⁹: venit ad man⁹ meas alter tractat⁹ eiusdẽ materie: quẽ tractatũ in sũma decreui hic apponere: vt de aliqb⁹ ĩ ipo cõtẽtis possim⁹ pfectũ accipe: in alijs aũt ibidẽ cõtẽtis m in⁹ bñ dictis: nõ decipiamur: put auctor illi⁹ tractat⁹ decept⁹ ẽ. ¶ Presupponoaũt p̃mo: q̃ oẽs cõcessiões facte p ptectorẽ ordĩs in ipo cõtẽtas: ⁊ ex cõmissiõib⁹ quas dict⁹ ptector fecit extracte: q̃ habẽt fo. 33. ⁊. 34. ⁊. 35. sũt mõ nulli⁹ valoris. P̃mo: q̃ nõ durauit ãplius vi illaꝝ q̃ vita illi⁹ q fecit eas. Nã p mortẽ delegãtis expirat delegatio. Itẽ: q̃ lz dict⁹ ptector nũc viueret: iã papa martinus. 5. reuocauit illas: q̃ in spãli abstulit ptãtem a ptectore in hoc casu: vt hẽtur fo. 38. trac. 1. ⁊. ffo. 36. ¶ Ut aũt qcũqz vidẽs p̃fatas cõmissiones ⁊ concessiones: agnoscat illas: ⁊ veluti a demone fugiat: caueatqz ab eis: ponẽt hic ille q̃ in p̃fato tractatu continẽt: ac si hẽrent iã vigorẽ. ¶ Primũ ẽ: q̃ visitatores possent intrare clausurã cũ duobus vel tribus socijs ordĩs. Regula. ii.

nõ ꝯcedit nisi duos. ¶Scḋꝫ: ꝙ ꝑ eisdẽ casibꝰ ꝑ qbꝰ ꝯfessores solent seu psũt clausuras i̾troire: ꝑ eisdẽ ĩgredi qlibꝫ visitator possit: quoties fuerit oportunũ. Sꝫ r̃ña solũ ꝑmittit visitatorẽ itrare vt teneat capl̾ꝫ visitatiõis: aut ꝑ alia cã sili tãgẽ: e suũ offiĩ: q̃ a foris neqt fieri. ¶Tertiũ: ꝙ cũ medico aut minutore: loco familiariũ quos r̃ña ꝯcedit: aut ꝑcipit: possent intrare tãq̃ socij: gñalis. ꝓuicial. visitator: vl̾ ꝯfessor. ¶Quartũ: ꝙ liceꝫ abbatissis ⁊ ꝯuctibꝰ dicti ordis: abbatissas ⁊ socias ac sorores q̃ trãsferũt: necnõ ⁊ ꝓuinciales q̃ mittũt ab abbatissis suis ꝑ negocijs qbuscũqꝫ: itra clausuras itrĩsecas admittere. Ipisqꝫ ẽt sic trãslatis ⁊ missis igredi liceat: ⁊ comedere ibidẽ: ac ẽt ꝑnoctare: ꝑ maiori ꝑsonaꝝ ⁊ ordis hõestate. Ista tñ oia iã nõ licẽt: ꝓpt rõnes supiꝰ aductas. Ideoqꝫ ab hmõi ⁊ silibꝰ cauẽdũ ẽ. ¶Itẽ in ꝑfato libello ponit̾ ꝯcessit quã fecit capl̾m gñale in eclinicẽse ꝯfessoribꝰ seu vicarijs monialiũ: vt possent licentiare frẽs ad ipos declinãtes ꝑ accedẽdo ad loca exteriora ⁊c. Sꝫ ista ẽ iã reuocata: cũ oia talia sint rẽsuata ꝓuincialibꝰ ꝑ plures ꝯstitutiões capl̾oꝝ gñaliũ sequtiũ. Et idẽ iudiciũ ẽ de quacũqꝫ alia ꝯcessiõe vl̾ ꝯstitutiõe ꝯsili: q̃ circa supradictũ repit̾. ¶Itẽ in ꝑfato tractatu ꝯtinẽt̾ aliq̃ declarationes veluti glose: quoad casus in qbꝰ r̃ña dat ptãtẽ intrãdi clausurã: ⁊ in qbꝰ moniales pñt egredi clausurã: nec non aliqua notabilia circa ideꝫ. Que qꝛ visa sũt vtilia: inserta sunt in ꝑcedenti tractatu: tanq̃ additiones debitis locis ꝑponẽdo istã dictionẽ additio: ⁊ in fine ponendo hoc signũ ✠ vt sic discernantur ab alijs in tractatu contentis.

¶Declaratio sup̾ extrauagãtẽ ꝯstãtiẽseꝫ: q̃ incipit. Ad euitãda. In qua ꝯcludit̾: ꝙ ligati aliqua cẽsura nõ sũt euitãdi: donec sint denũciati.

Pro intellectu huiꝰ ꝑsupponimꝰ: ꝙ lꝫ ꝑm ius cõe statiꝫ vt ꝯstat aliquẽ incurrisse excõicationẽ: q̃uis nõ sit dñũciatꝰ dꝫ euitari: vt ꝓbat̾ in. c. Cũ nõ ab hoie. ⁊ c. Cũ desideres. de s̃nia exco. ⁊ c. pastoralis. de appella. Iuxta ꝙ scribũt doctores: ⁊ sũmiste ãtiq loq̃ndo i materia vitãdi excõicatos. Post ꝯciliũ ꝯstãtiẽse tñ: nõ hꝫ locũ ꝑfatũ ius ãtiquũ: qꝛ modificatũ est in dicto ꝯcilio: vbi ad euitãdũ multa scrupula q̃ ex obseruatiõe hmõi seqbãt̾: statutũ ẽ: ꝙ de cetero nullꝰ teneret̾ euitare illos q ꝑ s̃niam gñalẽ incurrissent excõicationẽ. suspẽsionẽ. interdictũ: aut aliã quãcũqꝫ s̃niaꝫ ecclisticã a iure vel ab hoie: quousqꝫ expsse denũciatio ꝑ iudicẽ facta eẽt ꝯtra ꝑsonã q̃ incurrisset: seu cõitatẽ vel locũ: excepto si qs manus violẽtas iniecisset in ꝑsonam ecclisticã: ⁊ foret tã certũ ⁊ notoriũ ꝙ nõ posset aliq̃ tergiuersatiõe celari aut negari. Nã talẽ vult ꝯciliũ iuxta dispositionẽ iuris ãtiq: statiꝫ absqꝫ aliqua denũciatiõe euitari. Quã extrauagãtẽ ponit florẽtinꝰ in. 3. pte. ti. 26. c. 3. Et Rosella. Excõicatio. 6. §. 44. Et Angelina Excõi. 8. Et siluestrina Exco. 5. notabili. 4. ⁊ cõiter fere oẽs alij sũmiste sine aliq̃ differẽtia. Et dicit florẽtinꝰ ꝙ duo viri famosi: vnꝰ doctor i theologia: ⁊ alter doctor in iure canonico q interfuerũt dicto ꝯcilio asseruerũt dictã ꝯstitutionẽ fuisse ibidẽ ꝓpositaꝫ ⁊ acceptatã. Et ãgelꝰ de clauasio dicit: ꝙ ipe certificatꝰ ẽ a ꝑsonis fide dignis ꝙ fuit ibi ꝯfirmata. Supplemẽtũ vero in dictione Clericꝰ. 3. ponit ẽt dictã extrauagãtẽ: sꝫ in quadã re valde differẽter: qꝛ. s. dicit: ꝙ excõicatꝰ ꝓ q̃cũqꝫ cã: dũ tñ sit notoria: dꝫ euitari lꝫ nõ sit denũciatꝰ. Itaqꝫ vult: ꝙ nõ sit differẽtia

ꝓpter iniectionẽ manuũ ꝑfatã: vel aliã quãcũqȝ causã. Et dicit. Ego extraxi
hãc ꝯstitutionẽ de libro dñi cardinalis Juliani tituli scte sabine: q vulgarit
descrit ãgeliꝗ ꝑfuit dicto ꝯcilio: ⁊ mihi hãc ꝯstitutionẽ ostẽdit i camera ⁊ stu
Dubium. dio suo florẽtie die. 2. decẽbris. ¶ Vñ resultat dubiũ: qd hoꝝ seq̃ debeat: vt vñ
Responsio. ꝓuenit ista diuersitas? Ad qḋ rñdet ꝭm Adrianũ ⁊ siluestrũ: ꝙ diuersitas
hui⁹ extrauagãtis ꝓuenit ex diuersitate ꝯcilioꝝ. Nã in ꝯcilio ꝯstãtiẽsi facta
est ad lr̃az, put florẽtin⁹ ⁊ alij posuerũt eã. In ꝯcilio ãt basiliẽsi: qḋ fuit postea
alterata ẽ: sic ponit Supplemẽtũ. ¶ Si ergo q̃rit: q̃ nã istaꝝ ẽ seq̃nda? Rñdet
Felin⁹ i. c. Rodulph⁹ ḋ rescriptis ꝙ basiliẽsis. cũ q̃ se ꝯformat siluestrina.
Alias rñsio. Et idẽ vr̃ sentire abbas i clemẽtina ḋ snĩs excõis. ¶ Mihi tñ nõ obstãtib⁹ vr̃:
ꝙ absqȝ scrupulo possim⁹ tenere ⁊ seq: put florẽtin⁹ ⁊ ei⁹ seq̃ces ponũt extra
uagãtẽ hmõi. ꝑsum qꝛ hoc tenet Adrian⁹ i. 4. scribẽdo ḋ clauib⁹ fo. 99. p
hec ṽba. Cõciliũ ꝯstãtiẽse excepit solũ excõicatũ ꝓpt manuũ iniectionẽ. cõ
ciliũ basilieñ. excepit gñali⁹: vt i forma auctẽtica: sub sigillo ꝯcilij i archiuis
nr̃e ecclie repi dicẽs. Cũ aliquẽ ita notorie ꝯstiterit snĩaz excõis icidisse ⁊c. sȝ
qꝛ ḋ illi⁹ aucte plures dubitãt: ⁊ cõit ei põd⁹ auctatis nõ defert: possum⁹ stare
In trib⁹ casi ꝯcilio ꝯstãtiẽsi: ⁊ ꝓpter ꝯsolationẽ timoratoꝝ. ¶ Itaqȝ dicem⁹: ꝙ nõ sumus
b⁹ excõicati: obligati uitare aliquẽ excõicatũ q̃uisqȝ sit denũciat⁹: nec obsuare aliã cẽsu
et nõ denun rã vel snĩaz ecclasticã: nisi i trib⁹ casib⁹. ¶ Prim⁹ ẽ: q̃n snĩa vl cẽsura ẽ noĩati:
ciati sũt eui ꝓut si alicui ꝑcipit ꝙ solueret certũ qd infra tot dies: ⁊ ꝙ si nõ facerz: ipo fa
tandi. cto incurrerz snĩaz excõis: aut iudex illũ excõicassz. In hoc casu lȝ p iudicẽ
nõ sit dñũciat⁹: ẽ euitãd⁹ ꝭm ius cõe. Nã cõicatio cũ tali nõ excipit in dicta
extrauagãti: cũ solũ loq̃t de gñalr̃ excõicatis. Et ponit hoc adrian⁹ i. 4. loq̃n
do ḋ ꝯfessiõe fo. 90. Et siluestrina dicit: ꝙ q̃ ad iterdictũ nõ sufficerz factã ee
dñũciationẽ i gñe. s. dñũciam⁹ talẽ ciuitatẽ seu cõitatẽ incurrisse interdictũ:
aut suspẽsionẽ: ad hoc vt pticulares debeãt euitari: q̃uisqȝ dñũciatio ptic̃laris
illaꝝ ꝑsonaꝝ fieret: nisi notorie ꝯstaret aliquẽ ee m̃ẽbrũ talis cõitatis: lȝ talis
dñũciatio gñalis sufficiat vt a cõitate se abstineãt: cũ ḋ illa facta sit dñũciatio
in specie. Et dicit ãpli⁹ adducẽdo ostiẽsez: ꝙ si papa iterdicerz aut excõicarz
aliquẽ noiati: cũ suis fautoꝛib⁹ ⁊ pticipãtib⁹ cũ eo: nõ teneremur euitare nisi
illũ talẽ noiatũ: q̃uisqȝ alij noiatim dñũciarẽt. ¶ Scḋs cas⁹ i quo excõicat⁹ ẽ
euitãd⁹ ãte dñũciationẽ: ẽ q̃n q̃s iniecit man⁹ violẽtas i ꝑsonã ecclasticã: vt sȝ
dictũ ẽ. Et isti duo cas⁹ ꝓbãt ad lr̃az i dicta extrauagãti ꝯstãtiẽsi. ¶ Terti⁹ ca
sus ẽ: q̃tũ admĩstrationẽ sacroꝝ tali excõicato nõ denũciato. Nã lȝ dicta ex
trauagãs nõ ꝓhibat: imo poti⁹ videat ꝯcedere ꝙ talibus possint ministrari
sacra: tñ hoc itelligit q̃tũ ẽ de iure positiuo. Sȝ qꝛ ius diuinũ aliḋ reqrit: illḋ
debem⁹ seq. Preterea qꝛ adhuc extrauagãs bñ itellecta: nõ dicit ꝙ nõ euitẽt i
receptiõe sacroꝝ: sȝ ꝙ nõ euitẽt q̃n alijs admĩstrãt talia sacra. Utrũqȝ istorũ
Adrianus dicit Adrian⁹ in. 1. q̃libeto fo. 30. talib⁹ ṽbis. Lȝ nõ teneamur euitare tales
pa. 4. excõicatos i sacroꝝ misterio ꝑtextu cẽsure ecclastice: tenemur tñ rõne pcti ex
lege diuia talib⁹ sacra nõ mĩstrare. quẽadmodũ nõ obstãte relaxatiõe ꝯcilij:
si subtractiõe nr̃e ꝯuersatiõis ṽisile sit tales gñalr̃ excõicatos reuocãdos esse
ad coꝛrpnia a pctõ ad pñiaz: tenemur lege charitatis cõi onẽ nr̃e cõuersatiõis
eis subtrahere: iuxta ꝑceptũ aplicũ. Subtrahatis vos ab oi frẽ ãbulãte inordi

nare. Jmmo nisi istis cēnt sacra denegāda: oporterz eosdē petēdo nō peccare: ⁊ sacra licite sumere ɔtra qḋ synod⁹ basilicēsis: ⁊ sicut isra videbiť: ɔstātiēsis reclamat dicēs. ꝑ hoc tñ huiōi excōicatos suspēsos vel iterdictos: nō itēdit in aliquo releuare: aut eis qūolibz suffragari. Quia aūt nō videat maximū eis releuamē exibitū si licite possent sacra petere ⁊ sumere? Aut opz dicere licitū vt publicis pctōrib⁹ actu peccātib⁹ ⁊ petētib⁹: licite tradāť sacra: qḋ nefas ē sentire aut dicere. ¶ Fortasse dicet aliqs. Frustra ergo addiť i decreto: cōcilij: vt nō teneamur euitare tales i sacꝛoꝝ administratiōe ⁊c. cū si teneamur eis sꝑ sacra nō mistrare: ɔtinebit decretū māifestā falsitatē. Nisi ad hoc ɔfugiať qꝑ lz iure diuino: rōne pctī teneamur tales euitare: nō tñ ꝑtextu cēsure ecclesiastice. Et hoc addit ɔciliū. Rñdeo mltis cōicamur in sacroꝝ administratiōe: qb⁹ tñ sacra nō administrau⁹. puta quos in loco misterij admittim⁹. cū qb⁹ oram⁹: aut rūsuz iācz a custode accipim⁹. Et tñ talē cōicationē nō tenemur huiōi excōicatis subtrahere. Jtē nō seqť. Nō tenemur eos euitare in sacroꝝ administratiōe ergo possum⁹ eis sacra administrare. cū vt dixi mltis cōicam⁹ in sacroꝝ administratiōe: qb⁹ ipa sacra nō mistram⁹. Et ita illa clausula: nec frustra: nec falsē addiť. Nec miꝝ si ɔstitutionē ɔcilij gn̄alis: sic limitare oporteat: cū id solū relaxauerit qḋ ē positiui iuris hūani: cui ꝰ ius diuinū nulla ē ptās ipz relaxādi. ¶ Dicit ēt idē Adrian⁹ q̄libeto. 1. so. 9. qꝑ nō lz Adrianus
talib⁹ excōicatis mistrare sacra qñ ꝓbari pt eos eē in pctō. ¶ Nota ēt: qꝑ idez pa.4.
Adrian⁹ sup. 4. loq̄ndo ḋ clauib⁹ dicit. Hic tñ aduerte: vt i supio: ib⁹ dixi: qꝑ ⁊ si nō teneamur huiōi excōicatos euitare: tenemur nihilomin⁹ diuino ⁊ naturali iure eisdē sacra nō ministrare. Eis. n. vt vtrūqz ɔciliū hz: ꝑ hāc moderationē subuētū nō ē: nec sūt in aliquo releuati ⁊c. Et sup eodē. 4. so. 91. ait: qꝑ ɔciliū gn̄ale solū relaxauit obligationē ꝑcepti hūani de euitādo gn̄alr excōicatos. Et cū hoc exꝑssit: qꝑ illoꝝ excōicatoꝝ ɔditionē: ꝑ hoc nullatenus voluit releuare. Jdeo ipsi excōicati nō minus peccāt sacra suscipiētes vł ministrātes post indultū illḋ ɔcilij gn̄alis q̄ āte. Nā ꝑcepto dei ꝓhibemur nō dare sctm̄ canib⁹: Mat. 7. ergo nō lz eis sic. s. excōicatis gn̄alr sacra mistrare. Dať tñ casus relaxatiōis: nō vitādo eos in administratiōe: q̄uia nō dať de administrando eis. puta cū nos alijs ministrātes: simul eis cōicamus: cū eis orādo vel ɔiūctiz saci a administrādo alijs. Jdē sentit. immo tenet siluestrina exco. 5. notabili. 4. ¶ Ex oīb⁹ supradictis eliciť: qꝑ tales excōicati gn̄alr Epilogatio.
nō minus debēt euitari in omībus ⁊ ꝑ oīa ac si cēnt denūciati. Et sic incurrerēt irreglaritatē: ⁊ alias penes: in qs incurrerēt alij dnūciati celebrādo: seu aliter intromittēdo se i suis officijs qbus erāt ꝓhibiti. Et nō restabit iudici aliḋ faciēdū nisi ḋclarare illos incurrisse in delictū ꝑncipale: ⁊ statiz exeq penas in quas accessorie inciderūt. Et sic dicit florētinus. 3. pte. ti. 26. ca. 2. ꝓpe finē: qꝑ ꝑ ꝑfatā extrauagātē ɔstātiēsez nō dabať. nec dať locus vt talis excōicatus possit ꝑticipare cū alijs. Jdē dicit siluestrina vbi ꝰ. Et margarita q̄ ab ista sn̄ia discrepauit: defecit ⁊ nō dz seq vllo mō. Et sic est finis ꝑdicte q̄stionis: satis notabiliter declarate.

¶ Finis.

¶ Sequitur tertia pars huius enchiridij: seu manualis: vbi ponunt tangētia offm̄ diuinū. Pertinetqꝫ ad oēs ꝑsonas religiosas de qbus supiusq̄ illas in speciali ꝯcernūt: dicta sunt.

¶ Incipit ordinariū cerimoniarū diuini officij scd̄m cōsuetudinem sancte romane ecclesie.

¶ De pulsatione campane.

D oēs horas canonicas ꝑmo pulset cāpana maior aliq̄ꝫtulū ꝑ signo: ꝛ facto ꝯgruo interuallo ꝯpetēti quo frēs expeditis necessarijs ꝯmode possint sine mora i eccl'ia ꝯuenire: eadē iterū ꝓlixiꝰ pulset. ¶ Et hic modꝰ pulsationis sp̄ fiet: excepto q̄ i festis duplicibꝰ ad vesp̄as ꝛ matutinū tribꝰ vicibꝰ ꝓlixe pulset: factis ꝯgruis interuallis. ¶ Et i eisdē diebꝰ ad tertiā bis pulset ꝓlixe facto ꝯgruo interuallo. ¶ Et post tertiā ad missaꝫ semel ꝓlixiꝰ ꝯpeiēter: āteq̄ꝫ incipiat Introitꝰ. ¶ Itē in dn̄icis diebꝰ ꝛ festis semiduplicibꝰ atqꝫ duplicibꝰ pulset cāpana qn̄ incipit Te deū lau. vsqꝫ ad ꝟsuꝫ illū. Pleni sunt celi ꝛ ter. In illis ꝟo dn̄icis diebꝰ qbꝰ cātat. ix. respōsū: pulset cū incipit glia pri: vel in reinceptiōe ipsiꝰ respōsi qn̄ glia nō cātat. ¶ Itē in eleuatiōe corꝑis xp̄i pulset cāpana maior parūꝑ in missa ꝯuētuali tm̄. In missis aūt ꝓuatis nulla cāpana pulset. ¶ Itē ad prādiū ꝛ ad cenā sp̄ pulset cāpanella. Post cuius pulsationē fiat ꝯgruū interuallū: in q̄ fribꝰ lotis ꝛ ꝯgregatis ante refectoriū: pulset cāpana refectorij a refectorario vno ictu. Et fribꝰ fere īgressis: pulset aliq̄ꝫtulū ꝓlixiꝰ ab eodē. ¶ Finita pulsatiōe: incipiat cātor. Bn̄e. Et r̄ndētibꝰ fribꝰ Bn̄: incipiat cātor ꝟsū. Cū aūt ꝑuenit ad Jube dn̄e: lector circa īferiorē partē ꝯuētꝰ ꝓcedat in mediū: ꝛ inclinatꝰ recipiat bn̄onē. ¶ In fine aūt comestiōis pulset cāpanella vno ictu: ꝛ statiꝫ lector dicat. Tu aūt. Et fribꝰ egrediētibꝰ a mēsa: pulset aliq̄ꝫtulū ꝓlixꝰ. Finita ꝟo pulsatiōe: cātor incipit ꝟsū. Cūqꝫ dn̄r ꝟsicli: Dispsit dedit paupi. ꝛc. stēt frēs erecti ad se ꝯuersi vsqꝫ ad Retribuere: ad qđ frēs inclinare se debēt. ¶ Sꝫ cū agimꝰ grās in refectorio post cenā: q comederint ꝛ ibi nō sūt necessarij ad ꝯuiēdū: cū silētio egrediant. ¶ Itē ad collationē (q̄ sp̄ in refectorio faciēda ē) ꝑmo pulset cāpana maior ꝑ signo: ꝛ facto ꝯgruo interuallo: pulset cāpanella refectorij sic diu: vt frēs oēs ꝯuenire possint. Et ꝯgregatis fribꝰ: a lectore statiꝫ dicat. Jube dn̄e bn̄dicere. Et bn̄one recepta: incipiat legere. Post ꝑmū ꝟo ꝟsū vel fine lectionis: dicat a lectore. Bn̄e. ¶ Facta ꝟo collatione ꝛ terminata lectione: fribꝰ ordinate in eccliaꝫ eūtibꝰ dicēdo ps. Miserere mei. sine nota: pulset cāpana ꝑ completorio. Et dicto in ecclia Adiutoriū nr̄m ꝛc. ꝛ Pr̄ nr̄: fiat ꝯfessio. ¶ Et fiat collatio in diebꝰ ieiuniorū tm̄. Ceteris diebꝰ ꝯueniāt frēs ad ꝯpletoriū in ecclesia: sicut ad ceteras horas diei. ¶ Itē tp̄e quo frēs dormiūt: scꝫ a pascha vsqꝫ ad festū exaltationis scē crucis: pulset cāpanella refectorij ab eo q legit in

mẽsa ilico postq̃ comederit. Ad quã pulsationẽ frẽs in pace ꝛ silẽtio quiescãt. Et q dormire nõ põt vel nolũt: silẽtio interim obseruent. Et caueat ab introductione seculariũ illa hora: vbi sine scãdalo poterit euitari. ¶ Itẽ qñcũq3 debẽt frẽs in capl̃m cõgregari: pulset cãpanella capli ex vna pte iuxta plixe. Ad quaz pulsationẽ frẽs in capl̃o cõueniãt sine mora. ¶ Cõgregatis in eccl̃ia fratrib⁹ ad oẽs horas: ꝛ vltima pulsatione finita: hebdomadari⁹ faciat signũ manu pcutiẽs formã: vt frẽs pstrati: si sit ferialis dies. siue inclinati: dñicaz orõnẽ dicant. Qua finita ꝛ signo surgẽdi ab eodẽ facto: incipiat officiũ in sede sua versus vultu ptra altare: alijs fratrib⁹ cõsili modo stãtib⁹ vsq3 ad Glia pri: ꝛ tũc vertãt see regione. ¶ Sili modo capl̃a ꝛ orõnes dicãt a sacerdote i loco suo.

¶ De psalmodia.

Et nota: q qñcũq3 dr̃ psalmodia plane ꝛ sine nota: stare debẽt frẽs erecti: pterq̃ in psalmodia mortuoꝝ: in q̃ frẽs sedeãt. ¶ Itẽ qñcũq3 duo psalmi vel q̃ttuor dñr sub vna añã: ille chor⁹ dz stare i q̃ inchoat añã pterq̃ in Prima tpe paschali: ꝛ in Cõpletorio. ¶ In oĩbus alijs stẽt ꝛ sedeãt alternati: pterq̃ in . ps. Laudate dñz oẽs gẽtes: ꝛ Laudate dñz d̃ celis: ꝛ Quicũq3 vult: ꝛ officio btẽ vgis: ꝛ eiusdẽ lctõnib⁹ plane dictis: ꝛ Bñs: ꝛ Magnificat: ꝛ Nũc dimittis: ꝛ Hymnis: quib⁹ oĩb⁹ dẽbẽt stare erecti: siue cãtent siue legant. ¶ Itẽ psalmodia cũ plane dr̃: distincte ꝛ tractatim dicat: ita q finitis versib⁹ ex vna pte: alia incipiat: maxime in officio btẽ vgis ꝛ mortuoꝝ. ¶ Qñ vero cãtat: nõ fiat ptractio in pũcto metri: sed pausa pueniẽs ꝛ eq̃lis.

¶ De dandis añis: ꝛ intonandis psalmis.

De dãdis añis: ꝛ intonãdis psalmis hic modus teneat vbiq3. ¶ In q̃libet choro sint duo cãtores: vn⁹ ex vna pte: alius ex alia: q distribuãt singulas añas p singulos frẽs: vnusquisq3 in pte sua. Et cãtor q dat añam: intonet psalmũ: ꝛ solus repetat eandẽ post psalmũ. Et cantent communiter ab vtroq3 choro. Et nunq̃ añã incipiatur a duobus ante psalmũ.

¶ De lectionibus: ꝛ benedictionibus.

Lectiones aũt legant in medio chori: vel alibi vbi cõmodius fieri poterit. ¶ Respõsoria nocturna ꝛ diurna cãtẽt frẽs in stallis suis: sicut et alia: vbi libri sufficiẽtes habent. Ubi aũt tñ vnus habet: vadant ad cantãdũ in medio chori cõmunit. ¶ Cũ aũt peruentũ fuerit ad benedictiones: lector petat benedictionẽ inclinato capite versus altare: ꝛ sacerdos sedẽs (pterq̃ ad benedictionẽ euangelij) mediocri. voce deuote eã pferat ¶ Benedictiones aũt tã in ferialib⁹ diebus q̃ festiuis he sunt. ¶ Prima. Bñdictiõe ppetua benedicat nos pr̃ eternus. ¶ Secũda. Unigenitus dei fili⁹ nos bñdi. ꝛ adiu. dignet. ¶ Tertia. Spũs sancti grã: illu. sen. ꝛ cor. nr̃a. ¶ Quarta. Deus pater omnipotens: sit no. ppi. ꝛ cle. ¶ Quinta. Christus ppetue: det no. gau. vite. ¶ Sexta. Ignẽ sui amoris: accẽ. deus in cor. nr̃is. ¶ Septima: qñ non legit euangeliũ dicit. Ille nos bene. q sine fine viuit ꝛ regnat. ¶ Octaua. Diuinũ auxiliũ maneãt semp nobiscũ. Si fuerit festũ dicit. Cui⁹: vel quorũ: vel quarũ festũ colim⁹: ipe: vel ipi: vel ipa: vel ipe: intercedãt p nobis ad dñz. ¶ Nona. Ad societatẽ ciuiũ supnoꝝ: pducat nos rex angeloꝝ. Si vero legit euangeliũ dr̃. Euãgelica lectio: sit no. sa. ꝛ pro. Quãdo vero duo euãgelia le-

gunt: ad scdm dr. Benedictio. Per euā. dicta: dele. nra deli. Si vero tertium euangeliū legeret (vt in natali dni) tūc sit hec benedictio. Uerba sci euāgelij: doceat nos Christus filius dei. ¶ Absolutiones vero terminant in tono capitulorum. ¶ Benedictiones in tono lectionū. ¶ Orationes ad oēs horas diei. s. primā. tertiā. sextā. nonā: et cōpletoriū terminent in tono capitulorum. Et tunc sacerdos qui dicit oratione dicat. Dñs vobiscum: et Benedicamus domino: in eodem tono. Et respōdeatur suspensiue. Deo gratias.

¶ In vespis aūt et matutinis semp orones dicat solēniter vt in missa.

¶ Tēpore pro gnalis interdicti: frēs legāt officia distincte et simplr sine nota.

¶ De genuflexione: et inclinatione.

Nota q in ferialib9 dieb9 dū dr pma oro: ab oibus genuflecti dz vsqz p dnm. Et idē fiat i oronib9 bte virgis et bti Frācisci: tm ad noia spōr: pterqz in pciosa. Et idē qñcūqz dr pr nr: siue in principio horarū siue in fine. Qñ aūt dicit Pr nr ante lectiones: et in benedictione mēse: et in agendis gratijs: nō genuflectim9: sed in vltimo Pat noster post Preciosa: et post grās: si dicant in ecclia: flectāt frēs genua: et qñ dr Credo: et in suffragijs et pcibus: sicut de ijs in breuiario cōtinet. ¶ Sacerdos vero q dicit orones stet erectus: si cantādo eas dicat. In missa aūt psternēt se cū dicit pma collecta. Qñ aūt dicit pphecia vna vl plures: ad illas orones nō psternāt se frēs: nisi ad illā ad quā dr. Dñs vobiscū. ¶ Semp aūt siue sit festū siue nō: inter offertoriū et Orate frēs: stēt erecti versis vultib9 ad altare. ¶ Itē psternāt se cū sacerdos dixerit Orate frēs: et surgā cū dr Per oia scla. ¶ Itē dicto Sāct9: psternant se vsqz ad eleuationē corpis: et tūc surgāt: et depositis mātellis (si q habuerit) nudatis capitib9 adorēt humilr et deuote flectēs genua versus corpus xpi. Et interi sint psrrati e regione vsqz ad Per oia: et Pax dñi et c. ¶ Itē a dicto Agnus dei sint psrrati vsqz ad cōicationē. ¶ In diebus aūt festiuis tā duplicibus qz alijs frēs nō psternāt se: nisi a Corpis xpi eleuatione vsqz ad Per omia scla: ante Pater noster. ¶ Itē flectant genua frēs in ferialib9 diebus ad Salue sancta parēs: et in missa d spū sancto cū dr Ueni sancte spūs: et in quadragesima qñ dicit Tractus. Dñe nō scdm pctā et c. ad illud versum. Adiuua nos de9: et ad Salue regina: et Aue regina celorum: in principio tm: et ad versum illum. O crux aue spes vnica. in ferialibus diebus. ¶ Et nota q vbicūqz in ferialibus diebus genuflectit: in diebus festiuis inclinat: preterqz in precib9 pme et completorij in qbus fratres stēt erecti: et e regioni puersi. ¶ In missa aūtē post Orate frēs vsqz ad Sanctus stēt ad altari cōuersi: et post Sanct9 similr quādiu stant erecti: et cōiter aliquid nō cantāt. ¶ Itē qñcunqz dicit Gloria patri: semp inclinetur ab omnibus equaliter et psunde. Et qñ dicit: Te ergo qs tuis famulis subueni: et Hō factus est in Credo: et in Gloria in excelsis deo qñ dicit: Suscipe deprecationē nostrā: et in fine hymnorum: et ad penultimū versum cantici. Benedicite omnia opera domini domino.

¶ Que debent dici ab vno vel a pluribus.

Inuitatoriū et oēs Uersiculi cū Benedicam9: ab vno fratre tm dicāt in sede sua in ferialib9 diebus p totū annū: et etiam ab octaua resurrectiōis vsqz ad ascēsionē. ¶ Itē in festo nouē lectionū et dieb9 dñicis

Inuitatoriū: ⁊ vltimū rñsoriū: ⁊ all'a in missa semꝑ dicaꝛ a duob⁹ in medio chori. ¶ Uersiculi ṽo ⁊ Bñdicam⁹: ab vno dicaꝛ in stallo suo. ¶ In festis semiduplicib⁹ ōro a sacerdote dicaꝛ ad gradus ante altare in vtrisq; vespis ⁊ matutinis. ¶ Inuitato. ac. 3. ⁊. 6. ⁊ vltimū respōsoriū: ⁊ Gradualē: ⁊ alleluya cātenꝛ ad pulpitū a duob⁹ in medio chori. ¶ Breuia ṽo rñsoria: ⁊ versicul: ⁊ Bñdicam⁹ in matutinis: ⁊ in vtrisq; vespis dicanꝛ a duob⁹ ad grad⁹ ante altare. Et vnus cere⁹ habeaꝛ in vtrisq; vespis ⁊ matutinis. ¶ Si ṽo i scḋis vespis a capi. in antea fiat ḋ festo simplici: ꝙtū fiat sic̄ in simplici festo.

De festis duplicibus maioribus.

In festis duplicibus maiorib⁹ immediate post scḋaȝ pulsationē in vtrisq; vespis ⁊ matutinis sacerdos cū duobus cātorib⁹: vel q̄tuor in magnis cōuentibus: supplicijs induanꝛ: ⁊ duo acolythi cū thuribulario supplicijs solūmodo induanꝛ. Ita ꝙ in principio tertie pulsationis ꝑparato thuribulo ⁊ luminaribus accēsis: hoc ordine choꝝ ingrediānꝛ. Primo ꝑcedāt cātores. Deinde ceroferarij. Tertio thuribularius dextera manu portās thuribulū ⁊ sinistra incēsuȝ. Ultimo sacerdos corā altari ꝑcedēs. Et stans in medio acolythoꝝ ponat incēsum in thuribulo. Quo accepto de manu ministri: genuflectat corā altari: ⁊ adoleat mai⁹ altare tm̄. Quo pacto reddat illud ministro: nō thurificādo eū. Et descendēs ad vltimū gradū altaris: ab eodē ministro thurificeꝛ. Et in eodē loco facto signo: officiū more solito inchoeꝛ. Finito gloria p̄ri: sacerdos ad locū suū reuertaꝛ: ⁊ acolythi depositis luminarib⁹ in vltimis chori locis iuxta frēs resideāt: ⁊ thuribulari⁹ iuxta vnū illoꝝ remaneat. ¶ Cantores ṽo oīa q̄ ad eoꝝ offm̄ spectant: simul incipiāt. Psalmos tñ nō intonēt: nec eoꝝ Añas resumāt nisi bini ⁊ bini: ita ꝙ de vtroq; choro vnus: ꝑterq̄ȝ ad Bñs ⁊ Magnificat. ¶ Añe ad Bñs et Magnificat semꝑ incipianꝛ in ꝑncipio ab hebdomadario. ¶ Bñdicam⁹ vero in vtrisq; vespis: ⁊ matutinis: cū Inuitatorio: ⁊ octauo. ℞. semꝑ a q̄tuor vel pluribus dicanꝛ: ꝑ dispēsatione cātoꝝ. ¶ Cetera ṽo rñsoria cū ṽsiculis: a duobus tm̄ dicanꝛ. ¶ Altare maius ad Bñs ⁊ Magnificat tm̄ thurificeꝛ. Deinde thurificeꝛ sacerdos in loco suo. Postea vero cātores ꝯgregati ante pulpitū. Postea frēs de choro: ita ꝙ a parte hebdomadarij inchoetur. ¶ Itē post thurificationē factā in principio matutinoꝝ: thuribularius ⁊ acolythi soli deponant supplicia: q̄ in ps. Laudate dñm de celis: reassumant.

¶ De duplicibus minoribus.

In minoribus aūt duplicibus cātores supplicijs non induanꝛ. Nec in principio vesperoꝝ ⁊ matutinoꝝ thurificeꝛ: sed simpliciter sacerdos sine supplicio incipiat officio in loco suo. In vltimo aūt psalmo ante capitulum sacerdos ⁊ thuribularius cū duobus acolythis supplicijs induantur: ⁊ altare maius tantum ⁊ chorus ad Magnificat ⁊ Benedictus thurificentur. Cetera vero sicut in maioribus duplicibus fiant.

¶ Quando est vnus chorus ꝯtra aliū.

Nota ꝙ omni tp̄e qđ cōmuniter in choro psallitur vel cantaꝛ: vn⁹ ꝯtra aliū versis vultib⁹ e regiōe ṽtaꝛ. ¶ In capl'is ṽo: ⁊ ōronib⁹ i qb⁹ nō genuflectiꝛ vel inclinaꝛ: ⁊ in missa qñ secreta dr: stēt frēs ṽso vultu ꝯtra

altare. ¶ Itē qñ frēs sunt i ōrone ꝓstrati: surgāt qñ sacerdos dicit. Per dñz. ¶ Et nota qđ in missa qñ sacerdos debz dicere Dñs vobiscū: frēs oēs debēt stare ꝟsis vultibꝰ ad altare: donec rñderint. Et cū spū tuo. Et cū cantaꝶ ōro ꝑma: sint e regione versi vsqz Per dñm. ¶ Itē finita ꝑma ōrone: siue i missa siue in horis: cū sacerdos dicit Per dñz: frēs stent ꝟsis vultibꝰ ad altare: donec rñderint. Amē. ¶ Itē cū frater dicit Inuitatoriū: vel incipit Hymnū: ⁊ cū dicit Via breuis: vel Bñdicamus: stet ꝟso vultu ad altare: ceteris e regiōe ꝟsis. ¶ Itē cū dr Flectamus genua: dicto Leuate: stent frēs ꝟsis vultibꝰ ad altare vsqz ad finē ōronis. Et dictis ōronibus cū Flectamus ge. ad ōronez ad quā dr Dñs vobiscū: flectāt frēs genua vsqz Per dñz. ¶ Itē sp post ꝑmam ōronē: in alijs diebus oībus ad seqntes statur ꝟsis vultibꝰ ad altare. Et sīr ad ōronē q̄ dr post Asṗges me. ¶ Itē sp cū occurrit in festo .ix. lcōnū dicere de feria missam: in ipsa missa flectimus sicut in feria.

De cereis.

In diebus ferialibus sp in ꝯuētuali missa habeanꝶ duo cerei: vel due cādele: vbi pñt cōmode hri. Et in officio btē vgis: cādela vel cereus corā altari accēdaꝶ: vbi cōmode pōt hri. ¶ In diebꝰ aūt dñicis: ⁊ festis semiduplicibus: duo cerei tm̄ hēanꝶ in missa. Sz in semiduplicibus vnus tm̄ in vespis ⁊ matutinis habeaꝶ. ¶ In duplicibus aūt i vtrisqz vespis ⁊ matutinis: duo tm̄ cerei habeanꝶ sup altare: ⁊ duo sup cādelabra: nisi secularium deuotio aliquoꝝ plures obtulerit: ⁊ voluerit officio deſuire. ¶ In missa ꝟo duo sup altare: ⁊ duo sup cādelabra: q̄ a ceroferarijs deportenꝶ. Hec aūt oīa sic fiant: si cōmode pñt hri cerei. ¶ Cōpleta aūt thurificatiōe ad Magt: ⁊ bñs: reuertaꝶ sacerdos ad locū suū: ꝑcedente ipm solo thuribulario. Ceroferarij depositis cereis corā altari reuertanꝶ ad loca sua. Resumptis aūt cereis cū aīa post Bñs cantaꝶ: siue post Magt: vadāt ad gradus altaris: vbi sup ornatū pulpitū ōro dz dici: ⁊ stent ad dexterā ⁊ leuā sacerdotis. Dicta ꝟo ōrone: reuertaꝶ sacerdos ad locū suū: ceroferarijs remanētibus ibidem. Finitis aūt vespis ⁊ dicta ōrone dñica: reuertanꝶ in vestiariū ſm ordinez quo venerunt. ¶ Item qñcūqz xp̄i corpus deportaꝶ: duo acolythi superpellicijs induti cum duobus cereis semper precedant.

De duplicibus maioribus.

Hec aūt sunt festa duplicia maiora: scz Natiuitas dñi. Festū scti stephani. scti Joānis euāgeliste. Circūcisio dñi. Epbia. Quinqz festa beate vgis. Dñica resurrectiōis. Ascēsio dñi. Dñica pētecostes. Festuz scti antonij. Scti joānis baptiste. Aploꝝ petri ⁊ pauli: ꝑma die tm̄. Scti Laurētij. Utrūqz festū scti Frācisci. Et festū bti Michaelis de septēbrio. Et dedicationis eccłie festū. Festum oīm sanctoꝝ.

De duplicibus minoribus.

Hec sūt festa duplicia minora. Duo dies seqntes post festū resurrectionis: ⁊ pētecostes. Cōmemoratio scti pauli. Dedicatio eccłie: ⁊ anniuersariū eius. Octaua aploꝝ petri ⁊ pauli. Octaua assumptionis btē marie vgis. Octaua natlis sancti Francisci.

De festis semiduplicibus.

Hec aūt sunt festa semiduplicia. Festū scti Andree apli. Scti Nicolai. Festum scte Lucie. Scti thome apli. Sctoꝝ innocentū. Octaua ephie. Festū scte agnetis. Conuersio. s. Pauli. Scte agathe virginis. Cathedra. s. petri. Mathie apli. Marci euangeliste. Aplorum Philippi ꝛ Jacobi. Utriūq; festū s. crucis. Reuelatio. s. michaelis. Octaua ascensionis. Festum sancti Barnabe apli. Octaua beati Antonij. Octaua sancti Joānis baptiste. Sancte Marie magdalene. Sancti Jacobi apli. Petri ad vincula. Octaua sancti Laurentij. Festum sancti Bartholomei apli. Decollatio scti Joannis baptiste. Octaua natiuis bte virginis. Festum scti mathei apli. Sancti Luce euangeliste. Aploꝝ simonis ꝛ Jude. Scti Martini. Scte Elisabeth. Sancte Cecilie virginis. Katherine virginis.

De thurificatione.

In missa conuentuali altare incensaẗ post calicis oblationē. Nota q quicunq; incensaẗ altare ad Bñs: ꝛ Magt: sacerdos summo gradu genuflectat corā altari: deinde surgēs ad mediū altaris incipiat extensa manu Aplus corpus xpi: vł crucifixū: ꝛ circūducat manū ad dextrū cornu altaris breuiter transiens vsq; ad sinistrū ipsius. Et ducta manu semel ante altare a leua i dexterā: ꝛ osculato altari reddat illō ministro: sicut supius dictū est. Cū ꝑo chorꝰ thurificaẗ a parte hebdomadarij semp inchoeẗ: ꝛ vna vice vel duabus glibz frater adoleatur.

De fine horaꝝ: ꝛ misse.

In fine oīm horaꝝ dicaẗ. Fideliū aīe: cū dñica oroe: nisi cū immediate seqẗ missa. Et tūc dicto Bñdicamus: statim incipiẗ offm misse. Finita aūt oroe dñica: ꝛ signo facto a sacerdote: dicaẗ. Dñs det nobis suā pacem: pterq; in Completorio: ꝛ matutinis: ꝛ pma. Et rñdeāt frēs. amē. Si aūt plures hore sine interuallo dicanẗ: inter duas horas dicatur. Fidelium anime: ꝛ oro dñica tm̄ semel.

De officio misse cōuentualis.

De officio missaꝝ maioꝝ dicendū est. ¶ In diebus ferialibus pareẗ ad missam sacerdos. diaconꝰ. subdiaconꝰ in magnis ꝯuētibꝰ. In paruis aūt: subdiaconus indutus sit supplicio. Confessio aūt fiat corā altari. Et sit calciatus q dz legere eplam. ¶ In missis puatis sacerdos q celebrat: ipse sibi legat eplam. ¶ Epla ꝑo circa mediū altaris in inferiori gradu sp cātetur sup pulpitū. Finita ꝑo epla: minister paret calicē in loco suo: ꝛ paratū ponat super altare. Et dū cantaẗ Offertoriū: minister offerat ampullā sacerdoti cū aqua. Deinde immediate post oblationē calicis ꝛ thurificationem: sacerdos abluat manus. ¶ Patena ꝑo non teneaẗ: nec pax: nec thus choro detur: nisi in dñicis diebus: semiduplicibus: ꝛ duplicibus. Nec in missis secretis thurificetur. ¶ Qñ ꝑo dr Ite missa est: tam sacerdos q̄ diaconus durāte Ite missa est: stent versi ad ppłm. Quo finito: ꝯuertanẗ ad altare. ¶ Cū ꝑo dr Bñdicamus: vertāt se semp ad altare. Deinde in vestiariū reuertanẗ. ¶ In festis ꝑo. ix. lcōnū idem per oīa fiat: vt in ferialibus dictū est. ¶ In dñicis aūt diebus ꝛ semiduplicibus: pareẗ sacerdos. diaconus: ꝛ subdiaconus cum vno acolytho tm̄: ꝛ thurificeẗ ad euangelium. Et oblatione facta: adoleātur

oblata. ¶ Cum vero legitur euangeliū: sacerdos stet ad dextrum cornu altaris. Subdiaconus aūt stans ante diaconū: vertat se ad eum. Acolythꝰ vero cum thuribulario stet post diaconē longe: ⁊ vertat se ad euangelium. Quo finito: subdiaconus offerat librum sacerdoti primo deosculandum post inceptum Credo: dum dr: ⁊ post diacono.

De oblatione calicis.

Oblatio aūt calicis sic fiat. Parato calice post dictā eplām ī loco suo: vt pdictū est: subdiaconꝰ dū cantat Offertoriū accipiat cū palla mundissima: quē pcedat acolythus in manu dextera ampullā aq̄ portās: ⁊ sic pcedāt ordinate vsq̄ ad mediū altaris. Subdiaconꝰ stet a dextris diaconi: ⁊ acolythꝰ cū ampula a dextris sacerdotis. Deinde diaconꝰ accipiens patenā a subdiacono offerat sacerdoti: ⁊ post diaconꝰ accipiat a subdiacono calicē: subdiaconꝰ ampulā ab acolytho: sacerdos eādē a subdiacono: ⁊ fusa aqua in calice: offerat cū sup altare diaconꝰ. Interī aūt acolythꝰ parato thuribulo: reddat illō subdiacono. Diaconꝰ aūt incensum bñdictū a sacerdote ponat in thuribulo. Deinde accipiat illud a subdiacono ⁊ offerat sacerdoti. Sacerdos aūt adoleat calicē ⁊ altare: sicut dictū est. Finita vero thurificatiōe: reddat illō diacono sine alia thurificatiōe. Diaconꝰ vero accepta planeta sinistra manu: incēset sacerdotē manu dextera: deinde reddat illud acolytho. Acolythꝰ vero incēsatis diacono ⁊ subdiacono: thurificet chorū. Et hoc totū in dñicis: ⁊ semiduplicibꝰ: ⁊ duplicibꝰ obsuet. ¶ Et nota: ꝙ sp āte euāgeliū cū aliqd cōiter cātat vel dr a sacerdote. diacono ⁊ subdiacono: diaconꝰ assistat sacerdoti a dextris: subdiaconꝰ a sinistris. Econuerso post euāgeliū. ¶ Dicta vero Prefatiōe ⁊ Sctūs: diaconꝰ inuolutā patenā pāno mūdissimo tradat subdiacono tenēdā. Cū vero puētū fuerit ad Pr nr: discoopiēs eā subdiaconus: ⁊ tenēs eā vsq̄ ad finē dñice orōnis: accedēsq̄ ad diaconū tradat ei: ⁊ diaconus sacerdoti deosculās manū eius. Diaconus vero accepta pace a sacerdote: det eā subdiacono: subdiaconus acolytho: acolythꝰ dū oībꝰ pmis in choro: īcipiēs a parte hebdomadarij. ¶ In oībꝰ aūt festis duplicibꝰ: paratis in sacristia ministris: pcedāt duo ceroferarij īduti suis supellicijs: quorū vnꝰ ad dexterā: alius ad sinistrā trāseāt tenētes cereos donec finiat ꝯfessio. Quos deponētes: nō resumāt vsq̄ ad euāgeliū. Hos sequat thuribulariꝰ ad dexterā trāsiēs. Post quē subdiaconus librū clausū vtraq̄ manu āte pectus ferens. Deinde diaconus: ⁊ vltimo sacerdos. Factaq̄ ꝯfessiōe: incēset altare.

De modo standi.

Introitus ante missā nunq̄ dr nisi bis. Neq̄ graduale repetat ante versum: vel post versū. Lecto vero post thurificationē officio a sacerdote ⁊ ministris: disponāt ī modū crucis. i. duo acolythi eq̄ distātes ad leuā ⁊ dexterā diaconi. Et hic modus standi p totā missā fiet. ¶ Et nota: ꝙ tā in dñicis diebꝰ q̄z ī semiduplicibꝰ dū dr epla: diaconꝰ ad altare reuertēter ascēdēs debz sup altare extēdere ⁊ explicare corpalia: ⁊ itez plicare in fine misse: dū sacerdos calicē ⁊ manus purificat. ¶ Ad euangeliū vero duo acolythi resumptis cereis: stent ad dexterā ⁊ leuā subdiaconi: versis vultibus ad euangeliū. ¶ De oblatiōe vero calicis: ⁊ thurificatiōe: ⁊ patene datione: oīa fiant

vt in semiduplicib⁹:excepto qđ acolythus q stat ad dexterā altaris sp̄ buiat de aqua. Excepto ēt qđ p̄mo thurificēt cātores:ꝛ eis p̄mo pax def:ꝛ ipsi cam porēt p̄mis in choro residentibus. Et illo ordine quo de vestiario fuerant egressi:finito officio reuertant. ¶ In festis.ix.lcōnū:duo frēs dicāt Alla:vel Tractū tp̄ibus suis. ¶ Tractus aūt qñ dicendus est a duobus:si breuis fuerit:ad pulpitū in medio chori dicat. Si aūt plixior fuerit:a quattuor vel sex binis ꝛ binis succedentib⁹:vbi potest fieri bono modo. ¶ In festis semiduplicibus:ꝛ in die dn̄ico duo frēs dicāt Graduale:ꝛ duo alij Alla: ¶ In festis vero duplicibus:duo fratres dicant Graduale:ꝛ quattuor Alla: vel plures: s̄m ꝙ cōgruit solemnitati.

¶ De Alla in ferialibus diebus.

Et notā:ꝙ qñ Alla cātat in ferialibus dieb⁹:in p̄ma vice sine ꝯpletiōe pneumatis:post versuz ꝟo totū cantat. ¶ Qñ ꝟo duo Alla cātāt ab octaua pasche vlqz ad octauā pentecostes:p̄mū cantat totum cū suo ꝟsu:nec repetitur ante versum nec post. Scd̄m aūt Alla:ꝛ ante ꝟsuz ꝛ post repetitur. ¶ Cetera ꝟo ad missam ptinentia fiant sicut in missali ꝯtinentur. ¶ Discursus autem frm̄ in choro solicite euitetur.

¶ De cōione non celebrantium.

De cōicatione aūt frm̄ in missa conuentuali:hoc semp obseruet. Facta ꝯfessiōe cōiter a frib⁹ genib⁹ flexis in locis suis:absolutione facta:dicant oēs q debent cōicare summissa voce semel tm̄. Dn̄e non sum dignus ꝛc. Interim aūt duo acolyti extensam pallam teneant corā sacerdote. Et cōicatis p̄mo p ordinē ministris:frēs ceteri a capite chori incipiētes:bini ꝛ bini ordinate p̄cedant:ꝛ flexis genibus cōicent. Cōicati ꝟo accedant ad calicē vel calices eis a diacono ꝛ subdiacono (si pōt fieri) ministratos:s̄m ꝙ frm̄ expedit multitudini. Et sic ordinate ad loca sua reuertantur.

¶ Explicitur ordinarium Romanum.

¶ Carmina dicenda a sacerdote qñ sacris induitur vestibus:ac dum pergit ad altare.

¶ Tu quicunqz velis missam cantare sacerdos:
Funditus esto memor:sic tota mente reuolue.
Qualia sit christus pro te certamina passus.
Velato capite tibi risum signat amictus.
Linea veste nota:ꝙ sit declusus in alba.
Vincula presentant stola:funisqz:atqz maniplus.
In casula noscas:quod purpura significatur.
Et caluarius adsit mons:dum pergis ad aram.
Et recolas christuz:dum pergeret ad moriendum:
Hec sic cuncta pie memorando pectora tunde.

¶ Laus deo optimo ac maximo.

¶ Incipit ordo agendorũ ꝛ dicendorũ

a sacerdote in missa ꝑuata et feriali: ſm cõsuetudinẽ eccłie Romane:

Ndutus planeta sacerdos stet ante gradus altaris: adiũctis mãibus mediocriter eleuatis dicat Anam. Introibo ad altare dei. ℟. Ad deũ q letificat iuuẽtutẽ meã. ps. Judica me deꝰ. ꝛc. cũ gloria prĩ. Deinde repetat Añ. Introibo. ℟. Ad deũ. ꝛc. cũ. ℣. Adiutoriũ. ℟. Qui fecit. Deinde faciat cõfessionẽ absolute inclinatꝰ mediocrit. Et stet talr̃ inclinatꝰ donec respõsum fuerit. Misereat⁊ tui. ꝛc. Et tũc erigẽs se: faciat absolutionez. Qua facta: dicat. ℣. Deus tu ꝯuersus. ℟. Et plebs. ℣. Ostẽde nobis. ℟. Et salutare. ℣. Dñe exaudi. ℟. Et clamor. ℣. Dñs vobiscũ. ℟. Et cũ spũ tuo. Oro Aufer a nobis. ꝛc. Et dr̃ hec oro aliquãtulũ alte dum ascẽdit ad altare sacerdos. Finis. Per xp̃m. ℟. Amẽ. ¶ Postea inclinatꝰ corã medio altaris: iunctis manibus dicat sub silẽtio hãc orõnez. Oramꝰ te dñe: vt ꝑ merita sanctorum tuoꝝ quorũ reliquie sunt hic ꝛc. Si vero nõ fuerint ibi relige: dicat. vt ꝑ merita oĩm scõꝝ tuoꝝ. ꝛc. Qua finita: erigat se: ꝛ manꝰ sup̱ altare deponẽs osculetur illud.

¶ De iũctione manuũ.

ET nota: ꝙ iungẽde sunt manꝰ quoties inclinat se sacerdos ante altare: ꝛ in collectis. secretis: ꝛ in post cõicationibꝰ: quãdo venit ad Per dñz vltimũ: si plures dicunt⁊. Postq̃ȝ incepit Gloria ĩ excelsis. ꝛ Credo. Et qñ vadit ad sedẽ. Et quãdo reuertit⁊ ad altare. Et in fine Prefationis. Et anteq̃ȝ leuet hostiã: cũ dicit⁊: fiat dilectissimi. ꝛc. Et ante Pater nr̃: cũ dr̃. Et prestas nobis. Et quãdo accipit hostiã de patena vt frãgat sup̱ calicem. Et quoties vadit a libro vsq̃ȝ ad mediũ altaris. Et quãdo reuertit⁊ ad librum: dicto dñs vobiscũ. Et si vadit ab altari ad piscinam: vel reuertit⁊. Et qñ de sacristia vadit indutus ad altare. Et qñ cõpleta missa ad sacristiam reuertitur.

¶ De inclinationibus faciẽdis in missa cõuẽtuali ꝛ priuata.

ITem nota: ꝙ ꝑmo inclinat se sacerdos ante gradũ altaris in ꝯfessione: vt ꝑdictũ est. ¶ Secũdo: cũ dicit. Oramꝰ te dñe. ¶ Tertio post euãgeliũ cũ dicit. Suscipe scã trinitas. ¶ Quarto: cũ dicit. Te igit⁊ ¶ Quinto cũ dicit. Supplices. ꝛc. ¶ Sexto: ante pacẽ cũ dicit. Dñe iesu xp̃e q dixisti. ꝛc. ¶ Septimo: post pacẽ cũ dicit. Dñe iesu xp̃e fili dei viui. ꝛ Perceptio. ¶ Octauo: post missã cũ dicit. Placeat tibi ꝛc. ¶ Sciẽdũ: ꝙ iste sunt inclinationes q̃ fiũt ꝑfunde corã altari. ¶ Sũt ꝛ alie inclinatiões q̃ fiũt mediocriter sup̱ altare. ¶ Prima cũ dicit. Suscipe depcationẽ nr̃az. ¶ Secũda qñ sacerdos dz legere euãgeliũ dicẽdo. Mũda cor meũ ꝛc. vel Sit dñs in corde meo. ¶ Tertia cũ dicit. Et hõ factꝰ ē. ¶ Quarto qñ collocato calice vadit ad abluẽdũ. ¶ Quita cũ dicit Sctũs. ¶ Sexta qñ nomiat⁊ btã ṽgo ĩ Cõicãtes. ¶ Septima post cõsecratiõnẽ hostie anteq̃ȝ eleuet⁊. ¶ Octaua ante Pr̃ nr̃ cũ dicit ꝑstas nobis. ¶ Nona cũ nominat⁊ btã virgo in orõne Libera nos q̃s. ¶ Decima qñ dicit. Agnus dei. ¶ Undecima in ꝑceptione. ¶ Duodecima si post ꝑceptionez vadit ad piscinã. Et oẽs iste inclinationes fiũt ante mediũ altaris. Uertẽs ve

ro se ad populum: tū cum dicit. Orate frēs ꝑ me: parum se inclinet.

De altaris osculo.

Item nota: ꝙ p̄mo osculatur sacerdos altare dicta oꝛone. Oramus te dn̄e. Scd̄o ān̄te collectā p̄mā vbi d᷑ Dn̄s vobis. Tertio post euāgeliū cū d᷑ Dn̄s vobis. Quarto āntēq̄ dicat Orate frēs. Quinto post. Te igit: cū d᷑. vti accepta habeas. Sexto post Supplices: cū d᷑. Ex hac altaris ꝑticipatiōe. Septimo finita oꝛōne Dn̄e iesu xp̄e q̄ dixisti ⁊c. Octauo aūte post cōlonē cū d᷑ Dn̄s vobis. Nono ꝯpleta oꝛōne. Placeat tibi sancta trinitas.

De modo osculandi.

Et nota: ꝙ om̄ia oscula supradicta fiūt demissis manibus sup altare ante collocationē calicis: ⁊ post ꝑceptionē. Alio tp̄e a sinistris calicis circa hostiā. Nota: ꝙ nunq̄ osculādus est liber nisi post euāgeliū.

De eleuatione manuum ⁊ extensione.

Item circa eleuationē manuū sacerdotis ⁊ de extensione notādū est: ꝙ sp̄ d᷑ eleuare manus sacerdos mediocriter: ita ꝙ eleuatio non excedat humeros: nec nimis depmat: sꝫ sit in latū distensio sp̄ moderata ⁊ equalis in missa: ⁊ qn̄ stat versus ad altare: ⁊ qn̄ se vertit ad populum. In om̄i iūctione manuū: simul p̄cedat eleuatio equalis ⁊ moderata.

De prosecutione misse.

Postq̄ osculatus fuerit sacerdos altare: ꝯpleta oꝛōne illa: Oramus te dn̄e: vadit ad dextrū cornu altaris: ⁊ ibidem stans aliquātulū p̄cedēte: incipit legere introitū cū ministro vel ministris: ⁊ sil'r Kyriel. Deinde vadit ad mediū altaris. ⁊ incipit Glīa in excel. si dicendū est. Quo finito vel nō inchoato si nō est dicendū: osculat᷑ mediū altaris: ⁊ vertēs se ad populū dicit. Dn̄s vobiscū. Quo dicto: vertit se ad librū q̄ est in dextro cornu altaris: dicens. Oremus. ⁊ ibidē terminat oꝛōnē. Et si plures dicant᷑: ibidem terminant᷑ sil'r. Qn̄ ꝟo dicēdū est Flectamus genua: sacerdos stās ad dextrū cornu altaris: ⁊ nō ꝯuersus ad pplꝫ: incipit absolute. Oremus: sine Dn̄s vobis. Et facto modico interuallo: postq̄ dixerit: Flectamus genua: dicat. Leuate. Deinde absolute ꝓseq̄t᷑ collectā. Si diaconus ministrat: ipse dicat. Flectamus genua: ⁊ Leuate. Finita collecta: legit᷑ lcō vna vel plures: singulis lcōnibus singulis p̄missis collectis. In q̄bus om̄ibus idē modus huic: ꝑterq̄ in vltima collecta q̄ p̄cedit epistolā: in qua sp̄ vertens se ad populū: vt p̄dictū est: dicit. Dn̄s vobis. Deinde legit᷑ epistola sp̄ āte gradus ꝯtra mediū altaris in missa ꝯuētuali. In p̄uatis aūt: sp̄ ab ipso sacerdote sup dextrū cornu altaris legit᷑. Dū ꝟo legit᷑ epistola a subdiacono: sacerdos extendit corꝑale qd̄ supponit᷑ calici sup altare: ita ꝙ lōgitudo in lōgitudinē altaris extēdat᷑. Nec explicat᷑ ꝓpter puluerē: vsq̄ ad oblationē calicis. Et idē faciat diaconus si ministrat. Nota. Corꝑale ꝟo: qd̄ supponit᷑ calici hēat quattuoꝛ plicas in longitudine: ⁊ tres in latitudine. Quo pacto: in missa ꝯuētuali vadit sacerdos ad sedē. Lecta ꝟo ep̄la ⁊ graduali: cū alijs q̄ ante euāgeliū legenda sunt cum ministro vel ministris in sede ꝯpletis: subdiaconus parat calicē in loco suo: collocando hostiā sup patenā: ⁊ vinū in calici infundendo: ⁊ sic paratum ponat sup altare. In p̄uata aūt missa: si nō affuerit subdiaconus: parat sacer

dos calicē anteq̄ȝ incepta fuerit missa: vel post euāgeliū: sm̄ q̄ȝ oportunū sibi visuȝ fuerit. ¶ Sacerdos ꝟo anteq̄ȝ incipiat euangeliū: supra mediū altaris inclinatus dicit. Sit dn̄s in corde meo ⁊c. vel Munda cor meū ⁊c. Et signās se signo crucis: legat euangeliū supra sinistro cornu altaris. Finito ꝟo euangelio: osculat̄ librū: ⁊ reuersus ad mediū altaris: dicit. Credo in vnū deū: si est dicendū. Sin aūt: osculat̄ altare: ⁊ reuertēs se ad populū dicit. Dn̄s vob. Reuersusq̄ȝ ex parte dextra altaris: dicit in medio. Oremus: ⁊ legit̄ Offertoriū. ¶ Quales aūt debēt esse ministri: ⁊ qualiter se debeāt hr̄e in missa ordinaria ⁊ solēni: p̄sente vel nō p̄n̄te ep̄o: in ordinationibus diuini officij habet̄.

De oblatione calicis ⁊ hostie.

Si missa simplex. ꝯuentualis: vel p̄uata fuerit: sacerdos accipit patenaȝ cū hostia duabus manibus mediocriter eleuatis: ⁊ dicit. Suscipe sc̄e pr̄ ⁊c. Interim ꝟo minister ad dexterā sacerdotis assistēs: offeret ampullā cū aqua. Quā bn̄dicens sacerdos: infundit calici dicēs. De9 q hūane substātie ⁊c. ¶ Et nota: q̄ tā in p̄uatis missis q̄ȝ in ꝯuētualibus ⁊ ordinatis: ip̄e ordo infundēdi aquā calici: idē penit9 obs̄uat̄. Deinde accipiēs calicem cū duab9 manib9 mediocriter eleuatis: offerat eū dicēs. Offerim9 ti. ⁊c. Collocat̄ aūt hostia ad sinistrā: calix ꝟo ad dexterā. Deinde coop̄it̄ calix corporali simplici plicato: q̄d supponit̄ calici cū hac oōne. In sp̄ū hūilita. ⁊c. Et postea fit signū crucis sup̄ hostiā ⁊ calicē cū oōne. Ueni sc̄ificator ⁊c. ita q̄ p̄mo ducat̄ manus sup̄ hostiā: sc̄do sup̄ vtrūq̄ȝ. Et sic sp̄ fit: qn̄ cōiter vtrūq̄ȝ signat̄. Et postea inclinās se sup̄ altare: vadit ad abluendū manus suas.

De bn̄dictionibus ꝟo incensi: ⁊ incensatione: ⁊ alijs q̄ ptinent ad solēnitatem habetur in ordinario cerimoniaꝝ misse conuentualis.

De prosecutione misse.

Deinde rediēs ad mediū altaris: iclinat9 dicit. Suscipe sc̄ā tri. ⁊c. Qua finita erigēs se osculat̄ altare: ⁊ vertēs se ad pplȝ dicit. Orate frēs, p ⁊c. Circūstātes r̄ndeāt. Suscipiat dn̄s ⁊c. Deinde regirās se ex p̄te dextra dicit secretā vel secretas: stās ꝯtra mediū altaris. Quib9 ꝯpletis: eleuatis ⁊ extēsis manib9 sȝ formā sup̄i9 taxatā: dicit. Per oīa. ⁊c. Finita ꝟo Prefatiōe: dicit. Sctūs: cū ministro vel ministris mediocrit̄ iclinat9 sup̄ altare. Et signat se signo crucis cū dicit. Bn̄s q venit. ⁊c. Deinde inclinat9 corā altari iūctis manib9 dicit. Te igit̄. Et erigit se: ⁊ osculat̄ altare cū dicit. vti accepti hēas: faciēs tres cruces dicēdo. Hec dōa. hec mūera. hec sc̄ā sacrificia. Deīde eleuatis ⁊ extēsis manib9 sicut sup̄i9 dictū ē: p̄seq̄t̄ canō vsq̄ȝ ad: quā oblationē i oīb9. ⁊c. Et postea facit tres cruces ꝯtinuas sup̄ hostiā ⁊ calicē cōiter dicēs. bn̄dictaȝ. ascriptā. ratā. Et eleuatis iteꝝ māib9 cū dicit. rōnabilē: acceptabilēq̄ȝ facere digneris: facit iteꝝ duas cruces: dicēs. corp9 ⁊ sanguis: p̄mā sup̄ hostiā: sc̄dā sup̄ calicē. ¶ Cū ꝟo p̄uentū ē ad: q p̄ridie: duct9 plāe digitis sup̄ pallā altaris: accipit hostiā dicens. Accepit panē. Et parū eleuās: signat eam dicens. bn̄dixit. ⁊c. Et dicto Hoc ē corp9 meū: ⁊ adorato corpe dn̄i cū mediocri iclinatiōe: eleuat illō reuerēter: ita q̄ a circūstātibus possit videri. Postea ponit in loco suo. Deinde coop̄tū calicē accipit cū duabus manibus: ⁊ parū eleuat dicēs. Accipiēs ⁊ hūc p̄clarꝝ ⁊c. Et depōit iteꝝ sup̄ altare dicēs. Itē ubi grās

agēs. Deinde signat dicēs. Bñdixit. Et iterū eleuat: dicēs. Accipite ⁊ bibite⁊
vsq; in mei memoriā facietis. Deīde eleuat cū: ita q̄ a circūstātib⁹ possit vi
deri. Deīde depōit. Deposito calice: dicit. Un̄ ⁊ memores ⁊c. ¶ Et nota: q̄ ab
hoc loco vsq; ad vltimā purificationē manuū sacerdotis: iūgēd⁹ est index
cuz pollice: pterq̄ in signatiōib⁹: ⁊ cū tāgit corp⁹ dñi. ¶ Ante hoc hūc locū ⁊
post pdictam purificationē cū leuat man⁹ suas ⁊ extēdit: separat pax pollex
a digitis: ceteris sibi inuicē copulatis. ¶ Ab hinc aūt vsq; ad vltimū Per
oīa: fiāt signationes sicut in missali signāt: ⁊ inclinatiōes sicut sup⁹ dictū ē.
Hoc addito: q̄ cū in fine hui⁹ orōnis Nobis quoq; pctōribus: dr̄ Per xp̄m
dñm nr̄z: sine rīsione Amē: dicit sacerdos. Per quē oīa: q; istud pēdet d̄ fine
pce dētis. Dicto aūt: ⁊ pstās nob: discoopit calicē: ⁊ accipiēs corp⁹ dñi. signat
ter cū ipo sup calicē a labio in labiū dicēs. Per ipm̄: ⁊ cū ipo: ⁊ in ipo. Eleua
tis aūt digitis: cū corpe xp̄i signat bis int̄ se ⁊ calicē a labio calicis incipiēs: ⁊
dicēs qd̄ sequit̄. Est tibi deo: pr̄i ⁊c. Quo finito: tenet corp⁹ dñi sup calicē. Et
parū eleuato calice cū ambab⁹ manib⁹: dicit. Per oīa scl̄a ⁊c. Dicēdo: orem⁹
pceptis salutarib⁹: reponit hostiā ⁊ calicē in locis suis: ⁊ corpale calici suppo-
nit. ¶ Cū vo venit ad Pr̄ nr̄: eleuat man⁹ ⁊ extēdit sicut prius vsq; ad Da
propici⁹ pacē: vbi accipiēs patenā: signat se simplr̄ cū ipsa sum̄ mitēs cā ho
stie. Et discoopiens calicē facit fractionē sup eū: frāgendo hostiā p mediū ⁊
ponēs illā partē q̄ est in sinistra manu in patena. Illa vero que est in dextra:
frāgit p medium: ⁊ particulā q̄ manet in sinistra manu post fractionē: cōiū-
git parti q̄ est in patena. Alterā vero q̄ remanet in dextera: erect⁹ sacerdos te-
net sup calicē: ⁊ parū eleuato: dicit. Per oīa scl̄a. Et iterū deposito calice tertio
signat sup sāguinē cū particula quā tenet in d̄xtera māu dicēs. Pax dñi ⁊c.
Quo dicto: mittat particulā ipaz in sanguie: dicēs. Fiat cōmixtio ⁊c. ¶ Dei
de coopto calice: dicit Agn⁹ dei ter parū inclinat⁹: manibus dimissis sup alta
re. Postea inclinatus ante altare dicit Dñe iesu xp̄e q dixisti ⁊c. Qua finita:
erigit se ⁊ osculat̄ altare: ⁊ dat pacē ministro dicēs. Pax tecū. Rñdet. Et cuz
spū tuo. Iterū inclinās se ante altare: dicit. Dñe iesu xp̄e fili dī viui ⁊c. ⁊ Per
ceptio corpis ⁊ sanguinis ⁊c. Quibus dictis: erigēs se ⁊ reuerent̄ accipiēs pa
tenā: dicit: Panē celestē ⁊c. Deinde dicit ter. Dñe nō sum dign⁹ ⁊c. Quo di-
cto: signat se cū patena in q̄ iacet corpus dñi: ⁊ ab eadē patena nō cū manu: s;
lingua sumit. Et discoopiens calicē: si q̄ reliq̄e corpis remanēt in patena: cū
digito vel pollice reponit eas in calice. Licet tñ q̄bus magis placuerit: sumere
corp⁹ dñi manu de patena: fm̄ priorē curie cōsuetudinē. ¶ Deposita patena:
cū reuerentia accipit calicē dicēs. Quid retribuā dño ⁊c. Laudās ⁊c. Quib⁹
dictis: signās se cū calice: dicit orōnem. Sāguis dñi nr̄i iesu xp̄i ⁊c. ⁊ ex tūc
pcipit sanguinē. Perceptione vero facta: vadit ad cornu altaris dextrū: ⁊ pu
rificationē calicis accipiēs: dicit. Quod ore sumpsim⁹ dñe: pura mēte capia
mus ⁊c. Corp⁹ tuū dñe ⁊c. Quibus dictis: purificationē digitorū iactā sup
calicem: in calice dimittens: declinat ad abluendū manus. Qua ablutione fa
cta: assumit quod remāsit in calice: ⁊ inclinans eum sup patenā: ⁊ plicato cor
porali: lectaq; Cōmunione in dextro cornu: iterum sumit siquid remansit in
calice. Quo facto: reuertitur ad mediū altaris: ⁊ complet missam sicut predi

cũ est. Qua completa: bñdicit populũ dicens. Benedicat ⁊ custodiat vos. ⁊c.

¶ Explicitur indutus planeta.

¶ Ordinationes ac declarationes circa

officiũ diuinũ auctoritate aplica in multis capl'is gñalib⁹ frũ minoꝝ edite: iuxta varietatẽ officioꝝ distincte hic annotatur.

¶ Dictiões ifra breuiate sũt seqntes. Ando. Andomarij. iaua. iaualis. mecli. meclinẽsi. barchi. barchinonẽsi. palẽ. palẽcule: florẽ. florẽciaci: rupe. rupelle. brug. brugẽsi. assi. assisij. tholo. tholose. basi. basilee. rotho. rothomagẽsi. ro. rome. pis. pisis. albi. albiẽsi. mon. lu. mõtislucij. rab. rabastense. magda. magdalene. C. Capitulũ. G. gñale.

¶ Quo ad dñicas ⁊ ferias.

Historia dñicalis nuq̃ꝫ dꝫ poni intra aliquã octauã: si aliqua dies dñica fuerit vacua in qua possit poni. C. g. ando. 1475.

¶ In ps. Cõfitemini ⁊c. vs. ferie. v. nõ dꝫ adiũgi cuiꝫ. ℣. Qm̃ in eternum ⁊c. nisi pmo ⁊ vltimo ꝟsibus. C. g. rupel. 1490.

¶ In aduẽtu dñi sp in q̃ttuor tpibus fiat de feria: ꝯphensa ẽt q̃uta feria: p eo q rubrica de responsorijs hoc videt innuere. C. g. basi. 1472.

¶ Quotiẽscũqꝫ in aduẽtu ⁊. xl. occurrit nñ storia aliq̃: vel laudes ꝓpe: fiat de feria: nisi tũc festũ duplex vel solẽne occurrat. Julius. 2. ⁊. C. g. rotho. 1510.

¶ In matu. ⁊ vs̃ dieꝝ ferialiũ post orõnẽ diei fiat ꝯmo sc̃i frãcisci: ⁊ dicat Bñdicamus. ⁊c. Postea flexis genibus fiat ꝯmo d̃ cruce: ⁊ aploꝝ: ac pacis: ⁊ in fine p xp̃ꝫ. C. g. ando. 1475.

¶ Quo ad festa duplicia: necnõ ⁊ reliq̃ festa.

In pmis vs̃. festoꝝ duplicium q̃nius ps dꝫ eẽ. Laudate do. oẽs gẽ. nisi in dedicatiõibus ecclïaꝝ: in qb⁹ dr. Lauda ierusa. Et in festis bte ṽgis ⁊ q̃rũꝫ sctãꝝ feminaꝝ: in qbus ẽt dr. Lauda ierusa. C. g. ando. 1475.

¶ Qñ festũ duplex nõ celebrat suo die: si supuenerit fes. solẽne locale: pbri si nõ ẽ i kalẽdario romão: fit pmo d̃ fes. solẽni: ne remãeat illo ãno: ⁊ fes. duplex trãsfert ad diẽ seq̃ntẽ. C. g. ando. 1475.

¶ Si post fes. dup. minus immediate seq̃t aliõ festũ duplex maius: in scdis vs̃. duplicis minoris: tm̃ dicit capm seq̃nti festo maiori duplici: nisi ꝯsuetudo vel rubrica hẽat in ꝯtrariũ. C. g. barchi. 1451.

¶ Festa solẽnia gñalia dũtaxat q̃ sequũt. Antonij abb. Uincẽtij ⁊ anastasij. Joannis ⁊ pauli. Inuẽtio sc̃i stephani. Clemẽtis pa. ⁊ mar. Que festa q̃uis ꝓpt aliqd ipedimẽtũ trãsferant a suis ꝓprijs locis: sp i scdis vs̃ hñt capl'a: nisi festũ mai⁹ ant eq̃le seq̃t. C. g. rupe. 1490.

¶ Declarat illa debere itelligi festa localia: q̃ frẽs celebrare ex rubrica tenent: q̃ ⁊ si in kalẽdario romano nõ hñtur: tñ in aliqb⁹ terris vel locis gñalr a clero ⁊ pplo ex pcepto eccl'ie cõiter celebrãt. De talibus. n. dꝫ fieri festũ solẽne tm̃: ⁊ eo die quo cadũt. C. g. palẽ. 1470.

¶ Nõ lꝫ fes. solẽne simplex: qd alio noie dr nõ trãsfert: lꝫ die quo cadit ipediat a celebratiõe: nõ dꝫ remanere cũ residuis simplicib⁹: sꝫ cessante impedimẽto dꝫ celebrari. C. g. ando. 1475.

¶ Quo ad octauas festoꝝ.

Quãdo itra octãs celebrãt fes. duplicia: nõ fit ꝯmo oct. nisi in scdis vs̃ q̃n seq̃nti die faciẽdũ ẽ de octa: vel si tale fes. duplex occurreret i die octo. Sꝫ in octis dñi. nisi ac dñe. nr̃e sp fit ꝯmo de octa. C. g. basi. 1472.

¶ Qñ fes. hñs oct. trāsfert in aliū diē: secū defert suā octaz. Intra q̄s celebrabūtur festa tūc ibi occurrētia. C. g. florē. 1493.

¶ Qñ post vnū fes. duplex seqt̄ dies octa. lz nō sit dup. dabit̄ tali diei oct. cap̄z. C. g. ando. 1475.

¶ Si in die festo hñte octauā occurrat fes. aliō nō dup. nō celebrabitur vsqz post huiōi octauā. C. g. ando. 1475.

¶ Festū simplex cadēs in dñica intra octās intra q̄s festa occurrētia celebrāt̄: fiat die lūe. Et si in. ij. feria fuerit ē aliō fes. simp. huiōi festū ad. 3. fer. trāsferet̄. 𝔷 sic d̄ alijs: ita q̄ in ip̄a oct. fes. occurrētia (si fieri poterit) celebrēt̄. C. g. mecli. 1499.

¶ Declarat̄: q̄ cū in rubricis ɔtineatur q̄ de festis hñtib⁹ octās sp̄ fiat de oct. nisi festū occurrat: intelligūtur festa occurrētia q̄ cadūt intra ipsas oct. 𝔷 nō p̄cedētia: vt in rubrica intra octā in. s. Joānis bap. ɔtinetur. C. g. tolo. 1457.

¶ Festa occurrentia intra octās: illa duntaxat censeātur q̄ cadūt intra sex dies octaue. C. g. laua. 1505.

¶ Coñio crucis q̄ inter pascha 𝔷 ascensionē fieri p̄cipitur: nō dz ōmitti lz tunc occurrat octaua alicujus sancti. C. g. assi. 1526.

¶ Intra octas ascēsiōis 𝔷 sancti Frācisci: ac omniū scōꝝ dz dici offiū dñe nostre iuxta ordinariū 𝔷 antiquā ɔsuetudinē: nō obstāte ɔcessiōe Leōis. x. q̄: ēt auctate ap̄lica in cap̄lo gñali p̄ceptū est fieri vt antiqtus. C. g. assi. 1526.

¶ Quo ad varia tangentia offiū diuinum.

Ordinat̄ q̄ in ɔcessiōe gñali post btē marie v̄ginis: addat̄: 𝔷 btō Frācisco.

¶ Itē post cōpletoriū sp̄ dicat̄ aña de btā v̄gine dña nostra: nisi in triduo maioris hebdē. C. g. ro. 1256

¶ Qñ aliqs sol⁹ recitat p̄imā vel ɔpletoriū: dz ɔfessionē duplicare: put sit in choro: q̄ lz sit vnus: tñ rep̄sentat ecclīam. C. g. rupe. 1499.

¶ A septuagesima vsqz ad pascha resurrectiōis nihil dz dici loco All'a in fine ātiphonaꝝ: nisi qñ ad ɔcludendū cantū esset necessariū. Et tunc dicatur qd̄ fuerit ɔsonum littere. C. g. pisā. 1263.

¶ A septuagesima vsqz ad pascha qñ offiū cātat̄: loco All'a dicatur: in eternum vel aliqd simile. Qñ v̄o offiū d̄r sine nota: nihil dicatur. C. g. mecli. 1499

¶ Letania minor q̄ d̄r in ɔmēdatiōe anime infirmātis: pōt ēt dici tp̄e vnctiōis: si p̄sidenti visum fuerit. C. g. floren. 1493

¶ In hymnis hñtib⁹ v̄suz finalē p̄p̄ū: dz dici ēt tp̄e paschali: aut alio quocūqz tp̄e qñ d̄r Glīa tibi dñe: ēt si cātēt̄ in tono illi⁹ tp̄is. C. g. ando. 1475

¶ Historie p̄p̄e Festoꝝ illas hñtiū legi p̄nt: vt ātea ordinatū ē: 𝔷 ɔcessūz p̄ Alexandrū. 6. ēt si in breuiario nō sint scripte. C. g. albi. 1502. 𝔷 c. g. mecli. 1499

¶ Homilia sup̄ euāgeliū Nouerit saltem: nō dz dici nisi in festis q̄ttuor doctorū: q̄ nō est de ordinario antiquo. C. g. albi. 1502

¶ Fiat inclinatio ad v̄sum illū: Sit nomē dñi benedictū: quoties ip̄z dici ɔtigerit: sicut ad Glīa patri 𝔷c. est ɔiūctum. C. g. tolo. 1532

¶ Quo ad offiū defunctoꝝ.

Inuitatoriū Circūdederūt me 𝔷c. nō dz dici: q̄ nō est ordinarij romani. Et in nullo officio gñali defunctoꝝ dz in matutinis dici. ℟. Libera me domine de morte 𝔷c. nisi in crastinū omniū scōꝝ: aut quādo cantantur tres vigilie insimul. C. g. brug. 1484

¶Quãdo offm̃ defunctoꝝ pcipitur dici solẽniter: intelligitur de tono orationũ: ꝛ nõ de alia solẽnitate. C.g. mecli. 1499.

¶Quo ad missas.

Quãdo in choro dr offm̃ dñe nr̃e: dz fieri cõmõ eiꝰ in missa: nisi orõnes ordinarie sufficiant. C.g. pisis. 1263.

¶In missis vigiliaꝝ q̃ ieiunãt: ministri altaris nõ debent indui dalmaticis. Et debent fieri genuflexiões put in missis ferialibꝰ. C.g. basi. 1472.

¶Introitꝰ misse. In medio ecclie ꝛc. nõ dz dici nisi illũ hñti in missa pp̃a: q꞉ nõ est de ordinario cõi. C.g. ando. 1475.

¶Kyrieeleyson: ꝛ Gl'ia excel. ꝛc. q̃ dñr angeloꝝ: nõ debẽt dici: q꞉ non sunt ordinarij nr̃i. C.g. brug. 1484.

¶In missis nõ hñtibus Tractũ ppriũ: nec cõem: dicat ps. Laudate dñz oẽs gen. loco Tractus. C.g. brug. 1484.

¶Prefatio pp̃a festoꝝ: nunq̃ dz dici in eoꝝ vigilijs: nisi fuerint resurrectiõis: ꝛ penthecostes. C.g. mecli. 1499.

¶In nulla missa de mortuis: seu de Requiem: dr Prefatio solẽnis: nec ẽt Kyriel: ꝛ Sctũs: nisi p huiõi missa assignati: nec ẽt Bñs dñs ꝛc. dz itonari solẽniter: lz secus fiat de inğt. ppter breuitatẽ pini v'sus. C.g. basi. 1472.

¶In missis dñctoꝝ sp dz dici illa orõ. Dñe iesu xp̃e q dixisti apl'is tuis. ꝛc. ẽt si Rõnale dicit oppositũ: cũ nõ sit de ordinario romano. C.g. mecli. 1499.

¶Quascũq3 missas in nr̃is missalibꝰ existentes possumꝰ dicere: lz nõ sint ordinarij romani. C.g. aibi. 1502.

¶Quo ad singl'os mẽses ordinata. Et pimo quo ad mẽsem ianuarij.

In octaua sc̃i stephani dz dici Credo: q꞉ est intra octauã sc̃i ioãnis apl'i ꝛ euangeliste. C.g. basi. 1472.

¶Qñ octa innocẽtiũ est in dñica: hẽbit capl'm in sc̃dis vš. q꞉ gaudet tũc pheminentia dñicaꝝ. C.g. barchi. 1451.

¶Qñ festũ ephie est in dñica: q̃uis offm̃ dñice fiat in sabbo intra octauã: nihilominus incipietur a pimo v'io. in matutinis: q꞉ est offm̃ dñice: lz nõ fiant cerimonie dominicales. C.g. mecli. 1499.

¶In pmis vš diei octaui ephie debẽt dici añe laudũ. s. Baptizat miles. ꝛc. Et in fine ps. Laudate dñm oẽs gen. C.g. assi. 1526.

¶In festo sc̃oꝝ Fabiani ꝛ Sebastiani debẽt dici tres vltime lc̃ões homilie cõis iuxta ordinariũ: lz historia sufficeret p nouẽ. C.g. ando. 1475

¶Festũ Agnetis. 2. si in dñica venerit: ẽt si nõ sit pimo ponẽda: trãsfert in sc̃dam feriã: ꝛ fiat de dominica. C.g. inou. in. 1467.

¶Quo ad mẽsem Februarij.

Cathedra sc̃i petri q̃ si venit i dñica: dz celebrari die lũc. Et lz die seq̃nti sit festũ duplex: nõ dz omitti cõmõ sc̃i pauli in sc̃dis vš. Et quãdo celebrat in. xl. dz pcedere cõmõ ferie cõmõ sc̃i pauli. C.g. basi. 1472.

¶Feria. iiij. cineꝝ sp fiat de ipsa feria: ẽt si eadẽ die occurrat festũ duplex: iuxta ordinationem domini Clementis pape. 6. C.g. basi. 1472.

¶Quo ad mensem Martij.

Sanctis ppetue ꝛ felicitatis dz fieri offm̃ martyrum nõ v'ginum: q꞉ de vna legitur in sua historia q̧ peperit in carcere: ꝛ de altera q̧ erat coniugata.

Inuitatoriũ dicet̃. Laudem⁹ deũ nr̃m in ɔfessiõe scãꝝ ℞c. C.g. rupe. 14.90.
¶ In festo. s. gabrielis dicẽtes offm̃. s. michaelis: debẽt omittere tres ꝑnas lcõnes. s. In mõte gargano ℞c. ⁊ dicere sex de s̃mõe: Natura ãgelica. ℞c. Et non dꝫ mutari nomẽ michaelis: ne dicat̃ s̃nia falsa: q̃ inde seq̃ret̃. C.g. brug. 1484.
¶ In matu. triũ dieꝝ vltimoꝝ maioris hebdõ: lꝫ r̃ra dicat q̃ ꝑma aña icipiat̃ absolute: intelligit̃ tñ ꝑmisso pr̃ nr̃ flexis genib⁹. et idẽ in ceteris horis diei. In fine ñ1 oõnis: qlꝫ sub silẽtio dꝫ dicere. Qui tecũ. ac deinde pr̃ nr̃. C.g. pisi. 1263.
¶ In ɔpletorio sab bi scti postq̃ꝫ hebdomadari⁹ dixerit ꝑncipiũ añe Uespe ãt ℞c. dr̃ Nũc dimit. ℞c. ac deinde d̃r tota aña. C.g. ro. 1256.

¶ Quo ad mensem Aprilis.

Prefatio pasche dꝫ dici solẽniter dieb⁹ dñicis: ⁊ fes. solẽ. ac religs maiorib⁹ Sꝫ i fes. simpli. dicet̃ simplex. Et sil'r fiat Kyriel. ⁊ Glia i ex. C.g. basi. 1472
¶ Dieb⁹ ferialib⁹ inter pascha ⁊ pẽtecostẽ All'a dñr in missa sili mõ vt in dieb⁹ festis. Et scd̃a All'a d̃r a duobus. C.g. brug. 1484.
¶ Inter pascha ⁊ pẽtecostẽ dꝫ genuflecti ad Ps̃in Et hõ fact⁹ ẽ: put i reliquo ãni tpe. C.g. brug. 1484.

¶ Quo ad mẽsem maij.

Missa letaniaꝝ debuit ꝑ scd̃a ⁊ tertia ferijs: cũ fit de feria. Et nõ d̃r i ea Glia in ex. ℞c. Nec fiũt genuflexiões. Kyriel. dñr feriales. Si ꝟo in dictis dieb⁹ celebrãtur festa: in vno eoꝝ dicãtur due misse. C.g. audo. 1475.
¶ Si fes. dup. venerit in vigi. ascẽsiõis: missa dicet̃ de festo absq̃ꝫ aliq̃ ɔm̃one vigilie. Qñ aũt d̃r missa vigilie: d̃r glia i ex. sicͭ i dieb⁹ fer. hui⁹ tpis. C.g. ãdo. 1475
¶ Qñ octaue ascẽsiõis: ⁊ scti bernardini ɔcurrũt in dñica: fiat de dñica ascẽsionis: ⁊ nõ de btõ bernardino. C.g. mecli. 1499.
Duob⁹ dieb⁹ post octaꝫ ascẽsiõis nisi festa occurrãt: nõ fit d̃ residuis. Et si ꝑma die post hmõi octa. nõ fit d̃ aliq̃ fes. nõ fiet aliq̃ ɔm̃o diei seq̃ntis. Si ãt occurrerit tũc festũ: hẽbit scd̃as vš. ĩtegras: nisi in sabbo celebret̃ aliq̃ fes. Uerũtñ si fes. vj. nõ occurrerit festũ sꝫ in sabbo: tũc in vš. fer. 6. dicẽt añe ascẽsiõis: ⁊ a caplo i ãtea fiat de festo absq̃ꝫ aliq̃ ɔm̃one. C.g. pis. 1263. ⁊. C.g. basi. 1472.
¶ In fes. sci Joãnis añ portã lati. d̃r i missa euãg. Accessit ad iesũ. C.g. pis. 1263
¶ Qñ oct. sci bernardini fit añ ascẽsionẽ: dꝫ i ea fieri ɔm̃o crucis. C.g. assi. 1526

¶ Quo ad mensem Junij.

Ordinat̃ q̃ ꝑ totã oct. scissimi corpis. d. n. iesu xp̃i fiat offm̃ solẽne. Et vt solẽni⁹ celebret̃ ordinat̃: q̃ offm̃ btẽ ṽgis nõ dicat̃. C.g. tolo. 1437.
¶ Declarat̃ q̃ i scissimo fes. eucharistie añe vš ꝑmaꝝ. s. Sacerdos i eternũ ℞c. in scd̃is vš diei: ⁊ ꝑ totã oct. d̃beãt dici: cũ id fiat i capella dñi pape: ac de hoc spãle ordinariũ hẽt̃. C.g. ando. 1447.

¶ Quo ad mẽseꝫ Julij.

In ꝑmis vesp. octa. aploꝝ petri ⁊ pauli: aña ad mgt̃ dꝫ eẽ. Petrus apostol⁹ ℞c. Et in matutinis Inuitatoriũ. Regẽ apostoloꝝ. C.g. rab. 1511.
¶ Festũ scti bonauẽture dꝫ fieri dñica. ij. mẽsis Julij: vt ꝑcepit Sixt⁹. 4. nõ obstãte ordinatiõe capli gñalissimi rome celebrati. C.g. rab. 1511.
¶ Qñ fes. scti bonauẽture venerit i die oct. visitatiõis btẽ ṽgis: fiat d̃ oct. cũ ɔm̃one dñice. Et fes. scti bonauẽture trãsferat̃ ad diẽ seq̃nte. Si tñ in aliq̃ loco fuerit aliq̃ ꝑticlaris duotio dicti sci: poterit celebrari d̃ ipa cũ ɔm̃one oct. C.g. assi. 1526

¶ Quo ad mensem augusti.

In scōis vꝫ btī petri ad vincula dꝫ fieri ꝯmō btī pauli: iꝫ īcipiat a caplō ꝯ ꝯsecratiōe ecclie Portiūcule. C.g.mecli.1499.

¶ In scōis vꝫ festi Niuiū: solū a caplō fit ꝯ trāsfigura. dñice. C.g.assi.1525.

¶ In fes. trāsfiguratiōis nō dꝫ dici Glia tibi dñe q̄ nat⁹ ꝛc. nisi ī pmo ꝯpletorio rōne festi Niuiū. C.g.mecli.1499.

¶ Qñ oct. btī laurētij: ꝛ btē clare ꝯcurrūt ī dñica: fiat ꝯ btō laurē. ꝛ nō ꝯ btā clara. C.g.mecli.1499.

¶ Quo ad mēsem Septēbris.

Rubrica parisiēsis q̄ īcipit: nota ꝗ ab oct. pētecostes vsqꝫ ad aduētū ꝛc. tollit circa officia dñicalia. C.g.tolo.1437.

¶ Quo ad mēsez octobris.

In fes. btīssimi pr̄is nr̄i Frācisci: ꝛ ꝑ ei⁹ oct. ac ī fes. oīꝫ scōꝝ nr̄i ordīs: ꝛ btē clare possum⁹ dicere Credo: ex ꝯcessiōe Sixti. 4. C.g.brug.1484.

¶ Propter reuerētiā btīssimi. p. n. Frācisci dꝫ dici ī ei⁹. ℣. Ora p nob̄ btē pr̄ frācisce. Et hoc nō solū ī suis festiuit. sꝫ ēt qñcūqꝫ fit ꝯmō de ipo. C.g.assi.1526.

¶ Quo ad mēsem nouēbris.

In dñica q̄ occurrit ītra oct. oīꝫ scōꝝ: nō fiat ꝯmō ꝯ dñica si dñice fuerit vigīti q̄nqꝫ vel plures. In casu ꝟo q̄ dñice a pētecostes vsqꝫ ad aduētū fuerit. xxiiij. tūc nō ē faciēdū de dñica q̄ cadit intra oct. oīꝫ scōꝝ vel in die ēt ꝯmō: sꝫ ē oīno omittēda sicut qñ cēnt. xxiij. dñice. Si ꝟo fuerint. xxvj. vel plures: tollit regula antiqua ordinarij. C.g.magda.1490.

¶ Festū scē helisabeth celebret cū solēnitate duplicis maioris: ꝛ cū oct. ꝑpter ꝯcessionē q̄ hꝫ ad suspēdēdū interdictū qñ tūc acciderit. C.g.assi.1526.

¶ In missa festi. s. catherine dicat Introit⁹ Gaudeam⁹ ꝛc. C.g.mecli.1499.

¶ Quo ad mēsem decēbris.

Festū ꝯceptiōis ꝟgis marie hēat pmas vꝫ integras cū ꝯmōne scti ābrosij. Et festū. s. lucie celebret intra ei⁹ oct. C.g.mecli.1499. (1475.

¶ In. iiij. tꝑib⁹ aduēt⁹ sp̄ fiat ꝯ fer. nisi fes. dup. aut solē. tūc occurrat. C.g.ādo.

¶ In aduētu qñ in sabbo illi⁹ tꝑis ꝯ aña Expectet: si nō fit de fer. sufficit dicere ps. Audite celi ꝛc. sine aliis. 4. ps. Laudū. C.g.mecli.1499.

¶ Quotienscūqꝫ in aduētu ꝛ. xl. occurrūt. ℟. aliqua: vel laudes ꝓpe: fiat de fer. nisi tūc festū duplex vel solēne occurrat. Juli⁹ pa. 2. ꝛ. C.g.roto.1518.

¶ In missis natiuitatis ꝛ ephie dñi nō dꝫ dici: Uerbū pr̄is: nec Stella fulsit ꝛc. qꝛ nō sunt de ordinario. C.g.brug.1484.

¶ Uersus Glia tibi ꝛc. dꝫ dici vsqꝫ ad ephiaꝫ dñi exclusiue. C.g.pisis.1263.

¶ Finis ordinationū: ac declarationū officij diuini.

Incipit ordo ad bñdicēdū ornaméta altaris.

Et pmo gñalr ad oīa. deinde singlarit ad q̄dꝫ. ℣. Adiuto. ℣. Dñs vo. Oro.

Deꝰ oꝑs bonaꝝ ꝟtutū datorꝛ oīꝫ bonoꝝ larg⁹ īfusor: supplices te rogam⁹. vt nob ope tue bñnois īfundas: ꝛ hūc amictū. albā. cinctoriū. manipulū. stolā. tūicā vel planetā diuino cultui ꝑparatū ꝟtute spūsscti bñ ✠ dicere ꝛ ꝯse ✠ crare digneris: ꝛ oīb⁹ eo vtētib⁹ graꝫ scīficatiōis scti mysterij tui benign⁹ ꝯcede: vt ī ꝯspectu tuo scti ꝛ imaculati atqꝫ irrephēsibiles appareāt: ꝛ auxiliuꝫ mie tue ꝯsequāt. Per dñꝫ. ꝛc.

¶ Sequūtur ꝓpe bñones. Et pmo ad amictū.

℣. Adiutoriuꝫ. ℟. Qui fe. ℣. Dñs vob. Oro.

Immense pietatis ꝛ plenitudinis graꝝ infusor de⁹: q p os ꝓphete tui dixisti.

expādi amictū meū sup te ⁊ opui ignominiā tuā:plenitudinē grē ⁊ bñdictionis
tue sup hūc amictū ꝓpiciatꝰ extēde:vt oēs q eo vsi fuerint:pfectā quā designat
amictꝰ castigationē vocis ⁊ gulesentiāt:sitqꝫ pfecti:ṽtute ꝺ cor:⁊ ex amicio ipo
reddāt tibi ꝺo oīpotēti morībꝰ ⁊ grā speciosi.Qui cū.Deinde aspgat aq̄ bñā.

¶ Bñō ad albā. ℣.Adiutoriū. ℣.Dñs vobis. Orō.

DOmine deꝰ ōps q̄ aarō ⁊ filios eiꝰ tunicis lineis in decorē ⁊ gliā sacerdo
tij indui pcepisti:cū qbꝰ ⁊ ipsi scificati:ibi ēt in sctūario ministrarent:
hāc q̄s lineā tunicā tue ṽtutis scificatiōe bñ✠dicere:⁊ sancti✠ficare di
gneris:quatenꝰ oēs q ea induti in sctō ministerio tuo vsi fuerint:digni siāt alta
ris tui ministri:ipsosqꝫ septiformis grā spūscti repletos:⁊ castitatis zona pcin
ctos:btā facias cū ministris āgelis immortalitatis fruitiōe vestiri.p eūdē.i vni
ta.eius.⁊c.¶Deinde aspgatur. ¶ Bñō ad cingulū. ℣.vt supra. Orō.

DEꝰ innocētie restitutor:⁊ puritatis amator:q vtriusqꝫ testamēti pres lūbos
suos pcingere instruxisti:q̄ vz carnē lūboꝝ lasciuiā discerēt sobrietate cōti
nētie coarctare:sancti✠fica ⁊ bñ✠dic q̄s dñe cingulū istō:vt oēs q eo accincti
fuerint:ab estu voluptatū carnaliū refrigeriū sentiāt:⁊ spūscti rore pfusi:q̄ tua
sūt mūdo corde ⁊ casto corpe desiderēt ⁊ letētur.p dñm.in vnita.eiꝰ.⁊c.

Deinde aspgatur. ¶ Bñō ad manipulū. ℣.vt supra. Orō.

DEus q de fructu opeꝝ tuoꝝ terrā satias:⁊ fm opa sua retribuis ⁊ iudicas
vnūquēqꝫ:maīpulū istū p quē fructꝰ bonoꝝ opeꝝ designatur:tue bñōnis
dono sancti✠fica:quatenꝰ ministri altaris tui ipo vtentes manipuloꝝ bonoꝝ
opeꝝ fructu digna se gaudeāt asseq p̄mia meritoꝝ.p dñz.Deinde aspgatur.

¶ Bñō ad stolam. ℣.vt supra. Orō.

INeffabilis benignitatis ⁊ clemētie dꝰ:cuiꝰ iugū onusqꝫ leue eē tu ipe phibes:
qqꝫ p os sapiētes collū nos subijcere iugo tue sapiētie docuisti:bene✠dic ⁊
scti✠fica stolā istā iugū tue māsuetudinis psignātē:vt sacerdotes ⁊ leuite tui q
eidē stole hūeros ⁊ colla summiserint:suauitatis tue sentiāt leuitatē:quatenꝰ in
ter magnā ⁊ mirabilē turbā quā btūs Joānes vidit in cōspectu agni stolis albis
amictā:stolas suas lauare in ipsiꝰ agni sanguine mereātur:ac tanq̄ formosi in
stola sua:⁊ in multitudine sue fortitudinis gradiētes:stola induātur glīe eternalr
cū electis.Per xp̄z.Deinde aspgatur. ¶ Bñō ad casulā. ℣.vt s̄. Orō.

DEus fons pietatis ⁊ iusticie:q tui opis ministros:ad extremū vestimēto ca
sule:cuiꝰ munimine interiꝰ oīa tegerētur:vestiri sanxisti:bñ✠dic q̄s ⁊ san
cti✠fica planetā istā:⁊ cōcede petitiōibꝰ nr̄is:vt oēs hac planeta induti:en ṽeri
tis intꝰ omniū ṽtutū ornamētis:vinculū perfectie charitatis super omnia hēant
quo perficere q̄ desiderāt:⁊ p̄stante valeant.Per xp̄m. Deinde aspergatur.

¶ Bñō mappaꝝ altaris. ℣.vt supra. Orō.

EXaudi dñe p̄ces nr̄as:⁊ hec lintheamina sacro altari ꝑparata:bñ✠dicere ⁊
sancti✠ficare digneris.Per. Item ad eadem.Orō.

DOmine deꝰ ōpsq ab initio hominibꝰ vtilia ⁊ necessaria creasti vestimēta:
qqꝫ lenitis tuis hec ornamēta ⁊ lintheamina facere moysen famulū tuū p
q̄draginta dies docuisti:q̄ ēt varia texuit ⁊ fecit in vsu ⁊ ministerij tabnacli fede
ris:sancti✠ficare:⁊ bñ✠dicere:cōse✠crareqꝫ digneris hec lintheamina ad te
gēdū inuoluēdūqꝫ altare gliosissimi filij tui dñi nr̄i Jesu xp̄i.q tecū. Aspgat.

¶ Bñō vasis in quo ponitur eucharistia. ℣.vt s̄.Orō.

Oremus dilectissimi frēs: vt deꝰ omīps hoc vasculū corporis filij sui dn̄i nr̄i Jesu xp̄i gerulū: sue bn̄✠dictiōis sancti✠ficatiōe perfundere dignetur orātibus nob. Per eundē dn̄m. ꝛc. Orō.

Omnīps sempiterne deꝰ: manibꝰ nr̄is opē tue bn̄✠dictiōis infunde: vt per nr̄am bn̄onē hoc vasculū sancti✠ficetur: ꝛ corpi dn̄i nr̄i Jesu xp̄i nouū sepulchrū spūssancti grā perficiatur. Per eundem. Aspergatur.

¶ Bn̄o corporalium. ℣. vt supra. Orō.

Omnīps sempiterne deꝰ bn̄✠dic lintheamē istd ad tegēdū inuoluēdūq; corpus ꝛ sanguinē filij tui dn̄i nr̄i Jesu xp̄i. q tecum ꝛc. Orō.

Domine deꝰ q iaz scīficare dignatꝰ es hoc genꝰ specieꝝ q̄n eo dignatus es inuolui corpꝰ dn̄i nr̄i iesu xp̄i vnigeniti tui in btā passione: concede q̄s ꝑ eundē dn̄m quamq̄ indignis famlis tuis: vt p̄ns lintheū z celesti bn̄✠dictione scīm ꝛ aptū fiat dn̄ico sepulchro: vz altari tuo: vt placabiliter possit in eo imponi corpꝰ ꝛ sanguis eiusdē dn̄i nr̄i Jesu xp̄i: q est vita omniū fideliter se sumnentiuni: ꝛ viuit ꝛ regnat tecū deus in vnitate spūssancti ꝛc. Orō

Clementissime dn̄e cuiꝰ inenarrabilis ṽtua: cuiꝰ mysteria arcanis mirabilibꝰ celebrāt tribue q̄s: vt hoc lintheamē tue ꝓpiciatiōis bn̄o✠ne scīficet ad cōsecrādū sup illd corpꝰ ꝛ sanguinē dei ꝛ dn̄i nr̄i iesu xp̄i filij tui. q tecū viuit ꝛc. Aspergatur. ¶ Jtē ad bn̄onē sacerdotaliū indumētoꝝ. ℣. vt s. orō.

Omnīps sempiterne deꝰ q ꝑ moysem famulū tuū pōtificalia. sacerdotalia. leuitica vestimēta ad explēdū ministeriū in ꝯspectu tuo: ꝛ ad honorem atq; decorē tui nois fieri decreuisti: adesto ꝓpiꝰ inuocatiōibus nr̄is: ꝛ hec indumēta desup irrigāte grā tua: ingēti bn̄one ꝑ nr̄e hūilitatis suitute puri✠ficare: bn̄dicere: ꝛ ꝯse✠crare digneris: vt diuinis cultibus ꝛ sacris mysterijs apta ꝛ bn̄dicta existāt: hisq; sacris vestibꝰ pōtifices. sacerdotes: seu leuite induti: ꝛ ab oibꝰ impulsiōibꝰ: seu tentatiōibꝰ malignoꝝ spirituū muniti ꝛ defensi esse mereātur: tuisq; mysterijs apte ꝛ ꝯdigne suire ꝛ inherere: atq; in his tibi placide ꝛ deuote perseuerare tribue. Per xp̄m. ꝛc. Orō.

Deus inuicte ṽtutis auctor: ꝛ oīm reꝝ creator ac scīficator: intēde ꝓpitius ꝓces nr̄as: ꝛ hec indumēta leuitice ac sacerdotalis glie: mysterijs tuis fruēda: tuo ore ꝓprio bn̄✠dicere: ꝯse✠crare: ac sanctificare digneris: oēsq; eis vtentes: tuis mysterijs aptos: ꝛ tibi in eis deuote ꝛ amabiliter seruiētes: gratos effici concedas. Per xp̄m. Aspergatur aqua benedicta.

¶ Explicitur ordo bn̄dicendi sacra ornamenta.

¶ Laus summo regi dicatur vocibus oris:
Ut iam non cesset merces condigna laboris.

¶ Absolutio pro apostatis.

p̄s. Miserere mei. vel De pfundis. cuz Glia patri. postea Kyriel. Xp̄el. Kyriel. Pr nr̄. ℣. Et ne nos. ℣. Saluū fac suū tuū dn̄e. ℣. Esto ei dn̄e turris forti. ℣. Dn̄e exau. ℣. Dn̄s vobis. Oremꝰ.

Deus cui propriū est misereri semper ꝛ parcere: suscipe deprecationem nostram: ꝛ hunc famulum tuum quem sententia excommunicationis ligat: miseratio tue pietatis absoluat. Per christum dn̄m nostrum. Amen.

AUctoritate dñi nr̄i iesu xp̄i ⁊ btōꝝ aplorꝝ eius Petri ⁊ Pauli: ⁊ auctoritate scē romane ecclie: ac auctoritate ꝓuilegioꝝ nr̄o ordini ꝯcessoꝝ: mihiq; in hac pte cōmissa: ego te absoluo ab isto vinclo excōis q̄ teneris ⁊ q̄ ligaris ꝑ apostasiā: ⁊ restituo te scē romāe ecclie ⁊ sacris ei⁹ i noīe pr̄is ⁊ filij ⁊ spūsscti amē.

Absolutio ꝑ frib⁹ in celebratiōe capli.

PEr aꝑsionē sanguinis dñi nr̄i iesu xp̄i ⁊c. Et ego auctoritate dñi nr̄i iesu xp̄i: ⁊ btōꝝ aplorꝝ ei⁹ petri ⁊ pauli ⁊ scē romāe ecclie: ⁊ ꝓuilegioꝝ nr̄o ordini ꝯcessoꝝ: ⁊ auctoritate reuerēdi pr̄is nr̄i ꝯmissarij vel ministri gnālis: in hac pte mihi ꝯmissa ⁊ vob ꝯcessa: vos absoluo ab omni snīa excōis maioris vel minoris: ⁊ ab omī trāsgressiōe rl̄e vr̄e: ⁊ dispēso vobiscū in irregularitatib⁹ qb⁹ possuz: ⁊ restituo vos scīs sacris ecclie: in noīe pr̄is ⁊ filij ⁊ spūsscti amē.

DNs nr̄ iesus xp̄s q vos potēter creauit: redemit: ac in statū clemēter euāgelice ꝑfectiōis vocare dignatus est: ipse vos bñdictionibus omni acceptione dignissimis bñdicere: intellectū illūinare: affectū inflamare: effectū roborare: ac domū perseuerantie vsq; in finem ꝓstare dignetur. Amen.

Orones ꝑ caplo frm̄.

ps. Ad te leuaui: cū Glia pr̄i. ps. De ꝓfundis: cū Requiem eternā. Kyrieleysō. Xpeleysō. Kyrieleysō. Pr̄ nr̄. ℣. Et ne nos. ℟. Sz liba. ℣. Memēto ꝯgregatiōis tue. ℟. Quā possedisti ab initio. ℣. Saluos fac ꝯuos tuos ⁊ ācillas. ℟. Deus meus sꝑantes in te. ℣. A porta inferi. ℟. Erue dñe. ℣. Requiescant in pace. ℟. Amē. ℣. Dñe exau. ℟. Et cla. ℣. Dñs vobiscū. Oremus.

OMnīps sempiterne de⁹: q facis mirabilia sol⁹: ꝓtēde sup famulos tuos ꝑlatos nr̄os: ⁊ sup cūctas ꝯgregationes illis cōmissas spm̄ grē salutaris: ⁊ vt in ꝟitate tibi cōplaceant ꝑpetuū eis rore tue bñdictiōis infunde.

PRetende dñe famlis ⁊ famulabus tuis dexterā celestis auxilij: vt te toto corde pergrant ⁊ q̄ digne postulant consequi mereantur.

DE⁹ venie largitor ⁊ hūane salutis amator: qs clemētiā tuā: vt nr̄e ꝯgregationis: frēs: sorores: ꝓpinquos ⁊ bn̄factores nr̄os: q ex hoc seculo transierūt: beata maria semper ꝟgine intercedente cū omnibus scīs tuis: ad perpetue btitudinis consortium peruenire concedas.

FIdeliū de⁹ ꝯditor ⁊ redēptor: animab⁹ famuloꝝ famularūq; tuaꝝ: remissionē cūctoꝝ tribue peccōꝝ: vt indulgētiā quā sꝑ optauerūt pijs supplicatiōibus ꝯsequāt. q viuis. ⁊c. ℣. Requiem eternā. ℟. Et lux. ℣. Requiescāt. ℟. Amen.

Refert dñs

Gregori⁹ papa. x. se audiuisse a btō frācisco dū viueret: ipz sctz frāciscū a dño tria ꝓuilegia obtinuisse.

¶ Primo: qꝛ q̄nto plures frēs eēnt in ordine: ⁊ coꝝ numerus augeret: tāto meli⁹ ⁊ abūdāti⁹ eis ꝓuideret. ¶ Scd̄z: qꝛ null⁹ in eis bitu: posset male mori. ¶ Tertiū: qꝛ qcq d ordinē suū ꝑseq̄ret: grauit a dño pu̅iret: ⁊ dies suos i breui ⁊ mali finiret.

Itē btūs frācisc⁹

reuelauit cuidā fratri tria inter alia se habuisse ꝓuilegia a dño in specie seraph sibi apparēte: cū ei sua sacra stigmata imp̄ssit. ¶ Primum: qꝛ ꝓfessio frm̄ suoꝝ: seu ordo suus frm̄ minoꝝ: durabit vsq; ad diē iudicij. ¶ Scd̄z: qꝛ null⁹ volēs in ordine male viuere: poterit ibi diu ꝑseuerare vel ꝑmāere. ¶ Tertiū: qꝛ qcūq; ex corde diligeret ordinē suū: q̄tūcūq; sit peccator: miaz a dño ꝯseq̄t: si voluerit penitere.

¶ Sequitur q̃dam cõclusiões reueren

di p̃ris fratris Bona gr̃a ministri gñalis q fuit secundus post sanctũ Bonauentura in quodam sermone ad fratres minores.

¶ Prima: q̄ omnis frater minor sanus ꝛ fortis: ducẽs cõiter vitã carnalem in cibo ꝛ potu: viuit continue in pc̄o mortali: ꝛ in ira dei: ex quo talis vita est ꝓhibita oĩbus religiosis: p̄sertim mẽdicantibus ratione sui voti stricte paupertatis: cui talis vita opponitur de directo.

¶ Scd̄a: q̄ talis vita est carnis incentiua notabiliter: ac per cõseq̃ns preiudicatiua castitatis ꝛ ceterarũ ṽtutum. vt habetur in glosa. Mathe. 4. vbi dr̄ de pugna xp̄i: prius contra gulam agitur: qz nisi hec refrenetur: frustra cõtra alia vitia laboratur.

¶ Tertia: q̄ talis vita est dispositiua ad immunde celebrandum: nam ex gula procedit immundicia: vt experientia manifestat.

¶ Quarta: qz talis ostendit q̄ horret penitentiam quam debet eligere: maxime frater minor q ꝓmisit ac vouit strictũ ordinẽ peniẽtie. Et p̄sertim cũ dicat Augustinus: q̄ vita xp̄iani: si s̄m euangeliũ viuit: crux ẽ. ꝛ penitẽtia.

¶ Quinta: qz talis male edificat: immo scandalizat proximũ: cui tñ datum est in exemplũ: iuxta illd̄ Math. 5. Vos estis sal terre ac lux mundi. Et illud ad Corinthios. 4. cap̄. Spectaculum facti sumus mundo. ꝛc.

¶ Finis.

¶ Index contentorum in precedenti libello tripartito.

¶ Contenta in prima parte p̄ncipali.

Contenta in scd'a parte p̄ncipali.

Contenta in tertia parte p̄ncipali.

Explicitus index.

¶ Explicitum Enchiridion: seu Manuale regularium institutionum fratrum minorum: aliarumqꝫ personarum sub regimine prelatorum huiusmodi fratrum militantium. Impressum Hispali: in edibus Joannis varela Salmanticeñ. Tribunus eiusdē ciuitatis. Anno .M.D.xxv .primo Idus Aprilis.

¶ Libellus loquitur.

¶ Nil moror aut laudes: leuis aut conuicia vulgi.
Pulchrum est: vel doctis: vel placuisse pijs.
Spe quoqꝫ maius erit: mihi si contingat vtrumqꝫ.
Cui christus sapit: huic si placeo: bene habet.

¶ Siguen se los casos: en los quales se gun sant Bernardino: el Frayle menor se deue estimar propietario: o de su propia voluntad: o delas cosas temporales.

L primero es: quando el frayle no requerido del perlado pide justicia: o vengāça dela injuria a el hecha: digo reqrido ꝛc. porq̄ si le es mandado por el perlado: entonces alançando de si el desseo dela vengança: por la obediencia; y por el zelo dela justicia; ꝛ por la correction fraterna: es obligado de denunciar la tal injuria a el hecha a su perlado.

¶ El. ij. es dezir: q̄ alguna cosa sea suya: entendiendo q̄ es suya por possession o juridicion; mas si entiende q̄ tiene el simple vso della/ no es propietario.

¶ El. iij. es dezir: q̄ alguna cosa es dela orden: o del cōuento: enla manera ya dicha eneste segundo.

¶ El. iiij. es lleuar bolsario en camino: para q̄ le prouea en sus necessidades o en otra cosa alguna.

¶ El. v. q̄ndo sale de casa: maxime si se ha de tardar algunos dias/ y sin licencia de su plado; lleua cōsigo la llaue dela celda o del estudio: o del caxon en fraude de su perlado.

¶ El. vj. q̄ndo reqrido por su hr̄o: q̄ le p̄ste algūa cosa la q̄l no le ptenesce a el: o le es supflua: no q̄ere comunicar sela.

¶ El. vij. es si recibe algūas pecunias psonalmēte o apareja el bacin o cepo para q̄ alli sean ofrecidas.

¶ El. viij. si haze q̄ la limosna a el ofrecida: sea depuesta en algun lugar: para q̄ en su nōbre y auctoridad sea expendida: no guardando la declaracion del Nicolao.

¶ El. ix. si la limosna dada por vna causa: la comuta en otro fin o contra la voluntad del señor.

¶ El. x. q̄ndo tiene cosas dobladas: d̄ vna misma materia o supfluas o curiosas: y las vsa: aunq̄ sea pmitido por el perlado.

¶ El. xj. es vēder o hazer ser vēdida madera o arboles o frutos: o ortaliza d̄los huertos ꝛ lugares cōcedidos al vso d̄los frayles.

¶ El. xij. es testar de algūa cosa por el adq̄rida: o a el cōcedida: o pedir; o demandar: o rescebir: o expender: o enagenar la paga de algun seruicio o obra.

¶ El.xiij.es tener parte enla ganancia o logro de algũa possession/ assi como de casas: viñas: o huertos. ₇c.

¶ El.xiiij.es/ defender/ o robar/ o demandar por fuerça/ o contencion: monstrando tener algũ derecho o Señorio en las cosas que por alguna fuerça / o derecho / son quitadas ala Orden/ o al vso delos Frayles.

¶ El.xv.es vsar de alguna cosa agena cõtra voluntad o ignorando lo el señor della.

¶ El.xvj.es cõuertir o aplicar por su propria auctoridad en su vso/ o ageno el vso delas cosas dela comunidad.

¶ El.xvij.es / hazer algun Contracto Obligatorio/ enel qual confiesse: ser le deuida alguna cosa: o el ser tenudo a pagar algo.

¶ El.xviij.es: buscar o hazer deponer algunas limosnas superfluas: durante alguna limosna indifferentemente depuesta para las necessidades delos Frayles.

¶ El.xix.es: asconder o negar a su Perlado qualquiera cosa posseyda contra su voluntad/ o quando el Perlado le manda communique alguna cosa a otro frayle y no quiere.

¶ El.xx.es: no obedescer a su Perlado en alguna cosa licita: quando causa razonable no le escusa.

¶ El.xxj.es: contender con los Clerigos o legos o entre si: por algunas obsequias de Finados: a qualesquier limosnas o demandallas en juyzio.

¶ El.xxij.es: celebrar Missas: principalmente por adquirir Pecunias/ o indifferentemente por otro precio: maxime quando los Frayles no tienen necessidad. presente o heminente para comprar o pagar alguna cosa.

¶ El.xxiij.es: enagenar o vender debaxo de qualquiera titulo q̃ sea/ las cosas deputadas a algun vso delos Frayles cõtra la voluntad, del señor diputante.

¶ El.xxiiij.es: guardar o deponer acerca delos seculares las cosas a el concedidas o/ no concedidas: sin sabiduria ₇ consentimiento del Perlado.

¶ El.xxv. Quando alguno en tiempo de su Enfermedad: porque va fuera del Conuento esconde la llaue o otra cosa alguna: porque el Perlado no la vea o no despõga della lo q̃ le pareciere.

¶ El.xxvj.es tomar mas delas cosas dela communidad que el Perlado le concede: o delas Concedidas o no Concedidas a su vso/ por su propria Auctoridad enagenar / o dar algo alos Frayles o seculares.

¶ El.xxvij.es:quando algun inferior pide con impaciencia al plado Superior lo que le ha quitado el perlado inferior: principalmente si le demanda como quien tiene enella alguna propriedad.

¶ El.xxviij.es:morar en algũ lugar o celda por su propria voluntad y contra la del perlado.

¶ El.xxix.es:apellar enla orden delas sentencias delos perlados:en las cosas que tocan ala propria persona:y no redundan enla offensa de Dios.

¶ El.xxx.pertenesce ala propriedad interior dela propria volutad: la qual segun sant Bernardo:sola arde enel Infierno:assi como quando alguno procura para si Perlazia: o honrra: porque segun Augustino: la auaricia / no solo consiste enlas riquezas: mas tambien enlas honrras.

¶ Carta para instituyr conseruador.

Don.N.canonigo dela Cathedral yglesia/o Dean/o Obispo.rc.o Inquisidor apostolico contra la heretica prauedad.juez apostolico conseruador tomado por parte del Reuerendo padre. N. Prouincial o Guardian de tal prouincia o casa dela orden delos menores/por virtud de vna facultad:ala dicha orden Concedida dela silla apostolica:cuyo thenor abaro se porna. A todos los que la p̃sente vieren/o de ella en qualquier manera supieren salud en Dios nuestro redemptor y criador:y alos nr̃os mandamientos:q̃ mas verdaderamente son dichos apostolicos:firmemente obedescer:sabed que por el dicho Reuerendo padre. N. fuy con instancia rogado y requerido q̃ por quanto alas casas deste arçobispado conuiene y es expediẽte y necessario:tener vna persona en dignidad ecclesiastica constituyda:la qual por auctoridad apostolica:pueda conoscer y hazer justicia: en todas las cosas y causas:q̃ por qualquier razon y causa se mouieren: aunque sea tal que aunque no de hecho se pueda alo menos pensar tocantes ala dicha ordẽ y casas enlas quales administren complimiento de justicia y no les permitan alos dichos Frayles:casas:y orden. En manera algũa agrauiar ni molestar:y contra los molestadores y agrauiadores y perturbadores:pueda proceder por cẽsuras ecclesiasticas:hasta inuocacion del braço seglar:aunq̃ las dichas p̃sonas tengã qualquier titulo de dignidad:y execucion ecclesiastica:patriarcal:Arçobispal:y Obispal:o Mundana dignidad seglar. No siendo

aceptados ala determinacion delos concilios y derechos q̃ disponen que los juezes apostolicos y conseruadores no puedan traer ni euo/car alas personas a su juyzio: allende vna o dos dietas. Por tanto atendiendo ala facultad y commission Apostolica: y acatando otrosi alas prouisiones delos summos Pontifices: que por razon delo suso dicho la sobre dicha orden tiene: por los quales nos podrã compeler por censuras ecclesiasticas a aceptar la sobredicha cõseruatoria juri/diciõ: por la deuociõ y reuerẽcia q̃ tẽgo al biẽauẽturado sant frãcisco instituydor dla dicha ordẽ/frayles y casas della: y por cõplir los man/damiẽtos aplicos como soy obligado. Digo q̃ acepto ⁊ recibo la di/cha juridiciõ cõseruatoria ⁊ por tal juez cõseruador me pronũcio: y q̃ en todo lo q̃ alas causas ⁊ cosas de q̃ fuere reqrido ⁊ pedido: ꝑesto hazer cõplimiẽto de justicia como segun dios y canonicas cauciones hallare o conociere q̃ cõuiene: y porq̃ dela dicha auctoridad aplica: a mi eñsta parte cometida ningũo dubde ⁊ a todos sea mãifiesto a q̃en lo sobre dicho o parte dllo atañe o atañere puede en qlq̃er manera: ⁊ nadie dllo puede p̃tender iguorãcia por ante el notario apostolico por q̃en fuy reqrido q̃ aceptasse la dicha juridiciõ ⁊ la acepte: y me fue p̃/sentada la dicha auctoridad apostolica en manera q̃ hizo fee: por vn trasumpto auctentico auctorizado enla curia obispal de Salamanca: interpuesto el decreto juridiciõ y ordinario de ꝑuisor oficial ⁊ vicario general del dicho obispado ⁊ signado de. N. notario apostolico ⁊ pu/blico dla dicha audiẽcia. Por tãto la dicha clausula dela dicha aucto ridad: mande aq̃ inserir: enlo q̃ toca ala dicha juridiciõ: ⁊ della mande dar fe y testimonio para los q̃ la q̃sieren ver ꝑa conocimiento y no ticia delo sobre dicho la qual es esta q̃ se sigue.

Ixtus ep̃us seruus seruor dei: Ad ꝑpetuã rei memoriã regiminis vniuersalis ecclesie ⁊c. Ha se de poner toda como esta enel Monumenta ordinis. ¶ La qual acabada ha de dezir. E yo. N. no/tario apostolico fue p̃sente ala dicha reqsicion ⁊ p̃sentacion dla dicha gr̃a apostolica ⁊ aceptaciõ dela dicha juridicion: por el dicho señor juez apostolico cõseruador: ⁊ porq̃ ante mi passo como dicho es: y en p̃sencia delos testigos de yuso nõbrados: porende por la p̃sente doy fee: de todo lo susodicho: guardãdo en mi la dicha clausula eñste regi stro inserta: pa y q̃ndo fuere necessaria mostrarla: y dar fe della: porq̃ la vi: y ante mi fue p̃sentada en vn libro de p̃uilegios auctenticos: so/bre los q̃les fue fulminado processo dl auditor dela camara apostoli/ca ⁊ del dicho ꝓcesso ⁊ letras Apostolicas enel inclusas: entre las q̃/

les era vna dela dicha bulla arriba nõbrada: q̃ en si contenia la dicha clausula: fue sacado traslado auctentico enla curia Obispal de Salamanca: segun τ como arriba esta dicho: testigos ala dicha requisiciõ: presentacion: acceptacion τ juridicion rogados τ requeridos que presente fueron. N. τ. N. τc.

¶ Poder y forma para instituyr syndico.

Sepan quantos esta carta vieren como yo fray. N. Ministro prouincial τc. Por nos y en nombre delos frayles delos Monasterios deste Arçobispado / o Obispado. Dezimos: que por quanto vos el honrrado. N. vezino desta ciudad. N. nuestro hermano que soys absente: bien como si fuessedes p̃sente: por la deuocion q̃ os tenemos τ teneys a nr̃a ordẽ. E porq̃ conuiene ala casas τ monasterios deste arçobispado: o obispado señalar vn syndico vsando del poder: facultad q̃ tenemos de nuestro santo padre Innocencio quarto, que comiença.

Dilectis filijs generali τ prouinciali bus ministris Fratrum minorum. ¶ E otra concession τ facultad: cõcedida por el papa Nicolao quarto que comiença.

Dilectis filijs generali τ prouinciali bus ministris τ custodibus. τc. Dezimos τ aclaramos: por esta p̃sente carta que señalamos a vos el dicho. N. nuestro hermano τ vos damos y otorgamos todo poder complido: bastante: libre: y lleno segun que lo podemos dar. E segun que mejor τ mas complidamẽte puede τ deue valer de derecho: conforme a las dichas Bullas: para que seays de aqui adelante syndico τ general administrador deste Arçobispado / o Obispado de todas las Casas τ Monesterios que end son o fueren hechas y edificadas: τ de cada vna dellas: E vsando del dicho syndicato τ administracion: podays vsar del / conforme al poder: que su santidad os da: τ concede enlas dichas bullas: por las q̃les os da poder: q̃ en nombre dela santa yglesia de Roma: podays recebir τ recaudar: τ distribuyr: gastar: y vender: trocar: y enagenar: q̃lesquier limosnas, mandas τ pias causas: que por vida o por postrimera voluntad: fueren mandadas: dadas τ cõcedidas: para el vso de

la dicha orden: ansi de mantenimientos z vestuarios: para los frayles: como para edificios z reparos delas casas nuestras del dicho Arço bispado z orden que fuere menester. E ansi mesmo para que podays demandar y responder en juyzio z fuera del: todo aquello q̄ vos quisieredes z por bien tuuieredes: como bastante y sufficiēte ꝓcurador z fiel administrador: delas cosas q̄ ala santa yglesia de Roma cōuengan z tocante a ella z al vso delos dichos frayles casas del dicho arçobispado z orden ofrescidas z dadas. E para que en nombre dela yglesia romana podays hazer z substituyr vn ꝓcurador o dos o mas quales z quantas vos quisieredes z por bien touieredes z reuocar los z criar a otros de nueuo: quedando en vos el principal poder deste syndicato z administracion. Esso mismo vos damos z otorgamos con todas sus yncidencias z dependencias: emergēcias: anexidades: conexidades. E con liberal z general administracion. E vos releuamos de toda carga de satisdacion z fiadoria z de ratum judicatum solui: con todas sus clausulas speciales z generales. E para complir lo contenido en este poder: lo firmamos en el registro de escriuano publico ante quien lo suso dicho otorgamos. hecha. zc.

¶ La manera que se ha de tener quando alguna Justicia viniere a sacar algũ retraydo de nuestras casas.

Qvando quisieren entrar por fuerça o despues de entrado: quisieren hazer violēcia: si ouiere escriuano: diga el perlado. Escriuano dad me por testimonio como requiero al señor. N. q̄ no q̄brante la immunidad dela yglesia: ni los Preuilegios de nr̄a ordē: pues esta persona q̄ aqui se retruxo / no hizo ni cometio ningun delicto: delos q̄ el derecho señala y pone: para que no goze dela immunidad dla yglesia: y si lo ha cometido: que me muestre la informacion dello: y si el caso fuere tal: que por el conoscimiento del no deue de gozar dela immunidad dela yglesia: que yo estoy presto para le dar toda la libertad en esta casa que de derecho soy obligado. ¶ E si la justicia dixere q̄ mato a traycion a alguno: y por ser hecho de proposito: no le vale la yglesia. Ha se le de responder: que el derecho manda: q̄ ninguno sea sacado dela yglesia: por graue delicto que cometa: saluo si fuere publico robad or / salteador de caminos / o destruydor o q̄mador de miesses

por se acoger a ellas de noche: o se asconder para hazer las tales dis-
ctos. o dañar alos señores delas tales miesses: segun que lo manda el
derecho enla ley Presenti. enel Codigo ẽñl titulo. De his q̃ ad eccle
sias confugiunt enel capitulo Inter alia de immunitate ecclesiarum.
O si cometio algun delicto enla yglesia cõforme al capitulo de Immu
nitate ecclesiarum. E q̃ si algo desto a hecho: q̃ le requero q̃ lo muestre
por informacion: ⁊ q̃ no le sera hecha resistencia ninguna: donde no q̃
protesta de se querar del delante de quien ⁊ como derecho deua. Y q̃
si algun escandalo se hiziere o se recresciere muerte: o algũ otro daño:
q̃ sea a su culpa ⁊ cargo. Y sepa q̃ ipso facto incurreria en descomuniõ
mayor: dela qual no podia ser absuelto sino por el Papa. ¶ E si la
justicia dixere q̃ porq̃ mato a assechãças: q̃ no le vale la yglesia: porq̃
assi lo dispone la ley en vna autentica de mandatis principum. Y enel
Capitulo de homicidio. Ha se le de responder q̃ aq̃lla autentica esta
ya emendada: por el Capitulo Inter alia. segun lo tiene el Abad en
el mesmo Capitulo. y el Capitulo primero de homicidio: se entiende
delos delictos cometidos enla yglesia: segũ lo tiene el Abad y el In-
nocencio. ¶ Y si de hecho el juez sacare el retraydo: tomara cõserua-
dor: el qual despues de rescebida informacion del delicto: declare los
delinquentes auer incurrido en sentencia de excomunion mayor: y dẽs-
pues mandar citar alos delinquentes para que vayan a ver se Con-
demnar: ⁊ si apellaren: no podran al conseruador constreñir a que los
absuelua: porque alegara que no descomulgo: mas que d̃claro como
executor: y desta manera se procedera conforme a derecho: segũ nues-
tros preuilegios. ¶ Y deue se siempre detener esta Cautela / que el
juez Conseruador declara auer incurrido los tales delinquentes en
excomunion antes que los citen: porque si apellaren: no le podrã mã-
dar que absuelua: porque el no descomulgo: mas solamente declaro /
y aunque otorgue la apellacion: porque no podra hazer otra cosa siẽ-
pre quedaran descomulgados: porque fueron declarados antes que
apellassen:

¶ Laus deo.

¶ La orden q̄ se ha de tener quādo presentaren algun breue: a algun Guardian/o otro prelado es esta.

Uādo algun notario viniere a notificar algun breue: de algun frayle q̄ se a salido de la orden: q̄ quiere andar esemto: o otro breue de qualq̄er calidad q̄ sea: hecha la notificacion al tal perlado: con el termino q̄ le fuere señalado para q̄ se: yniba sin alteracion de palabras: responda: q̄ le de traslado de todo lo q̄ le notifica/y q̄ esta p̄sto: de hazer le pagar sus derechos: y q̄ entre tanto q̄ no se lo diere: no le corra el termino: ni le pare perjuyzio/y porque el Notario no lo dissimule en no dar lo: q̄riendo fauorescer a la otra parte: porq̄ se passe el termino: sin q̄ se responda en el: vayan a el: fasta q̄ de el dicho traslado y si no lo quisiere dar. para responder dentro enel termino: vaya ante el juez dela causa quien tuuiere poder (como abaxo se dira) y requiera le con vn notario. Exp̄ssando el agrauio sobre dicho: y pida le q̄ le māde dar traslado: d̄ todo lo suso dicho: q̄ a su p̄te se notifico: p̄testandole: q̄ no dandolo. no le corra el termino: hasta q̄ se lo de. ¶ O quando el notario viniere a hazer la notificacion: si se p̄sume q̄ no dara tan presto lo q̄ se le pide. tome se el nombre del juez: z del notario que haze esta notificacion: y dela persona a cuyo pedimiento se haze: y el termino q̄ da el juez: z con esto (no dando el notario el traslado) el letrado nuestro vera lo que se deue responder. dentro enel termino: Atento la calidad del negocio.

Traydo el traslado conforme alo que se notifico/o si el notario lo quiere lleuar originalmente a nuestro letrado/para que lo vea: O si quiere fiar la mesma escriptura que notifico (como muchas vezes lo acostumbran a hazer los tales notarios: o por la deuocion que nos tienen: o porque no esperan paga de nosotros: o por no tomar trabajo en trasladar lo que se le pide) tomen la dicha notificacion: con el traslado del breue: pues sobre el se funda el tal processo: y lleuēlo a vn letrado para que lo vea: y visto: responda lo que le paresciere en nuestro fauor/apelando de todo para su santidad. ¶ Este escripto p̄sentese ante el juez dela causa dentro enel termino: y quien lo presentare/lleue poder bastante del perlado a quien se hizo la notificaciō: el qual poder puede dar (no queriendo parescer el) a qualq̄er frayle nuestro o a otro procurador seglar: como quisiere que solicite biē el negocio.

✠

¶ Y bastara dar el tal poder ante el mesmo notario dela causa / sino quiere darlo ante escriuano publico.

L Os breues que nuestro letrado a de ver: que hazen al proposito delos apostatas: estan enel compendio. En apostata: y en exempti fratres. ¶ Y si el caso fuere sobre otra materia: vease enl dicho compendio en su titulo: y todas mas largamente: donde el compendio se remite alos originales autenticos: si el letrado nro los quisiere ver: los quales deue mirar.

S I el tal juez procediere: dando carta segunda / o ynnouare otro acto: notificado por el notario al tal Perlado: pida como dicho es traslado: el qual visto por nuestro letrado: torne a hazer otro escrito de apellacion: el qual se presente dentro enel termino q̃ se oiere: por quien tiene el sobredicho poder.

Y Porq̃ la Chancilleria de Granada: es el remedio para todas estas vexaciones τ agrauios: ha se de tener vn auiso: que luego en negando el juez el apellacion: se despache vn mensajero para granada cõ el qual se embie vn poder del perlado a quiẽ se notifico el tal breue. para vn procurador dela chancilleria: para que en nombre del tal perlado: se quexe ante aquellos señores del tal Juez que denego la apellacion: τ la forma dela quexa se ha de lleuar de aca ordenada. por nuestro letrado: enla forma siguiente: Mutatis mutandis. Junto cõ el poder que se embia al procurador: porque se despache presto el tal mensagero.

Uy poderosos señores. N. procurador en nombre de fray. N. prouincial o guardiã de tal casa me querello ante. V. M. de. N. obispo. o. N. dignidad / o canonigo / o prouisor / o prior: que diziendo se juez apostolico en fauor de. N. frayle professo dla dicha ordẽ de sant Francisco de obseruancia ha dado τ discernido ciertas cartas diziẽdo q̃ se le guarde cierta esencion para q̃ ande cõ el habito o sin el fuera dela ordẽ entre personas seglares o dõ de el quisiere: contra lo q̃l yo allegue muy justas causas y razones y tales q̃ no se podriã dexar de admitir para q̃ la dicha esencion se declarasse por ningũa como d̃ derecho lo es / y apelado de todo el dicho. N. cõtra justicia la ha denegado: y porq̃ si lo suso dicho se dissimulasse seria grãde disseruicio de nro señor y de. V. al. yescando lo entre las personas deuotas dela orden y el dicho. N. haziẽdo fuerça notoria / denego la dicha apelaciõ: y toda via procede hasta denũciar por descomulgado al dicho mi parte / y puesto cõtra el entredicho: y porque esta es fuerça notoria τ vio

lenta:las quales.v.al.ha estado y esta en possession delas alçar y qui-
tar pa q̃ sus subditos ⁊ vassallos no rescibã enestos sus reynos seme-
jãtes fuerças:pido y suplico a.v.al.mãde al dicho.R.luego otorgue
la dicha appellacion y absuelua al dicho mi parte y alas otras perso-
nas q̃ sobre ello touiere descomulgadas/y alce y quite qualesqer en-
tre dichos q̃ touiere puestos:lo qual haga so graues penas/o alome-
nos embie el processo a esta su real audiẽcia originalmẽte sin quedar
traslado alguno/y entre tãto q̃ por vr̃a alteza es visto alce las censu-
ras y no proceda/y cõ citaciõ ala parte/para lo qual pido justicia/
⁊ imploro el real oficio de vr̃a alteza.

Luego aq̃llos señores mandarã dar vna prouisiõ real:enla qual mandarã al tal juez:q̃ nos cõceda el apellaciõ:⁊ alce las censu-
ras:o q̃ dentro de.xv.dias lleuẽ el processo original ante ellos:para
q̃ visto:hagã lo q̃ fuere justicia.

Venida la prouision real:tomara quiẽ tiene el poder vn escriua-
no publico:el qual notificara la prouision al tal juez:y notifica-
do cõ testigos(sino quisiere ꝓceder el apelaciõ:⁊ absoluer a la parte)
mandara q̃ se lleue el processo original ala chancilleria como su Ma-
gestad lo mãda:y el tal escriuano publico:notificara esto al notario d̃
la causa:para q̃ dẽtro delos.xv.dias embie el dicho processo ala chã-
cilleria:y porq̃ lo haga luego el notario:paguẽse le los marauedis q̃
la prouision mãda. ¶ Muchas vezes:los tales notarios fian el tal
processo de nosotros:para embiarlo ala chãcilleria:porq̃ vaya mas
presto ⁊ mas a recaudo:pero sino quisiere hazer lo:embiẽ lo el como
se lo mandã con quiẽ quesiere. ¶ Y porq̃ el tal perlado podria estar
ya declarado por descomulgado:ponga se diligẽcia como el ꝓcesso
vaya presto no aguardãdo q̃ se complã los.xv.dias:y seria biẽ:q̃ ala
primera denegaciõ dela apelacion se embiasse luego a Granada a
quexarse:prosupuesto q̃ el tal juez cõseruador ha de proceder por to-
das censuras:porq̃ entre tanto q̃ viene la tal prouisiõ real:aura el tal
juez declarado por descomulgado al tal Perlado:para que cõ mas
breuedad(lleuado el processo)le manden aquellos señores al juez:q̃
lo absuelua.

Lleuado el processo ala chancilleria:es menester quien lo solici-
te alla para q̃ lo veã luego cõ breuedad ¶ Visto por aquellos
señores:luego mandarã dar vna prouisiõ real con muchas fuerças:
en q̃ mandarã al tal juez:absuelua la parte:y le cõcede la apelaciõ:el
qual lo hara assi:y mãdara q̃ el tal perlado sea absuelto:cometiẽdo la
absoluciõ a vn frayle de nr̃a ordẽ(si quisiere)o por si mesmo. ¶ Esta
prouisiõ la notificara al tal juez el mesmo escriuano publico o otro.

¶ Despues de notificadas las sobredichas prouisiones reales con moesta dicho dar las a el tal escriuano a nosotros: assentadas enellas las notificaciones y respuestas: para q̃ si no compliere el juez lo q̃ su magestad por ellas le manda: las embien a Granada a q̃xarse del / y la Chancilleria / tornara a dar otras segundas mas fuertes: aunque siempre son obedescidas las primeras. o segundas segun la ordẽ suso dicha.

Oncedida la apelacion: (si q̃sieremos seguir la O no cõcedida) ha se de ꝓcurar de traer de Roma vn breue: narrando el caso / pa vna o dos ꝑsonas cõstituydas en dignidad o canonigo: q̃ sean juezes d̃la tal apelacion. ¶ Y traydo el breue ꝑsente se les cõ vn notario apostolico pa q̃ lo acepten: y aceptado por q̄lq̄era dellos: ꝓceda por sus cartas: y faga lo q̃ fuere e iusticia: hasta dar fin ala causa. ¶ El breue se ha de traer dentro eñl termino q̃ el juez diere: y si no lo señalare: tenemos vn año de derecho / y aun podemos apelar del termino menos breue de vn año: pero si ay impedimiẽtos enlos caminos: o pestilencia en Roma / o Guerras / o Cosarios a cuya causa no podemos traer el tal breue o la mejora. dentro enel termino: con presentar ante el tal juez informacion del tal impedimiento: prorogara el termino.

SI el notario apostolico dela causa no q̃siere o dissimulare yr ãte el juez: a ꝑsentar n̄ros escritos: o hazer q̄lq̄er otro acto: por fauorescer ala otra parte: o porq̃ se passe algũ termino / puedẽ tomar q̄lq̄er otro notario apostolico: y ha se le d̃ dezir: q̃ se haze ãte el aq̄l acto porq̃ no se puede auer el notario d̃la causa: y q̃ lo assiẽte assi: y este dara lo q̃ ante el passare: al notario dela causa.

SI el tal juez es d̃uoto d̃ n̄ro: auiẽdo d̃clarado por descomulgado al ꝑlado n̄ro: pida se le en secreto: q̃ de su autoridad: pa q̃ sea absuelto: por vn frayle d̃los n̄ros: porq̃ algũas vezes lo suelẽ fazer assi: aunq̃ auiẽdo apelado en tp̄o: y siendo justa la apelaciõ: parece q̃ la cõciencia deue estar segura: po por mas seguridad: haga se esta diligẽcia. Ad cautelam.

LO principal q̃ se ha d̃ mirar mucho es: q̃ siẽpre se apele dentro eñl termino: porq̃ los señores d̃la chãcilleria: al relatar d̃l ꝓcesso: lo principal q̃ preguntã es: si apelo la parte con tiempo.

Enemos vnas ꝓuisiones reales: muy fauorables en razõ delo suso dicho. ¶ La vna se dio en Granada a .iij. dias del mes d̃ nouiembre: de M.D.y.xxvj. años: cõtra los frayles q̃ quiera andar cõ el abito o sin el. ¶ La otra se dio en Madrid a .xviij. dias de mar

ço de .M.D.y.xxx. años: pa q̃ los breues q̃ presentarẽ: los q̃ quierẽ estar fuera d̃la ordẽ: seã lleuados al cõsejo real pa q̃ alli seã vistos/ ⁊ examinados. ¶ Y pa q̃ lleuẽ ꝑsos ala carcel dela corte real: alas ꝑsonas legas: q̃ los truxerẽ de Roma: o nos los notificaren. ¶ Otra pa q̃ ningun frayle esento: este enla prouincia: donde houiere tomado el habito.

Auiso.

Si el ꝑlado a q̃en se notifica el tal breue: tuuiere algũa ꝓuisiõ destas o ambas las dos primeras: la ordẽ q̃ terna pa aprouechar se d̃llas: q̃ valẽ mucho en razõ delo suso dicho, es: q̃ antes q̃ el juez d̃clare por d̃scomulgado al ꝑlado nr̃o: se ordene vn escripto por nr̃o letrado, por el q̃l se req̃era la justicia: ꝑsemãdo la ꝓuisiõ real pa q̃ cumpla lo q̃ su magestad le manda por ella. ¶ La justicia tomada informaciõ: tomara nr̃o req̃rimiẽto y la ꝓuisiõ ⁊ yra cõ su escriuão al juez cõseruador: y req̃rir le a de parte d̃ su magestad: no nos moleste/ y cũpla lo q̃ su magestad alli mãda: ⁊ tomar lo a por testimonio con la respuesta d̃l tal juez: y si el tal juez cõseruador (no obstãte esto) ꝓcediere cõtra el tal ꝑlado: tomar lo ha por testimonio, y embiar se ha todo lo actuado al cõsejo real: al cõmissario d̃la corte: o ala chãcilleria pa q̃ en nõbre d̃l tal ꝑlado se q̃xe a su magestad: d̃l tal juez cõseruador: q̃ no q̃so obedecer sus ꝓuisiões reales: ⁊ mãdar le hã q̃ parezca alla: sy buena diligẽcia en solicitarlo. ¶ Quãto a los q̃ les traẽ los tales breues d̃ Roma: o a los notarios: o ꝓcuradores q̃ nos los notificã: o solicitã: haga se vn pedimiẽto ala justicia en q̃ relate lo cõtenido enla ꝓuisiõ: ⁊ como .N. truxo o notifico el tal breue: ⁊ jũto cõ esto desse informaciõ d̃llo ꝑsentãdo cõ el pedimiẽto la ꝓuisiõ/ q̃en tiene el sobredicho poder: ⁊ la justicia dara luego su mãdamiẽto para prender los: ¶ Preso: si nos echarẽ rogadores pa q̃ no lo lleuẽ ala corte/ si lo q̃sieremos hazer/ de fiãças el tal ꝑso: q̃ boluera ala carcel/ cada y q̃ndo q̃ se lo mãdarẽ: ¶ todas estas ꝓuisiões trae cõsigo el padre ꝓuincial d̃ andaluzia: y estã en algũas casas d̃sta ꝓuicia auctẽticas.

¶ Quãdo nosotros tomamos algun

cõseruador: sobre algũ agrauio q̃ se nos ha hecho: ⁊ auiẽdo el sentenciado en nr̃o fauor cõcediere la apelaciõ ala otra parte por su voluntad: o mãdãdose lo por via d̃ Granada: señale le el tal cõseruador termino, en el q̃l se ꝑsente en Roma: ⁊ si passado el termino (no pidiendo la otra parte el año) no truxere mejora d̃ como se ꝑsento: podemos pedir al tal cõseruador: nr̃o ꝓnuncie por d̃sierta la tal apelaciõ: porque aunq̃ la otra parte apele d̃la tal execuciõ: y lleuẽ el ꝓcesso a granada d̃ necessidad aq̃llos señores d̃la chãcilleria: hã de mãdar d̃ boluer la

causa a nro cõservador: para q̃ effectue su sentẽcia. ¶ Y esto mismo se guardara cõtra nosotros: q̃ndo apelamos pa Roma y se nos cõcede la apelaciõ ⁊ no la seguimos o no traemos la mejora dentro del termino ⁊c.

¶ Quãdo se nos hiziere algũ agrauio

a nosotros: o fuerça / o alas mõjas cõtra nros p̃uilegios: es de parecer d̃ p̃sonas experimẽtadas en negocios: q̃ pa euitar las apellaciões d̃ Roma: y cõseruadores q̃ lo q̃ se han d̃ pedir ãte ellos: se pida ãte los oydores d̃las chãcillerias o grados d̃ Seuilla; suplicãdo les conozcã d̃la tal causa: ⁊ la retẽgã en si. de q̃ se les pidiere justicia; porq̃ por aq̃ se abreuiã q̃lesq̃er fuerças q̃ se nos hazen.

¶ La ordẽ q̃ se ha de tener: quãdo quisiere

el tal p̃lado nro: aprouechar se d̃l breue q̃ el papa Clemẽte. vij. dio. eñl q̃l haze juezes alos p̃lados d̃la ordẽ pa examinar los breues d̃los frayles q̃ se salierẽ d̃lla: el q̃l breue no esta imp̃sso eñl monumẽta ordis: ni cõpẽdio: ni supplemẽto: y es muy copioso: y el mejor q̃ tenemos para lo suso dicho. y es esta.

Quãdo algũ frayle p̃sentare algũ breue pa eximirse d̃la ordẽ / ⁊ por ṽtud d̃l tomare algũ juez: y el tal juez lo hiziere notificar a algũ p̃lado de nr̃a ordẽ para q̃ se ynliba y lo obedezca: el tal p̃lado: pida al notario q̃ viene a notificar se lo q̃ le de traslado de todo vt supra: ¶ Y traydo el traslado d̃lo q̃ se notifico: lleuese a nro letrado cõ el sobredicho breue para q̃ lo vea: y cõforme a el. responda ante vn notario q̃ por quanto su santidad. haze juez al tal p̃lado nro pa ver y examinar los tales breues: q̃ le req̃ere / mãde darle y p̃sentar ante el las letras ap̃licas d̃l tal frayle: pa ver las ⁊ examinar las cõforme ala facultad q̃ su santidad le da: d̃la q̃l haze si necessario es p̃sentaciõ. cõ p̃testaciõ: q̃ si assi no lo hiziere que se aprouechara de todos los remedios eñl dicho breue exp̃ssados y que apela pa ãte su santidad: d̃ todo lo por el mãdado como d̃ no juez suyo. ⁊c. y el notario quedando en si el traslado d̃l breue. de nos luego ala hora el original nro. ¶ Y si p̃cediere el executor d̃l tal frayle: cõtra el tal p̃lado nro: tomese luego vn notario: y p̃sente se el sobre dicho breue nro. a vn juez executor del. q̃ sea p̃sona cõstituyda en dignidad: o inq̃sidor: o canonigo. ¶ El q̃l: de que lo aya aceptado a ruego nro: discierna sus cartas (cõforme a nro pedimiẽto) cõtra el executor d̃l dicho frayle que q̃ere eximirse de la ordẽ: y si q̃sierẽ cõtra el mismo notario pa que de el breue que ante el se p̃sento. y cõtra el mismo frayle: insiriẽdo en las cartas que diere / la

tal facultad nr̃a: como lo mãda el caplo. ¶ Cũ in iure perites de officio delegati. En las q̃les haga relacion: d̃lo que el tal plado nr̃o pidiere cõforme a nr̃o breue: y inibiẽdo al tal juez cõseruador: q̃ no ꝓceda cõtra el tal p̃lado nr̃o: fasta que seã por el examinadas las dichas letras d̃l tal frayle: y q̃ndo ãbos juezes pusierẽ entre dicho / el ordinario. de derecho se ha d̃ entremeter a d̃clarar q̃l dellos es juez. ¶ Y si le fuerẽ entregadas las dichas letras a nr̃o p̃lado deue hazer el tal p̃lado nr̃o: notificar al dicho frayle o a su ꝓcurador: por su notario ap̃lico / q̃ parezca a cierto dia y hora: eñl monesterio o otra parte / por si o por su ꝓcurador a verificar y comprouar lo narrado y expecificado en su dispẽsaciõ cõ apcibimiẽto q̃ si no lo hiziere: ꝓcedera en su absencia al examẽ d̃llas. ¶ Y d̃spues q̃ las aya examinado: d̃ue hazer leciar o a su ꝓcurador: p̃a q̃ parezca dẽtro d̃ cierto termino a oyr la sentẽcia d̃la examinaciõ. ¶ Y aq̃llo q̃ d̃terminare: d̃ue d̃ llevar lo al cabo: y a d̃uida execuciõ el juez nr̃o: cõ todos los remedios exp̃ssados eñl breue. ¶ pero d̃ue d̃ tener vn auiso el tal p̃lado nr̃o: q̃ si visto el breue d̃l tal frayle o su traslado autẽtico: pues el notario se lo ha d̃ dar al pricipio d̃la notificaciõ (vt dictum ẽ) pareciere q̃ es tal: q̃ no lo puede dar por ninguno: q̃ndo lo viniesse d̃ examinar: q̃ no siga el pleyto por esta via: sino por la primera por nr̃os p̃uilegios õtros: porq̃ si hallasse el tal breue buẽo: d̃ necessidad examinãdolo como juez: se lo ha d̃ cõceder como el papa lo mãda en nr̃a facultad: y por la via primera la chãcilleria mãdara al juez d̃l tal frayle: q̃ nos cõceda el apellacion como esta dicho: ꝛ visto esto el tal frayle ausentarse ha o traer lo hã ala ordẽ si puede ser auido en lo q̃l se ha d̃ poner diligẽcia.

¶ La ordẽ q̃ se ha de tener q̃ndo se reciba alguña p̃a mõja en nr̃as casas: reciba se d̃la mãera aq̃ puesta.

Quãdo alguña se recibe p̃a mõja: al tp̃o d̃la ẽtrada: o d̃la ꝓfessiõ: p̃gũte se le ãte vn escriuano cõ juramẽto: si tiene hecha alguña donaciõ d̃ sus bienes o de parte d̃llos: q̃ ha heredado o espera heredar o le ayã dado en q̃lq̃er mãera. ¶ Si dixere q̃ si: llamase la parte a q̃en hizo la tal donaciõ: y hagase q̃ la renũcie y la de por niguña: para q̃ q̃de al mõesterio el d̃recho d̃los tales bienes: q̃ a la tal dõzella ꝑtenecẽ o pertenecer puedẽ: ¶ Y sino q̃sierẽ hazer la tal renũciaciõ la tal dõzella: no sea recebida.

Quãdo se haze alguña escritura: al tp̃o q̃ dan el dote cõ la dõzella q̃ assi entra: y pidẽ sus padres: o abuelos cõdiciões: puedẽ poner: q̃ muriẽdo la tal mõja ãtes d̃la ꝓfession: bueluã a sus herederos forçosos: la parte q̃ de d̃recho les pertenece. ¶ O q̃ dẽ por cada año

δlos q̃ biuiere ãtes δ ser ꝓfessa: tãtas mil m̃rs: los q̃les se hã de δscõtar δl dote q̃ cõ ella se recibio. ¶ Y que si muriere δspues δ ꝓfessa/ que los sobredichos o otros: renũciẽ q̃lq̃er δrecho: que tienẽ o puedẽ tener: cõtra los m̃rs τ bienes τ dote que cõ la dicha dõzella dã/ para que no pidirã al monesterio nigũos δllos: mas que le quedẽ libremẽte: assi lo que lleuo: como lo que en algũ tp̃o heredo: o heredare: Y que le hazen gr̃a y donaciõ irreuocable δ todos ellos al dicho monesterio para que seã suyos para siempre jamas.

¶ Dichos de filosofos.

¶ La fe xp̃iana aunque por milagros no se creyesse: por sola su honestidad: se deuria recebir.
¶ Aquel biuira justamẽte que hiziere: lo que a otros aconseja.
¶ En la ꝓsperidad sey tẽplado: y en la aduersidad prudẽte.
¶ Los amigos δ dios desta vida: y dela otra gozan.
¶ La cosa mas dificultosa es callar: τ gastar biẽ el tp̃o.
¶ Mas virtud es perdonar la injuria: que vẽgar la.
¶ Presto esta de arrepẽtirse: el q̃ juzga δ ligero.
¶ El que no sabe dar: injustamẽte pide.
¶ Recebir bñficios: es vẽder la libertad.
¶ La nobleza: no rescibe injuria.
¶ Aquel p̃dica biẽ: que lo que dize pone por obra.
¶ Usa mas amenudo δlas orejas: que δ la lẽgua.
¶ Si sufres los errores δ tus amigos: tu los hazes.
¶ Mal biuẽ: los q̃ siempre piẽsan biuir.
¶ Los medicos los cuerpos: y los sacerdotes necios: las aĩas matã.
¶ El remedio δlas injurias es el oluido.
¶ A los amigos amonestar los en secreto: y alabar los en publico.
¶ Lo que se puede hazer por biẽ: nunca se haga por mal.
¶ Lo q̃ se puede vẽcer por ruegos: nũca se espãte cõ amenazas.
¶ Lo q̃ se puede corregir cõ auisos: nũca se lastime cõ açotes.
¶ Jamas se castigue vna cosa: sin q̃ se perdonẽ quatro.
¶ Lo que se puede adquirir por paz: nũca se gane por guerra.
¶ Lo q̃ se puede remediar en secreto: nũca se castigue en publico.
¶ Lo q̃ se castigue en publico: primero se amoneste en secreto.
¶ Tẽga se dolor por lo q̃ se castigã: y gran alegria por lo que se perdona.

¶ Laus deo.